دوقتور بسیم عمر پاشانك بعض آثار مطبوعه‌سی

صحتنمای ازدواج (رسملی) .
صحتنمای اطفال (رسملی) .
طبیب اطفال — یاخود — ابوینه یادکار (رسملی) .
صحتنمای عائله .
صحتنمای نوزاد . یاخود بشیك ـ قونداق ـ امزیك . (۱۲۳ رسمی حاوی) .
عقم وعنانت (رسملی) .
ضعیف ووقتسز طوغان چوجقلره تقیدات . (پارس مکتب طبیه‌سی فن ولاده معلمنك برمقدمه‌سنی حاویدر (رسملی) .
ایپنوتیزم ـ مانیه‌تیزم (تنویم وتنومه دائر بعض احکام عدلیه‌یی جامعدر .)
توتون .
مسکرات .
آفیون واسرار وقهوه وچای .
دکزده بانیو ـ صوایله تداوی :
کوز ـ کوزلرك حفظ صحتندن باحثدر (رسملی) .
دیشلرك حفظ صحتی .
صو ـ برادری ایله مشترکدر (رسملی) .
کندیکی بیل ـ اعضاء واجهزهٔ بدندن وافعال ووظائفندن باحثدر (رسملی) .
اوزوم واوزوم ایله تداوی (بلغارجه‌یه ترجمه ایدلمشدر)
معده ـ معده‌نك حفظ صحتندن باحثدر .
تناسل (رسملی) .
چوجقلره آش — یاخود — والده‌لره هدیه (رسملی)
} کتبخانهٔ عافیتده
سریریات ولادیه (مکتب طبیهٔ شاهانه‌ده تدریس اولنمقده در .)
امراض نساء (مکتب طبیهٔ شاهانه‌طرفندن تقدیر وقبول ایدلمشدر .)
حفظ صحت (عموم مکاتب اعدادیه‌ده تدریس اولنمق اوزره معارف نظارت جلیله‌سندن قبول بیورلمشدر . رسملیدر)
نوسال عافیت . برنجی (رسملی) .
نوسال عافیت . ایکنجی (رسملی)
وبا ـ طاعون (رسملی) .
کبه‌لك (رسملی)
وسائره

Türkiye Diyanet Vakfı
Kütüphanesi
İslâm Araştırmaları Merkezi

دوقتور بسیم عمر

عافیت

سالنامه‌سی

معارف نظارت جلیله‌سنك ۷۵۰/۱۱۷ فی ۲۲ رمضان سنه ۳۲۱ و ۳ کانون‌اول سنه ۳۱۹ تاریخلی رخصتنامه ایله طبع اولنمشدر .

اوچنجی سنه

۳۱۵ رسم و شکلی حاویدر .

استانبول

مطبعهٔ احمد احسان وشرکاسی

۱۳۲۰

Türkiye Diyanet Vakfı
İslâm Araştırmaları Merkezi
Kütüphanesi
Demirbaş No: 37961
Tasnif No: 059.610 NEV. A

کبه‌لك وکبه‌لکده تدابیر

کاغدخانه صولری
وَ
حمیدیه چشمه‌لری

« صو کبی عزیز اول »

بوسنه‌کی [نوسال عافیت] ك سر نامهٔ مباهاتنی صو تشکیل ایده‌جکدر ؛ چونکه صو « عافیت » بدنیه‌یی حسن اداره‌وادامه ایدن برغدای ربانی وطبیعی اولوب لسان حقایق نشان حضرت رب منان آیله علویت واهمیتی ، قدسیت وفائده‌سی ، شمول و اقتضاسی افاده و اعلان اولنان برمایع مبارك وقیمتداردر ، بو جهتله سر تاج مباحث صحت و عافیت اولمسی من کل الوجوه شایسته وسزاواردر .

« صو » یی مباحث متنوعهٔ صحیه‌نك بالای اهمیتنه چیقاریشمزدن اصل مقصد مملکتك نائل اوله‌کلدیکی الطاف مالا نهایهٔ حضرت ظل الهی‌یه قارشی ابراز شکران صداقتبیان واثر همایون جناب تاجداری‌یه اقتفاءً تقدیر قیمت « آب روان » در . چونکه پادشاهمز افندمز حضرتلری هردرلو ترقیات صحیهٔ اجتماعیه‌یی

لطفاً تعقیب بیوره‌رق صحت و سلامت عمومیه‌یی تأمین ایلك مقصد خیر مرصدیله روز فیروز جلوس همایونلرندن بری «صو» مسئلهٔ معتنابهاسنه پك بیوك بر اهمیت ویره‌رك اسکی صو بنده‌لری و کمرلرینك بر چوغنی یکیدن تعمیر و ترمیم و احیا بیوردقلری کبی شهرمزه جلب ایدیلن صولرك نسبةً طاهر وهر درلو ارتشاحاتدن بردرجه‌یه قدر آزاده قالمسی و حسن محافظه اولنمسی و خلقك «صو قیتلغی» یوزندن چکه کلدکلری صیقینتیلرك کیده‌رلمسی نیت امتپرورانه‌سیله یکیدن بر «صو نظارتی» تشکیل بیورمش وشهرك اقسام مختلفه‌سنه سوزلمش و بردرجه‌یه قدر صاف وطاهر قلنمش صو سوق واساله‌سی ایچون‌ده ایکی بیوك قومپانیه (ترقوس ، اسکدار قاضی‌کویی صو شرکتلری) یه امتیاز احسان ایتمش وبوسفرده بو خیرات معلای همایونلرینه بر ضمیمهٔ فاخره اولمق اوزره هر نوع مصارفی جیب همایون جناب ملوکانه‌لرندن تسویه ایدلمك شرطیله شهرمزه غایت لذیذ وهردرلو شرائط صحیه‌یی جامع اولمق اوزره یکرمی درت ساعت ظرفنده (١,٢٠٠) متره مکعبی یعنی بر ملیون ایکی یوزبیك لیتره صو ویرن برنهر معظم آب صاف ، یعنی «کاغدخانه منبع صولری» جابی خصوصنده تخمیناً ایکی ملیون فرانق یعنی اون میلیون غروش قدر نقد و دنیالر قدر همت و عاطفت صرف بیوره‌رق مواقع متعدده‌ده غایت مزین و دلربا بر طرزده انشا ایدیلن چشمه‌لره سوق و اساله بیورمق طریقیله پای تخت همایونلری اهالیسنه مجاناً «صاف صو» ایثار وتبرع ایلمك بیوکلکنی ابراز بیورمشلردر .

اشته [نوسال عافیت] بو آثار مبرورهٔ جناب ولی‌نعمت اعظمینك درجهٔ علویت وعظمتنی افکار امته تلقین و تفهیم

ایتمك وظیفهٔ نعمتشناسینیله صو حقنده فن و حکمتك سرد ایلدیکی حقایق صحیه‌یی خلاصةً عرض واثباته ابتدار وبووجهله‌ده تحدیث نعمت حضرت شهریار عمیم النواله اجتسار ایدییور... توفیق اللهدندر .

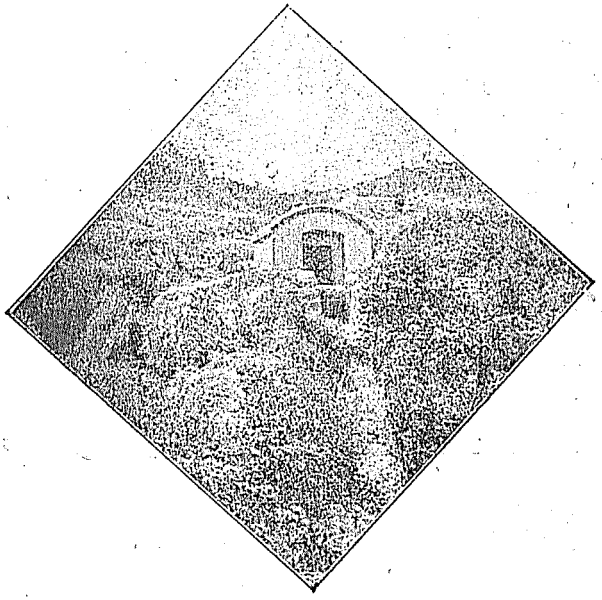

کاغدخانه صویی منبعلرندن بری

صو احتیاجی

« صو تعضوك اساسی ، حیاتك رونق وبهاسی ، صحتك لازمهٔ معتاسیدر . »

انسان هرشیدن أول وهرشیدن زیاده صویه ، مایهٔ حیات اولان او مایع قیمتداره محتاجدر؛ چونکه صو بدنی تشکیل ایدن اقسام وعناصره التحاق ایلین برزلال حیاتنادر ؛ زیرا انسان ، بدننده‌کی صویك یوزده (١١) قسمندن بیله محروم ایدلسه تهلکهٔ ممات وزوال یوز کوستر ؛ بیه‌جکلرك ترکیبنده بولنان صو احتیاج مائیٔ بدنه کفایت ایده‌مز ... حاصلی ، کائناتده هیچ بر فرد ذی‌حیات ، هیچ بر ذرهٔ عضویه صودن واز کچه‌مز : « صو تعضوك اساسی ، حیاتك رونق وبهاسی ، صحتك لازمهٔ معتاسیدر . »

بدنمزده حیاتمزی تأمین ایدن بتون افعال اغتدائیه صو سایه‌سنده حصوله کلمکده‌در . عضویت هرکون مختلف طریقلرله درت لیتره قدر صو غائب ایتدیکندن بدنه بو مقداره معادل صو ادخالی لازمه‌دندر .

عناصر تشریحیه‌نك قوام و شکلنی ، ألاستیقیتنی ویرن ، لحم جاری حکمنده اولان « قان » ك جولان و دورانی تحت تأمینه آلان صو هراقلیمده هر بنیه‌یه ، صفروی قدر عصبی‌یه یارار برغدای معدنیدر ؛ بوغدا قوای مادیه ومعنویه آراسنده‌کی آهنکی تنظیم وادامه ایدر ؛ صو طرق ابتدائیهٔ غدائیه‌یی ترطیب ، عطشی تخفیف ، اعصابی تسکین ، اغدیه‌یی تقسیم وتمییع ، مبادلات عضویه‌یی تأمین ، کثافت دمی ادامه ایلر .

صویك کائناتده‌کی وسعت ومبذولیتی‌ده اهمیتنی کوسترمکده‌در ، بوندن یکرمی‌درت عصر مقدم « صو طبیعتك اك مبذول ، فقط اك قیمتدار وعزیز بر ماده‌سیدر . » دینلمشدر .

« هپ صودندر نشئهٔ یکروزهٔ بزم جهان ،
ممتزجدر آب ایله زیرا بنای کائنات . »

« صو موجودیت بشریه ایچون برمالزمهٔ اصلیهٔ حیاتیه‌در ؛ انسان دیکر مایعلردن وازکچه‌بیلیر ـ ده صودن محروم اولاماز ؛ اتمك یرینه اغدیهٔ سائره قائم اوله‌بیلیرسه‌ده صویك یرینی هیچ برشی طوتاماز . »

***

صویك خدمات صحیه‌سی صایلمیه‌جق قدر چوقدر ؛ لوازم صحیه‌نك اك مبرمی اولان طهارت ونظافت ، البسه‌نك ، اشیانك ، مساکن وآلاتك تمیزلکی هپ صو ایله اجرا اولنور ؛ بوکونکی سعادت مدنیه‌یی باشلی باشنه احضار ایدن حرف و صنایعك یکانه مدار اجرا وتمادیسی صودر ؛ ماحصل ، هر شی صویه محتاجدر ، ایشته بولزوم مبرم ومهمنه مبنی‌درکه صو ملل واقوام مختلفه‌نك هپسنجه‌ده معزز ، مقدس و محترم عد ایدلمش ، حتی لسانمزده‌کی «صوکبی عزیزاول» تعبیر معنیداری‌ده اجدادمزك آب وتابه ویردیکی اهمیت وعزتی‌اك موجز بر بلاغت وعنعنه ایله اعلان ایلمکده بولنمشدر .

صو احتیاجی بتون مخلوقات و متعضوات ایچون فطری و عضوی براحتیاجدر ؛ بوسائقه واحتیاج طبیعینك تأثیریله‌درکه دکل یالکز بشر ، بتون مخلوقات دائما صویه ، صولاق یرلره مجلوب اولمش ومداین وقراهپ صوکنارلرینه وصوجوارلرنده تأسیس ایدیله‌کلمشدر . مدنیات متتابعهٔ جهان تدقیق ومقایسه

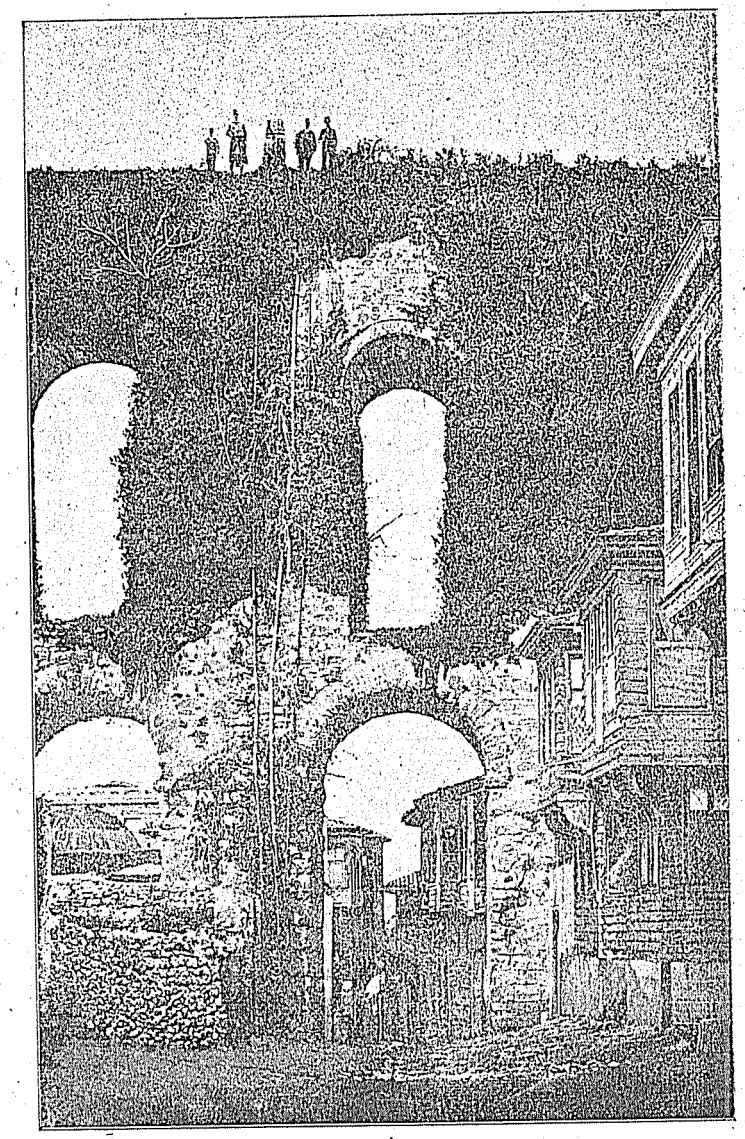

قرق چشمه کمرلری

ایدیلیرسه تراکمات بشریه‌یی اداره ایدن قوتلردن الك مؤثرینك صو اولدیغی تحقق ایدر ؛ اشته بو قوت مؤثره الك غالب ومؤثر اجرا آتنی، الك نافذ تأثیراتی بوکون عرضه‌گاه تطبیقه‌قوییور ؛ بوکون هرکس ، هرشی صویه قوشویور ، صو آرایور .

فقط طبیعتك الك مبذول هدایاسندن اولان و مکونات ارضیه‌مز آراسنده بخاریت و مایعیتدن عبارت ایکی حال حکمی آراسنده بر « دور دائم » اجرا ایتمسیله برچوق علائم حاصل ایله‌ین صویی صاف و آزاده برحالده بوله‌بیلمك نه‌قدرمشکلدر . اسکیلرك معهود « عناصر اربعهٔ عوالم » دن بری اولمق اوزره طانیدقلری بومایع، مبذولیت موجوده‌سیله برابر ، صحتشناسان جهانی دوشوندیرن برمسئلهٔ معضله تشکیل ایتمکدن کری‌قالمیور؛ چونکه صو یاطبیعتده ایچیله‌میه‌جك برحال مغشوشیتده‌بولنیور ، یاخود برچوق مواد واسباب صولرك صفوت وصافیتنی اخلال ایدییورلر .

بوکون ارضمزك تمیز وصاف برصو ایچن شهرلری پك آز ومحدوددر؛ دکل یالکز انسانلر ، علائم جویه ، رعدوبرق و احوال هوائیه بیله صویك ترکیبنی بوزمغه ، او نازنین غدای مایعی برچوق ماده‌لر ، کهرچله‌لر ، آمونیاقلر ، مختلف غازلر و کونا کون شیلرله آلوده ایتمکه ساعیدرلر ؛ بوقدر موانعك تأثیرات مضره‌سندن آزاده قالمش برصو بولمق « بردفینهٔ کرانبها » بولمق قدر کوچ ومحتاج همت وزحمتدر .

صولرك کرك اشخاص منفرده‌یه ، کرك هیئات اجتماعیهٔ بشریه‌یه اولان فوائد ومحسناتی و بوبابده‌کی همت و خدماتی ممالك اسلامیه و بلاد شرقیه‌ده بوندن پك‌چوق زمان اول تقدیر ایدلمش اولدیغندن بوکون ، ولو کوچوك اولسون ، بر

کوی ، براسلام قریه‌سی یوقدرکه دکل بر ، بلکه برچوق چشمه‌سی اولماسون وبو چشمه‌نك بالای سنکینه خط زرین ایله « وسقیهم.... » آیت کریمه‌سی یازلمش بولنمسون . ذاتاً قواعد دین مبین اسلام صویك استعمالنی استلزام ایدر ؛ دین محمدی

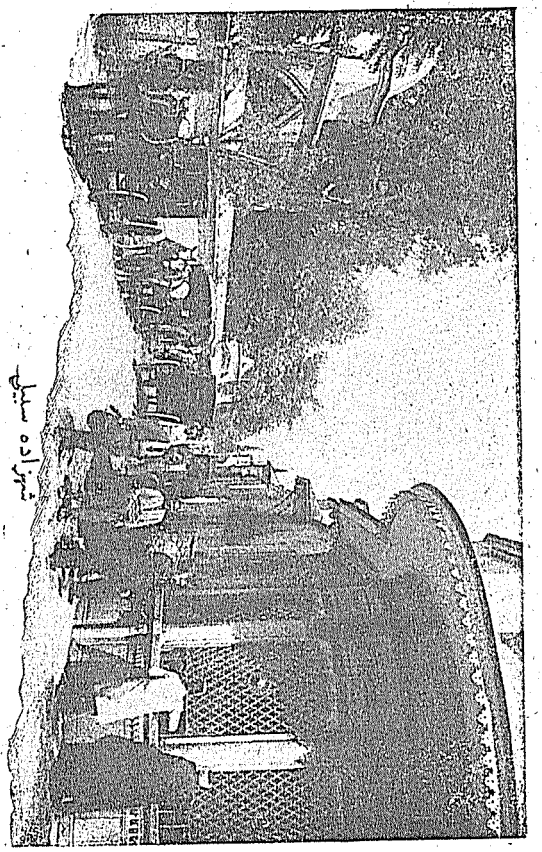
شهزاده سبیلی

مسکرات ومشروبات ئولیه‌یی تحریم ایله صویك ایچمك طریقیله اولان استعمالنی تعمیم ، طهارت ونظافت خصوصنده‌ده شرائط صحیهٔ مثبته‌یی تأسیس ایلمشدر . بوکون کافهٔ بلاد اسلامیه‌ده صویه متعلق خیرات وحسنات صاییله‌میه‌جق قدر چوقدر :

چشمه وشادروانلردن آقان ماء بلورین عیون افتخار وشکراندن اشك تقدیر وآفرین آقیتمقده‌در . پای تخت عثمانی ایسه بو مأثر خیرات وحسناتدن اك زیاده نصیبدار اولمش بر شهر بختیاردر . سلاطین عظام (علیهم رحمة الملك العلام) حضراتی اك طبیعی واك زیاده منافع نثار اولان بوکبی خیراتك تأسیسنه موفق اولمش وخلقك صوسزلق یوزندن ضیقتی چکمه‌سی ایچون او حسابسز چشمه‌لری ، صاییسز سبیللری ، او یاپیلماز بندلری ، کمرلری میدانه کتیرمشلردر . اوجسیم ومحتشم بندلر ، اومصنع ونظر ربا شادروانلر هپ اجداد پیغمبرنهاد حضرت خلافتپناهینك اخوان دینه ، انسانیته اهدا بیوردقلری برر یادکار قیمتداردرلر .

***

صویی حفظ صحت ایکی‌یه آییرر : یریوزنده طوران صو ، یرك آلتنه کچن صو . یریوزنده طوران صولرك برچوغی یاغمور ، قار ، سیس کبی علائم جویه‌نك یادکاریدر ؛ بونلر ، سطح ارضده اولدقلری کبی قالسه‌لر بیله ، هواده‌کی میقروبلرله ، دها برچوق مضر ماده‌لرله بولاشدقلرندن اکثریا قوللانیله‌جق ، خصوصیله ایچیله‌جك برحالده دکلدرلر . بو صولرك ارضك اعماق وطبقاتنه نفوذ ایدن قسمی ایسه او ارضك طبیعت وترکیبنه کوره یا پیدای لذت وصفوت ایدر ، یاخود برچوق آجی ومضر ماده‌لره بولاشه‌رق برباد وغیر قابل استعمال برحاله کلیر . اعماق ارضه کیدن صولر یر طبقه‌لرینك میل و سیرلرینی تعقیب ایله ینه یریوزینه چیقار ، یاخود درون طبقاتده بریکینتیلر حاصل ایلر ، صوکره مساعیٔ بشریه‌نك آچدیغی « آبار فوریه ـ آرته‌زییه‌ن قویولری ـ » دن « آب حیات » کبی

فیشقیره‌رق ارضك او اقسامنی بتون سکان ولواحقیله برابر احیا ایدرلر ؛ بونلردن برنجیلره « پیکار صولری ـ منبع صولری » دینلیورکه مملکتلریمزك بر چوقلری بویله صولر ایچیور وبولطف طبیعیٔ لاهوتیدن بول ، بول صفایاب استفاده اولیورلر .

صودن اوزاق ومنابع آب نابدن محروم اولان یرلرده ایسه ارباب خیرات وحسناتك همم فداکاریلری بر چوق صاف صو «لوله» لری آقیته‌جق قدرابرازمأثرفتوت وسماحت ایدییور ، هله عثمانلیلرك بویولده‌کی خدماتی ، هممات برکزیده‌لری حقنده جلدلرله آثار یازیله‌جق قدر چوقدر .

***

بر شهره سوق واساله ویا جلب وتوزیع اولنان صولرك مقادیر وکمیتی حائز اهمیت ایسه‌ده احتیاجات خصوصیه وعمومیه‌نك تمامیٔ تسویه‌سنی تأمین ایچون بو کبی صولرك یالکز بالکمیا تحلیل ایله تبین ایده‌جك صافیتلری دکل ، « معاینهٔ حیاتیه » ایله آ کلاشیله‌جق خالصیت وعقامتلری‌ده نظر دقته آلنمقده ، حتی اطبای مشهوره ومعروفه طرفندن « برشهرك احوال صحیهٔ عمومیه‌سی صرف ایلدیکی صولرك اوصاف ومقدارینه تابعدر . » ، « برشهره کلن صویك الك امین معیاری اوشهرده کوروله‌جك قاره حمادر » کبی قوانین صحیهٔ اجتماعیه‌یی معلن متین اساسلر بیلدیرلمکده اولدیغندن هریرده بوخصوصه یعنی شهرلره مهلك ارتشاحاتدن وهردرلو مضر تخم ومیقروبلردن مجرد ، صاف وخالص صولر جلب واساله‌سیله اشتغال ایدلمکده‌در .

شهرلره سوق اولنان صویك یالکز منبع صویی اولمسی کافی کورلمیوب منبعك : [۱] هرنوع ارتشاحاتدن مصون اولمسی ،

[۲] شرائط لازمه ومطلوبه‌ده قاپادیلوب جمع ایدلمسی ؛ آندن باشقه صویك : [۱] منبعدن ، طوپلاندیغی محلدن آقیتدیریله‌جق یره ، موصلقلره قدر حرکتده بولنمسی ، [۲] هرنوع ارتشاحاتدن مصون قالمسی ایچون دائما قاپالی جریان ایلمسی لازمه‌دندر .

***

هرصو ایچیله‌بیلیرمی ؟ بونی هرکون تجربه ایدییورز : توزلی ، مردار ، بیك درلو آلوده‌لکلرله ملوث برصویی ایچمك نه‌قدر کوجدر !.. هله بویله برصودن استفاده قیدینه دوشمك بوسبتون بیهوده‌در ... بویله ایچیله‌میه‌جك صولردن استفاده یرینه ضررلر ، همده غیر قابل تعمیر و تلافی ضرر وزیانلر کورولور .

حفظ صحت نقطهٔ نظرندن ایچیله‌بیلیر دینله‌جك برصویك شو مزیتلری حائز اولمسی ایجاب ایدر : ایچیله‌جك صو صوووق ، براق ، قوقوسز ، لذتجه خوش وهوالنمش اولملی ، معده‌یه چوکمه‌ملی ، بر قاچ کون دوروتجه بوزولوب تفسخ ایتمه‌ملیدر .

صویك درجهٔ حرارتی ، صیجاقلغی ، صووقلغی‌ده مهمدر ؛ ایلیق برصویی معده قبول ایده‌مدیکی کبی بویله خلاف طبیعت بر حالده ایصینمش اولان صولر اکثریا الك سطحی طبقه‌لرك صیزینتیلری اولدقلرندن ملوث وبرباددرلر . صویك براقلغی الك مهم برلازمهٔ صحیه‌در ؛ چونکه توزلی ، معلوم ومجهول بیك درلو شیلرله آلوده برصویی مذاق انسانی ، حتی ذوق حیوانی بیله فطرةً ، سائقةً قبول ایده‌مز ؛ مع‌مافیه بر صو براق اولمقله‌ده مطلقا تمیز صاییلاماز .

صویك قوقوسز اولمسی یعنی برلذت مخصوصه‌یی حائز اولما ـ

مسی ایجاب ایدر ؛ بزده کون تپه وسائر منبع صولرینك یرینه سوروان منبعی مجهول صولرده بر لذت عضویه طویولیور ، حتی برچوقلری اولذتی صویك صفوت وصافیتنه حمل ایدییور - لرکه بو اولدقجه غریب برصافدللکدر . حال بوکه ایی وصاف برمنبع صوینده لذت دینه‌جك هیچ برشی بولنماز ؛ اویله لذتلی قوقولی صولردکل ایچمکه ، حتی چاشیر وامور بیتیه‌ده بیله قوللا - نیلمغه یارامازلر .

صویك ترکیبنده بعض کیمیوی ماده‌لرك بولنمسی‌ده شرائط صحیه‌سندندر ؛ صوده مقدار کافی مولدالحموضه محلول حالنده بولنملیدر ، بوغاز ، صویك دلیل طبیعیٔ صفوتیدر .

صویك ترکیبنده بولنان املاح معدنیه‌ده برحد معین و معلومی کچمه‌ملیدر . بونلردن الك مهمی کیرچ ومانیه‌زی و آزوتیتی املاحنی حاوی اولدیغی ایچون حفظ صحت اونلرك مقدارلرینی خصوصی ودرجه‌لی برآلت - مقیاس ماء - ایله ووسائط ومعیارات کیمیویهٔ مخصوصه ایله تعیین ایلمك لزومنی سردایتمکده‌در .

ایشته بووجهله حفظ صحت ایی وقنا صولر ایچون برطاقم مقادیر ودرجات تعیین ایتمشدرکه بونی برجدول طرزنده خلاصه ایلدك [*].

استانبول وجوارینك الك مشهور منبع صولری حقنده مکتب فنون طبیهٔ شاهانه کیمیای تحلیلی وحیاتی معلمی کیمیاکر علی رضا بك مرحومك اجراایلدیکی تحلیلاتك نتایجنی‌ده آیریجه درج ایلدك .

[*]

مقیاس ماءدرجه‌سی	الك صاف صو ١ الی ٥	صاف صو ٥ الی ١٥	قابل شرب صو ١٥ - ٣٠	شبه‌لی صو ٣٠ دن یوقاری	فنا صو ١٠٠ دن یوقاری
برلیتره‌ده‌کی رسوب ثابت قلورسودیوم - صودکزه یقین اولامق شرطیله آزوتیتیٔ پوتاس	٥٠٠ میلیغرامدن آز	٥٠٠ میلیغرامدن آز	٥٠٠ میلیغرام	٥٠٠ میلیغرامدن فضله	٥٠٠ میلیغرامدن فضله
	٢٧ میلیغرامدن آز	٢٧ میلیغرامدن آز	٦٦ میلیغرامدن آز	١٦٥ میلیغرامدن آز	١٦٥ میلیغرامدن فضله
مواد عضویه - مولدالحموضه‌یه نسبةً -	بر میلیغرامدن آز	بر میلیغرامدن آز	١ - ٢ میلیغرام	٢ میلیغرامدن فضله	٢ میلیغرامدن فضله
	بر میلیغرامدن آز	برمیلیغرامدن آز	٢ میلیغرامدن آز	٣ - ٤ میلیغرام	٤ میلیغرامدن فضله
برلیتره‌ده‌کی کلس مغنزی	٢٠٠ میلیغرامدن آز	٢٠٠ میلیغرامدن آز	٢٠٠ میلیغرام	٢٠٠ میلیغرامدن فضله	٢٠٠ میلیغرامدن فضله
برلیتره‌ده‌کی مغنزی	٣٠ میلیغرامدن آز	٣٠ میلیغرامدن آز	٣٠ میلیغرام	٣٠ میلیغرامدن فضله	٣٠ میلیغرامدن فضله

منبعك اسمی	مقیاس ماء درجه‌سی	برلیتره‌سنده‌کی قلور سودیوم میلیغرام	برلیتره‌سنده‌کی مواد عضویه (مولد الحموضه یه نسبة) میلیغرام	برلیتره‌سنده‌کی آزوتیق پوتاس میلیغرام
طاش دلن	١,٨	١٧	٠,٤٥	٠,١
قاره قولاق	٢	٢١	٠,٢٥	٠,١
قایش طاغی	٢	٢٣	٠,٣٠	٠,١
کوز تپه	٢	٢٢	٠,٣٠	٠,١
حنکار صویی	٣	٢٢	٠,١٥	٠,٢
کیرازلی صویی (کاغدخانه صولرندن)	٣	٣٨	٠,٤٠	٠,٥
عساکرشاهاه نه‌یه ویریلن صو	٣,٥	٢٤	٠,٤٠	٢,٠
چاملیجه صویی	٤	٣٤	٠,٣٥	٠,٧
کاغدخانه صولری	٤	٥٢	٠,٢	٠,٥
آیازما صویی (یاقاجق)	٥	٢١	٠,٤٥	٢,٥
چرچر صویی	٥,٩	٢٥	٠,٢٥	٠,٥
کچه صویی	٦	٣٧	٠,٢٥	٣,٥
اسکدار قاضی کوی صو قومپانیه سنك صویی	٧	٢٩	٣,٠	١,٠
ترقوس صویی	١٢,٥	٤٥	٣,٠	١,٥

بوجدولك معاینه وتدقیقندن استانبولده‌کی صولرك درجهٔ صافیت وصفتلرینه کوره ترتیب ایدلدیلدیکی آکلاشیلمقده وینه بوجدولك حفظ صحتك صاف صولر ایچون تعیین ایلدیکی حدود ایله مقایسه‌سندن استانبولك منبع صولرینك ایبلکیله، اکثریتله اك زیاده وبحق شهرتیاب اولان شهرلردن برینی تشکیل ایلدیکی مستبان اولمقده‌در.

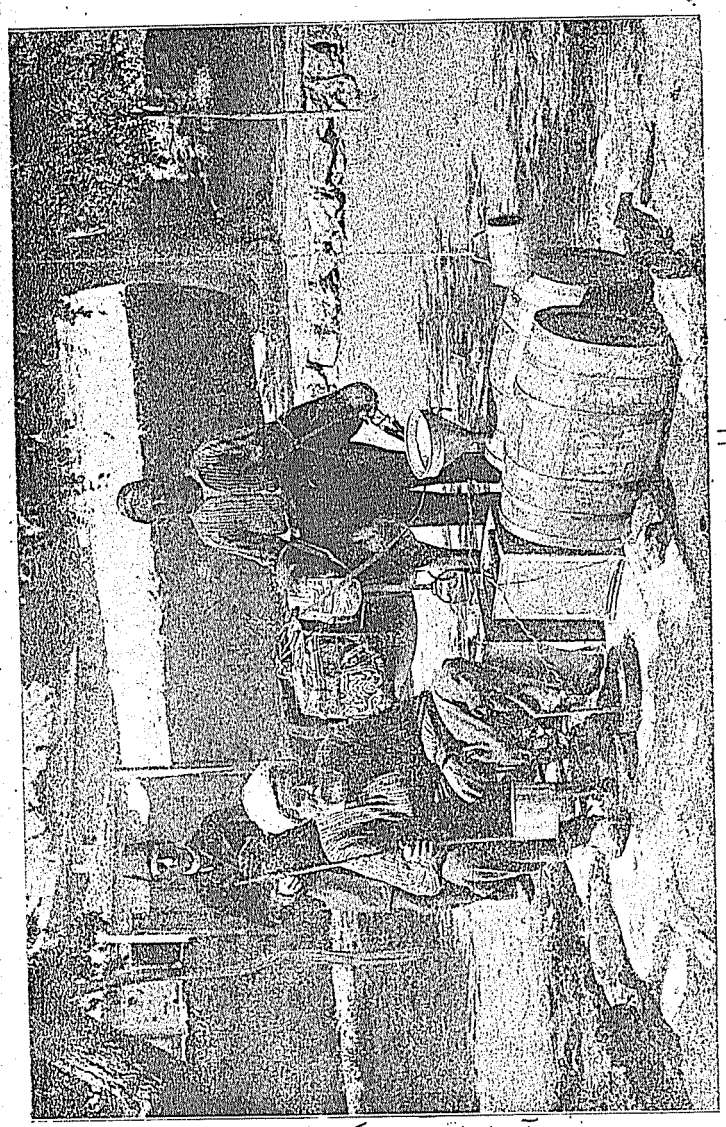

لباده صوفی ومنبعی.

حقیقت: آناطولی جهتنده‌کی علم طاغی (طاش دلن، المالی، صرمه‌کش)، یاقاجق، قایش طاغی، کوز تپه و بکقوز ده‌کی قاره قولاق صویی، روم ایلی طرفنده‌کی قانلی قاواق،

آیازمه، سلطان صویی، فندقلی صویی، کستانه صویی، چرچر صویی منبعلری هرکسجه معلوم ایسه‌ده اصل تأسف اولنه‌جق جهت قدرت فاطره‌نك بر احسان کرانبهاسی اولان بو صو-لردن مملکتك بحق استفاده ایده‌مه‌مسیدر: چونکه اول امرده بوصولرك، صورت ضبط وجمعی ترقیات وشرائط صحیه‌یه موافق اولسه بیله، فیئاتی نسبةً غالیدر؛ ثانیاً صویك تخته فوچیلره صورت جمعی وبونلرله نقلی حال حاضر فنه بوسبتون مخالفدر؛ زیرا فناً صولرك فوچیلره طولدیریلرکن وآنلرله نقل اولنورکن تلوث ایتملری احتمالی پك زیاده‌در. فوچینك همان هیچ بیقانما-سی، صوطولدیریلرکن قوللانیلان خونینك طوپراقلر اوزرینه براقیلمسی، سوزمك ایچون قوللانیلان بزلرك اله آلنمیه‌جق درجه‌ده ملوث بولنملری، صوجینك مردار وبیقانمه یوزی کورمین اللری وسائر معاملاتی بوصولرك فناً طاهر اولمدقلرینی اثبات ایدن دلائل قطعیه‌دندر.

***

مع‌مافیه ایچیله بیلیر صولرك صحته مضر اولانلرینی تفریق ایچون نه‌رنك، نه‌رایحه، نه‌لذت کافیدر، نه‌ده تحلیل کیمیوی ... دهاسی وار: صحتشناس معروف (آرنولد) دییورکه «بتون صولر، حتی الك زیاده صاف اولانلر بیله، عضویات صغیره‌یی جاویدرلر؛ بو حالده الك ایی معیار مادهٔ برحیاتدر. برصوده ترهنك بیتوب بویومسی او صویك نفاستنه، صو باشاغی، یاوشان اوتی کبی شیلر ایسه دها آز صافیتنه، فقط هرحالده ایی برکیفیتنه دلالت ایلمکده‌در؛ ساز، قامش، نیلوفر کبی نباتات ایسه عادی صولرده یتیشمکده درلر. بوسبتون فنا صولر بیاضمسی ویاغلکه‌لرینه مشابه اولوب بونلرك بیاغیلقلری

سطحلرنده یوزن وعادتا بر طبقه حاصل ایلین یوصونلردن بللی اولور.»

طشره‌لرده، نه کیمیا ونه حکمتك تطبیق ایدیله‌میه‌جکی یرلرده ایی برصویی طانیته‌جق شو «معیار حیاتی» نك نه مهم خدمتلر کوره‌جکی تصور ایدیلسین.

صولرده‌کی مواد عضویه نره‌دن کلیور؟ وپیس، ملوث بر صو ایچنلر نه‌کبی خسته‌لقلره معروض اولیورلر؟

صولرده‌کی مواد عضویه یا برحیات مخلوقات متعضوه‌دن، یاخود صویه آتیلان انقاض حیوانیه و نباتیه‌دن منبعثدرکه بونوع صولرك درجهٔ مضرتلری بومادهلرك مقدارینه وامراض انتانیه‌یه مبتلا حیوانات لاشه‌لرندن ایلری کلوب کلمه‌دکلرینه تابعدر. انقاض حیوانیه انقاض نباتیه‌دن دها مضردر. کویلرده‌کی قویولر محفوظ اولمدقلرندن چوق دفعه درونلرینه یاپراقلر وانقاض نباتیهٔ سائره دوشمکده اولدیغی کبی بلاقید و احتراز صوچکیلمکده اولدیغی جهتله اطرافه صیچرایه‌رق تلوث ایدن صولر تکرار قویویه آقمقده وقویو صولری بووجهله بولاشوب پیسلنمکده‌در.

بوندن باشقه، صولر برچوق طفیلات حیوانیه‌یی‌ده حاوی اولورلر: «پروتوزوئه‌ر» صنفندن قالین باغیرساق آمیبی، عادی صولیجانلر، اوکزیورلر، تریقوسه فاللر رشیم حالنه کلمش یومورطه شکلنده صولرده بولنمقده‌درلر؛ تنیالرده بویله‌در؛ بوترییوسه‌فاللك سرفه‌لری صویك سطحنده یوزرلر. دود کبد، دود مدینه وسائر طفیلات ده صولرله انتقال ایتمکده‌در.

***

اوت ، صولرده‌کی مواد عضویه‌نك منشاء اصلیسی تحللات وتفسخاتدر ؛ صو بر یردن کچرکن بولاشیق شیلر اوزرندن آقار واورالرده کی پیسلکلری‌ده برابر کوتورور ، بویله بر

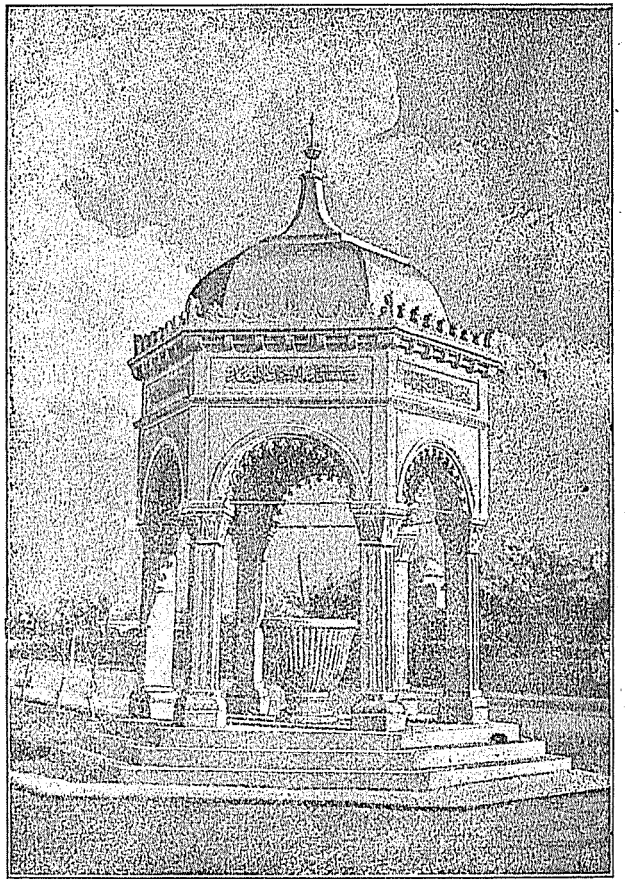

یکرمی بشنجی سنهٔ جلوسیهٔ حضرت پادشاهی مناسبتیله موصلده انشا اولنان سبیل.

صو آلوده وملوث عد اولنور . برکت ویرسون‌که بو پیسلك صوده اوزون بر مدت پایدار اولاماز : مواد عضویه تحلل ایدر ، برچوق میقروبلرك تغدیسنه خدمت ایدر ، صوکره

اومیقروبلرده بری برلرینی یمکه باشلارلر ، او وجهله معین برزمان‌صوکره آقارصو ، باشقه پیسلکلره معروض اولمازسه ، ارلدقجه تصفی ایتمش صاییله بیلیر .

بقراط « صویك صحته، حیاته پك بیوك بر تأثیری وار. » دییوردی ، بو حقیقت اعصار دیده بوکون‌ده طوغرودر ، برچوق خسته‌لقلر ، بلکه‌ده اك مدهش و مهلکلری صودن کلیور .

اسکیدن قوم خسته‌لقلرینی ، بوغاز اورلرینی بیله صویه عطف ایدییورلردی ؛ بوکون صو اك زیاده صولیجانلری ، نباتی وحیوانی میقروبلری ، خسته‌لق تخملرینی درون بدنمزه نقله واسطه اولمقده و برچوق صالغین خسته‌لقلرك سبب موجبنی تشکیل ایلمکده‌در .

صو ایله انتقال وانتشاری مثبت اولان اوچ فناخسته‌لق واردر : قاره‌حماء ، قوله‌را ، قانلی‌باصور؛ بوخسته‌لقلرك صالغین برصورتده حکمفرما اولدقلری زمانلرده خسته‌لق هپ‌ملوث بر صویك ایچیلدیکی یرلرده، بویله برصو ایچن عائله‌لرده کورولمکده‌در .

شهرمزی‌ده آره صره زیارت ایدن قاره حمانك اك‌مهم واسطهٔ انتشاری صواولدیغی برچوق مشاهده‌لرله ، بیکلرجه دلیللرله اثبات ایدلمشدر ؛ مثلا بری‌خسته اولیور، پیسلکلری قوبوره ولاغیمه اینیور ، صوکره اولاغیمدن جوارده‌کی صو-یورولرینه ، صویوللرینه صیزییور وخسته‌لق اوصویی ایچن اولرده باش‌کوسترمکه باشلایور ؛ بونده آکلاشیله‌میه‌جق هیچ برشی‌یوق . بعضاً‌ده صوده مطلقا اوخسته‌لغك میقروبی بولنمایورده باشقه برچوق نیم‌مضر میقروبلر بولنیورلر وباغیر ساقلرده بولنان میقروبلرله بونلر برله‌شنجه، بربرلرینه‌یاردیم‌ایدرك،

شخصك مقاومتنی آزالتیور وخسته‌لغی وجوده کتیریبورلر .

بونك ایچوندرکه صولری صیق ، صیق تحلیل ایتمك ، بریرده کورولن بوکبی خسته‌لقلرك منشاء مائیسنی آرامق وخلقه ایی ، بی‌لوث ، صاف برصو ایچیرمك صحتپرور ان امجه غایهٔ امل حکمنی آلمش وبتون ارباب اقتدار وهماتك مطمح انظاردقت واعتباری اولمشدر .

ینه بوکامبنیدرکه استانبولجه‌ده شهریار مکارمنثار وپادشاه کامکار افندمز حضرتلری موجود اولوب‌ده شهری احیاواروا ایدن صولر میانه برکوزل صودها علاوه بیورمق عزم خدا پسندینه دوشمش و (کاغدخانه منبع صولری) کبی براثرعالی ومبروری اساله وتأسیسه صرف عاطفت وعنایت بیورمشلردر .

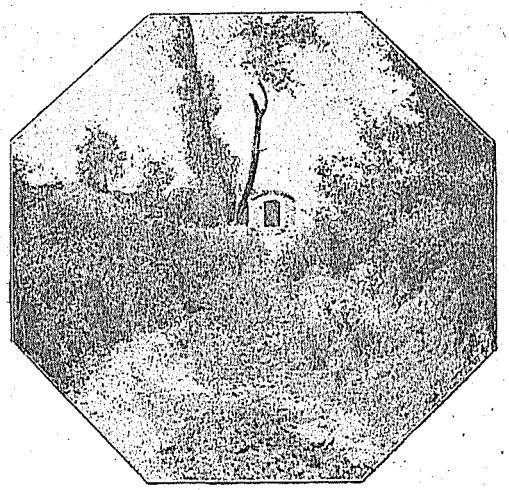

کاغدخانه صویی منبعلرندن بری

کاغدخانه منبع صولری
و
حمیدیه چشمه‌لری

شویله‌که : پادشاهمز افندمز حضرتلری هرزمان پای تخت سلطنت سنیه وبتون بلادعثمانیه ایچون رفاه وسعادت آرادقلری جهتله اولجه اوصاف وصفوتنی تجربه بیورمش اولدقلری جندره وادیسنده‌کی منابعی عریض وعمیق تکرار تدقیق ونتایجنی تعیین ایچون قرنای شهریاریلرندن عطوفتلو امین بك افندی حضرتلریله استحکام فریقی برتیه پاشا حضرتلری وسائر ارباب وقوف وهنردن عبارت برقومسیون تشکیلنی امر واراده بیورمش وبو قومسیونك تقدیم ایلدیکی مفصل ومدلل راپورلر اوزرینه کمال فعالیت وغیرت ایله ایشه باشلانیله‌رق بوراده خلاصةً عرض اولنه‌جغی وجهله بوامرخیر دخی ، سایهٔ هماوایهٔ حضرت ظل‌الاهیلرنده ، آز برزمانده خیز آرای حصول اولمشدر .

عدلیه ومذاهب ناظر معالیمظاهری ابهتلودولتلو عبدالرحمن پاشا حضرتلرینك تحت ریاست آصفانه‌لرنده بولنوب عطوفتلو امین بك افندی وسعادتلو برتیه پاشا حضراتیله امور تحلیلیه‌سنه مأمور سعادتلو بونغوفسکی پاشا حضرتلرندن مرکب اولان بوقومسیون کمال غیرت وصداقت ایله چالیشه‌رق ایشك قسم اعظمنی بتیرمش ایسه‌ده مؤخراً برتیه پاشا حضرتلرینك مملکتی جانبنه عزیمتی اوزرینه نظارت فنیه هندسهٔ ملکیهٔ شاهانه مکتبی معلملرندن سعادتلو خلوصی بك افندینك عهدهٔ درایت ولیاقتنه تودیع اولنمشدر .

آز برزمان ظرفنده پك چوق همت وفعالیت کوستریله‌رك اووادیده‌کی برچوق منبعلر سد وبند ایدلدیکی کبی بتون بومنابع

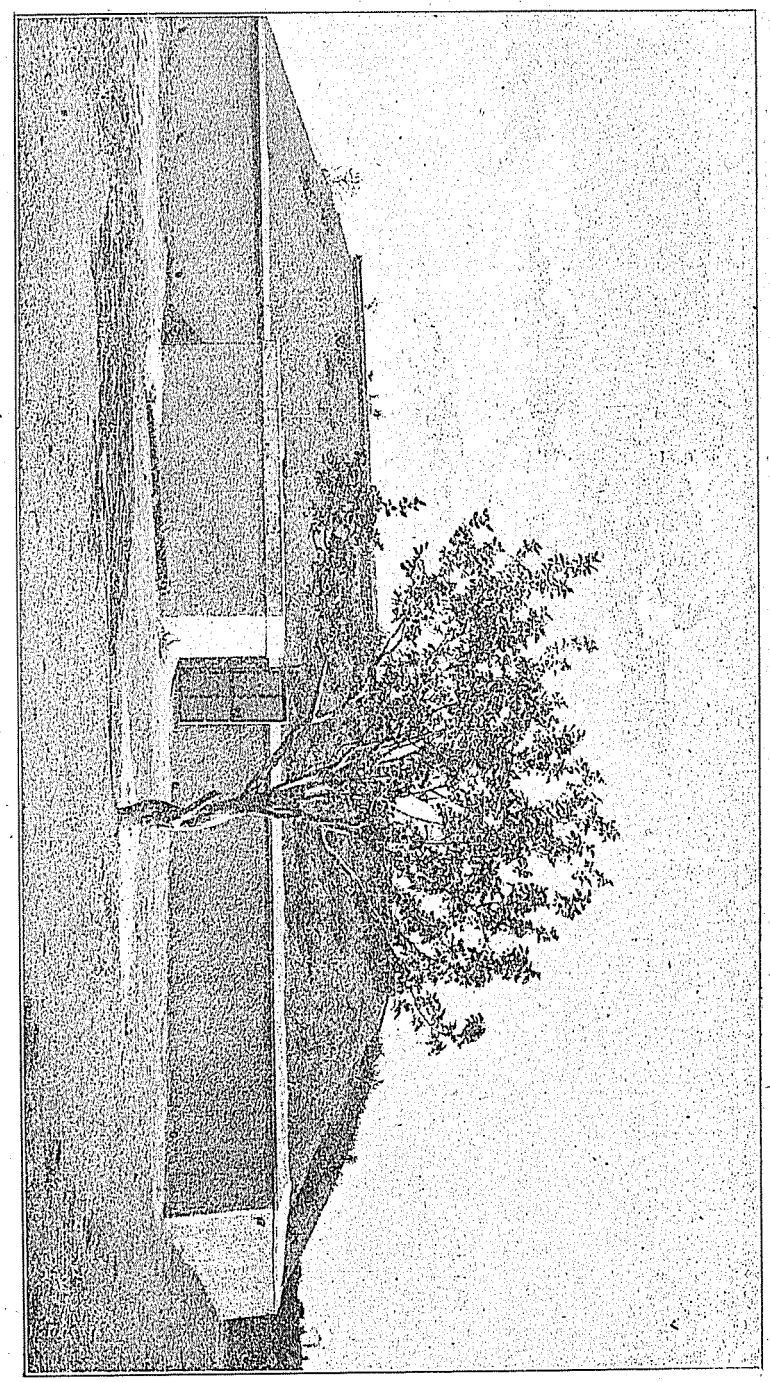

کاغدخانه صولرندن : بالمجی چیفتلکنده‌کی صو خزینه‌سی

بیوك بر خزینه‌ده یکدیکرینه قاریشدیریله‌رق جمع وادخار وبورادن‌ده غایت قوتلی برماکنه واسطه‌سیله توزیع وصرف خزینه‌سنه سوق وتسیار اولنمشدر .

شو وجهله‌که : منبعلرك هربری آیری ، آیری کیلیدلی برر قپو ایله سد وبند ایدیلن خزینه‌جکلرده جمع اولونیور ، صوکره بونلرك هپسی ۱۲-۱۵ سانتیمتره قطرنده بررکوچوك مجرا واسطه‌سیله کمر بورغاس کوپروسی جوارنده‌ادخار خزینه‌سنه منتهی اولان آنا بوروسنه التحاق ایتدیریلیور ، بو مجرالرك مجموع طولی اون سکز کیلو متره‌یه بالغ اوله بیلمکده‌در .

جمع وادخار خزینه‌سی هربری (٦٠٠) متره مکعبی استیعابنه کافی ایکی بیوك خزینه‌دن عبارتدر . بوخزینه‌لر بوکونکی فن معماری وعلم سوق میاهك بتون شرائط لازمه‌سنه توفیقاً اك صاغلام ومتین مالزمه‌ایله یاپیلمش وچیفت اوله‌رق یاپیلمسی‌ده صویك جریانی تعطیل ایتمکسزین برر ، برر تمیزله‌نه بیلملری مقصدینه مبتنی ومستند بولنمشدر .

ماکنه دائره‌سی جمع وادخار خزینه‌سنك یاننده‌در . ماکنه‌لر ایکی طاقم اولوب افقیاً موضوع وبخار ایله متحرك‌درلر . قامپائوند سیستمنده اولان بوماکنه‌لر برآلت ناظمه واسطه‌سیله تضییق تزیید واداره ایدرك صویی ایسته‌نیلن بر شدت تحتنده آرزو اولنان برمحله سوق ایده بیلیرلر . بوایکی ماکنه‌نك ایشلتدیکی ایکی بیوك طولومبه برساعت ظرفنده (١٢٠) متره مکعبی صویی (١٢٠) متره ارتفاعه قالدیره‌رق (٢٣٠٠) متره برمسافه‌یه سوق ایده‌بیلیور ، ماکنه‌لر (٨٥) بخار بارکیر قوتنی حائزدرلر . بوصو (١٢٠) متره ارتفاعه قالقه‌رق (٢٣٠٠) متره مسافه‌یه ٢٢٥ میلمتره قطرنده دوکمه

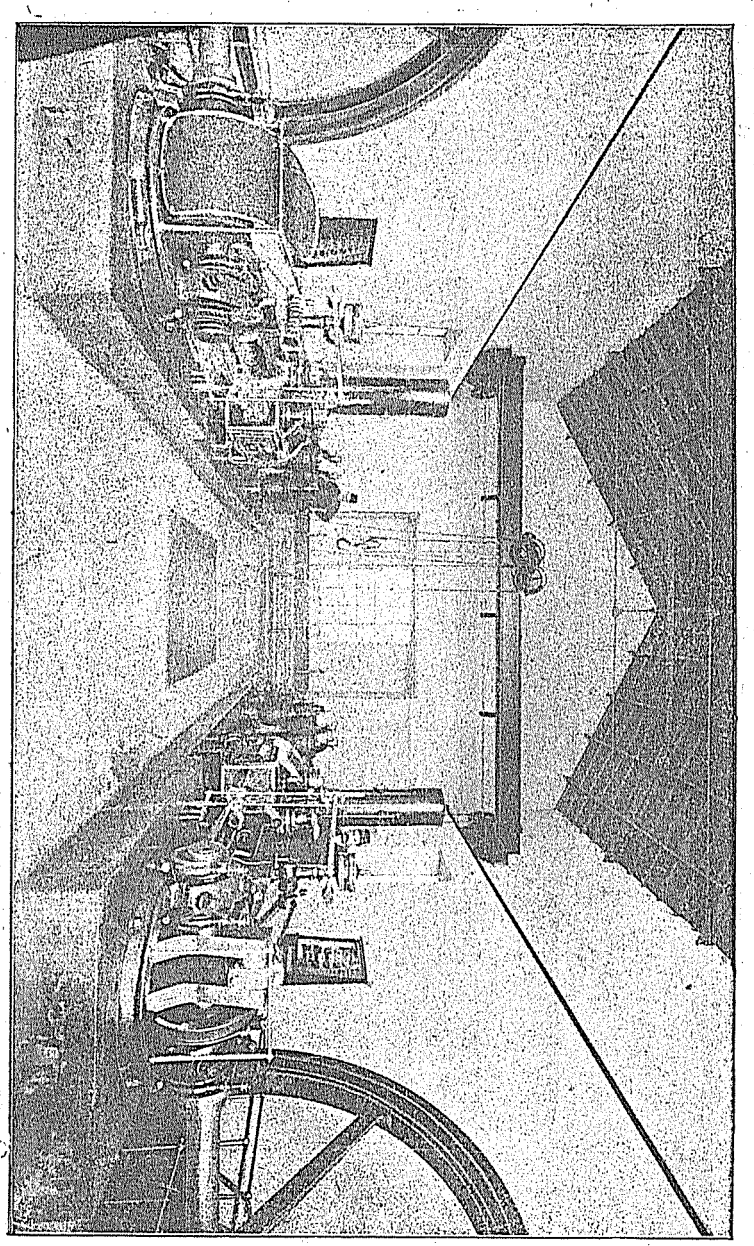

كاغدخانه ضبط صوبى ماكنه دائره‌سى

ده‌ميردن ياپيلمش بربورو درونندن تضييق ايله سوق اولنمقده واومسافه‌ده‌كى كاركير برصو ترازيسنه يتشمكده‌در : ايشته صو سطح بحردن (١٥٤) متره يوكسك اولان بوترازيدن صرف ثقلت وجاذبهٔ ارضيه قانوننه تبعاً (١٣) تضييق نسيميدن فضله‌جه برقوت ايله (٣٠٠٠) متره مسافه‌ده بولنان بالموجى چفتلك هايونى جوارنده كائن (١٠٠٠) متره مكعبى سعه‌سنده غايت متين برخزينه‌يه كليور ، بورادن شهرك داخلنده مختلف محلاره الك لطيف وظريف برطرزده انشا بيوريلان وآتياً عدديك يوزدابلاغى مقرر بولنان « حميديه چشمه‌لرى » نه مختلف قطرلرده‌كى توزيع بورولرى واسطه‌سيله سوق واساله اولنيور .

بوچشمه‌لرك بديع ، دلربا برنمونه‌سى طوپخانه‌ده نصرتيه جامع شريفى قربنده صوم‌مرمردن مصنوع اولوب صنايع بدايعنماى شرقك نمونهٔ جوهرينى عد ايديلمكه سزا اولان وشعشعهٔ استاد پسندانه‌سيله كلوب كچنلرك انظار سلام واحترامنى جلب ايله‌ين سلسبيل دلارادر . ينه اوجوارلرده‌كى متعدد چشمه‌لرله حميديه اطفال خسته‌خانهٔ عاليسى اوكنده ونشان‌طاشنده ياپيلمش اولان چشمهٔ دلنشين وسائرلرى‌ده بولوندقلرى جوارلرى فيض الطاف جناب جهانبانى ايله ريان وكامران ايتمكده‌درلر .

***

متعدد دفعه‌لر اجرا ايديلن مساحه‌لرده بوصولرك مقدارى وكفايت ماديه‌سى مأمول وانتظارك پك فوقنده بولنمش وايديلن هممات بركزيده ثمره‌سيله كاغدخانه صولرى بول وبركتلى برمنبع احسان حالنه كتيرلمشدر .

صويك شيمديكى مقدارى (٢٤) ساعت ظرفنده بيك ايكى يوز متره مكعبى يعنى (١,٢٠٠,٠٠٠) ليتره‌دن عبارتدر ، بو

مقدار ایلریده آرتدیریله‌بیلیر : چونکه وادینك ایلریسنه دوغری کیدیله‌رك اوجوارده‌کی تپه‌نك آرقه جهتنه کچیلیرسه صویك مقدار حاضرینه برمثلی دها علاوه اولنه بیلیرکه بو ، شهرك کوپرونك دیکر جهتنده‌کی اقسامنی ، یعنی استانبول محلاتی‌ده بوایی صودن حصه‌یاب استفاده ایتمکه کفایت ایدر.

بومنبعلرك بولندقلری اراضی حفظ صحتك علم ارض نقطهٔ نظرندن تحققنی آرزو ایلدیکی شرائطی تمامیله حائز وجامع اولوب اوجوارده قرا ومساکن کبی شیلر بولنمامسی جهتیله صولر اراضیٔ خالیه آراسندن فنی برسوزکچدن سوزولورجه‌سنه سوزوله‌رك بندلرینه کلمکده وبووجهله هردورلو تلویث وتسویل شوائبندن مصون وامین بولنمقده‌درلر .

کورولیورکه کاغد خانه صولری مملکتمز ایچون آتیسی امین وامیدبخش ، حال حاضری دخی فوائد نثار کفایت واهمیت بر منبع صاف زلالدر ؛ الطاف واعطاف همایون حضرت ولی‌النعمینك تمادیسی ایچون الك کوزل برزمین اولان شو اثر مبرور و مقدسی الك مفتخرانه آلقیشلرله تقدیر و تبجیل ایتمك لوازم مأثر عبودیتکاری وشیم نعمتشناسیدندر .

صرف جیب همایون ملوکانه‌دن اولمق اوزره بوامر خیره صرف بیوریلان مبالغ جسیم ظن و قیاس اولندیغندن پك زیاده‌دز ؛ شهریار مراحم کردار افندمز حضرتلری بو اثر خیر ابدیتما ایله امته ، انسانیته (۲,۰۰۰,۰۰۰) فرانق یعنی (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) غروش قدر برپاره ایثار رانعام بیوردیلرکه ابراز سماحت وعاطفتك بو درجهٔ بالاترینه تواریخ مفاخرامده نادراً تصادف اولونیله بیلیر .

کاغدخانه صولرینك الك امین شرائط فنیه وصحیه دائره‌سنده شهرمزه سوق واساله‌سی خصوصی عهدهٔ درایتلرینه تودیع

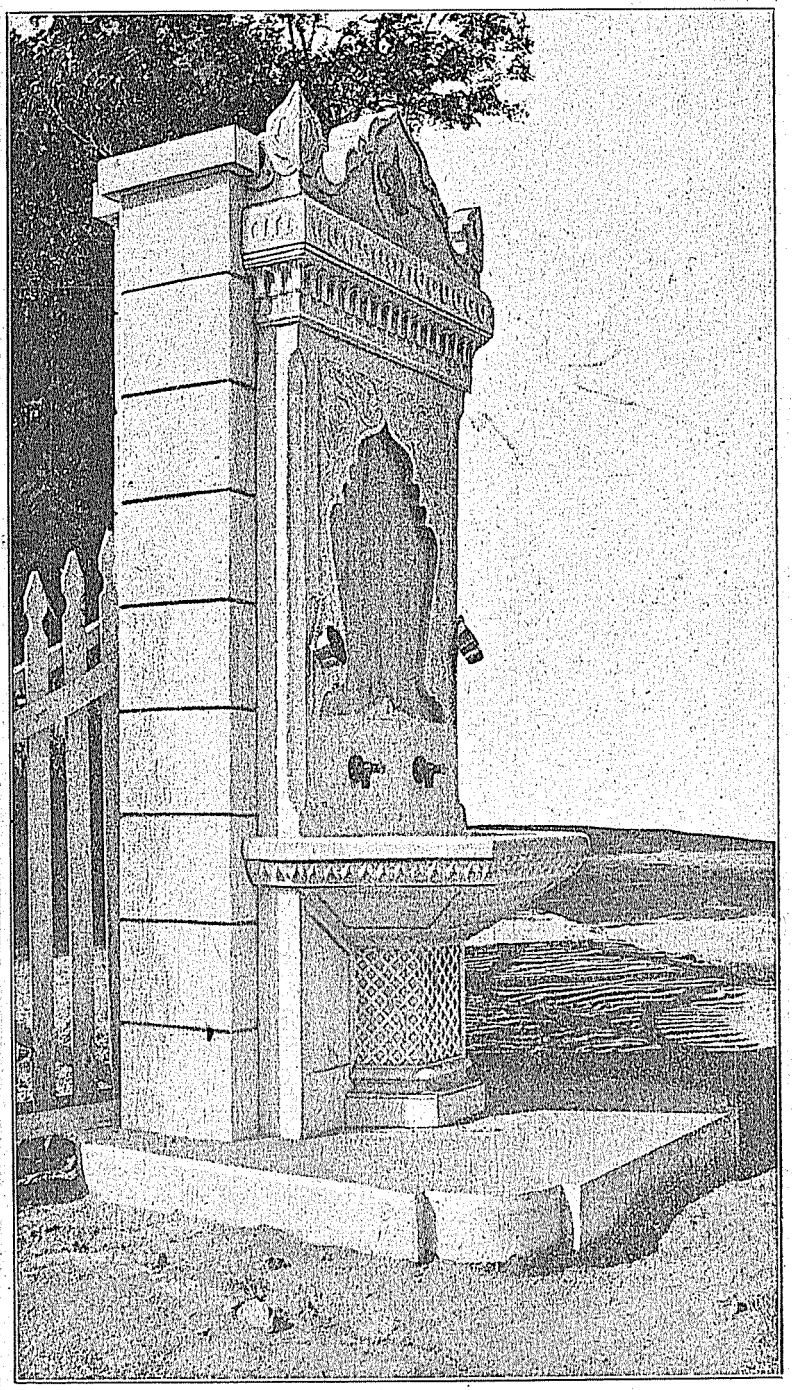

حمیدیه چشمه‌سی

بیوریلان وزیر عالی همم ابهتلو دولتلو عبدالرحمن پاشا حضرتلری ایله سائر ذوات صداقت صفات شرف تلقیسیله مفتخر بولوندقلری ارادات سنیهٔ جناب جهانبانی‌نی حسن اجرا و تطبیق خصوصنده شان عبودیت و خدمته لایق آثار کار آشنائی کوسترمشلردرکه بوده آیریجه موجب مباهات وشکران فراواندر .

کاغدخانه صولرینك مختلف نمونه‌لرینی تحلیل ایدن کیمیا کر محترم علی رضابك مرحومك بوصولرك ترکیب و ماهیتی حقنده ویردیکی حکم و معلومات اك صلاحیتدار بر متفننك افادهٔ حقایقنثاری اولدیغی جهتله شو ناچیز بیاناتمزه اونی حسن خاتمه اتخاذ ایدییورز :

علی رضابك مرحوم دییورکه : «کاغدخانه منبع صولری اك صاف صولرصنفنه داخلدر؛ بوکون درسعادتده قوللانیلان چشمه صولرینك هپسنه فائق اولدیغی کبی شهرمزده فوچیلر ویاشیشه‌لر ایچنده بهالیجه صاتیلان منابع صولرندن برقسمنه تمامیله معادل وحتی بعضیلرندن دها صاف وصحیدر .

بو بیان اك امین شرائط فنیه داخلنده اجرا قلنان وتحلیلاتدن استنباط ایدیلن بر حقیقت فنیه اولدیغندن آزادهٔ شك وارتیابدر . »

همان جناب رب منان ، « مبرات المبرات » اطلاقنه شایان اولان بو آثار برکزیدهٔ حضرت خلافتپناهی انظار شکران وامتنان عامه‌ده متجلی ودرخشان اولدقچه ، ذات مراحم صفات حضرت ظل اللهی‌یی بوملك وملته دها برچوق آثار شفقتنثار و مبرات خیرات مدار ایشارینه موفقیتله مسعود وکامران بیورسون آمین .

کئوله قارشی

« ابتلای کئول ، بلایای بشریه‌نك الامدهشیدر . »

بتون امت عثمانیه‌یی وایه‌دار فیض ومسعدت ایدن بوتشبث معلای همایون حقنده جرائدورسائل منتشره‌ده مسلکداشلرمزدن برچوقلرینك تقدیرات وتشکرات وجدانیه‌لری ، کئولك ، بو مضر مایعك سوء تأثیرینه دائر مدلل ومثبت بیان و افاده‌لری کورولدی .

فقط بوبشارت مسعدتنثار اوقدر عمومی ، اوقدر شامل برامر خیردرکه بزم کبی صحت عمومیه ایله آز چوق علاقه‌دار اولان خادمین فن ایچون بویوله‌کی تقدیرات فنیه و شکرانیه‌یی دکل برقاچ صحیفه‌یه ، حتی برمجلده بیله صیغدیره‌بیلمك امکانسز کورونیور . بولطف جلیل پادشاهی ومهم بر «نهی عن المنکر» ك تطبیقی خصوصنده‌کی اجراآت مشروعهٔ حضرت خلافتپناهی اوقدردقیق ، اوقدرفن نواز برحکمت معنیداری افاده‌ایدییورکه شمول وعلویتی قارشیسنده اك خاشعانه بر حرمت وتقدیر ایله سرفرو بردهٔ اطاعت واحترام اولمق اوزریمزه فرض عین وعین فرضدر .

بتون صحیونك ، بتون جهان سیاست واداره‌نك ، بتون خادمین صحت امك اك مفکره سوز اندیشه‌لرندن برینی تشکیل ایدن وتأثیرات مخربه‌سیله عرقلری ، نسللری ، نفوس امی ،

اقوام آدمی هرج ومرج وپریشان ایله‌ین بومسئلهٔ معظمه و معضله قارشیسنده فنك‌اك مبجل دهالری ، اقتصاد واداره‌نك اك متبحر منسوبینی حیران ، حیران جریان اموره نکران ایکن امت نجیبهٔ اسلامیه‌نك خلافتپناه حقایق اکتناهی وعثمانلیلرك او مفخم تاجدار صلاحپناهی برارادهٔ کرامتعاده ایله بتون میکده‌لری زیر وزبر ایدرك ضرر صحت وحیاتندن ، فلاکت انسان واولادندن بی‌خبر برحال سرسمی واك مسکینانه برعطالت ایله ماصه باشنده اسپرتوایچن وبووجهله تسمیم نفس وامته تصدی ایلین بی‌ادراکانی یکیدن یکی‌یه وایه‌دار قدرت حیات واعتبار وبوچیقماز یولدن ، شوکریوهٔ ضلال وهلاکدن شاهراه مساعی وسلامته دوغری سوق وتسیار بیوردیلر .

« سرتاج ارادات همایون » عد ایدلمکه سزا اولان بوامر مبجل طبیعی علاقه‌دارانجه‌ده حس تلقی واجرا ایدیله‌جکندن امت عثمانیه‌نك پك یقین برمستقبلده باشقه برحیات مدنیه‌یه ، دها نامیه‌دار وفیض نثار برمعاشرت اهلیه‌یه نائل و مظهر اوله‌جغی وبویوزدن برچوق فلاکتلرك ، برچوق نقصان وتراخیلرك ، دنائت وتدنیلرك اوکی آلنمش اوله‌جغی آزادهٔ ایضاح وبیاندر .

بزم شوسطرلرله بیان ایده‌جکمز معلومات ایسه امر وارادهٔ همایون دیانت مشحونك قیمت واهمیت بالاترینی عقول متفاوته‌یه آکلاته‌جق ونظر دین وفنده « مقدس » کورلمکه سزا اولان بو منع ونهی عالینك مزیت عال‌العالنی تبیین وایضاح ایده‌جکدر .

هرشیدن اول ، بتون عثمانلیلرله برابر ، بزده اوسدهٔ معلایه دوغری رفع منتداری وتشکراته مسارعت ایدرز .

***

اولا کئول نه‌لردن چیقاریلیور؟ هرکس بیلیرکه کئول اوزوم

صوینك ، شیرانك تخمر وتقطرندن چیقاریلیور . ذکای کیمیا نمای عربك انبیق حکمتندن تقطر ایدرك « الکحل » نامنی آلان بومایعك استعمالی اولجه پك محدود ایدی . یالکز حال طبیعیسنده کی شراب وبعض مایعات متخمره قوللانیلیردی ، بناءً علیه کتب مقدسه ودینیه‌ده شمدی بیکلرجه تنوعاتنی کوردیکمز مرکبات کئولیه‌دن ، او مختلف و زهر آلود ایچکیلردن بحث ایدیلمه‌یور . حضرت فرقان حقایق بیان دخی یالکز « خمر » ی منع ایله ادمان خمری اك برباد وفنا بر « عمل شیطانی » اولمق اوزره توصیف وتقبیح ایدییور .

فقط بوکون کئول دها برچوق شیلردن ، حبوباتك همان هپسندن ، حتی بولاف ، پانجار وپاتاتیسدن بیله چیقاریلمغه وکیمیای حاضرك معاونت احضاریه‌سی ومنفعت خسیسه‌نك سوق احترا-صیله بلاد وقصباته دوغری آتشین کئول سیللری آقیتیلمغه باشلادی . صحیونك فریاد ودادینه رغماً ، اعمالکاران ممکن اولسه طاشدن بیله کئول چیقارمق ، حاصلی هرنباتی ، هردالی ، هرتخمی کئول تدارك واستحضاری ایچون صرف ایتمك آرزو ایدییور وکیت کیده ، الجاآت کونا کون ایله ، بشرك بومایع هلاك انکیزه اولان ابتلا وعلاقه‌سی‌ده آرتوب دورویور ... بیوك بیوك اعمالخانه‌لرده هرکون مبذولاً چیقاریلان اوپیس ، مردار ، قوقمش کئوللری بیك درلو شامه‌نواز وذائقه‌فریب روحلر وقوقولرله سوسلیه‌رك ، سوسلی و جلالی شیشه‌لره یرلشدیره‌رك مسکرات ده‌پولرینه کوندرن منفعتجو انسانلر بوحرکتلریله عموم بشریته قارشی نه‌قدر شدید و مؤثر براثر اخانت کوستردکلرینی بیلسه‌لر تیتره‌رلر ... نقاب « تجارت » آلتنده کیزله‌نه‌رك کارلرینی ضرر ناسده آرایان بو آدملر یالکز اعمال کئول دکل ،

رواج کئول وکئولپرستی نك ده تعممنه همت (!) ایدییور واطرافه اوچوردقلری پر طمطراق وادا اعلانلر ایله احضار ایلدکلری ایچکینك لذتنی ، چاشنیسنی ، حیاته یاران ، قوت ویرر برایچکی اولدیغنی وایچنلرك «صحت تامه» ایچنده عمر کچیره جکلرینی نشر وتعمیم ایله انسال پاکیزهٔ بشری درکهٔ استحاله و هزاله قدر سوروکله یورلر .

بوسوء تأثیر ایله بوکون افکار عامه ده کئولك نفع وفائده سی و « برایکی چاقه » نك فوائد صحیه سی حقنده اوقدر سقیم وصحتکداز بر قناعت حصوله کلمشدرکه بونی ازاله ایچون نه دینسه ، نه یازلسه کارکر تأثیر اولمایور ؛ فقط بوخصوصده اك مؤثر مداخله فتکدر ، ایشته بزده اونك زبدهٔ بیاناتیله کئولك بدنه یارایوب یارامدیغنی آکلایه جغز .

تحریات فنیه کوستریبورکه هیچ بر بدن اخذ کئوله او قدر مساعد ومستعد دکلدر وآلنان کئولك (۴۲) غرامدن فضله سی بدندن شویله برکچیور وتخریبات لازمه سنی اجرا ایتدکدن صوکره ادرارله مندفع اولیور . اسکیدن صوووق مملکتلرده قیشین کئول ایچنلر بو مایع زهرناکی برآز ایصینمق ایچون ایچرلردی ؛ حال بوکه بوکونکی تحریات ومشاهدات ایله ثابت اولدی که اسپرتو ایصیدیجی اولمق شویله دورسون ، بالعکس اوشوتیجی ، حرارتی رفع واضاعه ایدیجی برماده در ؛ حتی فن تداوی مشاهیرندن (دوژاردن بومیچ) « اسپرتونك ، قانك اختراقاته یاردیم ایدن ماده — ئه موغلوبین — سنی خراب ایلدیکنی » بیان ایدییور . ایدیلن تجربه لرده دخی اسپرتو ایچنلرده نفس ایله چیقان حامض فحمك آزالدیغی کورولمشدر . قطب سیاحلری ، آلپ طاغلری سکنه سی ،

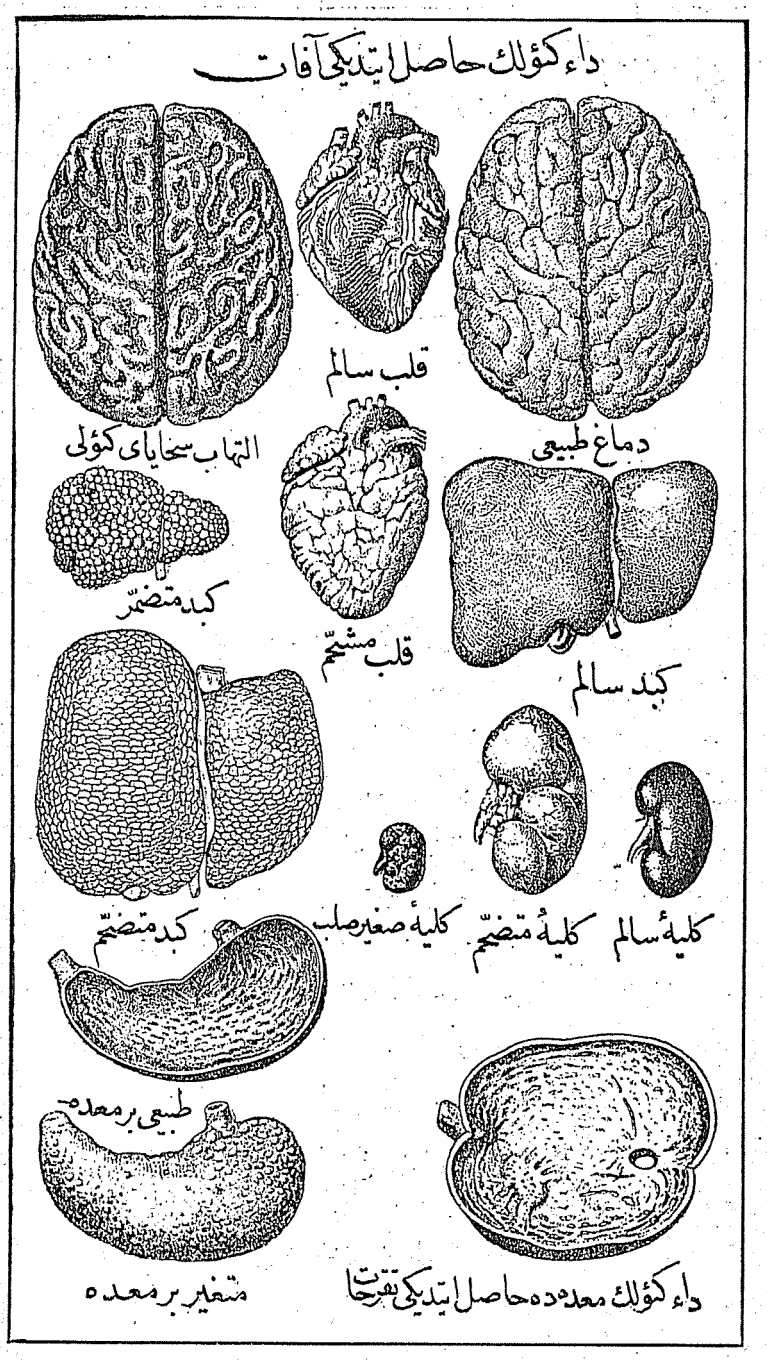

سیریالیلر هپ بوفکرده‌درلر : اسپرتو صووغه قارشی برشی یاپه‌میور ، بالعکس انسانی دها زیاده اوشوتیور ، تأثیر برودتی آرتدیریبور .

« قوت ویرمسی » بحثنه کلنجه شوقدر دییه‌بیلیرز که : برکره دوشونملی که اسپرتو ، ایچنلره قوت وحیات ویریر برمایع اولسه‌یدی بوکون بوقدر کئولپرستان الك الیم برضعف ودرماندکی ایچنده قیورانیرلرمیدی ؟....

***

اسپرتونك وجود بشره آچدیغی یاره‌لره ، معاشر امه ایتدیکی فنالقلره برکوز کزدیریرسه‌کز بهت وحیرت ایچنده قالیرسکز ...

الك آز بر مقدارده آلنان کئول بیله ، ادمان ایدیلنجه ، بدنده تأثیریاب ضرر وخسران ایتمدك هیچ برعضو براقمایور : بتون انسجهٔ بدنی، بتون وظائف عضویه‌یی آفات وتشویشات ایچنده ییپراتوب بیتیریبور .. دماغ وزارلرنده حاصل ایلدیکی تغیرات ایله معده نزله‌لری ، بوبرك وقاره جکر التهابلری وسائره‌دن صرف نظر ، عیاشینده کورولن سقوط مادی ومعنوی نه قدر جالب دقت وعبرتدر !..

عشرته منهمك اولانلرده وجود هر دورلو امراضه ، بالخصوص صالغین خسته‌لقلره پك مستعد ومهیادر ؛ چونکه کئولك دامار وسیکیرلر اوزرنده اجرا ایلدیکی سوء تأثیر بدنده مقاومتدن اثر براقمایور . هله ذاة الرئه وورم عیاشلرده پك بیوك برشدت کوستریبور. حتی قوله‌را استیلاسی اثناسنده مصابلرك برچوغی عیاشین تشکیل ایدییور !..

عشرتك تأثیرات معنویه واجتماعیه‌سی دها مدهشدر .

احصائیات مخصوصه کوستریبورکه جانیلرك ، محکوملرك بر چوغی کئولپرست آواره‌لردر . عشرتك الك برباد اثری اولاد وانسالك بوزولمسی ، پریشانیٔ عقلی وحیانیسیدر . بوکون نظر مرحمت اطبایی اهمیتله جلب ایدن سیکیر خسته‌لقلرینك ، صرعه‌لرك ، آبداللقلرك ، بدلالقلرك ، هزال دماغی وتعقلیلرك یکانه سببی ابوینك « عیاش بدمعاش » اولملریدر . کئولپرست برعائله‌نك اولادنده برچوق شوائب عصبیه وضعفیه کورولیور . حتی فرانسه عصبیون مشهوره‌سنده (بورنویل) « بیسه‌تر » خسته‌خانه‌سنده (١٠٠٠) قدر مصروع چوجق اوزرنده ترتیب ایلدیکی احصائیاتدن شونتیجه‌یی استحصال ایلمشدر :

پدری کئولپرست	٤٧١	چوجق
آننه‌سی —	٨٤	—
ابوین —	٦٣	—
ابوینده اثر کئولپرستی اولمایان	٢٠٩	—
ابوینی حقنده معلومات آلنه‌مایان	١٧٣	—
	١٠٠٠	

آمریقاده کئولپرست ابویندن حاصل اولان چوجقلرله عیاش اولمایان بابالرك اولادی آراسنده شوفرق جسیم بولنمشدرکه جداً جالب نظر عبرتدر :

	ابوینی عیاش اولانلر	ابوینی طبیعی اولانلر
چوجقلرك عددی	٥٧	٦٠
بونلردن کوچوك یاشده اولنلر	٢٥	٦
آلیق وبدلا	١٥	.
مصروع	٥	.
ضعف بنیه‌یه مبتلا	٥	.
سوء تشکله مبتلا	٥	.
وراثةً سرخوش	٢	.

برچوق ارباب دقت فرانسه‌ده‌کی تناقص نفوسك اسبابندن بری اولمق اوزره کئولپرستی‌یی کوستریيورلر ، بوادعا دخی حقیقتدن خالی دکلدر ، چونکه اولاد عیاشینك « دکرسز » ، « مرده‌زاد » ، « هزالزده » اولدقلری و بو زواللیلرك اکثریا پك کوچوك بر یاشده ایکن ، یعنی دها اعداد امته انضمام ایتمزدن اول سونوب بیتدکلری کورولیور ؛ ذاتاً بوعیاشزاده‌لر یاشاسه‌لر بیله بتون حیاتلری معاشر وامه ایراث ضرر ایتمکدن ، انتظام مساعیٔ عمومی‌یی دوچار خلل وتشویش ایلمکدن باشقه برشیئه یاراماز . حتی فرانسه‌یی عیاشین امك سرافرازی کورمکله داغدار اسف اولان و هر سنه فرانسه‌ده مضرت کئولپرستی واستهلاك کئولك آرتوب دورماسندن ناشی جداً متأثر ومکدر اولان مشهور برفرانسز صحت شناسی: «مع مافیه ، صحیون ، وبتون اطبا وامپرورانك یوکسله‌کلن صیحهٔ استمداد وتلاشلرینه رغماً ، ینه اك سمدار ایچکیلرك صرف واستهلاکی سنه‌دن سنه‌یه آرتوب دوریور ، ایشته فرانسه‌ده آبسنت صرفیاتی (٩) سنه ظرفنده اسکیسنك اوچ ، درت مثلی آرتدی . عجبا ملتمزی هزال وبدلالق کردابلرینه دوغری متصل سوروکله‌یوب کوتورن بومد طغیان نمای حرص وابتلا نه‌زمان اینمکه ، برجذر سعادتمداره تحول ایتمکه باشلایه‌جقدر؟» فریاد عاقبت اندیشانه‌سنی قوپاریيور !...

***

عیاشینك سبب نکبت وفلاکتی اك زیاده ایچکی نامی ویریلن ملوث شیلردر؛ چونکه ایچکیلر یالکز کئولدن عبارت دکلدرلر ، پاتاتیس ، پانجار طورطوسی کبی اك سفلی شیلردن چیقاریلان پیس قوقولی وغایت سمدار کئوللره صنعی ، یعنی کیمیای حاضرك

اك زهرناك ماده‌لرله احضار ایتدیکی برطاقم طیار ورایحه‌دار سملر علاوه اولنیور ، بونلر بری برینه ایجه قاریشدیریلنجه عیاشینك کمال ابتلا واشتها ایله ایچدکلری اوایکرنج وکریه‌مایعلر وجود بولیور ، بونلره معلم شهیر (لابورد) «سم اندرسم» دییوردی ؛ چونکه (مانیان) و (لابورد) کبی اك متبحر علمانك تدقیقاتنه کوره بونلر دهشتلی سملردن عبارت اولوب همان هپسنده‌ده صرعه تولید ایتمك ، اختلاج نوبتلری حصوله کتیرمك خاصه‌سی واردر . حیوانات اوزرنده تجربه‌لر یاپیله‌رق بوروحلرله «فرط حس» ، «قوهٔ انعکاسیه» نك تزایدی ، صرعه نوبتلری کبی حالات عصبیه حصوله کتیرلمشدر .

برده هر ایچکیده ، مثلا غربیونك بول ، بول ایچدکلری شرابده بیله آلده‌ئید ، علوی کئوللر ، شحمی حامضلر ، سیرکه روحی و سائره کبی برچوق مواد مؤثرهٔ کیمیویه بولنمقده و شرابخواران بیلمیه‌رك بومختلف سملرله کیجه کوندوز زهرلنمکده‌در . بشر خست طبع زیانکاریسنی اك زیاده بونقطه‌ده کوستریيور: برچوق فابریقه‌جیلر هله خارجه ومثلا شرق واقصای شرقه کوتدره‌جکلری ایچکیلری صنعی روحلرله تربیه ایتدکلری اك فنا کئولدن انتخاب ایدرك کوندریيورلر. حتی محترم ومرحوم برکیمیاکر مزك تأمین فنیسنه کوره « شهرمزده (قونیاق) تعبیرینه سزا و خالص اوزومدن یاپیلمش هیچ بر ایچکی یوق » کیدر ؛ لدی الایجاب یاقدیغمز عادی اسپرتویی ایچمك ، بویله نظرربا ، فقط مغشوش وبرباد سملری قوللانمقدن دها آز ضرر لیدر.» .. ینه تکرار ایدییوزز : قونیاق ، روم ، کیرش کبی اك مقبول و ممدوح ایچکیلر بیله تمامیله عادی حبوبات اسپرتوسیله صنعی روحلردن یاپیلمشلردر. ایشته کچن عصرك نصفندن باشلایه‌رق

بوزمانه قدر تأثیراتی آرتدیره‌کلن کئولپرستی وتخریبات مدهشه‌سی الك زیاده بوتغشیشاتدن ایلری کلمکده‌در. چونکه عادی کئولك درجهٔ سمیتی مثلا برایسه «کپك یاغی» دینوب‌ده اکثریا شراب وایچکیلرده بولندیغی فناً ثابت اولان «فورفورول» ك درجهٔ سمیتیٔ (۱۰۰) در. آراده‌کی شو نسبت مدهشه ایشك نه‌قدر صارپلره صاردیغنی الك مثبت وعددی بربلاغتله افاده ایتمکده‌در.

مع‌مافیه اصل کئول‌ده سمدر؛ اوده بدنی، خصوصیله بین وقاره جکری، قلبی بیتیرر، خراب ایدر، ذکای سوندورور، اخلاق ومعنویتی بوزار، انسانی دکل انسانلقدن خواص حیاتیه وحیوانلقدن بیله چیقاریر؛ ... بوبلالر، بوضررلر کافی دکلمش کبی، برده ایچنه روحلر، صرعه واختلاجلر حاصل ایدیجی سملر علاوه ایدیلیور، صوکره بوبرباد شیلرك سورومی‌ده سنه‌دن سنه‌یه دهشتلی «برعلاوهٔ یکون» ایله آرتدیریلیور!... ماحصل، معلم (بروآرده‌ل) ك دیدیکی کبی: «کئول ابتلاسی عصرمزك ورمی، فرنکیسی، سرطانی، سبب هلاکی، دشمن طراوت واقبالی، پابند اعتلاأت و ترقیاتیدر!».

***

کئولپرستی‌یه قارشی نه یاپملیدر؟ هر مملکت برتدبیر تطبیق ایدییور: انکلتره‌ده، فرانسه‌ده بوخصوصده اعتدال لوقانطه‌لری، اعتدال مسکراتخانه‌لری یاپیلمش، خلقه الك اوجوز فیئات ایله الك صاف وایی جنسدن، اوده آز برمقداردە اولمق اوزره، ایچکی صاتیلیور. بعض یرلرده بتون مسئولیت میخانه‌جیلرك دوش جزادیده‌سنه تحمیل ایدیلیور؛ عمومی یرلرده سرخوش اوله‌رق طوتولانلرك بتون جزا ومصارفنی، جوارینه ایراث ایلدیکی ضرر وزیانی اوکاایچکی ویرن میخانه‌جی تأدیه وتضمین ایدییور.

فقط کورولیورکه بتون بو تدابیرده بر قناعتسزلك، بر مساعدهٔ ضمینه، ازالهٔ سبب مؤثره قارشی آشکار براظهار عجز واردر.

بعض حکما ایشی دها عالی بر نقطهٔ نظردن تدقیق ایدرك کئولپرستینك مضراتنی خلقه اشاعه واعلان ایتمك وکئولك ایقاع ایلدیکی فجایعی نظر شباب ومشیبه ایلیشدیرمك اوزره مؤثر رومانلر، شعرلر، فنی وهرکسك آکلایه‌بیله‌جکی بر اسلوب ایله یازلمش رساله‌لر نشرایله‌مك جهتنی التزام ایدییورلر. توقیٔ کئولپرستینك بو طرز حکیمانه‌سی الك زیاده بیوك بریتانیا ایله آمریقاده موقع تطبیقه قونولمقده وحقیقةً شو صوك سنه‌لرده بومملکتلرك کئول صرفیاتی آزالمقده وعادتا هیچ درجه‌سنه اینمکده‌در. بوخصوصده‌کی وسائطك الك مؤثری کئولپرستی ونتایج مضره وفجیعه‌سنی حقنده عموم مکاتبك «حفظ صحت» درسلرینه مهم علاواتده بولنمق وبووجهله افکار نودمیده‌یی بومایع مضره ابتلادن متوقی ومحترز بولندیرمقدر.

فقط حکمةً برفنالغه بخش ایدیله‌جك جزئی برمساعده بیله بالآخره برمساغ تام حکمنی آله‌جغندن شهریار حکمتشعارمز افندمز حضرتلرینك عیاشلغك تحدید مضراتی امرنده توسل بیوردقلری تدبیر ووسائط قطعیهٔ عاجله، الك مقدس ومبجل بر دین مبینك تطبیق مؤدای سعادت احتواسندن عبارت اولدیغی وبرآرزوی خیر وعزم پیمبر پسندانه ایله اجرا بیورلدیغی جهتله، احکم و احسن تدابیردر. امت اسلامیه وعثمانیه‌دخی بوتدبیر صحتنثار ووسائط سعادتبارك قیمت واهمیتنی تقدیر ایله ارادات سنیه احکام منیفنك تمامیٔ اجرا و انفاذینه چالیشملی؛ معارف نظارت جلیله‌سنك مکاتبك حفظ صحت

پروغرامارینه بو خصوصده معلومات کافیه و مؤثره علاوه ایتدیردیکی شایان تشکر ایسه‌ده فضله اوله‌رق شو تهلکهٔ محققهٔ آتیه‌دن انسال و اولاد مملکتی دها مکتب صره‌لری اوزرنده ایکن خبردار ایتمکه وحتی کئولك تأثیریله حصوله‌کلن تغیرات اعضا وجوارحی کوستره‌جك پارلاق لوحه‌لر جلبیله صنفلره آصدیره‌رق تلقینات مضاد کئولیه‌یی درجهٔ غایه‌سنه ایردیرمکه صرف ماحصل همت بیورسه بجادر .

بوندن اون‌بش سنه‌اول نشر ایلدیکم « مسکرات » عنوانلی رساله‌ده دییور ایدم که : « خلاصه ، مسکراتك انتشارینه مانع اولمق وبووجهله مهالك و مضراتنك اوکنی آلمق ایچون واسطهٔ یکانه :

١ — افکار عمومیه‌یی ضیای معارف ایله تنویره غیرت ؛

٢ — اخلاق وخصائل حمیده‌یی تهذیب وتذهیب ومسکراتك مضرات عدیده‌سنی ارائه ایدر کتب ورسائل نشرینه همت ؛

٣ — نهی مسکراته دائر مواعظ و نصایح مؤثره اجراسیله تربیهٔ عمومیه‌یی اصلاحه خدمت ؛

٤ — توتون کبی مسکراتی‌ده انحصار تحتنه آله‌رق انهماکات عمومیه‌یه ممانعت ایتمکدر .

بکریلکك اوکنی آلمق ایچون بسط وبیان اولنان وسائطدن بین‌الاسلام الك تأثیرکار اولانی احکام جلیلهٔ فرقانیه‌یی و اوامر حکمیهٔ ربانیه‌یی حسن تلقین و مضرات و سیئات سکریه‌یی صورت واضحه‌ده تبیندر ؛ بوبابده اسلامه الك پارلاق مشعلهٔ سلامت والك صادق بدرقهٔ هدایت مسکراتك نص قاطع ایله منهی اولمسی وهرنوع خباثتی مثبت ومسلم اولان بویله برماده‌نك « ام‌الخبائث » لقب لایقیله یاد بیورلمش اولمسیدر . »

خصوصیله صیجاق مملکتلرده کئولك تأثیر وضرری پك شدتلی اولوب ایچکیلر ، الك زیاده اورالرده ، سمیت خبیثه‌لرینی ابراز ایتمکده اولدقلرندن ارض یمن وحجاز مغفرت طرازه ادخال کئولی منع ایتمکدن عبارت اولان تدبیر ملکپروریٔ حضرت تاجداری دخی‌الك بالا تقدیر وآلقیشلرله قارشولانه‌جق اجراآت وموفقیات جهانپسندانه‌دندر .

همان جناب خالق پروردکار شهریار کرامتشعار افندمز حضرتلرینی دها بویله برچوق امور وتدابیر خیریه‌نك سرعت تسویه وتطبیقنه موفقیتله مسعود و ممنون وشو امت مبجله‌یی دخی سایهٔ مسعدتوایهٔ خلافتپناهیلرنده کافهٔ عوارض وشوائب مادیه ومعنویه‌دن آزاده ومصون بیورسون آمین .

بوبحثه علاوه اولمق اوزره پارسده [ته‌نون] خسته‌خانه‌سی طبیب نحریری (لوژاندر) ك خسته‌خانه‌یه کیرن هرفرده برر دانه اهدا ایتدیردیکی اعلان واخطار مؤثر ومعینداركترجمه‌سنی شوراجغه درج ایدییورز :

« خسته‌خانه‌لرده تداوی ایدیلن خسته‌لقلرك بر چوغنی « ایچکیلر » ك سوء استعمالی حاصل ویا تشدید ایتمکده‌در .

« کئوللی ایچکیلرك هپسی‌ده مضر ومهلکدر ، الك مضرلری عطری روحلرله یاپیلانلردر . مثلا آپسنت ، دوز پك فنادر . مقوی واشتها آچیجی ظن ایدیلن ایچکیلرك هپسی‌ده برباد و وزیان آوردر .

« کئوللی ایچکیلر آچ قارنه ایچیلیرسه دها زیاده ایراث ضرر ایدرلر .

« انسان ایچکی ایچمکله ، هیچ بر دفعه‌سنده سرخوش اولماسه بیله ، ایچه ایچه عیاش وکئواپرست اولور .

« کئول سمدر . تأثیری‌ده سریعدر ؛ قاره‌جکر ، بوبرك ، قان دامارلری کبی حیاته الك زیاده لزوم وفائده‌سی درکار اولان اعضا واجهزه‌یی خراب و آفتزده ایدر .

« کئول انسانی تنبیه ایدرسه‌ده تقویه ایده‌مز .

« کئول غدا یرینه قائم اولاماز، بالعکس اشتهایی آزالتیر.

« ایچکی ایچنلر هرکسدن زیاده معروض ومهیای مرضدرلر ، عیاشین خسته اولورلرسه خسته‌لقلری وخیم ، قورقونج وممات انکیز هذیانلرله قاریشیق اولور .

« کئول اکثریا آق‌جکرلری دوچار ضعف ایدرك ورمه حاضرلار ؛ هرسنه عیاشلق بلاسیله خسته‌خانه‌مزه بیکلرجه خسته کلیور ، ورملنه‌رك ، أوله‌جك برحاله کله‌رك چیقیورلر .

« چوق کئول قوللانان ابوینك اولادی آلیق، بودالا ، اختلاج وصرعه‌لره مبتلا اولیورلر . »

کئولك سوء استعمالنی ذم ونتایج متحولهٔ کئولپرستی‌یی بیان‌ضمننده لسان‌اطبا وحکمادن صادراولان جمل معروفه‌یی‌ده ، شوبحثه تذییل ایدییورز :

« خمر مسلمانلرده دیناً حرامدر . آفریقا صحرالرنده بولنمش اولان فرانسزلره ، مسکراتك عدم استعمالی عربك فرط ذکاسنی ، خیمه‌نشین بدوینك چویکلکنی ، کابلینك قوتنی آزالتوب آزالتمدیغنی صوریکز »

دوقتور برژه

« احکام فرقانیه‌یه تابع اولان آفریقای شمالیده، مصرده ، اوقیانوس سواحلنده ، ممالك زنجیه‌ده ، هندستانده ، عجمستانده

تاتارستانده ، صربیه‌ده ، روم ایلی و بلغارستانده مسکون اولان اهالی‌یه باقیکز : بنیه‌لرینك قوتیله [آبسنت] و [وه‌رموت] شاربلرینك کافه‌سنه‌ده میدان اوقومقده وضروب امثاله‌کی قوت وشجاعتلرینی تصدیق ایتدیرمکده‌دکلیدرلر؟ کافه‌سی‌ده : برتورك قدر قوتلی ! »

دوقتور ژوللی

« دشمن یالکز خارجده اولمایوب ایچمزده ،دامارلرمزده‌ده واردر ؛ اونی دفع وطرد ایچون هیچ برحرکت کوسترمزسه‌ك ایش‌فنا . فرانسه ، یاداء کئولی دفع‌ایچون اقتضا ایدن وسائطه تشبث ایده‌جك ، یاخود غرور و ملیت نقطهٔ نظرندن محو وپریشان اوله‌جقدر . »

معلم ده‌بوو

« مسکرات انسانه‌لازمیدر؟ سؤالنه کمال جسارت واعتمادایله « خیر ! » جوابنی ویره‌جکم . بوراده یالکز بر دلیل مقنع ومثبت ایله‌اکتفاایده‌جکم که اوده‌مسکراتك طبیعتده‌بولنمامسیدر.»

دوقتور برژه

« افراد عائله‌مدن بر چوغی بر چوق زماندن بری صاف صو ایچیورلر ، بن‌ده برقاچ سنه‌در بویله ایدییورم. مشاهداتمه استناداً دییه‌بیلیرم که نه‌شرابك ، نه‌ده سائرمشروبات کئولیه‌نك صحتی یرنده اولان برآدمه نفع وفائده‌سی یوقدر . »

معلم رافائل بلانشار

« مواد غدائیه‌نك بدنه‌کیروب‌ده ایدن ایی‌یه تمثل‌ایتمسی، واسطهٔ کیمیویهٔ حیاتیه‌یه معروض اوله‌رق سینیریلمسی ایچون

او ماده‌لرك رنكسز ، قوقوسز ، تركيبي معين بر مايع ايله قاريشديرلمسى ايجاب ايدر ، بو خواصى « مشروب طبيعى مفيد » اولان صودن باشقه برشيده بولامازسكز . »

« صو اساساً عطش طبيعيي تسكين ايدر و انسان طويوب قاندقدن صوكره دها زياده صو ايچه‌مز ، يعنى صو برغداى مايع اولوب مقدارى ده احتياج بدنيه كوره معيندر . »

« شراب ، حتى اك كوزل شراب بيله بو خواصى حائز اولمديغى جهتله بر مشروب غير طبيعيدر . بزده شراب صو - سزلغى تسكين ايده‌جكنه بالعكس تشديد ايلديكى كبى ايچن بيچاره‌يى ده طاشقينلغه ، افراطه سوق ايدر : اوحالده شراب منبه‌در ، صو يرينه قوللانيله‌ماز . »

« اك ايى شراب بيله ايچيله ايچيله اعتياد ، سرخوشلق ، انتباه شديد ، صوكره ، صوكره خفض وعجز ، هزال شخصى حاصل ايدر : عضويتده بوقدر سوء تحوللر حاصل ايدن برماده‌يه « سم » دن باشقه براسم ويرده‌مه‌يز . بناءً عليه شراب تأثيرى بطى برزهردن باشقه برشى دكلدر . »

« بعض خسته‌لقلرده شرابك حاصل ايده‌جكى تأثيردن برفائده كورولسه بيله ينه شراب بر « سم دوائى » دن باشقه برشى اولاماز .

« شواوچ سم : آفيون ، شراب ، توتون بربرينه‌بكزرلر ، هراوچى‌ده مختلف طرزلرده عينى مقصد ونتيجه‌يى ، شخصك ضعف ودرماندكيسى ايله عرق ونسلك هزالنى حاصل ايدرلر . آسياده چينليلر ايچون آفيون نه‌لر حاصل ايديورسه آوروپاده ده توتون وشراب عينى فنالقلرى پاپيورلر . »

« مادام‌كه اك ايى شراب بيله دماغى تنبل ، افكارى قارمه قاريشيق ايديور ، مادام‌كه بومايع بزى ، شخصيتمزى دكيشديرييور ، بام باشقه ايديور ، نه‌دن صوكبى صاف وآزاده بر مايعى ايچمكه وشرابى موقع استعمالدن قالديرمغه تشبث ايتميورز ؟ بز شرابى حين اقتضاده ومستثنا اوله‌رق آلنير برعلاج‌كبى تلقى ايتملى ، طبيبك ويرديكى مقدارى ، تعيين ايلديكى حدى آشمامالى‌يز . »

« نتيجه : اك ايى شراب بيله برعلاج سمداردر ، ايجاب ايدرسه قوللانيلير . حال صحتده شرابى ايچيله‌جك صومقامنده قوللانماماليدر . چونكه شرب طبيعى ايچون فطرت صوكبى بر جوهر صحت بخش ايثار ايلمشدر . »

طبيبه قونتا

⊙

« بوكون كئول تخريباتجه بتون بلاياى تاريخيه‌يى : قحط وغلاء ، طاعون واستيلا وحرب ووغايى كولكده‌براقيور »

غلادستون

⊙

« شراب ايچنده ياشايان صوايچنده أوله‌جكدر (استسقا) . »

« نفوسك تناقصنه ، مللك انحطاطنه اك بيوك سبب بكريلكدر . »

معلم ژاقود

« شراب ايله دوست اولان كندى نفسنك دشمنيدر . »

« اسپرتو جمله عصبيه ايچون برسم قاتلدر . »

⊙

« عياشينك هرقطرهٔ منيسى برسيكيرلى عائله تخميدر . »

شارقو

« میخانه‌جی اولورده شراب ایچمز اولورمی ؟ »

« ایچن ایچه‌جکدر . »

« عیاش عیاشی تولید ایدر . »

مکتب طبیهٔ شاهانه

بنای جدید ومحتشمی

حیدر پاشاده کائن مکتب طبیهٔ شاهانه بنای جدید محتشمی ولادت حضرت خلافتپناهی‌یه توافق ایدن یوم مسعودده مراسم معتادهٔ فوق‌العاده ایله کشاد بیورلمشدر .

بو بنای معلا ذوق سلیم ومعماریٔ عالینك برانموذج بالاسی اولدیغی جهتله مختصراً توصیفیله برابر سایهٔ سقف معلاسنده آرامکزین اولان مسلك جلیلك ادوار تکاملی حقنده‌ده برایکی سوز سویلکی وجائب نعمتشناسیدن عد ایدییورز [*] .

بنای مکتبك تعریفاتی

ولی نعمت بی منت اعظممز پادشاه معارفپرور افندمز حضرتلرینك ترقیٔ معارف امرنده لطفاً وعنایةً بیدریغ بیوردقلری الطاف وعنایات جلیلهٔ ملوکانه‌لرینی بتون انظار عالمده ارائه واثبات ایدر براثر پایدار اولان مکتب طبیهٔ شاهانه بنای محتشمی اورته یری ٩٤ ذراع عرضنده و ١٨٨ ذراع طولنده برباغچه‌یی حاوی وبرجبهه‌سی مرمره‌یه، ایکنجی واوچنجی جبهه‌لری سلیمیه قشلهٔ همایونی ایله حیدر پاشا خسته‌خانه‌سنه ، دردنجی جبهه‌سی دخی چاملیجه طرفلرینه

[*] « اقدام » دن

ناظر اولمق اوزره درت ضلعدن مشکل ، واسع و یوکسك بر زمین اوزرنده در .

بنای عالینك مرمره‌یه ناظر اولان جبهه‌سیله ابنیهٔ متفرعه - سنك طولی ٣٤٠ ذراع معماریدر . بو جبهه مرکز وجناحین پاویونلری اولمق اوزره اوچ بنادن مرکبدر . بش قات اوزرینه انشا ایدلمشدر . برنجی قات تنفسخانه ، ایکنجی قات طعامخانه ، اوچنجی قات درسخانه ، دردنجی وبشنجی قاتلر یاتاقخانه‌در . هر بر قاتك ارتفاعی ، تقسیمات داخلیه‌سی بالطبع یکدیکرندن فرقلی وتخصیص اولندقلری جهتلر ایله متناسبدر. بونك ایچون برنجی قاتك ارتفاعی ٦,٥ ، ایکنجی قاتك ارتفاعی ٩ ، اوچنجی قاتك ارتفاعی ١٠,٥ ، دردنجی و بشنجی قاتلرك دخی ٨,٥ و ٦,٥ ذراع معماریدر . شوحالده مرکز وجناحین پاویونلری اوزرنده‌کی قله‌لر داخل حساب اولمدیغی حالده دکز جبهه‌سی ٣٤٠ ذراع طولنده و ٤١ ذراع ارتفاعنده بر بنای معظم تشکیل ایدییور دیمکدر .

سالف الذکر قاتلرك هر برنده تنفسخانه ، طعامخانه ، درسخانه ویاتاقخانه اوله‌رق قوللانلمق اوزره اون بیوك وایکی کوچك صالون موجوددر . بیوك صالونلرك هربری ٢٦ ذراع طولنده و ١٦ ذراع عرضنده‌در . کوچك صالونلرك طولی ١٦ ، عرضی ٨ ذراعدر . شو حسابه نظراً دکز جبهه‌سنده طلبه‌نك تنفس ، طعام ، تدریس وبیتوتی ایچون اللی بیوك ، اون کوچك صالون یاپلمش اولدیغی آکلاشیلیر .

دکز جبهه‌سنك وسطی ایله جناحلرنده انشا ایدیلن وبالالرنده قله‌لر بولنان پاویونلر یوقاریده‌کی حسابه داخل دکلدر . وسطده‌کی بیوك پاویون ٥٠ ذراع طولنده ، ٣٤,٥

ذراع عرضنده ودرت قات اوزرینه انشا ایدلمشدر . برنجی قاتی مدخلدر . خارجدن جسیم ومزین مرمر مردیون ایله کیریلن ایکنجی قاتی بیوك بر قبول صالونی ، اوچنجی قاتی جامع شریف ، دردنجی قاتی هر صورتله استعماله صالح وطرفینی تراچه‌لی بیوك برصالوندر . بوپاویونك ارتفاعی ٤٨ ذراعدر .

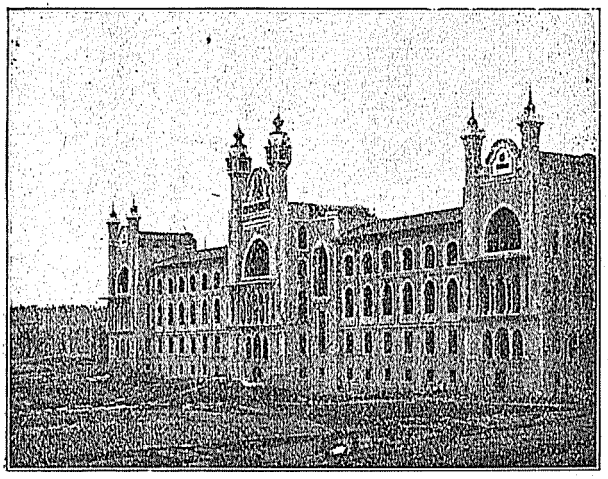

مکتب طبیهٔ عسکریه‌نك بنای عالیسی

جامع شریف درت یوز مترو تربیعنده ، اورته‌سی آچیق، طاواتلری باصیق قبه طرزنده‌در . پنجره‌لری اون ایکی مترو عرضنده‌در . جامع شریف غرب طرز معماریسنده انشا اولنمش ، دیوار وطاواتلری قلمکار اوسته‌لرمز معرفتیله غرب نقوش وخطوطی ایله تذهیب وتزیین ایدلمشدر .

وسطده‌کی بیوك پاویونك طرفیننده بری آلاتورقه ، دیکری آلافرانغه ساعتلری حاوی مزین ایکی قله موجوددر.

جناحلرده بولنان پاوییونلرك ارتفاعی دخی ٤٨ ، عرض وطوللری یکرمی بش بچق ذراعدر ؛ وسطده‌کی پاوییون کبی درت قاتلیدر . بوپاوییونلرده‌کی صالونلر علوم طبیعیه موزه‌سی ایله کیمیا خانه‌یه تخصیص اولنمشدر . خارجاً انشا اولنان مرمر مردیونلردن جناحین پاوییونلرینك ایکنجی قاتلرینه کیریلیر .

وسط وجناحین پاوییونلرینك هربرنده ایکی قله بولندیغندن دکز جبهه‌سنك بالاسی آلتی قله ایله تزیین اولنمش دیمکدر .

وسط پاوییونك بالاسنده بنانك هیئت عمومیه‌سنه عظمت وهیبت بخش ایدن مذهب آرمهٔ همایون منظور چشم افتخار اولدیغی کبی آرمهٔ همایونك آلتنده‌ده شوتاریخ محرردر :

[زینت افزای مقام قدسیت اتسام خلافت اسلامیه]
[ورونق بخشای اریکهٔ سلطنت عظمای عثمانیه السلطان ابن]
[السلطان السلطان الغازی (عبدالحمید خان ثانی) افندمز]
[حضرتلرینك عصرکمالات حصر خلافتپناهیلرنده جیزآرای]
[حصول اولان مأثر فاخرهٔ جلیله جمله‌سندن بولنان اشبو]
[مکتب فنون طبیهٔ عسکریه ذات حکمت آیات همایونلرینك]
[مسعدت بخش دیهیم شوکت وسلطنت عظما اولدقلرینك]
[یکرمی بشنجی سنهٔ مقدسه ومبجله‌سنده مکملاً ومجدداً]
[تأسیس وانشا بیورلمشدر . جناب حیات بخشای کائنات]
[ذات معالی صفات حضرت خلافتپناهیلرینی کمال سطوت]
[ومزید عافیتله تخت معلای خلافت کبراده دائم ومکین]
[ونیجه نیجه مبانیٔ جسیمه وآثار جلیلهٔ خیریه انشاسنه موفق]
[بیورسون آمین . فی ٨ جمادی‌الاول سنه ٣١٨]

وسط وجناحین پاوییونلرینك خارج وداخللرنده سکزر

مترو ارتفاعنده ، اون ایکیشر مترو عرضنده عرب طرز معماریسنده آلتی سیوری کمر بنانك مناظر خارجیه وداخلیه‌سنی فوق‌العاده لطیف کوستریور .

بنای عالینك دکز جبهه‌سی یالکز بو اوچ پاوییوندن عبارت دکلدر . جناحین پاوییونلری حذاسنده انشا ایدلمش اولان واوستی قپالی برر قوریدور ایله مکتب بناسنه مربوط بولنان ایکی بنا دها واردر . بو ایکی بنادن سلیمیه قشلهٔ همایونی جهتنده بولنانی مطبخ ، کیلار ، آشجی اوطه‌لرینی حاویدر . طولی ٥٣,٥ ، عرضی ٣٤ ذراع اولدیغنه نظراً ١,٩٥٠ ذراع تربیعنده دیمکدر . دیکری بوکا متناظر وحیدر پاشا خسته‌خانه‌سی جهتنده اولوب عین ابعاد اوزرینه انشا ایدلمش وچماشیرخانه اتخاذ اولنمشدر . چماشیرخانه‌نك اوستی تشریحخانه‌در . کرك مطبخ وکرك چماشیرخانه‌نك سقفلری بنای اصلی کبی تیموردن معمولدر . مطبخده آلاتورقه وآلافرانغه اوجاقلر ، چماشیرخانه‌ده صوك سیستم چماشیر ماکنه‌لری موجوددر .

چماشیرخانه‌نك آرقه طرفنده ٨٩٠ ذراع تربیعنده ، یدی قبه‌لی اوتوز بر قورنه‌لی مکمل برحمام انشا ایدلمشدر .

حیدر پاشادن اسکداره کیدن جاده اوزرنده کائن وچاملیجه‌یه ناظر اولان جبهه دکز جهتنده‌کی جبهه‌یه مشابه اولمیوب ٣٢٠ ذراع طولنده وبش پاوییونی حاویدر . دکز وقره‌جبهه‌لرینك ایکی طرفندن اوزانوب کیدن وبوجبهه‌لری برلشدیرمك صورتیله بنانك هیئت عمومیه‌سنی مربع شکلنه قویان دیکر ایکی ضلعدن بری سلیمیه قشلهٔ همایونی، دیکری حیدر پاشا خسته‌خانه‌سی طرفلرنده‌در. بوایکی جناح ضلعلرینك

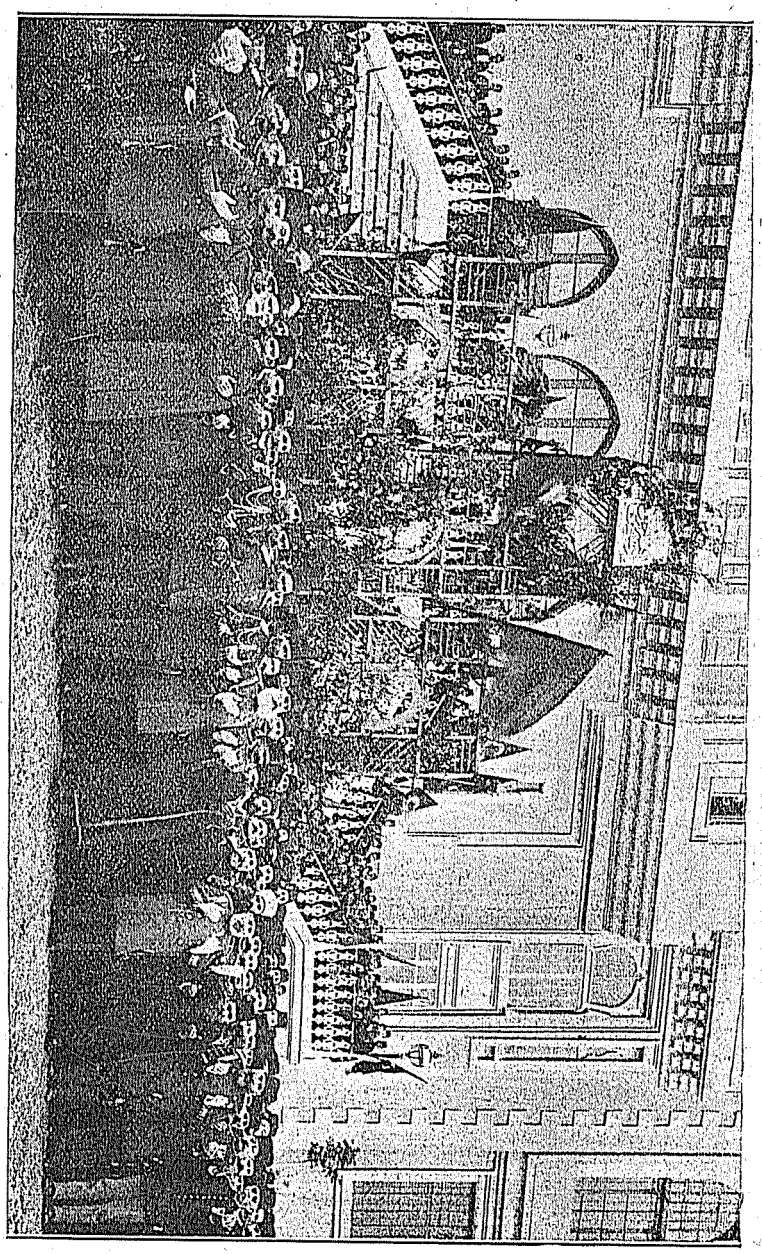

مکتب طبیهٔ عسکریهٔ شاهانهنك رسم کشادی

طوللری ١٦٧,٥ ذراع معماریدر. بری درت، دیکری بش قاتلیدر.

قره جبهه‌سنك مرکب اولدیغی بش پاویونندن مرکزده بولنانی دیکرلرندن دها بیوك اولوب ٤٥ ذراع طولنده ٤٠ ذراع عرضنده‌در. درت قات اوزرینه انشا اولنمشدر.

بوپاویونك جبهه‌سی صورت مخصوصه‌ده هرکه وبیله جکدن جلب اولنان رنك آمیز صوماکی و هرکه طاشلرندن ستون و باشلقلری حاوی عرب و عثمانلی طرز معماریسیله ممتزج اوله‌رق غایت ظریف برصورتده انشا ایدلمش وبالاسی آرمهٔ همایون ایله تزیین اولنمشدر. اوزری ینه عین طرز معماری اوزره کوچوك بیوك قبه‌لرله اورتولمشدر.

مرکز پاویونك جبهه‌سنی تزیین ایدن رنکارنك ستونلرك عددی یکرمی‌یه بالغ اولمشدر. غایت مصنع وجوزدن معمول جسیم قپودن برنجی قاته کیرلدیکی زمان واسع برقبول صالونی ایله طرفیننده آلتی اوطه‌یه تصادف اولنیور. بواوطه‌لر مجلس امور طبیه‌یه تخصیص ایدلمشدر.

سالف الذکر صالونك وسطنده وقپونك قارشیسنده بالخاصه آوروپادن جلب اولنه‌رق آوروپالی صنعتکاران طرفندن یرلی یرینه وضع ایدیلن جسیم ومزین برده‌یر مردیون موجوددر. بومردیون ٢٦ باصه‌مق چیقلدقدن صکره صاغه و صوله یکرمی اوچر باصه‌مقدن مرکب ایکی مردیونه آیریلیور.

ایشته بو مردیوندن چیقلدیغی زمان تصادف اولنان بیوك برصالون ایله آلتی اوطه‌یی حاوی دائره (دائرهٔ مخصوصه) در. صالونك دیوارلری خارجده کی صوماکی باشلقلری تقلیداً انشا ایدلمش وطاوانی دلفریب فریشلرله تحکیم، عرب طرز معماریسی اوزره نقوش مذهبه ایله تزیین اولنمشدر.

مرکز پاوییونك جناحیننده بولنان ایکی پاوییوندن صاغده‌کی پاوییونك آلت قاتی مکتبك اجزاخانه‌سیله اجزا ده‌پوسی ، لابوراتووار ، اوست قاتی مکتب نظارتی ، مشیریت ، مفتشلك ، مکتب مدیریتی ، درس نظارتی ، کتابت اوطه‌لرینی حاویدر . اوچنجی قاتی تحریرات ، محاسبه ، سجل ، دیپلوما کتابتی و وزنه اوطه‌لرندن مرکبدر .

صول طرفده‌کی پاوییونك آلت قاتی داخلیه ضابطانه‌نه واوست قاتی دخی مکتب اعدادی اقلامنه تخصیص ایدلمشدر.

ایکی باشده‌کی پاوییونلردن حیدرپاشا خسته‌خانه‌سی جهتنده بولنانی مکتب اعدادیٔ طبی معلملرینه ، سلیمیه قشله‌سی جهتنده‌کینك آلت قاتی مکتبك صنوف عالیه معلملرینه ، اوست قاتی ایسه مکتبك داخلیه مدیریتنه وبیکباشلریله محاسبهٔ عسکریه‌یه تخصیص قلنمشدر .

قره جبهه‌سنك قارشیسنده و ٧٥ مترو قدر اوزاغنده سریریات خسته‌خانه‌لری اولمق اوزره اوچ پاوییون ایله مرکز اطبا دائره‌سی بولنمقده‌در . بونلر ٤,٥٧٩ ذراع معماری تربیعنده‌در .

پاوییونلرك ایکیسی اورته‌لرنده اطبا دائره‌سی اولمق اوزره یکدیکرینه متصلدر . اوچنجیسی بونلرك آرقه جهتنده‌در . معاینه‌خانه‌یی دخی محتوی اولان اطبا دائره‌سنك صاغ طرفنده‌کی پاوییونك آلت قاتی سعادتلو زوئیروس پاشا حضرتلرینك زیر اداره‌سنده‌کی سریریات داخلیه‌یه ، اوست قاتی عزتلو اسعد بك افندینك زیر اداره‌سنده‌کی سریریات عینیه‌یه ؛ صول طرفنده‌کی پاوییونك آلت قاتی عزتلو جلال‌الدین مختار بك افندینك زیر اداره‌سنده‌کی سریریات جلدیه وافرنجیه‌یه، اوست

قاتی سعادتلو بسیم عمر پاشا حضرتلرینك زیر اداره‌سنده‌کی سریریات ولادیه‌یه تخصیص قلندیغی کبی بونلرك آرقه طرفنده بولنان اوچنجی پاوییون دخی هیئت عمومیه‌سیله سعادتلو جمیل پاشا حضرتلرینك زیراداره‌سنده‌کی سریریات خارجیه‌یه مخصوصدر .

بورایه‌قدر غایت مجمل اوله‌رق ویردیکمز تفصیلاتدن دخی آکلاشیلدیغی اوزره حیدر پاشاده‌کی مکتب طبیهٔ شاهانه‌دور دلارای همایونك آثار جلیلهٔ معظمه‌سندن برینی تشکیل ایدر . طبابتك کافهٔ تطبیقاتنه مخصوص اولان وهنوز اوچنك انشاآتی ختام بولان پاوییونلرك عددی ـ عمومی پلانه توفیقاً ـ یکرمی طقوزه ابلاغ اولنمسی مقرر بولندیغنی بیان ایدر ایسه‌ك سایهٔ معالیوایهٔ حضرت خلافتپناهیده مکتب طبیه ایله مشتملاتنك آوروپاده بیله امثالنه تصادف ایدیله‌میه‌جك بردرجهٔ مکملیتی حائز اوله‌جغی درحال تصدیق ایدیلیر . انشاآتی ختام بولان اوچ پاوییونك تقسیمات داخلیه‌سی حقنده برنبذه معلومات ویره‌لم :

٤,٥٧٩ ذراع مربعنده اولان بواوچ پاوییونك هربرنده درت خسته قغوشی واردر . قغوشلر ٣٢ مترو طولنده ، ٨,٥ مترو عرضنده اولدیغندن وهربری ٤٠ خسته آله‌بیله‌جکندن بر پاوییونده ١٦٠ خسته تداوی ایدیله بیله‌جکدر . بوقغوشلردن باشقه هربر پاوییونده آغیر خسته‌لره مخصوص اوطه‌لر، استراحت صالونلری، حمام بولنمقده‌در. قوریدورلرك اوزرنده خسته‌لره مخصوص تراچه‌لر بولندیغی کبی برده جسیم باغچه وجوده کتیریله‌جکدر .

بنای اصلی ایله مشتملاتنك جسامتنی انظار قارئینده تعیین و اثبات ایچون شمدی‌یه قدر ٢٤,٤٤٦ ذراع تربیعنده مکتب

بناسی ایله ٤,٥٧٩ ذراع تربیعنده اوچ پاویون واطبا دائره‌سی، آیریجه ساحل بحرده ٢,٧٧٧ ذراع تربیعنده مذبحه و ١٩٣٦ ذراع تربیعنده‌ده بیطرخانه که جمعاً یکون ٣٣,٧٣٩ آرشون تربیعنده بنا وجوده کتیرلدیکنی بیان ایدرز. بوجسیم انشاآتك پلانلری موسیو والوری، موسیو درانقوکی مشاهیر معماران طرفندن تنظیم وترتیب ایدلمش وانشاآته جمله‌سی مهندسخانهٔ برئ همایوندن مأذون بولنان ضابطان مقتدره نظارت ایلمشلردر.

یالکز مکتب بناسنك هیئت عمومیه‌سی سکز یوز بیك آرشون مکعبنه یاقلاشان انشاآتك درجهٔ متانت ورصانتنی تقدیر ایچون براز دها تفصیلات ویرمك لازمدر:

مکتب بناسنك سقفی کاملاً تیموردن معمول اولوب باچیقانك قوکریل فابریقه‌سندن جلب ایدلمشدر. کیرچ مارسلیانك اك ایی صو کیرجیدر. طاشلر هرکه وبیله جکده‌کی اوجاقلردن صورت مخصوصه‌ده اخراج اولنمشدر. بنانك دوشمه‌سی تیمور پوتره‌للر ایله بونلرك آره‌لرنده‌کی طوغله کمرلردن، دوشمه تخته‌لری لامبه‌لی تخته‌لردن مرکبدر. پنجره‌لر رنك آمیز، دیوارلر موزائیك طرزنده طاشلرله اعمال اولنمشدر.

ویانه‌دن جلب ایدلمش اولان دمیر چرچیوه‌لرده ٤٠ دن ٧٠ و ٨٠ پارچه‌یه قدر جام موجوددر. بنای اصلی‌یی دائراً مادار قوشاتان قوریدورلر ایله طعامخانه قاتی بش سانتیمترو تخننده (به‌تون) وبونك اوزرینه چمنتو، تنفسخانه آسفالت، درسخانه‌لرله یتاقخانه‌لر دوشمه تخته ایله مستوردر. اوچنجی قاتك طاوانلری یکرمی بش سانتیملك پوتره‌للر ایله بونلری تقویه‌ایدن کوکسله‌مه پوتره‌للردن مرکبدر. خلالر بنای اصلی‌یه برر قوریدورایله مربوط بولنمق اوزره خارجده انشاایدلدکدن

باشقه یوقاریلرنده تجدد هوا ایچون کوچوك قله‌لرده واردر.

مکتبك ـ اورته یرده طلبه‌یه مخصوص اولان باغچه‌دن ماعدا ـ برنباتات باغچه‌سی بولنه‌جقدر. نباتات باغچه‌سی دکز جهه‌سندن ساحله قدر امتداد ایدن اراضی‌یی اشغال ایده‌جکندن بوراده موجود اولان بعض املاك حقنده استملاك معامله‌سی اجرا ایدلمشدر. ساحلده کائن قواق اسکله‌سندن بنایه طوغری اوتوز بش آرشون کنیشلکنده اطرافی آغاچلقلی بر یول آچیلمش، شاکردان ایله معلمین ومستخدمین سائره‌نك بواسکله‌یه چیقملری مقرر بولنمشدر.

طبابتمزك ادوار تکاملی

مؤسسین ومعلمین محترمه‌سنك همم مبروره‌لریله مملکتمزك فن ولسانه خدمات عظیمه‌سی سبقت ایتمش وبزده ده ترقیات حاضرهٔ طبیه‌نك بتون تجلیاتنه مظهر وحقیقةً متکامل برطبابت وجوده کتیرمش اولان مکتب طبیهٔ شاهانه‌نك ودها شمولی اوله‌رق «طب عثمانی» نك ادوار تکاملنی شو وسیلهٔ مبروکه ایله پیش انظار شکرانه وضع ایدییورز:

اولاً، شوراسی شبهه‌سزدرکه بزده مکتب طبیهٔ شاهانه‌نك تأسسندن اول دخی منتظم وزمانه‌کوره مترقی برطبابت عثمانیه واردی. چونکه بوندن عصرلرجه اول آوروپا عالم سیاسیسنده قوی الشکیمه برحکومت معظمه حالنده بولنان، منتظم اردولری وترقیات عسکریه‌سی ایله بتون آوروپایی قوت وشوکتنه تقدیر خوان ایلین عثمانلیلرك صحائف تاریخ عالمده نقش نکین کبی زینت طراز قوت وسطوت اولان محاربات متعدده‌لرنده وارضك

اوچ قطعهٔ فسیحه‌سنه یاییلان ممالکده نه‌قدر اطبایه محتاج اوله‌جقلری دوشونولورسه عثمانلی طبابتنك‌ده متین وامین بر باشلانغیجی ، اولدقچه مظهر ترقی اولمش‌ادوار اولیه‌سی بولندیغی شبهه‌دن وارسته عد ایدیلیر . یالکز شوراسی شایان دقتدرکه اوزمان پك زیاده ترقی ایدن جراحلق اولوب اردوی همایون امراسندن بر چوقلری هم‌جراحلق وهم‌ده وظیفهٔ عسکریه‌ایله ایله اوغراشه کلمش اولدقلرندن شئون طبیه وقایع عسکریه آراسنه قاریشمش وصحائف تاریخیه‌یه بویولده پك جزئی معلومات کچیرلمشدر . مشهور جراح قاسم پاشا ، استانبولده قوصقوجه برمحله‌نك نامنه نسبتله حالا پایدار اولان جراح پاشا وسائر برچوق اطبای مقتدره هپ اودورده پرور شباب کمال اولمش واومقتدر عسکر طبیبلرینك همان‌هپسی‌ده مدارس طبیهٔ عثمانیه‌ده تحصیل کورمشلردر .

ایلك دفعه اوله‌رق رسماً هجرت نبویه‌نك ۹۵۷ نجی سنه‌سنده جنتمکان قانونی سلطان سلیمان خان حضرتلری نام علویت اتساملرینه اضافتله شهرتکیر اولان جامعك جوارنده برمدرسهٔ طبیه ویاننده بر دارالعقاقیر انشا وکشاد بیوره‌رق مدرسه‌یی برسریریات طبیه مکتبی حالنه افراغ بیوره‌مشلردر . بومدرسه‌ده ۱۱۳۲ سنه‌سنده مشهور رئیس‌الاطبا عمر افندینك تدریساتده بولندیغی کتب تواریخده مقیددر .

استانبولده اومدرسه‌دن باشقه آیریجه برقاچ مدارس طبیه دهاواردی . رئیس‌الاطبا اولان‌ذوات بومدرسه‌نك‌ده مدرسی، رئیس‌دروسی اولورلردی . مع مافیه طب عثمانی بومدرسه‌لرك تأسیسندن اوللری‌ده موجود ایدی ، فاتح سلطان محمد خان حضرتلری زماننده قالمه‌بعض آثار طبیه وتاریخیه دخی بوکا شهادت ایلمکده‌در .

رجال علمیهٔ دولتدن صاییلان رؤسای اطبا هم امور طبیه‌یه نظارت ، هم‌ده طبابت مقام معلای خلافته مواظبت‌ایله وظیفه‌دار ایدیلر ؛ الده بولنان آثار طبیه‌دن بوذوات کرامك پك بیوك و مستثنا مواقع احراز ایلدکلری و مملکتك احوال صحیه وترقیات علمیه وفنیه‌سنه فوق‌العاده خدمت ایده‌کلدکلری وبو یارارلقلرندن دولایی هرزمان سلاطین عظام حضراتنك مظهر الطاف وتقدیرات خسروانه‌لری اولدقلری مستبان اولمقده‌در .

طبابت عثمانیه‌نك بودورلرنده بر چوق اطبا ومؤلفین یتیشمش ، بروسه‌لی عمرشفائی ، (ابن سینا) نك مشهور (القانون) نی استادی رئیس‌الاطبا کاتب زاده محمد رفیع افندینك تشویقیله بتمامها تورکجه‌یه ترجمه‌ایدن توقادلی « مصطفی ابن‌احمد »، طبدن « دستور » نامیله برقاچ بیك صحیفه‌لك جسیم براثر تألیف وترتیب ایدن حاجی عباس وسیم ودها برچوق معروف و مشهور اساتذهٔ اطبای عثمانیه هپ اومدرسه‌لرده تحصیل کمال ایتمشلردر .

***

مکتب طبیهٔ شاهانه‌نك تاریخ تأسیسندن زمانمزه‌قدر اولان ترقیاتنی کچن سنه‌کی نوسالده خلاصه‌ایلدیکمزدن بوراده‌تکرارندن صرف نظر ایدییورز [*] .

فقط مکتبك نائل اوله‌کلدیکی انواع الطاف جلیلهٔ خسروانه‌نك الك بیوکی وطبابت عثمانیه حقنده ابذال‌بیوریلان تقدیرات وتشویقات جناب خلافتپناهینك الك بدیع ، الك معظم والك محتشم بربرهان جلیلی روزولادت‌همایون سعادت‌مقرونده‌رسم

[*] نوسال عافیت — دوقتور بسیم عمر

کشاد میمنت بنیادی اجرا ایدیلن وحیدر پاشاده مرمره نك کنار نورانورینه برانموذج ظریف بدایع نثاری اولمق اوزره انشاو تنظیم اولنان وحقیقةً « تمثال معلای طبابت وقرارکاه عالیٔ فن وصنعت » اطلاقنه شایسته وسزاوار اولان مکتب فنون طبیهٔ عسکریهٔ شاهانه بنای عالیٔ پایداریدر . او بنا که مرمره دن دربار شوکت قراره توجیه دیدهٔ احترام ایدرك کلن هر عثمانلینك صمیم قلبنده علوی ، نورانی برحس شان ومباهات اویاندیریر ، نظری فنه ، صنعته مخصوص بر لطافت وقار آمیز ایله مجبور حیرت وتقدیر ایلر ؛ او بنا که ، هر قلهٔ اوجکیزی اعطاف جلیلهٔ فن نوازینك بر آبدهٔ شرف واجلالی وهر عمود بلندی علو مراحم وعنایات تاجدارانه نك برستون مفخر تنثاری ، هر قبهٔ معلای فلك نمونی بیوك پادشاه حکمتپناهمزك عرفانپرورلکلرینی اعلان ایدن برطاق زرین رواق بی مثالیدر .

بوکون علویتیله متناسب بر بنای معظم ومعلانك زیر سقف عزونازنده قرارکیر اولان طبابت عثمانیه ، ربع عصردن بری بالتوالی مظهر اوله کلدیکی تقدیرات وتعطفات خسروانه یه قارشی الی الابد سجده برمن وشکران وبوبیوك ، عالیجناب ، ترقیاتنواز وانسانیت پرور پادشاه عالیجاهك افزایش سطوت واجلالنه کیجه وکوندوز دعا خواندر .

مملکتمزده تأسیس مکاتب طبیه

و

شام مکتب طبیه‌سی

ممالك محروسهٔ شاهانه نك وسعت جغرافیه‌سی کوز اوکنه کتیریلیرسه پایتخت همایونده کی عسکری و ملکی ایکی مکتب طبیه‌دن یتیشه‌جك اطبانك بوقوجه مملکت فسیحه نك ادارهٔ امور صحیه‌سنه کفایتبخش اوله‌میه‌جغی وبرچوق یرلرك طبیبسز قالمسیله خلقك عادی جراح ، چیقیقجی ، شارلاتان ، جاهل برطاقم آحاد ناسك دوا نامنه ویره کلدکلری ملوث و مستکره شیلردن فائده اومق عزمنه دوشه‌جکلری قولایجه کسدیریلیر.

ذاتاً ملکمزده اطبانك شمدیکی عدد کافیسنه ابلاغی ده پك آز برمدت ظرفنده ابراز بیوریلان مساعی و اهتمامات تبعه پرورانه نك اثری اولوب یوماً فیوماً عددی آرتان اطبانك فرصت دوشدکجه مملکتك نقاط مختلفه‌سنه کوندرلدکلری عیون شکراتایله کورولمکده ایسه‌ده بو اطبانك همان هپسی‌ده رسماً مأمور و وظیفه‌دار ذوات اولدقلری ایچون بولندقلری یرلرك احتیاجات صحیه‌سنه کفایت ایده‌مدکلری وهنوز برچوق قضالرك بلدیه طبابتندن بیله محروم بولندقلری نظر دقت واعتنایه آلننجه بویوله‌کی همات و مساعینك دها ایلریلدلمسی لزومی آکلاشیلمقده‌در . چونکه بوکفایتسزلکك تشویقیله مملکتك اوته‌سنده بریسنده « قوللهٔ » قیلیقلی برطاقم فرانسز وآمریقان میسیونر مؤسسات تدریسیه و طبیه‌لری وجوده کتیریله‌رك اورالردن پك آز سورن برمدت تحصیلیه ظرفنده

چوق کره‌لر لسان و احوال مملکتدن بی‌خبر ، احوال و حرکاتلری هر جهتله داعیٔ اشتباه بر چوق طبیب طاسلاقلری یتیشه‌رك نقاط مختلفهٔ مملکتده اجرای طبابته باشلامشلاردر؛ بعض یرلرده ناچار اوله‌رق امور عدلیهٔ طبیه‌یه‌ده قاریشدیریلان بوکبی اطبانك، لسان وقوانین محایه شویله دورسون ، « طب قانونی » فن وسیعنك هنوز مبادیسندن بیله خبردار اولماملری یوزندن بر چوق مسائل عدلیهٔ جزائیه وحقوقیه‌نك حلنده اقتحام وحلی جداً غیر ممکن مشکلات وسوء تفهمات میدان آلدقدن باشقه اصل الك بیوك بر محذور اولمق اوزره بویله کورکوسز واصول فکریه‌سی مشکوك آدملرك طبابت صفتیله عائله‌لرك الك صمیمی کوشه‌لرینه قدر فرجه‌یاب نفوذ اوله بیلملری کبی بر یولسزلغك اداره واخلاق واحوال سائره نقطهٔ نظرندن داعیٔ ضرر وخسار بیشمار بولنه‌جغی آزادهٔ اشتباهدر .

خصوصیله سوریه، بیروت، حلب، دیاربکر، موصل، بتلیس ومعمورة العزیز کبی الك معتنا ولایات شاهانه‌ده بوصنف اطبانك فوق العاده چوغالمسی وکوندن کونه آرتمسی جالب نظر دقت کورولمش وذاتاً طبابت عثمانیه‌نك توسیع دائرهٔ شمول وترقیاتی دخی هر آن وزمان مطلوب وملتزم عالی بولنمش اولدیغی جهتله ولایات شاهانه‌نك مهملرنده مکتب طبیهٔ شاهانه‌نك شعبات تدریسیه‌سندن اولمق اوزره برقاچ مکتب طبیه تأسیسیله هم اورالر خلقنك ذکا وفراست فطریه‌لرندن استفاده ایدلمسی ، هم‌ده بووجهله میدان آلان یولسزلقلرك اوکی آلنمسی خصوصی تأمل بیوریله‌رق همان ایشه مباشرت اولنمسی لطفاً وتعطفاً امر وفرمان بیورلمشدر.

بومکاتب مهمه‌نك برنجیسی اولان شام مکتب طبیه‌سنك تأسیسی ایچون لازم اولان قارشولق وواردات تدارکی خصوصلرنده علاقه‌داران کرامك ابراز بیوردقلری مساعیٔ جزیله قرین

موفقیت اوله‌رق ولایت ذبحیه رسومندن مقدار کافی ووافی واردات الده ایدلمش و مکتب پك پارلاق مراسم و موفقیات ایله تأسیس وکشاد بیورلمشدر .

شام کبی پك مهم ومعتنا وخلقی اکثریتله ذکاوت فطریه‌ایله معروف و شهرت اتمما اولان بر مملکت شریفه‌ده تأسس پذیر اولان بومکتب عالینك کمال اهمیتنی تقدیر ایدرز . فقط بزجه الك زیاده جالب شکران کورولەجك برشی وارسه‌اوده بوسائقه ایله لسان فنیٔ مملکتك ، طب عثمانی دائرهٔ شمول ووسعتنك بووجهله کنیشله‌مسی ومکاتب متعددهٔ طبیه‌مز آراسنده تحدث ایده‌جك مسابقهٔ غبطه فرمای ترقیاتدن طبابت مملکتك‌ده فوق العاده استفاده ایده‌بیلمسیدر . چونکه لسانی ، اساسی ، مشتملاتی ، شمول و فائده‌سی تعین ایده‌لی یاریم عصردن جزئی فضله بر زمان کچن فنون طبیه‌مزك بوکونکی ترقیاتنه یکی برسرمایهٔ تشویق وسرعت علاوه ایله‌ین بوتعمیم وتوسیع عالی افراد مملکتی ، بتون تبعه وزیر دستان همایونی هرزمان تربیه‌لی ، حال آشنا ، خلوق و ناموسپرور ، اخلاق و عادات مملکتله متخلق ومألوف ، لسان حال ومقالدن خبردار اطبای مقتدره طرفندن نائل تداوی واهتمام اولمق کبی برسعادت اجتماعیه وصحیه‌یه مظهر ایده‌جکی کبی محاکم عدلیه‌یی ده‌هروقت قانون شناس ، صاحب وقوف واذعان و آکاه فن ووجدان مأمورین طبیهٔ عدلیه‌نك معاونت وتنویراتنه نائل ایله‌یه‌رك تعمم وتحقق مرام معلای میامن احتوای جناب ظل اللهی اولان عدل وحقانیتك ساحهٔ تحقیقاتده چهره‌نمای ظهور اولمسنه یاردیم ایده‌جکدر .

بوندن باشقه ، بوکون طلبه‌نك آزلغی ، اطبانك نا بمحل

استغناسی یوزندن اکثریا تشبث ایدیله‌مین تألیف آثار طبیه مسئله‌سی ده کرك لسان فن و طبك اتمام وتوسیعی ، کرك تشبثات تألیفیه‌نك تزیید وتشویقی ایله کسب اتساع وشمول ایدرك طبابت عثمانیه یکی باشدن احیاواعلا ایدیله‌جك واحتیاج ورغبتك آرتمسیله مؤلفین طب ده بدایع آثارطبیه‌یی اظهار وایثاره باشلایه‌رق ترقیات صحیهٔ عمومیه‌یی تأمین وافکارصحیه‌یی تلقین خصوصنده بوکونکی قدر دوچار مشکلات وصعوبات اولمیه‌جقدر .

عمران مملکته عائد برچوق ترقیات وتعالیاتك مصدر تجلیسی اولان دور بدایعنمای همایونك آثار فوائد نثاری آراسنده خطوط زرین وجوهرین ایله یازلمغه شایسته وسزاوار اولان بوتشبث جلیل منافع دلیلك الحق خیره‌سازعیون مباهات وشکران اوله‌جق مأثر صحتپرورانه وتدابیر مصیبهٔ کارآ کاهانه‌دن بولندیغی اوفاق برتأمل ایله کسب بداهت ایده‌جك احوالدن اولدیغی جهتله مسئله‌ده ازهرجهت علاقه‌دار اولان کافهٔ منتسبین طب نامنه رفع دعوات شکران آمیز ایله سایهٔ معارفوایهٔ جناب خلافتپناهیلرنده مملکتك دها بوکبی برچوق ترقیات عمومیه وصحیه‌دن وایه‌دار استفاده واستفاضه اولمسی تمنیٔ مبستمندانه‌سنی تکرار ایلرز .

دارالخیر

وَ

برتشبث مهم ایتامپرورانه

« یتیم » دنیلنجه هرکسك وجدان مرحمتنده آثار شفقت وعنایت ارائه ایدن برسوق فطریٔ ترحم اویانمامق قابل دکلدر ؛ چونکه یتیم دینجه خاطره هردورلو نوازش ابویندن محروم ، بی‌وایه وبینوا ، تفکرات و تخطراتی بیله حزن‌آور ویأس انکیز برمعصوم فلکزده کلیر ؛ جدالکاه معیشتده زبون ونزار متصل سوروکلنمك اوزره بیك دورلو سفالتلره تهلکه‌لره هرآن وزمان معروض اولان ، عادی ییه‌جك و غدای مادیدن تربیهٔ معنویه واغذیهٔ روحیه‌یه قدر هرشیدن برنصیبهٔ جزئیه بیله ایدینه‌مین یتیملرك چکدکلری اذای تعیش وآلام حیات هیچ برشیئه مقیس دکلدر ... لوح چهره‌سنده کیمسه‌سزلکك ، نصیبسزلکك اك حیاتکداز آلامی غریب بربیان حال شکلنده ارتسام ایدن بوطالعسزلرك کندی باشلرینه وکونا کون احوال مؤسفه آراسنده بویویه‌بیلدکلری فرض ایدیلسه بیله ینه تحصیل وتربیه یوقسوللغی یوزندن دوچار اوله کلدکلری فلاکات حیاتیه آرتدقجه آرتار .. یوزده سکساندن زیاده‌سی ورم ایله ، انتان ایله ، باغیرساق وقادین خسته‌لقلریله محو وتلف اولان بوزواللیلرك بقایاسی دخی اکثریا ضعیف ، چلیمسز ونامزاج اوله‌رق تورمات متعدده‌یه دوچار اولمق یوزندن سونمکده وهر دورلو « بلایای

یتیمیت» دن قورتوله بیلن نوادر ایسه پك آشاغی وهرحالده شایان تنقید برمعیشت وحیات کچیرمکده‌در .

مرحمت بشریه‌نك فوران خیراتنثارینی موجب اولان بوکبی شیلره قارشی عثمانلی قوم نجیبی هیچ بر زمان تأثرسز قالمامش واسلاف کرامز ایتامی حمایه وتربیه ایچون برچوق مکتبلر وپك مهم وقف وتبرعلر ترك وهبه ایدرك ابراز مأثر شفقت ودیانت ایده‌کلمشدر ... بوندن بش یوزسنه اول بیله مملکتمزده ایتامی طعامیله ، البسه‌سیله ، تعلیم وتربیه‌سیله بویوتوب آدم ایتمك فکر بشر پرورانه‌سیله مؤسسات مخصوصه وجوده کتیریلمش و بو « خیرات وحسنات » دن پك چوق یتیملر وایه‌دار استفاضه اوله‌رق مملکته ، دولته ، خلقه نافع وآدم اولمق اوزره یتشدیرلمشلردر .

فقط مرور زمان سببیله بو تشبثات خیریه‌نك آز چوق اهمال ایدلمسیله ایتام مادیه ومعنویه‌نك حال تربیه وتعیشلری حقیقةً شایان دقت برحاله کلمش ایدی . سوقاقلرده ، اوته‌ده بریده ، جامع مردیونلری اوزرلرنده ، بازار یرلرنده ایشسز کوچسز ، هرنوع وسائط تعیش وتربیه‌دن بی‌نصیب ، چوق دفعه‌لر اخلاق واحوالی اسف انکیز برچوق چوجقلرك جویز اوینامق ، اوته بری طاشیمق کبی شیلرله حیات کذار اولدقلرینی عمیق وخسران آمیز بر نظر تلهفله کورمه‌ین یوق کبیدر . شو احوالك ، بوکبی معصوملرك حیات ومعیشتلرینی زهرله‌یه‌جکندن صرف نظر ، دولت وملته ، مملکت وخلقه نافع برر فرد امت اولملری محال اولمیان بوزواللیلرك سوائق کونا کون ایله معروض اوله‌جقلری احوال اسف اشتمالك نه درجه شایان دقت واهمیت بولندیغی ، اخلاق واستراحت عمومیه‌نك

ترقی وادامه‌سنی اخلال ایده‌بیله‌جك حرکاتك چوق کره‌لر بوکبی بختسزلردن صدور ایلدیکی جالب دقت مخصوصه‌در .

بوکبی بیوایکانك اصلاح وترفیه احوالی کرك شفقت ومرحمت ، کرك عمران وتدبیر امور مملکت نقطهٔ نظرنجه فوق‌العاده حائز اهمیت بولندیغنی تا ایلك روز جلوس میامن نثار تاجداریلرندن بری پیش تدقیق واهتمام همایونلرنده بولندیران شهریار مراحم کردار افندمز حضرتلری ایتام مادیه ومعنویهٔ مملکتدن نافع وکار وکذار آدملر یتشدیرمك مقصد تبعه پروریسیله برمکتب ایتام وسعادتخانهٔ اکرام اولان « دارالشفقه » مکتب عالیسنی انواع عواطف والطاف ملکداریلرینه مظهریتله نائل ترقیات کونا کون بیوردقلری کبی مکتب صنایع ایله ولایات اصلاحخانه‌لرینه ، صنایع آلای وبلوکلرینه کیرن ایتام وبیوایکان ایله علی‌العموم مکاتب لیلیهٔ عسکریه‌یه کوچوك بریاشدن اعتباراً قبول ایدیلن ایتام‌عسکریه قوللرینی‌ده وایه‌دار نعمت تربیه ومعرفت بیورمق کبی تشبثات ومساعدات معلای شهریاریلریله بتون امت عثمانیه‌یی بختیار ونائل انواع فیض ومسار ایلدیلر .

اشته بوجملهٔ مؤسسات همایونه برضمیمهٔ عالیهٔ انسانیتپرورانه اولمق‌اوزره‌داستانبولك اك کوزل بر موقعی اولان وزنه‌جیلرده‌کی قوجمان‌ومعروف برقوناغی لطفاً وعاطفةً معارف‌نامنه‌احسان‌وتبرع بیوره‌رق« شوراده بوراده ایشسز کوجسز طولاشان واسباب معیشتدن‌محروم اوله‌رق برحال پریشانی وسفالتده قالان برطاقم چوجقلر » ك علوم دینیه واخلاقیه ایله مبادیٔ علومدن ، خصوصیله‌صنایع نفیسه‌دن باشلایه‌رق ده‌میرجیلك ، مرانغوزلق ، قوندوره‌جیلق ، ترزیلك وسائره‌کبی وسائط معیشتدن بهره‌دار

ایلمرینی امر وفرمان بیوردیلر . درسعادتده دارالشفقه‌نك متممی اولان بو دارالخیر ایله ایتام مملکتدن ذکاسی درجات مختلفه‌ده اولان افرادك هپسنی‌ده مظهر سعادات بیغایات بیوران اوولی نعمت بیمنت اقدسك ، اواب مشفق ومقدسك بووجهله خیره ساز عیون مفخرت وشکران اولان خیرات وحسنات همایونلرینی ناچیزانه تبریك ایله دوام عمر وعافیت جناب ظل‌اللهیلری دعاسنی تکرار وجرائد یومیه ایله اعلان اولنان تبلیغ وتبشیررسمی‌یی‌ده خاتمهٔ مقال وکفتار ایلرز :

« مصدر بدایع اولان دور دلارای جناب خلافتپناهی بودفعه دخی قریحهٔ الهام صریحهٔ حضرت ظل‌اللهیدن تأسیسی امر وفرمان بیوریلان برمؤسسهٔ جلیله ایله‌دها تزین ایتمشدر . شویله‌که کیجه کوندوز خواب وراحت همایونلرینی ترك ایله صنوف تبعهٔ شاهانه‌لرینك استکمال اسباب رفاه وسعادتلرینی دوشونن اب ارحم واشفقمز ولی نعمت بی‌امتنان وپادشاه عمیم الاحسان افندمز حضرتلرینك انظار لطف وعنایت شهنشاهانه‌لری شوراده بوراده‌ایشسز کوجسز طولاشان واسباب معیشتدن محروم اوله‌رق حال پریشانی وسفالتده قالان برطاقم چوجقلره کمال رحم وشفقتله انعطاف ایده‌رك بونلرك تهذیب اخلاقیله برابر اکتساب علم وصنعت ایلمری وکندیلرینه اول باول علوم دینیه واخلاقیه ومبادیٔ علوم تدریسیله برابر صنایع نفیسه‌دن بدأ ایله تیمورجیلق مرانغوزلق قوندره‌جیلق ترزیلك اویمه‌جیلق وسائره مثللو تدریسات نافعه ومفیده تعلیمی ضمننده پایتخت سلطنت سنیه‌لرنده بردارالخیر تأسیسی امر وفرمان ولطف عال العال اوله‌رق وزنه‌جیلرده زینب خانم قوناغی دیمکله معروف غایت جسیم ودلنشین قوناغی دخی دارالخیراتخاذ اولنمق اوزره معارف نامنه احسان بیورمش اولدقلری کبی تعدیلات

وعلاوات مقتضیه‌نك همان اجراسیله صباح‌الخیر ملك ودولت اولان جلوس همایون‌سعادت مشحون حضرت خلافتپناهیلرینه شرفتصادف روزفیروزده کشادینه ارادهٔ اصابتعادهٔ جناب ظل‌اللهیلری عنایت‌افزای صدور بیورلمش واشبو عنایت‌جلیلهٔ تاجدار اعظمی افئدهٔ صادقهٔ عمومیه‌یی لبریز محمدت ومنت‌ایلمش اولدیغندن ذات اقدس حضرت پادشاهینك دنیالر طوردقجه شرف افزای سریرشوکتمصیر خلافت وسلطنت اوله‌رق بوکبی دها نیجه نیجه جلائل آثار مکارم نثار خلافتپناهیلری زینتساز ایصار شکران ومباهات اولمسی دعاسی تکرار علی‌التکرار ایصال بارکاه کبریا پناهی قلنه‌رق برمنطوق امر وفرمان عنایت بیان جناب ملکداری ایجابنك اجراسنه مسارعت قلنمش اولدیغی تبشیر واعلان اولنور .»

مكۀ مكرمه‌ده تدابير صحيه

آوروپانك صحى و طبى غزته‌لرنده مكۀ مكرمه‌نك احوال صحيه‌سى حقنده شيمدى‌يه‌قدر خيلى مقاله‌لر نشر اولنمشدر .

آوروپاده مؤلفين صحيه دستكاه استفاده‌يه وضع ايلدكلرى آثار بركزيده‌لرنده بومسئله ايچون مخصوص بحثلر آچمشلردر.

آوروپاليلرك بويوله‌كى نشرياتى يكى برشى دكلدر: ١٨٦٥ سنۀ ميلاديه‌سنده هند حجاجى واسطه‌سيله مكۀ مكرمه‌يه ادخال اولنان قولرا علت دهشتناسى مكۀمكرمه‌ده كمال شدتله حكمفرما اولديغى كبى آسيا وآفريقا قطعه‌لرينك برچوق محللرنده‌ده اجراى تخريبات ايلمش و اورالردن آوروپايه دخى سرايت ايتمش وهرطرفه دهشتتثار اولمشدى . اشته اوزماندن برى آوروپا محررلرى بومسئله‌ايله صيق ، صيق وزياده‌جه اشتغال ايتمكه باشلاديلر .

حفظ صحته متعلق اولان شو ماده حقنده ايديله‌جك مطالعاتك قاعدۀ بيطرفى‌يه توفيقاً اجراسى شعار انسانيت مقتضياتندن ايكن بويوله‌كى مطالعاتك شائبۀ غرضدن برى اولمديغى دفعات ايله كورولمشدر .

ممالك متمدنه‌نك كافه‌سنده عادتا « مقدس » عد ايديلن محافظۀ صحت بشر امر مهمنك بعض مقاصد مخصوصه‌نك ترويجنه وسيله اتخاذ ايدلمش اولمسنه جداً اسف اولنور .

مع‌مافيه ، بوكبى مطالعات طرفكيرانه‌نك بزم‌ايچون پك‌ده اهميتى اولميوب اصل نظر دقتمزى جلب‌ايدن ماده ارباب فنك تدقيقاتيدر .

بزجه آوروپاده علم صحت ايله اشتغال ايدن ذوات كمالاتسمات طرفندن قلمه آلنان مقاله‌لرده انسانيتك منافعندن وتخفيف آلام بشردن باشقه برشى دوشونلديكى شبهه‌دن وارسته‌در . شوقدر واركه بومقاله‌لرى يازان ارباب فضل وكمالدن هيچ‌برى مكۀ مكرمه‌يه كيتمه‌مش ، بناءً عليه مسئله‌يى لايقيله تدقيق ايتمه‌مش اولديغندن بوبابده‌كى معلوماتلرى پك‌ناقص اولديغى كبى بو ناقص معلوماتدن استخراج ايلدكلرى نتايج دخى تماميله مطابق حقيقت دكلدر .

عاجزلرى حجازده بولنديغم يدى سنه ظرفنده حوالۀ مذكوره‌ده سرزدۀ ظهور اولان درت بيوك قولرايى كورمش ونفس مكۀ مكرمه‌ده متواليا بولنديغم بش سنه ظرفنده تدابير صحيه‌يه بالذات نظارت وبناءً عليه جريان‌ايدن احوالى رأى‌العين مشاهده ايلديكمدن اورالرده حفظ صحتجه ترقيات عظيمه ساحه‌آراى حصول اولديغنى ارباب فنك نظركاه دقايق اكتناه منصفانه‌لرينه عرض ايلمكى وجيبه‌دن عد ايدرم .

اول باول شونى بيان ايده‌يم كه مكۀ مكرمه‌نك هواسى سائر ممالك حاره‌نكنه نسبتله پك‌وخيم دكلدر . ياز موسمنده درجۀ حرارت (٤٢) يه قدر چيقار وآره‌صره « سموم » ديئيلن صيجاق روزكار اسرسه‌ده هواقورو اولديغندن حرارتك وجود انسانه تأثيرندن ضرر كلى حاصل اوله‌ميور .

سمومك تأثيرى ده خارج شهرده محافظه‌سز برحالده بولنانلره منحصر اولوب شهرده خانه‌لرده كنديلرينى حسن محافظه ايده‌بيلنلره سمومك هيچ برتأثيرى يوق كبيدر .

مكۀ مكرمه‌ده اك صيجاق زمانلرده بيله كيجه وقتى سرين اولور . مكۀ مكرمه‌نك كيجه‌لرى دوغروسى پك لطيف و دلنشيندر .

مکهٔ مکرمه‌ده صورت مخصوصه‌ده اوله‌رق حکمفرما اولان امراض پك محدود اولوب ضربهٔ شمس ، احتقان دماغ ، عادی اسهال ، ذوسنطریا ، چیچك علتلریله بعض حمیاتدن عبارتدر . مکهٔ مکرمه‌ده تیفو علتنه پك نادر اوله‌رق تصادف ایدیلیر .

وباء ، قولرا وصاری صیتمه‌دن عبارت اولان امراض وبائیه‌دن صاری صیتمه بمنه تعال شیمدی‌یه‌قدر ممالك شاهانه‌یه فرجه‌یاب دخول اوله‌مدیغی کبی بوندن صوکره ده داخل اوله‌میه‌جغی الطاف خدادن مأمولدر . وباعلتی ازمنهٔ قدیمه‌ده درسعادت وممالك محروسه‌نك سائر بعض محللرنده اجرای حکم ایلمش ومؤخراً‌ده ممالك شاهانه‌نك بعض یرلرنده باش کوستر مشدر .

مکهٔ مکرمه‌ده بولندیغم مدتجه اجرا ایلدیکم تحقیقاته کوره وباعلتی جده‌ده مقدما وقوع بولمش ایسه‌ده مکهٔ مکرمه‌ده پایدار اولامامشدر . سنین اخیره‌ده وباجده‌ده حکمفرما اولدیغی حالده مکهٔ مکرمه علت مذکوره‌نك تخریباتندن تماماً مصون قالمشدر .

حجازه ملاصق اولان عسیر قطعه‌سنده وباعلتی بعض سنه‌لرده غایت شدتلی اوله‌رق اجرای احکام ایلدیکی وهرسنه محل وبادن مکهٔ مکرمه‌یه خیلی حجاج کلدیکی حالده شمدی‌یه‌قدر اشبو علتك بلدهٔ طاهره‌یه سرایت ایلدیکی واقع اولمامشدر . بوندن‌ده استنتاج اولنه‌بیلیرکه مکهٔ مکرمه‌نك هواسی وبا میقروبنك پایدار اولمسنه مساعد دکلدر .

امراض وبائیه‌دن قولرا علتی ایسه شمدی‌یه قدر مکهٔ مکرمه‌ده دفعات ایله عرض دیدار وخامت نثار ایتمش و هر دفعه‌سنده برچوق نفوس اسلامیه‌نك تلفنه سببیت ویرمشدر .

بوراسی انکار اولنه‌ماز بر حقیقت ایسه‌ده بو علتك مکه‌یه‌ده هروقت خارجدن کلدیکی بدیهیات درجه‌سنده مثبت برحقیقتدره حجازده بولندیغم صره‌ده مشاهده ایلدیکم قولرا استیلالرنده علتك حجاج‌ایله داخل‌اولدیغی واضح برصورتده تعین‌ایتمشدی . قولرا اکثریت اوزره‌دوغریدن‌دوغری‌یه هندحجاجی‌واسطه‌سیله مکه‌یه کیرییور . بعضاً‌ده قولرا هنددن باشقه برمملکته سرایت ایدر واومملکتك حجاجی واسطه‌سیله مکه‌یه قدر نقل ایدیلیر ؛ (١٣١٠) سنهٔ هجریه‌سنده قولرا یمن حجاجی واسطه‌سیله مکه‌یه کیرمشدی . مکهٔ مکرمه‌یه بوصورتله واصل اولان قولرا علتی بلدهٔ طاهره‌ده کسب اشتداد ایتمك ، بناءً علیه نفوس کثیره تلفنی موجب اولمق استعدادینی حائز ایسه‌ده مکهٔ مکرمه هواسنك قولرا میقروبنه قوت ویره‌جك برخاصهٔ مخصوصه‌سی‌اولمدیغنی ، تعبیر دیکرله ، استعداد مذکورك اسباب طبیعیهٔ محلیه‌دن نشأت ایتمدیکنی بیان ایده‌بیلیرم .

بو مسئله‌نك اهمیت عظیمه‌سی واردر . ایمدی قولرانك مکهٔ مکرمه‌ده اشتدادینی موجب‌اولان حال‌عقل بشرك ادراك ایده‌میه‌جکی ، تعبیر دیکرله بزم کنهنه واقف اوله‌میه‌جغمز برحال ، مملکته مخصوص خصوصی بر تأثیر اولسه‌یدی بلدهٔ طاهره‌یی شوعلتك تخریبات دهشتنثارندن تخلیص ایچون‌چاره بولنه‌میه‌جغندن واوحالده آوروپایی دلائل‌فنیه ایله اقناع‌ایتمك‌ده بزم ایچون تیسرنمای حصول اولمیه‌رق التزام سکوت مجبوریت قطعیه‌سی الویریردی . جناب حقه حمد اولسون‌که ایش بویله دکل ، مکهٔ مکرمه‌ده قولرانك اشتدادینی موجب اسباب تدقیقات واقعه‌ایله تماماً تعیین‌ایدلمش وسایهٔ مراحمایهٔ حضرت خلافتپناهیده واقع اولان اجراآت جسیمهٔ صحیه‌ایله‌ده حقیقت

کیفیت واصل مرتبهٔ ثبوت اولمشدر. مکهٔ مکرمه‌ده ایلك دفعه اوله‌رق قولرانك آن ظهورنده حجاجك وحجازك احوال صحیه‌سی حکومت سنیه‌نك نظردقت ورویتی جلب ایتمش و هرسنه موسم حجده امور صحیه‌یه صرف اولنمق اوزره «تخصیصات صحیه» نامیله درت بیك ریال یعنی یتمش سکسان بیك غروش راده‌سنده برمبلغ تخصیص بیورلمشدی. فقط اوزمانلر بزده حفظ صحتك نه‌ایدوکی مجهول اولدیغی کبی تدابیر صحیه‌دن فائده حاصل اوله بیله‌جکنه کیمسه طرفندن اینانیلمامقده بولنمش اولدیغی جهتله تخصیص اولنان امرك اهمیت عظیمه‌سنه نظراً پك جزئی اولان تخصیصات صحیه‌دن‌ده پك جزئی برفائده حاصل اولمقده ایدی.

جناب خالق کائنات خلیفهٔ اعظم شهریار تقوی شعار افندمز حضرتلرینی الی آخرالدوران تخت عالی بخت همایونلرنده دائم وبرقرار بیورسون آمین. جلوس میامن مأنوس ظل اللهیلری روز فیروزندن بری تبعهٔ صادقهٔ شاهانه‌لرینك ترفیه احوالنه ومحافظهٔ صحت وعافیتلرینه لطفاً وتنزلاً اهتمام وعنایت بیورمش اولدقلری کبی چار اقطار جهاندن ایفای فریضهٔ حج ضمننده مکهٔ مکرمه‌یه کلن حجاج ذوی الابتهاجك اکتسال اسباب استراحتلری وامراض ساریه ووبائیه‌دن محافظه‌لری اخص آمال مکارم اشتمال جناب خلافتپناهیلرندن بولنمش اولدیغندن مکهٔ مکرمه‌ده آره‌صره ظهورایدن وبرچوق تلفات حصولنی استلزام ایله‌ین قولرا علت مدهشه‌سنك اراضیٔ مقدسهٔ حجازیه‌دن دفع وازاله‌سنه چارهٔ عاجل بولنمسی حقنده متعدد ارادات سنیه‌لری شرفسنوح وصدور بیورلمشدی. امر وفرمان کرامتبیان جناب خلافتپناهی منطوق منیفنه توفیقاً هرطرفدن ماده‌نك تدقیقنه

مباشرت اولنوب بوبابده برخیلی لایحه‌لر ویرلدیکی کبی مکهٔ مکرمه صحیه طبابتی طرفندن‌ده مفصل برلایحه تقدیم قلنمشدی.

معلوم اولدیغی وجهله برخسته‌لغك محو وازاله‌سی اول امرده اسبابنك تحریسنه وابسته اولدیغندن مکهٔ مکرمه صحیه طبابتی طرفندن‌ده بویوله تدقیقات موشکافانه اجرا ایدلمشدی، شویله که:

اولا، حجاج کرامك اقامت ایلدکلری خانه‌لرده‌کی ازدحام صورت مخصوصه‌ده اوله‌رق نظر دقتی جلب ایتمشدر. فی الحقیقه قولرا علتنك مکهٔ مکرمه‌ده حکمفرما اولدیغی زمانلرده اك زیاده ازدحاملی خانه‌لرده پك چوق وفیات وقوع بولدیغی کوریلیر ایدی. ازدحامسز خانه‌لرده ایسه وفیات آز اولوردی. بوخانه‌لرده خسته‌لق اختلاط واسطه‌سیله سرایت ایتسه دخی ینه اوقدر کسب شدت ایده‌مه‌مکده ایدی.

ازدحامك بودرجه‌لرده ایراث مضرت ایلمسی باعث تعجب اولمامشدر. چونکه ازدحام اساساً هوایی افساد ایدر وبرمحل محدوده اومحالك تحملندن زیاده انسان تجمع ایدرسه آز زمان ظرفنده هوا تنفسه غیر صالح برحاله کلیر. اوحالده بوکبی محللرده ساکن اولان انسانلرك صحتی مختل اوله‌جغندن خسته‌لق قبولنه مستعد اولور. بوکبی آدملر ایچون قولرا علتنك پنجهٔ غدرینه دوشمه‌مك امر دشواردر.

بوندن باشقه برخانه‌یه قولرا علتی داخل اولورسه اوخانه‌ده بولنانلرك کافه‌سی علت مزبوره‌نك تحت تهدیدنده بولنور، هله خسته‌نك بولندیغی اوطه‌ده اقامت ایدن آدملرك خسته‌لقدن تخلیص کریبان ایلمسی استثنا قبیلندندر.

اساساً قولرا علتی یانغینه بکزر؛ آتش نه قدر قابل

اشتعال مواد بولورسه اوقدر کسب اشتداد ایدر . قولرا دخی بونك کبی : خسته‌لغه نه قدر مستعد آدم بولورسه اوقدر اجرای تخریبات ایلر .

قولرا زماننده اك زیاده تحت تهلکه‌ده بولنانلر خسته‌یه اك زیاده یقین وجوار بولنانلردر . بناءً علیه برخانه‌ده چوق نفوس بولنورسه ، او أوه قولرا کیرنجه ، تلفات دخی چوق اولور . فرض ایده‌لم که اون کیشی استیعاب ایده‌بیله‌جك بر خانه‌یه یوز کیشی قونولمش . مشاهدات عاجزانه‌مدن استنتاج اولندیغنه کوره بو یوز کیشینك سکسان وحتی طقسان قدری قولرادن تلف اوله‌بیلیر . ایمدی بو یوز کیشی‌یی برأوه قویه‌جغمزه ینه او أو وسعتنده اون أوه توزیع ایتسه‌ك ینه هرخانه‌یه اون کیشی ویرسه‌ك ایش بوسبوتون دکیشیر : اول امرده قولرا بوأولرك برینه کیرسه کیرویه قالان طقوز خانه قولرانك تحت تهدیدنده بولنماز . برده قولرانك کیردیکی خانه‌ده ازدحام اولمدیغندن وفیات حد معروفی تجاوز ایتمز وآنجق ایکی اوچ کیشی تلف اوله‌بیلیر . بوندن باشقه بوخانه‌ده اون کیشی خسته‌نك اوطه‌سنده تجمع ایدرك ، جمله‌سنده‌ده خسته‌لغه استعداد اولدیغی ایچون ، کافةً تلف اولسه‌لر ـ که بوحالك وقوعی بعیدالاحتمالدر . ـــ دیکر طقوزخانه مصون قاله‌جغندن وفیات یوزده اونه تنزیل ایدلمش اولور .

ثانیاً : حجاج خانه‌لرینك نظافت وطهارتی دوشونلمش اولوب تمیزلکه لایقیله رعایت اولنمیان خانه‌لرده قولرانك ایقاع ایلدیکی تلفات سائر خانه‌لره نسبتله زیاده کورولمشدر . بودقیقه قولرانك حکمفرما اولدیغی سائر یرلرده دخی مشاهدلرك نظر دقتنه چارپمشدی ، حتی قولرا حقنده یازی‌یازان انکلیز محررلرندن

بری « قولرا مؤدبدر . » دیمش ایدی که قواعد صحیه‌یه رعایت ایتمیوب پیسلك ایچنده یاشایانلری قولرا تربیه ایدر ، دیمك ایسته‌بوردی . بز دخی اوحقلی محررك شو افادهٔ حکیمانه‌سنی تصدیق ایدر وبونی قولرانك سلهٔ تأدیبنه اوغرامدقلری ایچون تدابیر صحیه‌نك تأثیرینه اینانمق ایسته‌مین ذواتك نظرکاه دقتنه وضع ایلرز .

ثالثاً : حجاج خانه‌لرینك حالی دخی نظر اعتباره آلنمش وفنا برصورتده انشا اولنان یعنی ایچنه هوا وکونش کیرمه‌ین خانه‌لرده قولرا وفیاتنك بك زیاده اولدیغی کورولوب آکلاشیلمشدر .

رابعاً : سوقاقلرك تنظیفاتی ماده‌سنه اهمیت مخصوصه ویرلمشدر . سوقاقلرك تعفناتی عموم شهرك هواسنی اخلال ایده‌جکندن خانه‌لرینك نظافت داخلیه‌سنه فوق‌العاده اهتمام ایدنلره بیله ایراث مضرت ایده‌بیلیر . بوحالك قولرانك تزیید شدتی خصوصنده‌کی تأثیری طبیعی کورولمشدر .

خامساً : مأکولات موادینه بیوك براهمیتله باقیلمش و مکهٔ مکرمه‌ده هروقت و خصوصیله قولرا زماننده معده‌یی بوزمامغه فوق‌العاده دقت واعتنا ایتمك لازم کله‌جکی آکلاشیلمشدر . عادی زمانلرده بیله مأکولات مضره‌نك اکلی سوء هضمدن باشقه عادی اسهال ودوسنطریا علتلرینك حصولنی موجب اولور . مشاهده‌ایله ثابتدرکه قولرا زماننده معده بوزولمسنی متعاقب قولرا حاضردر . جده‌دن مکهٔ مکرمه‌یه کوندریلن بالقلرك اکلندن صوکره قولرانك تحصل وتشددایلدیکی طرف عاجزانه‌مدن دفعه‌لرجه مشاهده اولنمش و قولرا اولمدیغی زمانلرده بیله شو بالقلرك اکلنده قولرایه بکزر التهاب حاد امعأ عارضه‌لری کورولمشدر .

(١٣١٠) سنه‌سنده قولرامکهٔ مکرمه‌ده حکمفرما اولدیغی اثناده حجاجدن بری آرقداشیله برابر چارشویه کیدر، خام و چوروك ماده‌لر ایله مغده‌سنی دولدورمغه باشلار؛ آرقداشی بو اوبورلقدن واز کچمسنی توصیه ایدرسه‌ده او حوالهٔ سمع اعتبار ایتمه‌یوب ایشنه‌دوام ایدرونهایت مکمل برخرنوب شربتی‌ده ایچر. فقط خانه‌سنه عودت ایدر ایتمز قولرایه طوتولور و برقاچ ساعت ایچنده وفات ایدر.

مکهٔ مکرمه‌ده بوکبی وقوعاته پك چوق تصادف اولنمشدر.

سادساً: قولرایه طوتیلان خسته‌لرك سوقاقده قالمسی یانلرندن کچنلره خسته‌لغك سرایت ایلمسنی موجب اوله‌بیله‌جکی وبوندن دولایی‌ده مرضك تزایدایده‌بیله‌جکی تخمین ایدلمشدر.

سابعاً: صویك قولرا علتنك سرایتی خصوصنده کی تأثیری حقنده خیلیجه اتعاب ذهن ایدلمشدر. مکهٔ مکرمه‌ده قولرانك صوواسطه‌سیله سرایتی اسباب سائره، مثلا ازدحام کبی کوزه چارپه‌جق بردرجه‌ده دکلسه‌ده هرحالده صویك قولرا علتنك مکهٔ مکرمه‌ده اشتدادینی استلزام ایده‌جك اسباب مهمه‌دن عد ایدلمسی لازم کله‌جکی قبول اولنمشدر.

ثامناً: (منا) ده خانه‌لرك وسوقاقلر ایله چادر آرالرینك تمیز برحالده بولنمامندن و مأکولات مضره‌نك فروختندن، صویك بولاشیق اولمسیله بوزوقلغندن طولایی قولرانك کسب اشتداد ایده بیله‌جکی نفرس ایدلمش ایسه‌ده اوراده اك زیاده قربانلرك حاصل ایده‌جکی تعفناته اهمیت ویرلمسی لازمه‌دن اولدیغی تظاهر ایلمشدر. قولرا حکمفرما اولدیغی زمانلرده وفیاتك بایرامك ایکنجی کونی برنجی کوندن برقاچ دفعه زیاده اوچنجی کونی دخی ایکنجی کوندن برقاچ دفعه زیاده اولمسی

بوتعفناتك سوء تأثیراتنی واضحاً ارائه‌ایدر. فی‌الحقیقه بایرامك برنجی کونی تعفنات آز، ایکنجی کونی دها زیاده، اوچنجی کونی حد اعظمه واصل اولور.

تاسعاً: قولرا علتنه دوچار اولان خسته‌لرك صاغلام اولانلرك یاننده ترك‌اولنمسی وعلت میقروبنك اتلاف ایدلمه‌سی خسته‌لغك کسب اشتداد ایلمسنی استلزام ایده‌جك احوالدن صایلمشدر.

ایشته اجرا ایلدیکمز تدقیقاتك نتیجه‌سنده قولرانك اسباب اشتدادینی بونلردن عبارت اولمق اوزره تعیین ایلمشدك. جهد وغیرتمزده، فکرمزده خطا ایتمه‌مش ایسه‌ك، حجاج مسلمینك قولرا بلیهٔ عظماسندن خلاص ایدلمسی شو سببلرك دفع وازاله‌سیله ممکن اوله‌بیله‌جکنی بیان ایده‌بیلیرز: دیمك اولیورکه ازدحامك منع وقوعنه، حجاج خانه‌لرینك وسوقاقلرك تمیز برحالده بولنمسنه، حجاجك هوا وکونش کیرمه‌ین خانه‌لرده اسکان ایدلمه‌مسنه، مأکولات مضره‌نك عدم فروختنه، خسته‌لرك سوقاقلردن قالدیرلمسنه، صویك بولاشمامسنه، قربانلرك تمامیله رفعنه، خسته‌لرك تجریدیله تبخیرات فنیه‌نك حسن اجراسنه چاره بولنلدیغی حالده قولرا علت مدهشه‌سی مکهٔ مکرمه‌ده اجرای تخریبات ایده‌مز.

مکهٔ مکرمه صحیه طبابتدن ویریلن لایحه شومقصد عالینك قوه‌دن فعله چیقارلمسی امیدیله قلمه آلنمشیدی. لایحهٔ مذکوره‌نك خلاصهٔ مآلی‌ده بروجه‌زیر ایدی:

اولاً: مکهٔ مکرمه صحیه طبابتك معیتنده استخدام اولنمق اوزره درت طبیه لزوم کوسترلمشدر. بو درت طبیب رمضان شریفك ابتداسنده مکهٔ مکرمه‌ده بولنه‌جقلر ومحرمك ابتداسنده عودت ایده‌جکلردی. معاش شهریلری ایکیشر بیك غروش

اوله‌جق وهربری عودت و عزیمت خرجراهی اولمق ارزره آلتیشر بیك غروش آله‌جق ایدی .

ثانیاً : مکه صحیه‌دائره‌سنده دائمی براجزاخانه‌نك تأسیسی وبو اجزاخانه‌ده اوچ نفر اجزاجینك استخدامی مناسب کورولمشدی . بو اجزاجیلردن بری دائمی اولوب (١٢٠٠) غروش معاش شهری آله‌جق ایدی . دیکرلری ایسه رمضان شریفك ابتداسندن ذی‌الحجه‌نك غایه‌سنه‌قدر یالکز درت آی مکهٔ مکرمه‌ده بولنوب معاش شهریسی (٦٠٠) عزیمت وعودت خرجراحی اوچ بیك غروش اوله‌جق ایدی . بو اجزاخانه‌نك احداثندن مقصد عموم حجاجه‌مجاناً علاج ویرمك وبووجهله اتخاذی مصمم‌اولان تدابیر صحیه‌نك اجراسنی تسهیل ایتمکدن عبارت‌ایدی .

لایحه‌ده مذکور اجزاخانه‌یه عائد اولان فقره شویله یازلمشدی ، « دولتك تدابیر صحیه‌یی قوهٔ جبریه ایله اجرا ایتدیرمك حقنه مالك اولدیغی برقضیهٔ‌مسلمه‌در . فقط هربرده خصوصیله مکهٔ مکرمه کبی مقدس ومبارك برمحلده اول امرده وسائط اقناعیه‌یی استعمال ایتمك لازم کلیر . امدی صحیه اجزاخانه‌سی بونابده استعمال اولنه‌جق وسائطك‌اك مهملرندندر . فی‌الحقیقه صحیه دائره‌سی مراجعت ایدن خستکانی مجاناً تداوی ایدر وبونلره مجاناً علاج ویریرسه حجاج واهالینك توجه واعتباریغی قزانه‌جغندن بونتیجهٔ مستحسنه‌نك اجراآت صحیه‌یه نه‌درجه‌ده مداری اوله‌جغی محتاج ایضاح دکلدر . »

ثالثاً : اوچ نفر ضابطهٔ صحیه مأموری استخدامی مقتضی کورونمش اولوب بونلردن سرمأمور (١٠٠٠) ایکنجی‌مأمور (٧٠٠) اوچنجی مأمور (٥٠٠) غروش‌معاش آله‌جق‌ایدی

وبومأمورلر ادارهٔ صحیه‌نك قوهٔ اجرائیه‌سی اوله‌جق ایدی .

رابعاً : صندوق معاملاتی وامور حسابیه وتحریریه ووفیاتك قیدی ایچون (٦٠٠) غروش معاشله برصندوق امینی وینه (٦٠٠) غروش معاشله برباش کاتب و (٤٠٠) غروش معاشله برایکنجی کاتبك استخدامی ضروری کورلمش ایدی .

خامساً : حجاجه مخصوص اوله‌رق رمضان شریفك ابتداسندن ذی‌الحجه‌نك غایه‌سنه قدر یعنی درت آی ظرفنده آچیق بولنمق اوزره اللی یتاقلق برخسته خانه‌نك احداثی وبوخسته‌خانه‌یه‌سنه‌ده (٣٠,٠٠٠) غروش تخصیصی وخسته‌لرك نقلی ایچون ایکیشر یوز غروش معاشله ایکی باش تسکره‌جینك ویوز سکسان غروش معاشله آلتی نفر تسکره‌جینك تعیینی مناسب عد ایدلمشدی .

سادساً : یوز اللیشر غروش معاشله آلتی عد تنظیفات عربه‌جیسنك استخدامیله ایشله‌دیله‌جك عربه‌لرك حیوانلرینه یم بهاسی اوله‌رق سنه‌ده اوتوز التی بیك غروشك وعربه کیره‌مدیکی سوقاقلرده قوللانیلمق اوزره سوریجی ومرکب اجرتی وسائر تنظیفات مصارفی اولمق اوزره سنه‌ده قرق بیك غروش تخصیصی موافق مصلحت کبی کورونمش ایدی .

سابعاً : (منانك) تنظیفاتنه‌ومصارفات سائره‌سنه‌مخصوص اولمق اوزره سنه‌ده یکرمی بیك غروش تخصیصی تنسیب ایدلمشیدی .

ثامناً : ایکیشر یوز غروش معاشله اوتوز نفر صحیه غاردیانك استخدامی وبونلرك بش نفردن مرکب آلتی طاقمه طاقم باشی غاردیانی نامیله‌درت‌یوز غروش معاشله برباش‌غاردیان

وجمله‌سنه «صحیه دائره‌سی باش‌غاردیانی» نامیله‌وبش یوزغروش معاشله برباش غاردیان تعیینی درجهٔ وجوبده کورولمشیدی.

بوغاردیانلر تطهیرات فنیه‌نك اجراسیله‌ازدحامك ومأکولات مضره فروختنك منعی ایشلرنده استخدام اولنه‌جقلری کبی تنظیفات بلده وعلی‌الخصوص (منا) ده قربانلرك دفننه نظارت ایلك وظیفه‌لریله ده مکلف اوله‌جقلر ایدی.

ایشته لایحه‌نك خلاصهٔ مندرجاتی بوندن عبارت ایدی.

بولایحه ادارهٔ امورصحیه‌ده عریض وعمیق تدقیق‌اولندقدن صوکره تعدیلات لازمه اجراسیله بوبابده قامه آلنان تعلیمات باب عالی جانب سامیسنه تقدیم ایدلمش ومجلس خاص وکلاده بعدالتصدیق عرض عتبهٔ علیا قلنمسی اوزرینه خلیفهٔ معظم معالی کردار وپادشاه منورالافکار ولی‌نعمت بیمنتمز شوکتلو شهریارمز افندمز حضرتلرینك حجاج‌مسلمین ومکهٔ مکرمهٔ اهالیٔ کرامی حقنده رایکان بیوریلان بونجه‌عواطف جلیلهٔ خسروانه وعنایت علیهٔ ملوکانه‌لرینه بر لاحقهٔ فائقه اولمق اوزره درت یوز بیك غروشی متجاوز مبلغك تخصیصیله تعلیمات‌مذکوره موجبنجه مکهٔ مکرمه‌ده صرفنه ارادهٔ کرمعتادهٔ حضرت ظل‌اللهیلری شرفسنوح وصدور بیورلمشدی.

ارادهٔ سنیهٔ حضرت خلافتپناهی (٣١١) سنه‌سی مارتك یکرمی برنجی کوننه مصادف اولان (٣١٢) سنهٔ هجریه‌سی شوالنك یدنجی کونی مکهٔ مکرمه‌یه تبلیغ بیورلمش وهمان درت طبیب، درت اجزاجی، واوچ ضابطهٔ صحیه مأموری وبرصندوق امینی، ایکی کاتب، یدی نفر غاردیان‌باشی واوتوز نفرغاردیان تعیین ومقتضیات سائره ایفا اولنوب مکهٔ مکرمه ادارهٔ صحیه‌سی عصر جلیل حضرت خلافتپناهیلرینه لایق بر صورتده تشکیل ایدلمشدر.

شمدی سنهٔ مذکوره‌ده سایهٔ قدرتوایهٔ جناب پادشاهیده اتخاذ اولنان تدابیر صحیه‌یی وسدهٔ سنیهٔ خلافتپناهی‌یه صداقت وعبودیتلری‌درکار وشعارعالیهٔ‌اسلامیت‌واوصاف جلیلهٔ‌انسانیت ایله متحلی اولدقلری تسلیمکردهٔ کبار وصغار اولان دولتلو سیادتلو شریف عون‌الرفیق پاشا حضرتلرینك طرف‌عالیلرندن افکار مکارمدثار جناب تاجدار اعظمینك اجرای تطبیقاتی وحجاج سعادتمنهاج مسلمینك امیرالمؤمنین وخلیفهٔ روی زمین افندمز حضرتلرینك‌شولطف جلیل‌همایونلرندن تمامیله استفاده ایلمری ایچون نه‌قدر صرف اهتمام بیورلدیغنی بیان‌ایده‌جکم.

اولجه عرض اولنبدیغی اوزره اك زیاده نظر دقتی جلب ایدن حال حجاج خانه‌لرنده‌کی ازدحام اولدیغندن اجرا آت زماننده هرشیدن اول وزیاده بوکا اهمیت‌ویرلمشدر. شویله‌که: برخانه‌یه حجاج وضع اولنمازدن اول اوخانه اطبای صحیه‌طرفندن معاینه اولنور وحجاج اسکاننده‌محذور کورولمدیکی‌حالده‌خانه‌نك هر اوطه‌سی اولچلیر ایدی وهرحاجی‌یه اون متره مکعب هوا اولمق اوزره قاچ کشی استیعاب ایده‌بیلیرسه «استیعاب ورقه‌سی» نامیله بوبابده طبع اولنان ورقه‌یه‌یازیلیرایدی. وبوورقه ادارهٔ صحیه‌نك رسمی مهریله صحیه مدیرینك مهرینی حاوی اولدیغی حالده خانه صاحبنه تسلیم اولنور ایدی.

حجاج خانه‌لرنده خانه‌لرك طهارت ونظافتندن مسئول بر قاپوجینك وضعی ایچون دلیل افندیلر مجبور طوتلمشدی.

حجاج خانه‌لری هرکون‌اطبای صحیه‌معرفتله تفتیش‌وازدحام اولمامسنه ونظافت وطهارته دقت اولنورایدی. اطبای صحیه هرکون صحیه دائره‌سنه مشهوداتلرینی مبین برر راپور تقدیم ایدرلرایدی‌ولزومی تقدیرنده‌ضابطهٔ صحیه مأمورلری واسطه‌سیله

همان ایجابی اجرا ایدیلیر ایدی ، یعنی حجاجك نضله‌سی چیقاریلیر وخانه‌لر لایقیله تمیزلندیریلیر ایدی .

ارادهٔ سنیهٔ جناب خلافتپناهی منطوق منیفنه توفیقاً تعلیمات صحیه‌یه رعایت وموجبنجه حرکت ایلمك اوزره امارت جلیله‌دن دلیل افندیلره اوامر شدیده وقطعیه اصدار بیورلمش اولدیغندن اجرا آتده سهولت کوریلیر ایدی .

تنظیمات وتنظیفات بلده‌یه‌ده فوق العاده اعتنا ایدلمش اولوب بیوك جاده‌لرده اون درت عربه ایشلدلمکده وعربه‌لرك داخل اوله مدقلری طارسوقاقلری تمیزلتدیرمك ایچون هر محله‌یه جسامتنه کوره سوریجی وسوپوروجی ومرکب ویرلمکده وهرکون هرسوقاغك سوپورلمه‌سیله کمال سرعتله سوپورندینك قالدیرلمسی خصوصنه غیرت اولنمقده ایدی .

صحیه غاردیانلری صورت دائمه‌ده محله‌لری طولاشوب تنظیفاتك حسن صورتله جریانه نظارت ایدرلر وهیچ برسوقاقده سوپروندی قالمسنه میدان ویرمزلردی .

ضابطهٔ صحیه مأمورلری‌ده محله‌لری طولاشوب تنظیفاتك حسن صورتله جریانه نظارت ایدرلردی . اطبای صحیه ده هرکون محله‌لرده تفتیشات لازمه‌یی اجرا ایدوب تنظیفاتك وجه مطلوب اوزره جریان ایدوب ایتمدیکنی ومحله‌لرده مضر صحت برشی اولوب اولمدیغنی تحقیق ایدرلر وبوبابده صحیه دائره‌سنه راپورلرویریرلردی . بوراپورلرك مقتضیاتی همان ایفا اولنوردی .

امارت جلیله‌دن نظافت وطهارته رعایت ایدلمك ایچون محله‌شیخلرینه وعموم اهالی‌یه تنبیهات ونصایح لازمه ویرلمش اولدیغندن بوایشده دخی اجرا آتده سهولت کوریله‌رك مکهٔ مکرمه‌نك سوقاقلری پك مکمل برصورتده تمیزلتدیرلمش ایدی .

مأکولات مضره‌نك فروختی دخی غایت جدی برصورتده منع ایدلمش اولوب هرکون مأمورین صحیه طرفندن چارشولرده‌کی برخیلی مأکولات مضره ضبط اولنور وصحیه دائره سنده کمال دقت واعتنا ایله معاینه اولندقدن صوکره صحیه غاردیانلرینك نظارتی آلتنده خارج بلده‌ده دفن ایتدیریلیردی .

مأمورین صحیه‌یه معاونت ایتمك اوزره امارت جلیله‌طرفندن محتسب افندینك تلقی ایلدیکی اوامر شدیده‌نك چارشوده القا ایلدیکی هیبت هیچ برکیمسه طرفندن مخالفته میدان براقامشدی .

چشمه‌لرده بولنان یالاقلرك اوستی قاپادیله‌رق وبونلره برر موصلق وضع اولنمش وایچیلن صویك بولاشمقدن محافظه‌سنه بذل غیرت ایدلمشدی .

صحیه دائره سنده مکمل براجزاخانه آچیلوب مراجعت ایدن حجاج واهالی‌یه اطبای صحیه‌طرفندن مجاناً باقیلدیغی کبی ادویهٔ لازمه دخی ویرلمکده ایدی .

حجاج ذوی‌الابتهاجه مخصوص اولمق اوزره اللی یاتاقلق برخسته‌خانه تشکیل ایدلمشدی . صحیه تسکره جیلری صحیه غاردیانلرینك رفاقتنده اوله‌رق صباحدن آقشامه‌قدر سوقاقلری طولاشیرلر ونره‌ده خسته بولورلرسه درحال خسته‌خانه‌یه نقل ایدرلردی .

خسته‌خانه‌ده خسته‌لرك استراحت ورفاهنه فوق العاده اعتنا اولنوردی .

اطبای صحیه هراون بش کونده برمشاهده ایتدکلری خسته‌لرك علتلرینی مبین برجدول ترتیب ایدرلردی وبووجهله صحیه دائره‌سنی شهرده حکمفرما اولان امراضدن خبردار اولوردی .

بوندن باشقه جنازه‌لر اطبای صحیه طرفندن معاینه ایدیلیر

ودائرهٔ صحیه طرفندن «دفن تذکره‌سی» آلنمینجه هیچ برجنازه‌نك دفننه مساعده ایدیلمز ایدی .

ضبط وفیات ماده‌سنه اهمیت لازمه ویرلمش اولوب وفات ایدن حاجینك اسمیله پدرینك اسمی ، سنی ، جنسی ، مملکتی ، مکهٔ مکرمه‌یه تاریخ مواصلتی ، دلیلی ، ساکن اولدیغی خانه وسوقاق ، خسته‌لغنك مدتی تحقیق ایدیلیر وبو معلوماتك کافه‌سی هم صحیه اداره‌سی طرفندن ویریلن مطبوع دفن تذکره‌سنه یازیلیر هم‌ده دائرهٔ مذکوره‌نك قیددفترینه کچیریلیر ایدی .

خلاصهٔ کلام ، قولرا علتنك ظهورینه میدان ویریلمك اوزره تدابیر لازمه‌نك اجراسنه اهتمام ایدلدیکی کبی ظهور ایلدیکی حالده دخی توسع وانتشارینك منعنه همان تشبث ایدلمك اوزره احتیاطات مقتضیه اتخاذ اولنمشدی .

اشته شواجرا أت صحیه‌یه کمال کرمی ایله دوام اولندیغی صره‌ده ینه علت مذکوره مکهٔ مکرمه‌ده ظهور ایلدی . ایلك وقوعات قمراندن کلن حجاج میاننده مشاهده اولندی .

قولرانك ظهوری اوزرینه تدابیر سابقه‌یه برقات دها اعتنا قلندیغی کبی تدابیر جدیدهٔ آتیه همان موقع اجرایه وضع اولنمشدر . شویله که : قولرایه طوتولان خسته‌لر همان خسته خانه‌یه نقل اولنمقله برابر بولندقلری خانه‌لر درونننه پولوه ریزاتورلر وضع ایدیله‌رك سوبلیمه وآسید فینك محلوللریله تبخیرات اجرا ایدیلیردی .

تبخیرات فنیه‌نك اجراسی خصوصنده جانب سامیٔ امارتپناهیدن ابذال بیوریلان اقدامات وهممات صورت مخصوصه‌ده اوله‌رق قید وذکره شایاندر . قولرانك ظهورینی متعاقب تبخیرات فنیه‌دن توحش ایتمك لازم کلدیکنی حجاج ذوی الابتهاجه ومکهٔ

مکرمه اهالیٔ کرامنه آکلاتمق ایچون برپولوه ریزاتور ایله ایکی صحیه غاردیانی امارت جلیله‌یه جلب ایله هرکون امارت مشار الیهایه مخصوص صالون ، برچوق ذوات معتبره حاضر اولدقلری حالده ، تبخیر ایتدیرلدی . بوهمم جلیله‌نك نه قدر بیوك برتأثیر حاصل ایلدیکی محتاج ایضاح اولمیوب یالکز شونی عرض ایدیم که قولرانك وقوع بولدیغی خانه‌لرك کافه‌سی تبخیر ایدلدیکی حالده هیچ بریرده روی مخالفت واعتراض کورمدك .

تبخیر اولنان خانه‌لر کیرچ محلولیله دخی بادانه ایدیلیر وآبدسخانه‌لرینه کیرچ ویا کوز طاشی محلولی آتیلیر ایدی . خسته‌نك قوللاندیغی اشیا احراق اولنور وخسته خانه‌دن چیقانلره یکی البسه ویریلیر ایدی .

شهرك داخلنده بولنان شبیکه مزارلغنه دفن اموات قطعیاً منع ایدلمشدی .

جنازه‌لر مدت مدیده بکلتدیرلمیوب همان معاینه‌دن صوکره دفن ایتدیریلیر وقبورك بر منهاج شرع شریف درین اولمسنه دقت اولندیغی کبی هر قبره‌ده بر مقدار کیرچ وضع اولنور ایدی .

حجاجلری میاننده برخسته وقوعنده همان صحیه دائره‌سنه معلومات ویرملری ایچون امارت جلیله طرفندن دلیل افندیلره اوامر شدیده ویرلمشدی .

خام وچوروك قارپوزلرك اکلنه محل قالمامق اوزره قارپوزلرك فروختی کلیاً منع ایدلمشدی ، شوقدر وارکه قولرا کسب خفت ایدر ایتمز بو ممنوعیت رفع اولنوب کما فی السابق هرکون چارشولرده اطبای صحیه طرفندن معاینهٔ لازمه بالاجرا جزئیجه مضرتی ملحوظ اولان قارپوزلرك فروختنه میدان ویرلمز ایدی .

« بازن » تعبیر اولنان چشمه‌لرده نوبتجیلر وضع واقامه ایدیله‌رك بونلرك طهارت ونظافتی تحت تأمینه آلنمشدی .

بیوك جاده‌لر خصوصیله حرم شریفه مجاور اولانلر هرکون صولانیر ایدی وجاده‌لر ایله سوقاقلرك ایجاب ایدن محللرینه کیرچ توزی وآسید فنیك محلوللری دوکولور ایدی .

ذات عالیٔ امارتپناهی خسته‌لق مندفع اولنجه‌یه‌قدر بوتدابیر مهمهٔ صحیه‌نك تمامیٔ اجراسنه اهتمام ودوام بیوردیلر . بالجمله اجراآت صحیه‌نك سایهٔ مراحم وایهٔ حضرت خلافتپناهیده امارت جلیله‌نك همم مخصوصه‌سیله واقع اولدیغنی کمال فخر ومباهات ایله اعلان ایده‌بیلیرم .

عجبا احسان وانعام مکارم التسام حضرت تاجدار اعظمی واقدامات متوالیهٔ جناب امارتپناهی ایله اجرا اولنان شوتدابیر مناسب واهتمامات معروضه ایله متناسب برفائده تأمین ایده‌بیلدیمی ؟ شمدی‌ده اونی تدقیق ایده‌جکز :

سنین سابقه‌ده یعنی تدابیر صحیه اجرا اولنه‌مدیغی سنه‌لرده قولرا عاتی عقللره وله وحیرت ویره‌جك درجه‌ده اجرای حکم ودهشت ایلردی . (١٣١٠) سنهٔ هجریه‌سنده ایسه‌یالکز مکهٔ مکرمه ومناده قولرانك بادی اولدیغی وفیات اون اوچ بیك نفوس راده‌سنده ایدی . (١٣١٢) سنه سنده یعنی شو مقاله‌ده بیان وتفصیل اولنان تدابیر صحیه‌نك موقع اجرا وتطبیقه وضع اولندیغی سنه‌ده ایسه قولرادن حاصل اولان وفیات بروجه زیر جدول طرزنده بیان ایدلدی .

بوجدولدن آکلاشیلیورکه : ١٣١١ سنهٔ مالیه‌سنه‌مصادف ١٣١٢ سنهٔ هجریه‌سنده شوالك یکرمی یدنجی کونندن ذی‌القعده‌نك یکرمی یدنجی کوننه قدر اولان اوتوز برکون ظرفنده مکهٔ

مکرمه‌ده قولرادن واقع اولان وفیات ایکی‌یوز آلتمش سکزدن عبارتدر .

١٣١٢ سنه‌سنده مکهٔ مکرمه‌ده‌کی قولرا وفیاتی

تاریخ	وفیات	تاریخ	وفیات
٢٧ شوال و ١٠ نیسان	١٠		٢٢٢ نقل یکون
٢٨ « و ١١ «	٠٥	١٣ ذی‌القعده و ٢٦ نیسان	٠٠٩
٢٩ « و ١٢ «	٠٤	١٤ « و ٢٧ «	٠٠٤
٣٠ « و ١٣ «	١٤	١٥ « و ٢٨ «	٠٠٦
١ ذی لقعده ١٤ «	٠٨	١٦ « و ٢٩ «	٠٠٤
٢ « و ١٥ «	١٢	١٧ « و ٣٠ «	٠٠٥
٣ « و ١٦ «	١٧	١٨ « و ١ مایس	٠٠١
٤ « و ١٧ «	١٨	١٩ « و ٢ «	٠٠٢
٥ « و ١٨ «	٢٨	٢٠ « و ٣ «	٠٠١
٦ « و ١٩ «	١٩	٢١ « و ٤ «	٠٠٤
٧ « و ٢٠ «	٢٣	٢٢ « و ٥ «	٠٠١
٨ « و ٢١ «	١٦	٢٣ « و ٦ «	٠٠٢
٩ « و ٢٢ «	١٩	٢٤ « و ٧ «	٠٠٣
١٠ « و ٢٣ «	١٩	٢٥ « و ٨ «	٠٠١
١١ « و ٢٤ «	٠٥	٢٦ « و ٩ «	٠٠٢
١٢ « و ٢٥ «	٠٥	٢٧ « و ١٠ «	٠٠١
	٢٢٢		٢٦٨

ذی‌العقده‌نك یکرمی یدنجی کونی یعنی حجاج عدداً درجهٔ قصوایه رسیده اولمغه تقرب ایلدیکی برهنکامده خسته‌لغك بوسبتون مندفع اولمسی‌ده شایان دقتدر . کرچه مایسك اون طقوزنجی کوننه مصادف اولان ذی‌الحجه‌نك یدنجی کونی یمنلیلرده ایکی قولرا قوعاتی طرف چاکرانه‌مدن مشاهده ایدلمش وحزیرانك اوچنجی کوننه‌مصادف اولان ذی‌الحجه‌نك یکرمی ایکنجی کوننه قدرده آره‌صره قولرا وفیاتی کورولمش ایسه‌ده خسته‌لقده اسکی قوت وشدت قالمدیغی جهتله بومدت

ظرفنده‌کی یکون وفیات آنجق یکرمی سکز اوله‌بیلمشدر .
بو ۲۸ وفیاتده اولکی وفیاته علاوه ایدیله‌جك اولورسه ۱۳۱۲ سنهٔ هجریه‌سنده مکه‌ده قولرا علتندن حصوله کلن وفیات عدداً (۲۹٦) یه بالغ اولور .

دیمك که ۱۳۱۰ سنهٔ هجریه‌سنده تدابیر صحیه اتخاذ ایدلمدیکی جهتله عدد وفیات ۱۳,۰۰۰ کبی برمقدار عظیمه بالغ اولمش ایکن ایکی سنه صوکره یعنی ۱۳۱۲ سنهٔ هجریه‌سنده مکمل ومنتظم تدابیر صحیه اجرا ایدیله‌رك هرخصوصده همت وغیرت کوسترلمسیله عدد وفیات (۲۹٦) ه قدر تنزل ایتمشدر .

ملهم من عندالله اولان ذات اقدس شهریاری طرف همایونلرندن لطفاً وتنزلاً علم حفظ صحت منافع ومحسناتنك تقدیر بیورلمش اولمسندن طولایی حیز آرای حصول اولان شو موفقیت عظیمه‌نك تقدیر درجهٔ نافعه‌سنی ارباب فکر وانصافه حواله ایلرز .

بز یالکز شونی عرض ایتمك ایسترز که بوموفقیت ایله مکهٔ مکرمه‌ده قولرا علتنك اشتدادینی موجب اولان اسباب لایقیله وتمامیله تعیین ایدلدیکی وبو اسبابك رفع وازاله‌سی ضمننده ترتیب اولنان تدابیر صحیه بحق موقع احرایه وضع اولندیغی حالده عنایت باری ایله هیچ بروقت قولرا علتنك مکهٔ مکرمه‌ده کسب اشتداد ایده‌میه‌جکی وبوحال ایسه کرك آوروپاده، کرك ممالك سائره‌ده اندیشه‌یه محل براقمیه‌جغی جهتله حجاج سعادت منهاجك مملکتلرینه حین عودتلرنده کندیلرینی بغایت ازعاج ایلکده اولان اوزون قارانتینه‌لردن بیله استغنا حاصل اوله‌بیله‌جکی فناً ومشاهدةً برصورت صریحه‌ده ثابت اولمشدر .

همان جناب رب العالمین حبیب اکرمی حرمتنه خلیفهٔ ملائك

سیرت ، شهریار فاروقی خصلت و ولی نعمت بیمنت شوکتلو قدرتلو پادشاهمز افندمز حضرتلرینی الی یوم التناد با کمال تندرستی وعافیت رونق بخش اورنك خلافت وکافهٔ نیات ومقاصد جلیلهٔ جناب خلافتپناهیلرنده نائل موفقیت بیورسون آمین .

شام شریف صحیه طبیبی
الحاج قاسم عزالدین

حفظ صحت نه‌در ؟

ایشته ایجه آ کلادیلماسی ایجاب ایدن وعادتا فریضه حکمنی آلان مسئله‌لردن بری‌ده بودر .

حفظ صحت : علم ابدانك برشعبه‌سی ، هم‌ده واسع ، مهم ، فائده بخش برشعبه‌سی اولوب صحت وعافیت بشریه‌نك مطرداً ومنتظماً دوام وتمادیسی اسباب وتدابیرینی اوکره‌تیر ؛ انسانك معرفت نامنه ایلك اوکجه اوکرنمه‌سی ایجاب ایدن برشی‌وارسه اوده حفظ صحت ومحافظهٔ عافیتدر . صحت نه‌قدر مهم والزم ایسه محافظه‌سی قواعدینی بیلمك واوکا تطبیق حرکات ایله‌مك‌ده اوقدر اهمدر . برعارف صحتشناسك دیدیکی کبی : «اولمیه‌دولت جهانده برنفس صحت کبی » .

برقسم معلوماتسز آدملر وارکه « حفظ صحته نه‌لزوم وار ، ایشته بوقدر حیوانات وارکه کندی سوق طبیعیلریله یاشایوب دورویورلر ، بناءً علیه حفظ صحت دییه برچوق شیلرله قفا پاطلادوب دورمق لزومسز دکلیدر ؟ » دییورلر . تجربه‌یه ، تاریخه ، عقل وحکمته ضداولمق اوزره سویله‌نیله‌جك سوزلردن برینی‌ده بوتشکیل ایدر . بوسوز بعض حادثاتی کندی فکر قاصرانه‌سنجه ترجمه ایدنلرك و مادهٔ حفظ صحت نه‌اولدیغندن ذره قدر خبری اولمایانلرك سرمایهٔ ادراکلری اوله بیلیرسه‌ده حقیقت حال اویله دکلدر . فطرت کافهٔ مخلوقاته ادارهٔ امور حیاتیه‌سی ایچون بر بصیرت مناسبه ویرمش وطبیعی بو لطف فطرتك الك بالاترینه انسان مظهر اولمش ایسه‌ده بو نقطهٔ

نظردن انسان حیواناته هیچ بروجهله تشبیه ایدیله‌مز ، آرالرنده برچوق فرقلر ، مهم تفاوتلر واردر .

انسان آچ قالیرسه یمك یر ، صوسز قالیرسه صوایچر ، یورولدقدن صوکره استراحت ایتمك ایستر ، اوشورسه صیجاغه قوشار ، اویقوسز قالنجه اویومق ایستر ، یازین سرین یرلره کیدر . ایشته بوحرکاتك هربری براحتیاجك ، برآرزوی مبرمك تهوین وتسکینی ایچون اختیار اولنمقده‌در . حالبوکه حیوانلرده بوفطری احتیاجات ، بو درونی الجاآت هروقت معین وامین اولدیغی ایچون بدن حیوانی‌یه مربوط برطاقم وظائف وشرائط کبی‌در ، حیوان اونی تجربه‌سز ، کورکوسز اجرا ایده‌بیلیر ؛ انسانده ایسه بوکبی حسیات مبهم و غیرمثبت قالییور ، ذکانك وتدبیر عقلی‌نك مداخله‌سی اولمادقجه حقیقی براحتیاج اولدیغی وصورت تسویه‌سی ادراك اولنه‌مایور ؛ حتی بو احتیاجاتك آلا-بیلدیکنه وبلامحاکمه تسویه‌سی تهلکه‌لره ، افراطلره ویاتفریطلره سبب اولیور . حاصلی بشر ، هرخصوصده اولدیغی کبی ، بونده‌ده تجربه‌نك ، فنك ، ادراکك تعیین وتبیننه محتاج قالیور .

آچ قالنجه یمك یمك ، صوسز قالنجه صوایچمك ، یورولنجه دیکلنمك الك طبیعی ، الك سائقوی افعالدندر ، مع‌مافیه اوزون بر مدت آچ قالدقدن صوکره طیته باصه معده دولدیرمق ، قوشه ، یورولدقدن صوکره برطوکدیرمه ویا بوزلی شربت ایچمك ، ایجه یورولدقدن صوکره ایصلاق وصوووق بریرده اویومق احتیاجات طبیعیه‌نك الك طبیعی وسائط تسویه‌سی اولدقلری حالده درحال تغیرمزاجی ، خسته‌لغی ، خفضی ، بعضاً‌ده اولومی انتاج ایده‌بیلیرلر .

دیمك انسان ، حیوانات کبی ، سوق طبیعی ایله ادارهٔ نفس

ایده‌مز . اونك تجربه‌یه ، ادراك ومحاکمه‌یه احتیاجی واردر . کافهٔ افعال حیوانیه‌یی اداره ایدن سوق طبیعی انسانده اوقدر آز و جزئی‌درکه صحت وخسته‌لق نقطهٔ نظرندن پك قیمتدار وسائط اخباریه عدایدیله بیله‌جك برچوق حسیات واشعارات حسیه‌یه بیله ، ایجه دقت ایتمدکجه ، واقف اولامایز؛ بناءً علیه بزی ، انسانلری اصل فائده‌مند ایدن دقت وذکادر . هیچ بر حرکتمز یوقدرکه اوکا ذکانك ، تعقلك مداخله‌سی اولماسون . بوکون اك مثبت حقایقدندرکه انسانك نشو ونمای بدنیسی نشو ونمای تعقلیسی ایله متناسبدر ، دماغ ووظائف عقلیه‌نك اوفاق برتغیری بدنك بتون وظائفی اوزرنده برعکس شدید حاصل ایدر . خلاصه انسان عقلیله ادارهٔ امورایدر، حفظ‌صحت دخی تجربه وعقلك نتایج عملیه‌سیدر ، مقصدی شرائط موجودیتمزده معروض اولاجغمز مهالك مرضیه‌دن بزی خبردار ایتمکدر ، بناءً علیه حفظ صحتی اوکره‌نمك هرفرد ایچون براقتضا ، بلکه‌ده بروجیبه وفریضه‌در .

« هرفرددولت ومملکتی ایچون برسرمایه، هم‌ده‌مهم وشایان دقت برسرمایه‌در . برشخصك (٢٥,٠٠٠) فرانقدن زیاده قیمت اجتماعیه‌سی واردر» ، اوحالده صحتنه ، احوال صحیه‌سنك اطراد وانتظامنه دقت واعتنا ایتمه‌ین برکیمسه هم کندی حیات شخصیه‌سنه، نفسنه قارشی مسئولدر ، هم‌ده سرمایهٔ عمومیسندن برنبذه و کتلهٔ اجتماعیه‌سندن برجزؤ وذره اولدیغی مملکت ودولته قارشی مسئول و معاتبدر ؛ فقط اك بیوك مسئولیت ، حیاتی بتون شرائط طبیعیه ولوازم مدنیه‌سیله بزه احسان بیوران فطرته قارشی اولاندرکه بونده ، محافظهٔ صحت ایچون اتخاذی ایجاب ایدن تدابیرده کوستریلن شوتراخی و قصورده برشمهٔ کفران وضلال حس ایتمه‌مك قابل دکلدر !...

بزده « حفظ صحت » دینجه طبابتدن بحث اولنیور ظن ایدیلیر و حفظ صحت مشکل ، کوچ ، غیرقابل تطبیق برطاقم قواعد وصایانك هیئت مجموعه‌سی کبی تصور اولنور . فقط ایجه بیلملیدرکه حفظ‌صحت باشقه ، طبابت باشقه‌در . حفظ صحت آیری باشنه برعلم‌در ، یالکز محافظه وادامهٔ صحت وحیاته خدمت ایتدیکی ایچون طبابت‌ده اونك فیوضاتندن استفاده ایتمك ایسته‌مش وشعباتی آراسنده اوکا برموقع معلا تخصیص ایله‌مشدر. فقط اصل حفظ‌صحت عوامك ، هرکسك اوکره‌نمسی ایجاب ایدن قواعد صحیه‌نك هیئت مجموعه‌سی‌در .

حفظ‌صحت ،انسانه قیمت وقدر صحتی خسته اولمازدن اول بیلدیریر، صحتك قدرومزیتی ذاتاً آشکار اولدیغندن اونی برده خسته‌لنه‌رق بیلمکه ، تقدیر ایتمکه صاواشمق یعنی « اولمایجه خسته قدرین بیلمز آدم صحتك » مثلنه ممثل اولمق ایسته‌مك ایی برشی دکلدر. ایشته حفظ‌صحت ، انسانه صاغ وسالم ناصل یاشانیله بیله‌جکنی، عاقبتله یاشامق ، علل واسقامدن سالم و مصون قالمق ایچون ناصل ونه‌لریمك ایجاب ایده‌جکنی ، مسکنلرك کیفیت انشاسنی ، یاتوب قالقمنی ، چالیشمغی ، لازمهٔ صحت اولان طهارت و نظافتك کیفیت اجرائیه‌سنی ، هردورلو معاملات حیاتیه‌نك یولنی یوردامنی اوکره‌تیر. بومعلوماتدن هیچ برکیمسه وارسته و مستغنی دکلدر ، عوام وخواص هرکس ، هر فرد بوکا محتاجدر ؛ بوکا وقوفی اولمایان ناصل یاشایه‌جغنی بیلمه‌یور دیمکدرکه ایشته جهلك ، بیلمه‌مزلکك بتون فنالقلرینه معروض اوله‌جق اولان اوکبیلرك آهنك حیاتیلری چابق بوزولور؛ علتلرك ، خسته‌لقلرك ، دوشکونلکلرك هدف اصابتی هپ بوکبی قیدسزلر، جاهللردر .

احصائیات بوخصوصده اك مقنع دلائل سرد ایدییور ؛ خبر آکلار ، اوقور یازار وحفظ صحتدن خبردار عائله‌لرده عمر وسطی دها اوزوندر ، وفیات دها آزدر ؛ فقط جهل ومذلتك ، فقر وفاقه‌نك بتون‌شدائد فجیعه ومضره‌سنه‌معروض اولانلرك برچوغی علیل ، بیتاب ، دوشکون وبیچاره‌در .

شو مسروداتدن آکلاشیلیور که حفظ صحت « عمومك وسائط محافظهٔ صحتی » در ؛ بو ، صاغلاملری خسته ایتمه‌مکه ، خسته‌لقلره میدان ویرمه‌مکه چالیشیر ، طبابت ایسه خسته بربدنی حال طبیعیسنه کتیرمکه اوغراشیر ؛ فقط ، برطبیب عالمك دیدیکی کبی : « هرخسته‌لق بدنی جزئی کلی زده‌لر ، أورسه‌لر ، أوزه‌ر ، بر دها حال طبیعیسنه کله‌میه‌جك برحاله قویار ؛ بناءً علیه خسته اولوب‌ده ایی اولمقدن ایسه هیچ خسته اولمامق اسبابنه تشبث ایتمك دها معقولدر . »

حفظ صحت هرکسك مراجعتکاهی ، دستور حرکاتی‌در ، طبابته‌ایسه خسته‌لق باش کوسترمه‌یجه مراجعت‌ایدیله‌مز؛ دیمك حفظ صحتك شمول واهمیتی طبابتدن‌ده زیاده‌در ، چونکه معلومات صحیه عمرك بعض فصول وادوارینه مخصوص دکلدر؛ هرانسان، مهددن لحده قدر ، هرایشنده ، هرکوجنده، هرآن حیاتنده حفظ صحتك محتاج ارشاداتیدر . بوکون طبابت برچوق خسته‌لقلره قارشی عجز و مغلوبیتنی اعلان ایتمسیله اطبا بوکبی خسته‌لر قارشیسنده ال اوغوشدیروب دورمقدن باشقه برشی یاپه‌مدقلری حالده حفظ صحت صاغلاملرك صحتنی محافظه ایتدیکیله‌ده‌قناعت ایتمه‌یرك دهاایاری کیدر: طبابتك قارشیسنده نومیدانه ومأیوسانه بویون بوکدیکی علتلرده برملك الضیانه کبی یتیشه‌رك حقیقةً خارقه‌لر کوستریر ، شفالر بخش ایدر .

هله‌شو غفلت ولاقیدی‌یی بردورلو آکلایه‌مایورز :

انسان صحتی‌هیچ برشیله ده‌کیشمدیکی ، اونعمت حیاتیه‌یی هرشیدن معزز بیلدیکی حالده ناصل اولیورده اونی برطاقم بیلمزلرك ، بربرلرك ، متطبیلرك ، شارلاتانلرك ، قهوه‌جیلرك ، دها بیلمم نه‌لرك ایادیٔ جاهلانه‌سنه ترك ایده بیلیور ؟.. حفظ صحت اونلره‌ده دها امین ، حتی طبابتدن بیله مثبت ومحقق بر قانوننامهٔ عافیت وشفادر؛ سعادت حیاتیه‌یی، نعمت طبیعیهٔ‌عافیتی اوندن ایسته‌ملیدر... نه‌سولوکلر، نه‌حجامتلر، نه‌معهود قنه‌قنه‌لر، نه‌واله‌ریانلر، هیچ برشی ، هیچ برواسطه اونك کوردیکی ایشی کوره‌مز، ساحهٔ‌شفاوحقیقتده غلبه هرزمان اونك طرفنده‌در؛ اونك نصایحنه توفیق حرکت ایدنلر دائما حال صحتده قالیر ، خسته‌لقدن آزاده بولونور .

شیمدی دینیله‌جك که ، مادام‌که حفظ صحت بو قدره واریبور ، نه‌دن حالا ، حفظ صحته اك زیاده رعایت اولنان یرلرده بیله خسته‌لقلر کوریلیور ؟.. اوت ، حقلیسکز ، حفظ صحت بتون خسته‌لقلریمزی دفع ایده‌میور ؛ نه‌دن ؟ چونکه نه‌قدر ترقی‌ایتسه‌ك، نه‌قدر اوصلانسه‌ق، نه‌قدر تمدن‌ایتسه‌ك ینه حفظ صحت قوانینه تماماً تبعیت ایده‌میورز؛ معیشت واداره‌مز، طرز حیاتمز ایجابنجه طبیعی ویا ضروری اوله‌رق یاخود غفلت وقیدسزلق سوقیله برچوق مغایرصحت تدابیر و حرکاته توسل وتشبث ایدییورز، اوحالده حالت طبیعیه‌نك تغیری دیمك اولان مرض یعنی خسته‌لق باش کوستریور . حفظ صحتك اصل فائده‌سی بوخسته‌لقلری آزالتمقده ، دهاخفیف، دها آز الیم وموجب ممات قیلمقده‌در ؛ بوقسه «تمامیٔ ازاله» بربدیعهٔ‌خیالیه حکمنده قالیر ، اوکا ایرمك ، او غایه‌یه ایریشمك ، دورلو ممکن اولامازواولامیه‌جقدرده .

صحتك خسته‌لغه تحویلی غایت قولایدر، ذاتاً برچوق مؤلفین «صحت» و «مرض» تعبیرلرینی تمامیٔ تفریقده کوچلك چکیورلر؛ حالت صحیه وحالت مرضیه بربرینه برچوق وسائل ووسائط ایله مربوطدر، بوایکی حد آراسنده برخط فاصل تعیینی امکانسز کبیدر. اکثریا صحت ومرض بری برینه قاریشیور وایکیسی اورته‌سنده برحال حصوله کلیور: ایشته اکثریمزك صحتی بویوله برصحت یعنی اکره‌تی وچارچابق زائل اولور برحالدر؛ حاصلی صحت تامه‌ومکمله یوقدر، ابدان ذی‌حیات دائما بر موازنت متحوله‌ده بولنمقده‌در، بوموازنت متحوله بالذات حیاتك شرائطندندر، ذاتاً حیاتك کندیسی‌ده برموازنت متحوله، برکیفیت متبدله‌در یعنی کلوب کچیجی برشیدر. ایشته بورالرینی نظر دقت واعتنایه آله‌رق صحتك نه‌قدر نازك، نه‌قدر انجه، نه‌قدر نارین برشی اولدیغنی ایجه تقدیر ایتمه‌لی وحفظ صحت قواعدینك ممکن اولدیغی قدر حسن تطبیقنه، لذائذ صحت وعافیتك وذوق نوشین حیاتك ادامه و تمدیدینه چالیشملیدر. بوخصوصده‌کی تراخی هم شخصی، هم مملکتی، هم‌ده عمومی متأثر ایدر. صوکره، صوکره خسته‌لقلرك بتون آجیلری و یأسلری، اومزمن حاللر، اوضعف بنیه، ایکله‌مه‌لر، آغلامه‌لر، حیاتك برباد لغندن شکایتلر تمادی ایتدکجه ایدر و طبیعت شخصیه مظلم، بدبین، تنبل و دوشکون اولدقدن باشقه انسال آتیه‌ده او یأسلردن، اوضعف نالاندن حصه‌یاب تأثر اولور؛ هیچ برشیدن خبرلری اولمادیغی حالده اولادمزده دنیایه برشکایت ضعف انکیز ایله، جیلیزلقلر، صیصقه‌لقلر، ورمه وانواع مهاجمات مرضیه‌یه معروضیت و استعدادلرله کلمش اولور و فراش اضطرابنده «اولماز اولسون بویله‌سوزشلی، فلاکتلی حیات!» انین مزمنی ایله ایکله‌یه ایکله‌یه تباه اولوب کیدر...

خلاصه: دینك، قانونك، عقل وحکمت وتجربه‌نك اهمیتنی تصدیق ایتدیکی قواعد صحیه‌یی هرکس، هرفرد هم کندی منافعی هم‌ده منافع جنسیه وملیه‌سی وتمادیٔ صحت انسال بشر نامنه اوله‌رق تطبیقه و اوقدر کوچ ومغلق اولمیان مسائل صحیه‌یی اوکره‌نوب اوکرتمکه چالیشمقله مکلفدر؛ واقعا حیات زائلدر، فقط صحت دهازیاده مائل زوالدر. یاشادیغمز مدتجه اضطرابلر، معده آغریلری، صانجیلر، الملر ایچنده یاشایه‌جغمزه اصول وقواعد صحیه‌یه رعایت ایدرك شوعمر فانیدن کام آلمغه و وظائف بشریه‌مزی لایق وجهله اجرا ایتمکه، اولاد وانسالمزی‌ده دها بشیکده ایکن بوکبی قواعد دائره‌سنده یتیشدیروب بویوتمکه واونلره افکار صحیه‌یی دها مینی مینی لکلرنده تلقیح ایتمکه چالیشمالیز؛ بوحرکتمزله هم اللهه اطاعت ودولت ومملکته خدمت ایتمش، هم‌ده نفسمزی، اولادمزی، قومشولرمزی، بتون بشریتی قورویوب محافظه ایله‌مش اولورز.

ایشته حفظ صحت بودیمکدر و حفظ صحت دیننجه خاطره شو تلقینات فنیه واخلاقیه خطور ایتملیدر.

هوا

هوایی « هوا » ظن ایتمه‌یکز .

اعصار اولیه‌نك « عناصر اربعه » سندن برینی تشکیل ایدن هوا اهمیت صحیه‌سنی الآن محافظه ایتمکده‌در .

کاه کوزل کوزل اسمه‌سیله حیاته برباشاشت مخصوصه ویرن ، کاه قوپاردیغی طراقه انکیز فورطنه‌لرله ، بورالرله بتون طبیعتی برخلجان دهشت انکیزه دوشورن ، کاه طور-غونلغی ایله طبیعته‌ده ایثارملال وسکون ایله‌ین هوا ، بوکورونمز غدا حیات ومحافظهٔ حیات ، صحت ومحافظهٔ صحت نقطهٔ نظرندن بیلنمه‌سی تحت الزمیتده بولنان بر رکن مهم تشکیل ایدر .

طبیعتده هر ذی حیات ، عادی یوصوندن اعضاسی مکملاً نشو ونما بولمش بر حیوانه قدر هر مخلوق هوایه محتاجدر . انسانده بوقانون قطعیٔ طبیعیدن خارج بولنه‌ماز ؛ چونکه هواء صاف ومبذولك تأثیرات حیاتبخشاسندن برمدت محروم اولورسه صاراروب صولار ، نهایت هلاك اولوب کیدر ؛ بردنبره هواسزلغه معروض اولورسه بوغولور . بوحالده هوا موجودیت بشره الزمدر : چونکه آنسز هیچ بر عضو وظیفه‌سنی تمامیله ایفا ایده‌مز . هوا تنفسه الزمدر ؛ چوجق دنیایه کلیر کلمز نفس آلیر وبوتنفس ایلك فریادی ایله برابر باشلار . انسان تکمیل حیاتنده بوحرکت تنفسیه‌یی دقیقه‌ده ١٦ : ١٨ دفعه تکرار ایلدیکی حالده کونده آنجق ٢ : ٣ دفعه یمك یر .

هوانك بویله بلا آرام آقجکرلره ، نفس بورولرینه کیروب چیقمسندن مقصد ترکیبنده بولنان «مولدالحموضه» نك قان ایله

تماسیدر . عضویتده وظائف اصلیه یکدیکرینه مربوطدر ، فعل تنفس سکته‌دار اولنجه دوران دم ده درحال انتظامنی غائب ایدر ؛ قلب منتظماً ایفاء وظیفه ایدمز : چارپینتیلر باش کوسترر ، قان بینه هجوم ایدر .

هوانك هضمه تأثیری هرکسجه معلومدر . ایو هوا آلان برذاتده‌کی اشتهاصباحدن آقشامه قدر اوطه‌دن چیقمایانککندن البته زیاده‌در . یالکز بنیهٔ وجودك تام اولمسی ، اعضانك وظائف حیاتیه‌لرنده نقصان بولنمامسی کبی شرائط ایله تأمین وادامهٔ حیات ممکن اوله‌ماز .

ساحهٔ حیاته بیك درلو احتیاج ایله آتیلمش اولان بشر ، یالکز بشر دکل بتون حیاتدار اولانلر دائما خارجدن بعض شیلر آله‌رق وجود شخصیلرینه علاوه ایتمکه مجبوردرلر . ایشته سهپای صحتك بر رکن مهمی اولدیغی کبی انسانه صودن یمکدن ، مسکندن ، البسه‌دن ، نظافتدن زیاده لزومی اولان واحتیاجات حیاتیه‌مزك اك مبرمنی تشکیل ایدن « هوا » نك اهمیت وتأثیرات صحیه‌سنی هرفرد ، هرکس بیلملیدر .

هوا حیاتمزه نصل تأثیر ایدییور ؟

هوا حیاتمزه ، صحتمزه شو اوچ طرز ایله اجرای تأثیر ایدییور :

(١) خواص حکمیه‌سیله ؛

(٢) ترکیب کیمیویسی واوترکیبی تشکیل ایدن عنصرلرك تبدل نسبتی ایله ؛

(٣) مواد اجنبیه‌سی ، یعنی درونه خارجدن کیرن ایی ، فناشیلر ایله .

— ١ —

بیلمزلکمز و اداره‌سزلکمز نتیجه‌سی اوله‌رق اکثریا لطف تأثیرندن محروم قالدیغمز هوایی ، اوکوزله کورونمز غدایی فطرت بزه پك مبذول ، هم‌ده اومولیه‌جق، اینانلیه‌جق درجه‌ده مبذول اوله‌رق احسان ایتمشدر . مسکن عمومیمز اولان ارض ، مختلف نظریه‌لره کوره ٨٠ یاخود ٣٤٠ کیلو مترو قالینلغنده بر هوا طبقه‌سیله دائراً مادار قوشاتیلمشدر . اك یوقارو طبقه‌لرده هوانك ذره‌لری داغنیق وعادتا « هوا » دینه‌میه‌جك برحالده اولدیغی ایچون اصل « جونسیمی » ٦٠ : ٧٠ کیلو مترو قالینلغنده برطبقه اعتبار اولنیور .

هوادخی ، سائرجسملرکبی ، برثقلتی حائزدر، یعنی طارتیله بیلیر . او قوجه وجسیم طبقهٔ هوائیه‌نك طبیعی ارضه وارض اوزرنده بولنانلره برتأثیر وتضییقی اوله‌جقدر . بو تضییقك هرسانتیمترو مربعنه برکیلوغرامدن براز فضله اوله‌رق اجرای تأثیر ایتدیکی تعیین ایدلمشدر (بوثقلت (٧٦) سانتیمترولك برجیوه ستونك تضییقنه مساویدر) . بدنمزك سطحی وسطی اوله‌رق (٢٠,٠٠٠) سانتیمترو مربعنه قریب اولدیغی ایچون ٢٠,٠٠٠ کسور کیلوغراملق بر تضییق آلتنده بولنیوردیمکدر . فقط بو تضییق مختلف استقامتلردن کلدیکی خصوصیله باغرصاقلرمزده طبیعی اوله‌رق بولنان غازلرك تضییقله قارشولاشدیغی جهتله بدنه مضرتی طوقونمیور .

ایشته برسببدن طولایی بوخارجی وداخلی تضییقلرقارشولاشاماز وآره‌لرنده‌کی موازنت بوزولورسه فنالقلر ومختلف خسته‌لقلر باش کوسترر .

تضییق هوا دکز سویه‌سنده‌ده برچوق اختلافاته اوغرار،

بو اختلافات ارضك دوممسندن ایلری کلیر ، جزئی واهمیتدن عاریدر . فقط بعضاً بوتضییق تحولات جویه‌دن دولایی بردنبره دوشر وغیر منتظم اختلافلره معروض اولورسه اوزمان بورالر ، فورطنه‌لر ، شدید روزکارلر چیقار .

سطح بدنه تأثیر ایدن تضییق دکزسویه‌سنده‌کی تضییقدر . طبقات هوائیه آره‌سنده یوقاری‌یه دوغرو چیقیله‌جق اولورسه « بارو مترو » تدریجاً دوشمکه باشلار . اولا هر ١٠٥ مترووده برسانتیمترو دوشر ، یوقاریلرده بونسبت برآز ده‌کیشیر ؛ تضییق هوا بووجهله آزالدقجه طبیعی برلیتره هواده‌کی مولد-الحموضه‌نك مقدارینه‌ده خلل کلیر یعنی هوا ذره‌لری تضییقك آزالمسیله برپارچه داغیلیرلر ، بدن احتیاجی قدر مولدالحموضه آله‌ماز ؛ کوکس شدتله قاباروب اینمکه ، قلب سرعتله آتمغه وعادتا خلجانلر باش کوسترمکه باشلار .

بوارتفاع (١٥٠٠) مترو قدر برشی اولورسه بدنه منفعتی طوقونور : هضم دها چابوق وقولای اولور ، اشتها آرتار ، قانك دورانی، تنفس شدت کسب ایدرلر ؛ یالکز دیزلرده برکسیکلك ، وجودده خفیف برکوشکلك حس اولنور ؛ قان دها ایی برحاله کلیر ، رنکی ، رونقی ، مواد مشکله‌سی کسب جیادت ایدر ، بونك نتیجه‌سی اوله‌رق مزاج بیله تغیر ایدر . فرضا لنفوی ویا عصبی برآدمك اورالرده دمویلشدیکی کورولور .

طاغلرده عطش شدت ، لسان یبوست کسب ایدر ، بولانتیلر حصوله کلیر . بومجموعهٔ علامات مبالغه‌ایله ظهور ایدرسه ایقاع ایلدکلری عوارضك‌ده اونسبتده وخامتی آرتار ، نهایت طمارلرك جدارلری یپرتیلوب پارچه‌لنور ؛ نزفلر (قانامه‌لر) وقوع بولور .

شوراده بوراده طاغ سیاحلرینك اوچورومارلردن آشاغی اوچوب تلف اولدقلرینی آرده‌صره اوراق حوادثده اوقویورز. ایشته ذروه‌لرینه کوجلکله چیقیلان جبال مرتفعه سیاحلرنده بو وجهله وقوعه کلن « نزف دماغی » ده بوکبی مدهش سقوطلره ، مهلك اوچماره سببیت ویره‌بیلیر . بو صعودلرده نفث الدم (قان توکورمه) ده وقوعه کلیور . [دوربینی] قوردیلیه‌ر طاغلرنده رعافه (بورون قانامه‌سنه) دوچار اولمش ایدی .

جبال مرتفعه سیاحلرنده پك چوق کورولن بونزفلر تضییق هوانك تناقصندن باشقه یبوسته ، روزکارلره ، صووغه‌ده اسناد اولنیور . فی‌الواقع یوکسك ناحیه‌لرك هواسی غایت یابسدر ، بونك ایچون تبخری تسهیل ایدییور ، بوده وجودی زیاده‌سیله اوشودییور . سیاحت هوائیه‌لرده عین زمانده تنفس کیتدکجه غیر کافی اولدیغندن آق جکرلرده دوران ایله کلوب کچن قان تاتمام صورتده تصفیه پذیر اولیور، درجهٔ حررات دوشیور ، قوای جسمانیه ومعنویه کیتدکجه آزالیور قوهٔ اختیاریه کسب ضعف ایدییور ، ادراکات بطائت کسب ایدییور ، انسانه ایستکسزلك وقیدسزلق کلیور : بویله‌جه اك کوجلی وقوتلی کیمسه‌لرده بیله تأثیرات مذکوره‌نك نتیجه‌سی اوله‌رق همت ومقاومت فکری ، موفقیت امیدی زائل اولیور .

طاغ سیاحلرینك خسته‌لغی‌ده بویله‌در . بونلرده ظهور ایدن عوارض دخی مولدالحموضه‌نك نقصانندن ایلرو کلیور . یالکز قانده‌کی مولدالحموضه‌نك آزالمسی (مولدالحموضه‌سزلنمسی Désoxygénation) باشقه صورتله‌وقوع بولیور. طاغ سیاحی یوکسکلره چیقه‌بیلمك ایچون قوت صرف ایدییور : بوفعل

میخانیکی ایسه وجودجه تحولات کیمیویه‌دن ، قانده‌کی مولد-الحموضه‌نك صرف واستعمالندن ایلرو کلیور .

بونك ایچون بوفالق ، بالونجیلرده پك یوکسکلرده (٦٠٠٠ مترو ارتفاعده) سرزدهٔ ظهور اولدیغی حالده ، طاغ سیاحلرنده بالنسبه پك جزئی ارتفاعلرده (٣٠٠٠ یاخود ٤٠٠٠ متروده) مشاهده قلنور ؛ بالونجیلر کیتدکجه مولدالحموضه‌سی آزالان بر جوهوایه دخول ایدییورلر ، حال بوکه طاغ سیاحلری ایچون عین زمانده هم وسط خارجی (هوا) هم وسط داخلی (قان) بردن ضعیفلیور ، بوایکی وسطك مولدالحموضه‌سی هپ بردن تناقص ایدییور . طاغ سیاحلری اوزرنده ، یوقاریده دیدیکمز وجه ایله ٤٠٠٠ مترویه طوغرو (٤٥ سانتیمترو تضییقده) عوارض ظهور ایتمکه باشلایور . «مون بلان» طاغنك ٤٨٠٠ مترو ارتفاعنده (٤٥ سانتیمترو تضییقده) اولان ذروه‌سنده عوارض مذکوره‌یه همان هرکس دوچار اولمقده‌در . مشهور [بوسنغول] « شیمبوراسو » طاغنده آنجق پك چوق مزاحم واضطرابات ایله (٣٦ سانتیمترو تضییقنده) ٦٠٠٠ مترو ارتفاعه واصل اوله‌بیلمشدر .

ارتفاع ٢٠٠٠ ، ٣٠٠٠ ، ٥٠٠٠ مترویه‌قدر یوکسه‌لیرسه ایش فنایه صارار : عدد نبض آلابیلدیکنه آرتار ، تنفس عادتا هنچقریق حالنی آلور ، قانك درونده منحل بولنان برچوق هوائی جسملر آچیغه چیقار وکوچوك طامارلری طیقایه‌رق ، یارارق قانی طیشاری فیشقیرتیرلر ، اولا برصاغرلق ، صوکره قولاقده‌شدتلی آغری طویولور ؛ بینده قان تراکم ایدر، تبخرك شدتندن جلد قورور ، باغرصاقلرده قورور ، نهایت کوزلر قارارير ، انسان برکوشکلك وبایغینلق حالیله اویانلماز براویقویه دالار کیدر !

بوندن نه‌کبی تطبیقات صحیه چیقاره بیلیرز ؟

مادامکه یوکسك یرلرده یورك چارپنتیسی اولیور ، اویله ایسه قلب خسته‌لری یوکسك یرلرده وتپه‌لرده یاپیلان مسکنلرده اوتورمه‌ملیدرلر . ورملیلکك صوك درجه‌سنه وارانلر، کوکسی نزله‌لی اولانلرده بویله مسکنلرده اوطوره‌مازلر ؛ چونکه اونلر مولدالحموضه‌سی بول هوایه محتاجدرلر .

هواده‌کی تضییقك آرتدیرلمسی‌ده برچوق محذورلر حاصل ایدر . کوپری آیاقلرینك وضع وتعمیقنده ، قویولرك حفر و وتثقیبنده ، تحت‌البحر مختلف آولرده عمله‌یی ، آوجیلری هوانك قوتلی تضییقلری تحتنده بولندیران تطبیقات صناعیه وسیله‌سیله تزاید تضییقك تأثیراتی‌ده تدقیق ومطالعه اولنمشدر . ذاتاً بو تأثیرات تضییق اولنمش هوایی واسطهٔ تداوی اوله‌رق توصیه و استعمال ایدن اطبا طرفلرندن‌ده مشاهده ایدلمش ایدی .

قانده اجرا ایدیلن تحریات آلمانیاده (لودویغ) (پفلوکر) و(چشتوف) ك ، فرانسه‌ده (قلودبرنار) ، (پول‌بر) ، (غره‌هان) ، (ماتیو) ، (اوربن) ك مساعی واقداماتی سایه‌سنده پك کوزل نتیجه‌لر حاصل ایتمش ایدی .

شو صوك وقتلرده (پول بر) تضییق هواده وقوع بولان تحولاتك علائم حیاتیه اوزرینه اولان تأثیراتنی تجربةً تعیین ایتمشدر . بومعلم فاضلك استحصال ایتدیکی نتیجه‌لرك بو کونکی کونده پك مهم تطبیقاتی اجرا ایدیلیور. حتی « انستیتو دوفرانس » مشار الیهك بوکبی تدقیقات عالمانه‌سنی تقدیر ایتمش و ١٨٧٥ تاریخنده موسیو پول‌بره بیوك برمکافات ویرمش ایدی .

درسعادتده ١٣١٥ سنه‌سی ظرفنده تضییق هواجه وقوع بولان تحولات

شهور	اعظمی	اصغری	وسطی
مارت	٧٧٥ ,٦٤	٧٤٣ ,٣٤	٧٥٦ ,٣٠
نیسان	٧٥١ ,١٠	٧٢٤ ,٦٠	٧٣٢ ,١٥
مایس	٧٤٦ ,١٩	٧٢٥ ,٩٤	٧٣٤ ,٠١
حزیران	٧٤٠ ,٥٠	٧٢٨ ,١١	٧٣٤ ,٤٥
تموز	٧٤٣ ,٢٢	٧١٧ ,٣١	٧٣٨ ,٢١
اغستوس	٧٤٦ ,١٠	٧٢٥ ,٧٥	٧٣٧ ,١١
ایلول	٧٥١ ,٥٥	٧٣٠ ,٠٩	٧١٥ ,٨٨
تشرین اول	٧٥٤ ,٥٦	٧٢٩ ,٣٥	٧٤٣ ,١٣
تشرین‌ثانی	٧٥٥ ,٥	٧٣٦ ,٨٧	٧٤٥ ,٠٩
کانون‌اول	٧٥٨ ,٥	٧٣٦ ,٩٧	٧٤٨ ,١٣
کانون ثانی	٧٥٩ ,٩٥	٧٣٧ ,٢٠	٧٥٢ ,١٥
شباط	٧٥٩	٧٣٠ ,١٨	٧١٤ ,٧٦
	٧٧٥,٦٣	٧١٧ ,٣١	٧٣٤ ,٢٠

درسعادتده ١٣١٦ سنه‌سی ظرفنده تضییق هواجه وقوع بولان تحولات

شهور	اعظمی	اصغری	وسطی
مارت	٧٦٠ ,٥٠	٧٣٠ ,٨٢	٧٤٥ ,٥٨
نیسان	٧٦١ ,٧٩	٧٣٥ ,٤٩	٧٤٨ ,٢٠
مایس	٧٦٦ ,٣٠	٧٣٣ ,٣٢	٧٤٧ ,٥٢
حزیران	٧٦٩ ,٤٣	٧٥٥ ,٥٠	٧٦١ ,٣٨
تموز	٧٦٨ ,٦	٧٥٦ ,٦٨	٧٦١ ,٤٦
اغستوس	٧٦٦ ,٣٨	٧٥٧ ,٧٨	٧٦٢ ,٥٤
ایلول	٧٧١ ,٣٨	٧٦٩ ,٩٣	٧٦٧ ,٦٢
تشرین اول	٧٧١ ,٨٥	٧٥٤ ,٠٤	٧٦٥ ,٨٢
تشرین‌ثانی	٧٧٠ ,٦٢	٧٥٠ ,٨١	٧٦٢ ,٢٩
کانون اول	٧٧٥ ,٢٦	٧٥٢ ,٠٦	٧٤٢ ,٤١
کانون‌ثانی	٧٧٧ ,٨	٧٥٥ ,٢٨	٧٦٦ ,٥٨
شباط	٧٧٣ ,١٠	٧٥٥ ,٣٤	٧٦٣ ,٩٦
	٧٧٧ ,٨٠	٧٣٠ ,٨٢	٧٥٥ ,٤٤

(بول بر) تجربه‌لرندن صدور ایدن نتایج عمومیه‌یی شویله‌جه اجمال ایدییور: «میزان‌الهوا تضییقنده مشاهده‌ایدیلن تحولاتك حیات حیوانیه وحیات نباتیه اوزرینه تأثیری آنجق محیطده‌کی مولدالحموضه غازینك قوهٔ انبساطیه‌سنجه ، نتیجه اوله‌رق تغدینك افعال کیمیویه‌سنجه حصوله کلن تغیرات واسطه‌سیله وقوع بولیور . »

حلقه‌لی زراعت مکتب عالیسنده ۱۳۱۵ و ۱۶ سنه‌لری ظرفنده درسعادتده تضییق هوانك اعظمی ، اصغری ووسطی تحولات شهریسنه دائر تنظیم قلنان ایکی جدول بروجه بالا درج اولندی .

تضییق هوای نسیمینك بعضاً تزاید وبعضاً تناقص ایلدیکنی کوردك . حتی بعضاً عینی محلده ، عینی کونده تضییق هوا تزایدایلر؛ هوانك بو آغرلغی یورغونلق ، قیرغونلق ، سیکیرلیك ایله حس اولنمقده‌در .

بعضاً هوانك تضییقی صناعی اوله‌رق تزیید ایدیله‌بیلیر . « هوای مضغوط » صنایعده حرکت ایتمکده اولان برتره‌نك ماکنه‌سنی صیقیشدیرمق ، «هوائی ساعتلر» ك ابره‌لرینی تحریك ایتمك ایچون قوللانلدیغی کبی آنك سایه‌سنده هوادار اولمیان درین قویولرده ، دکز دیبنده‌ده چالیشیله بیلیور ؛ حتی بویله هوای مضغوطده بولنان برعمله صولومقسزین ایکی‌اوچ ساعت صرف مساعی ایده‌بیلیر . بویله تضییق آلتنده بولنان هوا ، جکرلرك هرطرفنه کیره‌بیلمسی وعین حجمده هوای عادیدن زیاده مولدالحموضه‌یی حاوی بولنمسی جهتیله ورمك برنجی و ایکنجی درجه‌سنده ، « داءالبهر » نامیله یاداولنان ضیق‌نفسده ، قانسزلقده ، راشیتیزم اسمنده‌کی کمیك خسته‌لغنده قوللانیله

بیلمکده‌در . بوبابده طبابتده قوللانیلان آلات واجهزه دیوارلری متین یاپیلمش ومتحرك برقاپودن باشقه هرطرفی ایچه قاپالی وقوتلی جاملرله مجهز پنجره‌لی بر اوطه‌دن عبارتدر . بو اوطه‌یه برمقیاس تضییق (مانومترو) ایله درجه‌سی معین هواء مضغوط جلب اولنور .

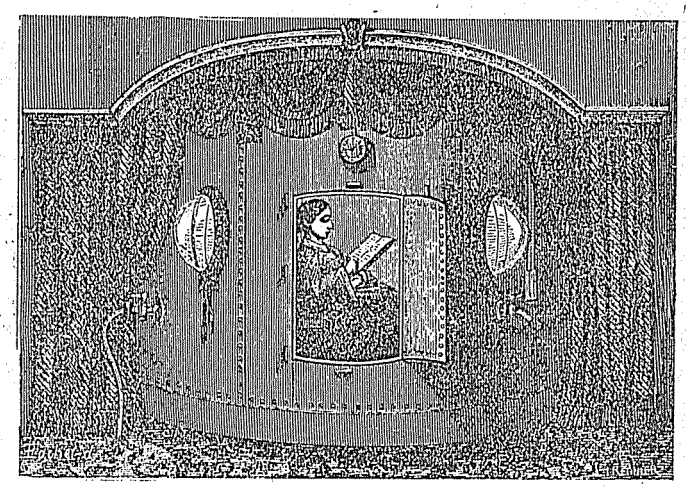

هواسی تضییق ایدلمش براوطه .

هوانك حرکتی ـ روزکارلر

هوا ایصینجه حجمی آرتار ؛ انبساط ایدر ، بناءً علیه صیحاق برهوا عین حجمده‌کی صوووق برهوادن دها خفیفدر . صیحاق هوا بو خفیفلکندن طولایی دائما یوکسك طبقه‌لره طوغرو چیقمغه میالدر . صوووق هوالر ایسه آغیرلقلرندن طولایی آشاغی طبقه‌لره اینرلر . ارضك هر نقطه‌سی دائما عینی درجهٔ حرارتده بولنه‌میه‌جغندن طبیعی هواده تماس ایتدیکی

نقطهٔ ارضك اوغرادیغی اختلاف حرارته معروض اولور ، یعنی کاه ایصینیر ، کاه صووور . هوا طبقه‌لری آره‌سنده‌کی بوفرق وتفاوت حرارتدن دولایی طبقات هوائیه‌نك موازنت طبیعه‌لری بوزولور واو موازنتك تکرارتأسس ایتمسی ایچون صوووقدن صیجاغه دوغری برجریان باشلار . « تحولات جویه » نامی آلتنده طوپلانان بر سوری حادثات بوندن نشأت ایدر . بو جریانلرك شدتی براز زیاده‌جه اولورسه « روزکار » لر حصوله کلیر .

روزکارك صیجاقلغی صوووقلغی آسدیکی جهته کوره‌در . شمالدن کلن روزکارلرهپ صوووق اولورلر . صیجاق اقلیملردن کلن روزکارلر ایسه ایلیق اولورلر . قارا طرفندن کلن روزکارلر رطوبتلرینی اوزرلرندن صییرته ، صییرته کچدکاری طوپراقلره ویررو عادتاقورویه‌رق کلیرلر . واسع دکزلر اوزرندن کچن ودکزك سطح زمین لاجوردیسنه سورونه سورونه کلن روزکارلر ایسه رطیب اولور و عادتا ایصلاق برحال آلورلر .

« علم جو » ده روزکارلرك بعضیلرینه خصوصی اسملر ویرمشلردر .

آلیزه ـ قونتر آلیزه (ملتم وعکسی ملتم) روزکارلری : مدارلر آراسنده‌کی طبقات هوائیه اقلیمك صیجاقلغیله ایصینیر ، طبقات علویهٔ هوائیه‌یه چیقار ، دیکر طرفدن قطبلرده صوووبان روزکارلرده آغرلاشه‌رق آشاغیلره اینر وموازنت طبیعهٔ هوائیه‌یی تأسیس ایتمك اوزره قطبلردن خط استوایه طوغرو کلیر ، عین زمانده ارض‌ده متحرك اولدیغی ایچون بو جریان شرق شمالیدن غرب جنوبی‌یه دوغری بر استقامت آلور ، اوست طبقه‌لردن ده غرب جنوبیدن شرق شمالی‌یه اولمق اوزره قونتر آلیزه جریانی کیدر .

بحر محیط هندینك کندیسنه مخصوص ریاح بحریه‌سی واردرکه اورالرده نیساندن تشرین اوله قدر دکزدن قره‌یه ، تشرین اولدن نیسانه قدر قره‌دن دکزه اسر . بزم بحر سفید سواحلنده‌ده ملتم روزکارلری واردر : یازین آلت طبقه‌لرده شمالدن جنوبه ، اوست طبقه‌لرده جنوبدن شماله اسر ؛ قیشین ایسه بونك عکسنه اولور . بزده شاعرلرمزك پك خوشلاندقلری واکثریا کندیسیله اوته‌یه برویه سلام یوللادقلری « بادصبا » وادرکه آطه‌لرده ویا دکزه یاقین یرلرده ، بتون سواحلده اسر : کیجه قره‌دن دکزه ، کوندوز دکزدن قره‌یه دوغری خفیف خفیف ، نازان نازان جریان ایدر . بوده حرارتك دکز و وقاره‌یه برصورتده تأثیر ایده‌مه‌مسندن ایلری کلیور .

برطاقم روزکارلرده واردرکه وضعیت جغرافیه‌یه تابعدرلر ، اویرك « کندی روزکاری » صاییلیرلر . ایشته طاغلرده‌کی ، بعض یایلا وتپه‌لرده‌کی خصوصی روزکارلر بوصنفدندرلر .

بعض برباد ، مضر روزکارلرده واردر ، عروق وآهالیٔ مختلفه بونلره مختلف اسملر ویرییورلر : ممالك حاره‌نك اك صیجاق زمانلرنده اسن واکثریا مایس ونیسان آیلرینه تصادف ایدن بوروزکاره صحرای کبیرده (سام) ، مصرده (خمسین) ، ایتالیا واسپانیاده (سیریققو) ، ایرانده (هالمارتان) دییورلر ، سوزیه سواحلنك آشاغی قسملری بوروزکارك تأثیر مخربندن آز ، چوق نصیبیاب اولور ؛ بو روزکار آلیزه روزکارلرینك برشعبه‌سی صاییلیر .

روزکارلرك سرعتی مختلفدر ، ثانیه‌ده یارم مترودن ۳۰ : ۴۰ : ۴۵ مترویه قدر مسافه قطع ایدن روزکارلر واردر . بوصوك روزکاره (طیفون) دیرلرکه چین صولرینه مخصوص دهشتناك برروزکاردر .

حلقه‌لی زراعت مکتب عالیسنده اجرا قیلنمقده اولان تدقیقات مهمهٔ فنیه‌دن اولمق اوزره ۱۳۱۵ و ۱۳۱۶ سنه‌لری ظرفنده درسعادتده اسن روزکارلرك استقامت و سرعتلرینی مبین تنظیم اولنان ایکی جدولی‌ده قارئین کرامك پیش انظار تقدیر وعرفانلرینه عرض ایدییورز .

روزکارلر صحته نصل تأثیر ایدرلر ؟

روزکارلر اولا حرکتلریله ، ثانیاً حرارت وبرودتلریله ، ثالثاً سوروکلیوب کتیردکلری ماده‌لر ایله صحتمزه اجرای تأثیر ایدرلر .

عادی بر روزکار جلدی حفیفجه قامچیلار ، اعضانك وظائفنی فعالیته کتیرر ، جریانیله سطح بدنده‌کی صولری ، ترلری تبخیر ایدرك بدنی اوشوتور و بو وجهله وجودی بر چوق خسته‌لقلره حاضرلار . هله وجود برپارچه ایصلاق اوله‌رق روزکاره معروض اولورسه فنالق آرتدقجه آرتار . بو شدتلی اوشومه اهمیتسز برنزله‌دن طوتکزده ذات الرئه ، ذات الجنب ، خناق کبی مهم ومهلك خسته‌لقلره قدر هپسنه بر «سبب مهیئ» اوله بیلیر .

روزکار صیجاق اوله‌رق کلیرسه مولدالحموضه‌نك نسبتی آزالمشدر : انسان کوج نفس آلمغه باشلار ، هله ممالك حاره‌ده قاینار درجه‌ده صیجاق قوم بلوطلری تشکیل ایدن «سام‌روزکاری» قافله‌لری هیئتیله تلف ایده‌بیلیر . عربلر بونك تأثیرندن مصون اولمق ایچون باشلرینی ، کوزلرینی ایچه صارارلر ، عجملر بدنلرینه چامور سوررلر ؛ آفریقالیلر سام اسدیکی زمان کندی بدنلرینه ، حیوانلرینه یاغ سوررلر . بوروزکارك سوریه سواحلیله ایتالیاده‌ده آثاری کورولور ،

درسعادتده ۱۳۱۵ سنه‌سنده اسن روزکارلر

شهور	استقامت ریاح				سرعت ریاح	
	شمال	جنوب	شرق	غرب	ثانیه‌ده اعظمی	وسطی
مارت . . .	۱٦	۱۲	۰	۲	۹,۲	٤,۸۲
نیسان . . .	۱۸	۷	۰	٥	۷,۱٥	۲,۱۲
مایس . . .	۱۸	۳	٦	۱	۱۱,٥	۳,۷۲
حزیران . .	۱۳	۱٤	۱	۲	۸,۳	۲,۲٥
تموز . . .	۱۷	۱۰	۰	۳	۷,٥	۲,۰۹
اغستوس . .	۹	٤	٥	۱	٤,۲	۰,٦۸
ایلول . . .	۱٦	٤	۲	۱	۱,۲	۲,۰۲
تشرین‌اول . .	۲۰	۲	۲	٤	۹,٥	۱,۷٦
تشرین‌ثانی . .	۱۷	٥	۳	٤	۸,٤	۳,۲۱
کانون‌اول . .	۱۸	۷	٤	۲	۸,٤	٤,۲۹
کانون‌ثانی . .	۱۳	۹	٥	۳	۷,۹	۳,۲٥
شباط . . .	۱۷	۸	۳	۱	۱۰	۳,٥٦
	۱۹۲	۸٥	۳۱	۲۹	۱۱,٥۰	۲,۹۸

درسعادتده ۱۳۱٦ سنه‌سنده اسن روزکارلر

شهور	استقامت ریاح				سرعت ریاح	
	شمال	جنوب	شرق	غرب	ثانیه‌ده اعظمی	وسطی
مارت . . .	۸	۱۳	٦	۱	۹,٥	۳,۳۰
نیسان . . .	۷	۱۲	٦	۳	۱۱,٦٦	۲,۲۹
مایس . . .	۱۳	۸	۲	۰	٤,۸٤	۱,۳۸
حزیران . .	۱۹	۱	۳	۱	٥,۸۰	۲,۱۰
تموز . . .	۲۰	۱	۷	۱	٥,۳۳	۲,٥۱
اغستوس . .	۱۷	۱	۳	۰	۷	۱,۹٤
ایلول . . .	۱۸	۰	۲	۰	٥,٥۰	۱,۸٥
تشرین‌اول . .	۹	٦	۸	۲	٤,۷٥	۱,۸۰
تشرین‌ثانی . .	٤	٦	۱۷	۳	۱۱,٦۰	۲,٤٦
کانون‌اول . .	۲۰	۳	٦	۲	۱۱,٥۰	۳,٥۲
کانون‌ثانی . .	۱٤	۱٥	۳	۰	۱۱,٦۰	۲,۳۳
شباط . . .	۱۰	۹	۳	۱	۷,٥۰	۲,۲۲
	۱٤۹	۸۳	٦٦	۱٤	۱۱,٦٦	۲,۳۱

کیمسه اوندن طیشاری چیقه‌ماز . صیجاق ، بوغوجی بر روزکارهفته‌لرجه عمومی تعجیز ایدر، دورور ؛ بونك تأثیریله وفات ایدنلرده آز دکلدر .

(ووزای) باد سمومك تأثراتی شو صورتله تعریف ایدییور :

« بورالرك تأثیرینی مخلوقات متعضوه‌نك جمله‌سی حس ایدییور؛ انسانده ایسه تنفس کسب سرعت ایدر ، عدد نبض زیاده‌لشیر ، جلدده وآغزك داماق دنیلن قسمنده (قبه‌سنده) قورولق حصوله کلیر ، عطش شدید اولوب اویومق ممکن اوله‌مدیغندن بوحال سائر اضطراباتی زیاده‌لشدیرر ... وجودجه عمومی برضعف وکوشکلك حس ایدیلیر، حسی وتحرکی بتون فعالیت حیاتیه تناقص ایدر . متورملرده نفث الدم (قان توکورمه) کورمش ایسه‌مده بعض مشاهدلرك بیان ایلدکاری بورون قانامه‌لرینی ، جلد چاتلاقلرینی کورمدم .. یالکز دوداقلرك غشای مخاطیسی چاتلایور .. جلد قوب قوری وزیاده خشین اولیورکه بوده ترك حصوله کلیر کلمز سرعتله تبخر ایتمسندن وجلدك اوزرینه طوزلی وغایت رقیق توزکی برماده‌نك برقابوق تشکیل ایدرجه‌سنه ترسب وتوضع ایلمسندن ایلری کلمکده‌در. نباتاتك ده‌یاپراقلری، چیچکلری صولیور، میوه‌لرك نشو ونمالری دورویور، کماله کله‌میور. عادتا نباتاتك کافهٔ اقسامی یانیور . بوتغیراته‌ده صیجاق ویابس باد سمومك نفحه‌سی ایله نباتاتك مساماتی سد ایدن اینجه برتوز سبب اولیور . »

روسیه اووه‌لری کبی کنیش وصوووق اووه‌لردن کلن روزکارلر ایسه انسانی ایدن ایی‌یه اوشوتورلر؛ قان بدنك اعماقنه هجوم ایدر ، بوندن طولایی نزله‌لر ، التهابلر ، فنا ، فناخسته‌لقلر کورولور .

صوووق روزکارلرله تبرد وقوع بولدیغی ذاتاً معلومدر . امراض مستولیهٔ نزلویه‌نك ده اکثریا تبدلات هوائیه نتیجه‌سی اوله‌رق سرزدهٔ ظهور اولدیغنی بیلملی‌یز .

صورت عمومیه‌ده ، خصوصیله عصبی لرده قوری روزکارلر وجودی تنبیه ایدر ورطوبتلی روزکارلر ضعف و دوشکونلك حصوله کتیرر. لوندره‌ده شرق وشمال روزکارلری اسدیکی وقت انتحار وقوعاتنك زیاده‌لشدیکی اثبات اولنمشدر .

موسیو (شه‌رون) ه کوره، نورماندیا وفینسترده ککه‌مه‌لکك کثرتی کویا شمال روزکارینه عطف اولنیور ایمش .

جریان هوالرك هپسی بعض کره‌پك اوزاقلردن توزلری، کوللری ، قوملری ، خسته‌لق تخملرینی ، میاسمالری سوق و نقل ایده‌بیلیورلر. بحر محیط اطلاسی وبحر سفید قربنده بعضاً یاغان قرمزی توز یاغمورلرینك، (ئه‌رن برغ) طرفندن اجرا قلنان معاینه‌لره کوره ، آمریقای جنوبی آطه‌لرندن کلن سلیسلی ودمیرلی حیوانات صغیره کومه‌لرندن عبارت اولدیغی آکلاشیلمشدر .

(وه‌زو) ویانارطاغنك کوللری وندیك ویونانستانه قدر انتقال ایتمش ، بونلرك ١٥٠٠ کیلومتروبه قدر کیتدیکی ده کورولمشدر . صحرا چوللرنده کاربانلر چوق کره قوم قاصرغه‌لری آلتنده کومولوب قالمشلردر . حتی بوصورتله (قامبیز) ك ٥٠ بیك کشیلك براردوسی محو اولمشدر .

خطهٔ مصریه‌ده کوز آغریلری پك چوقدر ، پك وخیمدر .. (نه‌لیزه رکلوس) ك روایتنه کوره (بونه‌ئوس آیره‌س) ده ١٨٠٥ سنه‌سنده و ١٨٦٦ مارتنده ظهور ایدن توز قاصرغه‌لری اودرجه جسیم ایمش که هوا کیجه کبی سیم سیاه کسیلوب صوقاقلرده یایان کیدنلر بوغولمشلر؛

بوعلامت جویه‌نك زوالندن طوکره سطح ارضه هوادن چامور یاغمش .. » باطاقلقلر اوزرندن اسوب کلن روزکارلرك تصادف ایتدکاری محللرده صیتمه وقوعاتی حصوله کتیردیکی مثبتدر . باطاقلقدن عاری یوکسك محللرده مشاهده اولنان صیتمه وقوعاتی ده بووجهله طاغ ملتملری واسطه‌سیله انتقال ایلدیکی مطالعه‌سیله ایضاح اولنیور .

— ٢ —

هوای نسیمینك ترکیبی نه‌در ؟

هوا نه بر جسم بسیط ، نه‌ده بر جسم مرکبدر ، برقاچ جسمك برخلیطهٔ بدیعه تشکیل ایدرجه‌سنه قاریشمسندن تشکل ایتمشدر. بوجسملردن ، هوایی برغدای غیرمرئی حالنه قویان وحیاتجه اهمیتدار ایله‌ین (مولدالحموضه) در . مولدالحموضه صاف اوله‌رق تنفس ایدیلورسه عادتا برسم مهلك کبی تأثیر ایدر. بوشدتی تخفیف ایچون فطرت اونی طبیعتك اك عاطل ، اك ایشه یاراماز غازلریله قارشدیرمش وتأثیرینی عادتا بشده بردرجه‌سنه‌ایندیرمش (یوز لیتره‌هوانك ٧٨ لیتره‌سی آزوت، ٢١ لیتره‌سی مولدالحموضه‌در) ، بونی‌ده حامض فحم ، صو بخاری کبی جسملرك پك جزئی مقدارلریله تخلیط ایدرك تنفس ایلدیکمز نارین ونسرین هوایی وجوده کتیرمشدر . بوصوك زمانلرده هواده آزوتدن دها عاطل ایکی جسم بولندی : آرغون ، هلیوم .

هوانك بشده درت قسمنی تشکیل ایدن وحیاتجه هیچ بریارارلغی اولمیان غازه « آزوت » دینیلیور ؛ ذاتاً « آزوت » ده « حیاته یاراماز » دیمکدر . ایچنده تنفس ایده‌جك حیوانی

اولدیره‌بیلن آزوت غازی تأثیر حیاتبخشاسنه محتاج اولدیغمز مولدالحموضه غازینك سواغ وناقلی اولیور واونی حیاتمزه فائده‌سی طوقونه‌جق برحال مخصوصه قویی ویریبور .

مولدالحموضه : هوانك بوعنصر مهمی یالکز حیاته دکل ، احتراقاته ، تفسخاته حاصلی حیاتله آز چوق مناسبتی اولان هرشیئه لازمدر ، بوك تأثیرینه‌ده « تحمض » دییورلر.

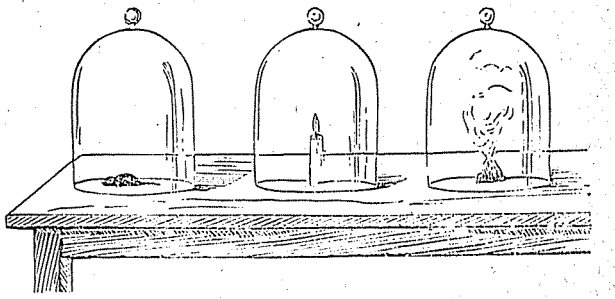

بوفانوسلردن برینك آلتنه کوچوك برفاره ، اوبرینه برموم، اوته‌کینه برکومور پارچه‌سی قونولورسه هواسزلقدن برمدت صوکره قورتولمق اوزره اوته‌یه بری‌یه آتیلان فاره آرتق حرکتدن قالیر ، اویوشور ، هلاك اولور ؛ موم‌ده آیدینلق ویره‌مه‌مکه باشلار ، نهایت سونر ؛ قیزغین کومور پارچه‌سی اك صوکره صووور .

هوانك مولدالحموضه‌سنی هرناشایان‌شی ، یاشامقله آز چوق مناسبتی اولان هرماده ، بتون قابل تحمض عناصر متصل یوتیورلر ، اوحالده ناصل اولیورده ینه اوخزینهٔ حیات وحرکات بر درلو بیتمه‌یور ؟ خلقت بو خصوصده پك شایان حیرت برتدبیر ودور دائمی تأسیس ایتمشدر : حیوانات هوادن مولدالحموضه‌یی آیبروب آلیر ، غدا حالنده آلدیغی مواد عضویه‌نك قاربونیله برلشدیره‌رك حامض فحم حالنده تکرار

هوايه صاليويرر؛ حيوانات ايچون بوغوجى وهلاك انكيز برغاز اولان حامض فحم نباتاتك مايهٔ نشوونماسيدر: آغاجلر، چيچكلر، بتون نباتات يشيل قسملريله هوايى تلويث ايدن بو مضر جسمى جذب ايدرلر، كندى درونلرنده ضياى شمسدن اكتساب ايتدكلرى قوت سايه‌سنده ويشيل جوهرلرينك — قلوروفيل — تأثيريله تحليل ايدرك قاربونى ينه كندى حسابلرينه اوله‌رق آليقويارلر، مولدالحموضه‌سنى‌ده صاف وآزاد برحالده جونسيمى‌يه صاليويررلر؛ اشته بوندن طولايى هوانك تركيبى ثابت قاليور. هوايه برچوق مقدار حامض فحم انتشار ايديبور. يانان، ياقيلان شيلر، حيوانات ونباتاتك تنفسى، حتى ارضك كنديسى بيله برر حامض فحم منبعى‌در. سطح ارضك ١٠٠٠ سانتيمترو مربعندن يوميه ١٨ سانتيمترو مكعبى حامض فحم انتشار ايتمكده‌در. ارض اوزرنده، ازدحاملى يرلرده، بيوك شهرلرك هواسنده حامض فحم دها چوقدر. اورمانلرك هواسنده كوندوز آز، كيجه ايسه، نباتاتك حامض فحمى تحليل ايده‌مه‌ملرندن دولايى، پك چوقدر.

بوغازك هواده پك جزئى برمقداره بولنمسى فنا بر تأثير حاصل ايتمزسه‌ده زياده‌سى مضردر. حتى هوانك يوزده (٢٠) قدرى حامض فحم اولورسه اوهواده ياشايان انسان فنالقلر، باش دونمه‌لرى، غثيانلر حس ايدرلر؛ بويله حاللرده اولومده نادر دكلدر.

اصل فنالق هوانك محدود و بر اوطه درونده محصور اولماسنده‌در. چونكه اورته ياشلى برانسان هر نفسده جكرلرينه ياريم ليتره هوا كوتورور، بونك يوزده ٤٨ قسمنى آله‌رق يرينه بوكا ياقين مقداره حامض فحم اعاده ايدر. بويله برهوا

دفعه‌لرجه تنفس ايديله‌جك اولورسه هواده‌كى حامض فحمك مقدارى يوزده اونى، اون ايكى‌يى آشار؛ انسان نفس طريقيله متصل برسم مهلك چيقاردينى كبى دريسى ايله اولان تنفسندن‌ده برچوق متعفن، مضر مواد طياره انتشار ايتديكندن اوهواى محصور غثيان آور بر قوقو آلور. بويله بر قوقويى ايچه حس ايتمك ايچون ساعت اوچه دوغرى محله قهوه‌لرندن برينه ياخود كيجه ساعت بشه دوغرى برتياترو قپوسندن ايچرى‌يه كيرمك كفايت ايدر: ايچريده كيلر، آلشدقلرى ايچون، بوقوقويى حس ايده‌مز واوسمومى تكرار تكرار تنفس ايدرلر. بوصورتله محروميت مؤلمهٔ هوادن باشقه برده بوسمومك تأثير جانسوزى ايله ياواش، ياواش تسمم ايدر وزواللى بدنلرينى صراجه، قانسزلق، صالغين خسته‌لقلر، ورم كبى فنا علتلرك تأثيرلرينه معروض برچوق مضر ميقروبلرك نشوونمالرينه آماده ومهيا برحال ضعف ودرماندكى‌يه كتيررلر. ايشته بوكبى حالاتك نتايج مضره‌سنى‌ده هركون، هرساعت كوروب طوريورز.

هوانك رطوبتى

هوا بوسبتون قورى اولورسه سرت و خشين اولور، تنفسك طبيعى و منتظم اولمسى ايچون هوانك‌ده رطيب يعنى ايصلاق اولمسى ايجاب ايدر.

هواده هرزمان برمقدار صو بولنور. بوصو بخار حالنده اولديغى ايچون كوزله كوريله‌مز، ايشته بو صويك مقدارينه كوره هوانك رطوبت درجه‌سى‌ده دكيشير.

قورى برهوا جلدك واغشيهٔ مخاطيه‌نك صوينى آلوب كوتورر، جلد قورور، خشونت پيدا ايدرك ياريلير. بوغازك

وتنفس بورولرينك قورومارندن طولايى سس‌ده قيصيلير ، انسان شدتلى برصوووق حس ايتمكه باشلار .

هواده زياده مقداردە رطوبت بولنه‌جق اولورسه وجود-مزدن افراز اولنان ترلر قولايلقله تبخر ايده‌مز ، سرينلكدن اثرقالماز ، اوزمان صيجاقلق ، هم‌ده صيقينتيلى برصيجاقلق حس اولنور ، « نه آغر هوا ، انسانى عادتا بوغيور ! » ديه شكايته باشلارز .

تنفس ايلديكمز هواده صويك موجوديتى باجمله مخلوقات

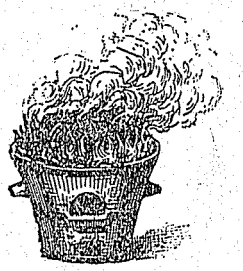

« تنفس » و « احتراق » هپ بردر . انسان وحيوانات أتنده پك چوق كومور واردر ؛ برپارچه أت ياقيله‌جق اولور ايسه ايش آكلاشيلير ، چونكه قالان شيئك كومور دن عبارت اولديغى كورولور ..

متعضوده افعال حياتيه‌نك وقوع ودوامى ايچون الزمدر ، يالكز بو مخلوقاتك داخلنده ياشادقلرى وسطك شرائط حكميه‌سنه كوره بوصويك مقدارنجه‌ده برفرق كورولور . ماء مقطر ايچنده بربالق ناصل تلف اولورسه انسان وهانكى بر حيوان ، برنبات دخى كاملاً يابس برهوا ايچنده اويله‌جه تلف اولور .

رطوبتله مشبوع برهوايى درونده تنفس ايدن برحيوانده

ايتديريلورسه جلد وآق جكرلر واسطه‌سيله وقوع بولان تنفس حد اصغره تنزل ايدر . (ئه‌دوارس) بوبابده تجربه‌لر ياپمشدر : بوحالده حيوانلرك ايچه صو بخارى مص ايتمكله برابر ثقلت بدنلرينك ده تناقص ايلديكى ثابت اولمشدر . (برژه) و (دلاروش) ك ده بوكادائر بعض تجربه‌لرى واردر ، ايلريده بونلرى ده آكلاتيرز . جلدك وظائفى كوجلشور ، ياخود تعطيله اوغرارسه آنكله وظيفه‌جه صميمى مناسباتده بولنان اعضاء سائره كسب فعاليت ايدر ؛ بوبركلر واغشيهٔ مخاطيه زياده‌جه ايشله‌مكه باشلارلر .

بوشاردا ، عالم فن وطبابتده پك چوق خدمتى سبقت ايتمش اولان بوداهى « جلد بوبركلرك معاونى » اولديغنى بيلديرمش ايدى . حاصلى ، جلد وجود ايچون بى‌فائده وحتى مضر اولان محصولاتى خارجه دفع وافراغ امرنده بوبركلره ياردم ايديور . شوحالده بو وظيفهٔ افراغك تعطيلندن دولايى آكا معاونت ايده‌جك اولان اعضانك وظيفه‌لرى كسب شدت ايدر .

وجودك لحاف خارجيسى جلد اولديغنى سويلمش ايدك .. اغشيهٔ مخاطيه ديديكمز اينجه زارلر دخى وجودك داخلى دريسى ، ايچ زاريدر .. ايشته بوبركلرك وظيفهٔ افراغيه‌لرينه نقصان عارض اولور ، ياخود اووظيفه بوسبتون معطل قالير سه ايچ زارلرينك افرازاتى زياده‌لشير .. رطوبتلى هوانك تأثيرى دوام ايدرسه ، بوزارلر احتقانه (هجوم دمه) دوچار اولور ، التهابلنور ، حتى توصيف امراض ايله متوغل اطبا رطوبتلى مملكتلرده « سيلان مخاطى » نامنده برچوق خسته‌لقلر تعريف وتوصيف ايتمشلردركه بونلرك جمله‌سى ده تبديل اقليم ايله شفايابا اولويريلورلر .

درونده ياشانيلان بريرك هواسنده‌كى رطوبت معين وصحى

بر درجه‌ده اولمالیدر . درجهٔ رطوبتی تعیین وتقدیر ایچون مقیاس رطوبتلر قوللانلمقده‌در . براوطه‌ده صوبا ویا دیکر بر آلت تسخین شدتله یاقلدیغی زمان هوانك درجهٔ رطوبتی‌ده ده‌کیشیر ، هوا عادتا قورور . بویله حاللرده اوطه‌ده‌کیلر کوجلکله نفس آلمغه ، نفس آلیرکن صیقینتی چکمکه باشلارلر . بوصیقینتی‌یه معروض اولمامق ایچون اوطه‌نك ایچنده‌کنیشجه برقاب درونده اولمق اوزره برپارچه صوبولندیریلیرسه او صویك متصل تبخر ایتمه‌سی نتیجه‌سی اوله‌رق هوانك درجهٔ رطوبتی‌ده ثابت قالیر .

هوایه هرطرفدن برچوق صوبخاری قاریشیور : دکزلر ، کوللر ، نهرلر ، صوجریانلری ، چایرلقلر ، بیوك اورمانلر دائمی برر صو بخاری منبعی صاییله‌بیلیرلر ؛ قوملی صحرالرده ، اکینسزقیرلرده ، چوللرده هواده مقدار کافی رطوبت بولنه‌میه‌جغی ایچون اورالرده یاشایانلر تنفسده پك چوق صیقینتی چکرلر .

هواده نه قدر رطوبت بولنه بیلیر ؟ هوا صوبخارینی یعنی رطوبتی برحد معینه‌قدر قبول ایدر ، اوحدمعینه‌کلنجه صویی آرتق بخار حالنده طوتاماز ، داملجقلر حالنده تکثیف ایدر ، ایشته بوحد معینه « هوانك رطوبتله انشباع تامی » دینلیر ، هواده بوانشباع تام درجه‌سندن آزصوبخاری بولندیغی زمان درجهٔ رطوبت ، برمترو مکعبی هوانك درونده‌کی صویك وزنیله تقدیر اولنور . هوانك درجهٔ رطوبتی‌وانشباعی صووق وصیجاقده بر دکلدر ، هوا صیجاق اولورسه طبیعی حجمی‌ده منبسط اوله‌جغندن اووقت برمترو مکعبنده‌کی‌صویك مقداری‌ده آزالیر وهوا یکیدن رطوبت قبول ایلیه‌بیلیر ، یاخود صیجاق

برهوا بردنبره صوووديله‌جق اولورسه حجمی کوچوله‌جکندن برمترو مکعبنده حدمعیننندن فضله صوبولنور وبوفضله مقدار صوبخاری تکاثف ایدرك صووغك درجه‌سنه کوره یاغمور ، قار ، سیس ، بولوطکبی شیلری تشکیل ایدر . ایشته بویله‌جه سیسلر ، بلوطلر تشکل ایدییور .. (سه‌ژی) دییورکه « بو تبخر ، بوتصاعد و تکاثف دائمیدر ؛ ارض جسیم برقزغان (قزان) کبیدر .. قاره‌لرك ودکزلرك سطحی بوقزغانك قعرینی ، هوانك یوکسك ناحیه‌لری ده قاپاغنی تشکیل ایدییورلر . بو قزغانك قعرندن (قاره‌لرك ، دکزلرك سطحندن) چیقان بخارلر مذکور قاپاغه ، حقیقی برمبرد طبیعی حکمنده اولان طبقات علویهٔ‌هوائیه‌یه‌ورودایدوب اورالرده‌تکرارصوحالنه کچیور

هوای رطیبك اك روحنواز وصحیسی دکز هواسیدر .

دکز هواسی

دکز هواسیله قاره هواسی آره‌سنده خیلی فرق واردر . برکره دکز هواسنك تضییق دها زیاده ودها ثابتدر ، چونکه دکزلرك سویه‌سی عمومیتله قاره‌لردن دها انکیندر ؛ برده دکز هواسنك ترکیب وحرارتی‌ده قاره‌نکککی کبی دکل ، سطح دریاده حرارتجه قاره‌لرقدر تغیرات یوقدر ، دکزده‌کی صولردائما تبخر ایلدکلرندن ، بوصولر ، تبخرایتمك ایچون اقتضاایدن حرارتی تماسلرنده‌کی هوادن آلیرلر ، دیمك موسم مقتضاسی‌اوله‌رق صیجاق ، هم‌ده قاووریجی برصیجاق حکمفرما اولسه بیله تبخر مسئله‌سی هواده‌کی اوحرارت شدیده‌یی تعدیل‌ایدر . قیش‌موسمنده ایسه هوا صووور ، حاوی اولدیغی صو بخاری تکاثف ایدر وبو

تکاثف نتیجه‌سی آچیغه چیقان حرارت ینه هوایی ایصیته‌رق اعتدال تامنی تأمین ایدر .

قاره‌ده کیجه ایله کوندوزك درجهٔ حرارتلری آره‌سنده بیوك برفرق کورولدیکی حالده دکزده بوحال یوقدر . کوندوز شدتله ایصینان هوایی تبخر صوو ودور، هوانك برودت لیلیه‌سنی ایسه بخارلرك تکاثفیله انتشارایله‌ین حرارت تعدیل ایدر .

دکز هواسی افساداتدن ، تحللاتدن ، آثار تفسخاتدن آزاده‌در ، بوده بر رطوبت وهواء رطیب ایسه‌ده قاره‌ده‌کی رطوبتلر کبی ، اولرمزك اومنتن وملوث رطوبتی کبی توزلرایله ، بیك دورلو شیلر ایله آلوده دکل ، صاف ، نرمین ، نوازشکار بر رطوبتدر ، انسجه واعضایی یومشاته‌رق سربستجه اجرای وظائفه مانع اوله‌جق سرتلکی ازاله ایدر .

دکز هواسنده توزیوق دکل ، فقط بوتوزلر خسته‌نك‌ده، طبیبك‌ده آرایوب بوله‌مدیغی توزلردر : صولرك وطالغه‌لرك چارپنتیلری ایله هوایه صاچیلان ودروننده بر چوق املاح نافعه منحل حالنده بولنان رشحاتك تبخر ایتمسندن ناشی پك اینجه برتوز حالنده هوایه انتشار ایدن اجزای ملحیه‌در؛ بویله برتوزك تنفسی قوتسز ، صراجه‌لی ، دوشکون اولانلره پك یارار .

دکز هواسنك اك بیوك نفعی میقروبدن سالم اولمسیدر . میقروب ساحله یاقین برهواده بولنه‌بیلیر . آچیقلرده ایسه قاره‌دن یوز کیلو مترو مسافه‌ده ١٠ مترو مکعبی هواده آنجق بش آلتی میقروب بولنه‌بیلیور؛ صوکره اینکینه آچیلدقچه میقروبدن اثر بیله قالمایور . هوا دکزه دوغری ایلرولدکچه درونده‌کی میقروبلر تماسه کلدیکی صوده قالیور واوراده صویك تأثیر مطهریله تلف اولوب کیدییورلر؛ یعنی دکزه دوشه‌ن برمیقروب

بردها چیقامیور. پارس شهری باقتریولوغی (میکه‌ل) ك « دکز میقروبلرك مزاریدر.» ده‌ییشی بوحقیقتی اعلام ایدن بلیغ وموجز بربیان فنیدر .

دکز هواسندن نه‌یولده استفاده ایدلملیدر ؟

آچیق بر دکزه چیقوب سربست سربست کوکسنی شیشرنلر بونك نه‌قدر بیوك بر محظوظیت تشکیل ایتدیکنی بیلیرلر : هوانك تضییقی زیاده ، میقروبدن، افسادات وتعفناتدن اثر یوق ، انسان خبری اولمیه‌رق دکزك رطوبت لطیفه‌سنی مص ایدر، برچوق فنامزاجلر، لنفویتلر ، صراجه‌لر ، مزمن آق جکر خسته‌لقلری بوسایه‌ده اصلاح واشفا اولنورلر .

وجود « سهپای صحت » اطلاقنه سزا اولان « صاف هوا ، بول غدا ، حضور وصفا » یی بر آره‌ده بولنجه بتون استعدادات مرضیه‌یه غلبه چالیور ، اوزمان طبیعت اك حاذق طبیب ، هواده اك مؤثر دوا اولیور .

کیجیلرده کوروب‌ده ایمرندیکمز او مقاومت بدن ، او صحت بشوشه هب بونازنین هوانك تأثیر حیاتبخشاسیدر . علل مستولیه‌یه بیله دکز هواسنك تأثیر و نفعی واردر . ساحلده علت ساریه‌نك اثنای استیلاسنده قاره ایله اختلاط ایدن کمی خلقنده شایان دقت بر معافیت کورولویورکه بو هوای بحرینك تأثیر واقیسندن باشقه برشیئه عطف ایدیله‌مز .

دکز هواسی بعض غریب وقعه‌لره بیله سببیت ویریور : تبدیل هوایه کوندریلن بر آدم فرضا چیندن قالقوب‌ده آوروپایه کلینجه‌یه قدر بعضاً تبدیل اقلیم ایتمسنی استلزام ایدن خسته‌لقدن قورتولیویریور، صاغ و سالم واردیغی یرده مرجع رسمیسی بو خسته‌لغك حقیقتندن شبهه‌یه دوشویور. صیتمه‌لیلر ده دکزدن ، دکز هواسندن پك چوق استفاده ایدییورلر .

ژاله ، شبنم

هواده اون بیکده بردن ، بیکده بره قدر بولنه‌بیلن صو بخاری نك درجهٔ انشباعی حرارتك تخلفیله تحول ایتدیکی جهتله فرضا کوندوز حال انشباعده بولنان برهوا غروبه‌دوغری صو بخارینك بر قسمنی شبنم حالنده تکثیف ایدیور ، کیجه وقتی‌ده بو تکاثف دوام ایتمکله شبنمك مقداری آرتیور ، مثلا صباحلین قالقوب‌ده کونشك ایلك شعاعاتیله تزین ایدن باغچه‌یه اینجه چیچکلرك وریقات‌تویجه‌لری آره‌سنده ، یاپراقلرك کونشه دوغری فیضجویانه توجه ایدن وجهلرنده داملهٔ ، داملهٔ ژاله‌لرك برر نورانور الماسپاره‌کبی پارلادقلرینی کوریورسکز .

بزه‌پك شاعرانه کورونن بوژاله‌دن حفظ صحت اوقدرممنون دکلدر ، حتی برکول ، برباطاقلق جوارنده ، فرضاقاضی کوینده قورغه‌لی‌دره‌جوارنده اسکان‌ایدیلیورسه بوکیجه و صباح سیرانی پك فنانتیجه‌لر ویرر . چونکه صتمه‌یی حاصل‌ایدن میقروبلر بوژاله‌لری اختفاکاه اتخاذ ایدییورلر وبویله غایت رطیب وعادتا صو داملهٔ‌لری ایله قاریشیق برهواده کزیله‌جك اولورسه تنفسله بدنه کیرن میقروبلر بر مدت صوکره تیتره‌مه ، صتمه ، باش آغریسی حاصلی بتون اعراضی ایله برخسته‌لق حاضرلارکه تعبیر معروفنجه او «نشئه» بو «خمار» ی دکمز اولور !

برده بویله سیسلی وشبنملی هوا نقریسلیلره ، روماتیزما‌لیلره هیچ کلمز . ذاتاً وجودلری عادتا برحیات و حساس بر «بارومترو» حالنی آلمش‌اولان بوزواللیلر بویله هوالری درعقب باش کوسترن آغریلر ایله حس ایدرك مانتولرینه بورونور وخوابکاه سکونتلرینه قاچارلر .

یاغمور

یاغمور : سیس و بلوطلرك صیقیشوب برلشمه‌لرندن ، یاخود بردنبره زیاده مقدارده صو بخارینك تکاثف ایله یره نزول ایتمه‌سندن حصوله کلیر . برمحله دوشن یاغمورك اومحلك وضعیت جغرافیه‌سیله مناسبتی واردر : یاغمور قطبلرده پك آز یاغار ؛ خط استواده کون کچمزکه برصاغاناقله اطرافی ترطیب ایتمه‌سین . بین‌المدارینده ایسه آیلرجه ، هفته‌لرجه یاغمورك سقوط یکطرزینه محکوم یرلر واردر .

پك صیجاق مملکتلرده یالکز ایکی موسم واردر : یاغمورلی موسم ، یاغمورسز موسم . بورالرده هر موقعك یاغمور موسمی کندیسنه مخصوصدر . اقلیممزده یاغمور یازین دهاچوق یاغار . صوووق اقلیملرده قیشین یاغمور یاغارسه‌ده اوقدر مبذول دکلدر . یاغمور داخل یرده فرضا روسیه ، وسیبریا ایچلرنده بالنسبه آزدر ؛ اورالرده روزکارده اویله . بعض طاغلر وارکه وضعیت جغرافیسی ایجابنجه ، هرکون معین برزمانده برقاچ دقیقه‌لق یاغمورله صولانیر . بوده یاقینده‌کی دکزدن کلن بخارك معین زمانلرده صوووماسندن ایلری کلیر .

یاغمورك تأثیری موسمه کوره‌در . یازك او بوغوجی حرارتلرنده هوانك برده یاغمورلی اولمسی قلب خسته‌لرینی ، ورملیلری ، نزله‌لیلری ضرر دیده ایدر . برچوق مدت بویله یاغمور ورطوبت ایچنده یاشایانلرده تحمضات آزالیر ، جلددن چیقان ترده تبخرله متدفع اوله‌ماز : اوزمان یاغلر ، ینیلن طاتلیلر هپ درینك آلتنده بریکه‌رك فوق‌العاده برسمیزلك حاصل ایدره ؛ اتلره برکوشکلك ، اعصابه‌ایسه عادتا براویوشقلق عارض اولور . بویله صیجاق برطوبت تعفناتی‌ده آرتدیرر ،

صالغین خسته‌لقلرك انتشارینه یاردم ایدر. عادی بر یاغمورك تأثیری موقتدر. یاغمورله برابر صوووق‌ده اجرای احکام ایدیورسه اوزمان وسائط تسخینیه‌یه قوشمالیدر، یوقسه عادی نزله‌دن اك برباد ووخیم خسته‌لقلره قدر هپسنك تأثیراتنه، خصوصیله التهابلره، روماتیزمالره، نقرسلره، بوبرك وشکر خسته‌لقلرینه معروض قالنمش اولور. فضله اوله‌رق اکثریا کورلدیکی وجهله مساکن آلچاق، تجدید هوایه غیرمساعد، ینه‌جك وایچه‌جك فنا و بوزوق اولورسه بدن درجهٔ ضعف تامتی بولورب زبونله‌شیر، جملهٔ عصبیه حاکمیت ونفوذینی آزالتیر، ذاتاً بویله بر آن ضعف وسقوطی کوزله‌ین بتون میقروبلره، خصوصیله ورمککنه مساعد ومناسب برزمین حاضرلانمش اولور.

هوانك درجهٔ رطوبتی ایغرومترو (مقیاس رطوبت = رطوبت اولچوسی) تسمیه‌ایدیلن آلتلرواسطه‌سیله تعیین اولنیور.

مقیاس رطوبتلر، صاچ وقورصاق کبی مواد عضویه‌نك تبدلات رطوبت هوانك تحت تأثیرنده قیویریلوب بوکوله درجه‌لری اوزرینه مؤسس اولوب ویردکلری نتیجه‌لر پك دوغری اولمامقله برابر بعض کره کافیدر؛ بونلرك درجاتی کرك کاملاً یابس، کرك ١٥ درجهٔ حرارتده مشبوع وسطلر داخلنه قونوله‌رق تعیین وترتیب اولنیور.

مقیاس مطره کلنجه: بو آلتلر دخی معین برزمان ظرفنده نزول ایدن یاغمورك مقدارینی اولچمکه مخصوصدرلر. بونلرك اساسی غایت بسیطدر، مساحهٔ سطحیه‌سی تعیین ایدلمش بر حونی، صوبی درجه‌لی برشیشه‌یه ایصال ایدییور. بوشیشه‌نك ارتفاعی میلیمترو حسابیله تعیین ایدلمشدر، حونی‌یه واوواسطه

درسعادتده ١٣١٥ سنه‌سنده رطوبت ویاغمور جدولی

شهور	مقیاس رطوبت			یاغمور
	اعظمی	اصغری	وسطی	مقیاس میطر سانتیمترو ارتفاعی
مارت	١٠٠	٤١	٧٣, ٦٤	٦, ٥٧٠
نیسان	١٠٠	٤٣	٧٨, ٧	١, ٦٥٥
مایس	١٠٠	٣٠, ٥	٧٧, ١٢	٠, ١٤٤
حزیران	١٠٠	٣٤	٧١, ٣٠	٢, ٣٩
تموز	١٠٠	٣٤	٧٦, ٢٢	١, ٦٢٥
اغستوس	١٠٠	٣٤	٧٠, ٢٥	٣, ٢٧٠
ایلول	١٠٠	٤٠	٧٨, ٤	٦, ٥٤٧
تشرین‌اول	١٠٠	٤٢	٨٠, ٣	٤, ١٦٠
تشرین ثانی	٩٥	٥٢	٨١, ١٨	٩, ٤٧٤
کانون اول	٩٧	٦٠, ٥	٧٩, ٧٦	٦, ٦١٩
کانون ثانی	٩٦	٥٣	٦٢, ٨	٩, ٧٩٧
شباط	٨٩	٦٥	٢, ٦٥	٩, ٩٨٧
	١٠٠	٣٠, ٥	٨٣, ٣٠٢	٦١, ٣٢٤٥

درسعادتده ١٣١٦ سنه‌سنده رطوبت ویاغمور جدولی

شهور	مقیاس رطوبت			یاغمور	
	اعظمی	اصغری	وسطی	لیتره	میلیمترو ارتفاعی
مارت	٩٨	٣٤	٧٤, ٨٦	٦, ٤٠٣	٢٥, ٦١٢
نیسان	٩٧,٥	٢٦	٧١, ١٩	٣, ٠٨٣	١٢, ٣٣٢
مایس	٩٨	٣٠	٧٢, ٩٦	٥, ٥٨٩	٢٢, ٣٥٦
حزیران	٩٥	٣٣	٦٩, ٣٦	١, ٩٨٠	٧, ٩٢٠
تموز	٩٩	٣٥	٧٤, ٠٢	١, ٥٨٠	٦, ٣٢٢
اغستوس	٩٩	٢٥	٦٥, ٩٢	١, ٥٩٧	٦, ٣٨٨
ایلول	٩٩	٣٠	٦٩, ١٥	٠, ٣٢٨	١, ٣١٢
تشرین‌اول	٩٧	٣٥	٦٨, ٦٩	٦, ١٧٢	٢٤, ٦٨٨
تشرین‌ثانی	٠٠	٠٠	٠	١١, ٠٨٨	٤٤, ٣٥٢
کانون‌اول	١٠٠	٦١	٨٣, ٥٧	٧, ١٨٠	٢٨, ٧٢٠
کانون ثانی	٩٧	٤٦	٧٧, ٥٨	٤, ٨٥٠	١٩, ٤٠٠
شباط	٩٥	٣٨	٧٧, ٥٠	٧, ٥١٩	٣٠, ٠٧٦
	١٠٠	٢٥	٧٣, ١٥	٥٧, ٣٦٩	٢٢٩, ٤٧٨

ایله شیشه‌یه نزول ایدن صویك تكرار تبخرینه مانع اولمق وبر جهاز محرر تطبیق وعلاوه قیلنمق والخ خصوصات ایچون عین زمانده بعض ترتیبات ده اجرا اولنمشدر .

شیشه اکثریا شو صورتله درجاته تقسیم اولنیورکه هر بر درجه ۵۰۰ سانتیمترو مربع برسطح اوزرینه دوشن صویك ½ میلیمتروسنه تقابل ایتمکده‌در .

بو آلتله هرکون یاغمور اولچوسی آلنیور ، بو بابده یومی وشهری والی آخره تخلفاتك تدقیق ومطالعه‌سی‌ده شایان اهمیتدر . علی‌العموم جدوللر سنه‌نك مقدار عمومیسنه کوره ترتیب اولنیور .

مؤسسات خیریهٔ حضرت ولی نعمت اعظمیدن اولان حلقه‌لی زراعت مکتب عالیسنده ۱۳۱۵ و ۱۳۱۶ سنه‌لری ظرفنده درسعادتده (رطوبت) و (یاغمور) ك درجه مقدارینی مبین تنظیم قلنان ایکی جدوله درج ستون میاهات قلنمشدر .

فساد هوا

متقدمین همان هرعلتك ، خصوصیله صالغین خسته‌لقلرك سببی اولمق اوزره « فساد هوا » یی طانیرلردی . جتی بوکا اوقدر اهمیت ویرلمشدی که سبب اوله‌رق کیرمدیکی خسته‌لق یوق ایدی .

بز « فساد هوا » یه اونلرك ویردیکی معنایی ویره‌میز . اونلر هوانك کتلهٔ عمومیه‌سنه برفساد مخصوص اسناد ایدرلردی ؛ بز ایسه بونی تحدید ایده‌جکز .

بو کونکی حیات اجتماعیه و مدنیه‌مز ایجاباتندن اوله‌رق

قاپالی ومحدود یرلرده کیجه‌لمکه مجبور اولیورز ، آق جکرلر وجلد واسطه‌سیله اجرا ایتدیکمز تنفسلردن ، مسکنمزده برابر یاشادیغمز حیوانات اهلیه‌نك تنفسلرندن ، تنویر قصدیله یاقیلان احسامك احتراقاتندن حاصل اولان موادایله البسه‌لرمزدن ، بتون سطح بدنمزدن ، اشیا واثاث بیتیه‌مزدن صدور ایدن مضر بخارات ، ابدستخانه‌لردن حاصل اولان تعفنات کوناکون ، ایشته بتون بوشیلر هوانك افسادینی موجب اولیورلر .

مسدود بر محلده برچوق کشیلرك بولنمسیله هوا فساده واره‌رق باش آغریسی ، بولانتی ، باش دونمسی ، نفسده طارلق وحتی نفس آله‌مامزلق کبی بعض عارضاتی تولید ایدر . تیاترولرده قهوه‌خانه‌لرده ، غازینولرده ، سالونلرده بوکبی عارضات حصوله کلیر . بویله برعارضه‌یه طوتولان خسته برهوای جید وصافه براقیله‌جق اولورسه درحال کسب افاقت ایدر . لکن کوندوزلری بویله هواسی افساد اولنمش بر محلده اوطورولور کیجه‌لری‌ده طار براوطه‌ده یاتیلیرسه چوق کچمکسزین قانسزلق ، قوتسزلك صاراروب صولمق ، اشتهاسزلق کبی عارضات وخیمه ظهور ایدر . بویله افساد اولنمش برهواده تنفس ایتمکله انسان کرك جلد ، کرك تنفس طریقیله برچوق فنا ومضرتلی شیئلری مص ایدرك تدریجی وبطی برطرزده زهرلنیر .

«حفظ صحت» ایسه بوقدر فنالقلره چاره ساز اولمق اوزره مساکنه بر وسعت تامه ویردیرمکی مصرانه طلب ایدیور ، صوکره‌ده تدابیر نافعه‌دن اولمق اوزره تجدید هوا واسطه‌لرینی موقع تطبیقه قوییور . انسان حیات مسلکیه واجتماعیه‌سی اثناسنده لااقل (۸) ساعتی کندی مسکننده ومحدود بردائره‌ده کچیرمك مجبوریتنده‌در . بودائره طار واحتیاجه کافی کله‌میه‌جك بر

درجه‌ده اولورسه فنالق قات‌قات آرتار . ارتره بویلی بر آدمك تنفسنه کفایت ایده‌جك وتسمم بطیسنه میدان ویرمیه‌جك وسعت نه‌دن عبارتدر ؟ بونقطه‌ده الك‌صوك قرار : محدود بر ساحه‌ده هرساعت ایچون (١٠) مترو مکعبی هوا اولمسیدر . مثلا بر آدمك بر کیجه‌لك یاتاجغی یرك ابعادی طولاً ٤ ، عرضاً ٤ ، ارتفاعاً ده ٤ مترو اولورسه سعه‌سی ٦٤ مترو مکعبی ایدرکه بوندن هرساعته ٨ مترو مکعبی تصادف ایدر . کیری‌یه قالان ١٦ مترو مکعبی ایسه قاپو وپنجره‌نك آره‌لقلرندن کلن هوالرله وکیزلی جریانلر ایله تلافی ایدیله‌جکی ایچون شخص شرائط صحیه داخلنده بیتوتت ایتمش اولور .

هواده‌کی توزلردن ، او درونده بیك درلو مضر شیلری کیزلین ماده‌لردن‌ده آیریجه بحث ایده‌جکز .

ضیا

حیات ضیا وحرارتله قائمدر .

ضیا ، کوزدن زیاده ، اساس حیات وماهیت حیات ایچون برمایهٔ نشوه‌فزادر... الك پست برذرهٔ عضویه بیله بواهتزازات روشنی زاد اثیری‌نك طلبکار فیوضاتیدر . الك سفلی برنباتدن الك‌عالی بر حیوانه‌قدر بتون اصحاب حیات اوزرنده برتأثیر رونقبخشا اجرا ایدن بومؤثر طبیعینك صحت ومحافظهٔ صحتجه حائز اولدیغی اهمیت جداً بیوکدر . تنبتات ضیا سایه‌سنده اولویور . ضیا وقدرت ضیائیه سایه‌سنده‌درکه نبات هواده‌کی حامض فحمی جذب ایله نسج صمیمیسنده قاربونی تثبیت و مولدالحموضه‌سنی اعاده‌ایدییور. تخملرك نضج وکمالی ، چیچکلرك تویجات رنکینده کورولان اوتلونات بدیعه هپ ضیانك تأثیر فیضا فیضیله حاصل اولمشدر .

اینانمازسه‌کز برچیچکی ، بر پاپاتیه صاقسیسنی قارانلق بر یره کوتوریکز ؛ برقاچ کون صکره کورورسیکزکه : او قویو یشیل یاپراقلر صاراروب صولمش ؛ تویجاتك او الوان موجا موجی کیرلی ودونوق بر ردای ماتمه بورونمش ، هرعضو نباتیده درین وحزین برتغیر حاصل اولمش؛ بونلر ضیاسزلقدن ایلری کلمش بزر نشانهٔ خسران وتباه عد اولنه بیلیرلر. دها بدیعه‌نما برتجربه وار: بویله قارانلقده قسماً صاراروب صولمش نباتك اوزرینه کوچوك بردلیکدن ضیا سوق ایدیکز ، اوزمان نباتی تشکیل ایدن بتون اقسامك ضیاکلن جهته تمایل ایتدیکی کورولور ؛ شومیل وانجذابه « مفتونیت ضیا » یاخود « ضیا

پرستیٔ طبیعی » دیه‌مزمی‌یز ؟.. بر اورمانه کیریکز : دالالرك ، یاپراقلرك ضیا کورن قسملردن باشلادیغنی کورورسکز. آغاجلر دائما ذروه‌دن ایلریلر ، ذروه‌دن ، اك ضیا دیده برك وبردن تزهره باشلارلر . نباتاتده‌کی بو « مفتونیت ضیا » حیواناتده‌ده واردر . حتی عالم طبیعیٔ شهیر « میلن ادوراس » عین وسعتده ایکی قوطی یاپدیرمش ، بری بلوردن دیکری دمیردن؛ بونلردن هربرینك ایچنه عینی شرائط داخلنده یتیشدیرلمش (١٢) شر دانه قورباغی یاوروسی قویمش ؛ بلور قوطوده‌کیلر بویوبوب « قورباغی » اولمشلر ، دمیر قوطوده‌کیلرك ایسه محرومیت حیاتکداز ضیادن دولایی اونی تلف اولمش ، صاغ قالان ایکی دانه‌سنده ایسه نشو ونما حدتامنه ایره‌مه‌مشدر ....

ضیانك انسانه، صحت انسانه‌ده تأثیری بووجهله‌در؛ ضیاسز حیات برحیات ظلام انکیز ، دها دوغریسی برعمای حیاتیدر .

کونشدن بتون کائناته برسیل سریع طوفانخیز ایله آقوب کیدن شلالات ضیائیه‌نك رنکی بیاض وسیمیندر ؛ فقط بورنك بررنك اصلی دکل : شعاع شمس بلورین برمنشوردن کچیریله‌جك اولورسه ضیای ابیض ، کندیسنی وجوده کتیرن شعاعات ملونه‌نك درجهٔ انکسارلری براولمدیغی ایچون ، یدی لون اصلی‌یه تحلل ایدر . بورنکلر خفیف و آز سورکلی بر یاغموردن صوکره کورولن قوس قزحده‌کی الوانك عینیدر ؛ ذاتاً او حادثهٔ بدیعه‌زاد دخی قطرات معلقه‌یه تصادف ایدن شعاعاتك دوچار تحلل اولمسیله اومنظره‌یی آلمشدر . بو رنکلرك برآره‌ده کورونمه‌لرینه « طیف شمس » دینیر ، ترتیبلری : صاری ، طورنجی ، قرمزی ، یشیل ، مور ، بنفشه ، ماوی . بو شعاعاتدن قرمزی‌یه قدر اولانلرك تأثیری حکمی و حروریدر

وکونشدن کلن حرارت الك زیاده او شعاعات ایله کلمکده‌در . یشیلدن ماوی‌یه وماویدن اوته‌سنه قدر اولانلرك تأثیری کیمیویدر، بونلر کائنات مادیه‌ده برچوق تحللات وترکیباته سبب اولورلر. ایشته اصل حیات وماهیت حیاتی بهره‌دار فیض ایدن بوشعاعات کیمیویه‌در .

بوشعاعات کیمیویه‌نك اوته‌سنده‌ده کوزله حسی قابل اولمایان وتأثیرات کیمیویه‌لریله موجودیتلری مثبت اولان برطاقم شعاعات وارکه ایشته بونلری « شعاع اسود » ، « ضیای غیرمرئی » تعبیر تضاد آمیزلری ایله توصیف ایتمك ایجاب ایدییور ؛ برچوق حکمتشناسان « رونتکن شعاعاتی » نی، «N» شعاعاتنی بوماوینك ماوراسنده‌کی شعاعات صره‌سنه دیزمك فکرنده‌درلر .

بزبوراده اصل شعاعات شمسیه‌دن یعنی ضیای طبیعیدن محرومیتك نتایجنی، ضیای شمسك افراط وابذالنك مضراتنی بیان ایده‌جکز :

محبوسخانه‌لرده ، معدن قویولرنده، بعض فابریقه‌لرده انسانلر کیجه کوندوز ضیای صناعینك تنویراتیله کذران عمره ، چالیشمغه مجبور اولورلر . بوکیبلرده حیاتك رنك طراوتماسی زائل اولور، بونك یرینه بالمومی رنکنه یاقین، خاسف، صولوق برلون قائم اولور. ضیانك طراوت جلدیه ورنك روا وزرینه اولان بوتأثیری الك زیاده قطبلرده کوزه چارپیور، اونواحیٔ مظلمه وبارده‌ده آیلرجه ممتد ، کثیف ، قساوت انکیز برحیاتك حالات روحیهٔ انسانیه اوزرنده حاصل ایده‌جکی تأثیر خرد سوزشویله طورسون، اورالرك حیوانات وبهایمنده بیله بررنکسزلك ، خصوصی برصولغونلق کورولور ؛ اقلیملرمزی تزیین ایدن بوزنکین ، بو طراوتما نباتات وحیواناتدن اوراده اثربیله کورولمه‌مکده‌در .

بوصولغونلغك سببی نه در ؟ ضیاسزلق‌اك زیاده قانی‌مصاب ایدییور ، قانك اجزای مشکله‌سندن بر چوغنده کیفاً وکماً نقصان کورولیور . شاید بومحرومیت ضیا سنه‌لرجه دوام ایدرسه قانك دوچار اوله‌جغی بوزوقلق نتیجه‌سی بر چوق خسته‌لقلر حصوله کلیر ، دامارلر اوفاق برچیزکی ویاصیریق سائقه‌سیله بر چوق قان ضایع ایتمکه مهیا بولونورلر؛ بدن‌لنفویلکه ، صولغونلغه ، صراجه‌یه ، ورم وقاره حماکی برچوق انتانی خسته‌لقلره مهیا برزمین مساعد حالنی آلور . ایشته معدن کموری عمله‌سنده ، محبوسلرده کورولن ورملیلکك اك بیوك سببی بوضیاسزلقدر .

ضیای شمسك حیات‌بشره فائده‌سی‌اولدیغی‌قدر میقروبلره ، حیاتك اوقورقونج دشمنلرینه‌ده ضرری واردر . طفیلات مرضیه‌نك اك بیوك دشمنی ، اك بیوك مخربی «کونش» در . (دوقلو) ، (آرلوان) کبی‌مشاهیرارباب‌فن ، مشهور (بوخنه‌ر) کولکه‌ده اوچ کونده تلف اولان میقروبلرك کونشده اوچ ساعتده تلف اولدقلرینی میدانه قویدیلر .

ضیانك کوزه اولان تأثیری‌ده آیریجه برشیئدر ، محرومیت ضیا ایچنده قوهٔ رؤیت صوك درجه رقت پیدا ایدر ، دائما قاراکلق برمحلده وقت کچیرمکه مجبور اولانلر قارانلقده بیله ایچه کورمکه باشلارلر ؛ فقط بونی برفائده ظن ایتمه‌ییکز : چونکه بویله برآدم کونشه چیقنجه کوزلری قاماشیر ، کونشده وبول برضیاده کوزی اوکنده‌کی اشیایی بیله کوره‌مه‌مکه باشلار .

کلن ضیا کافی بر درجه‌ده اولمازسه ، کوز ضیانك سطح ورودینی کنیشلتمك ایچون ببکلرینی توسیع ایدر ، دها چوق شعاعات آلمق ایستر . بوبرفعل میخانیکی اولوب عضلاتك فعلیله حصوله کلیر وبو فعل تکرر ایده ایده عضلاته برنوع رخاوت

عارض اولوب کوز آنجق یاقیندن کوره‌بیله‌جك برطرزده‌دوچار تحول اولور ، ایشته «میوپی» یاخود «قصربصر» دنیلن علت بووجهله ضیانك آزلغندن ایلری کلمکده‌در .

ضیاسزلغه قارشی نه‌یاپمالیدر ؟

مساکنه بر چوق پنجره‌لر آچه‌رق ضیانك بول ، بول نفوذینه مساعده ایتملی . عمله وسائره‌ایسه مناوبةً ایشله‌مك اوزره بدنلرینی آره‌صیره تأثیر شفابخشای ضیایه معروض قیلملیدرلر .

ملوّن ضیالردن صحته اك زیاده فائده‌سی طوقونان ماوی ویشیل ضیالردر ؛ بو رنکلر طبیعتك‌ده اك لطیف وکزیده الوانیدر : سما ، دکزلر ، چیچکلر ، آغاجلر حاصلی طبیعته لطافت ویرن بتون رنکلی شیئلرهمان بونلرله ملوندر . قرمزی ، صاری رنکلر هم کوزی هم‌ده بینی یورارق باش دونمه‌سی ، کوز قارارمه‌سی حاصل ایدرلر .

برده بعض‌اووالر ، طاغ‌تپه‌لری وارکه دائما قارایله مستور بولونورلر ؛ بورالرده یاشایانلرك کوزلری قارك سطح سیمینندن انعکاس ایدن شعاعات شدیده‌نك تأثیری ایله معندآغریلره ، التهابلره دوچار اولورلر . شدتلی برضیانك دوغربدن دوغری‌یه عضو رؤیت اوزرینه تطبیقی‌ده بوتأثیر مضری حاصل ایدر .

صیجاق ـ صیجاق اورمه‌سی ـ تشمس «کونش چارپه‌سی»

بوراده‌کی صیجاقدن مقصد کونشك حرارتیدر . بو حرارتك وظائف اعضا اوزرینه اجرا ایلدیکی تأثیر قابل انکارمیدر ؟

حرارت بدنمزه نه یاپیور ؟

حرارتك تأثیریله اولا جلد قیزاریر ، نماك برحاله کلیر ، قیزارمه‌سنه سبب جلدك آلت طبقه‌سنده‌کی کوچوك دامارلرك صیجاغك تأثیریله کنیشله‌مه‌لری وقان‌ایله دولوب شیشمه‌لریدر .

وجود شدتله ترلمکه باشلار ، بوترلرك تبخری بدنك حرارتنی ازاله ایدر . بویله ترك یعنی قانمزده‌کی صولرك فیشقیرجه‌سنه خارجه آقماسی شدتلی برصوسزلق حاصل‌ایدر، بوبرکلر دخی فعالیتدن قالدقلری ایچون ادرار آزالمغه باشلار . بوجزئی ادرار دخی قانك صوسزلغندن دولایی لون وقوامجه دها قویو اوله‌رق چیقار. تبخرات زیاده‌اولمقله برابر وجود ینه حرارت غریزیه‌سنی صووقده‌کی قدر ضایع ایتمز . حرارت غریزیه بدنده بریکوب قالیر . بناءً علیه ادارهٔ بدن تکرار حرارت حاصل ایتمکه محتاج اولمدیغی ایچون غدا آلمغه‌ده‌لزوم کورمز . بوکا مبنیدرکه شدتلی برصیجاقده اشتها آزالیر . بدن محتاج حرارت اولمدیغی ایچون انسان اوفاق برحرکتده بولونمق‌ایسته‌مز ؛ بتون بدنده برکسلان تام حکمفرما اولور.

ایشته بوسببدن دولایی مزاج وصحته برنوع انحراف طاری اولور . هوانك اوفاق برتبدلی ، تضییقینك فضله‌لغی بدنمزده تحولات مرضیه حاصل ایتمکه باشلار .

صیچاق بوقدرله قالسه نه‌ایسه نه !

شدتلی برصیجاق صحتمزایچون برتهلکه تشکیل ایده‌بیلیر ، چونکه اکثریا اولومله نتیجه‌له‌نن « صیجاق اورمسی » نی حاصل ایدر . هوا دورغون ، ساکن ورطوبتله مشبوع اولنجه صیجاغك بوتأثیرمنحوسی اجرا ایده‌جکندن قورقالیدر. بوکبی حالاتده تر تبخر ایتمز ، بدنده سرینله‌شه‌مز .

هوا پك قورو اولورسه تر شدتله تبخر ایدر ، فقط تبخر ایدن تری تلافی ایده‌جك قدر صو ایچیله‌مزسه ینه ایش فنایه صارار ، چونکه هرایکی تقدیرده‌ده وجودمزك حاصل ایتدیکی حرارت بدنمزده ، انسجه‌مزده بریکوب‌قالیر ، انسجه درونده جولان ودوران ایدن قان شدتله ایصینمغه باشلار ، حرارتی درجه‌لرجه آرتار . ایشته بونك نتیجه‌سی اوله‌رق « صیجاق اورمه‌سی » دیدیکمز حالت وخیمه ظهور ایدر .

صیجاق اورمه‌سنك علائمی نه‌در؟ بوحال اکزیاده ازدحاملی یرلرده وصیجاق هوالرده کورولور ؛ چهره قیزاریر ، باشده شدتلی برصیجاقلق حس‌اولونور ، انسان لاقیردی سویله‌یه‌مز ، صوریلان سؤاله جواب ویره‌مز ، عادتا بررؤیا وخیاله دالمش کبی دورور . صوکره‌شخص بردنبره کندی‌کندینی غائب ایدر واختلاجات شدیده ایچنده اولدوغی یره ییغیلوب قالیر .

بویله برحال وقوعنده ایلك تدبیرهمان برطبیب کتیرتمکدر ، طبیب کلنجه‌یه‌قدرخسته‌یی آچیق‌هوایه‌چیقارتمق ، یوزینه ، بتون بدنه صووق صولر سرپمك ، بوینی ، بوغازینی ، کوکسنی ، قارنی آچه‌جق وجهله البسه‌سنی چیقارمق ، باشنی یوقاری‌یه قالدیرمق‌وبوزلوصویه‌باتیرلمش‌تولبندویا درونی‌بوزطولو برلاستیق طوربه‌ایله تماسده بولندیرمق ایجاب ایدر .

ممکنسه بتون وجودینی « قولونیا » صوییله اوغمالی ؛ آمونیاق ، سیرکه کبی شیئلردن قوقلاتملی ؛ اللرینی ، یوزینی ، کوکسنی ترطیب ایتمه‌لیدر . بایغینلق دوام ایدوب کیدییورسه صول ممه‌نك اطرافی سرتجه برفیرچه ویاقیل برالدیوه‌ن ایله حفیفجه اوغمالی واورایه‌خردال‌لاپه‌سی‌ویاخود خردال کاغدی یاپیشدیرمالیدر .

خسته آچیلمغه باشلادیغی زمان بیله ینه برمدت استراحت ایتدیرمه‌لی و بر قاشیق صو درونده برقاچ داملهلقمان روحی ایچیرمه‌لی .

فقط آدمجغزك دوشر دوشمز نفسی کسلمشه او زمان تنفس صناعی اجرا ایتدیرمه‌لی، وجودینك هرطرفنه صوووق صو سرپمك .

بوصیجاق اورمه‌سنه‌یاقین برعارضه وارکه اوکاده « تشمس » — کونش چارپمه‌سی — دییورلر . ازدحام ، فلان اولماسه‌ده اولور ، اکثریا کونشك آلتنده باش آچیق دورمق وباشی اوکله کونشنك شدتلی صیجاغنه معروض بولوندرمقله اولیور .

باش ایصنجه بینه قان هجوم ایدر ، نتیجه‌سی اوله‌رق : باش دونمه‌لری ، قولاق اوغولتیلری ، کوز قاماشماسی، شدتلی باش آغریسی ، غثیان، استفراغ حاصل اولور . خسته کندینی غائب ایدرك دوشر . کونش دها شدتله اجرای تأثیر ایدرسه چارپنمه ، صاییقلامه‌کبی حاللرده کورولور . بویله برفنالغك اولومله نهایت بولماسی‌ده نادر دکلدر .

بویله برقضایه دوچاراولانلردرحال سرین برمحله کتورلمه‌لی و صیجاق اورمه‌سنده ذکر ایدیلن تدابیر تخلیصیه‌یه تشبث اولونملیدر .

صوووق ـ صوووغه قارشی اتخاذ اولنه‌جق تدابیر

صوووق دیینجه خاطره بتون قارلری ، بوزلری ، مانغاللری وصوبالری ایله ، تیتره‌تیجی وطوکدیریجی روزکارلریله تحمل فرسا برموسم، بتون دبدبه وعنعنه‌سیله « قیش » کلیر . اوت ، صوووق قیشك یادکار اجرا آتیدر . بتون طبیعتك برردای

غلظت انکیز شدته بوروندیکی بو موسمك صحت بدنمزه اجرا ایلدیکی تأثیر الك زیاده صوووقلغندن نشأت ایتمکده‌در .

صوووق بدنمزه ناصل تأثیر ایدییور ؟

صوووق اولاجلده تأثیرایدر، جلدك آلتنده‌کی کوچوك دامارلری صیقیشدیریر ، چاپلرینی کوچولتور، « انفضاج » دینن واساساً ترك تبخرندن عبارت اولان فعل طبیعی‌یه خلل عارض اولور ، ادرارك مقداری آرتار ، رنکی آچیلیر ودها براق اولور . هوا پك صوووق اولدیغی ایچون تماسده بولندیغی بدنك حرارتنی آلمغه وبوندن دولایی وجود شدتله اوشومکه باشلار . ادارهٔ بدن بوحرارت ضایعاتنی تلافی ایتمك ایچون فعالیت اغتدائیه‌سنی آرتدیرر . بونك نتیجه‌سی اوله‌رق حرارت حاصل ایده‌جك غدالر ، یاغلی ، شکرلی ، نشاسته‌لی شیلر کمال اشتها ایله ینلمکه باشلار . بوندن باشقه بدنده‌ده برآرزوی حرکت پیدا اولور وبو حرکتدن حاصل اوله‌جق حرارتده بدنك ضایعات حروریه‌سنی تلافی‌یه یاردیم ایدر ، دیمك وجودمز بووجهله کندی احتیاجاتی تدارکه کندیسی قیام ایتمش اولور .

صوووق نه‌کبی خسته‌لقلر حاصل ایدر ؟

« صوووق آلمه » نك نه‌قدر فنالقلر حاصل ایده‌جکنی هرکس کندی نفسنده تجربه‌ایتمشدر . صوووق « التهاب » دینن حالت مرضیه‌نك الك مؤثر سببیدر . زیاده‌جه برصوؤوقده مزمن ویاحاد روماتیزمالردن، یان آغریلرندن ، آلام عصبیه‌دن شکایت ایدنلر چوغالیر . صوووغك تأثیریله حاصل اولان خسته‌لقلردن اسهاللر ، کوکس و باغرساق نزله‌لری شایان اشعار شیلردر . التهابك آغز، بورون ، بوغاز ، نفس یورولری ، آقجکر کبی نقاط مهمه‌یه قدریاییلدیغی کورولور.

بوالتهابلرده اولا قانك اورايه هجومندن دولايى برقرمزيلق وقاباريقلق كورولور ؛ صوكره خسته‌لغك بوغاز ، كوكس ويا كوزده اولماسنه كوره آقصيرمه ، اوكسوروك ، خوف ضيا ، بوغاز قوروه‌مى ، سس قيصيقلغى حاصل اولور . صوكره التهابلانان نقطه‌نك افرازاتى آرتمغه وبراق برصوشكلنده خارجه آقمغه باشلار ؛ اولجه قورولقله باشلايان نزله كاله‌ايرر ؛ اوكسوروك چوغالير ، بلغم سوكر . بوعارضات خفيفجه اولورسه تقيدات عاديه ايله كچرلرسه‌ده صووغك دوام شدتى حالنده حمالر ، آغريلر وسائر فنالقلرك ظهورى كچيكمز . اتخاذ تدابيرده بر پارچه قيدسزلق واهمال‌ده كوستريلرسه عادى برنزله وخيم برخسته‌لغه منجر اولور وحياتى تهلكه‌يه معروض قيلار .

صووغه قارشى نه‌كبى تدابير اتخاذ ايتمه‌ليدر ؟

بوخسته‌لقلر صووغك تأثيريله حصوله كليورلرسه‌ده ايشده ديكر برطاقم سببلرك ، خسته‌ده‌كى سوء اعتياداتك وبدنده‌كى طاقتسزلكك‌ده بيوك دخلى وارذر . اسكيدن اطبا روزكاردن ، صووقدن ، رطوبتدن زياده‌سيله قورقار واهميتسز برجريان هوايه قارشى تدابير مهمه ومؤثره‌يه توسل ايدرلردى . بوكون بوتدابيردن برچوغنك بيهوده‌لكى تبين ايتدى .

صووغه وروزكاره قارشى اك مهم تدابير : وجودى كنيش وصيجاق البسه ايله اورتمك ، شايد البسه ايصلانورسه وقت كچيرمكسزين دكيشديروب قوروسنى كيمكدر . فقط صووقدن قاچينمق مقصديله كنديمزى ، مسكنمزى سربست هوادن محروم ايتمك وقاپيلرى ، پنجره‌لرى صيم صيق قاپامق عادتا حيات وصحتدن نفرت ايتمك ديمكدر . چونكه صووق وسرين هوادن بوقدر شدتله صاقينيله‌جق اولورسه وجود

صلابت لازمه‌سنى ضايع ايدرك نارينله شير وتأثيرات جويه‌يه مقاومت ايده‌ميه‌جك برحاله كلير ، بناءً عليه آرتق حكم هوايه كوره كنديسنى اداره ايده‌مز ، قولاى قولاى صووق آلور واهميتسز برسببله اينجينوب خسته اولور .

قار وبوز ـ طوكمه ـ طوكمه‌يه قارشى اتخاذى لازم كلن تدابير

قار ، بوز طبيعتك حياتدار اولالره قارشى استعمال ايتديكى اك شدتلى بر واسطه‌نك ، صووغك آثار ماديه ـ سندندر .

بونلره قارشى ذكاسى اك ابتدائى اولان حيوانات بيله اتخاذ تدابير وتأسيس مدافعاتده قصور ايتمزلر ؛ مسكن ومأواسى اولانلر اورالره چكيلرلر ؛ فطرتك كنديلرينى اك صيجاق ويومشاق كوركلر ايچنه بوروندير ديكى حيواناتده بيله ينه بر اثر خوف وهراس كورولور . طاغلرك ، اووالرك ، بايرلرك ، بتون ارضك كنيش بر بياضلغه بوروندير ديكى اوآن بحرانده حيات اجتماعيه‌نك تهيئه ايلديكى وسائط سايه‌سنده صيجاق بر اوطه‌نك رخاوت خودكامانه‌سنه بورونه‌رك بوكائنات سفيدفامى سير ايتمك برآز شاعرانه اولسه بيله ، اوآنده بشريتك بر قاچ فردسفيلنك بوبياض كتله‌لر آره‌سنده برخواب كران مماته طالمق اوزره اوزانوب كومولمسى نادر دكلدر ، ايشته بوكا « طوكمه » ديبورز .

طوكمه مختلف درجه‌لرده كوروله‌بيلن برعارضهٔ مرضيه‌در . وجودك شدتلى برصووغه معروض اولان قسمى اولا بردن

بره صووور ، صارارير ، عادی برمیت لنه بکزر . جلدك اوزرنده بر طاقم قابارجقلر پیدا اولور ، نهایت بووجهله اوشوین اقسام بدنده حیاتدن اثرقالمایه‌رق تموتك ، چورومه‌نك بتون علائمی آشکار اولور .

بوشدتلی طوکمه اثناسنده بدنك اك زیاده تأثیریاب اولان قسمی قلبدن اك اوزاق اولانی واك آز حرکت ایدنیدر .

بوکا مبنی‌در که طوکمه آثاری اولا بورونده ، قولاقلرده بدیدار اولور . بویله شدتلی بر صوووقده آیازلامق مجبوریت الیمه‌سنده بولونان بیچاره‌لرده قوللرله آیاقلرك طوکمش بولنمسی‌ده بوندن ایلری کلیر . بناءً علیه بویله صوووق برهواده برمدت دورمق ایجاب ایدرسه ممکن مرتبه اجرای حرکت ایتمکه ، قیملدانمغه چبالامالی ، اویله زمانلرده صووغك ویردیکی اویوشقلقدن دولایی کابوس ممات انکیز کبی یاتمغه انسانی جلب وجذب ایدن آرزوی نومه غلبه ایتمکه چالیشمالیدر .

طوکمش برفلاکتزده ناصل قورتاریلیر ؟

شونی بیلمه‌لیدرکه صووغك تأثیریله طوکان بیچاره تمامیله اولمزدن اول برموت ظاهری کچیریر . بودورده شخص ایبدن ایی‌یه بابیلمش و قلب دورمق درجه‌لرینه کلمشدر . بو حال حقیقی اولومك ایلك قدمه‌سی صایلیر ؛ غرق اولانلرده ، بوغولانلرده ، طوکانلرده ، شدتلی برتأثر عصبی‌یه طوتولانلرده کورولور .. بوحالی کورونجه وظیفهٔ نجیبهٔ بشریت ایجابنجه ، اولا قضازده‌یی حیاته کتیرمکه چالیشیرز . صوووقدن طوکمش بربیچاره‌یی حیاته کتیرمك ایچون پك نازك ومهم تدابیره توسل ایتمه‌لیدر ؛ اولا بدنی ایصتمه‌لی ، صوکره‌ده قانك دورانی تأسیس ایتمه‌لیدر . بو اجراآته بردنبره تشبث اولنورسه

طوکمه‌دن دهافنا برعارضه ، اولومك کندیسی دعوت ایدلمش اولور .

طوکمش وجودی بردنبره حرارته معروض بولندیرمه‌ملیدر . اولا قضازده صوووغك شدت تأثیرندن محفوظ ، فقط ایصیدلمامش بریره نقل اولنور . اوراده البسه‌سی کمال دقت وتدبیر ایله صویولور ، چونکه دقت ایدلمزسه بر درشت حرکت ایله طوکمش برقولك قیرلمسی محتملدر . صوکره چیبلاق وجود قار ایله اورتیلور . براز صوکره بویوجك بر قاب درونه صوووق صو قویوب طوکمش بدنی درونه دالدیرمالی ، قوللرینی ، کوکسنی ، باجاقلرینی قار ایله یاخود صوووق صویه باطیرلمش تولبندلر ایله اوغمالی وبویله‌جه بر قاج ساعت اوغراشمالیدر . قوللر وباجاقلر یوموشار ، جلدك صولوق رنکی پنبه‌لشمکه باشلار .

حرارت غریزیه برآز تأسس ایدرسه اوزمان قضازده‌یی ایصیتلمامش بر یاتاغه کوتوروب کندی کندوسنه تنفس صناعی اجراسنه دوام ایتمه‌لیدر . خسته‌نك عقلی باشنه کلوب ده حرارت بدن ، تنفس تمامیله یولنه کیرینجه صیجاق بر یاتاقده حال استراحته ترکی لازم کلیر . طوکمه یالکز برقول ویا باجاغه ، یاخود وجودك محدود برنقطه‌سنه منحصر قالیرسه ینه عینی تدابیره توسل ایتمه‌لیدر . طوکان قسمی آتشه یاقلاشدیرمامق ، قارله صوووق صویه طالدیرلمش تولبندلرله اوغمق و بویله اوغارکن جلدی زده‌له‌مه‌مکه صوك درجه دقت ایتمك کرکدر ؛ چونکه جلد زده‌لنه‌جك اولورسه آچیله‌جق یاره‌لر بر درلو التیام قبول ایتمزلر .

شاید درینك برنقطه‌سی زده‌له‌نیرسه همان اورایی اوزرینه تمیز بر یاغ سوروملمش تمیز برتولبند ایله باغلایوب تأثیرات خارجیدن محافظه ایله‌ملیدر .

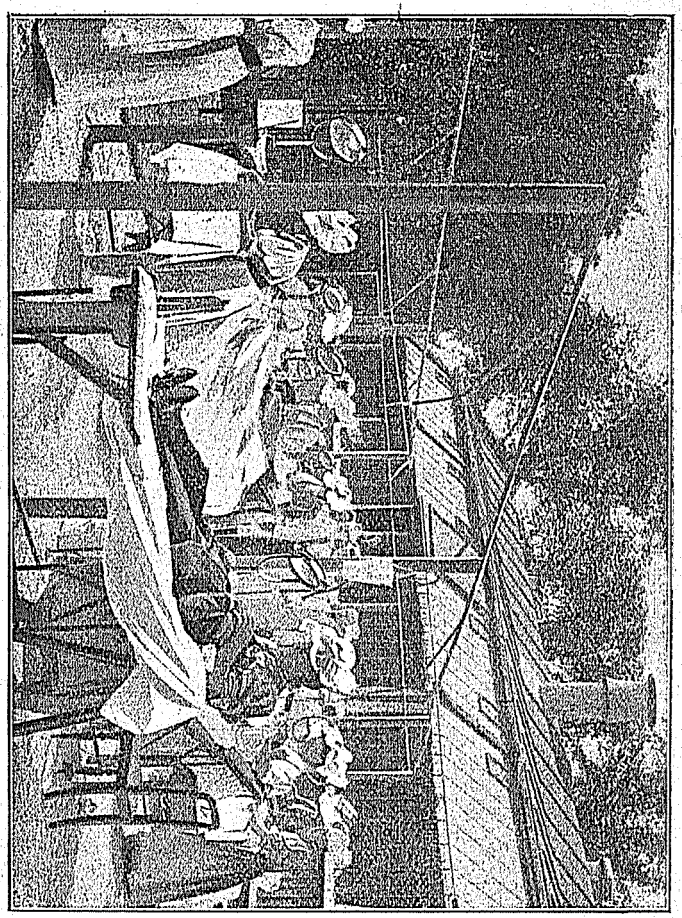

قوپنهاقده معلم [فیزن] مؤسسه‌سنده کونش باتیرسی

ضیا موثر بردوادر.

« ضیا کیرمه‌ین یره حکیم کیرر. »

کائناتده تنفس ایدن یاشایان هرشی ضیانك تأثیرات حیات بخشاسی تحتنده‌در : سیر شمسی تعقیب ایدن و آفتاب عالمتابه بلا آرام نکاه عاشقانه‌ده بولنان بعض ازهاری بیلدیکمز کبی

ضیاء ایله تداویدن صوکره .

ضیاء ایله تداویدن اول؛ « لوپوس » خسته‌لنی.

معدنیات حتی احجارك بیله ضیادن متأثر وبعض تعاملات وامتزاجاته دوچار اولدیغنی کورویورز .

ضیا ، غدا وهوا ایله برلکده « سهپای حفظ صحت » ی تشکیل ایتمکده‌در .

ضیانك بوتأثیرات شفابخشاسندن طبابت استفاده ایلمکده‌در .

« طيف شمس » ى تشكيل وتركيب ايدن شعاعات مختلفه نك خواص دوائيه لرينى مطالعه وبوبابده تجارب عديده ده بولنه رق امراض ويا آفات جلديه يه خصوصيله (لوپوس) دنيلن اولدقجه وخيم ومعند برخسته لغه قارشى تأثيرات حسنه سنى مشاهده ايله ين قوپنهاق طب مكتبى معلملرندن (فينزه ن) ك شوصوك زمانلرنده كى تحرياتى ثمره سيله : ١ — اشعهٔ كيمويهٔ ضيائيه نك ميقروبلرى اهلاك ؛ ٢ — جلده برالتهاب ايقاع ؛ ٣ — جلده نفوذ ايده بيلديكنى وشعاعات ضيائيه دن خواص مذكوره يى اك زياده جامع اولان مور ويالاجورد رنكنده بولنانلر اولديغى ثابت اولمشدر .

« ضيا ايله تداوى » يى پك ايلرى كوتورن بو معلم شعاعات شمسيه يى جمع ايچون ايچى نحاس مركباتندن برمحلول ايله ماوى يه بويانمش صو ايله طولو عدسه لر قوللانيور . رسملردن ايكيسى معلم (فينزه ن) ك تأسيس ايلديكى دار التداويده لوپوس خسته لغنه مبتلا مرضانك صورت تداويسنى كوسترمكده در . بونك ايچون شعاعات كيمويه سى دها مؤثر اولان ضياى الكتريقى قوللانلمقده در ؛ خسته لرك كوزلرى وقطعات سالمه لرى تأثيرات كاويه سى زياده اولان شعاعات شفابخشادن مصون بولنديرلمشدر . ديكر رسملر ولوحه لرده آچيق هواده ضياى شمس ايله تداوى يى كوسترمكده در . كوزلرينه سياه جاملى كوزلك طاقمش خسته لر قناپا يتاق اوزرنده اوزانمش وممكن مرتبه يوكسكه قالديريلان باشلرى شعاعات شمسيهٔ شديده دن صاقينلمشدر . خدمتجيلر ، محراقك دائما محل تداوى يه دوشمسى ايچون عدسه نك استقامتنى تنظيم ايتمكده درلر . معلمك برسنه ده تحت تداوى يه آلديغى ٤٦٣ خسته دن (٣١١) ى شفايياب اولمش وقصورى اسباب

مختلفه دن ناشى تداوى يه دوام ايده مه مشدر . بواصول تداوى يى ياقيندن كورمك اوزره بالخاصه قوپنهاغه عزيمت ايله ين ليون

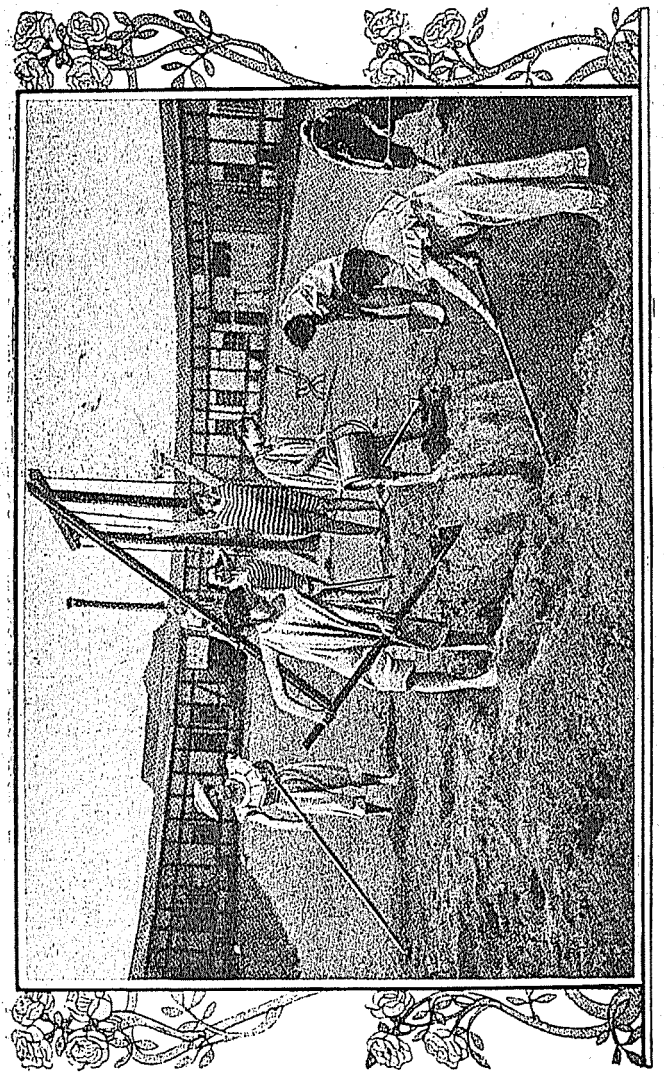

كونش ايله تداوى : خسته لر آرقه لرنده بول قوللى ، قيصه بر كومملك ، اللرنده بر قازما ، چابالاولديغى حالده چاليشيورلر .

مكتب طبيسى ناظرى (لورته) ايله دوقتور (ژونو) باشلرينه كنيش بياض شاپقه كيمش ، كوزلرينه سياه كوزلك طاقمش

وباشدن آشاغی بیاضلره بورونمش اوتوز قدر خدمتجی قیزلرك باغچه‌ده تداوئ مرضا ایله اوغراشملرینی « خوش برمنظره » دیه توصیف ایدییورلر .

صوکره‌لری معلم (فینزه‌ن) چیچك خسته‌لغنك یاره‌لرینی‌ده ندبه براقامق اوزره قرمزی ضیا ایله تداوی‌یه شروع ایتمش وموفق‌ده اولمشدر .

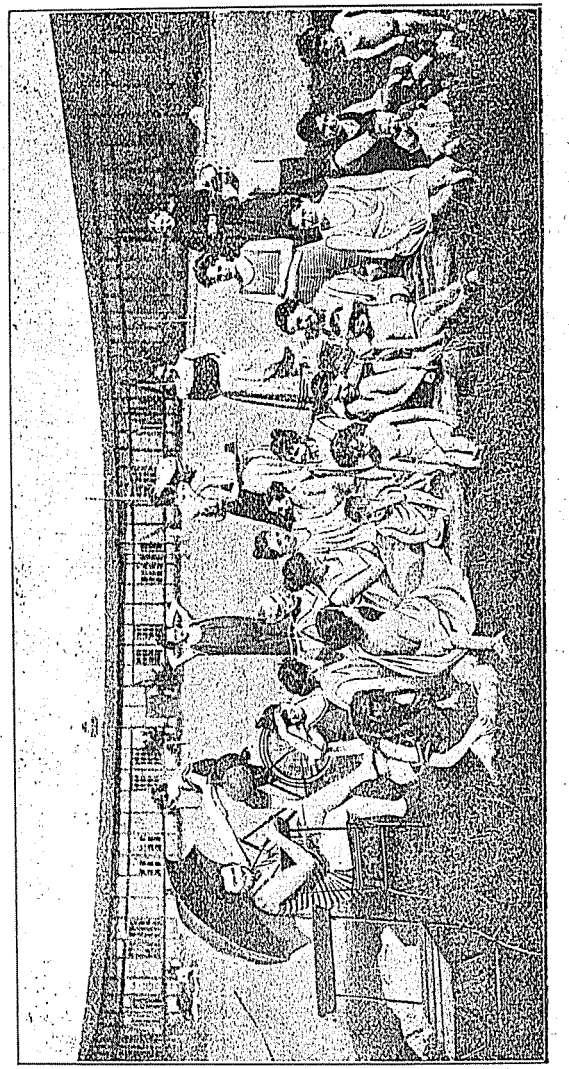

کونش ایله تداوی : شوصحنهٔ لطیفه بردورهٔ استراحت ارائه ایدییور .

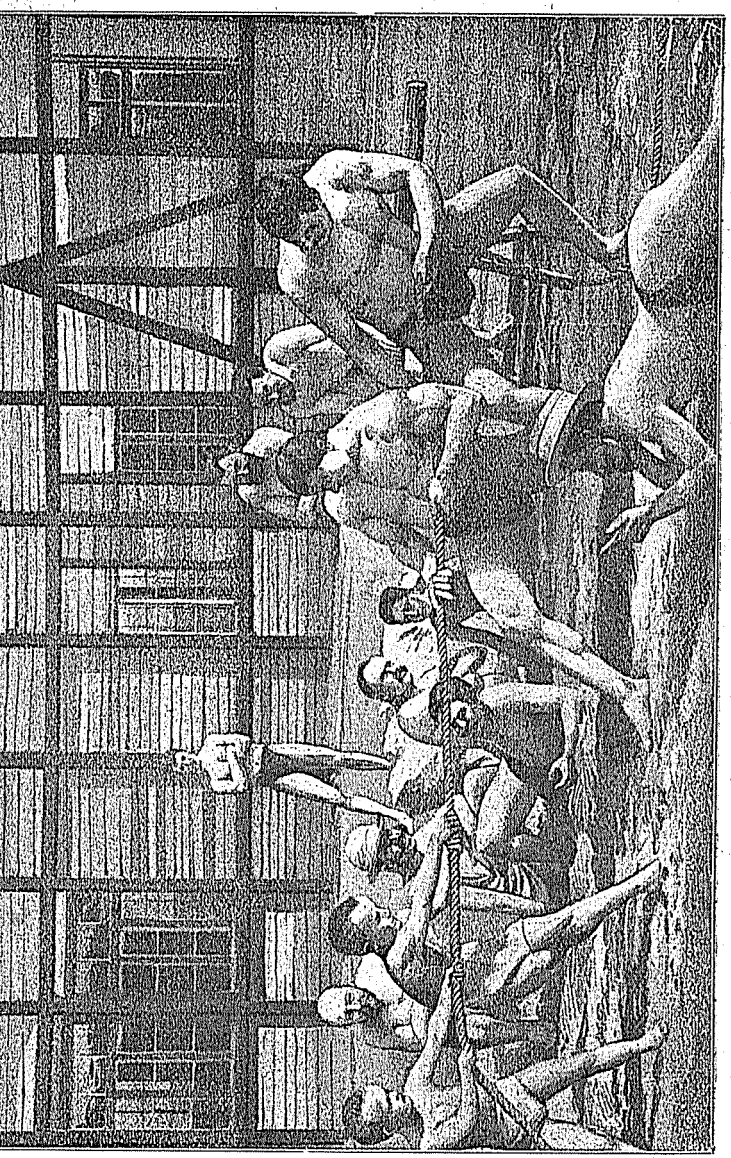

کوتش ایله تداوی: ادمان .

توز و دومان

حیات بشر اوچ شی ایله قائمدر : صو ، غدا ، هوا ؛ بونلردن صو حقنده کچن سنه‌کی [نوسال] ده شایان استفاده بربحث درج ایتمشدك ؛ بوسنه‌کنك ایسه سرنامهٔ افتتاحی صو اولدی . اولجه برچوق مملکتلرده سنوی بیکلرجه وفیاته سبیت ویرن ، وقت ، وقت عادتا بر مرض مستولی کبی تخریبات اجرا ایلین قاره حمانك بوکون آزالدیغی و بو آزالمه‌نك صولرك کوزلجه سوزیله‌رك ایچیلمه‌سی سایه‌سنده حصوله کلدیکی تبین ایتمش برحقیقت فنیه‌در . (هامبورغ) کبی بیوك برشهرده اولجه هرسنه یوزلرجه آدمی خاك هلاکه سرن او قورقونج قاره حمادن بوکون اك زیاده مصون و عادتا معاف اولان ینه هامبورغدر ، چونکه صو یوللری دوزلتیلدی ، صولر کوزلجه سوزیلیور ، هرکس یامیقروبی دهاآز ویابوسبتون میقروبسز «صاف صولر» ایچمکه باشلادی .

غداده آیریجه برمسئله‌در ، اونك ایچون دخی بوسنه‌کی نوسالده هرکسك آکلایه بیله‌جکی برطرز تلقین ایله یازلمش برایکی بحث بولندیریبورز .

هوا ایچون بربحث مخصوص وارسه‌ده بز بوراده هوانك توزی ودومانی نقطهٔ نظرندن اولان اهمیتنی نظردقته آلیورز ، چونکه بوکون تماماً تحقق ایدییوکه عموم تنفس خسته‌لقلرینك خصوصیله آقجکر ورمنك سببی هپ هوانك توز ودومانی ، بوتوز ودومانك حاوی اولدقلری خسته‌لق تخملریدر .

هوانك هرجهتدن اهمیتی زیاده‌در ، هوا حیاتك خمیریدر! هرقومه‌اوصاف مخصوصه‌سنی ویرن ، هرملته خصوصی برسیما ، برقیلیق تأمین‌ایدن هوادر ؛ حتی قدیم یونانیلرك ترقیات دقیقهٔ صناعیه‌لری هب خفت و صفوت هوایه حمل اولنیور : خطیب شهیر (چیچه‌رون) آغیر بر هوا تنفس ایدن به‌أوتیالیلرك ذکاجه کیری اولدقلرینی درمیان ایدییور . بوراده مدار بحث اولان هوا هرزمان تنفس ایتدیکمز هوادر؛ چونکه بوهوا ادیب شهیر (ته‌ئوفیل غوتیه) نك « هوای صاف » « هوای ربانی » دیدیکی قیر وطاغ هواسنه بکزه‌مز؛ مثلا کشیش طاغنك باشنده، هیچ برتخم مرضله ملوث اولمیان اوصاف هواده برپارچه أت هفته‌لرجه بوزولمقسزین ، قوققسزین قاله‌بیلیر . حال‌بوکه هرکون تنفس ایلدیکمز هوالرده برچوق تخم امراضی بسله‌یه‌جك وسائط واردر ؛ واقعا سوقاقلر کنیشله‌یور ، یوللر آچیلیور ، شهرلرك ساحه‌سی توسع‌ایدییوسه‌ده‌ینه ، کیجه‌درونده چکلدیکمز محزنلرده ، اوقاپالی ، ملوث برباد یرلرده محبوس قالوب دوران‌هوا نه قدر بولاشیق ، نه‌قدر توزلی ، حتی‌نه قدر متعفن ومستکرهدر ؛ اکثریا بویله محصور یرلرده صیقیلنجه « اوف ، برآزده هوا آله‌لم ! » دییه قیرلره ، کنیش ساحه‌لره ، طبیعتك او جو مبذول صافنه جان آتارز . تبدیل هوالر ، قیرلرده ، صیفیه‌لرده کچیریلن اوعمر هوائیلر هپ‌شهر هواسندن بیقمق، تیکنمك سائقه‌لریله اختیار اولنیور و دقت اولنورسه هرسنه تبدیل هوایه کیدنلرمزك ، صیفیه‌لره التجا ایدنلرمزك عددی آرتیور ....

روم‌ایلی و آناطولینك اکثری یرلرنده‌کی یایلا عالمنی یواش یواش بیوك شهرلر غصب ایده‌جکلر ... بز اطبا دخی ، بو

احتیاج مبرمی ایجه بیلدیکمز ایچون ضعفدن، دوشکونلکدن شکایت ایدنلره « آچیق یرلرك هواسنی تنفس ایدیکز. » دییورز .

اکثریا سوقاقده کیدرکن قالدیرم اورته‌سندن قالقان برتوز ودومان کردبادی ایچنده قالیرز ؛ حتی‌اولرمز بیله بو توزلردن ، بومیقروب طوفانلرندن آزاده‌دکلدر ؛ براوطه‌یی کونده ایکی اوچ دفعه‌سیلوب سوپورمزسه‌ك سطوح وزمینه برقاچ میلیمتره‌لك برطبقه‌توز بریکدیکنی کورورز. اوطه‌ده ودائره‌ده بولندیریلان نباتاتك ، چیچکلرك یاپراقلری بوتوزلرك اك‌حساس معیاریدرلر ؛ اویاپراقلری برکون سیلوب سیلکمه‌یکز ، کیرلی، بیاض وعادتا خاو کبی بر توز طبقه‌سنه بوروندکلرینی کورورسکز . بو توز طبقه‌سنی بیقامیکز ، یاپراقلرك ایچنی تمیزلیه‌رك هوایی تنفس ایده‌بیله‌حك برحاله کتیرمه‌ییکز ، یاواش یاواش یاپراقلرده‌کی رونق وطراوتك زائل اولدیغنی ، اونازك اوراق نباتیه‌نك صاراروب صوله‌رق عادتا تورم ایتدکلرینی کوررسکز!..

اوته‌یه ، بری‌یه بریکن بوتوزلر نه کبی شیلردر ؟

توز عادتا برمجموعه‌در ؛ توزده هرشی بولنور . فقط ضررسز کورینن اینجه ویوموشاق توزلره برکره‌ده برپرتو سوز ویاخرده‌بین ایله باقیکز ؛ ایچنده برچوق نبات خطلری، معادن واملاح بلورلری ، پارمقله حس اولنیه‌جق درجه‌ده اینجه وتوزیمسی برطاقم ذرات ، ایس و کومور پارچه‌جقلری کوررسکز ..

معاینه‌کزی دها ایلری کوتورورسه‌کز ، خصوصیله خرده‌بینی ایجه قوللانمه‌نك اصولنی بیلیرسه‌کز بو توزلرك ایچنده میقروبلری ، امراضك اوسینسی ، اواکری بوکری مؤثرات مادیه‌سنی سچه‌بیلیرسکز .

میقروبلر ... بوطفیلی منطارلرهوایی‌ده آزاده براقایورلر. پارسده (پواسسونیه‌ر) جاده‌سنده آقشام اوزری بر آدم‌بویی یردن آلنان برمتره مکعبی هواده دوقتور (بادله‌رین) (١٣,٠٠٠) قدر میقروب مجموعه‌سی صایه‌بیلمشدر . سن لوئی خسته‌خانه‌سنك بر متره مکعبی هواسنده (٢٢,٠٠٠) قدری صاییلدی . کوریلیورکه میقروبلر هواده ده پك مبذول وپك

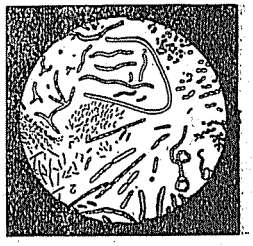

هواده‌کی میقروبلر .

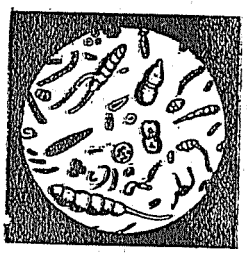

هواده بولنان توز وغبار طلع.

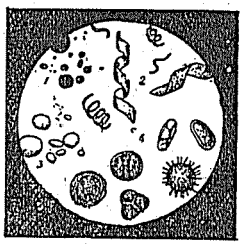

بعض نباتات تخماری .
هواده بولنان میقروبلر وتوزلر .

منتشر برحاله بولنیورلر؛ برکت ویرسونکه بومضر مانطارلرك هپسی‌ده خسته‌لق حاصل ایده‌میورلر ، چونکه هوانك شدتلی جریانلری ، ضیا وکونشك حرارتی بونلری هرکسی متضرر ایده‌میه‌جك برحاله کتیریبیورلر ...

ایشته بوتوزلری، بوتوزلرك اوزرلرنده‌کی برچوق میقروبلری

هرکون یوتوب دورویورز ؛ فقط هواده برچوق میقروب اولدیغی کبی باغیرساقلرمزده ، بوغازمزده دخی برچوق میقروبلر وار ؛ بونلردن اوقدر چوق ضرر کورمیورز. فقط هواده‌کی میقروبلر الك زیاده تنفس آلاتنه مسلط اولیورلر ، تنفس ایدنجه هوا ایله برابر میقروبلری‌ده آق جکرلرمزه دعوت ایدییورز، بدنمزایسه بومضر ذره‌لری دفعه چالیشیور؛ ایشته آراصیره سومکورر کن افرازات انفیه کزك سیاه چیقماسی هپ اومیقروبلرایله ملوث اولدیغندندر. دنیله‌بیلیرکه بوروندن آقان اویاپیشقان مواد عادتا میقروب وتوز سوپورمکده‌در . خصوصیله چوجقلرده توزلری ، میقروبلری دفع ایتمك اوزره بورون دائما آقار ؛ بو ، فطرتك بدنی محافظه ایچون ابداع ایتدیکی برواسطهٔ دفعیه‌در ...

فقط بعضاً بورون قورور ؛ توزلر میقروبلر بدنك اوسد مستحکمنی کچرلر. غیرتلاغه ، نفس بورولرینه اینرلر؛ اووقت، اورالرده افرازات چوغالیر ، بالغملرکز سیاه چیقمغه باشلار . صوکره توزلر ایلریلدکجه ایلریلر ؛ آق جکرك الك قویتی کوشه‌لرینه ، الك طار بوجاقلرینه قدر کیدرلر ، ایشته اوقت بونلری ینه طیشاری آتمغه چالیشیر وبونك ایچون درین ، درین اوکسورورسکز . فقط بعضاً بوتوزلری اوکسورمکله دفع ایده‌مزسکز . توزلراوایزبه بوجاقلرده‌یرلشیرلر ،اورالری تخریش‌ایدر، اینجیدر ، بریاره‌حاصل‌ایلیه‌رك اورایه آشیلانیرلر. ایشته برچوق آق‌جکر خسته‌لقلرینك میقروبلری ، خصوصیله ورمککی بدنه بو وجهله کیرر ؛ بوکا مبنیدرکه ورم ، اوزون مدت سورن اوکسوروکلر، بالغملی کوکس نزله‌لری‌ایله‌باشلار ؛ جکرك اونازك نسجی یارالنیر ، قان وجراحت آقمغه باشلاز !..

توزلرك شوفنالقلرینی ایجه تقدیر ایتدیکزسه منافع حیاتیه‌مز نقطهٔ نظرندن مضرتلرینك آزالتیلمه‌لری ، بلکه‌ده بوسبتوتون ازاله ایدله‌لری اقتضا ایده‌جکنی‌ده آکلامشسکزدر .

ایشته اطبانك سوقاقلرك صولانمسنی آرزو ایتمه‌لری بوکا مبتنیدر ، چونکه برسوقاقده توز دومان نه‌قدر آز بولنورسه تهلکه ، خسته‌لق قورقوسی دخی اوقدر آز اولور ...

مثلا سوقاقدن کچرکن اوزرکزه طوغری توجه ایدوب کلان توز کردبادی هیچ شبهه‌سز برسحابهٔ بلا ، برصاعقهٔ مرض ، برطوفان خونین ورمدر ؛ اوکا معروض اولمقدن ، باخصوص اوکا باشقه‌لرینی معروض ایتمکدن صوك درجه صاقینکز . اولریکزده خدمتجیلرکزه اوشاقلریکزه خالیلری سوقاغه سیلکمه‌ملرینی ، هرکسی توزلر ، پیسلکلر آره‌سنده براقاملرینی تنبیه ایدیکز !.. ورمه‌اك زیاده مستبعد ومعروض اولان حاملر مزه‌ده اتکلرینی توزسوپورکه‌سی یاپمامه‌لرینی ، (واصف) مرحومك دیدیکی کبی البسه‌لریله «سوقاق سوپورکه‌سی » اولماملرینی توصیه ایلرز ؛ چونکه اوکنیش سوپورکه‌لرك قالدیره‌جغی توز بولوطی هم کندیلرینی ، هم‌ده آرقه‌لرندن کلن بیکناه ومعصوم آدملری اك جدی تهلکه‌لره معروض قیلار ، چونکه بوتوزلرك خاملره ضرری اولماسه بیله ساری برخسته‌لغك سواغ انتشاری اولدقلری دوشونولورسه ، ینه مرضك دونوب دولاشوب ایلك مسببنه تشمیل سرایت ایده بیله‌جکی‌ده وارد خاطر اولور .

توزده میقروبلردن باشقه برچوق کومور پارچه‌جقلری واردی ؛ بوپارچقلر نره‌دن کلیورلر؟.. کویا طوپراغك ، حیوانات ونباتاتك هوایه اهدا ایتدکلری برچوق شیلر کافی دکل ایمش کبی برده بوکومور پارچه‌جقلری نره‌لردن نشأت ایدییورلر ؟..

بوپارچه‌جقلر ایسدر ، ایسك‌ده منشائی اوجاقلر ودومانلریدر . کوریپورسکزکه توزه دومان‌ده قارشیور .. توز ، دومان ایکیسی برلشیور ، برخلیطهٔ هائله تشکیل ایدییورلر .

بیوجك برشهردن نه‌قدردومان چیقدیغنی آکلامق ایچون جوارنده‌کی یوکسك تپه‌لردن برینه چیقمالی : کورولورکه بیکلرجه ،

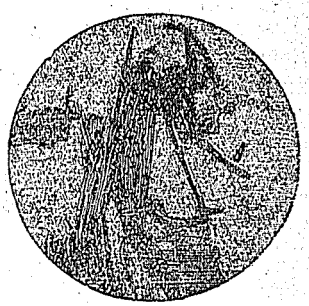

یچقی وسائره ایله اودوندن حاصل اولان توز .

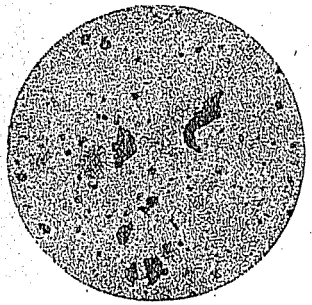

ایکنه اعمالنده حاصل اولان توز .

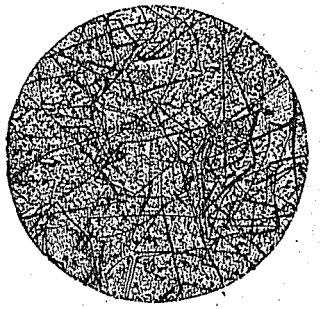

توز حالنده جام ذراتی ، قیرینتیلری .
صنایعده ، فابریقه‌لرده حاصل اولان توزلر .

یوز بیکلرجه‌یرلردن هوایه دوغری توجه وصعود ایدن دومانلر شهرك وجه دلارامنده برسحابهٔ نقاب تشکیل ایدییور ... اودرجه‌ده‌کی مبانیٔ معظمه‌دن باشقه ، سائر مساکن برسترهٔ زرقایه بورینیور وشهرهیئت عمومیه‌سیله براوجاق ، تعبیرقدیمنجه

بر « دودمان » حالنی آلیور ؛ هله آقشام اوزری یوکسکجه بر قیره‌چیقوب‌ده اطرافه مدنکاه ایدیلیرسه بیکلرجه باجه‌نك بری برلریله مسابقه ایدرجه‌سنه اطرافه توز و دومان یاغدیردقلری وبودومانلرك شهرك‌اوزرنده آچیق مائی برسیس بولوطی تشکیل ایدرجه‌سنه اطرافه طاغیلدقلری کورولور . اك اوفاق بر کوی قولوبه‌سندن اك بیوك مراکز مدنیه‌نك مدار زینتی اولان کاشانه‌لره قدر هر مسکندن ، هر اودن هوایه آز چوق برمقدار دومان صاورولور ؛ هله بیوجك مرا کزده فابریقه ووابور دومانلرینك صفوت هوایه ایراث ایتدکلری تغشیش وخلل جداً جالب دقت‌ونظردر ، بونلرك بربرلرینه قاریشدیردقلری دومانلر بعضاً برسحاب سیاه حالنده ضیای شمسك وصولنه مانع اوله‌جق قدر کثیف وقالین برطبقه تشکیل ایدرلر !..

بودومانلرك اك بیوك مضرتلری البسه‌کزك ، فسکزك ، کوملکلریکزك ، یاقالقلریکزك اوزرینه برر « طبقهٔ سودا » حالنده توضع ایدن لکه‌لر ، کوزلرکزه دوشن کسکین ، مخرش توزلردر : بو دومانلر بدنمزه ، وظائف بدنمزه مهم تشویشات ایراث ایدن مؤثرلردندرلر .

دومانلر برچوق نقاط نظردن مضردرلر ، بوراده یالکز بعضیلرینی نظر دقته آله‌جغز :

دومانلر مضردرلر ، چونکه درونلرنده برچوق فناغازلر ، فنا قوقولی ، بوغیجی ، تنفسمزی منع ایدیجی ماده‌لر واردر . دومانلر اکثریا اودون وکومورك احتراقندن حاصل اولورلر ، درونلرنده حمض فحم وار ، کوکورتلی وبوزولمش یمورطه قوقوسنده برچوق ماده‌لر وار ، بونلرك وجودینی اثبات

ایتمك پك قولایدر ، برکوموش پارچه‌سنی دومانه طوتکز ، سیاهلشیر ، چونکه کوموش کوکورتله برلشه‌رك کبریت فضه اولور .

دومانلرده طوز روحلی ، قلورلی ماده‌لرده واردر : طاش کومورى دومانلری درونلرنده‌کی فلوئور مرکباتیله جاملری بیله متأثر ایدرلر ، اونك ایچون اوجاق جوارنده‌کی جاملر پك چابق آشینیورلر . آرتق بوقدر ملوث ومخرش بر ماده‌نك آق جکرلرکبی نازك بر عضوه نه‌لر یاپه‌جغنی ، اعماق انسجه‌ده نه قدر تخریبات اجرا ایده‌جکنی سز دوشونکز .. بناءً علیه بوتوزلرك ، بودومانلرك علیهنده بولونکز ، ازاله‌سی چاره‌سنه باقیکز ، بوسایه‌ده بلکه فنالغك اوکنی آله‌بیلیرسکز.

واقعا خرده‌بین ایله باقیله‌جق اولورسه بوایس پارچه‌جقلرینك بعضیلری میقروبدن دها اوفاق کورولور ، فقط بو پارچه‌جقلر میقروبلر کبی دوم دوز دکلدرلر ؛ نونلر اوق کبی سیوری برشی ، عادتا مینی مینی برر کومور ایکنه‌سی ویا برر خنجردرلر . بعضاً بوسیوری شیلرك برچوغی برآرایه بریکیر ، عادتا کیرپی کبی برشی ، هرطرفی جارح برکتله حاصل ایدرلر ... بونلر نفس یوللرینه کیدرلرسه اوراده‌کی حساس حجره‌لرك اهدابنی زده‌لر ، خراب ایدرلر . صوکره بونلرك زده‌لیوب عادتا برچیبان تشکیل ایتدکلری یرلر برچوق میقروبلرك حاملی اولان توزلر ایچون اك رعنا برر نقطهٔ قرار اولور ، بوتوزلر اورالره عادتا برر صاپان کبی صاپلانیر ودانهٔ امراضی أکرلر ...

ایشته بو دانه‌لرك اك فناسی ، مع‌التأسف اك چوق زرع اولنانی « ورم میقروبی » یعنی « قوخ باسیلی » در .

چونکه بومیقروب هرطرفده، شهرلرك هرطرفنده بولنور. حتی برچوقلرینك بورونلرنده قرارکیر اولدقلرینی ادعا ایدنلر دخی واردر (دوقتوراستراوس) . برسبب ایله تنفس یوللری ایچه حاضرلانجه دانه همان یتیشیر و محصول شئامت مدلولی بیتمکه باشلار .

ارض تنفس آچیق ومساعد ایسه هیچ بریمز باسیللرك هجومندن آزاده قالامایز . توزلرك اوکسکین ، اوجارح اقسامی طریق تنفسی‌یی ستر ایدن جدار قوئ طبیعی‌یی ، بشرهٔ قصبیه ورئویه‌یی رخنه‌دار ایدر ، اورالر دلیك دشیك اولور یعنی عادتا توزلرك اومخرش صاپانلریله سورولوب حاضرلنیرسه تخم زیان انکیز ورم کلوب توضع ایتمکده بر آن بیله تراخی واهمال کوسترمز . بشره‌مزك بتون حجراتی بومضر تخملری آتمق، عقیم براقمق ایچون قیریلیرجه‌سنه چالیشوب جبالادقلری حالده ینه دانهٔ مذهش برنشوونمای غلبه انکیزایله بویومسنده ، ایلریله مسنده دوام ایدر .

دومانلرك سوی تأثیری فابریقه‌لر جوارنده‌کی نباتاتده بیله کورولمکده‌در. اکثری فابریقه جوارنده‌کی نباتات صولوق ، رونقسز ، طراوتسز اولورلر . اوجوارلرده اوتلایان صغیرلرکده آز برمدت ظرفنده ضعیفله‌یه‌رك ، صیصقالاشه‌رق تلف اولدقلری کورولمکده‌در .

حیوانات ونباتاتده‌کی بو سوء تأثیر انسانده دها زیاده‌در ؛ توزلی ، دومانلی ، یرلرده ، فابریقه جوارلرنده ، بیوجك شهرلرده آلات تنفسیه خسته‌لقلری زیاده‌جه کورولمکده‌در . بوکاقارشی الك ایی چاره ممکن مرتبه توزی دومانی آزالتمق ، هوایی مفناً تمیز ، صاف ، برحالده آق جکرلرمزه یوللامقدر . بوندن

دولاییدرکه حفظ صحت فابریقه‌لرك ، دومان چیقاراجق ، توز یاپه‌جق حرف وصنایعك شهر خارجنه و شهردن اوزاقجه یرلره دفع وطرد ایدلمه‌سنی امر و آرزو ایتمکده‌در .

یالکز توزلی برهوانك تأثیریله آق جکرلر هر درلو میقروبی قبوله مستعد برحاله کله‌مز ؛ بوکا صوووغك‌ده معاونتی لازمدر . صوووق قانی آق جکرلره سوق ایدر ، جکرك غشای مخاطیسی عادتا توی کبی قباریر ، هردرلو توزی قبوله مهیا برعجم خالیسی کبی اولور ، هرکلن اوراده توقف ایدر ، مع‌مافیه ینه الك زیاده اجرای تأثیر ایلین توزلر ، دومانلردر ؛ بتون فنالغی اونلر یاپیورلر . بناءً علیه حیات بشرك بوکورونور ، کورونمز دشمنلرندن صاقینمق ، بونلره قارشی مدبرانه حرکت ایتمك ایجاب ایلدیکنی خبر ویرمك وبوخصوصده سزه قناعت کامله حاصل ایتدیرمك ایجاب ایدییور ...

اوحالده بونلره قارشی نه یاپملی ؟

اولا موجود دومانلری محو ایتمه‌لی ؛ دومانلر نصل محو ایدیلیر ؟ قولای ، یالکز شونی ایچه بیلمه‌لی‌که هردومان سمداردر ، دومانلی هوا زهرناکدر ، ممکن مرتبه دومانی آزالتمغه واوکا معروض اولمامغه چالیشملیدر . هرفابریقه ویا محل صاحبنك کندی دارالصناعه‌سی دومانی دفع وازاله ایتمسی لازمهٔ اموردندر . ایشته بوخصوصده‌کی تدبیر صحی وطبی .

فقط دومان حقیقةً محو ایدیله‌بیلیرمی ؟ بوممکن وقابل تطبیقمیدر ؟ پارس بلدیه دائره‌سی دومانك موجب اولدیغی مضرات وخیمه‌یی نظردقته آله‌رق « دومان محوایدیجی » آلات اختراع ایدنلر آره‌سنده برمسابقه آچدی . اوچ بچق سنه

صوکره مسئله شورنکی آلدی : پارسده هرهانکی برباجه‌دن کثیف ، سیاه واوزون برمدت‌سورر دومان‌چیقاردلمق شدیداً منع ایدلدی .

دومان چیقارمامق ایچون پك یاغلی کمور یاقاملی ، باجه‌نك کوزلجه‌چکمه‌سنه‌دقت‌ایدلمه‌لی،باجه‌یه‌دومانی محوایده‌جك‌بر آلت علاوه ایتملی . بو آلتلرك بعضیسی پك‌بهالی وقاریشیق شیلردر، مع مافیه همجنسنك آق جکرلرینه اولدوروجی بر مرضك آشیلانمسنه سبب اولمقدن ایسه بش اون غروش فضله مصرفه کیرمك دها ایدر . کرك توزی ، کرك دومانلری عادتا بیقایان ، تمیزله‌ین پك کوزل و قوللانیشلی بر آلت اختراع ایدلمشدر ؛ بو آلت مشهور « قووز (چوجق قولوچقه‌سی) » اعمالخانه‌سی مدیری (لیون) ك محصول ادراك ومهارتیدر . آلتك ناصل ایشله‌دیکنی کورسه‌کز بو خصوصده پك بیوك فائده‌لر تأمین ایده‌جکنه سزده امین اولورسکز .

بحثه خاتمه‌ویرمك ایچون شووجهله خلاصهٔ مقال ایدییورز:

بیوك شهرلرده‌کی بر چوق طرق تنفسیه خسته‌لقلرینك ، خصوصیله ورمك باشلیجه‌سببی : توزلر ودومانلردر .

بیوك شهرلرده یکیدن اویله کثیف دومان حاصل ایده‌جك برمحل انشاسنه مساعده ایتمه‌ملیدر. موجودفابریقه‌ودارالصناعه‌لر دخی برر دومان محو ایدیجی آلت آلمغه مجبور ایدلملیدر.

توز بیقایجی آلت — . بو آلت توزلری ، دومانلری بیقار ، چوکدیرر ، تمیزلر . یازین خفیف بریاغموردن صوکره جو نسیمینك نه‌قدر صاف و براق اولدیغنی دفعه‌لرجه کور - مشسکزدر ؛ بویله‌برهواده نظر اوزاقلره‌قدر تمدیدایدیله‌بیلیر، چونکه توز ، دومان یوق ، یاغمور هپسنی بیقادی .

لاحقه :

مراکز مدنیه‌نك توز و دوماندن اك زیاده متأثر اولانی لوندره‌در ؛ اخیراً (جه‌ننه‌ر) مؤسسه‌سی منسوبیندن دوقتور (آللان ماقفیدن) تنفس ایلدیکمز هوا واسطه‌سیله آق‌جکر - لرمزه نه‌قدر توز کوتوردیکمزی مقایسه ایچون لوندره‌ده شو مهم تجربه‌لری اجرا ایتمشدر :

قیرلردن ، دکز ساحلندن آلنان بر مترو مکعبی هواده (٦٠٠٠)قدر توز ذراتی بولندیغی‌حالده لوندره‌ده اصیلزادکانك اسکان ایتدکلری ریشوند ، قلافام واروشلرینك برمتره مکعبی هواسنده ٢٠,٠٠٠ الی ٤٠,٠٠٠ قدر توز ذراتی ، بالذات لوندره‌نك مرکزنده و (هوایت شه‌پل) ك بر متره مکعبی هواسنده ٥٠٠,٠٠٠ عدد توز ذراتی بولمشدر .

صوکره اورته حاللی بر عائله‌نك خانه‌سنده اجرای تجربه ایدرك جونسیمینك بر متره مکعبنده (١٦٠) الی (٢٠٠) ملیون قدر توز ذراتی بولمشدر .

ایشته حفظ صحته اك چوق رعایت ایدن مراکزمدنیه‌دن برینك توز نقطهٔ نظرندن حالی بو اولورسه آرتق برکردباد غبار ایچنده یاشانیلان یرلرکی جزئی برملاحظه‌ایله‌بولنه‌بیلیر . توزك بودرجه مستولی ومنتشر برحال آلماسندن تولدایده‌جك فنالقلره قارشی اك ایی طرز توقی توز یاپمامق ، توزه معروض اولمامق ، توزلی هوالرده بولنیله‌جق صنایعدن قاچینمقدر .

تبدیل هوا

مدنیت ترقی ایلدکجه انسانك « حیوانیتی » پایمال، وظائف عضویهٔ اساسیه‌سی وکافهٔ ذی‌حیاته شامل اولان افعال حیوانیه‌سی رهین زوال اولیور؛ چونکه بوسائق جبری اوکنده انسان طرز اولیٔ حیاتندن، صورت تعیش حیوانیسندن اوزاقلاشیور، احتیاجات طبیعیه‌سنی، اعتیادات اصلیه‌سنی اونودویور؛ حیات طبیعیه‌دن چیقوب حیات صناعیه‌یه کیریبور.

فطرةً، طبیعةً، آچیق یرلرده، صاف وجید هواده یاشامغه، دائمی صورتده تبدیل موقع ومکانه آماده برکوجبه‌لك حالنده امرار حیاته آلیشمش اولان انسان، مدنیتك قوهٔ مجبرهٔ صحتشکنانه‌سی ایله هواسی فساده وارمش طار ومزدحم محللرده بوغولوب قالیور، بدویلکدن کوچ حال ایله چیقوب بلدیت ومدنیت کسب ایدن ابنای آدم « شهر » نامنی ویردیکمز بو «بشر قارنجه‌لغی» ایچنده عادتاسونوب صاراریور. کویلردن قصبه وشهره دوغری آقوب کلن بر «سیل بشر» تأثیریله مراکز مدنیه کیتدکجه کسب جسامت وازدحام ایدییور، تأمین ایدیلن استراحت اجتماعیه وترقیٔ احوال روحیه‌یه رغماً حیات انسانی بوبوزوق هوادن، توز، دومان وهر نوع مرض تخملری ایله آلوده اولان بو غدای طبیعیدن پك زیاده متأثر اولیور؛ بردنبره تباه وهدر اولمسه بیله یاواش یاواش زهرلنه‌رك خاك هلاکه سریلیور. عناصر اساسیٔ حیات اولان هوانك شولوث وتغیرندن طبیعت بشریه‌ده دوچار تغیر اولیور؛ انسان حیات

طبیعیه‌سندن اوزاقلاشوب عادتا یاپمه‌لاشیور؛ هرنوع مرضه، هردرلو علله معروض ومستعد قالیور.

مع مافیه، ینه فطرت اصلیه‌سنك، سائقهٔ حیوانیتنك ایجاباتندن اولملیدرکه، انسان بوحیات صناعیه‌یه تمامیله آلیشه‌مایور، دائما برآچیقلغه، بر بهاره، برانکشاف طبیعته انتظار ایدیور وساحهٔ پرابتسام نوبهاری کورنجه حیات طبیعیه‌سنه رجعتی آرزو ایدیور؛ فیوض طبیعتك بدایع آثارینی تماشایه قوشمقدن، الواح بهاره قارشی مشتاقانه چیرپنمقدن کندینی آله‌میور. درجه ونوع اشتغالی هرنه اولورسه اولسون فصل نازنین ربیعده هیچ اولمازسه برکون قیره چیقوب‌ده تجلیات بهاری سیر وتماشا ایتمکه خواهشکر اولمایان، اووالره، بایرلره قوشه‌رق سیر وتنزه ایتمکی جاندن کوکلدن آرزو ایتمه‌ین وارمیدر؟

زمردین چمنلرك لطافت وانتظامنی، مزهر وادیلرك شطارت واحتشامنی، معطر چیچکلرك طراوت وابتسامنی تماشادن الك سرت طینتلیلر بیله کندیلرینی آله‌مازلر. اوت، نازنین بهار چهره نمای ابتسام اولدیمی، انسان حیات دهقانیه‌یه رجعتی آرزو ایلر؛ لکن بوکون بورجعت دائرهٔ اختیاردن چیقمش وعادتا برلزوم مبرم صیره‌سنه کیرمشدر. باخصوص مساعیٔ عقلیه وبدنیهٔ متمادیه ایله وجودی ضعیفلامش، قانی صولانمش، فقیرلشمش حاصلی هرمعناسیله، صاراروب صولمش اولانلرله سامعهٔ ضعیفه‌سی شهرك شماتت مزعجه‌سی ایله خیرپالانوب دوران خسته‌لرك قیره، هواء صافه اولان احتیاجلری پك زیاده آرتمشدر. چونکه شهرلرك ازدحاماتی کیتدکجه آرتیور، نفوس کثافت وتراکم پیدا ایدییور، هرطرفده معموریت

باش کوستره‌رك شهرك آره‌لقلرنده‌کی اوجسیم بستانلر، بغچه‌لر پارچه‌لنه‌رك محله حالنه قونویور ، مسکنلر خارجه ، اطرافه باخصوص بیوك بیوك بغچه‌لرك عرصه حالنه کتیریلسیله داخله دوغری یاییله‌رق وسعت ارض آزالیور ، اماکنك هوایه دوغری یوکسلن وکیتدکجه عددی آرتان قاتلری ایسه حزمات

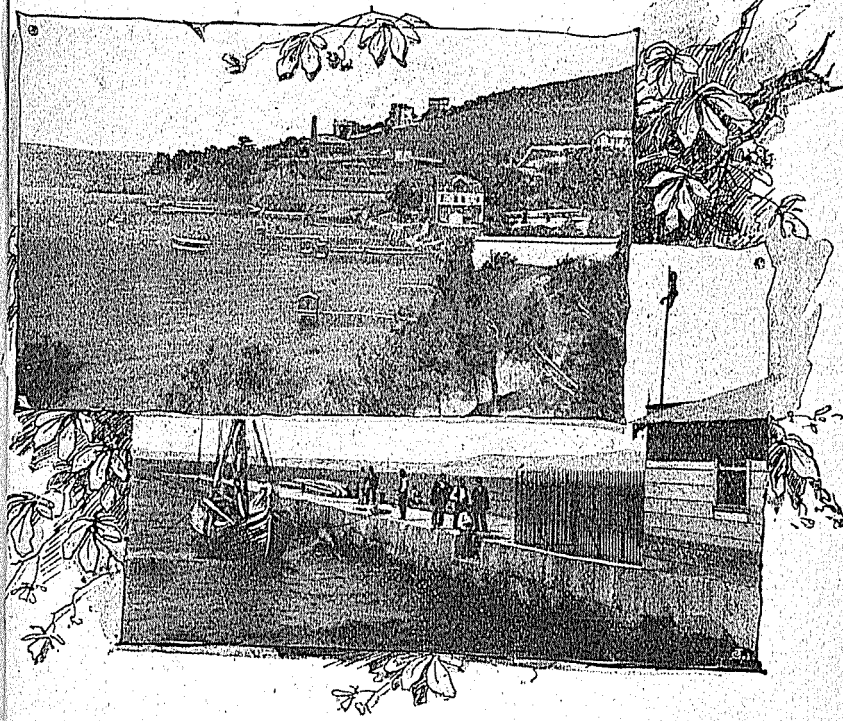

بیوك آطه .

حیاتبخشای ضیانك مرورینی ، هوای محیطك جیادتنی اخلال ایدییور . بناءً علیه، شهرلر نه قدر معتدل براقلیمده ، نه‌درجه لطیف وهوادار بر موقع ووضعیتده بولنورسه بولنسونلر ینه صحته مضردرلر ؛ ایشته بوضررلردن تحفظ وتوقی وهیچ اولماز

ایسه سنه‌نك الك صیجاق برموسمنده قیشك زیانی تضمین وتلافی آنجق شهری ترك ایله کویلره ، قیرلره چکیلمك سایه‌سنده ممکن اولور . واسع چایرلری ، سایه‌دار آغاجلری ، براق وآقار صولری اولان بر قیر ، بر اووه قولاقلری آرابه کورلتیلرندن ، کوزلری کوته‌بینلکدن خلاص ایدر ؛ فکری ، ذهنی آچار ، دوشونجه‌مزه وسعت ، روحمزه نشاط ، کوکلمزه انبساط ویرمکله برابر الك زیاده وجودمزه ایثار قوت وعافیت ایده‌رك بزی یکی باشدن صرف مساعیه تشویق ایلر .

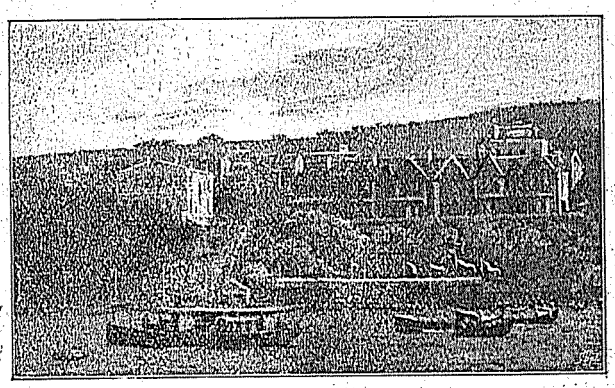

بیوك آطه .

انسان غلبه‌لکنك افساد ایلدیکی برهوا — آغاجسزلق ، بغچه‌سزلك کبی احوال صحتشکنانه ایله صفوت یوزی کوره‌مدیکندن صرف نظر — ده آرابه‌لردن، حرکتدن، آیاقلردن ، بیك درلو اسبابدن دولایی سوقاقلردن قوپوب قالقان توزلرك ، فابریقه‌لردن چیقان دومالرك بربرینه انضمامی کوز اوکنه کتیریلیرسه یازین شهرده اقامتك صحت وحیاته نه قدرفنا کله‌جکی ایچه کسدیریلیر؛ برکره‌دوشونولسون: درت طرفی اولرله، دیوارلرله قوشادلمش ، هوا وضیاکبی ایکی مقوئ اساسئ

حیاتدن محروم ایدلمش اولرده چولوق چوجق قاپانوب قالمق نه قدر مضردر !

***

تبدیل هوایه : یا ، هوا آلمق ، قیشین بر « هوا آچلغی » ، « حیات دونوقلغی » ایچنده کچیریلن عمره مقابل دها صافیانه ، دها مستریحانه برموسم کچیرمك ، بدنی‌اك کوزل نفائس اقلیمیه‌دن مستفید قیلمق ، آغاچلرك آلتنده ، چمنلرك کنارنده ، قورولرده ، یوللرده اوتورمق ، دورمق ، کزینمك اکلنمك ایچون کیدیلیر ؛ آلتی آی‌قدر سورن برجذر قساوت انکیز شتایی متعاقب قیرلره ، کوپلره ، صیفیه‌لره ، صحرالره ، کوشکلره دوغری بردن بره طغیان‌نمای خروش اولان برمد طبیعیٔ احتیاج ایله مجلوب اوبك اوبك عائله‌لرك مقصدلری : هپ کوزل بر موسم کچیرمك ، آرزو وقانون طبیعی اوزره یاشا - مقدرکه بوحالده تبدیل هوا « اختیاریدر » ؛ یاخود « استراحت ایله تداوی » ، « هوا ایله تداوی » اصوللرینه مراجعت ایدرك برمرضدن ، مزمن برعلتدن رهایاب اولمق نیتی ایله حفظ صحته موافق بر « وسطده » یاپیله‌جق تداویدن استفاده ایتمك امنیه‌سی ایله تبدیل مکان ایدیلیرکه بوصورتده تبدیل هوا « مجبوریدر » .

امدی ، هرکس تبدیل هوا ایتملیمیدر ؟ بوکا جواب ویرمك بر آز کوجدر . چونکه حل مسئله‌ده برچوق شیلرك ، مصرف ، اداره واقتصاد ، حال ومشغولیت روزمره ، مواظبت وظیفه کبی درلو درلو علائقك دخل وتأثیری واردر . هله وقت وحالی اولوب‌ده مشاغل حیاتیه‌سندن کندینی بر قیرك ساحهٔ سلامت زندکی نشارینه آته‌بیله‌جك قدر مساعده آله‌بیلن

نیکبختانه تبدیل هوایی ، بشرك — طیور سیاحت کزین کبی — پك ایرکندن اعتیاد ایلدیکی بو مدنی کوجبه‌لك حالنی صمیمانه وخیرخواهانه توصیه ایدرز ؛ چونکه یاشاییشدن مقصد سعی وخدمتك تأمین ایتدیکی سعادتلره قانمق ، ممکن مرتبه‌لذائذ واستراحت ایچنده عمر سورمکدر . هرکس ، حتی سوق طبیعی ایله ادارهٔ نفس ایدن مخلوقات بیله بیلیر وتقدیر ایدرکه اك آزاده‌سرانه کچیریلن عمر « عمر صحرائی » ، « عمر دهقانی » ، یعنی عمر مزهر ومشمسدر . برصیفیه‌نك — اوقدر منتظم ومحتشم اولمسه بیله — سینهٔ ناز وصفاسنده ، الواح طبیعیه‌نك اك صمیمی انجلا آتی قارشیسنده دمکذار اولمق ، بتون عائله‌سی وکندینککیلر آره‌سنده کوله‌رك سویلیه‌رك ، دیکلیه‌رك امرار حیات ایتمك « بهشتی » و « طبیعی » دینمکه سزا برصفا و برحیات سعادت فزادر .

***

یالکز شونی اونوتماملیدرکه « تبدیل هوا » دن مقصد یکانه ، هوا دکلدر ؛ چونکه بعض تحولاتدن صرف نظر هوا هر یرده بردر ؛ تبدیل هوا اك دوغری بر تعبیرایله ، « تبدیل وسط » « تبدیل شرائط حیات » ، « تجدید عمر » در ؛ بونده طوپراغك ، صویك ، اورمانلرك ، ساحل ایسه دکز ودالغه‌لرك ، سحابك ، یاغمورك ، سیسك ، شبنمك ، حاصلی « اقلیم » نامی آلتنده افاده ایدیله‌بیله‌جك بتون شرائطك دخل و تأثیری واردر . مادامکه « اقلیم » دینمك ایچون آغیر باشلی تقسیمات جغرافیه اجراسنه لزوم یوقدر ، بربرندن آز چوق اوزاق هریر ، هر محل آیری آیری بر اقلیمدر ؛ چونکه اوراده‌کی شرائطی یعنی « وسط » و « محیط » دیه‌یه تبلیغ وبیان ایدیلن مجموعهٔ احوالی باشقه بر یرده تمامیله بولمق امکانسزدر ؛ هرفرد ، هر انسان آیری باشنه

برعالم ، برطبیعت اولدیغی کبی هریر ، هر سمت ، هرکوی ، هرقیرده آیری باشنه براقلیمدر؛ اوحالده، برکره دوشونکز: بوغاز ایچینك اوسوداوی، اوحزن انکیز، معوج ومهتز ، دقیق ورقیق سیمای اقلیمیسیله ارن کوینك دوز بر زمینه تراشیده ونیم تراشیده الماسپاره‌لر کبی صاچیلان صیفیه‌لرنده ، باغلرنده ، قیرلرنده کورولان لقای تبسم نمای صفوت وصباحت برمیدر؟ ایشته بوطرز اوزره هر یرك، اوزاقده وماورای افقده نمونه‌لر آرامغه نه‌حاجت ، ایشته شو استانبول جوار کویلرینك ، صیفیه‌لرینك

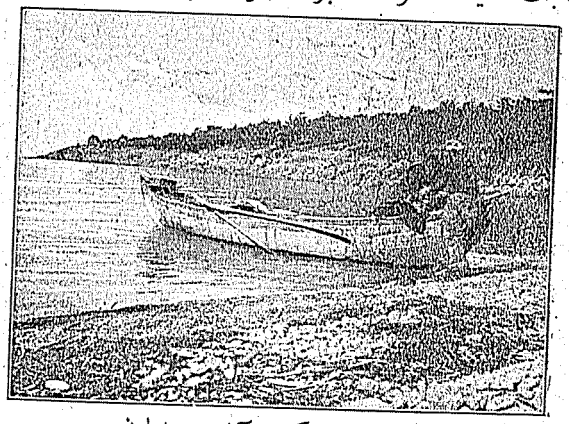

تبدیل هوا : هکبه‌لی آطه ـ چام لیمانی .

بیله آیری آیری خصوصات واوصاف شخصیه‌لری واردر ؛ هرکس بونلردن ذوقنه، احوال طبیعیه ومرضیه‌سنه ، طرز تلقی وتفکرینه مناسب یری انتخاب ایدرکه ایشته تبدیل هوا وصیفیه حیاتنك حلی کوج مسائلندن بری‌ده بودر ؛ البته علم طاغنك قولتوغنه یرلشن واحتمال ارضك اکصاف ولذیذ صولرندن برینه تجلیکاه ظهور اولان ، یاری کیرچلی تمیز طوپراقلی ترلالرنده، قیرلرنده زمردین واحه‌لریتیشن، اورمانی، تپه‌سی، هواسی، هرشیئی باشقه برحیات وطبیعیلك احساس ایدن

کویلرایله ماقری کویی وقاضی کویی کبی توزلردومانلرایچنده یوزن ومکدر بر صیجاقلقله حیاتی قاووران، هر کیرالق اونده‌بش اون متورمك خیال نعشی کورونن ، بقیهٔ انتانی صاورولان ملوث یرلر آره‌سنده بیوك ، هم‌ده پك بیوك ، عادتا زائد ایله ناقص آره‌سنده کی فرق ریاضی قدر مهم بر تفاوت واردر . بونی هرکس بیلیر ، بیلمزسه بیلملیدر .

***

مقصدمز « تبدیل هوا » حقنده فنی و اوزون سردیاته

تبدیل هوا : — آطه چام لیمانی

کیریشمك دکل ؛ چونکه اوبحث برفن مخصوص تشکیل ایده‌جك قدر اوزون ومتشعبدر : شو سطرلری یازمقدن یکانه مقصد تبدیل هوانك لزومنی ، درجه‌سنی ونه کبی شرائط داخلنده تبدیل هوا ایدلمك اقتضا ایده‌جکنی صایوب دوکمکدر .

« تبدیل هوا » دینجه کوزم اوکنه نارین ، اینجه ، جیلیز ، متردد وغمکین ، متغیر ومأیوس برسیمای مرضی کلیورکه ایشته بونلره «ضعفا» دییه‌جکم . حیات هرشیدن اول برجدال دائمیدر ، برمعرکهٔ شدت انکیزدر ؛ بونك کوناکون سرتلکارینه ، مؤثرات

جویه‌نك هجوم حیاتكدازینه‌مقاومت ایتمك یاشامق ، معمراولمق دیمكدر ؛ بومعركه‌ده ارثی ویا كسبی برمقاومتسزلك كوسترمك ، اتخاذ تدابیرده خطاوقصورایتمك جزاسزقالماز . بعضاً بدنك قوت وجدالنه رغماً بر دوشكونلك ، برضعف باش كوستریبور ، ایشته اوآندن اعتباراً بنیه وبتون وجود هرآن وزمان تهدید التنده بولنیور . بوتهدیددن قورتولمق ایچون‌اوتهدیدی حاضر-لایوب ایقاع ایدن شرائطدن قاچینملیدر . هرهانكی یاشده اولورسه اولسون، ضعف حیات وجودك معنیدار بر اشارت استمدادیدر؛ بدنده‌ضعف آثاری حس‌اولنوراولنمازتأمین‌موجو-دیته قوشملی و او ضعفی ازاله‌ایده‌جك هردرلو وسائطه توسل ایلملیدركه‌ایشته‌تبدیل‌هوا اووسائطك‌اك مهمی،بلكه‌ده‌اك‌مؤثر و امینیدر. ضعفا، ایچنده بولندقلری‌وسطی ، طرزحیاتلرینی — مضراتی فناً تعین ایتدیكی آنده — دكیشدیرملیدرلر ، یوقسه تباه وزوال مقرردر . انسان جریانی ، فورتنه‌سی ، مد و جذری اولان براوقیانوس هوائینك قعرنده یاشامقده‌در ؛ بواوقیانوس ، بوجو هوائی حیاته لازم وحقیقی برغدا اولوب فعل اغتدانك كافهٔ خصوصاتنه آمردر . معده امراضنده اغدیه‌نك طبیعت وكیفیتی نه‌قدر مهمسه ضعفك ازاله‌سنده ، امراض رئویه‌نك تداویسنده‌ده تبدیل هوا ، هوا ایله‌تداوی اودرجه مبرم والزمدر. دائمی بر صورتده‌جولان‌وجریان‌ایدن برهواء جیدك تأثیرات معنویه‌سی ، برطبیعت جدیده‌نك مناظر متنوعه‌سی ادمان و حركات ایله استحصال اولنان نتایج مستحسنه‌یه منضم اولورسه درحال اشتها آرتار ، دماغ واعصاب سكون‌واستراحت‌بولور ، فعل اغتدا اكتساب قوت‌و فعالیت ایدر .

...

ضعفادن‌صوكره«نقها»كلیر: نقاهت‌چوق‌دفعه‌لرتعقیب‌ایتدیكی خسته‌لقدن دها فادر ؛ نكسلر ، شدتلی ورملر ، ذات‌الجنبلر ، بتون بر عمری ملول وبیزار براقان آلام واضطرابات مزمنه هپ امتداد مرض ونقاهت یادكاریدر . دورهٔ نقاهته ایرن برحیات كندینی‌اووجهله‌خسته‌لندیروب‌اوزن‌یردن،كندیسی‌ایچون‌مرض نشار اولان او اقلیم ضرر انكیزدن اوزاقلاشملیدر ؛ حتی بوحقیقت فناً اوقدر تحقق وتعین ایتدیكه بوكون آوروپانك مختلف محللرنك آیری آیری «نقاهتخانه‌لر» یاپیلمغه‌باشلانیلدی ، همان هرخسته‌خانه‌ده خسته دائره‌لری خارجنده‌و بوسبتون‌باشقه شرائط آلتنده بولوندیریلان بر « دائرهٔ نقاهت »ی واردر . بوخصوصی یرلرك خسته‌لقدن قالقان ، جدال دهشت آمیز انتاندن مظفر چیقان بربدن وحیات رخنه‌دار ایچون بر مدت موقته اقامتكاه اولمسی برچوق حیاتلری محو وهدردن وقایه ایتمكده‌در . خسته خانه‌لرك سمدار ومتعفن‌هواسندن ، قسوت انكیز قوغوشلرندن قورتولان ضعفا سایه‌دار آغاچلری حاوی براورمانجق ، چیچكلر وچمنلر ایله مزین بربغچه اورته‌سنده انشا اولنان « نقاهتخانه » لرده آززمانده اكتساب قوت ایدرلر . ٢٠٠ متره مربعندن عبارت اولوب یكرمی درت ساعت ظرفنده ٢٠,٠٠٠ لیتره قانه ساحهٔ‌جولان اولان غشای مخاطیٔ رئویه بویله صاف وجید برهوانك تماس وتأثیری سایه‌سنده خسته‌لغك‌یادكار براقدیغی‌ضعف عمومی پك‌چابق‌زائل اولور .

***

تبدیل هوایه ، تبدیل حیات وشرائطه چوجقلرك ده احتیاجی پك زیاده‌در ؛ حتی حیات آتیه‌نك ، مقاومت‌شخصیه

تبدیلِ ہوا : — آیاستفانوس

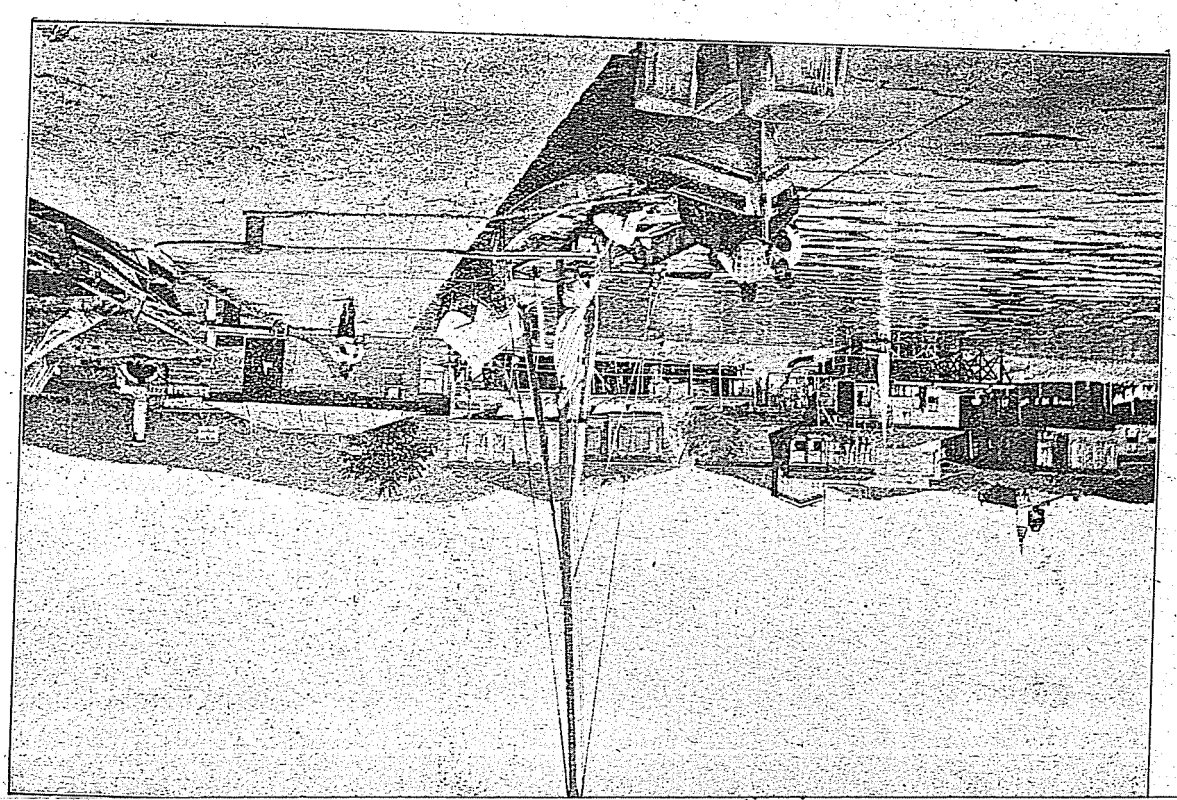

ساحلِ سمندر : — ٹرکی

ونسلیه‌نك تشید وتأید ایلدیکی بو دورهٔ نشو ونماده چوجق بر حیات فعالانه کچیرملی: قیرلرده، دره‌لرده، تپه‌لرده، بایرلرده کزملی، اویناملی، حرکات شدیده‌سیله اتلرینه، اعضاء بدنینه، تکمیل وجودینه هردرلو شدائده مقاومت ایده‌جك بر رصانت ومتانت ویرملیدر. حیاتك ایلك دوری صیقیق، قارانلق، قساوت انکیز، توزلی دومانلی، رطیب وملوث اوطه‌لر ایچنده کچیریلیرسه زواللی چوجق ایلریده صولوق، نزار، ضعیف، مقاومتسز، خسته مزاج، دکرسز برشی اولور. برحکیم حقیقتنشارك دیدیکی کبی: «چوجق چیچك کبیدر. کولکده، صیقنتیلی وتوزلی یرلرده قالیرسه بوروشوق، صاری، اولکون و آمادهٔ خسران اولور، نهایت صولوب کیدر؛ کونشده، آچیق هواده بولنورسه آچیلیر، رونق وطراوت کسب ایدر؛ دها صوکره صولوب دوکولورسه‌ده یرنده بعضاً لذتلی برمیوه، بعضاً ده نما وانکشافیله باشقه بربهارك مدار زینت ونضارتی اوله‌جق چیچك تخملری براقیر.»

اوت، هرکسدن دهازیاده چوجقلر آچیق هوایه، تبدیل محیطه محتاجدرلر؛ دهاممده وامزیکده اولانلره بیله صاف وجید برهوا لازمدر، تا که «راشیتیزم» دنیلن وچوق دفعه قاپالی یرلرده حفظ صحته غیر موافق صورتده بویودیلن چوجقلرده کورولن قانبور خسته‌لغی ظهورایله‌مسون. دها بیوجکلرایسه کنیش یرلرده، هوادار محللرده امرار حیات ایتملیدرلر، تاکه قوشسونلر، اویناسونلر، حرکت ایتسونلرده بوسایه‌ده مساعیٔ متمادیهٔ آتیه‌نك آغیرلغنه تحمل ایده‌بیلسونلر. چوجقلرده کورولن فقرالدمه، لنفویته، ضعف عمومی‌یه، راشیتیزمه، صراجه‌یه قارشی الك مؤثر دوا تبدیل آب وهوادر.

***

بیوك آدملر، مادی معنوی جدال حیاتده فعالیت کوسترنلر، خصوصیله بدنی وفکری اشتغالات متمادیه آلتنده ازیلنلر، یورغونلر، اطراد آمیز مشاغلدن بیقانلر ـ سنه‌نك بعض مواسمنده اولمسه بیله ـ هفته‌نك بعضی کونلرنده هوایی، شرائطی دکیشدیرمکه، حیاته برتنوع صفا پرور ویرمکه شتاب ایتملیدرلر. چونکه بوتنوع اولمازسه ووظائف حیاتیه زور ایله اویکنسقیٔ مزعجه محکوم واجبار ایدیلیرسه حیاتك برافلاس موقت ودائمیسی دیمك اولان خسته‌لقلرك پك یاقین برزمانده چهره نمای نحوست اوله‌جقلری بدیهیدر.

فعالیت حیاتیه‌لرینك ذروهٔ کمالنه ایرمك اوزره بولنان کنج قیزلر، دلیقانلیلر تبدیل هوادن هرکسدن زیاده استفاده ایدرلر: یاناقلرنده‌کی طراوت نوجوانینك الك بیهوده برشیله انخساف پذیر اوله‌مسنی آرزو ایدنلره تبدیل هوا حیاتی اوزون بر مدت سوره‌جك برعمرعافیت بخشا، برحیات مسعوده، برصحت تامه وعد وتأمین ایدر.

***

فقط هرکسدن زیاده تبدیل هوایه مستحق وسزاوار اولانلر «خسته» لردر. خسته کیمدر؟ نه دیه‌لم: — یاشامقدن لذت آلامایان، وظائف حیاتیه‌سی یولنده اولمایان. ایجه بیلملیدرکه خسته‌لق بر جدال غیر طبیعیدر؛ بونده احراز موفقیت برچوق شرائطك تحققنه وابسته‌در. ایکی قاشیق علاج، بر ایکی لقمه یمك ایله شفا امیدینه دوشمك بر «خیال خام» وفاسددر. خسته‌لقده هرشیدن اول شرائط حیاتیه‌یه، مرضی تهیه وایقاع ایدن اسبابه هجوم ایدلملیدر؛ بونده ایسه اقلیم ومسکنك نه قدر بیوك بر تأثیری اوله‌جغنی اثباته حاجت وارمیدر؟

اك زياده خسته‌لر ، خسته اولاجقلر، خسته‌لغه معروض ومهيا بولونانلر تبديل هوا وتبديل شرائط ايتمليدرلر. بويله برتبديل هوانك تعيين شرائطنى تماميله طبيب مداوى‌يه ترك ايتمليدر .

***

پك ايى ، تبديل هوايه كيديله‌جك ، فقط نره‌يه كيدلملى ؟

ايشته بونقطه‌ده هركسله برابر بزده‌ده برتفكر عميق ، بر ترصد دقيق اويانير . عائله افرادى هردرلو فداكارلغى اختيار ايده‌جك ، اقتصادى حياته فدا ايده‌جك ، كوزل كوزل ياشايه‌جق ؛ فقط نره‌يه كيتسين ، نره‌ده اوتورسين ؟

بوراده مسئله ايكى‌يه آيريلير : برى اوزاق يرلره ، باشقه براقليمه كوندرلمكدركه بونقطه اوزون‌اوزادى‌يه بحث وتفصيله محتاج واساساً بزم نقطهٔ نظر اتخاذ ايلديكمز هدف بياندن خارجدر ؛ چونكه‌اووقت ايشه قاپليجه‌لر ، چيفتلكلر ، مملكتلر، سوريه و آق‌دكز ساحل زمردينى، ساناتوريوملر، صحتخانه‌لر، دكز خسته‌خانه‌لرى كبى حقلرنده دور و دراز سرد مباحث ايجاب ايدن مؤسسات صحيهٔ اقليميه وارتفاعيه قاريشير .

ديكرى ايسه هرايلك بهاره استانبولدن ، اصل شهردن اطرافه كوچن عائله قافله‌لرينك سبب وخط حركاتنك تدقيقيدر . بونده‌ده ينه ايكى جهت وار : يا يكيدن بريازلق او ، برصيفيه ، بركاشانه ياپديريله‌جق ، ياخود كيرالق اولردن، صيفيه‌لردن برنده اسكان ايديله‌جك ...

تبديل هوا ايچون انتخاب ايديله‌جك محلك تعيينى حقيقةً كوجدر ، چونكه بونده اقتصادك ، دوام وظيفه‌نك ، وسائط نقليه‌نك ، جوارك ، احوال صحيهٔ عائله‌نك و عائله‌يى تشكيل ايدن هرفردك آيرى آيرى دخل وتأثيرلرى واردر .

يالكز شوكا تشكر اولنوركه اطراف شهرمزك هرجهتى ؛ هريرى ـ حفظ صحت دائره‌سنده انشاايدلمش ايسه ـ برصيفيه ، برتنزهكاه و يازلق برآرامكاه اتخاذ اولونه‌بيلير . بدايع طبيعه‌نك

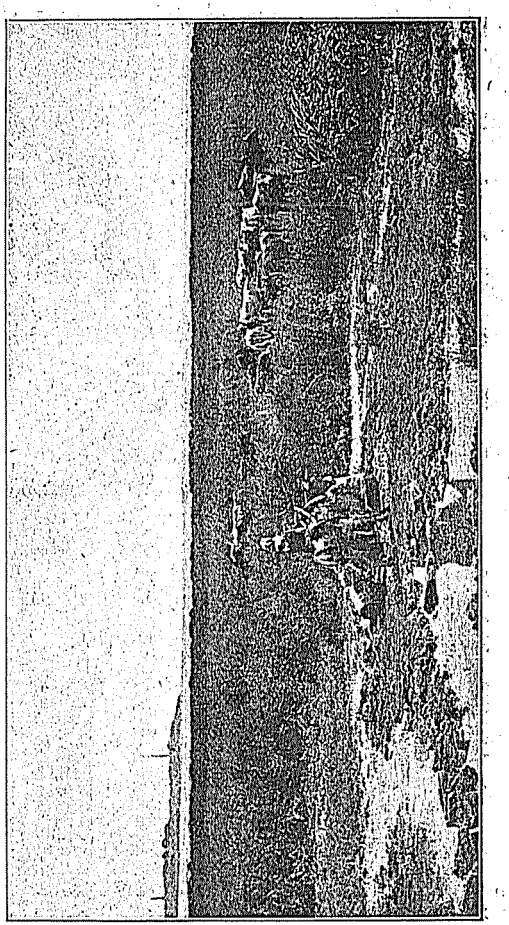

تبديل هوا :ـــ آيا سفانوسده آيا ماما سازلغى .

اك نظرربالرينه تجليكاه اولان بوشهر لطيفك هرهانكى جهتنه كيدلسه باشقه برلطافت ، نره‌سنده قرارايدلسه باشقه برطراوت موجوددر : ارن كويى ، قزل طوپراق و ياقه‌جق عاللرى ،

چاملیجه‌لرك هواسی ، بوغاز ایچنك دكز ذوق وصفاسی ، آطه‌لر ، ایوب تپه‌لری ، چیفتلكلر هپ برر بدیعه‌زارصفادر. ایشته بومبذولیت ایشمزه یارایور : هركسه كیسه‌سنه ، كیفنه ، ایسته‌كنه كوره تعیین محل ایدیورز .

آرده قاضی كوی ، قورباغه‌لی دره ، حیدر پاشا كبی یرلر قالیوركه بونلر آرتق صیفیه‌لكدن بوسبتون چیقارق شهر حالنه كیردكلری ایچون تبدیل هوا حیاتنه‌صیقینتی ویریورلر. مع‌مافیه وسائط نقلیه‌نك اوجوزلغی ، قولایلغی برچوقلرینی ، مناسب نامناسب خسته‌لری بورالره طاشیمقده وهله قاضی‌كوی‌وحیدر پاشانك بعض یرلرینی ورم بركانلری حالنه كتیرمكده‌در .

« تبدیل هوا » شهرك صحته فنا تأثیر ایدیجی هواسندن قورتولمق‌ایچون همان‌قلعه قپوسندن چیقمق، واپورایله برطرفه، جوار بر كویه كیتمك ، مناسب بركوشك تدارك‌ایلمك دكلدر. تبدیل‌هوانك ، تحویل ونقل مكانك تأثیرات اعجازكارانه‌سندن استفاده ایلمك ایچون كیدیله‌جك یری « انتخاب » ایتملیدر . دفعةً كلیشی كوزل بر محلی انتخاب ، بلا تأمل برجهتی تعیین وتوصیه فنه موافق دكلدر ؛ چونكه تبدیل هوا مقصدیله كیدیله‌جك محلك درجهٔ حرارت وبرودتی ، اقلیمك یبوست ورطوبتی، موقعك ارتفاع وانحطاطی، هبوب‌ایدن‌روزكارلرینی ، صو واورمانلرك قربیتی ، طوپراغك تشكلات وتركیباتی ، طوتوله‌جق كوشكی نظر دقته آلمقله برابر كیده‌جك ذاتك بنیه‌سی، مزاجی، استعداد مرضی‌سی‌ده تمامیله تعیین ایدلملیدر .

بزده تبدیل هوایه كیتمك چوق دفعه دكزه كیرمك ، قاپلیجه‌یه كیتمك كبی كوره‌نك سیئه‌سنه ، عائله خلقنك آرزو وهوساتنه تابعدر . صحتدن‌زیاده اكلنجه ، صاف ، جید وشفاف

برهوادن زیاده توز ودومانلی یرلر ، سكونت وانفراددن زیاده كورولتی وغلبه‌لق ترجیح اولنیور .

كوكس خسته‌لقلرینه مبتلا یاخود مهیا اولانلر رطوبتدن، دكزدن قاچنملیدرلر ؛ بونلر ایچون صیجاقدن زیاده ثابت بر هوا لازمدر . مقری كوینه ، آیاستفانوسه ، بوغاز ایچنه نسبتله ارن كوینك ایچ و توزسز طرفلری ، مالتپه ، علم طاغی ایله چاملیجه اتكلری ، آطه‌لر ، ایچری كویلر دها موافق وشرائط لازمهٔ دوا و حفظ صحت‌ده حسن تطبیق ایدیلیرسه استفاده قات‌قات زیاده‌در ... چونكه بول‌وآجیق هوا ، رطوبتسزلك ، چایر چمن ، ترلا باغ حاصلی هردرلو اسباب شفا بورالرده مبذول ومهیادر ... آقشاملرك ، صباحلرك توالیسیله حیاتك ناصل كچدیكی بیلنمز ؛ طبیعتك او وسعتلی ساحه‌سنده كچیریلن حیاتك هرآنی بر عمر دراز قدر سرور انكیز و سعادتبخش اولور . آغاچلردن ، چاملردن ، آصمه‌لردن ، قایالردن ، دره‌لردن، هریردن برر فوارهٔ سكونت‌وصحت فیشقیردینی ، هر طرفدن سرور و خنده طاشوب دوكولدیكی كورولور . بویله یرلرده حیاتكذار اولمق كوكس خسته‌لقلری ، روماتیزما ، نزلهٔ مزمنه ، دیبابت ، تبول زلال و پك یوكسك اولمه‌مق اوزره قلب راحتسزلقلری ایچون اك امین برواسطهٔ شفائیه‌در ؛ هله یاقاجغك هواسی سیكرلیلرله قانسزلره پك موافقدر .

بوغاز ایچینك ایكی یاقه‌سنه دیزلمش اولان كویلرك همان هپسی‌ده صحته نافع ، نقها وچوجقلر وبرچوق عائله‌لر ایچون صیفیه‌اتخاذینه پك‌مساعد ایسه‌ده بوراده‌ده بنالرك طرزانشاسی، مالزمه‌لرینك صورت انتخابی جداً شایان تنقید وموأخذه‌در . «مساكن غدیریه»یی آكدیرجه‌سنه صواوزرنده بنالر قورمق ،

دکزك تجرات دائمه‌سنه تکاثفکاه اولان اوطه‌لرده یاتوب اویومق بیلمم ناصل اولور ؟ اونازنین وشاعرانه بوغاز ایچینه بدایعپرستی

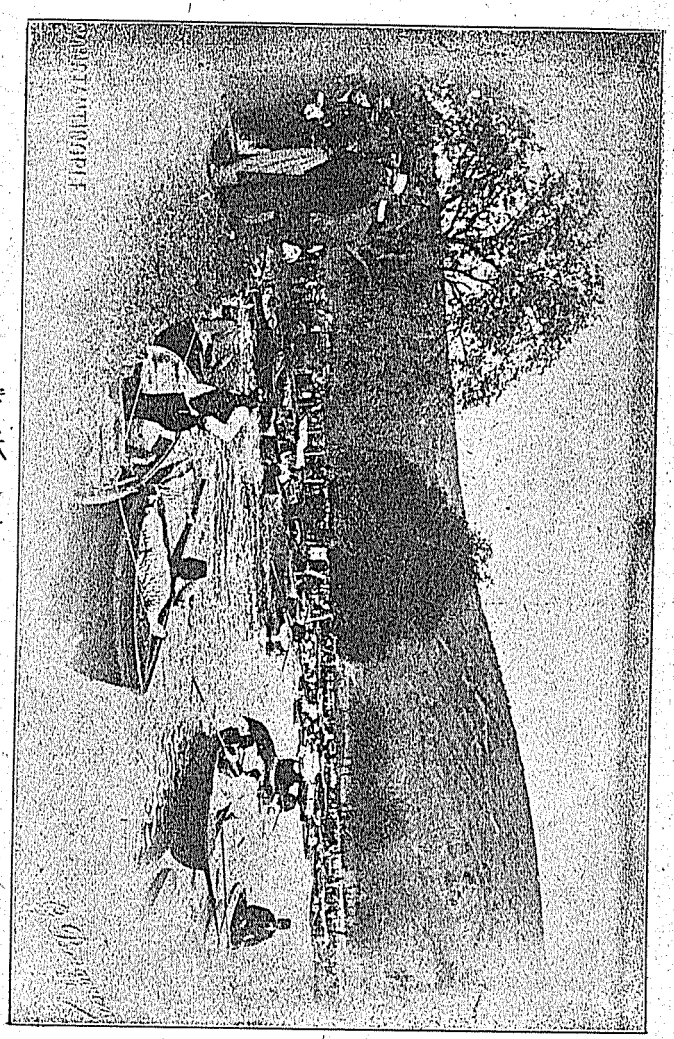

تدنا هوا :— کاغدخانه .

نقطهٔ نظرندن کدیك کودوك برمنظره ویرن ، بری دکزه طوغری چیقدیغی حالده ، دیکری بر تپه‌نك لوشلقلرینه ، ایزبه

یرلرینه کومولن ساحلخانه‌لرك طرز انشالری ، محل اتحابلری هیچ بروجهله موافق صحت دکلدر . باری ، بوندن صوکره ساحلخانه انشا ایدیلیرسه تپه‌لرك جیادت هوایه ، وسعت ساحه‌یه ، بیك درلو مناظره ، بیك درلو بدایع طبیعیه‌یه تجلیکاه اولان سطح مائللری ، اورته‌لری یانلری تمل اتخاذ اولونسه حقیقةً ارضك اك دلربا ، اك صحی ساحلخانه‌لری ، حقیقی صحتخانه‌لر وجوده کتیرلمش اولور . صیفیه انشاسنه مساکن سائره انشاسندن فضله براهمیت ویرملیدر . ایشته بوغاز ایچی ساحلخانه‌لرینی ، مشهور عالم ارلان لطافت طبیعیه‌لرینه رغماً ، اهمیت طبیه‌دن اسقاط ایدن برشی وارسه اوده مساکنك غایت صیق و محله حالنده بولنمسیدر ، داغنیق کوشکلر انشاسنه دها یکی یکی باشلانیور . حال بوکه محله ایچنده اوتورمق ویول کنارلرنده ، توزلر ایچنده ، قویتی یرلرده قرارکیر اولمق ایله قیره تبدیل هوایه کیدلمش اولماز . هله خسته‌لر ممکن مرتبه شهرلردن ، اولردن اوزاق یرلرده اوتورملی ؛ اویله صیقیشیق سمتلردن ، توزلی یرلردن اجتناب ایتملیدرلر . تأسف اولنورکه نازلی آطه‌لرده بیله بر تراکم مساکن کورولمکده‌در ، آطه‌یی چپ چوره کوشکلرله قاپلامق ایجاب ایدرکن توزلی یول آرالقلرینه ، محله‌لره او صیقیشدیرلمق خصوصنده اصرار ایدیلیور !..

***

قورباغه‌لی دره ، قوش دیلی چایری ، بردرجه‌یه قدر کوك صو جوازینك باصیق یرلری ، قره آغاچ وکاغدخانه طرفلری صیتمه‌لیلره ، ضعیفلره هیچ کلمز ؛ اونلر آطه‌لره ، چاملیجه اتکلرینه قوشملیدرلر . کوکس نزله‌سنه ، مزمن اوکسوروکه مبتلا اولانلرك فنار یولنده ، صولرك (صاری‌یر) دره بوینده

اوطوروب‌ده دائماً اورالرك اوتوزلی ومخرش هواسنی تنفس ایتملری خسته‌لقلرینی آرتدیرمقدن باشقه برفائده حاصل ایتمز . بویله یرلر صاغلاملر ایچون بیله استانبولك طارسوقاقلرندن دهافنادر.

شیمدی استیجار ایدیلن اولرك صورت انتخابی ذوقه ، کیسه‌یه کوره اوله‌جق ایسه‌ده ماقری کوی ، اسکدارك احسانیه وصله‌جق جهتلری ، ارن کوینك بعض طرفلریله قاضی کوینی ومودادەکی کیرا اولری عادتا یکرمی اوتوزسنه‌لك بر رخسته‌خانه حالنی آلدقلری جهتله بوکبی شیلر اوکجه‌دن بلنه‌رك استیجاردن اول کوشکك احوال اولیه‌سی ایجه تدقیق ایدلملی وایچریسنده مبذول بر دفع تعفن وتطهیر فنی اجرا ایدلمدکجه کوچه‌ملیدر .

***

انتخاب اولنه‌جق تبدیل هوا محللرینك بتون اوصاف ومزایا ومحاذیری صاییله‌میه‌جغندن بو خصوصده کوره‌نکه ، تفاخره وسائره‌یه اتباعدن زیاده خبرآکلار برصاحب وقوف وفنك نصایحنه مراجعت ایدلملیدر. هله خسته‌لر ایچون تبدیل هوا محلی انتخابنده مطلقا طبیبك‌ده رأیی صورلملیدر .... بوخصوصده نه قدر بسط حقایق ایدلسه ینه تفهیم تام مرام قابل دکلدر .

یالکز صیفیه وتبدیل هوا حیاتندن استفاده ایچون بعض قواعد صحیه‌یه رعایت ایتملیدر . یوقسه تبدیل هوادن بر نتیجه حاصل اولماز .

مواقع صیفیه‌ده منتظم جاده‌لر ، چوجق و خسته آرابه‌لرینك بلا مزاحم مرورینه مساعد و موافق یوللر اولملیدر . ضعیف ونحیف ، معلول ومفلوج خسته‌لر اولرده درت دیوار آراسنده محبوس براقیلمایه‌رق وسائط مناسبه ایله سیر وتنزه

ایتدیرلملیدرلر؛ چونکه حرکت، تنزه، سرور و راحت اولمازسه خسته کلدیکی کبی کیدر . صیفیه ، کوشك ، خانه ممکنسه کنیش ، بغچه‌لی وموذیاتدن عاری اولملیدر .

تبدیل هوادن استفاده ایچون حفظ صحت اغدیه‌یه‌ده صوك درجه رعایت ایتملی ، هله ضعیفلر بسله‌نوب قوتلنمکه ، حرکت معتدلهٔ بدنیه اجرا ایتمکه مسارعت ایللیدرلر .

مواقع صیفیه استیجار ایدیلیرسه مفروشات مطلقا تبخیر ایدلملیدر . چونکه بوکبی مواقعده کیرا اولرینه هریاز برچوق علل مزمنه وساریهٔ انتانیه مصابینی کله‌رك مفروشات وارسه اونلری ، یری ، دوشمه تخته‌لرینی ، طاوانلری ، دیوارلری بولاشدیررلر ؛ ایرتسی سنه کله‌جك کیراجیلر ایسه صحت آرامغه کلمشکن مرض بولور و صاغلام کلوب خسته دونرلر .

قاضی کویی ، صولر وسائره‌ده ، چاملیجه‌لرده اولدیغی کبی کونك بیوك برقسمنی الك فنا شرائط داخلنده یاپیلمش مردار برمسکنك ایچنه التجا ایتمکله یعنی تیاترولرده قرارکیر اولمقله کچیرمك پك فنا براعتیاددر ؛ هله فنار ، موده وسائره‌دەکی کبی توزلی دوران دائملره نه خسته‌لر، نه‌ده صاغلاملر قاپیلمامالیدرلر.

صیفیه‌لرده تنزه نزیهانه ، صافیانه اولملی : فیض طبیعتدن ، الطاف فطرتدن حصه‌یاب شفا اولمغه چالیشلملی واطبانك توصیه ایلدیکی تبدیل هوایی سوءتلقی ایتمه‌ملی ، بیهوده تلاش ومراقه لزوم کورمه‌ملی ویالکز شهردن ، غلبه‌لقلردن اوزاقلاشمقله اکتفا ایتمه‌ملی ؛ بنیه‌یه ، مزاجه ، سنه ، خسته‌لغه کوره مناسب بریر آرایوب بولملی ، ممکنسه صیفیه‌یی، تبدیل هوا اوینی برکره‌ده طبیبه معاینه ایتدیره‌رك یاتیله‌جق اوطه‌لری ، سیر وتنزهك محل ودرجاتنی تعیین ایتدیرمکه همت ایللیدر .

ایجه بیلملیدرکه : اقلیم وهوا ایله تداوی « هوادن »

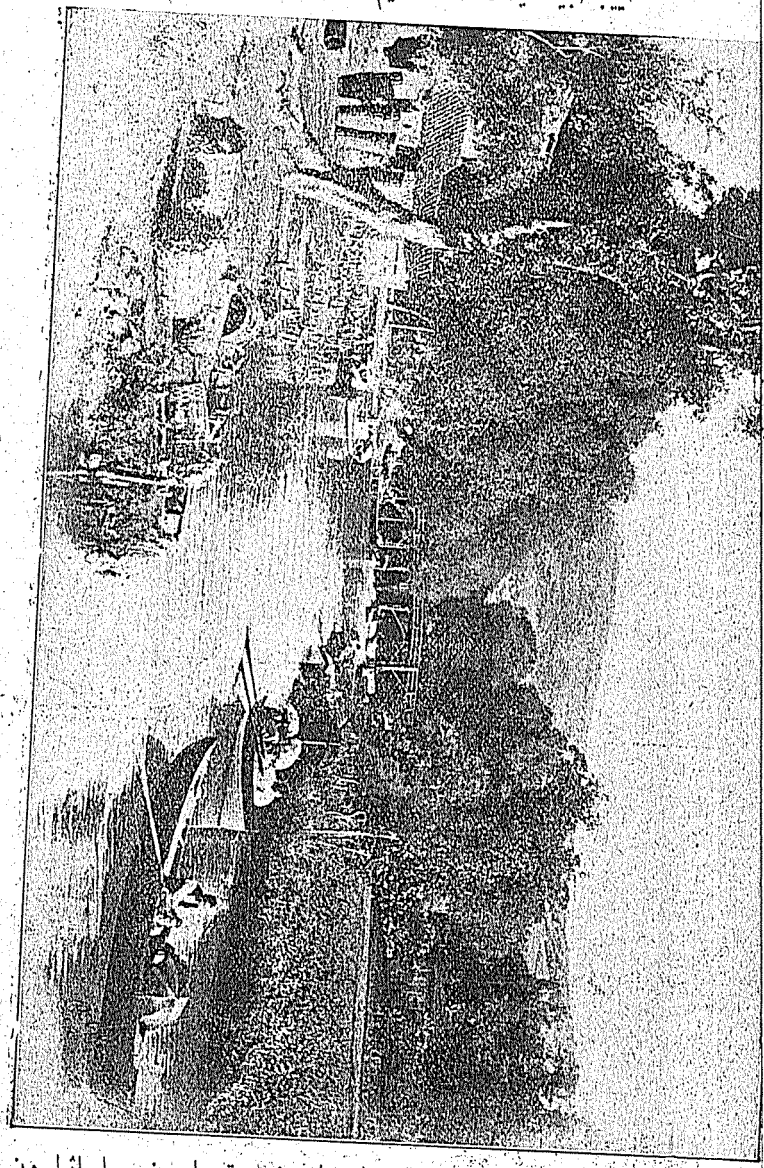

تبدیل هوا : — آناطولی حصاری ، کوك صو .

برشی دکلدر ؛ بر چوق علاجلردن ، مقویلردن ، ماساژلردن ، بیلمم نه‌لردن دهامؤثر ، دها صاف وطبیعی برواسطهٔ عافیتدر .

حیواناتده داء کئول

حیواناتك عیاشلغی ، کئوله ابتلالری انکار اولنه‌میان بر حقیقتدر . بدایت امرده بو فکر غریب کورونور ، فقط امین اولکزکه کئولپرستی حیوانلرده‌ده واردر .

حتی مشروبات کئولیه‌یه میل وابتلا حیواناتده برسائقهٔ طبیعی ، بر میل طبیعی شکلنی آلمشدر . انسانلرله موانست وترقیات مدنیه‌یه معروضیت کبی احوال بونلرده‌ده عیاشلغك بتون اوصاف هزال انکیزینی حاصل ایتمکده‌در . خلاصه بالقدن مایمونه قدر بتون اجناس حیوانیه کئولك سوء تأثیراتنه طبیعةً مهیا بولنمقده‌در .

حیوانات سفلیه‌نك اکثریسی ، مایمونلر ، فیللر ، آیینلر ، آتلر ، کوپکلر تخمر ایتمش ایچکیلره بر میل فطری واحتراص طبیعی ایله دوشکوندرلر ؛ اونلرده انسانلر کبی ، بوایچکیلرك سوء استعمالاتندن مضطربدرلر . قرون قدیمه‌ده محاربه‌یه سوق اولنان فیللره شراب ایچیریلردی ، بوحال فیل اولان یرلرده حالا جاریدر : یالکز شراب یرینه روم ویریلیورلر . حیوانات بسله‌ینلر ، « حیوانات بغچه‌لرینه » نظارتده بولنانلر فیللرك ایچکی‌یه دوشکون اولدقلرینی تسلیم ایدییورلر ؛ حتی تعیین یومیسنه برپارچه « ویسکی » علاوه ایتدیرمك ایچون تمارض ایدن ، ایکیل ایکیل ایکله‌ین فیللر واردر .

مایمونلر ، آییلر بیرایی پك سوییورلر ؛ هله راقی بوله‌بیلمك ایچون هر درلو سرقت وحایلازلغی کوزه آلدیرییورلر . بونی

آفریقانك یرلی اهالیسی پك ایی بیلیور واکثریا بو بدبخت حیواناتی آولامق ایچون کئوله اولان دوشکونلکلرندن استفاده ایدییورلر: مثلااورمانك مدخلنه برکوچوك فیچی براقویریبورلر؛ مایمونلر هرطرفدن قوشوشوب بوبیرایی ایچیور، ایبدن ایی‌یه سرخوش اولیور، عادتا زنجی ایله مایمونی فرق ایده‌میه‌جك برحاله کلیورلر؛ اووقت بر زنجی بر مایمونك الندن طوتوب قصبه‌یه کوتورمکه باشلاینجه دیکر مایمونلر دخی بری بری آرقه‌سندن دیزیله‌رك اوکده‌کیلری تعقیب ایدییورلر؛ بووجهله برزنجی، برسوری سرخوش مایمونی آولامغه موفق اولیور. برکره مایمونلر قفسه کیردیلرمی، زنجیلر اونلره متوالیاً بیرا ضیافتی چکمکده قصور ایتمه‌یور، کیتدکجه ایچکینك مقدارینی آرتدیریبیور، وزواللی مایمونلری عادتا قفسدن چیقامیه‌جق برحالت عیاشیه‌یه کتیریبیورلر.

حیواناتده‌کی داء کئول دخی کوندن کونه ترقیلر استیلالر کوسترمکده‌در. نیویورق آتلرینك برچوغی عیاشلغه آلیشمشلر؛ خصوصیله بیرا فابریقه‌لرینك بارکیرلری عادتا کئول مبتلاسی اولمشلر؛ فیلیزلنمش آرپه طورطوسیله بسله‌نن بوحیوانلر بیرادن پك خوشلانیور، صاحبلرینی کندیلرینه بیرا ایچیرمکه مجبور ایدییور، بویله بیرا ایچه ایچه بدنلرینه موقت برسمیزلك کلیور؛ بوزواللیلر حقیقی «هذیان عیاشین» نوبتلرینه تلف اولوب کیدییورلرمش.

حتی برآت میخانه‌نك اوکندن کچرکن مطلقا توقف ایدرمش. بارکیرلرك بعضیلری سرخوشلق سائقه‌سیله اوقدر تحف اوضاع واطوار کوستریبیورلرمش که میخانه‌لرك مداومین کیف پرستانی بونلره قدح اکراملرنده بولنه‌رق اوضاع شوخانه ورند مشربانه‌لریله کوکل اکلندیریبیورلرمش!..

هله پاپاغانلر کئولك سوء تأثیراتندن حقیقی برهزاله مبتلا اولمشلردر. بونلر اك زیاده کئولی چوق شرابلری سوییور، یاواش یاواش سرخوش اولیورلرمش. خانه صاحبنك بولنمادیغی زمانلرده اوشاقلر بوزواللی حیوانلره قانه قانه شراب ایچیره‌رك سرخوشلقلرینی کمال ذوق ایله تماشا ایدییورلرمش!

سرخوشلق علائمی دها برچوق حیوانلرده، قارغه‌لرده، بایقوشلرده، کدیلرده، کوپکلرده‌ده کوریلیورمش؛ خلاصه داء کئول بتون طبیعتی استیلا ایتمك اوزره‌در؛ حتی آمریقا مؤلفینندن مستر (والش) پانسیلوانیانك کوچوك برشهرنده «اولدتهم» آدلی بر بالغك هذیان عیاشین نوبتنه طوتوله‌رق کندیسنی برقابایه چارپمق صورتیله انتحار ایتدیکنی نقل وحکایه ایدییور!..

۱۸۹۸ سنه‌سی پارسده دها غریب بر وقعه کورولمشدر: «(ویللهت) جاده‌سی طولومبه‌جیلرندن برچوغی بر بارکیری برشراب مغازه‌سندن زوری زورینه وکوچ حال ایله چیقاره‌بیلدیلر. شرابجی برچوق زماندن بری برقسم شرابنك سرقت ایدلدیکنی حس ایدییور وسارقلری هیچ بروجهله الده ایده‌میوردی. شراب تاجرینی اك زیاده دوچار حیرت ایدن مسئله سارقلرك باشقه بر شیئه طوقونمایه‌رق یالکز شراب ایچوب کیتملری ایدی، ساده دامجانه‌لرك، شیشه‌لرك قیریلدیغی وشرابك ایچیلدیکی کورولیوردی. شراب مخزننك اوزرنده‌کی آخورده یاتان بارکیره دخی آره‌صیره برراحتسزلق عارض اولیوردی: حیوانك باشی دونیور، سنده‌له‌یور، بلاسبب طوپاللایور ودیوارلره چارپیوردی.

بر صباح تاجر آخوره کیره‌رك بارکیرك یرینی بوم بوش

بولور : اولاً بارکیری خیرسز آلمش ظننه ذاهب اولور؛ فقط بردن‌بره مخزندن قوپوب‌کلن نسبتسز و آهنکسز برغلغلهٔ عیاشانه نظر دقتنی جلب ایدر ، اوشاقلرینی چاغریر ویاننه بررووه‌لوه‌ر آله‌رق خیرسزلری یاقه‌لامق امیدیله مخزنه اینر ، نه‌کورسه بکنیرسکز : بارکیر قیروب دوکدیکی مینالر ایچنده بدمست برحالده یاتیور !..... بوچارپای بدمستی آیاق اوزره قالدیرمق پك کوچ اولور ، صوکره طلومبه‌جیلر چاغریله‌رق جوارده‌کی آخورینه نقل‌اولنور واوراده بارکیریانی اوزرینه یاتوب بر مدت دکیز طوتمش کبی سرسم ، سرسم استفراغ ایدر ، تقلصلر ، تشنجلر کوسترر .

جلب ایدیلن بیطار بونازنین عیاشك کور سرخوش اولدیغنی وبو حیوانده داء کئولك اك شدتلی بر ابتلا حالنی آلدیغنی سویلر . بوحال شراب تاجرینك‌ده شبهه‌سنی حل‌ایدر وزواللی آدم آرادیغی خیرسزك کندی مالی ، کندی حیوانی اولدیغنی آکلار . صوکره آدمجغز برقاچ آی‌اول پك‌یورغون دوشن بومپونه — «بومپون» بارکیرك آدی‌در — بر آز شراب ایله ایصلادیلمش یولاف ویردیکنی تخطرایدر ، سایس‌ده تنبلك ایده‌رك حیوانه شراب شیشه‌لرینك ایچنده بیقاندیغی صویی ایچریبورمش ، ایشته اوکوندن‌اعتباراً حیوان شرابه آلیشمش ، کیجه‌لین هرکس درین‌اویقویه دالدیغی‌برزمانده مخزنك‌قاپوسنی دیشلریله آچه‌رق کیدوب قانه ، قانه شراب ایچیورمش ؛ فقط مع‌التأسف بوسفر مقدارینی‌زیاده قاچیرمش‌وایچدیکی او آتشین مایع سبب مماتی اولمشدر ! »

۱۸۹۸ سنه‌سی کانون اولنك نهایتنه‌دوغری پارسده‌جریان ایدن شووقعه جداً غریب وشایان مراقدر :

« پارس چماشیرجیلرندن برینك غایت کوزل برکدیسی وارمش . صاحبی بوکدی‌یی پك سور ، سوسلر ، یانندن بر دورلو آییرمازمش . بو پاموق کدی رومه باتیریلمش چوره‌ك یمکه آلیشمش . صوکره ، حیوانجغز روم قوقوسنی تعقیب ایده ایده جوار چوره‌کجینك دکاننده‌کی روم کوپنی بولمش واورادن هروقت دویه دویه روم ایچمکه باشلامش . بر مدت صوکره چوره‌کجی بوسارق چارپایی یاقالایه‌رق آتدیغی بر صوپا ایله آیاغنی قیرمشدر .

کدی ایسه بر دورلو اصلاح نفس ایده‌مه‌مش ، آره‌صیره ینه چورکجینك روم کوپنه دالمغه باشلامش . فقط چوره‌کجی کدینك صاحبنه ایشی خبر ویره‌رك کدی بر دها روم ایچمکه کلیرسه اولدیره‌جکنی سویلدیکندن آدمجغز کدیسنه یومیه بر قدح روم ویرمکه مجبور اولمش ، صوکره‌لری تدریجی‌اوله‌رق آبسنت ، راقی ، قونیاق وسائره‌یه‌ده آلیشدیرمش .

کیت کیده کدی تام‌عیاش اولمش ، آرتق سوقاقلرده عادتا بر دیواردن دیکر دیواره یالپالایه‌رق کیتمکه باشلامش . فقط بر آز صوکره کدینك طبیعتی دکیشمکه وسرخوش کدی خویسز برباد ، ستیزه‌جو برحال آلمغه باشلامش ...

صوکره بونی معاینه ایدن بیطار کدینك قودوره‌جغنی خبر ویرمشسه‌ده صاحبی‌اولدیرلمه‌سنه راضی اولمیه‌رق خصوصی بر یرده تحت مشاهده‌یه آلدیرمشدر . برکون چماشیرجی سوکیلی کدیسنك زیارتنه‌کیتمش‌ایسه‌ده چیلغین حیوان صاحبنك اوزرینه آتیله‌رق پانطالونی پارچه‌له‌مکه باشلامش وچماشیرجی بو سرخوشك پنجهٔ سباعانه‌سندن قورتولنجه‌یه قدر بدننه بر چوق یارالر آچیلمش و نهایت تأثیر کئول ایله قودوران ،

خیرچینلانان سوکیلی کدیجیکنك پولیسلرك دکنکلری آلتنده اولدیریله‌سنه چار ناچار موافقته مجبوراولمشدر ... »

کوریلیورکه داءکئول حیوان، انسان بیلمیور، هپسنك‌ده طبیعتی ، اخلاقی دکیشدیریبور : انسانی جانوار ، حیوانی قودورمش ، چیلغین برمخلوق حالنه قویویور!

حیواناتده کورولن شو احوال ضلالت اشتمال عیاشین بشریه ایچون برشمهٔ عبرتی حاوی دکلیدر ؟...

مشاهیر اسلاف اطبا

ابن‌سینا

شرق اطباسنده برذوق مخصوص حکمت ، برطینت مستثنای نزاهت واردرکه آثار سرور آورینی هرعصرده ، حتی علم وفضلك نظراهمال ایله کورولدیکی دورلرده بیله کورمه‌مك ممکن دکلدر. اطبای شرقده‌کی بوذوق بدایعپرستی‌یی ، حکمت وطب ، ادبیات والهیات ایله امتزاج ایتمش اولان بوفلسفهٔ مخصوصه‌یی ـ که آثارینی اطبای سالفهٔ عثمانیه‌ده عیان بیان کورمکله مفتخرز ـ اك زیاده تتبع ایلدکلری آثارمخلده ومعظمهٔ فنیه‌یه عطف ایتملیدر. اشته اوآثاری ابداع وایجاد ایدن یوجه دهالردن ، ذکاسنه بوکونکی فضلای غربی بیله حیران ومفتون ایله‌ین علمای خطیرهٔ امتدن بری ، بلکه‌ده اك برنجیسی « ابن‌سینا » در ....

طبابت حاضرمزك تأسسندن اوّل مدارس طبیهٔ اسلامیه‌ده تدریس اولنه کلن آثار حکمیه وطبیهٔ ابن سینا قوصقوجه بر جهانك عصرلرجه بدرقهٔ حرکات فنیه‌سی اولمش ، افکارنده کورولن شمول وعمومیت ، نقاط نظرنده‌کی نفوذ ودقت بوکون بیله شرق وغربی ذکاسنه قارشی صفبستهٔ تقدیر واحترام ایتمکده بولنمش وآثار علمیه‌سی اك بیوك حکیم وعالملرك زیور حافظهٔ ادراك وعرفانی عداولنه کلمشدر .

ابن سینا حقیقةً بیوك بردها ، بلکه‌ده دهادن بیوك بر ذکای خارقه نمادر. آثارنده‌کی اسلوب غیرمطرد ، اواستعجال غریب تحریر، تعبیرات وکلماتنده‌کی غرابت وتجددقوجه علامه‌نك نه‌قدر محصولدار ومالامال برمفکره صاحبی اولدیغنی واضحاً

کوستریبور ؛ حتی ابن سینانك یازدیغی او قوجمان مجلدات طب وحکمتده کورولن تقسیم وتنوع بوکون بیله غبطه بخشای مؤلفیندر . طبی ، طبه تعلقی اولان بتون علوم وفنونی صورت افاده‌سنده اودرجه شایان دقت بروضوح واردرکه مؤلفك بو صحائف کزیده‌یی بیله‌رك ، « اوقویه‌رق » ، « اوقوته‌رق » یازدیغی بادیٔ نظرده آ کلامامق قابل دکلدر ...

***

ابن‌سینا کیمدر ؟ ابن‌سینا اساساً وحقیقةً تورکدر ، « ابو علی حسین بن عبداه بن‌سینا » نامنی آلان بوحکیم فضائلنمون بخارایه یاقین برکویده ، (أفشنه) ده دوغمشدر (سنهٔ هجریه ـ ٣٧٠) . اصلاً بلخ اهالیسندن اولان باباسی سامانیلردن (نوح بن منصور) ك معیتنده (خرمثین) نامنده‌کی کوچوك برقصبه‌ده مأمورایکن بالآخره (أفشنه) کویجکزینه چکیلمشدر . ابن سینانك باباسی اسماعیلیلردن ایدی ، أونده برچوق صاحب اقتدار علما ایله مباحثهٔ حکمیه ودینیه‌ده بولنوردی ، اشته ابن‌سینا بومباحثه‌لر آراسنده ، یعنی جدی برمکتب عرفانده پرور شباب کمال اولمشدر .

ابن‌سینا دها اون یاشنده ایکن قرآنی وفنون موجوده‌نك بیوك برقسمنی متناً حافظهٔ بدیعه‌سنه نقش ایتمشدر . صوکره‌لری بوحکیم جهد اعتیاد فنون عالیه تحصیلنه ، ریاضیات ، حکمت طبیعیه ، منطق وفلسفه ، علم کلام نظری ایله توغله قویولیور ، صوکره صوکره استادی عیسی بن یحیی‌نك دلالت وارشادیله فن جلیل طبده ابراز بدایعه باشلایور .

ابن‌سینادهااون‌بش ، اون آلتی یاشنده‌ایکن برطبیب شهر تشعار

اولدی ، اواثناده سامانیلردن [نوح بن منصور] خسته‌لندی وکنج [ابوعلی‌نك] نك مداواتی سایه‌سنده ایی اولدی ، اشته بووسیله ایله ابن‌سینا سرای سامانیانك او مشهور ونادیده کتبخانه‌سنه قدر یول بولدی : او بحر واسع عرفاندن بول ، بول استفاده ایده‌رك برچوق مجلات معرفت وحکمت وجوده کتیردی .

پدرینك وفاتی ونوح بن منصورك سقوطی اوزرینه ابن سینا خوارزمك (کرکانج) شهرینه کلدی و [خوارزمیلر] ه انتساب ایتدی . (٢٣) یاشنه ایرن کنج فیلسوف بورالرده‌ده بارینه‌میه‌رق برقاچ سنه بحر حزر سواحلنده طولاشدی ، دوردی . صوکره جرجانه کله‌رك اوراده رفیق شهیری ابوعبید جرجانی ایله عقد مصافات ایلدی . جرجانك اك بیوك ومقتدر ارباب یسارندن اولان [ابو محمود شیرازی] نك تشویقیله جامعلرده ، مدرسه‌لرده ایسته‌ینلره درسلر اوقوتمغه ، شعاعات حقایق فشان حکمتی هرطرفه توجیه ایتمکه چالیشدی . اشته اهم آثاری اولان (قانون) دهاً نمون بودورهٔ حیات وتتبعاتنك ثمرهٔ قیمتداریدر .

٣٤ یاشنده ایکن [ری] دن کوستریلن طلب اوزرینه ری حاکمی مجدالدوله‌نك یاننه کیتمش وآثار مشهوره‌سندن [فصول] ی ـ که علم روحه عائددر . ـ اوراده یازمشدر . صوکره معده خسته‌لغندن مضطرب اولان همدان حاکمی شمس‌الدوله ـ که مجدالدوله‌نك برادریدر ـ نك تداویسی ایچون همدانه کیدرك تدابیر دوائیه‌سنك نائل موفقیات اولمسی اوزرینه اوراده « وزارت » خدمت جلیله‌سیله توظیف ایدلمشدر .

شوقوجه حکیمك بوحیات سیاستی نه‌قدر عبرت انکیزدر :

بریاندن حکومته اعطای نظام وانتظامه چالیشیور ، بریاندن‌ده (ارسطو) نك فلسفه‌سنی توضیح واجماله ، « شفا » کتاب مستطابنی تحریر وتألیفه مسارعت ایدییور ، مدرسه‌لرده دخی حکمت ، طب ، ریاضیات ، فلکیات ، منطق ، کلام کبی علوم عالیه تدریسیله اوغراشیوردی . بو اثناده شمس‌الدوله‌نك ارتحالی اوزرینه یرینه کچن اوغلی تاج‌الدوله دخی ابن سینایه تکلیف وزارت ایتمش ایسه‌ده آرتق بوکبی ایشلرله اوغراشامیان حکیم مشار الیه تکلیف واقعی عدم قبول ایله تألیفات متعدده ومهمه‌سنی نشر وتحریره چالیشمشدر .

فقط حضرت حکیم بو محلده‌ده راحتسز اولمش وبرطرفه صاووشمق ایسته‌مشسه‌ده تاج‌الدوله‌جه بعض ملاحظات اوزرینه اولدیغی یرده براقلمسنه قرار ویرلمشدر . آثار مخلده‌سنك بیوك برقسمی اوراده‌کی حیاتنك یادکاریدر .

صوکره ، کندیسیله مناسبتده بولندیغی ادعا اولنان اصفهان حاکمی علاءالدوله همدانی ضبط ایدرك ابن‌سینایی سفالتدن قورتاردی ، ابن‌سینا دخی شکرانیه اوله‌رق اوراده تدریس فنون ایتمك اوزره اصفهانه کیدوب شیخ عبدالله زائدی‌نك دائره ومسکننده قرارکیر اولدی . فقط غزنویلرك اصفهانی استیلا ایتملری اوزرینه ابن‌سینا دخی علاءالدوله ایله همدانه قاچدی .

ابن‌سینا همدانده مهلك برخسته‌لغه طوتولدی ؛ تشبث ایتدیکی مساعیٔ جسیمهٔ فکریه وافراطات دماغیه مبتلا اولدیغی معده خسته‌لغنی آرتدیردقجه آرتدیردی ، عادتا طاشیردی ، دوکدی . قوجه حکیم ذوفنون آن اسف انکیز مماتك تقربنی کورونجه برپشیمانیٔ یأس آمیزایله ایثار صدقات وخیراته قویولمش

ونهایت ۴۲۸ سنهٔ هجریه‌سی رمضانده (۵۸) یاشنده ایکن جنات عالیاته دوغری شهپر کشای اعتلا اولمشدر .

***

ابن‌سینا اسلامك فوق العاده برنحریری ، برکت ووسعت آثاریله مشتهر برمؤلفی‌در . عدد آثاری یتمشدن ، بلکه‌ده یوزدن زیاده‌در . بوراده او آثار مهمه‌یی برر برر صایمق امکانی بیله یوقدر . آثارینك اك کوزل مجموعه‌لری آوروپاده (لاید) شهرنده ، انکلیزلرك (اوقسفورد) دارالفنون مشهورینك کتبخانه‌سنده بالانشین حفظ واحترامدر . ابن‌سینانك اك کزیده اثری بیوك برمحیط المعارف علوم فلسفیه تشکیل ایدن وألآن بیله ایادیٔ تعلم واستفاده‌ده دولاشان (الشفا) در . بونك تلخیصندن عبارت اولان (النجاة) مشهور برمجلهٔ طبیه اولان (القانون)ه‌ذیلاً ۱۵۹۳ سنهٔ میلادیسنده روماده طبع ونشر ایدلمشدر . (النجاة) منطق ، فیزیق وعلوم مابعدالطبیعه‌دن باحثدر .

***

ابن سینا حکمت مشائیه منتسبینندندر . فقط اونك‌ده ، سائره حکمای بنام اسلام کبی علوی وخصوصی برچوق نقاط نظری واردر . ابن‌سینا « شفا » سنك مقدمه‌سنده مسلك حکمت حقیقیسنی بیامك ایسته‌ینلرك « الحکمة الشرقیه » عنوانیله یازدیغی اثر مهمی اوقوملرینی توصیه ایدییور .

ابن سینانك اك کزیده قدرت فلسفیه‌سی حیات وروحك صورت تلقی وتقسیمنده کورولیور : اوکا کوره « روح نباتی روح حیوانی ، روح بشری » عنوانلریله اوچ درلو روح واردر .

روح بشری دیکر ایکی روحك بتون خواص ومزایاسندن بهره‌یاب بر روح تام واکمل یعنی اخص واشرف ارواحدر . روح بدنك هیچ برقسمنده دیکلدر ، برقوت کبی بتون بدنه منتشر برشی‌ده دکلدر، روح بذاته وحیددر وبووحدتده تعلقنه کوره تجلییاب اوله‌بیلیر . روح ابدی‌الدوام ومصون زوالدر .

«روحك جسمه اولان تعلقی ایسه زائل وموقت برشیدر ، معنوی ولاهوتی برقوت اولان روحك ، مظهر مادیسندن عبارت اولان بدنی ترك ایتدکدن صوکره ابدیت ذوقا ذوقه رجوع ایده‌جکی طبیعیدر. جزاوعذاب برروح برفتوح ایچون اولسه اولسه موقت براضطراب تشکیل ایده‌بیلیر ؛ روحك خالق لایزالی اونی اك صوکره منازل عالیهٔ مقصوده‌سنه ایصال ایدر ... »

ابن‌سینانك حکمت بدیعه‌سی برحکمت معلای متدیانه‌در ، قوجه حکیم دین مبین ومتینك بتون حکمیات وعلوماتنی احاطه‌لی، شموللی برنظرله تلقی ، قبول وایضاحه مسارعت ایتمشدر .

مهابط وتعالیات فکریه‌سنی ایضاح ایدن واوحکیم عالیقدرك بیوکلکنی ، شمول نظر وتفکرینی کوسترن شو قطعه‌سی نه‌معلا برحقیقت حکمیه‌یی ، برحیرت حکیمانه‌یی احتوا ایدییور :

هبطت الیك من المحل الارفع ورقاء ذات تعزز وتمنع
محجوبة من کل مقلة عارف وهی التی سفرت ولم تترقع
وصلت علی کره الیك وربما کرهت فراقك وهی ذات تفجع

ابن‌سینانك فارسی ، حتی تورکی اشعار وآثاری بولندیغی ذکر وروایت ایدیلیور . فارسیدن علم لغته دائر (دانش‌نامه) نامنده براثر مهمی واردر . زماننده مسلك حکمیسنی حسن

تلقی ایده‌میه‌رك حقنده دیل اوزاتان بعض کوته بینانه قارشی شو قطعه‌سیله ویردیکی درس عبرت نه‌قدر مؤثر ومعلادر :

کفر چو منی کزاف وآسان نبود محکمتر از ایمان من ایمان نبود
دردهر چو من یکی وآن هم کافر پس درهمه دهر یك مسلمان نبود

***

ابن سینانك کیمیاجه‌ده برچوق کشفیاتی واردر ، سیمیایه عائد اولان معلومات آراسنه قاریشان بوواضح ومحقق قواعد فنیه‌نك ترقیات فنه پك بیوك خدمتلر ایتدیکنی کیمیا کروحکیم شهیر (برتلو) مفتخرانه وتقدیرکارانه اعلان ایدییور .

بوندن باشقه صناعت طبده پیدا ایلدیکی بهره واستطاعت بالا قوجه حکیمه هرطرفده « شیخ‌الرئیس » عنوان افتخارینی ویردیرمشدی . ادوار عثمانیه‌نك هر عصرنده ، هردورنده یوزلرجه‌سی یتیشن اطبای قدیمهٔ عثمانیه‌نك ، احاطهٔ عرفان ومهارتلرینی حیرتلرله تتبع ایلدیکمز حکمامزك افکارحقایق دثار طبیبانه‌لرینی تنویر وتهذیب ایدن آثار فنیه‌نك برچوغی ابن سینانکیلر ایدی . ابن‌سینانك بوکونکی طبابت ملیه‌مزه اولان تأثیری ایسه دها واضح وآشکاردر : اصطلاحات طبیه وفنیه‌مزك برچوغی آثار فنیه وطبیه‌سندن مقتبسدر . فقط شوکا اسف اولنورکه بویوله ایدیلن خدمات بالا خره ، اهل لیاقتکارینك کسب ندرت ایلمسی اوزرینه ، یاری یولده براقیلمش وبراوقیانوس ومحیط واسع اولان اوآثار جسیمهٔ مخلده ایچه تتبع ایدیله‌دن، آرانوب طارانمه‌دن هرکس ایسته‌دیکی کبی اصطلاحات وضعنه باشلامش وَ هرعلمده حرمت ومحافظه‌سی شریطهٔ ترقی اولان ، عنعنهٔ فنیه کسسته ومختل براقیلمشدر . اومولورکه

اخلاف بویوله دها زیاده بروقوف مشکلپسندانه ، بر بلوغ واقفانه ابراز ایدرك بوکون کلمات واصطلاحات حکمیه وطبیه ـ مزی برکشاکش هرج مرج نما ایچنده براقان شو یولسزلغك اوکنی آلور .

باری برکره دوشونولسون ، عثمانلی اطبای سالفه‌سنك بو یولده‌کی خدماتی نه قدر جانسپارانه‌در ، تورکچه اوله‌رق یازیلان برچوق آثار قدیمهٔ طبیه وار ؛ اطبای قدیمه‌مز آراسنده « قانون ابن سینا » یی تمامی تمامنه شرح ایدن ، ترجمه ایله‌ین فضلا دخی وار : اشته اون ایکنجی عصر هجری اطبای عثمانیه‌سندن توقادلی طبیب شهیر مصطفی افندی جنتمکان سلطان مصطفی علیه رحمة‌الملك‌الاعلی حضرتلرینك امری اوزرینه قانونی اوچ جلد اوزرینه تورکچه‌یه نقل و ترجمه ، حتی تعلیق وتحشیه ایتمش ، شفائی ، رفیع زاده ، شانی زاده وسائره کبی برچوق رؤسای اطبا دخی شیخ‌الرئیسك آثار فنیه‌سنه شرحلر ، حاشیه‌لر ، تعلیقلر یازمشلردر . طبابت عثمانیه‌مزه تأثیر فکریسی بوقدر فیوضاتنثار اولان وکندیسنه منسوبیت مسلکیه ودینیه‌مز اك بیوك برمدار مباهات وافتخار تشکیل ایله‌ین بونحریر بی مدانینك آثار برکزیده‌سنی دکل تتبع وتنقید ، حتی فهم و وادراك ایده‌جك اطبانك پك آز اولمسنه نه‌قدر ابراز تأسف وتلهف ایدلسه آزدر !...

بز ابن سینایی بنمسه‌مه‌لی‌یز ، حتی اوحکیم شهرتشعاری هنوز تمامیله طانیه‌میان آوروپایه‌ده بز طانیتمالی‌یز ؛ چونکه برآوروپالی وقوف لسان و بیان ایله آثار ابن سینایی اوقویه‌بیلسه دخی ، اکثریا اواعمالات فکریهٔ مهمه‌یی درك وتیقن ایده‌جك نصیب خصوصیٔ فندن محروم بولنور ، بناءً علیه

مزایای دقیقه ورقیقه‌سنه ایره‌مز . . . بز شرقلیلر ، شرق اطباسی اونك روح ومعنویتنی ، فکر وافاده‌سنی ـ حکمیات اسلامیه‌یه واقف‌اولمقلغمز سائقه‌سیله ـ دها ایی طانیر ، بیلیر ودها کوزل ایضاح ایدرز . برده بوکون استانبوله بر زینت عال‌العال فنی ویرن اسکی کتبخانه‌لرمزده شیخ رئیسك تألیفاتدن اولمق اوزره هنوز آوروپانك کورمدیکی ، کوره‌مدیکی بیلمدیکی و بیله‌مدیکی برچوق آثار برکزیده وارکه بونلر بزم کندی مالکانهٔ فنیمزدر ؛ تدقیق وتتبعلری ده‌ینه کندی وظیفه‌مز ، کندی وجیبهٔ ذمتمز اولمق لازم کلیر ...

***

افکاری طبابت عالم اوزرنده سکز اون عصر قدر حکم سورن ، هرصنیعهٔ اندیشه‌سی هرکسجه مقبول ومستثنا صاییلان وآثارینك برچوغی آوروپاده لاتینجه‌یه ، آلمانجه‌یه ، انکلیزجه‌یه حتی عبرانیجه‌یه دفعه‌لرجه ترجمه ایدلمش وکثرت استعمال ایله سیمای نامی بیله تحریف ایدیله‌رك (آویسه‌ن — Avicenne) حالنه کتیرلمش وقانونی دها برعصر اولنه کلنجه‌یه قدر آوروپادارالفنونلرنده منتظماً تدریس ایدیله کلمش اولان بوحکیم عالینژاد حقنده بویله برایکی صحیفه‌لق بیان حرمتکارانه ایله اکتفا ایدیله‌مزدی ؛ نه چاره‌که نه زمین ، نه‌ده اثرك مقصد نشریسی بوندن زیاده سنه مساعد دکل . ابن سینایی ایچه آکلاتمق ایچون سنه‌لرجه چالیشوب جلدلر ، بیکلرجه صحیفه‌لر یازلملیدر ؛ چونکه اوحکیم تحریر اوقدر درین ، اوقدر وسیع ، اوقدر بیوك ، اوقدر بی‌حدوددر ...

ختان
وَ
فن

ختـان برامر شریف دینی وپك بیوك بر قاعدهٔ حفظ صحتدر . بز اسـلاملر حقیقةً بختیـارز : قواعد حفظ صحتك مهملری احکام جلیلهٔ دینمزده موجوددر ؛ بنای متین اسلامیت طهارت ونظافت اوزرینه مؤسسدر ، (نبی الدین علی النظافة) حدیث شریفی ایله مثبت ومبرهندرکه اسـاس دین طهارتدر ، طهارت ایسه امراضك اك قوی معارضی، اك غالب دشمنیدر. « غلفه » دینیلن دری پارچه‌سی آلت تناسـل ذکور ایچون مانع طهارت ، بناءً علیه باعث امراض اولمسـنه مبنی غلفه‌یی حذف ایتمکدن عبارت اولان « ختان » ك اك امین بر واسطهٔ طهارت تناسلیه اولدیغی آزادهٔ اشتباهدر .

ختـانك صحته اولان خدمتی شـونکله‌ده مثبتدرکه اکثریا « تضیق قدامی » دینیلن خسته‌لغه مبتلا اولان ادیان سـائره اصحـابی شفایاب اولمق ایچون کندیلرینی سنت ایتدیرمکدن باشقه چاره بولامایورلر .

غلفه‌نك موجودیتی آلت تناسـلده بر طاقم خسـته‌لقلر حاصل ایدر ؛ چونکه بو فضله دری ادرار ، منی وسائره کبی بر طاقم موادك دری ایله آلت تناسل آراسنده قالمه‌سنه سبب اوله‌رق تعفنات وتخرشاته باعث اولور ؛ معروض تعفن اولان یرلرده ایسـه میقروبلر نشـو ونما بوله‌رق التهـابلر ، یاره‌لر ، جراحتلر ، هردرلو عوارض حاصل ایده‌بیلیرلر .

بعضـاً غلفه‌نك آغزی دارالیر ، او درجه‌ده‌که خشـفه

آرتق میدانه چیقاریله‌ماز ، ایشته تضیق قدامی دینیلن خسته‌لق بووجهله حصوله کلیر؛ تبول اثناسنده ادرارك برقسمی داخلده قالیر ، تعفن وتخرشـه وبونلرك نتیجه‌سی اوله‌رق یاره‌لره ، جراحتلره سبب اولور . بودارالمه اکثریا ایلریلر ، اودرجه‌یی بولورکه آرتق بول آنجق داملمه ، داملمه خارجه چیقـابیلیر ، البسـه‌یی تلویث ایدر ؛ خارجه چیقامایان بولك تضییقیله غلفه ایچی بوش بریومری تشکیل ایتمك اوزره شیشر ، ایکنجی بر مثـانه حالنی آلیر ، ادرار بوراده بریکه‌رك مزعج ، نظـافته مانع برصورتده داملامقده دوام ایدر . فقط بعضاً تضیق پك ایلریلر ؛ ادرارك بر قطره‌سی بیله اخراج ایدیله‌مز ، کرك اصل مثانه ، کرك بوغلفهٔ متوسعه دولوب کریلیرلر ، ادرار قانه قاریشـیر وبوحال اضطرار ، جانسـوز واذیتلی بر اولوم ایله نهـایتپذیر اولور ؛ یاخود اصل مثـانه تراکم بول ایله اوقدر کریلیرکه چاتلامغه مجبور اولور ، ادرار قارن زارینك ایچنه دوکیلیر ، ینه فجیع ، المناك براولومه منجر اولور .

بوکبی عوارض وخیمه‌سیله حیاتی تهدید ایده‌بیلمکله برابر بوحال مرضی ، وظیفهٔ تناسلیه‌نك‌ده اجراسنه مانع اولور .

بعضاً مناسبت غیر مشروعه یادکاری اوله‌رق آلنان « بل صووقلغی » و « قرحهٔ لینه » تسمیه اولنان ساری بر یاره‌نك ظهوریله دخی غلفه شیشر، خشفه میدانه چیقاریله‌ماز؛ بوحال طهـارت طبیعیه‌نك اجراسـنه‌ده قطعیاً مانع اولور ؛ بتون پیسلکلر، افرازات وتراکمات مرضیه احتباس ایدر. بوخسته‌لقلرك سـیزلری اوزادقجه اوزار ؛ باخصوص تحملی غیر ممکن اوجاعه سبب اولور . برچوق عارضه‌لرك سبب یکانه‌سی اولان بودری قطع ورفع ایدیلمینجه بوخسته‌لقلر دفع ایدیله‌مز. بوکون

طبابتده قطعیاً تأسس ایتمش برقاعدهٔ اساسیه‌وار: «امراضی محو ایتمك اسبابنی ، اسباب مکونه‌سنی ازاله ایتمکله قابلدر . » ، بوندن امین طریق شفا یوق کیدر . اشته ختان امر مسنون دینیسی‌ده دورلو دورلو امراضك سببی اولان غلفه‌یی محو وازاله‌ایدییور؛ دیمك ، ختان بزی دوچار اوله‌بیله‌جکمز برطاقم خسته‌لقلردن صیانت ومحافظه ایله‌یور .

سنت اولنمامش چوجقلرك کیجه یتاقلرینه تبول ایتملرینه‌ده قسماً غلفه سبب اولور ، بوقدر فنالقلرك سبب موجبی اولان بودری‌نك مضر اولدیغی بوکون فناً تحقق ایتمشدر . بوحقیقتی آکلادقدن صوکره دین اسلامك شو قاعدهٔ مسنونه‌سنده‌کی علویته حیران اولمامق قابل دکلدر !

اوت : بزاسلامار ختان امر مسنونی اجرا ایتدیکمزدن دولایی بختیارز ،لکن دها وار : ختان پاکدر ، باعث طهارت، دافع امراض عدیده برواسطهٔ توقی ، برعملیهٔ مهمه‌در . فقط بویله برعملیه‌یی بوکون مع‌التأسف فنی‌وپاك اوله‌رق یاپامیورز . سنتجیلرمز ، « ایبلك یاپیورز » دییه فنالق یاپیورلر ؛ چونکه آچدقلری یاره‌لری انتانه دوچار ایدییورلر ، پیسله‌یورلر وکسه‌جکلری طرزی ، مقداری ، بر یاره‌نك ویره‌بیله‌جکی عوارضی و او عوارضی منع ایدن وسائطی بیله‌میورلر .

***

اولا ختانه بر « عملیه » دییورز ، عملیه نه دیمکدر ؟ — طبك بعض امراضه قارشی چارهٔ اشفا اولمق اوزره قوللاندیغی وسائطك هربری برعملیه‌در ؛ ختان دخی غلفه‌نك ویره‌بیله‌جکی امراضك تداویٔ جراحیسی دیمك اوله‌جغندن « امر مسنون ختان » ، دینی برقاعده اولمقله‌برابر ، برواسطهٔ اشفادرده...

چونکه ، علم طب برعلم شریف شرعی ... دینلدیکنه و « العلم علمان علم الابدان ثم علم الادیان » حدیث شریفیله هرشیدن اول تحقق مقتضی براجتیاج اولدیغی اعلان بیورلدیغنه نظراً ختان مسئله‌سنده دخی طبك حق نفوذ ومداخله‌سی انکار اولونه‌ماز. شریعت مطهرهٔ محمدیه ختان شودر ، غلفه شوقدر کسیله‌جك، شوکونده کسیله‌جك کبی وسائر اوامر شریفه‌سنی اعطابویوریور؛ صوکره فن جلیل طب‌ده وصایای لازمه‌یی تبلیغ وتفهیم ایدییور، قواعد صحتبخشاسنك تطبیقنی آرزو ایله‌یور .

مادام که ختان برعملیه‌در ، هرعملیه کبی ، اوده قواعد فنیه وشرائط مخصوصه تحتنده اجرا اولنمایدر . ختان برعملیه ، هم‌ده ظن اولندیغی کبی اهمیتسز دکل ، غایت مهم برعملیه اولدیغی حالده حالا بربر ، قهوه‌جی کبی آحاد ناس النده و غایت جاهلانه برطرزده اجرا ایدلمسنه نه‌قدر تأسف ایدلسه آزدر !

بتون عملیات هردورلو تعفنك محو و ازاله‌سیله یعنی اللر ، آلتلر و کسیله‌جك محل مضاد تعفن و میقروب اولدوریجی واسطه‌لرله ایجه تمیزلنوب فناً تمیز برحاله کتیرلدکدن صوکره اجرا اولندیغی حالده ختان حالا جهلا الیله یعنی طهارت فنینك نه‌دن عبارت اولدیغنی بیلمه‌ین وکورمه‌ین اللر ، ملوث و برباد آلتلرله یاپیلیور، حتی ایش بونکله‌ده قالمایور ؛ علاج نامنه آغاچ چوروکی اوتی ، سختیان قازینتیسی، مارپوججی تلاشی، کاو هندی توزی، مرورزمانله برچوق میقروبلرك یووا‌سی اولمش حصیر کولی، اینجیر یپراغی کولی کبی برطاقم مزخرفات دخی اوپیس اللرك آچدیغی یاره‌یه تطبیق اولونیور ؛ بوحاللر جداً باعث تأثر وتأسفدر . چونکه میقروبلر کیررسه جراحت حاصل اولور .

« بریاره جراحته بینمه‌یجه ایله‌شمز .» ظنی پك بیهوده ، پك باطل برفکرجاهلانه‌در ، حتی جراحتلنمك یاره‌لر ایچون فنالق ، پیسلك ووخامت علامتیدر ؛ بویله جراحتلنمش یاره‌لر قولای قولای اوکولماز ، تندب وایبلشمه اوزادقجه اوزار ، دورلو دورلو اختلاطلر ، فنالقلر حاصل اوله‌بیلیر . حال بوکه باره‌یه میقروبلر کیره‌مزسه اك بیوك برجریحه بیله برقاچ کون ایچنده قابانیر کیدر . اشته بز هرکون برچوق عملیات یاپیورز ، خسته‌لرمز درت بش کون صوکره‌ایی اولیوریبورلر . ختانده ایسه یاره کوچوك وصورتا اهمیتسز برشی ایکن فنا وملوث برحالده یاپیلمه‌سندن دولایی چوجوقلرمز آیلرجه جراحت آقیتان ، بعضاً فنا نتیجه‌لر بیله ویرن بریاره‌نك زبون سوی تأثیراتی اولیورلر . بوشایان دقت فرق وتخالفدن آکلاشیلیورکه آرتق ختان عملیه‌سنی تعفنسز وطهارت فنیه دائره‌سنده اجرا ایتمك ایجاب ایدییور ؛ دینك مقتضاسی ، فنك وصایاسی ، فکر ومحاکمه‌نك ایجاباتی هپ بولزومی تصدیق ایدییورلر ...

بوکونکی سنتجیلر میقروب ومضراتندن وآنلره قارشی موقع تطبیقه قونولان چاره‌لردن بی خبر اولدقلرندن سنت ایتدکلری چوجقلر آنجق اون بش یکرمی کونده ایی اوله‌بیلیورلر . غلفه‌لری شیشیور ، آغریلر ، جراحتلر ظهور ایدییور . حال بوکه اجرای ختانك حاصل ایده‌جکی بریاره بوکونکی وسائط واقیه سایه‌سنده اوچ بش کونده کاملاً ایی اوله‌بیلیر .

فرض ایدیکزکه ختانك تمیز بریرده یاپیلسین ، یاپیلیرکن‌ده تمیزلکك هرنقطه‌سنه دقت ایدیلسین ؛ فقط ایش بوقدرله قالماز : ختان ایچون لازم اولان آلتلر ، کسمه‌نك اصولی ، قان دوردیریجی چاره‌لر ، یاره‌نك اوکاریلوب تیمار ایدلمسی کبی

شیلرده آیریجه بیلنمسی ایجاب ایدن مهم ولزوملی نقطه‌لردر .

میقروبك کشفی وبوکشفك ایجاب ایتدیردیکی قواعد توقی سانقه‌سیله احداث ایدلمش اولان امحای تعفن وازالهٔ تعفن اصوللری طبابتی هرنقطه‌سنده دوچار تبدل وتغیر ایتدی ؛ اسکی علاجلرك ینه یکی علاجلر ، اسکی آلتلرك یرینه یکی آلتلر اقامه ایدلدی . اشته ختانده‌ده بویله اساسلی تعدیلات وتکملات اجرا ایتمك ایچون اسکیدن بری استعمال ایدیلن تخته چوروکی ودها بیلمم‌نه‌لر کبی ملوث وبولاشیق علاجلرك یرینه بوکونکی مضاد تعفن ادویه ووسائطك زمان اقامه‌سی کلدی ، حتی کچیور بیله . میقروبلری محو ایتمك خاصه‌سنی حائز اولان علاجلرویکی بریاره ایچون استعمال ایدیلن اوقاض وقان کسیجی دوالر «هم بی‌فائده وهم بی‌لزومدرلر » ؛ اسکیدن بری ، حتی شیمدی بیله اجرای ختانده استعمال ایدیلن فیل دیشندن معمول میللرك‌ده عملیهٔ ختانك امحای تعفن دائره‌سنده اجراسی ایچون معدندن دوز ونقشسز اوله‌رق یاپیلملری لازمهٔ امور دندر . اوسطوره‌نك صاپی‌ده کیك اولماملی ، چونکه ایجه تعقیم ایدیله‌مز ، آلات وادواتك هپسی‌ده معدندن یاپیلملی واوزرلرنده پوروز ، چیقنتی وکیرنتی بولنماملیدر . کوناکون شکل وطرزده یاپیلان قیصقاجلری ، باخصوص بونلرك قارمه قاریشیق برحالده اولانلرینی ردایتملی ، اسکی وبسیط برطرزده اولانلری ، یعنی پوروزسزوامحای تعفن قواعدینه موافق برصورتده یاپیلانلری قبول ایتملیدر .

غلفه‌نك کسیلیشنه کلنجه : بوکون اکثریتله غلفه بوسنتون کسیلیور و بو اینجه دری نه‌قدر چوق کسیلیر و بودانیلیرسه طرز ختان‌ده اوقدر مقبول عد ایدیلیور ؛ بوبر خطادر ، حتی بعضاً معلولیتی ، انحرافی ، معیوبیتی بیله مؤدی اولیور . چونکه

بویله غلافی (قیلیف) اوفالمش برعضو حجمی بیودیکی زمان یعنی حال انتعاظ وقیامده دریسی ایچینه صیغامایه‌رق اکریلیر ، اکریلك ایسه معیوبیتدن باشقه تناسل و القاحك ثمره‌دار اولا ماماسنه‌ده سبب اوله‌بیلیر . اك فنی وصحی اصول ، غلفه‌نك یاریدن زیاده‌سنی کسمه‌مکدر ؛ ذاتاً شرع شریف دخی امر مسنونك حسن اجراسی ایچون « نصف غلفه‌نك قطعنی کافی » کورویور .

فناً ثابت وحتی خلقجه‌ده معلوم برمسئله‌دزکه یکی آچیلان بریاره‌نك کنارلری بری برلریله ایچه تماسده بولوندیریلیرسه یاره‌نك ایی اولمسی ، کنارلرینك التیام واتحادی دها چابق و قولای اولور . حال بوکه چوجق سنت ایدیلیرکن اکثریا غلفه آرقه‌یه دوغری چوریلیور ، حتی کسیلیرکن غلفه چوق کسیلوب اوزاتیلیرسه کسیلدکدن صوکره قضیبك اوزرنده اینجه بردری یرینه کنیش بریاره کوریلیور ؛ بیوك بر یرتیق ایچون بیوك بریامه‌یه لزوم مس ایتدیکی کبی بویله بیوك بر جریحه‌نك‌ده التیامی ایچون ده یکیدن بیته‌جك اتلرك ، موادندبیه‌نك کنیش وبیوك اولمسی لازم کله‌جك . بویله کنیش وبیوك برمادهٔ ندبیه حاصل اوله‌بیلمسی ایچون بدن دخی برچوق جهد ومساعی ابرازینه مجبور اوله‌جق ، آچیلان یاره‌یی اوروب اورته‌جك اولان نسج دخی چوق اعمال ایدیله‌جك ؛ بوکنیش اورکو ایچه اوزون برزمانده حاصل اولور . بناءً علیه بووجهله یاره‌نك مدت التیامی اوزادقجه اوزایور ، بویله سنت اولمش چوجقلری اوزون برمدت یارالی کزدیرمه‌مك ، اك فنا حاللره ، پیسلنمه‌لره ، اختلاطلره دوچار ومعروض ایتمه‌مك ایچون سائر عملیات جراحیه‌ده یاپیلدیغی کبی ، سنتدن صوکره‌ده آچیلان یاره‌یی

فن دائره‌سنده تمیزلنمش ایپلکارله دیکمك طب حاضره موافق وزیاده‌سیله جالب منفعت وسهولت اولدیغی جهتله ختانلرك بواصول اوزره اجرا ایدلمسنه همت ایتمه‌لیز .

بعضاً ده مهم و شایان دقت خطالر کوریلیور : چونکه سنتجی ، سائقهٔ جهل ایله اوزرنده عملیات یاپدیغی عضوك تشریحنی بیله‌میور : بوعضو مهمك داماری وارمی ، وارسه نره‌سندن وناصل کچر ، بوکبی ابتدائیاتدن بیله بی‌خبر !.. سنت ایتمك ایچون دریی کسیور ، فقط دامارلردن برینی‌ده برابر کسیور . درحال فیشقیرجه‌سنه قان آقمغه باشلایور . اوقدر آقیورکه سنت ایدیلن زواللی معصومك یاناقلری صولیور ، باشی دونیور ، معده‌سی بولانیور ، قولاقلری ایشیتمز اولیور ، کوزلرینك فری قاچیور ، چوجق کندینی غائب ایدییور ، عادتا بایلیور . بو اهمیتسز برشی کبی ایسه‌ده عادی بر بایلمه کبی دکلدر ، عادتا موقت بر اولومدر ؛ بعضاً زواللی بایغین آیلامایور ، یعنی بوموت موقت برموت محقق حالنی آلیور . دها کچنلرده بویله اجنبیٔ فن برال ایله سنت ایدیلن یدی یاشنده بر معصومك قان غائب ایدرك یاریم ساعت صوکره بایلدیغنی کوردم . بوبایغینلغه قارشی درعقب اتخاذ تدابیره تشبث ایجاب ایدرکن جاهل سنتجی یا بوسبتون اللری باغنی دورویور ، یاخود یاره‌یه ملوث قوطولرندن چیقاردیغی اوقابض ومیقروبلی توزنی اکمکه مسارعت ایدییور ؛ فقط بوتوز اوفاق بر قانامغی ، مینی مینی دامارلرك قانی دوردورسه بیله بویله مهمجه بردامارلردن آقان قانی توقیف ایده‌مز .

شیمدی سنتجی عضو تناسلك تشریحنی بیلسه‌یدی طبیعی بویله قضالره ، حتی بعضاً فجیعه‌لره سبب اولمازدی . ماهر بر

ال بر داماری قضارا کسسه بیله درحال قانی دوردوریجی بر ملقط ایله عادتا چشمه کبی آقان بر قانی بیله کسه بیلیر ... بوکونکی جراحلغك سرمایهٔ شرف وموفقیتنك مهم بر قسمنی تشکیل ایدن بوملقطلردن سنت عملیه‌سی نه ایچون محروم ایدیلسین ؟..

شیمدیکی سنتجیلر عملیاتی یاپه‌رق یاره‌نك اوزرینه بر توز اکز ، یاخود کندی اعمالکرده‌لری اولان مشکوك یاقیلری صارارق ایشی بیتیریرلر ، یاخود بیتیردك ظن ایدرلر . حال بوکه سنت وتداویسی یالکز بر پارچه دری کسمکدن عبارت دکلدر ؛ اصل تداوی عملیاتدن صوکره باشلار ، یعنی سنتده اصل واساس تداوی « تیمار » دن عبارتدر . یاره‌یی تیمار ایتملی ؛ سنتجیلر ایسه تیمار نامنه یالکز بر توز یاخود یاقی بیلیرلر ؛ بوکون بواصولی سنتجیلره تمامیله ترك ایتدیرملی ، یاره‌یی میقروبلردن محافظه ایده‌جك اولان اصول تیماری تطبیقه مسارعت ایدیللیدر . تصادف ایتدیکم « سنتجی » نامنی طاشیان بر جاهله ترکیبنی سویله‌میه‌رك سنت یاره‌سی اوزرینه قویدیغی توزحقنده معلومات ویرمسنی رجا ایتمشدم ، افشا آتندن بلکه استفاده ایدرم ، زعمیله یاقینك ماهیتنی بوسبتون کیزلی طوته‌رق بر جواب ویرمش اولمق اوزره دیدی‌که : « بو یاقی یاره‌یی پیشیریر ، ایی ایدر . » بونه جهالت ! یاره یمك دکل‌که پیشیریلسین ؛ یاره‌لرك پیشیرلمسی ایچون قوللانیلان او یاقیجی شیلر ، کاویات جرحه‌لر ایچون ، بعض حالات استثنائیه برطرف ایدلدیکی حالده ، غایت مضردر : تندبی کچیکدیریر ، حتی بعضاً ممتنع قیلار . بو آدمجغزه : « سنك بویاقیك جراحت یاپمازمی ؟ » دینه ایلدیکم سوأله‌ده درجهٔ بالاترین جهل

ونادانیسنی کوسترن شو جوابی آلمایه‌یمی : « چوجغك قانی پیس ایسه جراحتله‌نیر ! » — بو آدمه کوره سنت ایتدیکی معصوملرك یوزده سکسانی ، بلکه‌ده طقسانی پیس قانلیدر . زواللی جاهل ، جراحتك تحصلنی ، تقیحی قانه عطف ایدییور . حال بوکه جراحتك تحصلنه اك برنجی سبب کندی خطاسی ، مداخله‌سی ، آلتی ، توزیدر ؛ اك فنا بر راحتسزلق باش کوسترمدکجه ، میقروبلر قانی استیلا ایتمدکجه ، وجود صحت اوزره یاشادقجه قانده نه پیسلك ، نه‌ده عفونت کوروله‌مز . بوظن سخیف وملوث نه قدر فنالقلره سبب اولیور : حتی بر چوق کیمسه‌لر مایس آینده قان آلیجیلره ، (قصأدلر) ه قوشوب او برباد نیشترلرك ، ملوث آلتلرك آچدیغی دامارلرده‌کی قانلرینی هدر ایدرلر ، کویا بو وجهله وجودك تعفننی ازاله ایلرلر ؛ قان سیاه چیقارسه پیسلکنه قانع اوله‌رق مایهٔ حیاتلری اولان و بتون بدنلرینی بسله‌ین بر جوهر قیمتداری اضاعه ایتدکلرندن دولایی کندیلرینی بختیار عد ایدرلر ، حال بوکه سیاه قانك چیقمسی بچاغك « ورید » لری یعنی سیاه قان دامارلرینی کسمسندن ایلری کلیر واوسیاهلغك قانك ایتان وعفونتی ایله هیچ برمناسبتی یوق کیدر .

سنتجیلرك اکدکلری توز قانله برابر قورور ، جرحه‌یی کرر ، چوجق شدتلی آغریلر حس ایدر ؛ یاخود یاقی یاقیجی برشیدر ، یاره‌یی یاقار ویانمه‌نك بتون آلام واضطراباتنی ویرر ؛ چوجق آغلار ، باغیرر ، فقط سنتجی اویله شیلره اهمیت ویریرمی ؟ زواللی ، اونك اهمیت ویریله‌جك برنقطه اولدیغنی بیلمیه‌یورکه ... اووقت یاره‌یی یوموشاتیجی بر ماده ، مثلا میقروبسز یعنی قایناتیلمش و صوودیلمش بردامله زیتون یاغی

بتون اواوجاعی ازاله ایده‌بیلیرکن ینه اویاوروجغك قیورانه قیورانه مضطرب اولمسی التزام اولنور .

باقیکز جاهلانه وپیس برتیمار ایله‌نه‌لر حصوله کله‌بیله‌جکنی صایه‌یم : التهاب اوعیهٔ لنفویه ، التهاب غلفه ، التهاب خشفه ، فلغمون غلاف قضیب ، التهاب‌اورده ، اوذیمای قضیب ، التهاب عقد لنفائیهٔ مغبنیه ، بوعقده‌لرك تقیحی ایله حصوله کلن خیارجل (خیارجق) ، تضیق خلفی ، صعوبت تبول ، احتباس بول ، نهایت دم متبول کبی عوارض فجیعهٔ احتباس بول ! بعضاً یاره جراحتلندکجه درینله‌شیر ، احلیل تحتانی یاخود فوقانی والتهاب احلیل کبی خسته‌لقلره سبب اولور . حتی ختاندن صوکره « کزاز » دنیلن وانسانی قازیق کبی دیم دیك طوکدیروب اولدیرن مرض دهشت انکیز بیله حصوله کلمشدر . بومرضی حاصل ایدن میقروبلر کوبره وطوپراق وچامورده بولنور ؛ حال‌بوکه بعض یرلرده سنت یاره‌سنك چامورلرله ، کیللرله تیمار ایدلدیکی کورولیور . آرتق‌اك نازك واك زیاده معروض‌التهاب برعضوك اوزرینه چامورلر ، پیسلکلر قویمه‌نك نه‌قدر بیوك برتهلکه تشکیل ایده‌جکنی دوشونکز !

اشته اسکیدن‌بری بوفنا طرزلرده اجرای ختانك مضرات کوناکونی هرکون کورولوب دورویور ؛ حال‌بوکه اصول فنی وجراحی دائره‌سنده اجراسنی آرزو ایلدیکمز ختان جدید احتشام ترقیاتی عقللره حیرت‌ویرن فن جلیل طبك بتون ترقیاتنه ، بتون قواعد شافیه‌سنه استناداً تأسس ایده‌جکندن هرحالده ختان حاضرده اصلاحات جدیه‌اجرا ایتمك سلامت صحت‌اسلام ایچون بر لازمهٔ مهمهٔ دینیه وصحیه صاییلیر .

دوقتور رضا نور

عمر بشر

آقشام اولوب‌ده شویله‌جه بر راحتلاشدیغمز زمان اوکونکی زمانمزك ناصل کچدیکنی دوشونمزمی‌یز؟ آرتق ابدیته انتقال ایتمش اولان بو یکرمی درت ساعت ظرفنده نه یاپدم ، بو ساعتلرك قاچنی فائده‌لی یره قوللاندم ، قاچی اویله هباءً منثورا کچدی کیتدی ، بوزمانك نه قدری فائده‌سز اولدی ، نه قدری کندیمی ، انسانیت وبشریتی مستفید ایتدی ؛ دیمزمی‌یز ؟

صباحکی طهارت ونظافتدن اعتباراً هر نوع مساعی‌یه ، استطعامه ، سیر وحرکته ، تنزه وتفرجه صرف اولنان زمان هرکون تکرر ایلمکده وعمر بشر بویله کچوب کیتمکده‌در .

برکون ناصلسه یمکده چوقجه قالیرز ؛ باشقه برکون برینه راست کلیرز ، یاخود بری کلیرده فائده‌سز بر ملاقات وبیهوده مکالمات ایله زمان عزیزیمزی اضاعه ایلر ؛ بعضاً بر قیرغینلق ، راحتسزلق دویه‌رق استراحته مجبور اولورز . اشته بوکبی خصوصاتك جمله‌سی نظر اعتباره آلندیغی حالده مساعینك یعنی حیاتمزده‌کی اك ثمره بخش امورك بزی اك آز اشغال ایتدیکنی کورورز .

عمرك ثلثنی اویومقله کچیریورز :

اویقویه قاچ ساعت حصر ایدلملیدر؟ — (ساله‌رن) مکتبی کونده آلتی ساعتی مناسب کورویور ، تنپرورانه یدی ساعته

قدر مساعده ایدییور . لکن بوقانونه رعایت ایدنلریك آزدر . (پاسقال) دها اوزمان ، عمرینك نصفنی اویومقله کچیرنلردن شکایت ایدوب دوریییوردی ؛ واقعا براز دوشونه‌جك اولورسه‌ق زمانمزده دخی عمرمزك یاریسنی دکلسه بیله ، ثلثنی اویقویه حصر وصرف ایدییورز .

یتمش یاشنده برآدم یکرمی دورت سنه اویومش دیمکدر . حیاتمزده نه‌قدر اویومش اولدیغمزی حساب ایلمك ایچون یالکز اختیارلقده‌کنی دکل ، چوجقلق وسن شباب وکمالده‌کی اویقومزی‌ده نظردقته آلملی‌یز . فی‌الحقیقه بشیکده‌کی برچوجق تکمیل موجودیتنی اویقو ایله کچیرمکده وآنجق فریاد وفغان ایله غدا ونفقه‌سینی طلب ایچون اویانمقده‌در . چوجق کنج برآدم اولنجه‌یه قدر بتون کیجه‌لرینی همان اویقو ایله کچیریر ؛ (ساله‌رن) مکتبنك آلتی ودها دوغروسی یدی ساعتی آنجق سن کماله ایرنلر ایچون قبول ایدیله بیلیر . اشته چوجقلرده‌کی بواویقو مدتی برآدمك استراحته صرف ایلدیکی زمان یومیٔ وسطیسنی زیاده‌لشدیرمکده‌در .

عمرمزك صورت تقسیمی :

شیمدی‌ده عمرمزی تقسیم ایده‌لم : اویقویه صرف اولنان بو زمانك خارجنده‌کی مدت عمرمزده نه یاپیورز ؟ (سیرجون لوبوق) عمر بشری شویله‌جه بیان ایدییور : « عمر بشر یتمش یاشدر ، لکن بوسنه‌لرك نه قدری بزه عائددر ؟ اویومغه ، یمکه ، کیینوب صویونمغه ، یورومکه صرف ایدیلن زمانی چیقاریر ایسه‌ك نه قدری کندی اراده واختیارمزده قالیویریر ؟ »

یتمش یاشنه قدریاشایان برآدم بواوزون‌مدت عمری اثناسنده انجق اون برسنه چالیشه‌بیلمشدر . — حقیقتك فوقنده ظن ایدیلن بوحسابك نه‌درجه دوغری اولدیغنی آکلامق ایچون

عمرمزك صورت تقسیمنی کوسترن شولوحه‌یه امالهٔ نظرکافیدر . انسانك تعلم وتدرسنه صرف ایلدیکی اوچ سنه چوجقلق و کنجلکده‌کی تربیه‌سنه حصر اولنان زماندرکه بالآخره تحصیلات

دها زیاده ایلری کوتورلدجکه زمانك برقسمی تنزه و تفرجه ، سیر و حرکته ، ملاقات و مکالماته صرف اولنور . اشته بو صرفیات اثناسنده‌کی تقسیم زمانده آیریجه کوسترلمشدر .

خدمت عسکریه ده عین صورتله‌در ؛ واقعا ، خدمت عسکریه اوج درت سنه امتداد ایدرسه ده بو زمان ایچنده عسکرلکله علاقه‌دار اولمیان برچوق صرفیات زمانیه واردرکه آنلر محللرینه عائددر . انسان یالکز برسنه عسکرلك ایدییور، قالان زمانی استراحته ، سیر وتنزهه ، استطعامه اویقویه صرف ایدییور .

بوحالده سائر کافهٔ اشتغالات حیاتیه‌دن صرف نظر ، انسانك حقیقت حالده ناصل یالکز اون بر سنه مساعی‌یه حصر عمر ایلدیکی آکلاشیلیور ، دکلمی ؟

اشته یالکز اون برسنه ، بوقدر آز بر زمان مساعی ، مفید برحیاته صرف اولنیور !.. واقعا ، انسان یتمش یاشنده وفات ایدییورسه‌ده حقیقت حالده اون برسنه یاشامش عد اولنملیدر .

حقیقت : « هم اوزون ، هم قیصه عمر آدم . »

فنای عمره انضمام ایدن شو هیچیٔ استفاده ، حیاتی بر « هیچ اندر هیچ » ه منقلب ایدییور !.

أسلاف اطبا :

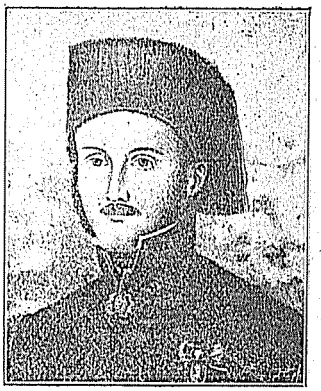

معلم اول دوقتور برنار
مکتب طبیهٔ شاهانه‌نك ایلك معلملرندن
Dr Bernard,
Un des premiers professeurs de la Faculté

معلم عبدالله بك مرحوم
مکتب طبیهٔ شاهانه علوم طبیعیه
معلم شهیری
Pr Abdullah Bey
Celèbre naturaliste

مرحوم فریملی عزیز بك
مکتب طبیهٔ شاهانه امراض عمومیه
معلم شهیری
(لسان فنی وطبمزك مؤسسارندن صاییلیر)
Dr Aziz Bey, Kirimly
Ancien professeur à la Faculté

مرحوم نوری لطیف بك
مکتب طبیهٔ شاهانه امراض خارجیه
معلم شهیری
(حذاق اطبامزدن ضیا نوری ورضا نوری بکارك پدر محترمیدر. برچوق آثار طبیه‌سی واردر).
Dr Nouri Létif Bey,
Ancien professeur à la Faculté

نیچون یورز ؟

« حیوان بسله‌نیر ، انسان‌یر ؛ یالکز انسان عاقل یمه‌سنی بیلیر . »

بوکون فناً تحقق ایدییورکه ، حیات براحتراق دائمیدر ؛ بناءً علیه ، بدن یاقیله‌جق برشی ایستر . بویاقیله‌جق شی نه‌در ؟ دامارلرده متصل دونوب دولاشان قانك وظیفه‌لرندن بری‌ده دری ، کمیك ، أت ، بین کبی مختلف نقاط واعضای بدنمزه هم اواعضانك تجدد ایده‌جك اولان بعض قسملرینی یاقه‌جق مولدالحموضه‌یی ، هم‌ده یانان قسملرك یرینه قائم اوله‌جق ماده‌یی کوتورمکدر .... دیمك ایلك یاقیله‌جق شی ، ایلك محروقات بدنمزك کندیسیدر .

فقط بدنمزك یانوب تلف اولان قسمی وجودمزی ایصیتمغه کافی درجه‌ده ـ ۳۷ درجه ـ حرارت حاصل ایده‌مز ؛ بناءً علیه « کانون درونیٔ بدن » دنیلمکله سزا اولان قانمزك درونده‌دها برچوق شیلر یاقه‌رق بدنمزی ایصیتمه‌مز ، حرارت غریزیه‌مزی محافظه ایتمه‌مز ایجاب ایدر ؛ ایشته اوپاقه‌جغمز شیلردن بری « قاربون » دیکری‌ده « مولد الماء » در : قاربون یانار یعنی مولدالحموضه ایله برلشیرسه [حامض فحم] اولور ، مولد الماء یانار یعنی مولدالحموضه ایله اتحاد وامتزاج ایدرسه [صو] حاصل ایدر .

بدنمزك برلوقوموتیفه بکزه‌دیله‌سی پك دوغری ومناسبدر ؛ حقیقت ، کومور بدنمزده یانمقله‌هم « حرارت » هم‌ده « قوت » حاصل ایدییور . ایشته اعضامزی قیمیلداتمق ، یراپش کوره

بیلمك ایچون غدا حالنده آلدیغمز کومورك ویردیکی بوقوتدن استفاده ایدییورز .

دیمك که وجودمزه ادخال ایده‌جکمز یعنی ییه‌جکمز شیلر اولاً ـ انسجه‌مزی تعمیر وتجدید ایده بیلملیدرلر ، ثانیاً ـ هم قوت ، هم حرارت حاصل ایده بیلملیدرلر .

تعمیر ایدیجی غدالر . ـ غدانك وجودمزی تعمیر ایده بیلمسی ایچون ترکیبجه وجودمزه بکزر برشی اولماسی ایجاب ایدر ، بوکبی غدالره « تعمیر ایدیجی غدالر » دینه بیلیر . بونلرك ترکیبلرنده شودرت جسم بسیط بولنور : مولدالماء ، مولدالحموضه ، قاربون ـ صاف کومور ـ ، آزوت . بوندن باشقه بوکبی غدالرك ترکیبلرنده کوکورت ، فوسفور ، ده‌میر ، عادی طوز کبی بعض ماده‌لرده بولنیور . بوترکیبده‌کی جسملره « آزوتلی ماده‌لر » ، یاخود تعبیر فنیسنجه « مواد شبه‌زلالیه ـ زلالیات » دیرلر ؛ چونکه زلال دیدیکمز یومورطه آقی بو نوع اغدیه‌نك اك معروف نمونه‌سیدر . زلال حیواناتك أتنی تشکیل ایدر . نباتاتده‌کی ، خصوصیله بغدای ، فاصولیه ، باقله ، مرجمك ، بزلیه کبی حبوباتده‌کی آزوتلی ماده‌یه‌ده « غلوتن ـ زلال نباتی » دینیر .

حرارت وقوت حاصل ایدن غدالر . ـ بونلرك ترکیبلرنده آزوت یوق ، فقط قاربون ومولدالماری پك زیاده اولدیغندن بوکبی غدالره « مولدالماء فحمی ـ فحم مائیات » نامی ویریلیر . صمغلر ، شکرلر ، حبوبات وکوك نشاسته‌لری ، کئوللر ، یاغلر هپ بوصنف غدالردندرلر . یاغلر دریلرمزك آلتنده بریکه‌رك بدنمزده برنوع « احتیاط کومووری » تشکیل ایدوب ادارهٔ بدنجه کورولن احتیاج ولزوم اوزرینه یانارلر .

تالی غدالر . ـ آزوتلی ومولدالماً فحمی غدالردن باشقه

تالی اوله‌رق خدمت غدائیه‌سی کورولن بعض جسملرده‌واردر.

بونلرك برنجیسی [صو] در : « صو، مولدالمأ ایله مولدالحموضه‌دن مرکبدر. » ؛ صو طبیعتده یا یالکز وشکل طبیعیسیله یاخود آزوتلی ومولدالمأ فحملی ماده‌لرله مشترك — أت ومیوه‌صولری کبی — بولنور . ثقلت بدنمزك تقریباً ⅔ ی صودن عبارت ایسه‌ده ینه صو بدنمز ایچون بر « غدای لاحق و تالی » صاییلیر ، چونکه آزوتلی ومولدالمأفحملی ماده‌لرك‌ده صویی وار ، بو جسملرك مولدالمألری دخی قانك مولدالحموضه‌سی‌ایله برلشه‌رك صو حاصل ایدرلر .

انسان بعضاً صو ایچمکسزین‌ده تغدی ایده‌بیلیر ؛ برچوق آدملر بویله یاپیورلر ، فقط بر مدت یمك یمیه‌جك اولورسه صو ایچمك هرشیدن مبرم وشدتلی براحتیاج حکمنی آلیر ؛ برآیدن زیاده بر شی یمکسزین وقت کچیرن مشهور ریاضتکشان صوسزلغك برایکی کونلکنه بیله تحمل ایده‌مزلر .

تالی غذالردن بری‌ده [عادی طوز] در (قلورسودیوم). طوز مواد شبه زلالیه‌نك ترکیبنده وارسه‌ده وجودمزك احتیاجنه یتیشه‌جك قدر اولمدیغی ایچون هر زمان غذالرمزه برآز طوز علاوه ایتمکه مجبورز .

تغدیهٔ متنوع. — بدنمزده وقوعه کلن برچوق احتراقاتك نتیجه‌سی اوله‌رق کونده (۳۰۰) غرام کومووری و (۲۰) غرام آزوتی حاوی موادی تنفس ، ادرار ، تر طریقیله خارجه دفع ایدییورز . صرف ایتدیکمز مولدالمأایسه ، یومیه‌وجودمزدن برچوق طریقلرله دفع ایتدیکمز (۲,۵ : ۳) کیلو قدر صوده داخلدر .

شکر ، نشاسته ، یاغ کبی آزوتسز ماده‌لرله ادامهٔ حیات

ممکن دکلدر ؛ بوعدم امکان حیوانلر اوزرنده یاپیلان تجربه‌لرله اثبات ایدلدی : مثلا شکرله بسله‌نن برکوپك بو تغدی ایله آز برمدت اولسون یاشایامیور . ساده یاغسز أت ایله بسلنمك دخی عینی نتیجه‌یی ویره بیلیر ، چونکه بونده کومورو آزوت وارسه‌ده ، کومور آزوته نسبتله پك آزدر یعنی کونده اوچ اوقه أت یمه‌لیدرکه غدای یومیمز ایچون لزومی اولان (۴۰۰) غرام کومور آلنه‌بیلسین ؛ بویله یومیه (۳) اوقه أت یمه‌نك بهالیلغی شویله طورسون ، معده‌یه ویره‌جکی ثقلت ، هضمیه ایراث ایده‌جکی صعوبت آشکاردر . دیمك تغدی دائما مختلط اولمالی ، یعنی هرنوع اغدیه‌دن متشکل ومتنوع بریمك یینمه‌لیدر .

طرز حیاته کوره مختلف غدالرك نسبتی . — آلنان مختلف غدالرك ، خصوصیله مولدالمأ فحمیلرك نسبتی ، حصولی آرزو اولنان قوت وحرارتك مقدارینه کوره دکیشیر ؛ یالکز ، یاشایه‌جق قدره کفایت ایدن غدا ، چالیشمق اثناسنده اخذی اقتضا ایدن غدادن هر حالده آزدر ، مثلا عسکره یومیه

اقلیممزده عمله اتمك ایله تعیش ایدر اتمك همان تام بر غدادر

اسکیموایسه ایصینمق ایچون یاغ ایچیور یاغده فضله مقداردە قاربون واردر

(۱۰۰۰) غرام اتمك (۳۰۰) غرام أت ، (۱۰۰) غرام یاش سبزه ، (۳۰) غرام قوری سبزه ویریلیور .

بوتعیین مانوره وحرکات عسکریه اثناسنده آرتیریلر .

شمالك اك صوووق نواحیسنده یاشایان اسکیمولر ایصینمق ایچون یاغ ایچر ویاغلی شیلر یرلر ؛ عمله ایسه ادامهٔ حیات و تزیید مساعی ایچون أت یاخود اوقه‌لرله اتمك یمکه مجبور اولورلر .. بالعکس جنوبك اك صیجاق کونلرنده یمکدن صوکره خصوصی سردابلرده درین ونوشین براویقو کچیرن هندلیلر ، چینلیلر ، ژاپونلر ، ناپولی‌لیلر بر آووچ پرنج لاپه‌سی ایله ، بر کوچوك طاق ماقارونیا ایله اکتفا ایدرلر ؛ اقلیمك ایجاب

هندلی وناپولیلی برآز پرنج وماقارنا ایله الویره‌جك قدر بسلنمکده‌درلر. اورالرده اقلیمك حرارتی زیاده برتغدی‌یه مانعدر .

طبیعیسی اولان برکسل تام وحرارت هوا سایه‌سنده محروقات بدنیه‌لرینی ، غدالرینی اداره ایدرلر .

انسان یاشادیغی اقلیمه بکزه‌مین براقلیمده یاشامق مجبوریتنده بولنورسه یرلی اهالینك اعتیادات غدائیه‌سنه آلیشه‌مامق تهلکه‌سنه معروض بولنور . هنده ، چینه ، سائر حار اقلیملره سیاحت ایدن آوروپالیلر آوروپاده‌کی کبی بول بول أت یمکه ، شراب

وسائر کئوللی مشروبات ایچمکه دوام ایدرلرسه اك فنا خسته‌لقلرك هجوم و تخریباتنه لیاقت کسب ایتمش صاییلیرلر .

اغدیه‌نك افراطندن ویا کفایتسزلکندن ایلری کلن خسته‌لقلر . — حال صحتده بولنمق ، کوزل کوزل یاشامق ایچون اك متین قاعده چالیشمق ، یورغونلق وصوووق سائقه‌لریله آرتان صرفیات ایله واردات اغدیه آره‌سنده بر توازن تام وجوده کتیرمکدر .

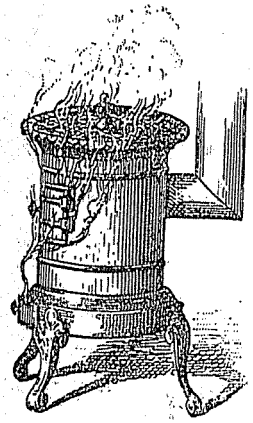

بوصوبایی چکمیور، چونکه چوق دولدیرلمش وهوا کومورلر آره‌سندن کچه‌مه‌مکده بولنمشدر .

آغزینه قدر اودون طولدیرلمش برصوبا تصور ایدیکز : بوصوبا طبیعی احراقاتدن حاصل اولان دومانی تمامیله خارجه دفع ایده‌مز ، ویرا توتوب دورور ، ایچنده‌کی اودونلر یاری یاری‌یه یانارلر یعنی تام کول حالنه کله‌مزلر ؛ ذاتاً هوا دخی صوبایه نه آشاغیسندن ، نه‌ده یوقاریسندن کیره‌مامکه باشلار ؛ بناءً علیه ، صوبا چار چابوق سونر . ایشته بدنمزده بوصوبا کبیدر ، غدایی فضله آله‌جق اولورسه‌ق بتون اعضای بدنمز طیقانوب قالیرواوفضله غدایی بردورلو صرف ایده‌میز، بوندن دولاییدرکه ایشسز کوچسز آدملرك ثروت صاحبی اولوب ده‌ایی وفضله ییوب ایچمکه باشلاینجه شیشمانلق، داملا، قوم خسته‌لغی، قاره جکر وبوبرك صانجیلری کبی خسته‌لقلره اوغرادقلری پك چوق کورولیور .

شیشمانلق زیاده‌جه اولورسه وخیم بر خسته‌لق قدر مزعجدر ؛ چونکه بوحال وجودك حرکتنه مانع اولدیغی کبی

قاره جکر صانجیسی چکن نقریسه مبتلا اولان آدم .

وظائف حیاتیه‌یی اخلال وعارضات وخیمه‌یی انتاج ایلر . شیشمانلقدن حصوله کلن اختلالاتك چوغی « اوعیهٔ دمویه » واحشاء اوزرینه اولان تضییقدن ایلری کلیر . افعال دورانیه وتنفسیه مختل اولوب شحمك تحت تضییقنده اولان قلب دها آز فعالیتله اجرای وظیفه ایلدیکی کبی خفقان وامراض سائرهٔ قلبیه شیشمانلرده اکثریا مشاهده‌اولنورکه‌بوحال «دوران وریدی » یه ممانعت اولنمقله دماغ ورئه طرفنده بعض تشویشاتك ظهور ایلمسندندر . شیشمانلر بین‌النوم والیقظه برحالده اولوب دائما باش دونمسنه مبتلادرلر .

شیشمانلرده فجأةً وسریعاً اولمك چوق کورولور : بوده یا بر « نزف » دن یاخود بر « احتقان‌دماغی » دن یاخود دها صحیحی « انقباض قلب » ك ضعفی ایله متحصل غشیدن ، اختناقدن ایلری کلیر [۱] . بویله‌لرینك بینلرینه قان هجوم ایتدیکی وبین دامارلرینك پاطلادیغی نادر دکلدر . بوندن باشقه یاغلر بتون اعضامزه استیلا ایده‌رك سربستجه اجرای

[۱] « شیشمانلق » . — دوقتور بسیم عمر

احتیاجندن زیاده یدیکندن دولایی شیشمانلانان آدم .

وظیفه‌دن منع ایدر ؛ هله بویله ایی وبسله‌یجی یمك ییلر یمکلردن صوکره برر کوچوك قدح قونیاق ، شراب ویا راقی آلمغی‌ده عادت ایدینیرلرسه بو صایوب دوکدیکمز خسته لقلره دها امین برصورتده حاضرلانمش وعادتا استعداد کسب ایتمش اولورلر .

چونکه بتون بو ایچکیلرك اساسنی تشکیل ایدن کئول (اسپرتو) بویله استراحت وعطالت ایچنده یاشایانلره فائده‌دن زیاده ضرر ، همده غیر قابل تعمیر بر ضرر خرابی انکیز ایراث ایدر .

ناصل یمه‌لیز :

« انسان ایکی طرفدن ده‌لینمش برهضم بوروسندن عبارتدر . »

غدالرك هضمی . — « هضم بوروسی » جهاز هضمینك برقسمی اولوب عادتا برکیمیا خانه‌یه بکزر . برکیمیا کر معاینه ایلدیکی اجسامی معیارلرله تحلیل ایتدیکی کبی اطعمه‌ده هضم بوروسنده بویولده برچوق معاملاته دوچاراولور؛ غدانك عضویتی بسله‌مك اوزره قانك برقسمنی تشکیل ایده‌بیله‌جك برحاله کلمسی ومایع اولمسی یعنی اریمه‌سی لازمدر . حال بوکه صوده منحل اغدیه نادردر ؛ اتمك ، أت ، یاغ کبی یه‌جکلر صوده منحل دکلدرلر . غدالریمزك بعضیلری ، مثلا صو واوزوم شکری ، دوغریدن دوغری‌یه قابل امتصاصدرلر ؛ یعنی بونلر شکل وطبیعتلرینی دکیشدیرمکسزین قانه کیررلر؛ فقط بوحال مستثنادر . غدالریمزك اکثری «خمیره ـ مایه» نك یاخود « عصارات هاضمه » دیدیکمز هضم ایدیجی صالیه‌لرك ، مایعاتك تأثیریله اریپوب تحول ایتدکدن صوکره قانه کیرر ، تعبیر فنیسی ایله « مص » اولنورلر . ایشته اریمك وتحول ایتمکدن عبارت اولان بوایکی فعله «هضم» یاخود « سکیرمك » دییورز . بوفعل ، هضم مجراسنده اولیور ؛ هضم مجراسی دیدیکمز بوروآغزدن باشلار ، صوکره « بلعوم ـ بوغاز » دیدیکمز بوروبی تشکیل ایدر ، دهاصوکره « مری ـ قیزیلجق » دنیلن بوروبی تشکیل ایدرك کنیشله‌ر بوکنیشله‌ین قسمنه « معده » دیرلر ، صوکره ینه دارلشه‌رق اینجه باغیرصاق بوکلوملرینی، صوکره تکرار کنیشلیه‌رك قالین باغرصاقلری حاصل ایدر .

بوهضم بوروسندن کچرکن غدالرك اوغرادقلری تحولاتی بیلیرایسه‌ك ، غدالرك مص اولنملرینك کیفیت تسهیلنی ، خصوصیله امتصاصلرینه انکل اولمامغی اوکرنمش اولورز . اوحالده أت ،

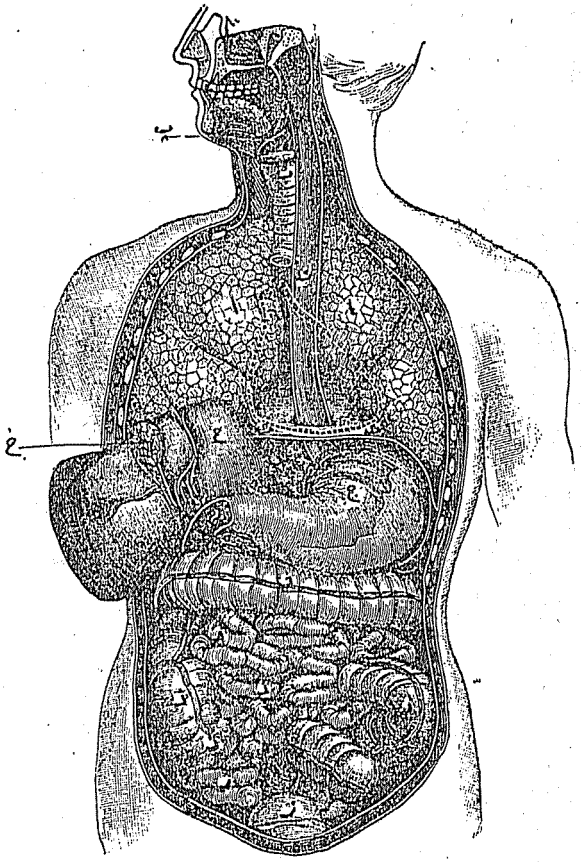

بوشکل « هضم بوروسنی » بلعومی ، مری‌یی ، معده‌یی ، باغرساقلری قاره جکری کوستریر .

یمك ، سبزه ومیوه‌دن عبارت بریمکك برلقمه‌سنی تعقیب ایدرك هضم بوروسی درونده دوچار اولدیغی تحولاتی تدقیق ایده‌لم:

آغزده‌کی هضم . — هضمك ایلك دوره‌سی آغزده باشلار .

غدا آغزده هم اوکوتولور « چیکنه‌مك »، هم ده صالیه یه قاریشوب ایصلانیر .

چیکنه‌مك[*]. — چیکنه‌مك، یعنی اغدیه‌یی دیشلر آره‌سنده اوکوتمك فعلی اغدیه‌نك بوغازدن کچمسنه وصالیه ایله کوزلجه یاشارتیلوب خمور حالنی آلمسنه ، صالیه‌دن دها قولای متأثر اولمسنه خدمت ایدر . چیکنه‌مك هم نباتی هم حیوانی غدالر ایچون الزمدر ... لحنه‌لری ، فصولیه‌لری ، جویزلری ، بادملری سبزه‌لری ، میوه‌لری ایچه معاینه ایدرسه‌کز هپسنك آز چوق قالین برزاره صارلمش اولدقلرینی کورورسکز . ایشته بوزارلر بیرتیلمدکجه ایچنده کیلرك هضمی قابل اوله‌ماز ... وظائف حیاتیه‌نك الك مهمی هضمدر ؛ زیرا هضم توقف ایلر یاخود صورت غیر منتظمه‌ده وقوعه کلیرسه وظائف سائره‌نك حسن جریانه خلل طاری اولور .

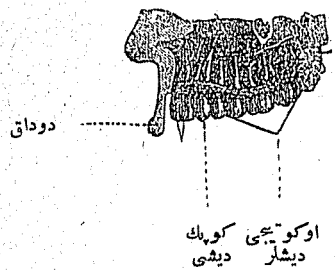

اوست چکه‌ده‌کی دیشلر وکوکلری

فعل هضمك صورت منتظمه‌ده وقوعی اطعمه واغدیه‌نك تماماً ازیلوب چیکنمه‌سنه منوط ومتوقفدر . مرجمك ، فاصولیه ونوخود قابوقلری کبی بعض قطعات نباتیه معده وامعا عصاراتنك تأثیرینه کاملاً مقاومت ایدرلر .

حتی دیشك برضربه‌سی آلتنده یاخود دیلك حرکت شدیده‌سیله آغزك ایچنده ازیله‌مش بر اوزوم دانه‌سی بیله ینلدیکی کبی چیقار . حال صحتده چیکنمه‌نك لزومی بوقدر اولدیغی حالده

[*] دیشلرك حفظ صحتی — دوقتور بسیم عمر .

یامعده‌ده برخسته‌لق ، باغرساقلرده برعفونت اولورسه بوفعلك اهمیتی نه‌درجه تزاید ایدر !

« اطعمه ایچه چیکنملی که صالیه ایله ایچه ایصلانسون ، ایچه ایصلانملی که هضمك برنجی فعلی اجرا اولنسون »

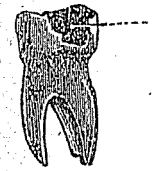

دیشلر آره‌سنده قالان یمك قیرینتیلری دیشلری چوروتور

دیشلری هنوز چیقمیان ، یاخود دیشلرینی ایچه قوللانامیان مینی مینی چوجقلر ، دیشسز اختیارلر آتی ایچه قیلوب پیشیرلمدکچه ، سبزه‌لری ایچه ازیلمدکچه یه‌مزلر ؛ کوچوك چوجقلرله یاشلی آدملرك مبتلا اولدقلری اسهالرك ، معده آغریلرینك الك آشکار سببی یمکی ایی چیکنه‌یه‌مه‌مکدر ؛ بناءً علیه طاقه دیشلر ، احتیاجی اولانلر ایچون آلت عشوه‌کاری اولمقدن زیاده مهم ومبرم براحتیاج صحیدر .

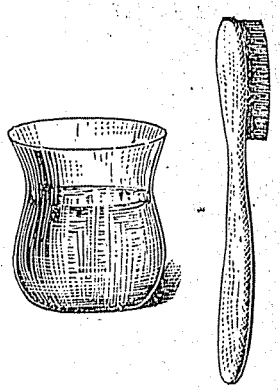
دیشلری صباح آقشام فورچه ایله تمیزله‌لی وهر یمکدن صوکره آغزی چالقالاملی .

فقط دیشلری الك فنا شرائط وتأثیرات تحتنده برباد و خراب ایتدکدن صوکره دیشجی ، دیشجی دولاشیله جغنه او اینجی قدر قیمتلی آلتلری چورویوب دوکولمکدن محافظه ایتمك دها ایی ، دها موافق صحت برحرکت دکلیدر ؟ دیشلری محافظه ایتمك ایچون صویه باتیریلمش سرتجه برفورچه ایله اهتمامیله تمیزله‌مك وهر یمکدن صوکره آغزی ایچه ییقامق ایجاب ایدر .

ایشته بوکبی قولای وقابل اجرا وسائط سایه‌سنده یمك

قیرینتیلری آغزکزده ، دیشلریکزك دیبلرنده بریکه‌رك تفسخ ایتمز . بناءً علیه ، نه نفسکز قوقار ، نه دیشلریکزه برشی اولور؛ خصوصیله شکرلی‌شیلری چوقجه یمه‌ملی، سوء استعمال ایتمه‌ملی ؛ چونکه بونلرك تأثیرلریله‌ده دیش قولای ، قولای چورور . دیشلریکزی فورچه‌لار ، آغزکزی تمیزلرسه‌کز آغزیکزه سوقاقدن ، هوادن ، اوته‌دن بریدن‌کیرن توزلری ، کومور پارچه‌لرینی‌ده سوپورمش ، تمیزله‌مش اولورسکز واوزمان آغزکزله نفس آلوب ویرمکدن متضرر اولمازسکز .. چونکه اوتوزلرهپ میقروب انقاضیله آلوده‌درلر ، آغزدن

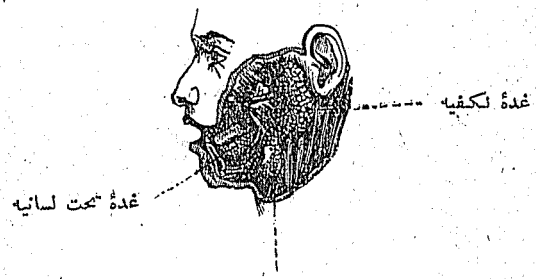

صالیا حاصل ایدن بزلر

کیروب غیرتلاق وجکره صارارلرسه بر چوق‌فنا خسته‌لقلری، ازجمله « ورم » علت دهشت انکیزینی حاصل ایدرلر .

صالیانك تأثیری . — صالیانك ایکی وظیفه‌سی‌وار: « ۱ » غدایی بر پارچه یاپیشقان بر مایعله صولاندیره‌رق بوغازدن قولایجه یوارلانمسنی تأمین‌ایدر ؛ « ۲ » برده نشاسته‌لی‌وشکرلی ماده‌لری (اتمك ، پاتاتس ، پرنج، عادی شکر کبی) « دیاستاز » خمیره‌سنك تأثیریله میوه شکری حالنه کتیره‌رك قانه کچمه‌لرینی تسهیل ایدر . صالیا آغزده‌کی غده‌لردن چیکنه‌مه اثناسنده مقدار کافی افراز اولنور ؛ ده‌مین سویلدیکمز مانعه‌لر اولمدیغی

حالده اغده‌یی چیکنمکسزین یوتمق « دیاستاز » ك تأثیر هاضمندن محروم ایتمك دیمکدرکه بو محرومیتی تلافی ایتمك اوزره هضم بوروسنك دیکر طرفلری دها زیاده یورولور.

معده ده‌کی هضم . — آغزده صالیا ایله ایصلانان یمك لقمه‌سی بلعومی کچر ، مریدن‌ده کچه‌رك معده‌یه کیرر . معده‌نك یمکه تأثیری ایکی درلودر :

(۱) تأثیر میخانیکی‌سی . — معده هیئتیله حرکت ایتدیکندن یمك‌ده معده‌ایله برابر حرکت ایدر ؛ یمك معده‌ده عادتا خامور کبی یوغورولیر . بو یوغورمه‌دن مقصد مایع هاضم اولان معده‌نك هرکون افراز ایتدیکی « عصاره » تقریباً یدی لیتره‌در .

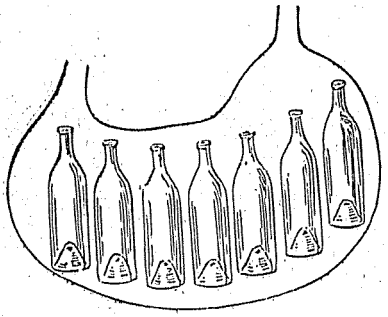

عصارهٔ معدویه‌یی دها ایی ودها تام بر صورتده تأثیر ایتدیرمکدر .

(۲) تأثیر کیمیوی‌سی . — اتی عصارهٔ معدویه‌نك تأثیریله « پپتون » دنیلن دوغریجه‌قانه کچه‌بیلیر برمایع حالنه کتیرمکدر. عصارهٔ معدویه‌ده « پپسین » دنیلن خصوصی بر ماده، بر آزده صاف طوز روحی — حامض قلور مأ — واردر . معده‌نك هرکون افراز ایتدیکی عصاره‌یی ٦ ، ٧ لیتره قدر بولمشلردر. بوعصاره غده‌لردن معده‌یه متمادیاً دوکولمز ، تقریباً ایکی اوچ ساعت فاصله‌لر ایله وزمان معتادنده دوکولمکه باشلار ؛ بوفاصله‌لر

اثناسنده معده تمامیله مستریح و آسوده بر حالده بولنور. آلنان غذالر هضم اولنمق ایچون نه‌قدر اوزون برمدته محتاج اولورلرسه معده‌نك احتیاج استراحتی‌ده اوقدر آرتار.

غذالرك قابلیت هضمیه‌لری. — قایناتیلمش سوت وچیك یمورطه‌لر (٢) ساعتلك برمدتده هضم اولنورلر. صغیر وقویون

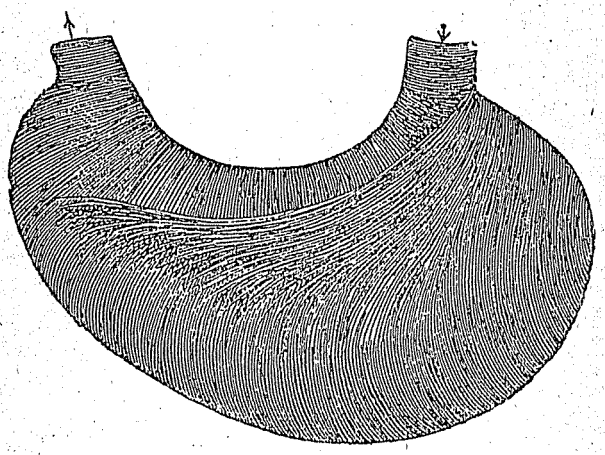

معده‌نك أتلری اغدیه‌یی ازه‌رك، چویره‌رك صالیاً ایله قاریشدیریرلر.

کولباصدیلری، بالق أتی، رافادان یمورطه‌لر (٣) ساعتده مص اولنورلر؛ اوردك وپیلیچ أتلری، چوق پیشمش یمورطه‌لر (٤) ساعتده هضم اولنورلر. پیلیچ ودانه أتی کبی بیاض اتلر آتشده ایجه پیشوب ازیلمدکجه قولای هضم اولنه‌مازلر، سبزه‌لرده ایدن ایی‌یه پیشیرلمکه اوزرلرنده‌کی سرت زارلر تمامیله ییرطلسین‌ده هضم اولنه‌بیلسینلر.

حفظ صحته عدم رعایتك هضم اغدیه‌ده حاصل ایده‌جکی تحولات. — «هیچ اشتباه یوقدرکه انسان یدیکی دها دوغریسی هضم ایلدیکی شیدن باشقه برشی دکلدر: «نه‌یدیککی سویله نه‌اولدیغکی بیله‌یم.» نه‌وقت که معده یولنده‌در، هرشی یولنده‌در؛ معده مضطرب وصحتی مختل اولور ایسه بوتشویش کافهٔ وظائف بدنیه‌یه‌ده انتقال ایدر، حتی دماغ بیله بو شورشدن حصه‌دار تأثر اولور. معده‌سی مختل اولان ذواتی، حیاتدن نفرته وارنجه‌یه قدر، استیلا ایدن احتراصات شدیده‌دن بحث زائددر. چونکه وا اسفا که بویله‌لری پك چوقدر؛ اطبادن بوحالده استمداد ایدنلرك وعلاجدن علاجه مراجعت ایله‌ین سوء هضم مبتلالرینك حد وحسابی یوقدر. لکن، حقیقتی سویله‌یه‌لم که انواع سوء هضمك تداویسی چوق کره طبدن زیاده حفظ صحت دائره‌سی داخلنده اولوب چوغنك اسباب ظهوری افعال هضمیه‌یه آمر اولان قوانینه قارشی حرکتدن باشقه برشی دکلدر[*].»

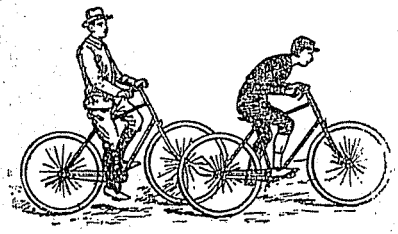

همان یمکدن صوکره شدتلی و یوروجی حرکات اجرا ایتمك مضردر، هله عینی زمانده اوکه اکیلمکده مضرت دها زیاده‌در.

معده‌ده هضمك نه‌یولده وناصل اولدیغنی اوکرندك؛ شمدی‌ده معده‌نك وظائفنی اخلال ایده‌جك ومعده‌یی خسته ایلیه‌جك اسبابی اوکره‌نه‌لم.

یمك ییر ییمز چالیشمق معده‌نك وظائفنی اخلال ایدر،

[*] معده تغذی وهضمه دائر قواعد صحیه — دوقتور بسیم عمر.

خصوصیله وجود اوکه دوغری اکیلیرسه آلنان اغدیه ایله دولوب طیقانان معده توسع ایده‌جك یر بوله‌ماز ، صیقیشیر ، درونده‌کی مواد طعامیه‌یی حرکت ایتدیره‌مز اولور . یورولنجه‌یه قدر امتداد ایتدیریلن بر ممارسهٔ بدنیه قانی قول وباجاقلره جلب ایدر ، معده قانسز قالیر ، هضم‌ده یولنده اولماز . معتدل بر ممارسهٔ بدنیه هضم ایتمك ایچون پك مساعد بر حالدر :

« باجاقلرله معده‌قدر هضم‌اولنور . » صیق صیق یمك معده‌یی یورار ، معده‌لزومی درجه‌سنده عصاره یتشدیره‌مز . حکمای عربدن بری بوخصوصده دییورکه : « اك زیاده وخیم اولان شی اغدیه‌یی اغدیه اوزرینه ادخال ایلمك تعبیر دیکرله طوق ایکن یمکدر . » صیق

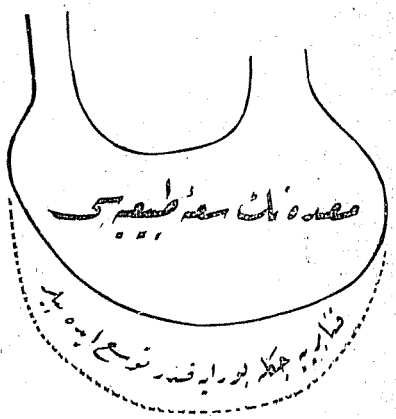

توسع معده

صیق وایکی ساعتدن آشاغی فاصله‌لرله ممه‌ویریلن کوچوك چوجقلرده کوریلن اسهاللرك ، صانجیلرك سببی‌ده بودر . چوجقلر معده‌لرینی شکرلی شیلرله متصل دولدورورلر ، بوندن دولایی قارن آغریلرینك ، معده صانجیلرینك تأثیراتی آلتنده قیورانوب دورورلر . بوحالك اك فنا محذوری دها مغدی غدالردن تشکل ایدن اصل طعام ایچون اشتهایی آزالتمسیدر ؛ بوکبی

آبور جوبور یینلر اصل یمك‌زمانی برلقمه اتمك ایله طویارلر ، چونکه معده‌نك فضله برشی هضم ایتمکه اقتداری قالمامشدر .

« پك اوزون فاصله‌لرله یمك » ده معده‌یه فنا تأثیر ایدر : یمکلر آره‌سنده‌کی فاصله نه قدر اوزارسه یمك اوقدر چوق ینیر ، معده‌ده برچوق عصارهٔ هاضمه استحضارینه مجبوراولور . برده چوق مقدار طعامك اوزون مدت معده‌ده قالمسی معده‌نك زیاده‌سیله توسع ایتمسنه سبب اولور . معده‌نك برلاستیك کبی بوزولوب آچیلماسی آزالیر وبرتوسع دائمی حالنی آلیر ، ایشته بوندن اکثریا تصادف اولنان معروف برخسته‌لق ، « توسع معده » حصوله‌کلیور . معده‌یی آغزینه قدر یمکله دولدیردیغمز زمان حس ایتدیکمز فنالقلرك ، هضمسزلقلرك نتیجه‌سی اولان استفراغلر ، قیلر برر نعمت صاییلمالیدر ، چونکه سورکسز وآنی برآغری واهمیتسز برفنالق ایله بیوك وسنه‌لرجه سورن برخسته‌لغك اوکی آلنمش اولیور .

آز یین فقط منتظم برحالده ومعین ساعتلرده یمك یییه‌مینلرده ده توسع معده حاصل اولور . بوعدم انتظام واطراد ایله شاشیروب قالان ومناسب وجهله تغدی ایده‌مین معده ، غدالری درجهٔ کافیه‌ده یوغورامیه‌جنی کبی معده‌نك غده‌لری‌ده عصارهٔ معدویه‌یی کمال بطائتله و نسبةً آز بر مقدارده افراز ایتمکه باشلارلر ؛ بناءً علیه ، یمکلر معده‌ده اوزون برمدت دوره‌رق توسع معده‌یه سبب اولورلر . یمك اثناسنده « صو وسائر ایچکیلرك سوء استعمالی » ، اسرافی فنا نتیجه‌لر ویرر ، واقعا لقمه آغزه آلنوبده اوزرینه برایکی یودوم صو ایچیلنجه یمك قولای کچر ، فقط بوفضله مایع عصارهٔ معدویه‌نك تأثیرینی آزالتیر ، معده‌یه‌ده برآغیرلق وشیشکینلك ویرر .

چوجقلره « یمکدن اول صو ایچمه‌یکز » دیه ایدیلن تنبیهدن مقصد مایع هاضمك تأثیرینی ، اصل ایشه یارایه‌جغی برزمانده آزالتمامقدر .

« طورشیلرك ، صالاته‌لرك ، خردال وبوبر کبی شیلرك سوء استعمالی » ده تهلکه‌لیدر . بونلر معده‌نك غده‌لرینی شدتله تنبیه ایدرلر ، بر مدت صوکره غده‌لر یورولەرق ایشه یاراماز یعنی پپسینی آز برعصاره افراز ایتمکه باشلارلر .

معده‌نك ایشنی قولایلاشدیرمق ایسته‌میورمیسکز ، یمکلردن خصوصیله یاغلی یمکلردن اول بر پارچه چوربا ایچیکز . أت صویی ، أت صویی درونده جزئی سبزه و سائره بولندیرمقله استحضار اولنان مختلف چوربالر معده‌نك قوتنی آرتدیرر ، یمکلری قولایجه مص ایتدیررلر ؛ غده‌لرده مایع هاضم زیاده‌جه افراز اولنور ایشته عصرلردن بری ایدیلن تجربه‌لرك تأثیریله بول بر یمکدن اول چوربا یینمه‌سی عادت اولمشدر . هضمدن زحمت چکنلر صباح و آقشام یمکلرندن بر آز اول چوربا ایچمکدن پك بیوك فائده‌لر کورورلر .

چوربا هضمی قولایلاشدیرر .

باغرساقلرده‌کی هضم . — غدالر معده‌دن چیقار چیقماز ، اینجه باغرساقلره کچرلر ؛ باغرساقلرده‌کی غده‌لرده بر مایع افراز ایدرلرکه بوکا « عصاره معائیه — باغرساق صالیه‌سی » دییورز . بو عصاره‌نك خدمتی باغرساقلره مربوط ومهم بر عضوك ، « پانقره آس » غده‌سنك افراز ایلدیکی پك قوتلی عصارهٔ هاضمیه‌یی تخفیف ایتمك و معتدل بر حاله کتیرمکدر .

پانقره آس عصاره‌سی آغز صالیه‌سنك و معده عصاره‌سنك تأثیرلرینی اتمام واکمال ایدر ، نشالی ماده‌لری شکرلشدیرر و مواد شبه زلالیه‌یی‌ده پپتون حالنه قویار . بوعصاره‌نك اوچنجی برخاصه‌سی‌ده یاغلری هضم ایتدیرمکدر . باغرساقلر اغدیه‌یه اوچ طرزده تأثیرایدرلر : (۱) اغدیه‌یی عصارات هاضمه‌نك تأثیراتنه معروض قیلارلر ؛ (۲) غدانك هضم ایدیله‌مین قسمنی قالین باغرساقلره دفع ایدرلر : (۳) تحولات و تبدلات مقتضیهٔ هضمیه‌دن کچن غدالرك ده امتصاصنی قولایلا شدیررلر .

اغدیه نصل مص اولنور ؟ . — باغرساقلرك درونده مینی مینی برطاقم چیقنتیلروار ، بوچیقنتیلرك هربری برر « زغابه » عادتا برر ممه باشیدر . زغابه‌لرك ایچنده قان دامارلری وخصوصی برکوچوك مجرا وار ، بومجرایه «قنات کیلوسیه» دیرلر . صالیتا ، معده ویا پانقره آس عصاره‌لرینك تأثیریله مظهر تحول اولان غدالر بو زغابه‌لردن کچه‌رك قان دامارلرینه و یا قنات کیلوسیه‌لره کیررلر . بو قنات کیلوسیه‌لرده بربریله نرلشه‌رك هپسی بردن درونلرنده‌کی مایع مغذی‌یی بیاض قان طمارلرینك

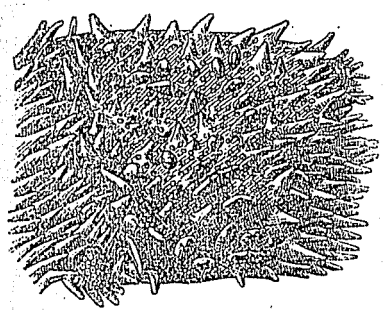

اینجه باغرساقلرك ایچی . چیقینتیلر ، « زغابه » لر .

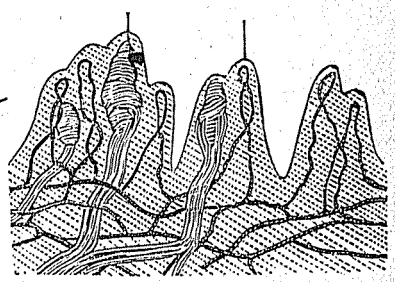

زغابه‌لره داماروسیکیرلرك توزیعی .

مجمعی اولان » قنات صدری » یه نقل ایدرلر . صوکره قنات صدری‌ده بومایع مخصوصی بوینك سیاه قان طماری — ورید تحت‌الترقوه — نه نقله واسطه اولور ؛ دیمك هضمك نتیجهٔ غایه‌سی مایع حالنی آلان و مظهر تحولات کونا کون اولان غدالرك قانه کیره‌رك انسجهٔ بدنیه‌نك ضایعاتنی تلافی و تعمیر ایتمسی بووجهله قوت وحرارت بدنك ادامه ایدلمسیدر .

حفظ صحته عدم رعایتك باغرساقلرده‌کی هضمه ایراث ایده‌جکی تغیرات :— باغرساقلرده‌کی هضم و امتصاصك بر تشویش ومانعه‌یه دوچار اولمسی فنا نتیجه‌لرویرر. غدا پك چوق اولور، یاخود برمانعه وعارضه‌دن دولایی صالیه وعصارهٔ معدویه غدالره ایجه تأثیر ایده‌مزسه هضم و امتصاصك مدتی اوزار . هضمك بوایلك صفحه‌سنده‌کی کفایتسزلکی تلافی ایتمك ایچون عصاراتك باغرساقلرده پك فضله مقداردە افراز اولنمسی ، باغرساقلرك یمکلری پك زیاده صیقشدیرماسی ایجاب ایدر ؛ ایشته باغرساقلرك بویله صیقشمه‌لری ، تقلصلری « صانجی » دیدیکمز ضجرت واضطرابی تولید ایدر ؛ بعض سببلر دها واردرکه غدانك مظهر تحول اولماسنه مانع اولورلر؛ قانسزلق وانقباض بونوع سببلردندر .

معده وباغرساقلرك مناسب وجه ایله اجرای حرکات ایتمه‌لری وغده‌لرینك مناسب برمقدار عصاره افراز ایله‌لری ایچون قانك بواعضایی ایبدن ایی‌یه اسقا واروا ایتمه‌سی ، کوزلجه بسله‌مسی اقتضا ایدر ؛ ایشته قانسز اولانلرده بوبسلنمه اولامیور : بو زواللیلرك اشتهالری آزدر، معده‌لری ییدکلرینی کج وکوج هضم ایدر ؛ امتصاص بطی اوله‌جق اولورسه مواد

غدائیه معده‌ده اوزون برمدت قالیر ؛ معده‌نك توتری، لاستیقلکی زائل اولور ؛ فعل هضم کجیکیر ، غدالرك فضله‌سی‌ده خارجه کج وکوج دفع ایدلمکه باشلار ؛ « مواد غائطه » یعنی اغدیه‌نك پوصه‌سی هرکون معین زمانده افراغ ایدیله‌مزسه درون بدنمزده دائمی بر « منشاء تفسخ » تشکیل ایدر ، بناءً علیه ابدستخانه‌یه معین ساعتلرده کیتمك مثلا دفع طبیعی زمانی اولمق اوزره یاتمه وقالقمه زمانلرینی تخصیص ایتمك وبو وجه ایله باغرساقلری صحت وسلامت بدن ایچون الك فائده‌لی ولزوملی برعادت صحیه‌یه آلشدیرمق اقتضا ایدر .

انقباضه دوچار اولانلرده یعنی آنجق اوچ درت کونده برکره دفع طبیعی ایده‌بیلنلرده اشتهادن اثر قالماز؛ باش آغریلری، آلام عصبیه ، بینه قان هجومی ، باصور ممه‌لری — یعنی بیوك باغرساغك الك آشاغی قسمنده‌کی سیاه قان طمارلرینك کنیشله‌دکدن صوکره ده‌شیله‌رك برچوق قان ضایعاتنه سببیت ویرملری — انقباض چکنلرده پك چوق کورولور . انقباض خصوصیله کوچوك چوجقلرده پك تهلکه‌لیدر : اختلاجلره ، فنا نتیجه‌لر ویرن تشنجلره ، حواله‌لره بیله سببیت ویرر .

بو قدر هضمسزلقلری ، فنالقلری مؤدی اولان قانسزلق ایسه اوچ طرزده تداوی اولنور :

(١) — هضمی غایت قولای وبسله‌یجی شیلر یمه‌لی : أت صویی ، صغیر وقویون أتی کولباصدیلری ، پینیر ؛ ایجاب ایدرسه بونلره بعض هاضم شیلرده علاوه اولنه‌بیلیر ؛

(٢) آچیق هواده ، صیفیه‌لرده ، قیرلرده تنزه ایتمه‌لی ؛ بووجه ایله قان دها بول مولدالحموضه آله‌رق مواد غدائیه‌یی دها قولای مص ایدر .

(٣) غدایه دوا مقامنده‌اوله‌رق « ده‌میر » علاوه ایتمه‌لی : چونکه‌قانمزده « ده‌میر » نقصان اولنجه‌هضم وامتصاص‌یولنده اوله‌ماز ؛ سوء تغدی ، سوء تعیش، ودها بر چوق احوال ایله برابر قانك ده‌میرسزلکی‌ده هوانك مولد الحموضه‌سندن تماماً حصه‌یاب استفاده اولمسنه مانع اولور .

کور باغرساغك التهابلانمسی — بوچوق کره اولدوریجی وقورقونج برعارضه‌در : کمیك قیرینتیلری ، کوچوك وبیوك میوه چکردکلری دقتسرلك ویا پیس بوغازلق واوبورلق سائقه‌لریله‌یوتولورسه بوعارضهٔ وخیمه‌نك وقوعندن‌قورقمالیدر.

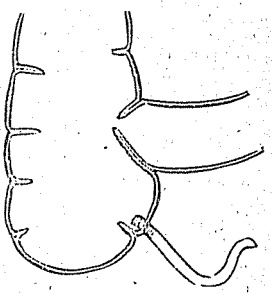

کور باغرساق

اینجه باغرساق قالین باغرساق ایله دوغریدن دوغری‌یه متمادی دکلدر ، ایکیسنك برلشدکلری نقطه‌ده برزاویه‌تشکل ایدر؛ بو نقطهٔ اتحادك اوته‌سنده‌کی قالین باغرساق قسمنه « کور باغرساق — اغور » دیرلر . کور باغرساق بر طوربه‌کبی‌اولوب بوطوربه‌نك دیبنده«ذیل‌دودی ـ لاحقهٔ‌دودیه» تعبیر اولنان اینجه اوزون بر علاوه‌سی واردر . انقباضك تأثیری ایله سرتله‌شن مواد غائطه اینجه باغرساقلردن قالین باغرساقلره کچر ، اوراده پك اوزون مدت قالیرسه « کور باغرساق التهابی » تعبیر اولنان جدی وشدتلی برخسته‌لق حاصل ایدر . بوخسته‌لق : انقباض ، استفراغلر ، قارنك‌صاغ وآشاغی طرفلرنده شدتلی وطاقتفرسا صانجیلر ایله باشلار .

بویله برخسته‌لق باش کوستررسه درحال هیچ برواسطه‌یه ، هیچ برتداوئ عندی‌یه مراجعت‌ایتمکسزین برطبیبه قوشمالیدر.

ینلمیه‌جك شیلر :

چیك أتك تهلکه‌لری — قرمزی أتلر ایله یمورطه‌لرك اك قولای هضم اولنور مواددن اولدقلرینی سویلمشدك . فقط چیك أتك ، خصوصیله چیك صیغیر و طوموز أتلرینك پك بیوك بر محذوری واردر : چونکه ، بواتلرك آرالقلرنده

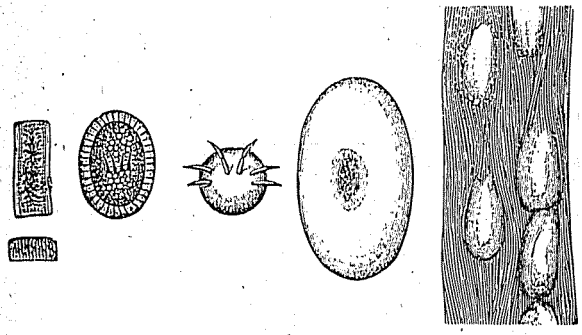

سلاحلی تەنیانك تحولات متعاقبه‌سنی کوسترر (صولدن صاغه‌دوغری).

« ورم میقروبلری » ، « یمورطه‌دن یکی چیقمش مختلف صولوجانلر » بولنور ؛ بوصولوجانلره « تەنیا — شیریت » دیرلرکه أتلردن انسانه کچه‌رك باغرساقلرده نشو ونمای تامه ایررلر .

برآزده صولوجانلردن بحث ایده‌لم : چونکه برتهلکه اینجه بیلنمه‌ینجه چارهٔ دفع وازاله‌سی بولنه‌ماز ، بولنسه‌ده تقدیر اولنه‌ماز .

صولوجانلر . — برنجیسی « مسلح تەنیا — سلاحلی شیریت » در . مواد غائطه ایله برابر باغرساقدن خارجه دفع

ايديلن تەنيا پارچەلرينى : پيس ، تميز هر شيدن غدا تدارکنه چاليشان طوموزلر يوتارلر ، بوپارچەلرك درونده برچوق يمورطەلروار ؛ [شكلده : ١]حيوانك معدەسنده بو

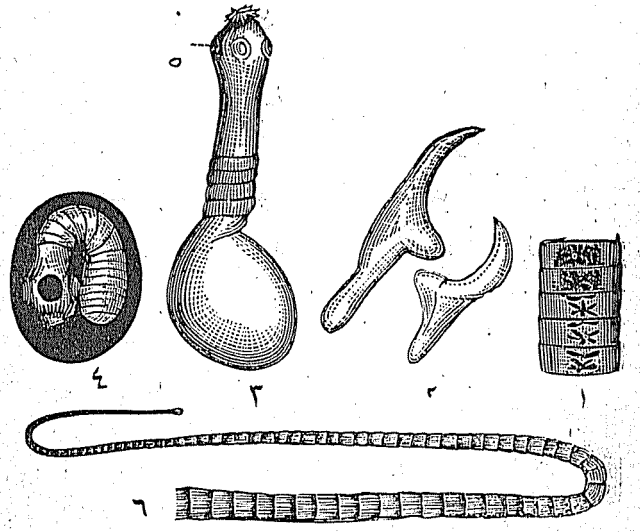

مسلح تەنيانك كچيرديكى تحولات

يمورطەلرك قابوقلرى عصارهٔ معدەويەنك تأثيريله ارير ، كيريه مدور وباشى آلتى دانه مينى مينى چنكل ايله مجهز بر رشيم قاليير ؛ ايشته بو رشيم چنكللرينى قوللانەرق قان دامارلرينه ، اورادنده لنفاً آرالقلرينه نفوذايدر و «سيستيسەرك — دودمكيس» تعبير اولنان نوخود كبى بارزەلر حاصل ايدر [شكلده : ٣ و ٤] ، برآز صوكره بودودمكيسك درونندن بر باش ظهور ايدر ، بوباش ينه چنكللرله مجهز اولديغى كبى اوزرنده ده درت دانه محجم وار . [شكلده:٢] ايشته حيوان طوموزده بوحالده يعنى «حالت رشيميه» ده قالير . بويله برچوق رشيملرى محتوى اولان بر أت پارچەسنى بر انسان بينجه صولوجانك باشى كيدوب باغرساقلره محجملريله ، چنكللريله

[شكلده:٥] ياپيشير ؛ ايشته تەنيايه «سلاحلى» ديمەسى دخى باغرساغه ياپيشەجق محجم وچنكللرى بولنماسندن دولاييدر .

بو «تەنيا» يواش يواش اغديه واعضاى بدنك ضررينه اولەرق بويور ، ٥ـ٦ متروقدراوزايەبيلير [شكلده:٦]؛ بويودكجه صوك حلقەلرى قوپوب دوشمكه ومواد غائطه ايله خارجه مندفع اولمغه باشلار . طوموزلرك بووجەايله معلول اولدقلرينى ديللرينك آلتندەكى «ديل باغى» تعبير اولنان قسمى معاينه ايدەرك اثبات ايتمك ممكندر ؛ اثناى معاينەده دودمكيسلر اورالرده برز دوكمەكبى حس اولنورلر . حيوانك بوينده وبوينك ياتلرنده دخى آرانيلير سه بويله قابارتيلر بولنور ، بووجهله معلول اولان برحيوانك أتى صولوق وحال طبيعيدن دها يومشاقدر .

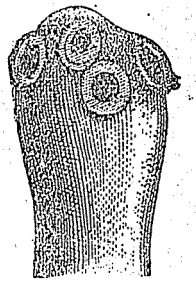

سلاحسز تەنيانك باشى

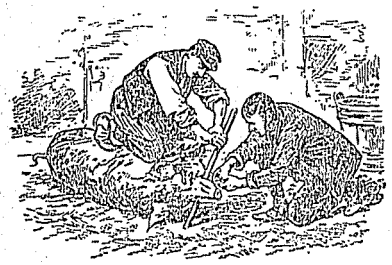

بيطارك حيوانى تەنيالى اولوب اولمديغنى اثبات ايتمك اوزره معاينەسى

سلاحسز تەنيا .— بوكا بزم آناطوليده (آبدست بوزان قورد) ديبورلر ، برچوق يرلرده بلدى حالنده بولنيور ، وخيم وفنا عارضەلره سبيت ويريور . «سلاحسز» دينلمسى باشنده چنكللرى بولنماديغندن دولاييدر . بو تەنيا دور رشيميسنى اوكوزلرده كچيرر و دود مكيسى كوزله كوروله ميەجك قدر كوچوكدر ؛ بناءً عليه بوكاقارشو تحفظ دهاكوچ ، دها غير قابلدر .

مکاتب طبیهٔ شاهانه امراض عمومیه معلم فخریسی مشیر دولتلو نافذ پاشا حضرتلری

S. E. Le Maréchal Nafiz Pacha
Prof. honoraire à la Faculté de médecine

بو تریبوسه فال . — بو صولوجان رشیم حالنده اوله‌رق کول بالقلرنده بولنور. جنوره‌ده بو خسته‌لق پك چوق کورو- لیور. بزده نهر کناری یرلرده کول بالغی بین اهالیده دخی کورولمکده‌در .

ئه‌کینو قوق . — بو دود قاره‌جکر ، بین و کمیکلرده تقرر ایدرك مختلف خسته‌لقلر حاصل ایدر. بو اکثریا اللرینی ویوزینی کوپکلره سوروب یالاتانلرده ، برده قاره جکری آز پیشیره‌رك یینلرده کورولیور . ئه‌کینوقو- قلرك کاهل و کاملری کوپکلرده پك چوق بولنور ، یمورطه‌لری اونلردن بدن انسانی‌یه کچر . یمك طباقلرینی کوپکه یالاتانلر بالواسطه اکینوقوقه معروض اولیورلر دیمکدر: اولرنده کوپك بولندیرانلر بو دقیقهٔ صحیه‌یی نظر دقته آلمالیدرلر .

تریشین — بدایةً طوموزلرك أتلری آراسنده یاشارلر ، بو أتلری انسان یینجه تریشین یمورطه‌لری باغرساقلرده قابوغندن آچیغه چیقه‌رق بدنه داغیلیر ، اتلرك آره‌لقلرنده تقرر ایدرلر. ته‌نیالرك حاصل ایتدکلری فنالقلر ، ته‌نیالردن کندیمزی محافظه ایتمه‌نك اصولی . — بومردار وطفیلی حیوانلرك باغرساقلریمزده یاشایه‌رق حاصل ایتدکلری فنالقلر جداً شایان دقت واهمیتدر. صانجیلر ، بربرینی متعاقب حصوله کلن انقباض واسهالر ، استعدادی اولانلرده سیکر بحرانلری و عارضات عصبیه بو فنالقلرك باشلیجه‌لریدر .

باب والای سرعسکری صحیه دائره‌سی رئیس اولی فریق سعادتلو صالح پاشا حضرتلری

[اطبای عثمانیه‌نك اك قدملیسیدر]

S. E. Le Dr. Salih Pacha
Président du Conseil de la santé militaire au ministère de la guerre

چوجقلرده اختلاجلر ، حوا- له‌لر ، تشنجلر حاصل ایدرلر . بعضاً بوصولوجانلر حیوانلرده کچیردکلری دورهٔ حیاتلرینی‌ده انسانده کچیررلر ؛ صولوجان پارچه‌لری و یایمورطه‌لری صو ، سبزه ، صالاطه کبی شیلر ایله برابر معده‌یه کیرمش بولنورلر . دود مکیسلرك أتلرده ، بینده ، کوزده بولنمسی وخیم وتهلکه‌لی خسته‌لقلر حاصل ایدر . بناءً علیه پاصدیرمه کبی چیك قورومش أتلری ایی پیشیرلمدکجه ، سبزه‌لری ، خصوصیله صالاطه‌یی کمال دقت واعتنا ایله ییقایوب تمیزله‌مدکجه یمه‌یکز . بوزولمش ات یمك حیاتی تهلکه‌یه آتمق دیمکدر ؛ بوزولمش اتلر ، پینیرلر ، خصوصیله بالقلر وأت صوجوقلری یینه‌جك اولورلرسه تحمل اولنماز صانجیلره ، اوکی آلینه‌میه‌جق اسهاللره ، حاصلی وخیم و تهلکه آمیز عارضه‌لره میدان ویرلمش اولور. بوزوق اتلرده‌کی ضررلی وزهرناك ماده‌لری محو ایتمك ایچون یالکز پیشیرمك ، قاوورمق کفایت ایتمز ؛ أتلرك و أت کبی غدالرك لذت و چاشنیلرنده جزئی بر طادسزلق بیله حس اولنورسه در حال آتمقدن ، دفع ایتمکدن چکینمه‌ملیدر ؛ چونکه بوخصوصده التزام اولنه‌جق اداره واقتصاد ، صحت و سلامت وجودی رخنه‌دار و بلکه بوسنتون برباد وتارمار ایدر ؛ صوکره طبیبه ویریله‌جك اجرت قصابه ویریله‌جك ات پاره‌سنی کولکه ده براقیر !...

مانطارلرك موجب اولدقلری قضالر . — مانطار یمك یالکز کبار عالمنه مخصوص دکلدر ، هر یرده هرکس مانطار ییه بیلیر . هله بزم آناطولی کویلرنده مانطار پك چوق یتیشیر ، یرلی اهالی بوکا «کوبه‌له‌ك» دییورلر ، سوریه‌ده پك چوق صرف اولنان واکثریا حماوشام جهتلرنده یتیشن برنوع مانطاروارکه آدینه « کمأ ـ کمئه » دییورلر ...

کمال لذت واشتها ایله ینیلن بومانطارلرك برچوق قضالره، زهرلنمه‌لره سببیت ویردکلری و هرسنه بوندن دولایی برچوق آدملرك حفرهٔ مزاره یووارلاندقلری کورولوب ایشیدیلکده‌در. بناءً علیه مانطارلردن زهرلی اولمدقلرینه امنیت همده اطمئنان بخش برامنیت حاصل ایتدکلریکزدن باشقه‌سنی ییه‌ییکز .

بیچارکانی اك زیاده شاشیرتان بعضی زهرلی مانطارلرك زهرسزلره بکزه‌ییشی ، یاغمور وتوز طوپراق سائقه‌سیله ایکی جنسك بر برندن آییرد ایدیله‌مه‌ییشیدر ؛ بوکا برده کویلیلك ، جهل ولادی وفطری ، کورکوسزلك انضمام ایدرسه بویولده‌کی قضالرك سبب کثرتی آکلاشیلیر . کوزل قوقمق ، لذتلی ورنکا رنك اولمق زهرسز مانطارلرك اوصاف ممیزه‌سنی تشکیل ایده‌مز، بر مانطار کوزل قوقار ، لذیذ وملون اولورده ینه زهرناك اولوویرر . بوکبی فجیع قضالرك وقوعنه سبب : برچوق آدملرك عقلالق طاسلایه‌رق مانطارلرك زهرلیلرینی زهرسزلردن آییرتمغه قالقیشملری و بویولده بیلکیجلك صاتمق ایسته‌ملریدر . برچوقلری مانطار کوموش قاشیقده پیشیرلدیکی زمان قاشیغی سیاهلاتمازسه ینیله‌بیلیر ظننه دوشمشلردر ، بوفکر صاچمه واساسسزدر ؛ مع مافیه ، « زهرلی برمانطار بیله اینجه اینجه دوغرانیله‌رق درت ساعت قدر سیرکه یاخود پك طوزلی بر

صوده بولندیریلیر وصوکره بول صوووق صوده ییقانه‌رق قاینار صویه براقیلیرسه زهرسز اولور .» دییورلر . فقط بوده امین وسلامت بخش برطریق اولمدیغندن اك ایسی بویله اکلنده تهلکه وضرر ملحوظ اولان شیلردن بوسبتون وازکچمك ومانطارلری ینه مانطار مراقیلیرینه بخش وترك ایلمکدر .

مکاتب طبیۀ شاهانه‌ده امراض داخلیه وسریریات داخلیه معلمی فریق سعادتلو فیضی پاشا حضرتلری
S. E. Le Prof. Feïzullah Pacha
G. de d.

مکتب طبیۀ شاهانه سریریات داخلیه معلمی مجالس صحیه وملکیه اعضاسندن فریق سعادتلو زوئروس پاشا حضرتلری
S. E. Le Prof. Zoéros Pach
G. de d.

مشاهیر

پاستور

بتون جهان تفکرك حقنده هرآن اك قدر شناسانه مدحیه‌لر صاوورمقدن کیری دورمدیغی بواستاد معظم حقنده بر شاکرد عرفانی ، معلم شهیر (دوقلو) قوجمان برمجلد یازمشدی‌ده ینه حق تمدیحی تمامیۀ اداسندن شبهه‌لنیوردی . اوحالده کندیسنه شو بر ایکی سطرله عرض ایده‌جکمز آثار احترام ، اجرامه خرده‌بین ایله باقمق قبیلندن برشی اوله‌جق !

پاستورك موفقیات متتابعه ومتوالیه‌سنده اك اصولی بر تکاملك آثاری نمایان اولیور : فرانسه‌نك (دول) شهرنده عادی بر دباغخانه مدیرینك صلبندن دنیایه کلن ، صوکره‌لری (آربوآ) شهرنده ، پدرینك دباغخانه‌سنی احتوا ایدن

مکتب طبیۀ شاهانه حفظ صحت معلمی ومجلس طبیۀ ملکیه رئیسی فریق سعادتلو فردیناند پاشا حضرتلری
S. E. Le Prof. Ferdinond Pacha
G. de d.

مکتب طبیۀ شاهانه سریریات داخلیه معلم معاونی دوقتور سعادتلو جلال اسماعیل پاشا
S. E. Le Dr. Djélal Ismaïl Pacha
agrigé, g. de b.

وبوکون مطنطن ومزین هیکلنه محل ارتکاز ویرمکله وایه‌دار فخر بی‌پایان اولان بوقصبه‌ده اختیار اقامت ایله‌ین چالیشقان پاستور ، عصرك سرمایۀ سعادت ومباهاتی ، اختراعات مفیدۀ متأخره‌نك مبدأ حرکاتی اولیور . بو حیات بدیعه‌نك ادوار تکامله‌سی ، انکشافات متوالیه‌سی حقیقةً وجداً شایان تتبع برکتاب سعی ودقتدر .

پاستور دهأ ومساعیسنك بر چوق آثارینی شفقت عائله‌یه مدیوندر . سالخورده بر پیر روشن ضمیر حالنده اوله‌رق قاپوسی اوکنه کلوب‌ده « ای شایان حرمت ابوینم، ای بوراده بولنمیان سودکلرم ، بتون موفقیاتم سزك ثمرۀ اشفاقکزدر . آننه‌جکم، بن بوشوق ساعیانه‌یی سندن اقتباس ایتدم؛ باباجغم، تجربه‌لرمده کوستردیکم دقت وتأنی‌یی ، صبر وثبات ایله تفحصی هپ سندن اوکرندم ! » دییه اشکابه نثار تأثراولماسی

محراق عائله‌دن نه قدر پیشمش ، کماله ایرمش برطینت نزیهه حالنده صدور ایتدیکنی کوسترمکده‌در .

پاستورك تعیین کشفیاتده‌کی نفوذ نظری ، قدرت اتقانی ، استکناه حقایقده‌کی عزم ومتانتی، دلائل وبراهین ایرادنده‌کی جودت و وسعت قریحه‌سی ضرب مثل حکمنی آلمشدر ؛ حتی

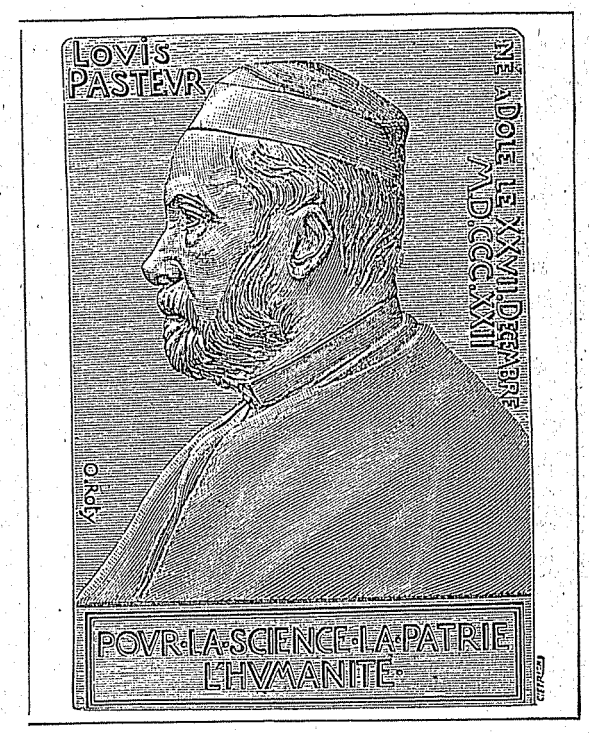

ولادتنك یمشنجی سنهٔ دوریه‌سی مناسبتیله پاستوره اعطا اولنان آلتون مدالیه

دها عنفوان کشفیاتنده ایکن اك مشهور برحکمیه «پاستورك حالی ، وسعت افکاری نی حیرتلر ایچنده براقییور ! » دیدیرتمشدر .

پاستور بلوراتك ، اوجواهر مادیه اشکال بدیعه‌سنك تدقیقنه باشلایه‌رق قانونلر ، قاعده‌لر کشف ایتدیکی وقت

یکرمی ایکی یاشنده ایدی. مینی‌مینی عدساتی آره‌سندن کچیردیکی حزمات حقایق ایله شهراه ترقیات عصریه‌یی تنویر ایله‌ین کرانقیمت برآلته ، خرده بینه انعطاف ایله‌ین انظار تدقیقی حقیقت بارقه‌لری صاچییور وقلم معرفتندن دوکولن هر قطرهٔ سیاه جهان فنده برطوفان خروشان تحول اویاندیرییوردی !

نهایت ، نظر دقتی ماده‌دن معنایه ، سکوندن حرکته ، جماددن حیاته ، « تبلر » دن « تخمر » ه توجه ایتدی، تخمری وجوده کتیرن مؤثرك تدقیق ماهیتی رهبر تجلیاتی اولدی : کئول ، سیرکه ، حامض لبن ، حاصلی تخمر سایه‌سنده حصوله کلن هرماده برر « اثرحیات » اوله‌رق تلقی ایدلدی . اشته قوجه داهی بونقطه‌ده برقیاس عقلی ترتیب ایده‌رك ، « انتان » کده برتخمر اولدیغنه قانع اولدی ، فن جراحی‌یی وبلکه بتون طبی سراسر احیا واعلا ایدن مساعیٔ مدیده‌سنه قویولدی .

آرتق معمای امراضك عقدهٔ اشکالی چوزولمشدی : هر میقروب آیری آیری برر طرز تدقیق ایله أوره‌تیلیور ، ماهیات واوصاف حیاتیه‌لری برر برر تدقیق ایدیلیوردی .

صوکره « قودوز آشیسی » کشف انسانیتپروریسی تجلی ایتدی ؛ ایپك بوجکلرینه عارض اولان انواع امراضه برر واسطهٔ تداوی بولان اونظر دقیقه‌بین، انسانیتی‌ده منتدار مساعیسی ایلدی . عصرلردن‌بری قودوز علتنك اك فجیع ، اك اختلاج انکیز والیم تشنجات مرضیه‌سی آراسنده قیورانه ، قیورانه جان ویره‌کلن برچوق حیاتلره یکی برنسخ جاودانی زرق ایدیلیوردی.

پاستورك اك بیوك مزیتی کشف ایلدیکی وقایع مثبتهٔ فنیه‌یی بیوك بر اعتماد ایله تطبیق ایده‌بیلمسیدر . برچوق « قهرمانانه » جسارتلره طاش چیقارتان بو « اعتماد نفس »

شهراماتی مجلس صحیه اعضاسندن
سعادتلو دوقتورزامباقوپاشاحضرتلری
S E. Le Dr. Zambaco Pacha

دوقتور موسیو مولیك
M. Le Dr. Von Muhlig, Le père

پاستوری بتون تشبثاتنده موفقیات قطعیه‌یه نائل ایدییوردی ؛ چونکه او « اعتماد » نه یاپدیغی ونه‌ایچون یاپدیغنی بیلن برقوهٔ حاکمه‌نك تأمینات صمیمه‌سنه مستند ایدی .

فرانسه‌یه اك فلاکتزده زمانلرنده اك مهم خدمتلر ایتمش، جراثیم مرضیه‌یی خفاکاه استتارندن بولوب چیقارمقله بتون انسانیته اونوتلمسی قابل اولمیان خدمتلر ایفاسنه موفق اولمش اولان بو « داهی » نك آثار عرفانته قارشی: « (لاوازیه) نك، (نیوتون) ك آثاری کبی پاستورك آثاری‌ده برزندکیٔ ابدنمایه مظهر اوله‌جقدر ؟ مرور زمان بو لآئلیٔ مساعینك رنکنی ، لون ظاهریسنی زائل ایتسه بیله ، انجلای اصلی ینه پایدار اولور وبتون بومأثر عرفانك سنه‌لر کچدکجه قدری ، شرفی، بیوکلکی آرتار . » دیمکدن باشقه برسوز بولامایورز .

خرده‌بین ودقت کبی ایکی سلاح حقایق فشانی پیش دیدهٔ ابتصارینه قویان بو معلم ذی کمالك هجوم فنیسنه قارشی نه

سعادتلو دوقتور ژاق ماندیل پاشا
S. E. Le Dr J. Mandille Pacha

سعادتلو دوقتور کمال بك
S. E. Le Dr Kémal bey

«تناسل بنفسه» نظریات قدیمه‌سی ، نه‌ده فنك او اون‌بش عصرلق عنعنه‌سی ، نه طوعیت مرضیه ونه‌ده اصغر غیر متناهی عوالمی مقاومتیاب اوله‌مامش وبوجدال مدید آراسنده پاستور برخاور اشعه نثار حالنده پارلادقجه یوجلمش ، یوجلدکجه پارلامشدر .

هیکل دهاسنی شجاعت ، ایلك ، مملکتنه خدمت ، بشریته مرحمت کبی اك عالی مزیات وفضائل انسانیه ایله تزیین وتتویج ایله‌ین بوعالم متبصره قارشی ، مدیحه خوان مزاری اولان موسیو (لیار) کبی ، بزمده صوك جملهٔ تقدیریه‌مزی شوسوزلر تشکیل ایتسین :

« ای داهیٔ شهیر، عالم انسانیته ویردیکك ایلك درسندن، مملکتکه تأمین ایلدیکك شان وشرفدن ، افکاره نفوذ ایتدیردیکك حقائق جدیده‌دن ، برچوق امراض مؤلمه ووخیمه‌نك تداویسنی تأمین ایله میلیونلرجه انسانلری وقفه کیرآه وانین اولمقدن قورتاران نتایج علم و معرفتکدن دولایی مؤبداً شرفدار اول ! »

سبزه مسئله‌سی

و

سبزه پرستی

« انسان معده‌در (قاره‌م) »

« سبزه پرستی » یالکز نباتات وسبزه‌لرله تعیش دیمکدر . بویولده برتعیش طرفکیرانی معده‌لرینه حیوانی ویا معدنی برشی ایندیرمزلر . بعضیلری وارکه بو خصوصده دها آز مشکل پسنددرلر ؛ بونلر سبزه ونباتاته یمورطه ، سوت ، تره یاغی ، پینیر کبی بعض شیلرده علاوه ایدرلر؛ برقسمی‌ده وارکه بالقلری ، میدیه واستریدیه کبی دکز حیوانلرینی ده خوش کورورلر ، دها « نیم سبزه پرست » اولانلرده واردر . مع‌مافیه بونلرك هپسی‌ده أتی دفتر اغدیه‌لرندن طی ایدییورلر ، ایشته اصل نباتات پرستی وسبزه پرستینك الك مهم اوصافی‌ده بو « أت دشمنلغی » در .

حال بوکه اصل تغدیده ، بر « تغدیهٔ فنی » ده سبزه ونباتاته أتك‌ده قاریشدیرلماسی اقتضا ایدر . فقط بوأت وسبزه آرقاداشلغی آراسنده‌کی نسبت شخصه ، موقعه ، موسمه ، زمانك یمك وسفره موداسنه کوره دکیشیر . بوندن اوتوز قرق سنه اول آوروپاده هرکس أته ، مغدی شیلره فوق‌العاده دوشکون ایدیلر ، بوکون ایسه عکسنه اوله‌رق بر أت نفرتی حکمفرمادر ؛ هرکسده نباتاته ، سبزه‌لره بر دوشکونلك ، بر میل شدید حاصل اولمغه باشلادی .

شمدی بومتناوب ومتخالف تحولك اسبابنی آرایه‌جغز :

اولاً ایلك دورده‌کی او « لحم پرستی » زماننده ایدی‌که حکیم شهیر (مولشوط) شوسطرلری یازییوردی : « برچوق زمان أت ینیله‌جك اولورسه قان دها قوتلی آقار ، عضلات دها زیاده بر شدتله تقلص ایدر و شخصك قوهٔ ولادیه ومولده‌سی‌ده دوچار شدت وانتباه اولور .. » حکمادن (ژوفرواسنت — ایلیه‌ر) عمله صنفنك طرز طعامنجه برتبدل اصلاحکارانه اجرا ایدیله‌سنی آرزو ایدییور ، انکلیز حکیم شهیری (ئه‌ربه‌رت اسپنسه‌ر) ایسه مواد حیوانیه ایله تغدی ایدنلرك قوت وذکاجه بر تفوق کوستردکارینی و بو وجهله بسله‌نن عرقك فعال ، حاکم وچالیشقان اوله‌جغنی اثباته چالیشیوردی . بتون بو مساعی هپ آلمانیا کیمیاکرلرندن مشهور (لیبیغ) نظریه‌سنك میدان آلماسنه وبوکیمیاکر شهیرك آزوت عنصرینه ویردیکی اهمیت مفرطه‌نك خلق آراسنده تعمم وانتشار ایتمه‌سنه سبب اولیوردی . حتی أتك فقیرعائله‌لر آراسنده‌ده رواج وانتشارینه خدمت ایتمك اوزره بدناً سالم اولدیغی حالده ناصلسه سقط قالان ومثلا دوشه‌رك آیاغی قیریلمقله آرتق بر ایشه یارایه‌میان بارکیرلرك أتندن استفاده ایلمك فکریله بیوك شهرلرده برچوق قصاب دکانلری آچیلیوردی ... اشته بویله‌جه بوسبتون افراط وشدته واران بو لحمپرستی‌یه قارشی برعکس عمل ، برتفریط پیدا اوله‌جغی شبهه‌سز ایدی .

صوکره ، صوکره سبزه‌لرك دها ایی اولدیغی اثبات ایدلدی ؛ سبزه‌لرده حرارت حاصل ایلیه‌جك قاربونلی مولدالماء مرکباتنك دها زیاده بولندیغی ثابت اولدی ؛ تفوق ورجحان جهتیله سبزه دها زیاده قازانمغه باشلادی . یاواش ، یاواش یالکز سبزه ایله کچینه‌بیلمك آرزولری پیدا اولدی .

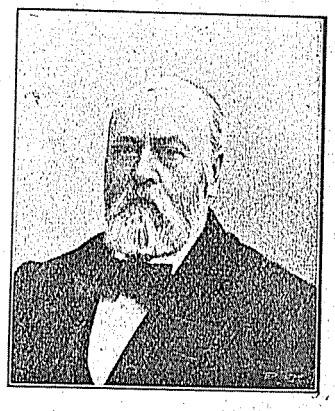

آلمانیا خسته‌خانه‌سی اطباسندن موسیو مورتمان
M. le Dr. Mortman

فرانسه خسته‌خانه‌سی اطباسندن موسیو افتیبولی
M. le Dr. Ephtiboulis

اسکی حکمانك سبزه‌یه دهـا زیاده میل ایتدکلری ، مثلا (ژان ژاق روسو) نك سبزه‌یی اك ایی بر غدا اولمق اوزره طانیدیغی ایلری سورولدی . صوکره قرون قدیمه اعاظمندن برچوغنك یالکز سبزه ایله کچندکلری نظردقتی جلب ایتدی : هند یرهمنلرینك معابده نباتاتدن باشقه برشی صوقـادقلری وحتی حال حاضرده برچـوق کویلرك یالکز نبـاتات ایله کچینمك مجبوریتنده اولدقلری وبونلرك هردرلوشدائد ومزاحمه تحمل ایده‌بیله‌جك کوچلی ، قوتلی آدملر اولدقلری ، حاصلی جهان مسکونده برچوق خلقك بویله نباتخوار اولدقلری تبین ایتدی . صوکره‌لری بعض اشخاص معروفه‌ده کوریلن طول عمر واستراحت حیاتیه نبـات خوار اولملرینه حمل ایدلدی ؛ برطرفدن‌ده مطبوعات هرکسی نباتخوار اولمغه تشویق‌ایدییور وبوصورت تعیشك هضمسزلقلره ومعده خسته‌لقلرینه پك‌ایی کله‌جکنی اعلان ایدییوردی . کیت کیده نباتاتك سفره‌لرده اخذ

آلمانیا خسته‌خانه‌سی اطباسندن موسیو فریج مولیك
M. le Dr. Von Mnhlig, Le fils

اطبای معروفه‌دن موسیو نولیس
M. Le Dr. Noulis

موقع احترام ایتمه‌سی طرفدارانی چوغالدی؛ لوندره، قولونیا کبی مجـامع مدنیه‌ده نبـاتخوار هیئتلری تشکل ایتمکه وبونلردن مرکب قونغره‌لر انعقـاد ایلمکه باشلادی . « معیشت نباتیه‌یی ایلری کوتورمك اوزره اسـویچره ، آمریقـا وانکلتره‌ده بر چوق جمعیـات تشکل ایلدی . حتی یاقین بر زمانده پارسـده تشکل ایدن بویله برجمعیتك حین تأسیس وکشـادنده دوقتور (هورو دو ویلنوو) ایراد ایلدیکی نطقنده فصـد مروج شهیری (بروسسه) نك سـفك دم اوزرینه مبتنی اولان تداویسنی اخطار ایله بو « انسانیت بلاسنك » قربانی اولوب‌ده برچوق پیشـمش وچیك أت ییدیکی وقان حبلری یوتدیغی ، أت اکسـیرلری ایچدیکی وحتی قان بانیولرینه کیردیکی حالده ینه قانسز قالان ذواتدن بحث ایدرك دیمشـدی که : فقر دمی انتاج‌ایدن أتسزلك دکل، بلکه حرکتسزلك، هوا وکونشسز - لکدر ؛ اك قوی حیوانات آکل‌النباتدرلر . » صـوکره بعض

پاپاسلر ، بر طاقم جمعیات روحانیه‌ده بونلره التحاق ایدی ویردی . حکما و رؤسای روحانیه‌نك بوایشی پك ایلری کوتوردکلری نظر دقت صحت شناسانی جلب ایتمکله مسئله فن وحقیقت دائره‌سنده تدقیق ایدلمکه لایق کورولدی. ایشته سبزه مسئله‌سنك ، نباتخوارینك اصل واساسی بودر .

تمامیله حیوانی وصرف آزوتی برغدا نه صحی، نه‌ده ایی اولمادیغی کبی بویله صرف نباتات وسبزه ایله کچینمك‌ده نه‌صحی ونه‌ده ایی برشیدر . ایشته بز مسئله‌یی بیطرفانه واساسلی بر نقطهٔ نظردن تدقیق ایده‌جکز وبر طعام مختلطك یعنی أت سبزه ، نباتات کبی شیلردن عبارت برغدانك لزوم طبیعیسنی اثباته چالیشه‌جغز .

مسئله‌یی اوچ زمین اوزرنده تدقیق‌ایدییورز: (١) اقلیم، (٢) هضم بوروسی وآلات هضمیه ، (٣) بسلنمه شرائطی .

١ — بسلنمه اقلیمه کوره دکیشیر : هر اقلیمك یمکی باشقه‌در، بوکا کیمسه اعتراض ایده‌مز. شمال وجنوب اهالیسی آیری آیری شرائط ووسط داخلنده یاشادقلرندن طبیعی بسله‌نیشلری‌ده بر اوله‌میه‌جقدر. بوفرق واختلافك سبب وایضاح فنیسی هر نه اولورسه اولسون ، اقلیممز کبی معتدل یرلرده یمك وغدانك نباتی وحیوانی شیلردن مرکب برشی اولماسی طبیعی وموافق حالدر .

٢ — برکره‌ده هضم بورومزی ، یمکلری هضم ومص ایلیه‌جك اعضامزی نظر تدقیقدن کچیره‌لم : بوآلاتك اك مهمی اولان دیشلرمزی ، معده وباغرساقلرمزی اوت وأت بین حیوانلرککیلرایله مقایسه ایده‌لم . اوت بین حیوانلرده ، ینیلن غدایی اوکوتمك ایچون آزی دیشلری اوك دیشلردن

دها یوکسك وایشلك اوله‌رق تشکل ایتمشدر . أت ینلرك ایسه قوپارمق وایصیرمق ایچون اوك دیشلریله کوپك دیشلری پك زیاده نشوونما بولمشدر ؛ انسانده ایسه کرك اوك‌دیشلری، کرك اوکوتیجی دیشلر، کرك کوپك دیشلری اورته بردرجه‌ده بویومش واوکوتیجی دیشلرك اوزرلری یاصیلاشدیغی کبی نه اوت ینلرککیلر قدر سیوری ، نه‌ده أت ینلرککی قدر باتیق ویام یاصی برشیدر . آلت چکه‌نك اوکدن آرقه‌یه پك آز ، بریاندن اوبریانه زیاده‌جه اوینایه بیلمسی دخی انسان چکه‌سنك اوت یجی حیوانلرله أت یجیلرك چکه‌سی آره‌سنده خلق اولنمش اولدیغنی کوسترمکده‌در .

معده وباغرساقلرده بویله‌در . اوت ینلرك ، خصوصیله کویش کتیریجی حیواناتك معده‌لری ، أت ینلرککنه نظراً متعدد ومغلق برشیدر. اینجه باغرساقلرك اوزونلغی‌ایسه جنس طعامله متناسبدر ؛ أت ینلرده اینجه باغرساقلرك اوزونلغی قامت حیوانك اوچ درت مثلی قدردر . اوت ینلرده ایسه ایش عکسنه‌در : آنده قامتك اون‌سکز مثلی ، اوکوزده یکرمی ایکی مثلی ، قویونده یکرمی سکز مثلیدر ؛ انسانده ایسه اینجه باغرساغك طولی سکز متره اولوب اورته بویلی بر آدم قامتنك بش مثلی‌در .

انسان دیشلری مناسبتیله اوت ینلره بکزه‌یورسه‌ده معده وباغرساقلری مناسبتیله‌ده أت ینلره بکزه‌مکده‌در .

خلاصه انسانده‌هضم آلات واعضاسی‌أت‌وسبزه ییه‌بیله‌جك وجهله‌خلق اولنمشدر ، یعنی عضو ایله وظیفه‌نك بربریله‌موافق ومتناسب اولملری ایچون غدای انسانینك أت ، نبات وسبزه‌دن تشکل ایتمسی لازم کلمکده‌در .

مکتب طبیهٔ شاهانه مداوات صحیه معلمی میرآلای عزتلو فخری بك افندی
M. Le Prof. Fakhri bey
Colonel

مکتب طبیهٔ شاهانه سریریات داخلیهٔ متنوعه معلمی دوقتور سلیمان نعمان بك
M. Le Dr. Suleyman Numan bey
Major

٣ — فقط بوخصوصده الکمهم ومقنع دلالتی «بسلنمه» نك شرائط ومقتضیاتنده بولیورز . هرکون ضایع ایتدیکمز موادی تضمین ایتمك ، قوتمزی ادامه ایلمکله برابر بر ایش کوره‌بیلمك ایچون یومیه ٢٥ غرام آزوت و ٤٢٨ غرام قاربونه محتاج اولدیغمز حساب ایدلمشدر . واقعا بوقدر شیئ نباتاتده‌ده بوله‌بیلیرز ؛ فقط مقصد یالکز بوقدر برماده‌نك بدنه کیرمسی دکلدر ، بوقدر برماده‌یی بدنه مال ایتمکله برابر یمکلری هضمه مؤکل اولان اعضامزی‌ده یورماملی ، قوت و شدتدن دوشورمه‌ملیز .

مثلا الك زیاده آزوتی حاوی اولان برنباتی ، بغدایی اله آله‌لم ؛ صوکره‌ده الکزیاده قوللاندیغمز ، همان هر یمکله برابر ییدیکمز اتمکی تدقیق ایده‌لم . یوز غرام اتمکده ١,٠٨ غرام آزوت واردر ؛ غدامز یالکز اتمکدن عبارت اولمق ایجاب

شهراماتی مجلس صحیه اعضاسندن دوقتور عزتلو اوخانس خراسانجی افندی
M. Le Dr. O. Khorassandji

مکتب طبیهٔ شاهانه علم الارض معلمی دوقتور مظهر حسنی بك
M. Le Dr. Mazhar Bey

ایتسه کونده (٢) کیلوغرام (٢٤٠) غرام قدر اتمك یمکلکمز اقتضا ایده‌جکدر ؛ چونکه (٢٥) غرام قدر آزوتی آنجق بو مقدار اتمکده بوله‌بیلیرز . مع مافیه ، اتمکك یوزده اوتوزی قاربون اولدیغی ایچون شوقدرلك اتمکده (٦٧٢) غرام قاربون بولنور ؛ اوحالده (٢٥٢) غرام قدر لزومندن فضله قاربون آلمش اولورز ، یعنی ییدیکمزده اتمکك قاربونی زیاده قاچمش اولور . بوفضله‌لق یالکز فائده‌سز اولمیوب بدن ایچون مضردرده ؛ چونکه هضم ایدن اعضایی بوشنه یوروب دوشکونلشدیرر .

یالکز اتیمکدن عبارت اولان طرزتغذی دخی محذورلیدر: چونکه یوز غرام أتده (١١) غرام قدر قاربون بولنه‌جغندن بدنه (٤١٨) غرام قاربون ادخال ایتمك ایچون (٣) کیلوغرام (٨٠٧) غرام أت یمك اقتضا ایده‌جك . ایشته بوندن طولاییدرکه نه صرف «سبزه‌خواری»، نه‌ده لحم‌خواری ایی

برشی دکلدر ؛ اك ایی شی هم أت ، هم سبزه ونبات ییمکدر . ذاتاً سبزخوارانك برچوغی‌ده یمورطه وسوتلی شیلر ییمکی التزام ایدرك ضمناً بوفکری تصدیق ایتمش اولیور ؛ هله بعضیلری بالق ودکز حیواناتی بیله ییورلر .

بومسلکك اك بیوك طرفدارلرندن بولنان و (فیثاغورث) یونانی‌نك « مجدد طرز طعامی » صاییلان موسیو (پیوییون)ك ترتیب ایتدیکی برسبز خوار تعیینی شوندن عبارتدر :

غرام		آزوت غرام	قاربون غرام
٥٠٠	اتمك ...	٦	١٥٠
٥٠٠	مرجمك، نوخود، فصولیه	١٤,٧٤	٢١٤
٥٠٠	سوت	٣,٣٠	١٤٠
٣٠	غراوییه‌ر پنیری	١,١٦	١٤
		٢٥,٦٩	٤١٧

حقیقةً بوترتیب اك کوزل واك شایان قبول بریمك اولدیغی کبی احتیاجاتمزه‌ده بالغاً مابلغ کافی‌در. فقط ، نه‌دن دولایی سنه‌لردن بری آلیشدیغمز درلو، درلو لذتلی یمکلری، مع زیادةً حاوی اولدیغی آزوت وحدیدی سایه‌سنده هردرلو ضایعاتمزی تضمین ایده‌کلدیکمز أتی ترك ایدرك بویله اشتهامزی آزالته‌جق، معده‌مزی شیشیره‌جك یمکلره حصر طعام ایتملی یز ؟... أت هضم بورولرمزه پك ایی کلیور ؛ شبهه‌سز أت نباتاتدن دها قولای مص و تمثیل اولنور . تجربه‌لر اجرا ایدلمش : اتده بولنان و یمورطه آقنه بکزه‌دکلری ایچون (زلالیات) نامی آلان آزوتلی مرکباتك انجق یوزده اوچ‌قدری قاذورات درونده بولنیور ، حالبوکه نباتی زلالیاتك یوزده اون‌یدیدن زیاده‌سی هضم و مص اولنمقسزین خارجه فیرلایی ویریبورلر . برده بعض اطبایه نظراً یالکز ات ایله یاشامقلغك اك بیوك محذوری

انسانی کئولپرستی‌یه سوق ایتمسی وبووجهله سبب تسمم و بربادی اولماسیدر . کئوللی شیلر استعمالیله أت آراسنده بر مناسبت اولمدیغی و برچوق آدملرك أت ییوب صوایچدکلری بیان اولنیور . بشریت أتی هرحالده شرابدن دها اول بولمش ویمشدر ؛ هرأت یین شراب ایچمز ، هله ممالك اسلامیه‌ده هیمزات ییورزده ینه‌شراب ایچمیز ؛ کئوللی شیلری قوللانانلرمز اوقدر چوق دکل .. واقعا أت وحیوانی شیلر ییندجه زیاده‌جه صوایچیلیر ؛ فقط بوحال نباتات وسبزه ییینلرده‌ده وار؛ هیچ برلقمه صوسز بوغازدن کچمز ، نه‌أت ، نه‌ده سبزه قوری قوری ینه‌مز .

أت ایچون جدی برمحذوراوله‌رق کوستریلن برمسئله قالیورکه اوده تسممدر ، چوق أت ییینلرك باغرساقلرنده تخمرات زیاده اولیور و أتك کندیسی دخی بعضاً سمدار و فنا اولیور ؛ یورغون ، دوشکون حیوانلرك أتلری داعیٔ تسمم اوله‌بیلیر ؛ هرکون قوللاندیغمز برچوق أتلرده سموم مدهشه بولندیغی‌ده نادر دکلدر . مع مافیه ، بوکا قارشی سلخخانه‌لره مأمورین مخصوصهٔ صحیه تعیین ایدیله‌رك اك کوجلی و قوتلی ، سمیز و کورپه حیوانلرك کسیلمسی اصول اتخاذ ایدلمش وبو جهت تفتیشات دقیقه وجدیه‌یه تابع قلنمش اولدیغندن شو محذور آزچوق دفع واقتحام ایدلمش دیمکدر . بوندن باشقه ایچه پیشیرمك قضیه‌سی بزی اکثریا برچوق تسمم تهلکه‌لرندن آزاده قیلیور. ذاتاً بوکبی اسکیمك ، ملوث و برباد اولمق ، تسممات‌ه باعث اولمق محذورلری نباتخواریده دخی واردر .

برچوق نباتلر وارکه تهلکه‌لرینی نه منظره‌لریله ، نه‌ده قوقلامق وطاتمقله حس ایده‌میز : مثلا لفاح اوتی (بللادونا) نك

مکتب طبیهٔ ملکیهٔ شاهانه‌سریریات داخلیه‌معلم معاونی عزتلو رضا نوری بك
M. le Dr. Riza Nouri bey, agrégé

میوه‌سی قیرمزی، یاخود سیاه اولوب کورونشده تمامیله کیرازه بکزر ، لذتی طاتلمسی اولدیغی ایچون بعضاً چوجقلرده برچوق تسمماته سببیت ویر- مکده‌در. حتی طورپ، صلاطه، انکنار (که فرنکلر بعضاً چیك یرلر) ، مایدانوز کبی چیك یینن سبزه‌لر اك خبیث میقر- وبلرك ، خصوصیله قاره حما میقروبنك منشاء انتشاری دکللرمی ؟ بونلرك برچوق ملوث صولرله ییقانماسی برامنیت فنیه تأمین ایده بیلیرمی ؟ استاد شهیر (کوبله‌ر) بویله نباتخواری سائقه‌سیله برچوق آدملرك فنا بسله‌نه‌رك مزمن طمار خسته‌لقلرینه مبتلا اولدقلرینی اثبات ایتمشدر .

برده سبزه و نباتات دائما تازه تازه ، قوپاریلیر قوپاریلماز یینلمه‌یور ، چوروتیلیور ، بالتفسخ انواع سموم ایله آلوده اولانلری‌ده بازار رواجه سورولیور : مثلا مصر بغدایی ، چاودار ، بغدای کبی شیلرك بوزولماسی ، چورومه‌سی برچوق فنا خسته‌لقلره سبب اولیوز . هله هر سنه اوته‌ده ، بریده برچوق تسمماته سبب اولان مانطارلری ایبدن ایی‌یه آییرانلر ، ایبلرینی سمدارلرندن سچه بیلنلر پك نادردر .

بعضیلری انسانك مبدأ خلقتنده نباتخوار اولدیغنی ادعا ایدییورلر . انسان فناً وحکمةً یینه‌جك هرشیئی یییه‌بیلیر بر مخلوقدر ، « آکل‌کل » در : بالفرض مبدأ خلقتنده اویله نبات

دوقتور عزتلو اورمانیان افندی.
M. le Dr. Ormanian

خواراولمش اولسه‌بیله، بوکون هپمزك اعضای هاضمه‌مز ، بتون وظائف حیاتیه‌مز أت ایله بسلنمکه آلیشمش و بشر عصرلردن بری أت ییه‌رك یاشامقده بولنمشدر . ادوار قبل‌التاریخیه یه عائد مغاره- لرده بولنان آلات جارحه و آلات صیدیه انسانك اك اسکی زمانلردن بری لحم خوار اولدیغنی ارائه ایتمکده‌در . حتی ایلك انسانلرك یالکز أت اکلی ایله اکتفا ایتمیوب ایلیکلرینی امك اوزره کمیکلری پارچه پارچه ایلدکلرینی ده « علم بشر » اثبات ایلمکده‌در .

انسان روی ارضده هنوز آتش ایجاد ایتمزدن اول بر چوق حیواناتی چیك ، چیك ییمك مجبوریت حیاتیه‌سنده بولنمش ایکن آرتق یوقاریده‌کی ادعا ایله بر « نباتخواری ابتدائی » اثباتنه قالقیشمق بیهوده بر زحمتدر . دها آتش یوق ایکن نباتات وحبوباتی چیك چیك ییمك مجبوریتنده بولنه‌جق نسل بشرك بونی نه‌قدر کوچ هضم ایده‌بیله‌جکی اوفاق برملاحظه ایله تسلیم ایدیلیر .

اوحالده ، غدامز أت ونباتاتدن مرکب اولملیدر . طبیعی بوایکی عنصرك نسبتی اقتضای حاله ، مواسمه ، یاشه ، شخصك تحمل واحتیاجنه کوره دکیشدیریله‌بیلیر . شبهه‌سز بعض احوال خصوصیه‌ده ، بعض هضمسزلقلرده ، معین بعض خسته‌لقلرده یالکز نباتاتدن عبارت بر یمك ایله بسلنمك اقتضا ایدر، فقط

بویله بر یمکی تعیین وترتیب ایده‌جك طبیبدر ؛ بر چوق نباتات وحبوباتده آزوت زیاده‌جه بولنیور ، مثلا نوخود ، مرجمك ، فاصولیه اك آزوتلی شیلردر . فقط بزم بوراده نظر دقته آله‌جغمز ایشه یارار واصولی دائره‌سنده یاپیلمش بر غدادر یعنی بو اقلیمده ، حاللی وقتلی بر آدمك احتیاجات حاضره‌سنه ، صرف ایتدیکی قوته ، کوردیکی ایشه کوره ضایعات وصرفیاتی تلافی ایده‌جك، اغتدانك آچیغنی قاپاده‌جق بریمك ترتیبی‌در .

مع‌مافیه، نباتات‌ایله کچینه‌رك حیوانی ماده‌لردن ایدندیکمز مقدارده مواد غدائیه ایدنمك ایچون پك چوق یمکلکمز ، معده‌مزی، اونازك وسرکش‌عضوی کوشه‌توب کنیشلتمکلکمز ، انسانی فنا فنا ککیرتن برهضمسزلغه کرفتار اولمقلغمز اقتضا ایدر . برده پك‌نباتی اولان برطعامك باغرساقلرده براقه‌جغی بقایا وانقاض اورالری تخریش ایده‌رك اسهاله سبب اولور ؛ واقعا أتلر انسانی ایصیتر ، یومورطه وسوت انقباض ویرر ، فقط بو بر فنالق دکلدر ، بوحال اونلرده‌کی عصارات مغدیه و عناصر نافعه‌نك تمامیله قانه کیره‌راك بدنمزی نصیبیاب تغذی ایتمه‌سندن ایلری کلمکده‌در ، حتی سوتك لینت ویرمسی برنوع هضمسزلغه دلالت ایدر .

صرف نباتی برغدا پك‌مضر اوله‌بیلیر : فقردم ، سفالت حیاتیه ، دوشکونلك ، حتی بعض فقیر قادینلرده‌کی حیض کوره‌مه‌مك وکورمه‌مك حالی هپ غداسزلقدن ، صرف‌نباتات ایله یاشامق مجبوریت الیمه‌سندن ایلری کلمکده‌در . حتی بوکا مبنی‌درکه أتك پك بهالی اولدیغی سنه‌لرده برعقامت عمومیه واردر ؛ اوسنه پك‌آز چوجق طوغار ؛ دیمك صرف نباتی

وأتسز بر غدانك انسانك ولودیت و قوهٔ تناسلیه‌سنه‌ده سوء تأثیری اولیور .

مع‌مافیه بعض مقاوم معده‌لر وارکه نبات خواری‌یه تحمل ایدییورلر ؛ مشاهیردن : ریاضیٔ شهیر (نیوتون) ، حکیم‌معروف (بوسسوئه) ، حکیم (لنقولن) و دها بر چوقلری یالکز نباتی شیلرله تغذی ایدرلردی . فقط بدن اطعمهٔ نباتیه‌یه تحمل ایتسه بیله ، بویله برغدا ایله اوزون مدت بسلنمك شیشمانلغی ، ثقیل برسمانه‌یی موجب اولور . حیوانی یاغلردن دها کوج هضم اولنان نباتی یاغلر و زیتلر ، نشاسته‌لی شیلر ، اونلی شیلر ، خصوصیله بزده پك چوق قوللانیلان مصر بغدایی ، شکرلر ، شکرلی میوه‌لر هپ شیشمانلغی موجب‌اولان، لطافت وملاحت وجهیه‌یی ازاله ایدن ، کوزل چهره‌لره بر دونوقلق ، بر طاسلاقلق ویرن غدالردندر . برده بدنمزك تنفس ایتدیکی هپ ، قانمزك کریوه‌لرنده‌کی ده‌میر مرکباتی سایه‌سنده‌در ، بدن بریاندن متصل صرف ایتدیکی بو ده‌میری تلافی ایچون زیاده‌جه ده‌میرلی بر غدایه محتاجدرکه بوده أتدن باشقه برشی اولاماز . متصل‌نباتات ومیوه ایله یاشایان اقوامده مثلا زنجیلرده برضعف تام بدن ، لنفویت کبی مرضی حاللر پك چوق کورولمکده‌در . حتی علم وظائف اعضا علماسندن مشهور (بکلار) ك بوخصوصده نقل ایتدیکی شوفقره شایان دقتدر : « نباتات و سبزه‌لی شیلرله بسله‌نن برده‌میرخانه عمله‌سی وسطی اوله‌رق سنه‌نك اون بش کونی خسته‌لقله کچیرمکده‌لر ایکن ویریلن أتك آرتدیرلماسی سایه‌سنده صحتلری یرینه کلدی وبرعمله برسنه ظرفنده آنجق اوچ کون خسته‌لنه‌بیلیوردی . دیمك غدانك حیوانی شیلردن عبارت اولمسی هرعمله‌یه سنه‌ده

اون ایکی کونلك ایش قازاندیردی !.. » بو خصوصده بعض مثاللردهاوار : (سن غوتار) تونلنك كشادنده اسویچره‌لی عمله لومباردیالیلردن یعنی زیاده‌جه مقارونیا یین ایتالیانلردن دها زیاده ایش کوریبورلردی . آز أت یین اقوام شکرعلتنه وصراجه‌یه پك مستعد اولیورلر . حتی انکلیز علماسندن فیزیولوژیست (هاللر) برای تجربه برقاچ کون یالکز نباتی شیلر یمکله عضلاتنه ضعف کلمش ، هرطرفنه عطالت طاری اولمش ، چالیشمق ، اوقومق کبی شیلردن استکراه ایتمکه باشلامشدر . معلم شهیر (رایمون) نباتخوار رهابین ایله طولو بر کلیساده بتون رهبانك دامارلرنده‌سرتلك مشاهده‌ایتمش، اطبای بحریه‌دن برچوغی بوحالی صرف پرنج ایله کچینن هندیلرده دخی کورمشدر . حتی معلم شهیر (هوشار) : « اکثر امراض شریانیه (طمارخسته‌لقلری) نك تداویسنده اساس تدبیر معیشت غدائیه‌در» دیمشدر. دیمك غدای نباتی ، نباتخواری دامارلرمزده املاح کلسیه‌یی بریکدیره بریکدیره بزی وقتسز اختیارلاتیور ، دیشلرمزك دیبنده تباشیر حاصل ایدییور، کوزلرمزك بیکی اطرافنده برهالهٔ شیخوخت پیدا ایلیور ، ادرارمزده طاشلر ، قوملر حاصل ایتدیریور .

مع مافیه ، بوسبتون أت یمك‌ده ایی برشی دکلدر ؛ بیوك شهرلرده زنکینلر زیاده‌جه أت یمك سببیله بر چوق خسته‌لقلره ، نقریس، شکرعلتی وسائره‌یه اوغرادقلری کبی التهابلره ، احتقانلره ، سکته‌لره دخی معروض بولنیورلر. [*] یقین بر زمانده دوقتورك بری (سرطان) ك کثرت حاضره‌سنی لحمه اسناد ایتمشدرکه زیاده مواد آزوتیه ایله تغذینك (آرتر-

[*] « معده » ، دوقتور بسیم عمر

یتیزم) دنیلن حالت مرضیهٔ بدنیه‌یه تأثیر وبو حالتك سرطان ایله قرابت ومناسبتی دوشونولدیکی حالده فکر ورأی سابقده آز چوق برشمهٔ حقیقت موجود اولدیغی ظن اولنور. لحمك کثرت استعمالی امتلاء دخی تولید ایلدیکی وبلا آرام آفات التهابیه‌یه ، حالات احتقانیه‌یه ، وسکته‌یه مستعد قیلدیغی معلومدر . زیاده ودائمی صورتده أت یینلر ، (ژام‌ئه‌ر) ك دیدیکی کبی ، « کندی دیشلری ایله کندی مزارلرینی قازارلر » .

اك ایسی : برچوقلری کبی أت ونباتاتی ، بو ایکی مایهٔ حیاتی بری برینه قاریشدیرمق وبونلرك هرایکیسندن‌ده استفاده ایدرك سوء استعمال وافراط جهتنه کیتمه‌مکدر . حتی ادیان بیله بو خصوصده بویله براعتدال کوزه‌تمکده‌در . « نه قرق کون بری بری اوزرینه أت یمه‌لی ، نه‌ده قرق کون قدر أتدن محروم قالنملیدر » بیورلمشدر . هله چوجقلره ، کنجلره سبزه‌سی زیاده‌جه یمکلر دها ایدر ، چونکه قوتلیجه أت ویالکز حیوانی شیلر اونلری تنبیه وتهییج ایدر . فقط کاهللری‌ده ، قویون کبی ، سبزه وحبوبات یمکه محکوم ایتمه‌ملی، چونکه صوکره فقرالدمه ، ضعف جملهٔ عصبیه‌یه دوچار اولورلر ، کوندن کونه مادةً ومعناً ضعیف وجیلیز اولورلر. صیجاق اقلیملرده ، یازك پك صیجاق کونلرنده سبزه‌لی شیلر دها ایدر ، انسان دها ممنون قالیر ، دها خوش وقت کچیرر، اویله طیقانوب‌ده برچوق امراض احتقانیه‌یه اوغراماز .

شاعر شهیر (ویقتور هوغو) « انسانك باغرساقلری ییلان حکمنده‌در . قارن ایسه پك آغیر بر یوك اولوب اکثریا روح ایله بدن آراسنده‌کی موازنتی اخلال ایتمکده‌در؛ هرشیئی بابان قارندر، بتون قباحتلرك مسئول یکانه‌سی اودر . » دییور.

ایشته صحتی دوشونن بر انسان قارننك بو اهمیتنی ایجه بیلوب آکا کوره واحتیاجی نسبتنده سبزه‌وات یمکه وبونلردن هیچ برینی افراط درجه‌سنه واردیرمامغه چالیشمالیدر . قیثاغورثیّون نه دیرلرسه دیسونلر ، حفظ صحتك سبزه ونباتخواری مسئله‌سنده‌کی فکری بودر وبو اوله‌جقدر .

قلب جراحلغی .

تعبیر شاعرانه اولمقله برابر فنی‌در . جراحلق شمدی‌یه‌قدر بدنك برچوق عضولرینه ، حتی دماغه بیله فرجه‌یاب نفوذ اولدیغی حالده الیاف قلبیه‌یه قدر کیده‌مه‌مشدی ...

هرحالده ، قلبه‌پك بیوك براهمیت ویریلیور ، تا (ایپوقراط) زماننندن بری قلب ، حیات وفعالیتك مرکز یکانه‌سی عد اولنیور ، بوکون بیله قلب دماغ ورئه‌دن عبارت بر « سهپای حیات » قبول ایدیلیور .

مع مافیه قلبه عطف ایدیلن بواهمیت عظیمه اوقدر یرنده دکل ، اشته بوکون اطبا قلبده حصوله کلن برچوق جریحه‌لرك مماته مؤدی اولمدیغنی مشاهدةً اثبات ایتدیلر ، دها برچوق جسارتکاران فن بوعضو نازك ومهمك اوزرنده عملیات جراحیه اجراسنه بیله تشبث ایلدیلر .

بو خصوصده ایلك تشبثه (زویله‌فون‌مانتویفل) اسمنده بر آلمان جرّاح جرأت ایتمش وقلبك تغدیه‌سنه خدمت ایدن دامارلری باغلامغه موفق اولمشدی .

صوکره ، صوکره بوکبی تشبثات چوغالدی . حتی معلم وجراح شهیر (لودانتو) اخیراً طب اقاده‌میسنده اوقودیغی بر راپورده «بویولده‌کی تشبثات جراحیه‌اوتوز سکز عدداولوب (۱٦)سنك شفا ایله نتیجه‌پذیر اولدیغنی .. » بیلدیریبوردی .

فقط ، بوعملیاتك اجراسی اولدقجه بیوك بروقوف وجسارته متوقف اولمقله برابر هنوز طب‌ده بو مسئله حقنده صوك کلمهٔ قراری تبلیغ ایتمه‌مشدر .

اوچ سنه‌اول جراح‌شهیر (نوفیه) بایغین دوشن برخسته‌نك نه تنفس صناعی ، نه‌دیلنی چکمك ، نه الکتریق ، نه‌ده سائر وسائط منبهه ایله کندینه کله‌مدیکنی کوره‌رك کوکسی آچوب قلبی النك ایچنه آله‌رق اوقشامغه ، منتظماً صیقوب براقمغه باشلامش ، شو دلك لطیف وتنبیه سایه‌سنده قلب ایشله‌مکه یوزطوتمش ، توقف ایدن دوران وجریان دم یولنه کیرمش ، حتی خسته ، اوزرنده بومهم عملیهٔ جراحیه‌یی اجرا ایدن ، استاد محترمی طانییه‌جق قدر کسب حیات ایتمش ایسه‌ده زیاده صار- صیلمش اولمسی سائقه‌سیله ٢٠ : ٣٠ دقیقه‌دن زیاده یاشاتیله‌مامشدر . بویله برحالك ، برحیات بعدالمماتك بربرینه باقان جراح وخسته‌یی نه‌مؤثر برلوح روحی قارشیسنده بولندیردیغنی تصور ایدیکز .

بوتشبث بوکون شودرجه‌ده قالدی ، فقط یارین ، اوبرکون دها زیاده بر موفقیته نائلیتله بویله نابهنکام بر سقوط ایله أولن زواللیلرك قورتارلمیه‌جقلرینی کیم تأمین ایده‌بیلیر ؟ چونکه بوکبی مسائلده وهروجهله امید موفقیت بدیدار اولان تشبثات فنیه‌ده « عدم امکان » تصور اولنه‌ماز ..

دها بوندن بر آی اول ینه اوجراح ماهر ، (توفیه) کوکسك شاح داماری (ابهر) اوزرنده‌کی برامالدمی کوکسی آچه‌رق عملیهٔ جراحیه ایله چیقارمق آرزو ایلدیکنی طب آقاده‌میسنه بیلدیرمشدی . کچن کانون اولده بومهم عملیات اجرا ایدلمش و موفقیت اماره‌لری آپ آشکار کورونمش ایسه‌ده مع التأسف خسته عملیاتدن اون بش کون صوکره امید ایدیله‌ین براختلاط مرضدن ، باشقه برسببدن وفات ایلمشدر .

قلبی ال ایچنه آلوب صیقمق ، قلبدن چیقان بیوك دامار اوزرنده عملیات یاپمق شویله دورسون ، قلبك درونه قدر

ایشله‌ین قورشون پاره‌لرینی دیکنلر بیله وار .. فرانسه بحریه سرطبیبی معلم (فونتان) بومهم عملیه‌یی کچن سنه بربرینی متعاقب ایکی دفعه یاپمشدی .

فقط جرأت دها ایلری کوتورولیور : مثلا خسته‌لق سائقه‌سیله دارلاشان وقانی برجوفندن دیکرینه نقل وسوق ایده‌مین قلبلرك درونه بر پچاق صوقیله‌رق اودلیکك توسیع ایدلمسی فکری ایلری سورولیور .. کیم بیلیر ، بلکه بر کون بوفکر جراحینك قبول واجرا ایدلدیکنی‌ده ایشیده‌جکز ، بلکه‌ده کوره‌جکز . بوفکری ایلری سوره‌ن اویله عادی برآدم دکل ، انکلیز دوائیون مشهوره‌سندن سیر (لاوده ربره نتون) در . عالم فنده هر فکر وملاحظه‌سی بیوك بر اعتماد ووثوق ایله قبول ایدیلن بومحترم عالمده بو فکری اویله عادی برمراق سائقه‌سیله ایلری سورمه‌یور ... حیوانات اوزرنده اجرا ایلدیکی مهم تجربه‌لردن استنباط حقایق ایدییور . بونی اولا انسان نعشی اوزرنده دفعه‌لرجه اجرا ایتمش ، دها صوکره قلبلرنده تضییق حاصل ایتدیریلن ایری کدیلر اوزرنده‌ده یاپه‌رق موفقیت کورمش ، حتی طرز عملیه‌یی ایچه تعیین ایتدیکی کبی آلات وادوات لازمه‌یی‌ده اعمال واحضار ایلمشدر .

ذاتاً بوعملیه‌ده اینانیلمیه‌جق ، ملاحظات فنیه ایله توفیق ایدیله‌میه‌جك برشی یوقدر . اولا کوکس ایچه آچیله‌رق قلب میدانه چیقاریلیر ، صوکره قلبك اوزرینی اورتن آق جکرلر ایچه تبعید ایدیله‌رك قلب زاری آچیلیر ، مناسب و خصوصی بر پچاق قلبك صول بطینه صوقوله‌رق ایکی جوفی برلشدیرن قاپاق پارچه‌جقلری (دسامه‌لر) یاندن برآز کسیلیر وجوفلر بربرلریله کنیش ، کنیش اشتراك ایتدیریلیر .

کورولیورکه ایش پك ساده !..

اوحالده کونك برنده بویله مهم برعملیه نك برحیات انسانلر اوزرنده‌ده یاپیلدیغنی وماهر برمشرطك قلبکاه بشرك الك متین دسامه‌لرینه‌قدر ایره‌رك علیل وبیمجال برقلب نیم مرده‌یی احیا وبتون بدنی دم حیاتفزا ایله بول بول اسقاواروا ایلدیکنی ایشیدیر ویااوقورسه‌کز تعجب ایتمه‌ملیسکز !..

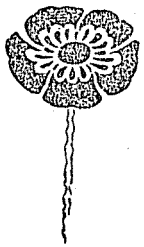

قالین باغرساق تهلکه‌سی

زمرهٔ حیواناتدن الك چوق یاشایانلر هانکیلریدر ؟ شبهه‌سز قوشلر ؛ حتی قوشلردن بعضیلری ، پاپاغانلرله قارغه‌لر آلتمش ، سکسان ، یوز سنه ، بلکه‌ده دها زیاده یاشایه بیلیورلر . ممه‌لی حیواناتك ایسه یکرمی ، اوتوز یاشنه ایرنلری پك آزدر . واقعا فیللردن یوز یکرمی سنه یاشایانلر وارسه‌ده بوطول عمر براستثنای طبیعی اولوب قاعدهٔ عمومیه‌یی اخلال ایده‌مز .

ایمدی ، قوشلرده قالین باغرساق هیچ یوقدر . قالین باغرساق حیوانات فقریه‌دن الك زیاده ممه‌لیلرده نشوونما بولمشدر . بونشوونما اونلرك یاشاییشلرینك ، جدال حیاتیلرینك مقتضاسیدر . دشمنلرندن رهایاب اولمق ، آوینی آرایوب قووالامق مجبوریتنده بولنان ممه‌لی حیوانلر طبیعی پك زیاده قوشیورلر : سلامتلری حتی بعضاً تخلیص حیاتلری بوقوشملرینه منوط قالیور . اوحالده کمال سرعتله قوشمق ایچون یورولدقجه ، درمانسز قالدقجه طورمق مجبوریتنده بولنمامق ، صانجی‌یه طوتلمقسزین اوزون برمدت قوشه‌بیلمك اقتضا ایدر . ایشته بوکا مبنی‌درکه فطرت پك چوق قوشمق مجبوریتنده بولنان بوحیواناتك قارنه قوجمان برباغرساق کتله‌سی یرلشدیرلمشدر ...

قوشلر کبی قانادلریله تعالی‌ایدن، قوشمغه ، اوزون برمدت یورومکه احتیاجی اولمایان حیواناتده باغرساق اولماسه‌ده اوله‌بیلیر . چونکه بونلرك صبره‌یه ، اویله عادی وطبیعی بریوکه احتیاجلری یوق . بو باغرساق محرومیتنك قوشلره فائده‌سی طوقونیور . بو سایه‌ده دها اوزون برمدت یاشایه بیلیورلر .

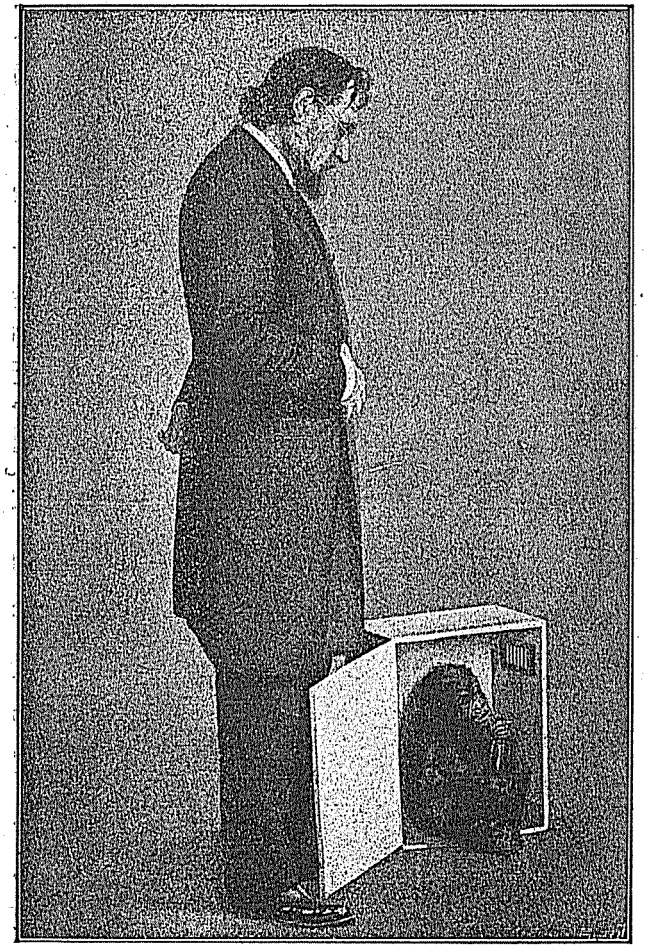

فرنکی آشیسنی بولمق‌اوزه اوغراشوب‌دوران مشاهیر ارباب‌فندن دوقتور (مه‌چنیقوف) ایله اوزرنده اجرای تجارب ایلدیکی دیشی مایمون

قوشلردن دوه‌قوشی بوخصوصده بر استثنا تشکیل ایدییور ، چونکه اوزواللی یکرمی سنه‌دن زیاده یاشایه‌میور ؛ فقط دوه قوشنده‌کی قانادلر اثری برشیدر ، بوده‌قوشوجی حیوانلردندر؛ ایشته بوخصائل فطریه‌سندن دولاییدرکه دوه قوشی دخی

قالین باغرساقلردن محروم براقیلمامشدر !...

خلاصه ، « سلسلهٔ حیواناتده طول حیات قالین باغرساغك نشو ونماسیله معکوساً متناسبدر . »

بوحال ، عادی بر تصادف فطری‌می‌در ، یوقسه بوایکی شی آراسنده مهم برمناسبت ، سببیت ومسببیت وارمیدر ؟

ایشته عالم فن ومعرفتده متدائر بر چوق افکار جدیده وجیده‌سیله کسب اشتهار ایدن عالم شهیر (مه‌چنیقوف) بوایکی شی آراسنده بر مناسبت سببیت و مسببیت بولمغه چالیشیور . (منچستر) جمعیت فلسفیه وادبیه‌سنده ویردیکی برقونفرانسده قالین باغرساغك ساده فائده‌سز دکل ، بلکه تهلکه‌لی ومضر اولدیغنی آچیقدن آچیغه اثبات ایتدی . بومحترم عالمك افادات وبیاناتی سراسر منطقی ومثبت شیلردن عبارت اولدیغی ایچون شوراجقده مختصراً سرد واتیانی فائده‌دن خالی کوره‌مدك :

باغرساقلر ، کرك استعداد ، کرك اعتیاد سائقه‌لریله الك فنا میقروب مجموعه‌لرینه قرارکاه اولمشلردر . باغرساقلرده (٤٥) جنس میقروب بولنیورکه بونلر هپ بری برندن شدتلی بزیرات مرضیه‌دن عبارت اولوب قارانلق ، بوکلوم ، بوکلوم بربورودن عبارت اولان باغرساقلرك بوروشقلقلری آراسنده اتخاذ مسکن ایتمشلردر . صاغلام بر آدم هریکرمی درت ساعت ظرفنده باغرساقلرینك بومضر مسافرلرندن قرق ، اللی میلیارقدر برقسمنی قاپودیشاری ایدییورسه‌ده اونلرینه قیریلیرجه‌سنه چوغالمقده ، اوره یوب تکثر ایتمکده دوام ایدییورلر وموجودیت مضرت انکیزلرینه قارشی کوستریلن بواستثقالی آلدیرمه‌مازلقله قارشیلایورلر . آرالرنده قوله‌را میقروبی ، قاره حماباسیلی دخی بولنه‌بیلن

بوباغرساق میقروبلری درکه بزی آرا صره خسته ایدییورلر ؛ خسته‌لغك اسبابی اونده سکز بونلردر ، معلم شهیر (شارل بوشار) ك اثبات ایتدیکی وجهله یاریمجه باش آغرینی کبی اك خفیف برانحراف مزاجدن « التهاب ذیل اعور » کبی اك وخیم خسته‌لقلره قدر تخمهٔ معدویه‌لری ، نه‌وراسته‌نیلری ، توسع معده‌لری هپ بونلر یاپیور و بدنده تسممات شدیده حاصل ایدییورلر .

ایشته قارنمزده کزدیرمك زحمتنی اختیار ایتدیکمز او آغیر وقوجمان باغرساق کتله‌سی ، اوکنیش ویوموشاق بورولر اك مضر میقروبلر ، اك مهلك خسته‌لق تخملری ، اك مؤثر ویروسلر ایچون اك مناسب بروسط نشوونما ، برلانهٔ اغتدا تشکیل ایدییور ؛ اوراده میلیارلرجه ، تریلیونلرجه نشوونما بوله‌رق تسممات خفیه‌یه ، برچوق تشویشات حیاتیه‌یه سببیت ویرییورلر . فی‌الحقیقه ، (مه‌چنیقوف) ك دیدیکی کبی ، بو باغرساقلر بزم ایچون هم چوق ، هم فضله‌در . آرتق بوغشائی بورولر بزی مستفید ایده‌میورلر ؛ چونکه مدنیتك ترقیات بدیعه‌سی سایه‌سنده ، آرتق اویله دور ابتدائیٔ خلقتمزده‌کی کبی ، کمال تهور ویا نفرتله قوشمغه ، مهاجمین حیاتمزدن قاچوب قورتولمغه احتیاجمز یوق ؛ آرتق هیچ برسباع ، هیچ برحیوان اوزریمزه بزی سوموروب کیرمك مقصدیله هجوم ایده‌میور ؛ بالعکس اسکی براحتیاج فطرینك یادکاری اولان بوقالین باغرساق بزی متضرر ایدییور : حیاتمزی زهرلیور ، ذوق ونشئه‌مزی تشویش ایدییور ؛ چونکه بزی متصل تسمیم ایدن ، بدنمزه اك فنا سملری تلقیح وادخال ایله‌ین هپ بوباغرساقلرده یاشایان میقروب مجموعه‌لریدر .

مادامکه قوشلر کبی ، ییدیکمز شیلرك عصارهٔ هاضمه‌سنی أمر أمز بقیهٔ مضره‌سنی دفع وطرد ایده‌میورز ، هیچ اولمازسه باغرساقلرمزی آره‌صیره وسائط صناعیه‌ایله بوشالتمغه ، اوزیان آور تخملردن تخلیه ایتمکه چالیشمالی وحیاتمزی برتهدید دائمی آلتنده بولندیران بومهلك بزیرات مرضیه‌نك شرندن ، مضرات ومحاذیرندن قورتولمالیز .

ایشته قالین باغرساق تهلکه‌سی ، ایشته‌ده چارهٔ خلاصی ! ..

مکتب طبیۀ شاهانه سریریات خارجیه معلمی اوپراتور فریق سعادتلو جمیل پاشا حضرتلری
S. E. Le Prof. Djémil Pacha
G. de d.

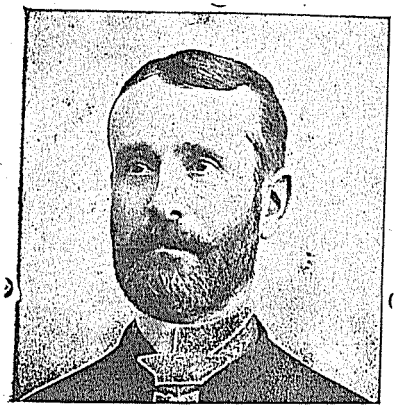

آلمانیا خسته‌خانه‌سی اوپراتوری سعادتلو قامبور اوغلی آلکساندر افندی حضرتلری
S. E. Le Dr. A. Cambouroglou,
Opérateur à l'Hôpital Allemand

آپه‌ندیسیت « التهاب ذیل دودی »

بویله برخسته‌لغك موجودیتی واسمی برقاچ سنه‌دنبری ایشیدیلکه باشلادینی ایچون شواسم قارئین کرامجه پك‌ده یبانجی صاییله‌ماز . مقدما اطبا آپه‌ندیسیت یرینه خسته‌لغك اعور دینیلن کور باغرساقدن نشأت ایلدیکنه ذاهب اوله‌رق « التهاب اعور » ، « التهاب محیط اعور » یعنی کور باغرساق عفونتی تعبیرینی قوللانیرلردی .

فن جراحینك وسعت ترقیات حاضره‌سنه مبنی سکز اون سنه‌دن بری بطن وباغرساقلرده برچوق عملیات اجرا قلنمغه باشلامش وهمان هرخسته‌نك وفاتنی متعاقب جسدی اوزرنده فتح وتشریح میت اجرا ایدلمسی وهله آمریقا جراحلرینك

مکتب طبیۀ شاهانه امراض خارجیه معلم اولی فریق سعادتلو خیرالدین پاشا حضرتلری
S. E. Le Prof. Khaïreddin Pacha
G. de d.

بحریه مرکز خسته‌خانه‌سی سرطبیبی هیئت صحیۀ بحریه اعضاسندن فریق سعادتلو قوزمه پاشا حضرتلری
S. E. Le Dr. Cosma Pacha
G. de d.

بو خصوصده‌کی سعی واقدام فوق‌العاده‌لری ثمره‌سی اوله‌رق بو خسته‌لغك کور باغرساق خسته‌لغی اولمیوب کور باغرساغك برطرفنه مربوط اولان بریازی قلمی قالینلغنده وبراوجی قاپالی اوزونجه بر ذیل معائیدن یعنی لسان طبده «ذیل دودی» تعبیر اولنان باغرساغك برقطعه‌سنك التهابلانوب بعضاً جراحت‌لنمسندن وبعضاً‌ده لینمسندن ایلری کلدیکی ارتق مرتبۀ ثبوته وارمشدر. اشته بوندن طولایی اطبا دخی التهاب اعور تعبیری یرینه آپه‌ندیسیت ـ التهاب ذیل دودی ـ تعبیرینی قوللانمغه باشلادیلر. آرتق سببی مجهول برچوق قارین زاری عفونتلرینك وسیری سریع بعض امراض بطنیه‌نك سبب اصلیسی آپه‌ندیسیت اولدیغی تحقق ایتدی . دیکر طرفدن اشبو مرضك تشخیصنه خادم بعض دلائل واعراض کشف اولنه‌رق خسته‌لق بلاتردد تشخیص ودیکر امراض بطنیه‌دن سهولتله تفریق ایدیله‌رك

آپه‌ندیسیت‌ك عـددی آرتدی . دیمك اولبورکه ، خسـته‌لق بعض اطبانك دیدیکی کبی ، برقاچ سنه‌دنبری ساری برصورتده اجرای احکام ایدرك ویا دیکر برصورتله چوغالمـایوب آنجق خسـته‌لغك ماهیتی تمـامیله اکلاشیلمش اولدیغنـدن قولایجه تشخیصنه امکان حاصل اولمشدر .

تطویل مقاله‌نه‌حاجت ؛ بوندن اون بش یکرمی‌سنه مقدم پارسده وفات‌ایدن فرانسه مشاهیر سیاسیوننندن موسیو (غانبتا) برایکی کون ظرفنده قارننده برآغری ایله خسـته‌لنه‌رق وفات ایلدیکی زمان اطبا خسته‌لغك منشأنی تعیین ومرضی تشخیص ایده‌مدکاری کبی پك چوق کیمسـه‌لر دخی غانبتانك برقادین طرفندن تسمیم ایدلدیکنه ذاهب اولمشـلردی . لکن شـمدی خسته‌لغی اثناسـنده اظهار ایلدیکی علائم مرضیه کوز اوکنه کتیریلیرسـه مشارالیهك آپه‌ندیسیت خسته‌لغندن متأثراً وفات ایلدیکی اکلاشیلیور .

بوکا مشابه بروقعه‌یی طلبه‌لکم اثناسـنده یعنی بوندن اون سکز سنه مقدم بالذات مشاهده ایلدم . شویله‌که : مکتب طبیهٔ عسکریه منتهی صنف شـاکردانندن ایکن سریریات داخلیه‌ده بکا تخصیص اولنان یاناغه برصباح طولومبه‌جی افرادندن یکرمی یاشلرنده برکنجك یاتیرلمش اولدیغنی کوردم. درس کوننه مصادف اولمغله خواجه‌م سعادتلو زوئیروس پاشا حضرتلرینه مشـاهده ورقه‌سی حاضرلامغه‌باشلادم. مریضی معاینه ایلدیکمده قارننده باخصوص صاغ طرفنده شدتلی آغریلر، غثیان وشیشلك کوردم . وبریانغینه طولومبه کوتورمسی نتیجه‌سنده یکرمی درت سـاعت ظرفنده حصوله کلدیکنی تحقیق ایتدم . خسته‌نك کوسـتردیکی بتون علائم ایله صغوق آلمق نتیجه‌سی قارن زاری التهابی ـ پر-

یطونیت ـ اولدیغنی اکلادیغمدن اول وجهـله تشخیص وضع ایدرك مشاهده ورقه‌سنی یازدم ومعلمم پاشاحضرتلرینه اوقودم . پاشا حضرتلری‌ده خسـته‌یی آیریجه عریض وعمیق معاینه‌دن صوکره صغوقدن قارن‌زارینك التهابلندیغنی ومحقق صورتده‌موت ایله نهایتپذیر اوله‌جغنی تصدیق ایلدیلر. فی‌الحقیقه، بیچاره‌مریض ایرته‌سی کونه قدراضطرابات‌الیمه ایچنده قیورانه‌رق وفات‌ایتدی. تشخیصمزك دوغری‌چیقدیغنه‌ممنون‌اوله‌رق، معلم پاشا حضرتلری ایرته‌سی کونی بوخسته‌لق حقنده عریض وعمیق معلومات درمیان ایتدکدن صوکره صغوق آلمق نتیجه‌سی قارن زارینك التهابلنه‌بیله‌جکنی کندیلرینه مخصوص اولان طلاقت لسـان ایله تفهیم ایتدیلر . خسته‌لغك اهمیتنه مبنی خسـته‌مزك مشاهده‌سنی اکمال ایله کتب سـائره‌ده دخی بوکا مماثل برچوق مشاهده‌لر بوله‌رق قرق‌اللی صحیفه‌لك براثر وجوده کتیردم . اووقت مکتبدن نشأت ایدن اطبـانك خروج یعنی (تز) تعبیر اولنـان امتحانلرنده سریریات خواجه‌لربنـه تقدیمه مجبور اولدقلری آثار میـاننده بومخطره‌یی «تز ورقه‌سی» نامیله تقدیم ایتدم وخواجه‌م طرفندن مظهر تقدیر اوله‌رق برده علی‌الاعلی نومرو قزاندم .

لکن ، شمدی دوشونیورم : خسته‌نك اوزرنده مشاهده ایلدیکم دلائلی کوزمك اوکنه کتیرییورم و اکلایورم که طولومبه‌جینك خسته‌لغی صغوقدن نشأت ایتمه‌پریطونیت اولمیوب برآپه‌ندیسیت ایمش ؛ بوبابده خواجه‌مك کمال اهمیتله‌ساعتلرجه درس ویرمسی ، نظریه‌لر سردایلسی ، بنم هفته‌لرجه کتابلری آراشدیروب‌ده تزاثری میدانه کتیریشیم وامتحانده علی‌الاعلی نوطه قزانیشم هب‌اساسسز وبیهوده ایمش ! صوکره خسته‌نك وفات ایتمسی‌ده جابا ! چونکه اووقت مریض اوزرنده برعملیهٔ

مکتب طبیهٔ شاهانه ده عملیات جراحیه
ومکتب طبیهٔ ملکیهٔ شاهانه ده سریریات
خارجیه معلمی میرلوا سعادتلو محمد
نورالدین پاشا

S. E. Le Prof. Noureddin Pacha
G. de b.

بحریه خسته‌خانه‌سی سر اوپراتوری
میرلوا سعادتلو فکری پاشا

S. E. Le Dr. Fikri Pacha, G. de b.
Opérateur en chef de l'hôpital de
la Marine Impériale.

جراحیه اجرا ایتمش اولسه‌یدق بیچاره کنج قورتوله‌جق وشمدی طوپراق آلتنده چورویوب محو اولاجغنه بلکه بوکون اوتوز سکز یاشنده بربابابیکیت اوله‌جقدی . لکن مسئله‌یی حق الانصاف تعمیق ایدرسه‌ك بوخطابزه عائد اوله‌ماز ایدی . چونکه اون سکز یکرمی سنه مقدم آپه‌ندیسیتك نه دیمك اولدیغنی آوروپاده‌کی الك مشهور اطبا دخی بیلمه‌یورلردی . کتب طبیه‌ده بویله برخسته‌لق اسمی یوق ایدی. تداوی بحثنه کلنجه، بوعلت مدهشه‌دن مرضایی قورتارمق ایچون عملیات حراحیه اجراسی کیمسه‌نك خاطرینه کلمز دکل ایدیسه‌ده آسپسی و آنتی‌سپسی اصولنك قبول ایدیله‌مه‌مش اولمسندن ناشی موفقیت جراحیه مأمول دکلدی. اشته کوریلیور که یقین وقته قدر برچوق خسه‌لر آپه‌ندیسیته دوچار اوله‌رق وفات ایلدکلری حالده بونك کور باغرساقده

خاصکی نسا خسته‌خانه‌سی اوپراتوری
سعادتلو احمد نورالدین بك افندی

S. E. Le Dr. A. Noureddin Bey,
Opérateur à l'hôpital des femmes
« Khasséki »

« شفا خسته‌خانه‌سی » اوپراتوری
سعادتلو فوأد ثریا پاشا

S. E. Le Dr. Fuad Sureya Pacha,
Opérateur à l'hôpital « Chifa »

داقع ذیل دودی دینلن کوچوك باغرساغك التهابی نتیجه‌سی ده لینه‌رك پریطونی تلویث ایتمسندن ایلری کلدیکنی و عملیات جراحیه سایه‌سنده قابل شفا اوله‌جغنی کیمسه تخیل بیله ایده‌مزدی.

دها ایلری کیتمکه نه حاجت ! انکلتره قرالی حشمتلو (ادوار) حضرتلری کچن سنه دوچار اولدقلری آپه‌ندیسیت خسته‌لغنه بوندن اون بش سنه اول مبتلا اولسه ایدیلر خسته‌لقلری تشخیص اولنه‌میه‌جغی کبی اووقت عملیات جراحیه دخی اجرا ایدیله‌میه جکندن داخلاً تداوی ایله وقت کچیریله‌رك نه‌قدر بیوك برتهلکه‌یه معروض قاله جقلر ایدی .

حاصلی ، فن جراحینك ترقیات اخیره‌سی آپه‌ندیسیت خسته‌لغنك ماهیتنی ، اهمیتنی میدانه چیقارمش وسهولتله تشخیص مرض ایچون دلائل یقینیه کشف ایلمش وایجابنده عملیات جراحیه اعانه‌سیله مرضانك قورتولمسنی تأمین ایتمشدر .

آپه‌ندیسیت نه‌دن اولیور؟ کتب طبیه‌یه مراجعت اولنورسه برچوق اسباب ونظریه‌لر سرد ایدیلدیکی کورولور. مع مافیه الیوم سبب مرض قطعی برصورتده اکلاشیله مامشدر. بعض اطبا کور باغرساغك بریاننده بولنان آپه‌ندیسه یعنی ذیل دودی‌یه چکرده‌ك کبی مواد صلبه یاخود مواد غائطه قاچه‌رق خسته‌لغك حصوله کلدیکنی قبول ایلمکده ایسه‌لرده اوزرلرنده عملیات اجرا ایلدیکمز خسته‌لرك یوزده طقساننده بوکبی چکردك وسائره‌یه تصادف ایده‌مه‌مکلکمز ودیکر طرفدن چکرده‌کلی میوه‌لرك دها چوق ینیلدیکی یاز موسمی اثناسنده آپه‌ندیستیك مواسم سائره‌دن زیاده مشاهده اولنه‌مامسی بوچکردك نظریه‌سنی قبول ایتمه‌مکده حقلی اولدیغمزی اثبات ایدییور.

برچوق جراحلر دخی باغرساقلرده‌کی مزمن خسته‌لق سائقه‌سیله ذیل دودینك دخی قاعده‌سی التهابلانه‌رق طیقانوب، خواجهٔ محترم دوقتور (دیولافوا) نك تعبیری وجهله، ذیل دودی «قاپالی قاب»ه تحول ایتمکله اوراده محصور بولنان میقروبلر تکثر وافراز ایلدکاری مادهٔ سمیه تزاید ایدرك آپه‌ندیسیت ظهوره کلدیکنی قبول ایدییورلر.

حاصلی، دها بوکا مشابه سرد اولنان نظریه‌لر الیوم صورت مطلقه‌ده اثبات اولنه‌مدیغندن آپه‌ندیستیك نه‌دن طولایی ونه وجهله حصوله کلدیکی اکلاشیله‌مامشدر.

بعض اطبا میدیه، استریدیه اکلندن وبرچوقلری‌ده بر قاچ سنه‌دن بری مطبخلرمزده قوللاندیغمز صیرلی، مینه‌لی قابلرك استعمالندن طولایی وبعضاً ده استریدیه درونده بولنان مواد صلبه‌نك ویا صیرلی قابده‌کی مینا پارچه‌لرینك ذیل دودی‌یه قاچمسیله خسته‌لغك ظهور ایتمکده اولدیغنی قبول ایدییورلر.

سه‌ده اصلا میدیه واستریدیه یمه‌ین وصیرلی قابلر استعمال ایلین پك چوق کیمسه‌لرده بو خسته‌لغك ظهوره کلدیکنی دفعه‌لرجه کوردیکمزدن بونلرك هپسنی‌ده نظریهٔ فنیهٔ مجرده کبی قبول ایده‌بیلیرز، حقیقی سبب هنوز مجهولدر.

یالکز شوراسی محققدرکه آپه‌ندیسیته دوچار اولانلر آره‌صره معده وباغرساقلرندن‌ده مضطرب اولوب دائما قبض چکن واعتدال اوزره یمك یمبوب آبور جوبور شیلر یمکی اعتیاد ایلین کیمسه‌لردر. بوندن ناشی‌درکه بومرض چوجقلرده بیوکلردن زیاده کورولور. بعض اطبا دخی چوجقلرده کورولن آپه‌ندیسیتك صولیجانلردن ایلری کلدیکنی بیان ایدییورلر.

پارسدن عودتمدن بری آپه‌ندیسیت حقنده یاپمش اولدیغم تجاربه نظراً ممالك عثمانیه‌ده باخصوص استانبولده موسویلرده آپه‌ندیسیت خسته‌لغنك کثرتلی اولدیغنی وشیمدی‌یه دکین معاینه، تداوی وعملیات اجرا ایلمش اولدیغم آپه‌ندیسیت‌لردن یوزده یتمشنك موسویلرده بولندیغنی کمال تعجب ایله مشاهده ایلدم. بوندن ماعدا بومرضك مسلمانلرده رمضان اثناسنده کثرتله وقوعی دخی شایان دقتدر، بونك سببی ایسه رمضان اثناسنده افطار وسحورلرده اعتدال وحفظ صحته رعایت اولنمیه‌رق کثرت اکلك وقاریشیق اطعمه‌نك تناولی اولسه کرکدر.

خسته‌لغك تشخیصنه کلنجه: بوبحث طبیب اولمیان قارئین ایچون برفائده‌یه منجر اوله‌ماز ایسه‌ده وقت کچیریلمکسزین برطبیبه مراجعت ایتمك ایچون اعراض ابتدائیه‌سنی بیلمك هرحالده فائده‌دن خالی دکلدر. آپه‌ندیسیت بعضاً شدتلی قارن آغریسی، حرارت، قی وسائره ایله باشلارسه‌ده بوشکل نادر اولوب علی العاده قیریقلق، هضمده زحمت، بعضاً غثیان، کوبك

کموش صویی خسته‌خانه‌سی اوپراتوری
قائممقام عزتلو حازم بك
Mr. Le Dr. Hazim bey
Lieutenant-colonel,
Opérateur à l'Hôpital Gumuch-Souyi

یلدیز خسته‌خانه‌سی اوپراتوری
قائممقام عزتلو ناظم بك
Mr. Le Dr. Nazim bey,
lieutenant-colonel,
Opérateur à l'Hôpital-Yildiz

حذاسنده واکثریا کوبکله قالچه کمیکی اراسنده ودوقتور (ماق بورنه‌ی) ك تعیین ایتدیکی محلده برآغری ایله‌باشلار. باخصوص بومحله‌پارمقلرمزایله تماس ایدرسه‌ك وجع حاصل اولمسی ویاوجعك زیاده‌لشمسی خسته‌لق ایچون همان بردلیل یقینیدر. برایکی کون کچرسه بوعلامات واوجاع زیاده‌لشیر، بعضاً غثیان عارض اولور. قارن شیشر، نبض سرعتله‌شوب درجهٔ حرارت (۳۸ : ٤٠) ه قدر چیقار، صاغ طرف قاصیغك اوستی حذاسنده آغری زیاده‌لشوب بعضاً برقانیلق، برجراحت عارض اولور. طبیب اولمیان قارئین ایچون بوندن فضله دلائل واعراضه لزوم یوق.

بوخسته‌لق چوق کره کندیلکندن کچر. بعضاً جراحت پیدا اوله‌رق یاباغرساغه یاخود جلده دوغری آچیلیر، لکن اکثریتله پریطون یعنی ایچ یاغیله قارن زارینه عفونت کله‌رك خسته برقاچ کون ایچنده وفات ایدر.

مکتب طبیهٔ شاهانه امراض خارجیه معلم ثانیسی قائممقام عزتلو احمد فهیم بك
Mr. Le Prof. Ahmed Féhim bey,
Lientenant-Colonel

بحریه مرکز خسته‌خانه‌سنده اوپراتور قائممقام عزتلو فوأد بك
Mr. Le Dr Fuad bey,
Chirurgien à l'hôpital de la Marine Impériale

آپه‌ندیسیتی نه‌یولده تداوی ایتملی ؟

بوخسته‌لق دلائل واعراضی ایله اطبا وبتون جراحلری آلداتمقده اولدیغندن الیوم آپه‌ندیسیتی نه‌یولده تداوی ایتمك خصوصنده اطبا هم فکر دکلدرلر. چونکه یوقاریده عرض ایلدیکم وجهله خسته‌لق بعضاً بلا عملیات کندیلکندن ویاخود سطحی صورتده جراحتلنه‌رك کچدیکی کبی بعضاً ده بردن بره ذیل دودینك ده‌لینمسندن ویاقارن زارینك التهابلانمسندن دولایی مرضاوفات ایتمکده اولدقلرندن قطعی برقرار اتخاذ اولنه‌مامقده‌در. فی الحقیقه ذیل دودی عفونتلندیکنده کندیلکندن خفیف صورتده زائل اوله‌جغی ویاده‌لینه‌رك قارن زارینی التهابلاندیره‌جغی خسته‌لغك بدایتنده کسدیریله‌میور، حال بوکه ذیل دودی ده ینوب‌ده قارن زاری التهابلانیرسه اکثریتله عملیاتدن ده برحسن نتیجه کوروله‌میور. بوندن ناشیدرکه برچوق

اطبا وجراحین هانکی خسته اوزرنده ذیل دودی ده‌لینه‌رك پریطونیت کله‌جکنی بدایت مرضده آکلایه مدقلرندن بالعموم آپه‌ندیسیتده ـ هرهانکی دوری اولورسه اولسون ـ همان عملیات یاپیلمه‌سنی، برطاقلری‌ده کندیلکندن کچه‌جك آپه‌ندیسیتلرده عملیات یاپیلمه‌سی بوکبی مرضانك تهلکه‌سز خسته‌لقلرینی تهلکه‌یه انقاایده‌جکندن عملیاتدن صرف نظرله خسته‌لغك سیرینی تعقیب ایتمکی وشاید برمحلده محدود صورتده جراحت حس اولنور یاخود پریطونیت اعراضی باش کوستریرسه اووقت همان عملیات اجراسنی توصیه ایدییورلر . بوصوکره کیلرك بیان ایلدکلری مطالعه دخی موافق فن دکلدر : چونکه محدود برصورتده جراحت تشکل ایتمیوب‌ده پریطونیت ظهور ایدرسه وقت کچمش اوله‌جغندن یاپیله‌جق عملیاتدن یوزده سکسان بلکه طقسان بیله موفقیت مأمول دکلدر .

حاصلی ، بومهم مسئله اوزرینه همان هرکون آوروپاو آمریقا اقاده‌میا ومجالس طبیه‌لرنده پك چوق مباحثات فنیه جریان ایتدیکی حالده خسته‌لغك تداویسی حقنده اتفاق آرا حصولی ممکن اوله‌میور. بوترددن برچوق محاذیر تولد ایتمکده اولدیغی شبهه‌دن وارسته‌در . چونکه عملیات جراحیه اجراسنی مستلزم اولمیان آپه‌ندیسیت‌لره عملیات یاپیلوب‌ده وفات ایدنلر پك چوق اولدیغی کبی درحال عملیات اجراسی لزومنده دخی عملیاتدن اجتناب اولنه‌رق خسته‌لرك بومرض مهلکدن تخلیص کریبان ایده‌میوب وفات ایلدکلری‌ده چوق کره‌لر کورولیور .

نتیجه ، بوکون فن جراحی آپه‌ندیسیتك تداویسی حقنده افراط ایله تفریط آره‌سنده بولنیور واطبادن دخی هرکس کندی فکرینی ایلری سوریور. بوندن الك زیاده ضرردیده اولان بیچاره

خسته‌لردر. بزه کلنجه: اون سنه‌دنبری یوزلرجه مرضااوزرنده یاپمش اولدیغمز تجارب واستاتیستیق سایه‌سنده بردرجه‌یه قدر افراط وتفریطدن قورتوله‌رق خط حرکتمزی بروجه آتی تعیین ایتدك ؛ شویله که :

آپه‌ندیسیته دوچار اولان برخسته‌یه خسته‌لغنك ایلك کونلرنده یعنی ۲٤ ویا ٤۸ ساعت ظرفنده چاغیریلیرسه‌ق درحال عملیات جراحیه اجراسنی تکلیف ایدییورز ، بوحالده عملیات غایت تهلکه‌سز اولدیغندن یوزده یوز موفقیت استحصالنه نائل اولدق : بو عملیات یالکز شافی دکل ، خسته‌نك بوندن بویله آپه‌ندیسیت تهلکه‌سنه اصلا معروض قالمامسنه‌ده خادمدر .

ایکی کون صوکره جلب اولنورسه‌ق عملیاتدن قطعی صورتده صرف نظرله مریضده پریطونیت ، انتان ، باغیر ساقلرك اطرافنده وعمیقاً جراحت حصولی کبی بعض عارضانك تکوننی برطاقم دلائل تعقیب ایتمکده اولدیغندن خسته‌نك صباح، اقشام درجهٔ حرارتنی، نبض وبطنی معاینه ایله جریان حاله منتظر اولمقده‌یز . بزجه ترفع درجهٔ حرارتك اهمیتی یوقدر: ایسترسه ٤۱ ویا ٤۲ درجه‌یی بولسون ، انجق نبض ایله مترافق وهم آهنك اولسون . یعنی درجهٔ حرارت حال طبیعیده ویا یاریم یاخود بردرجه چیقوب‌ده نبضك عددی پك زیاده‌له‌شیر ایسه درحال عملیات اجراسنه توسل ایدرز ، چونکه بواثناده برقاچ ساعت وقت ضایع ایتمك خسته‌یی موته محکوم ایتمك دیمکدر . خسته‌نك قانی معاینه ایتمك‌ده حائز اهمیت‌در ؛ ذیل دودی ده‌لینیر یاخود التهاب نتیجه‌سی عمیقاً جراحت وقوعه کلورایسه مریضك قانده بولنان وکریوات بیضا نامنی آلان کره‌جکلر تزاید ایدر ، اشته آپه‌ندیسیتده عملیات لزومی اولوب اولمدیغنی

بحریه مرکز خسته‌خانه‌سی اوپراتورلرندن
قائممقام عزتلو آنجلو بك
Mr. Le Dr. Angelo Acchioti bey,
Chirnrgien à l'hôpital de la
Marine Impériale

حیدرپاشا خسته‌خانه‌سی اوپراتوری
قائممقام عزتلو عمر شوقی بك
Mr. Le Dr. Omer Chevki bey
Opérateur à l'hôpital Haïdar-Pacha

اکلامق ایچون خسته‌نك هرکون قانی معاینه ایتمك لازمهٔ اموردندر : کریوات بیضا علی‌الدوام زیاده‌لشیرسه وقت غائب ایتمکسزین عملیات جراحیه اجرا ایتملیدر . قان معاینه‌سنك اهمیتنی ذکر ایده‌جکم شووقعه دخی اثبات وتصدیق ایدر : کچنلرده آپه‌ندیسیته دوچاراولمش برخسته‌یه چاغیریلدم. جراح رفیقلرمدن بری درحال عملیات اجراسی ایچون اصرارایدوب دورویوردی ، حقیقةً خسته‌نك حالی‌ده پك وخیم کورونیوردی. برکرده قانك معاینه‌سنی تکلیف ایتدم . معاینه نتیجه‌سنده کریوات بیضانك زیاده‌لشمدیکنی اکلامقلغمز اوزرینه عملیاتی تأخیر ایتدیردم ، خسته‌ده بو مدهش خسته‌لقدن بلاعملیات قورتولدی .

بوندن برقاچ آی اول بك اوغلنده هفته‌ده برکره عقد اجتماع ایدن جمعیت طبیهٔ شاهانه‌ده آپه‌ندیسیت خسته‌لغنده

مالتپه خسته‌خانه‌سنده اوپراتور
قول آغاسی فتوتلو جمال یحیی بك
Mr. Le Dr. Djémal Yehia bey
Adjoint-major, chirurgien

اجرای عملیات زماننك تعیینی حقنده مباحثات و مذاکرات فنیه جریان ایتمکده اولدیغندن بروجه بالاسرد ایلدیکم احوالی رفقای کرامه عرض وخصوصیله قان معاینه‌سنك لزوم واهمیتندن عریض وعمیق بحث ایلدم ؛ سرد ایلدیکم دلائل و کوستردیکم مشاهده لر و ایستاتیستیقلر ، تداوی ایلدیکمز آپه‌ندیسیتلی خسته‌لرده‌کی موفقیاتمز جمله‌نك مظهر تقدیری اولمغله بیان ایلدیکمز دلائل یقینیهٔ مرضیه‌نك وسالك اولدیغمز اصولك وبا خصوص « مسلح انتظار » ك یعنی آلات وادوات جراحیه‌یی حاضر بولندیره‌رق خسته‌نك حالنده جزئی برانحراف وقوعنده درحال عملیات اجراسنك سائر اصوللره مرجح اولدیغی تصدیق ایدلدی .

نتیجه : آپه‌ندیسیتده لزوم قطعی اولمدقجه عملیات جراحیه اجراسی تهلکه‌لی اوله‌جغی کبی وقتنده‌ده عملیات یاپیلمازسه خسته‌نك حیاتی تهلکه‌ده قاله‌جغی اکلاشیلیور .

آپه‌ندیسیته طوتولمش برخسته‌یه طبیب کلنجه‌یه قدر نه یاپملیدر ؟

خسته درحال پرهیز ایتملی یعنی آغزینه سوت وات صویندن باشقه برشی قویماملی . بالجمله حرکاتدن حتی اوطورمقدن بیله اجتناب ایدرك یتاغنه کیروب آرقه اوستی یاتیرق استراحت ایتملی . ممکن اولدیغی قدر اصلا قیلدانماملی . بوکبی خسته‌لر

علی العاده قبض چکدکلرندن بر بهانه ایله مسهل ویاتنقیه استعمال ایتمه‌ملی . بونده مسهل استعمالی فائده‌یی مستلزم اولمق شویله دورسون ، مضر وبلکه مهلکدر . زیرا آپه‌ندیسیتده اطبانك آرادیغی‌شی مریضی‌باجمله حرکاتدن ، حتی باغرساغك قیملدانماسندن دخی منع‌ایدرك استراحت مطلقه‌ده براققدر . شاید مسهل آلنیر ، یاخود شدتلی برصورتده تنقیه ایدیلیرسه باغرساقلر طبیعتیله حرکت ایده‌جکلرندن یالکز ذیل دودی پارچه‌سنه منحصراولان عفونت اطرافه سرایت ایده‌جکی کبی عضومذکورك بالسهوله ده‌لینمه‌سنه‌ده باعث اوله‌بیلیر .

بزده اکثریا معده‌سی راحتسز اولانلر ، یاخود قارنی آغریینلر طبیبك ورودینی بکله‌مکسزین مسهل آلمق وتنقیه ایتمك اعتیادنده بولندقلرندن شوحالك آپه‌ندیسیت خسته‌لغنده‌نه‌درجه مضروه‌مهلك اوله‌جغی وارستهٔ قیداشتباهدر .

آپه‌ندیسیت خسته‌لغنك باشقه برتهلکه‌سی‌دها واردرکه اوده بعضاً خسته تمامیله ایی اولدقدن صوکره بر ویا برقاچ دفعه آپه‌ندیسیت خسته‌لغنك تکرر ایدوب نهایت برکون ده‌لینه‌رك خسته‌یی کوتورمسیدر . بوکا مبنی‌درکه بوکون آوروپا و آمریقاده‌کی بتون اطبا برکره آپه‌ندیسیته دوچار اولوب‌ده بلاعملیات شفایاب اولان مرضایه برقاچ ماه صوکره ، غایت تهلکه‌سزاولمسندن ناشی ، ذیل دودیلرینك چیقاریلمسی عملیاتنی تکلیف ایتمکده درلر . بو بابده هرکس متفق‌الرأی‌در .

فی‌الحقیقه ، عفونت زائل اولدقدن صوکره خسته اولان عضوی اورادن تهلکه‌سزجه قالدیرمق ایی‌در . بز برقاچ خسته‌یه آپه‌ندیسیتی کچدکدن صوکره بردها خسته‌لغك وقوعه کلمامسی ایچون عملیات تکلیف ایتمش اولدیغمزحالده قبول اولنمادیغندن

برنده درت ، دیکرنده سکز ماه صوکره وبرباشقه‌سنده بربچق سنه صوکره خسته‌لق شدتلی برصورتده نکس ایتمش وبواثناده آپه‌ندیسی دخی ده‌لینمش اولدیغندن عملیات جراحیه اجراسنه وقت قالمقسزین هراوچی‌ده مع‌التأسف وفات ایتمشلردر .

« قورقولی رؤیا کورمکدن ایسه اویانیق یاتمق خیرلیدر » ضرب مثلنه اتباعاً برکره آپه‌ندیسیته دوچار اولان خسته‌نك بردها خسته‌لغه معروض قالمه‌سی ایچون بالآخره عملیات یاپدیرمسی اولادر . آمریقالی برجراح تألیف ایلدیکی کتابلرك برنده « آپه‌ندیسیته دوچار اولان برکیمسه‌نك ایی اولدقدن صوکره دشمنی ـ یعنی آپه‌ندیسی ، ذیل دودی‌یی ـ قارننك ایچنده بولندیره‌جغنه جیبنده طاشیمسی مرجحدر . » دییورکه پك معقولدر .

شیمدی یالکز برمسئله قالیور : برکره آپه‌ندیسیته دوچار اولوب‌ده بالآخره ذیل دودی دیدیکمز پارچه‌یی چیقارتمق آرزو ایتمیان کیمسه‌لر بردها آپه‌ندیسیته دوچار اولمامق ایچون نه‌یوله حرکت ایتملیدر وبوتهلکه‌دن آز ، چوق مصون بولنمغه چاره وارمیدر ؟

اوت ، اوآدم بروجه آتی عرض ایده‌جکمز خصوصاته رعایت ایدرایسه نکس مرض تهلکه‌سندن بردرجه‌یه‌قدر وارسته اوله‌بیلیر : اولا ، تغدیه خصوصنده حفظ صحته رعایت یعنی هرکون وقت وساعتنده ومنتظم صورتده یمك ، هضمی کوچ اولان شیلری یمه‌مك ، اته پك رغبت ایتمیوب سبزه‌لری چوق یمك ، معده‌سنی بوزاجق شیلردن ، یاغلی طاتلی بورکلردن اجتناب ایتمك ، چکردکلی میوه‌لرك چکردکلرینی چیقارمق وهر طعامده خوشاب فلان کبی خفیف طاتلیلر بولندیرمق ، بهارات ومنبهاتدن ،

ایچکی استعمالندن مجانبت ایلمکدر. طبیعت قبض اوزره بولنمیوب هرکون بردفعه دفع حاجت ایتمك، مقبض ادویه استعمالندن اجتناب و هرایکی اوچ آیده برکره خفیف برمسهل استعمالیله معده وباغرساقلرنده‌کی میقروبلری تمیزله‌مك. قدمانك عادتلری وجهله ایلك بهارده وباخصوص مایسده مسهل آلنمسنك آپه‌ندیسیتلیلر ایچون پك چوق محسناتی حائزاوله‌جغی طبیعیدر.

صولیجان وتنیا کبی خسته‌لقلره معروض ایسه طبیبه مراجعتله علاج آلوب طفیلی اولان بو خسته‌لقلردن قورتولمق ومعتدل حرکات ایله برابر جناستیق یاپمق و صباحلری صغوق صو دوکونمك لازمدر.

نتیجه: بویله کیمسه‌لر معده وباغرساقلرنده ذره قدر تغیر حس ایدرلرسه درحال طبیب مداویلرینه مراجعتله تداوی اولنملیدرلر.

مکتب طبیهٔ شاهانه سریریات خارجیه معلمی

فریق

جمیل

کولمك وکولمك ایله تداوی.

کولمك یالکز انسانده بولنان بر خصلت بدیعه‌در. فقط کولمکلکك‌ده اوصافی شخصه، عرقه گوره دکیشیر. عادی بر تبسمدن الك طاتسز و طنان قهقهه‌لره قدر هپسی کولمك دیمکسه‌ده اشعارات روحیه‌جه بونلر آراسنده پك آشکار برفرق واردر.

نشئه، تبسم بشریتك الك عالی افادات روحیه‌سندن صاییلیر، انسانی حیوانات سائره‌دن تمییز ایدن خصائص عالیه‌دن بری‌ده «تبسم» در. مشهور برمضحکه بازك، (امیل اوژیه) نك دیدیکی کبی: «کولمك صحت ایچون پك نافعدر، بناءعلیه مادی واخلاقی برچوق واسطه‌لره مراجعت ایدن حفظ صحت، بوندن‌ده وایه‌دار استفاده اولملیدر.»

قوای مادیه و معنویه‌مزك تأمین موازنتی ایچون مطلقا برآز کولمك ایجاب ایدر؛ سربست، کنیش برخنده صحت ایچون الك لزومسلی برکیفیت صاییلیر؛ حاصلی، ایدیلن مشاهدات وتجارب دقیقه‌دن اصول تربیه‌ده، مناسبات اجتماعیه‌ده، حیاتك هیئت عمومیه‌سنده خنده‌یه بر موقع مناسب ویرلمك ایجاب ایتدیکی اکلاشیلیور.

برانفعالی متعاقب برزمان معینده تراکم ایدن قوهٔ عصبیه معین برطرز وصورتده بدندن خروج وجریان ایلمکده‌در. بوقوت حسیات و تأثراتی، افکار و تمایلاتی اویاندیرمق اوزره دماغه دوغری منتشر اولماز، قلب ورئه واعضاء هضمیه‌یه توجه ایتمز ایسه الك متحرك عضلاته مثلا صدر، فم

ووجه عضلاتنه جریان ایله خنده‌یی ایقاع ایدر (ئه‌ربه‌رت اسپنسر) .

خنده فهم وادراکده‌کی مباینت و مخالفت اثریدر (شوپنهاور) .

خنده سیأتك موأخذیدر (دوغاس) .

حکما انسانی برچوق افاده‌لرله تفریقه قالقیشمشلر : بونلر آراسنده « انسان کولر برمخلوقدر » تعریف مختصرینی التزام ایدنلرده واردر . حقیقت ، خنده اوصاف انسانیه‌مزك هیچ بروجهله تقلید قبول ایتمه‌ین بر خاصه‌سیدر ، برحالت فیزیولوژیهٔ عقلیه و معنویه‌مزدر ؛ چونکه صرف روحی یعنی انفعالی وعقلیدر. هرنه‌قدر عصبی وعادتامادی (ضحك ساردونی) برخنده وار ایسه‌ده اوحال مرضی ، حقیقی برتبسم دکلدر ؛ بونکله اصل خنده آره‌سنده‌کی فرق ، حزن ویأسی متعاقب حصوله کلن کوز یاشلریله بر صوغانك تأثیرات مخرشه‌سنه معروض اولان کوزلردن آقان یاشلر آره‌سنده‌کی مناسبت کبیدر . پاپاغان سویلر ، مایمون حرکات واشارات ارائه ایدر ، قارنجه النه‌کچنی یوواسنه کوتورور ، قوندوز اوسته‌برمعمارکبی اولر یاپار ، بعض حیوانات زمان اضطرارلرنده آغلارلر ؛ فقط کولمك انساندن باشقه هیچ برمخلوقه میسر دکلدر. یالکز انسان بو نقطه‌ده کندینی بتون علائق طبیعیه‌دن قورتاریر ومحیطاتنده کوردیکی نسبتسز ، شایان تعجب شیلره قارشی خنده‌زن اولمق کبی برتجلیٔ روحی ابراز ایدر .

کولمك‌ده ، سائر قوای روحیه کبی ، احتیاجه کوره اولمالیدر. کولمه‌مزلك براضطراب، مادی ومعنوی براندیشه‌در. احتیاج درجه‌سنده کولمك ، صحت وسلامتك اك قیمتدار بر

سبب وعلامتی‌در . کولمك چوجقده بتون قوای فکریه‌دن اول تجلی ایدن برسوق فطریدر . ایکی ، اوچ آیلق بریاوری برشی سویلیه‌مز ، فقط نشئه‌سنی ، ممنونیت فطریه‌سنی مینی‌مینی سیماسنده کوستردیکی معصومانه تبسملرله افاده ایدر . برحزمهٔ ضیا، خفیف برروزکار، همان هیچدن برشی‌اولقای معصومانه‌ده نه قدر صاف وآزاده بر تبسم حاصل ایدر ! چوجقده‌کی بوخنده هیچ بر فکره مربوط ، هیچ برسببه مبتنی دکلدر « خندهٔ حیوانی » . چوجقلر کندی کندیلکلرندن نفس آلدقلری کبی ینه کندیلکلرندن‌ده کولرلر ، بوخنده‌لر اونلرك احتیاجات طبیعیه وفطریه‌لرندندر .

کولمك مسئله‌سی پك چوق زمانلردن بری اطبانك نظر دقتنی جلب ایدییور ؛ شمدی کولمز ، « آغیر » برعائله تصور ایدیکز : هرکسك چهره‌سنده برکوسکونلك اثری بدیدار ؛ بویله برعائله آراسنده انسان کنیش نفس بیله آلاماز ، کوکس صیقیشیر ، عادتا جونسیمی آغیرلاشیر ، انسانی برصیقنتی باصار ، هرکسك یوزنده آثار اضطرار آشکار اولورسه‌ده شوحالدن اك زیاده چوجقلر ، اومینی مینی چیچکلر متأثر اولورلر : آچیلامازلر ، صولغه ، صارارمغه ، آثار کدورت کوسترمکه باشلارلر .

اطبا چوجغك کولمه‌سنی ، نشئهٔ طفلانه‌سنی علامت صحت صایارلر . حتی « طب » کولمز برچوجغی خسته عد ایدر ، او کوچوك غمزده‌یی بین حماسنه مستعد فرض‌ایلر . (کوستاو دروز) بوخصوصده چوجق والده‌لرینه شونصیحتی ایدییور: « هرشیدن اول چوجقلریکزه کولمکی ، اکلنمکی اوکره‌تیکز ، خروس صداسنی تقلید ایدیکز ، خالیلر اوزرینه یوارلانیکز ،

مینی مینی‌نك اوبیك درلو صافیانه سوألرینه نشئه بخش جوابلر ویریکز ؛ چوجغکزی کولدیرمکه ، اکلندیرمکه چالیشیرسه کز یاواش ، یاواش آچیلدیغنی ، سرپیلدیکنی ، طبیعتنده برکشایش فطری پیدا اولدیغنی کورورسکز . »

خنده وکوزیاشلری — افادهٔ سیما (« بوایی » نك برلوحه‌سندن)

چوجق بویودکجه اومعصومانه خنده‌لر برتبسم فطری‌یه ، ملاح وجهیه‌ده برانعکاس نجابت وتربیه حاصل ایدن بر « کولر یوزلیلك » ه تبدل ایدر ؛ آره‌صره وجههٔ بلوغنده سیبسز تبسملر ، استراحت مادیه واخلاقیه‌سنه دلالت ایدن نشئه نشانه‌لری بدیدار اولور. حیاتك هرانکشافی، هرانجلاسی سیمای

شبابده برانشراح تبسم آمیزاویاندیرر. هله حیات روزمره‌نك بسون شدائدینه ، مجادلات حیاتیه‌نك بتون مشکلاتنه قاتلانمق ایچون انسان آره‌صره کولمکه ، اکلنمکه غدا وهوا قدر محتاجدر . چوجقلق وکنجلکده خنده پك چابق ، دموع پك قولای

افادات سیما — اشمتزاز (« له‌ئونار دووینچی » مأخوذ)

حصوله کلیر ؛ سن کمال وشیخوخته ایسه خنده سونمش ، کوز یاشلری‌ده قورومشدر .

انسان یالکز قالنجه کوله‌مز ، ایشته عزلت وتنهائی‌یی بزه پك کدر انکیز کوسترن‌ده بوکوله‌مزلکدر. خنده احتساساتمزك برانعکاسیدر ، احتساسات ایسه ایچنده بولینلان مکان محیطك

ایقاع ایلدیکی تأثراتدر؛ بوحالده خنده‌مز چوق دفعه دیکرلرنده‌کی شطارت ونشئه‌نك انعکاسی، «عکسی» در . بوصورتده خنده اساساً «اشتراکی» اولوب چوق دفعه علاقهٔ حصوله کلیر . شطارت ونشئه ایسه ترغیب وتشویقه محتاجدر . اشتراك ایدلمین برنشئه کندی کندینه سونوب کیدر . (هانری بریسون) ك دیدیکی کبی: «انسان کندی کندینی یالکز کورونجه ذوق وخنده‌دن نشئه‌یاب اولاماز.» کورولیورکه خنده عادتاً بر «ذوق اجتماعی» در، هرخنده برعکس صدا حاصل ایده‌بیلملیدر ؛ خنده نه‌برسوز ، نه‌ده واضح ومحدود برصدا دکلدر ، خنده جسته، جسته اطرافه عکس انداز اولمق آرزو ایدن برشیدر. کولمکدن برشی آکلامق، برشی دویمق ایچون وسط طبیعیٔ انسیت اولان یرلرده کولملی وکولمکده‌کی حکمت فطریه‌یی ایجه آکلاملیدر. برابر بولنلمق، کوروشولمك ، قونوشولمك هپ «خنده‌زن» اولمق احتیاج فطریسنك تسویه‌سی ایچوندر . بایرام ودونما کونلرنده خلقك یوزنده پیدا اولان آثار سرور وابتهاجك نه‌علوی تبسمات وخنده‌لرله ترافق ایتدیکنه البته دقت ایدلمشدر . خنده‌ده‌اویله برقوهٔ عاکسه واردرکه همنشیناندن برینك دوداقلرنده پیدا اولنجه‌مطلقا بتون مجلس کولمکه ، ابراز نشاط ایتمکه جالیشیر؛ فقط هرکسك هرصنفك کولوشی باشقه‌در . هرکسك کولمه‌سی کندی تربیه‌سی ، کندی اهمیت اجتماعیه‌سی نسبتنده‌در ؛ کولمکده کورولن آهنك وانتظام کولنلرك احوال روحیه ودرجهٔ اجتماعیه‌لرنده‌کی فرق وتفاوتی کوسترن بر «معیار حیاتی» کبی تلقی ایدیله‌بیلیر .

کولمك ایله تجارت ایدنلر ، تبسم وخنده یاپوب صاتانلرده وار . تعجب ایتمه‌ییکز ، تیاترولرده کوله، کوله تماشا ایتدیککز

مضحکه‌لری درخاطر ایدیکز . کولمك احتیاجندن قلم بیله وایه‌دار فیض اولمشدر : بوکون اکلنجه‌لی فقرات یازان، انسانی کولدیرن، اکلندیرن «نشئه بخش» محررلرك بتون مزیتلری بزی کولدیره‌بیلملری دکلیدر ؟ «نکته‌دان» ، «ظریف» «نکره‌کو» کبی برچوق اوصاف ومزیتلرله مدح ایدیله‌کلن خوشطبعان مصاحبتك هرکسدن کوردکلری حسن قبول هپ چهره‌لرده حاصل ایتدکلری «طوفان خنده» سایه‌سنده‌در . خلاصه ، بشر کولمکه محتاج ، کولمکله مفطور ، حتی دینیله بیلیرکه، کولمکله کامران ومسعوددر . مادی ومعنوی حظوظات وسعادتلرك اك بلیغ اسلوب بیانی دوداقلرده ویاناقلرده حاصل اولان آثار نشئه وتبسمدر .

نیچون وناصل کولیورز ؟ نیچون کولندیکی اك اسکی زمانلردن بری بر چوق حکمانك مدار اشتغالی اولمشدر . روحك ، وجدان شخصینك بر چوق خصوصلرده اظهار ایلدیکی شواهد انشراحك ماهیتنی، نیچونی تمامیله تعیین اوزون سوره‌در . اساساً بومسئله علم روحك قاریشیق بحثلرندن برینی تشکیل ایدر. احتساساتمزه توافق ایتمه‌ین برحال بزجه غرابت ، حیرت کبی شیلر حاصل ایلر ، برطور آنی ، معیندار برجواب، بعضاً برقابالق، برتکرار ، برسلام بیله بزی «خنده برلب» ایدر، یالکز شوراسی معیندرکه «خنده» روحجه حاصل اولان احتساسات آنیه‌نك ، حیرت ، تعجب ، نشاط ، سرور کبی تحسسات واحتراصاتك بیان وافاده‌سیدر . مؤلفك بری دییورکه : کوله‌رك محظوظ اولملی ونیچون کولندیکنی آرامغه قالقشماملیدر ؛ چونکه دوشونجه کولمك زائل اوله‌جغندن بوشنه مقصددن اوزاقلاشیلمش اولور .

کولمك اساساً برعلامت عضلیه وعصبیه ، برنشانهٔ انفعالیه وعقلیه‌در . بوحالده خنده علائم مشترکه‌نك هیئت مرکبه‌سی ، مجموعیدر . غدیقلانمه ایله ، حروفك تأثیریله حاصل اولان خنده « انعکاسی » در ، افعال منعکسه نتیجه‌سیدر . (وولتر) دییورکه : « خنده برانفعال روحی‌اولوب اویله عادی برحرکت عضلیه دکلدر. » خنده سرور وحبور ، حزن وکدر، حیرت ودنائت کبی او درجه چوق ومختلف شرائط داخلنده‌طنین انداز اولورکه بواسبابی بریرده جمع وتألیف ایلمك عادتاً محالدر.

برصویتاری ماسکه‌سی
(عصرحاضرهیکلتراشلرندن « قاره‌سی »دن)

ناصل کولدیکمزه کلنجه : یاناقلری تشکیل ایدن‌عضلاتدن « عضلهٔ عذاریه » نامنده کوچوك برأت پارچه‌سی وار- درکه الماجقلردن آلت واوست دوداقلرك برلشدکلری ملتقالره قدرکیدر. بوعضله تقلص ایدنجه آغزك ایکی اوجی الماجقلره دوغری قالقار ، دوداقلرده ویاناقلرده بر قاچ قیوریم پیدا اولور ؛ اشته بوندن آکلاشیلیرکه یوز کولمکه باشلایور . فقط خنده یالکز بوندن عبارت دکلدر . خنده‌نك طبیعی اولماسی ، اطرافده‌کیلری‌ده کولدیرلمسی یعنی سرایت ایلمسی ایچون افادات روحیه‌نك اك بلیغ ترجمانی اولان کوزلرك‌ده اشتراکی لازمدر . برخندهٔ طبیعی کوز قاپاقلرینی اداره ایدن عضلاتده‌ده بر اثر تقلص حاصل ایدر ، کیرپیکلر اینر ،

آلت کوز قاپاغی اوزرنده وکوزك اطرافنده بر ایکی قیوریم پیدا اولور . آلت کوز قاپاغنك شو حرکتی اوقدر مهم‌درکه کولمك‌سائقهٔ‌مسرت ونشاط‌ایله اولمایجه‌بوحرکت‌اجرا ایدیله‌مز. ایشته حقیقةً کولن برچهره‌ده‌کی بتون آثار نشاطی افاده ایدن بوحرکتدر . طبیعی وصناعی تبسملر آراسنده‌کی فرق حسی‌یی حاصل ایدن بودر . بو ایکی عضله‌یه یوزده‌کی سائر عضلاتك‌ده اشتراك ایتمه‌سیله درکه خنده‌نك انواع متعدده‌سی وجود پذیر اولیور ؛ آلینده‌کی عضلاتك تقلصی ایسه خنده‌یه حیرت و تعجب کبی شیلری قاریشدیرمقده‌در .

برقهقههٔ عصبیه (مرضی)

فقط کولمك یالکز چهره‌ده‌کی عضلاتده وجود بولمایور ، خنجره‌ده بوفعله‌مداخله واشتراك ایدییور. تبسمی‌سسز برکولوش کبی تلقی ایدنلر وارسه‌ده حقیقتده سسز برکولوش ، برخندهٔ سکوت‌انکیز یوقدر . اطبابو خصوصده اك دقیق آلات ایله اجرای تجارب ایده‌رك کرك تبسمده ، کرك خنده‌ده ، حتی اك درونی برکولوشده بیله خنجره‌نك آز ، چوق تیتره‌دیکنی اثبات ایدییورلر . حتی « ضحك » حقنده بر چوق نظریات ومعلومات ویرن دوقتور (روله‌ن) « خنده‌نك ایلك طاسلاغی خنجره عضلاننده حاصل اولور . » دییور .

خنده آچیق ، سربست وقوتلی اولور یعنی قهقهه حالنی آلیرسه دها برچوق عضله‌لرك تقلص ایتدکلری کورولور . اولا قارنك عضلاتی ، صوکره آرقه عضلاتی ، دها صوکره

یان طرف عضلاتی صیقیشمغه باشلار و اوزمان کولمك حقیقی برممارسهٔ بدنیه حکمنی آلور ؛ وقت ، وقت بتون نفس آلوب ویرن عضلات تقلص ایدرلر ، کوکسی قارندن آییران « عضلهٔ حجاب حاجز » ده صیقیشمغه باشلار . ایشته پك چوق قهقهه‌زن اولانلرك « اوقدر کولدم که آزقالدی قاصیغم چاتلایوردی » دیملری قارن عضلاتنده‌کی شدتلی تقلصك افادهٔ عامانه‌سیدر .

برده « زورایله کولمك » واردر ؛ جبر طبیعت ایله کوستریلن بوکبی تبسماتده نشئه‌دن زیاده چوق دفعه غریب بر افادهٔ تألم کورولمکده‌در . بوکبی صیقینتیلر اك زیاده صویتاریلرده ، مضحکه بازلرده ، اویونجیلرده کورولور . صحنه‌ده‌کی تبسماتك صووقلغی هپ تقلیددن ، لازمهٔ صنعت اوله‌رق کولملرندن ایلری کلمکده‌در . اویونجیلرك اك معروفلرنده بیله تبسم وخنده‌یی بر شکل طبیعیده کوسترمك هنری اندر اوله‌رق کورولور . ساخته برقهقهه‌نك عکس برودت انکیزی قولاقلرمزده پك ناخوش برحالده طنین انداز اولور . بویله زور زورینه کولمك اویونجی ایچون‌ده عادتا برتألم ، بر «اضطراب حسی»در ، اکثریا ساخته‌لغی آب وآشکار کورولن برطوردر . قرون قدیمه‌ده مراسم تکفینیه‌ده اعلان ماتم اولمق اوزره « آغلاییجیلر » طوتولدیغی وبونلرك وجودینه لزوم کورولدیکی کبی کولمك وکولدیرمك اوزره‌ده عجیب شکلده ، اکثری سوء تشکله مبتلا برطاقم « کولیجیلر » ، « صویتاریلر » وارمش .

زور ایله کولمك ، یالان یره تبسم ایتمك اودرجه غیر طبیعی وکاذب برعلامت شادمانیدرکه بوحال بعضاً اضطرابك افاده‌سی اوله‌بیلیر . دوقتور (قازه) برینك دیلنده‌کی چیبانی جهنم طاشیله

داغلارکن آدمجغزك آرتق آغزی‌یه تحملی قالمدیغی آنده قهقهه‌لرله کولدیکنی ، دور ودراز برخنده طوتدیردیغنی ذکر ایدییور . دوقتور (روآ) برحماء شدید اثناسنده کولمکه باشلایوب نوبتك بتون مدتنجه قهقهه‌زن اولان وعادتا اولورکن کولن برینی حکایه ایلیور !

کولمك ونشئه کبی حسیات بعض اقوامده بوسبوتون غریب برتغیره دوچار اولور ؛ مثلا برچینلی ، کندی نسلنه مخصوص وعنعنه ساز برظرافت قیدیله متصل صیریتمق مجبوریتنده‌در . برچینلی مخاطبنی آلام شخصیه‌سندن هیچ خبردار ایتمز ، صمیمیت الیمه‌سنی دوداقلرنده‌کی صیریتقانلق قیوریملریله قاپامق ایستر ؛ اك صمیمی اکدارینی بیله دوداقلرندن طاشوب دوکولن ساخته برتبسم ایله اورتر . مثلا چینلی برعائله کندی افرادندن برینك وفاتیله داغدار تلهف وتأثر اولدیغی حالده بوخبری سزه قهقهه‌لرله تبلیغ ایتمکی لازمهٔ حسن موانست عد ایدر . صوك چین اغتشاشنده یاقالانان بر (بوقسر) بی‌قرار کولمکه وکندیسنه دوغری چوریلن بر رووه‌لور اوکنده قهقهه‌لر قویو ویرمکه باشلامش . دشمنك بوحالندن بیله متعجب قالان اوروپالی عسکر ترجمان واسطه‌سیله بو فرط ضحکك سببنی استفسار ایلدیکنده چینلی « قورقودن سویلمکه مجالم یوق ، براقیکزده بول بول کوله‌یم . » جوابنی ویرمشدر .

پك ایلری واردیریلان برقهقهه‌نك اولومه‌منجر اولمسی‌ده نادر دکلدر . حتی فجایع نویسان یونانلدن (صوفوقل) ك بویله برکولمك نوبتیله وفات ایتدیکی متواتردر . « والحاصل خنده غایت مختلط ، صوك درجه متخالف بر علامتدر . اختلاف

درجاتندن ، انواعندن صرف نظر طبيعته كوره دكيشمكده‌در. بعضاً برعلامت سكون واستراحت ، بعضاً ايسه بر اثر تأثر وانبساطدر . بعضاً مادى ، بعضاً اخلاقى‌وروحى ، بعضاً بسيط وعادى ، بعضاً ايسه‌دقيق ورقيق ، خالص‌وصافدر (دوقاس) .»

خنده يالكز دكلدر ، انواع واجناسى‌ده واردر : كولمك بوسبتون مقياسسز ، نسبتسز ، اختلاجى و افراط درجه‌ده اولورسه طبيعى مضردر ؛ فقط كافى بردرجه‌ده خنده وتبسم ، صحت افزادر ؛ بويله بر انشراح درون برچوق آلام واكدار حياتيه‌يى دفع وطرد ايدر ؛ كولمك حزن ويأس ايله مشبوع اولان وجودى بارماتمدن رهايا ايلر . خنده ، آه وانين ، اشك ودموع عين وظيفه‌يى ايفا ايلمكده‌درلر : بونلر انفعالات واحتراصات طاشقينلقلرينه مخصوص‌قانالردر؛ استهزا خارجنده برخنده بر « دواء روحدر » ؛ صاف برخنده بر فضيلتدر ، كافهٔ سيأتى دفع ايلر . بزى افراط درجه‌سنده قوت صرف ايتمكدن ، سيكيرلريمزده‌كى سيالهٔ بر قيهٔ حياتيه‌يى بوش يره استهلاك ايلمكدن محافظه ايدر . ايشته اطبا خنده‌يى اك زياده بونقطهٔ نظردن تدقيق ايتمشلردر : كولمك سايه‌سنده تنفسك دها زياده برفعاليتله اجرا ايدلديكى ، حرارت بدنك آرتديغى ، هضمك يولنه كيرديكى ثابت اولمشدر .

طبابت كولمكده‌كى تأثير شفا بخشادن استفاده قيدينه دوشمشدر. شمدى « كولمكله تداوى » تعبيرينه قارشى كولنلر بولنماز دكل ، فقط طب حاضر وسائط شفائيه‌سى ميانده بويله برچوق‌غريب شيلرى‌ده قاريشديرييور . بونلردن مقصد مجلات دوائيه‌ده برقاچ صحيفه فضله بواندىرمق دكل ، بلكه

اضطرابات مرضيهٔ بشرى وسائط متنوعه ايله ديكديرمق ، تسكين ايتمكدر .

كولمكله تداوى مادى اولمقدن زياده معنوى ، اخلاقى ، دماغى ، تلذذى واحتراصى بر تداويدر . بوكون برحقيقت مبرهنه حالنده معلوم اولدى‌كه وجودك آزادهٔ مرض بولنمسى، كنديسنى‌استيلا ايدن امراض مختلفه‌يه قارشى تاب آور مقاومت

خندهٔ صاف وساده

اولمسى جملهٔ عصبيه‌نك وظائف رياستى تماماً ودائرهٔ طبيعيه‌سنده اوله‌رق اجرا ايتمسيله ممكندر . مأيوس ، اميدسز ، دوشكون بر بينك بدنى محافظه‌يه مقتدر اوله‌ميه‌جغى واويله بر بدنده اك اوفاق برسبب مرضك بيوك رخنه‌لر آچه‌جغى آزادهٔ اشتباهدر . ايشته حياته برانتباه مادى ومعنوى ويرن، وجوده برانشراح وابتهاج نوين پيدا ايله‌ين ضحك وخنده‌نك

تأثیر شفا بخشاسی بونقطهٔ نظردن ایضاح ایدلمیدر .

کولمه‌نك حیات وصحت اوزرینه تأثیر شفا بخشاسی اسکیدن بری معلومدر . مؤلفین قدیمه‌نك آثارنده « نشئه رچته‌لری » کورولمکده‌در . بر چوق وخیم خسته‌لقلرك کولمکله تداوی ایدیله‌رك شفا پذیر اولدقلرینه دائر مشاهدات پك چوقدر . بر قهقهه نوبتی حرکاتی ایله بر آق جکر چیباننك آچلدیغنه دائر بروقعه بیان ایدیلیور .

اون التنجی عصرك فلمنك حکماسندن مشهور (ئه‌رازم) بوینده‌کی بیوك بر چبانك کولنج بر کتاب اوقومقله بردن‌بره ایی اولدیغنی بیان ایدییور ، دیمك تقلصات ضحکیه ایله کندی کندینه ده‌لینمش . حتی حالت احتضارده بولنان برقاردینال ، مایمونك باشنه قاردیناللق شابقه‌سنی کیه‌رك یانه کلدیکنی کورمکله ، برنوبت خنده‌یه طوتولمش و تمامیله شفایاب اولمشدر . فرانسه قرالی اون اوچنجی لوئی‌نك طبیب مداویسی مشهور (کوئی پاته‌ن)ك خسته‌لرینه مضحکباز جمعیتنه کیتملرینی وبر ساعت تبسم وخنده‌نك بر چوق سیکیر خسته‌لقلرینی ایی ایده‌جکنی توصیه ایتدیکی حکایه ایدیلیور .

اطبای حاضره دخی ، پیر طبابت ایپوقراط کبی ، خنده‌نك تأثیرات شفائیه‌سنه قانعدر . پارسده مشهور (سالپتری‌یر) شفا-خانه‌سنده دائما خسته‌لری مسرور ، خنده‌زن قیلمق تدابیرینه توسل اولنیور وکوله بیلن خسته‌لرك احوال عمومیه‌سنده بر ایلك مشهود اولیور .

حتی طبابت‌دها ایلری کیدییور ، خسته‌لری کولدیره‌جك علاجلر تدارك ایدییور . « هوای نشئه‌بخشا » عنوانی آلان حمض اول آزوت غازی ، حشیش بوصنف ادویه‌دندر . قیرمزی

ضیانك ده افکاره بویله برنشئه وسرور ویردیکی ثابت اولمشدر . (سالپتری‌یر)ده بویوله‌ده تجربه‌لر ایدیلیور ، خسته‌نك کوزی اوکنه قرمزی جامدن بر کوزلك وضع ایدیلنجه چهره‌سنده علائم نشاط وخنده بدیدار اولمغه باشلایور . حتی بتون جهان فوطوغراف الواح حساسه‌سنك همان یکانه عاملی اولان حکمیت طبیعیه علماسندن لیونلی (لومیه‌ر)ك فابریقه‌سنده‌کی پنجره جاملری

خنده‌زنان (کولنلر) :
[ژاپون معمولات نفیسه‌سندن طوپراق برقابك قاپاغی اوزرندن مأخوذ]

هپ قیرمزی رنکده ایکن عمله کولر ، سویلر ، وقتلرینی صویتاریلقلرله ، شاقالرله کچیررلر ایمش . برقاچ سنه صوکره بتون پنجره‌لره یشیل جام طاقلنجه عمله‌ده او اسکی خنده ونشئه‌دن اثر قالمامش ، هپسنك طبیعتی حزن وکدر قاپلامش ، کیمسه کیمسه ایله قونوشمه‌یور ، خصوصیله قهقهه طنینی پك آز ایشیدیلیورمش .

كولمك ادارهٔ بدنيه‌يى تنظيمه ياردم ايديبور ، كوله‌مك ، خصوصيله كوله‌مه‌مك عادتا وخيم برخسته‌لقدر . حتى طانيد ـ قلرمزدن برينك بلا سبب صورت آصديغنى كورونجه درحال « آمان برادر ، نه‌دن مضطربسكز ؟ » استفسار انديشه‌كارانه‌سنى باصديررز . ديمك بزدخى سائقهٔ فطرتله كوله‌مكى براثر اضطراب ، برآغرى كبى تلقى ايتمكده‌يز .

كوله‌نك برده جهت اخلاقيسى واردر . مناسبتلى مناسبتسز هر شيئه كولمكده ايى برشى دكلدر ، تماشاكاه حياتى عادى صحنه‌لره بكزتمه‌ملىدر . بويله بيلزوم كولوشلر اكثريا حسسزلك ، قابالق عد اولنور . فقط صاف برقلب ايله كولوشده مودت ، شفقت كبى حسيات اخلاقيه‌نك كندينى كوسترمه‌مسى پك نادردر .

كولمك وكولديرمك ايله برچوق مهم قضالرى ، فناحادثه‌لرى دفع ايدنلرده نادر دكل ، بعضاً حدت وفورانه كلمش برطبيعت برايكى نكتهٔ خنده‌بخشا ايله سكونت بولور ، بر صويتاريلق اك فجيع وقوعاتك اوكنى آلور . قرون وسطا طغيانلرندن برنده حيدودلر برراهبى ياقالايوب فناره آصمق ايسته‌مشلر ، راهب بونلره « آجانم ، بنى فناره آصارسه‌كز ايشيغكز آرته‌جقمى ؟ » دينجه هركس كولمكه باشلامش ، راهب دخى شونكته‌نك حسن تأثيريله اولومدن قورتولمشدر . خندهٔ مسرت بر نشانهٔ حلم وصافيتدر ؛ « هيچ كولميندن قورقماليدر . »

كولمكده برجهت دها وار : شيمدى يه‌قدر تدقيق ايتديكمز خنده « خندهٔ مردانكى » ، « خندهٔ انسانى » در ، بوكولوشده غرض عوض يوقدر ، طبيعى وفطرى‌در . « زهرخنده » اطلاقنه

سزاوار اولان كولوشلرده واردركه بونلره « استهزا » ديبورز ، بوحال باشقه‌سنك اضطرابيله ممنون وخنده‌زن اولمق كبى برضعف اخلاقيدن منبعثدر . اصل شفايى ايى برخوى ، موازنت ماديه ومعنويه ، ممنونيت قواى عقليه سايه‌سنده اعماق حسياتدن قوپوب كلن خنده‌لرده آراملىدر . خنده وتبسمدن ايىلك ، شفقت كبى مزايای خلقيه‌ترشح ايتمه‌ليدر ؛ (ويقتورهوغو) نك برمصرعنده ديىلديكى كبى :

« تبسماتمزك اساس وموضوعى نشئه وانشراح اولمليدر... »

جه‌ننه‌ر

و

چیچك آشیسی

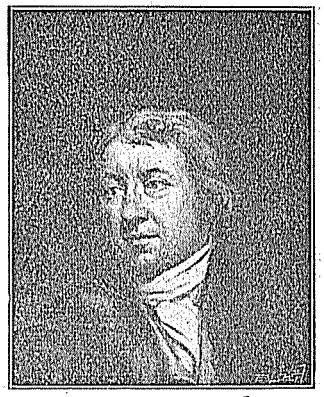

چیچك آشیسنك موجدی ئه‌دوار جه‌ننه‌ر ۱۷٤۹ — ۱۸۲۳

انكلیز قومنه مخصوص اولان جدیت تفكر و امور عملیه‌ده‌كی ذوق مخصوص اك زیاده (جه‌ننه‌ر)ده تجلی ایدر .

« جه‌ننه‌ر » ، بونام حرمت اتسام كرك تاریخ فنون و كشفیاتك ، كرك انسانیات واشفاقیاتك صحائف اعزازنده التوندن حرفلر له یازیلسه ، اطرافنه‌ده قورتاردیغی میلیونلرجه حیات بشریه‌نك عددی قدر تشكرات پرلانطه‌لری دیزیله‌رك برلوح غرای شكران وجوده كتیریلسه ینه آزدر . اشته (جه‌ننه‌ر) اوقدر بیوك ، اوقدر شایان احترام بر « انسان » در .

بوندن ایكی عصر قدر اولنه ، اون سكزنجی عصر میلادی‌یه دوغری توجیه فكر ایدیلیرسه بشریت مضطربه‌نك چیچك خسته‌لغی ایله پریشان و نالان صیزلادیغی ، سنه‌ده میلیونلرجه معصومین اطفالك قاره طوپراق آلتنه تودیع ایدلدیكی و بوهائل حیاتسوزدن قورتولان بیچارگانك دخی سیما وچهره‌جه طانینمیه‌جق برحاله كلدیكی كمال رقت وتلهفله كورولور ... بوكون ایسه

چیچكدن اولمك عادتا بر « انتحار » ، بر « قصد نفس » در ، حتی المانیا واسوچ كبی بعض ممالكده چیچك وفیاتی همان « هیچ » درجه‌سنه ایغمشدر .

اشته عادتا « حیاتبخشا » اولان شو ترقیٔ مهمی وجوده كتیرن برانكلیز طبیب متواضعی ، (جه‌ننه‌ر) در . چیچك آشیسی دوغریدن دوغری‌یه (جه‌ننه‌ر)ك بشریت وطبابته اهدا ایلدیكی بردوای مؤثر وامین ، برتریاق واكسیر حیات نوین‌در . بوعلاجك صورت كشفنده (جه‌ننه‌ر)ك اوزمان بزم استانبولده یاپیلان چوجقدن چوجغه نقل و « خفیف بر چیچك ایله آغیرندن صاقینمق » اصول قدیمنه دائر انكلیز سفیرینك زوجه‌سی طرفندن ویریلان برلایحه‌دن اقتباس فكر ایلدیكی بیان ایدیلیورسه‌ده ـ بوروایت وبیان صحیح اولسه بیله ـ اوفاق برمخطره‌دن بویله برکشف بدیع وحیرتبخشا اقتطاف ایدن ذكای خارقه‌نما ه حالده دها زیاده سزاوار تقدیر واعتلادر .

چیچك آشیسی كشفی تاریخ اشفای امراضده « ایلك دوای حیاتیٔ مؤثر » اولمق شرف پایدارینی حائزدر ، (جه‌ننه‌ر) دن برعصر صوكره كلن (پاستور)ك ادارهٔ افكار وذكاسی اوزرنده بوكشف مهمك برتأثیر واضح ومحققنی كورمه‌مك قابلمیدر ؟

فقط ، بوكشف محقق بیله برچوق سنه‌لر تردد لرله قبول ایدلدی ، آشی تجربه‌لرینك اهمیت وقیمتنی ایلك دفعه تقدیر ایدنلر فرانسزلردر ؛ صوكره ایش آلمش یورومش ، یاواش ، یاواش هركس آشینك شفای محققنه اینانمش ، هله بوكون بو « دوای عام » ه اینانمایان قالمامشدر . اشته (جه‌ننه‌ر) ایچون اك زیاده شرففزا اولان‌ده كشفنك بوعمومیتی ، تعممی‌در ؛ بوكون منقروبه اینانمایانلر بیله آشینك تأثیرینی ـ كوزلری ایله كوردكلریچون ـ انكار ایده‌مه‌مكده‌درلر .

شوراسی‌ده محققدرکه (جه‌ننه‌ر)ك كشف فوائدبخشاسندن استفاده ایدیله‌بیلمك ایچون آشی تمیز و طاهر برمنبعدن اك اعتنالی شرائط دائره‌سنده استحصال ایدیلمش اولملیدر . یوقسه منشأی ، تأثیری نا معلوم ، نره‌دن آلندیغی غیر محقق برآشیدن ضرر کورولمك ، برخسته‌لق دفع ایدیلمك آرزو ایدیلیرکن دها مهلك وضرر انکیز برمرض ایله یاوروجغمزك حیاتی هدر ایلمك کبی حالات ، مع‌التأسف ، بوکون بیله آره‌صره کورولمکده‌در .

شوکا تشکر اولنورکه ملکمزده حکومت سنیهٔ مشفقه‌مز بو مهم ومعتنا ایشی مقتدر وکار آشنا ذوات فنیه‌یه تودیع بیورمش وحیات خلقه تعلق مهمی اولان بو مسئله‌ده هیچ برفداکارلقدن چکینیلمه‌مشدر .

⊙⊙⊙

(ادوار جه‌ننه‌ر) ۱۵ مایس سنه ۱۷٤۹ تاریخنده (برکله‌ی)ده دوغمشدر .

طبابتی تحصیل ایلدکدن صوکره فن جراحی‌یی لوندره‌ده جراح شهیر (هونته‌ر) دن اوکره‌نمش و ۱۷۷۲ سنه‌سنده تکرار مسقط‌رأسنه عودت ایدرك اوراده اجرای طبابته باشلامشدر. اشته (جه‌ننه‌ر) چیچك آشیسی حقنده‌کی تحریاتی ، انسان وبوزاغیدن آلنان آشیلرك مقایسه وتدقیقی بوراده اجرا ایتمشدر. (جه‌ننه‌ر) انسان اوزرنده‌کی ایلك آشی تجربه‌سنی ۱۷۹٦ سنهٔ میلادیه‌سنده یاپمشدر ...

آشینك تقدیر مزیات شفابخشاسی خصوصنده (جه‌ننه‌ر)ك وطنداشلری ملل سائره علماسندن کچ قالمشلرسه‌ده ینه ۱۸۰۲ سنه‌سنده انکلتره پارلمنتوسی ، نام ملیتنی اعلا ایتمکله برابر بتون

بشریتی مدیون همماتی ایدن بوغیور عالمه (۱۰,۰۰۰) لیرا قدر برمکافات تقدیم ایتدیکی کبی هیکل معظم ومحتشمنك‌ده (طرافالغار اسکوار) باغچه‌سنه رکز ایدلمسی قرار قدرشناسیسنی ویرمشدر .

(جه‌ننه‌ر) ك نام‌علمیسنی تأبید ایدن یکانه‌اثری ، «چیچك آشیسی ، سبب وتأثیراتی » عنوانلی کتاب مشهوری برچوق دفعه‌لر طبع ونشر ایدلدیکی کبی همان بتون ملل متمدنه لسانلرینه‌ده ترجمه ونقل ایدلمشدر .

برشاعر حکیم عثمانی‌نك اشهر حکمیات منظومه‌سندن اولان:

اکر مقصود اثرسه مصرع بر جسته کافیدر ؛
عجب حیرتده‌یم بن سد اسکندر خصوصنده ...

بیت معنیداری (جه‌ننه‌ر) ك شو اثر و کشف مهم یکانه‌سی حقنده نه‌قدر حکیمانه وحقیقت کسترانه برنقطهٔ تطبیق بولیور .

فن وازدواج

معاملات بشریه واجتماعیه‌نك بر جوغنه نفوذ وتلقین خیر خواهیسنی قبول ایتدیرن فن و حکمتك ، اصول تحفظ و وقایه‌نك الك مهم والك روحی ، حیاتی واجتماعی بر معامله ومقاوله‌دن عبارت اولان ازدواجه‌ده قاریشه‌رق بعض قواعد تکلیف ایتمسی الك طبیعی برحالدر .

ازدواج شعلهٔ حیاتیه‌نك ، عرق ونسلك ادامه وتسلسلی ایچون اهم بر وظیفهٔ عضویه اولمقله برابر طرفینی استراحت ، رفاه وسعادت ، حاصلی « تقابل » و « تعاون » ك تأمین ایده‌جکی انواع منفعتدن استفاده ایتدیریر بروجیهٔ مشروعه ومبروکه‌در. فن بوواسطهٔ مهمه‌یی تقدیس وتقدیر ایتمکله مفتخردر ؛ تأهل هم دینك ، هم‌ده فن وحکمتك تحت حمایه‌سنه مودوعدر ، فنك ، بوخصوص وامر مهمه سائقهٔ منفعت و جهالتله قاریشدیریلان تسویلات و تغشیشاتی آییروب برطرف ایتمسی زمانی کلوب چاتمشدر .

مسائل حیاتیه و اجتماعیه دها شموللی برطرزده نظردقته آلنه‌لیدن بری تمایلات ردیئه‌نك ، حیات خلقه ، بشریت و معاشر امه مضر اولان احوال وحرکاتك دائرهٔ تخریبی تحدید ایدیلیور وتأهلدن مقصد نه‌اولدیغی ، مادةً ومعناً تأهل ایتمسنه جواز ویریلمیه‌جك برطاقم آدملر بولندیغی ، افراد خلقدن هربرینك ایسته‌دیکی وجهله وایسته‌دیکی شرائط داخلنده تأهل

ایده‌میه‌جکی آکلاشیلیور . چونکه ، معاشر امم « تأهل » مسئله‌سیله پك زیاده علاقه‌دار اولوب برهیأت اجتماعیه‌ده صلاح حال و حسن معیشتك تأهل نقطهٔ نظرندن اتخاذ اولنه‌جق بعض تدابیر احتیاطیه‌یه وابسته و منوط اولدیغی بدیهی و وآشکاردر. چونکه محصول تأهل ، آتی امتك افراد مشکله‌سی اولوب اوافرادك ماده و معناجهتیله احتیاجات صحیهٔ مدنیه و اجتماعیه‌یه موافق اولملری ایسه آنجق تأهلجه کوزه‌دیله‌جك شرائط واصولك حسن تطبیقیله تأمین ایدیله بیلیر . چونکه ، تأهلدن مقصد مادی واجتماعی، عائله وعرقی ادامه وتسلسل ایتدیره‌جك اولان « چوجق » در ؛ یوقسه صرف بهیمی برارتباط و علاقه‌ده اولدیغی کبی ایکی آرزوی باهینك ، هوسات نفسانیه‌نك ، احتراصات و سوائق طبیعیه‌نك تسکین و تسویه‌سی دکلدر ، « غایهٔ تأهل ، شرائط حیاتیهٔ لازمه‌ده وصحت تامه اوزره تولیددر . »

اشته بوغایه‌دن اوزاقلاشیلدقجه افق تأهلده مظلم ، قسوت انکیز سحابه‌لر ، طراقه فشان وفلاکتنثار فورطنه‌لر کورولور وتأهل دیبسز ، بوجاقسز برکرداب حیات حالنی آلور . بر کردباد احتراصه طوتولمش ایکی « سردرهوا » نك برلشمه‌لریله وجود بولان بر « آشیان موقت آرام » صوکره ، صوکره اویله جهنمی برمنحوسیت حیاتیه‌نك ، اوقدر جانسوز آلام روحیه‌نك مصدر ضرر نشاری اولور که بوحال خطرناك و و خیمدن شخصدن زیاده جمعیت ، امت متأثر و مضطرب اولور ... کیم بیلیر نه‌قدر دلنشین و املنواز حجله‌لر واردرکه برقاچ سنه‌قدر برحیات غرام وشهوت انکیزه تجلیکاه اولدقدن صوکره ابدی برصولوقلق ، روحی واملی بر اولکونلك ایچنده

برچوق فجایع متتابعه‌نك تماشاگاه حزینی اولمش و مبدئی ایله منتهاسی آراسنده کچیورن شوایکی دور متضاددده امت ، حیات قوّیه‌دن حیات فعلیه‌یه انتقال ایده‌مه‌ین ، خام میوه‌لر و میوه‌سز چیچکارکبی حزین حزین تساقط ایله‌ین برچوق فردلر ، عائله‌لر ، خلقلر غائب ایتمشدر !...

(تناکحوا ... تناسلوا) امر منیفنده‌کی هردرلو شرائط معنویه واجتماعیه‌یی تعیین وتبیین ایدن شرع ودینك تحققنی کورمك ایسته‌دیکی کفویت مالیه واجتماعیه‌یه فن وحکمت بوکون بر « کفویت بدنیه » وبر « کفویت صحیه » نك علاوه‌سی لزومنی کوسترمکده‌در .

هرفرد بشرك حقوق طبیعیه واجتماعه‌سی آره‌سنده « حق تأهل » مهم وشایان اعتنا وحرمت بر کیفیت ایسه‌ده بونك ، بوحقك بعض افراددن بعض اسبابه مبنی نزع ایدیله بیلمسی‌ده برحق‌در ؛ چونکه ، عوارض مادیه‌دن برینه دوچار ویامعلول وبی‌ادراك ونشو ونمای بدنی ناتمام اولانلرده بعض حقوق طبیعیه‌نك ادعای طلبی دیکله نیلمه‌مك طبیعیدر ؛ مثلا بویله آدملردن وجوده کله‌جك انسال واولادك دخی شو شوائب وعللدن آز چوق حصه‌دار اوله‌جقلری وبو سوء حال صحی وبدنی‌نك تمادیسی ایله‌مزاحم حیاتیه‌یه تحمل ومقابله ایده‌میه‌جك وقابلیت حیاتیه‌دن اوقدرنصیبدار اوله‌میه‌جق برحالده دنیایه‌کلن افرادك مضرات و شوائبندن صاغلاملرك ، بلکه بتون امتك متأذی ومتأثر اوله‌جغی بدیهیات اموردندر ...

حتی مشهور برطبیب حقایق آشنا ، دوقتور (قازالیس)[۱]

[۱] فرانسه حکمای حمیتمندانندن اولوب الیوم (ئه‌قس‌له‌بن) قاپلیجه‌لری طبیبیدر .

بوبحثه دائر یازدیغی براثر مهم ومعروفنده دییورکه : « برکون کله‌جك که‌بر یاندن طرفینك وکالتنی حائز اولان ذوات آراسنده مهرمؤجل ومعجله‌دائر مکالمات ومقاولات جریان ایلدیکی زمان دیکرطرفدن‌ده ایکی عائله‌طبیبی نامزدلرك احوال صحیه ومزاجیه‌لرینك ، قابلیات ومقاومات حیاتیه‌لرینك توافق ایدوب ایتمیه‌جکنی تدقیق ومذاکره ایده‌جکلردر . بو فکر بر پارچه سرت و اجراسی کوج اولمقله برابر هرحالده نظردقت عمومیه‌یی جلب ایتملی وبرچوق عائله‌لرجه شایستهٔ حسن تلقی وقبول کورولملیدر . چونکه ، بویله برتدبیر واحتیاط سایه‌سنده برچوق فلاکات وجنایاتك اوکی آلنمش ، بیکلرجه کنجلر ، قادینلر ، قیزلر ، چوجقلر پنجهٔ آلام واضطرابدن ، دندان بی‌امان امراضدن قورتارلمش ، یالکز شخص دکل ، عرق ، نسل ، امت وجمعیت ضعف وهزالدن ، محو وزوالدن بری قالمش اولور...»

اشته امت وافراددده کوروله‌جك ، کوروله‌بیله‌جك بوضعف وهزاله قارشی اك زیاده وظیفهٔ حمایه وصحابتی ابذال ایده‌جك دین وقانوندر . دین ذاتاً بوخصوصده غنا کتیره‌جك قدربسط حقایق وشرائط ایتدیکی حالده ایشته‌بوکون فن‌ده اوشرائطك لزوم وایجاب مبرم تحققنی بتون عنعنه ودلائلیله اعلان ایدییور ؛ اوحالده ایشك جهت اجرائیهٔ مادیه‌سی قانونه و جهت اجرائیهٔ معنویه واخلاقیه‌سی ایسه عائله‌لرك تربیه وتلقینات صحیه‌سنه مأمور اولانلره ، اطبا ایله عائله رئیسلرینه ، افرادك متانت و صفوت اخلاقیه‌سنه محول قالیور .

⊙⊙⊙

فنك ازدواجله اك زیاده مناسبتدار کوردیکی خسته‌لقلردن بعضیلری حقنده سرد مطالعات ایده‌جکز ؛ بوخسته‌لقلرك بیوك

برقسمی ازدواجی تعویق وتأجیل ایتدیردیکی کبی برقسمی‌ده بوسبتون منع ونهی ایدر ...

کمال تأسف ایله اعترافه مجبورزکه بوکون اعضای تناسلیه‌یه عارض اولان خسته‌لقلردن بری : « بل صووقلغی » پك چوق کنجلرده ، فقیر ، زنکین برچوقلرنده حاد ویامزمن برحالده کورولمکده‌در . بوخسته‌لق سائقه‌سیله ارکك اوقدر بیوك وتهلکه‌لی برشی کورمیورسه‌ده قادینلرك ، بشریتك چیچکی ، بهاری ، حسن وبدایعی صاییلان وبرچوق مزاحم عائله‌یی دوش تحملنه یوکله‌نن اومحترم ولطیف جنسك بوخسته‌لقدن کورمدیکی فنالق قالمایور ، زوجك مهبله صاچوب أکدیکی تخم حیاتسوزك رحمه ، یمورطه‌لغه قدر انتشاریله بدن نسایه آچدیغی جریحه‌لر ، بتون نسویته چکدیردیکی اشکنجه والملر جداً جانخراش وتحملفرسادر .

ینه کمال تأسف ایله بیان ایدرم‌که هرکس بل صووقلغنی اك اهمیتسز برخسته‌لق بیلیور ، حال بوکه بونك قدر دکل شخصك ، جنس وعرقك بیله حیاتنه سوء تأثیر ایدن ، ارککلری مختلف تظاهرات مرضیه‌سی آراسنده اك الیم اضطرابلرله قیوراندیران ، عنین براقان ، قادینلری ایسه آقینتیلره ، رحم واعضای تناسلیه التهاب و انتانلرینه اوغراتان ، صوکره‌ده اولومه ، مزاره ، عدمه سوق ایدن واولادی نعمت عظمای بصردن محروم ایله‌ین برخسته‌لق یوق کبی‌در . اصولی دائره‌سنده تطبیق اولنان برتداوئ جدی وممتد برفرنکیلینك صحت وعافیتنی اعاده ایدر : برزمان صوکره ، برمدت معینه‌تداوی‌یی متعاقب مرض سرایت ایتمیه‌جك برحاله کلدیکی کبی چوق‌دفعه انسال واولادده تأثیرات مضره‌سندن مصون قالیر ؛ حال بوکه

بل صووقلغنده تمامئ اعادهٔ عافیتی ، برؤ تام وشفایی تأمین نه‌قدر کوجدر !.. برقاچ شرینغه ایله مرضك شدتنی کچیشدیره‌رك مناسبات جنسیه‌یه دوام ایله تخم مرضی اطرافنه صاچان وبویله‌جه یکرمی سنه مدت برعمر مرض نثار کچیرن وهرکسه ایتدیکی شو جدی ووجدانخراش فنالغك هردورلو نتایج مضره‌سندن غافل اوله‌رق « ذوق وصفاسنه باقان » نه‌قدر لاقیدلر واردر!..

ایشته‌اصل « مرحمت » و « اخلاق » کبی شیلرك مؤداسنی ، مقتضیاتنی بونقطه‌لرده اجرا ایتملی وبل صووقلغنه اوغرایان برآدم تمامیله شفایاب اولدیغنی ناموسلی برطبیب تأمین ایتمدکجه أولنمه‌ملی ، نسلنی ، عیال واولادینی ، جمعیت بشریه‌یی شر مرضدن وقایه ایچون خسته‌لغنی متصل تداوی ایتدیرملیدر .

تأهلندن اون بش ، یکرمی سنه اول دوچار اولدیغی بل صووقلغنی بیلمیه‌رك حرمنه نقل ایتمش نه‌قدر زوجلر کوردك !. سنه‌لردن بری بویله برحال مرضئ مزمنك تحت اضطراب وتأثیرنده قالمش نه‌قدر بیکناه ومعصوم قادینلره راست کلدك !.. غفلت وجهالت سائقه‌سیله میدان ظهوره کلن بوکبی احوال یالکز داعئ تأسف وتلهفدر ؛ چونکه آراده جهالت وغفلتدن باشقه برشی یوقدر . یا ، زوجه‌سنك معاینه‌سیله حاصل اولان شبهه اوزرینه بویله برمرض ساریه‌یه مبتلا اولوب اولمدیغنی آکلامق وعینی زمانده کندیسنك‌ده تداوی ایدلمسی اخطار ایدلمك اوزره دعوت ایدیلن بعضی ذواتك شواخطار خیرخواهانه‌یه قارشی لاقید داورانوب هیچ برصورتله تداوی اولنمق ایسته‌مه‌ملرینه نه‌دیمه‌لی ؟ یا ، عملیات ایله تداوی وتشفیه ایدیلن زوجه‌سنه تخم سم آلود مرضی تکرار نقل ایدنلره نه دییه‌لم ؟....

بعض انكليز نسوان حكايه نويسانى «اخلاقسز» عد ايدلمكه سزا اولان بوكبى اركككلرك تكليفسرلك ومرحمتسزلكلرندن ، جنايات وحيوانيتلرندن بحث ايتدكلرى صره‌ده ، حقلى اوله‌رق ، ديبورلركه : «بزسزه بتون بكارت وصفوتمزى تقديم ايديبورز ، حال بوكه سز ، اكثريا ، باكردكلسكز ، حتى صاف وآزاده‌ده بولنه‌مايورسكز ؛ وضعيت ووظائفده‌كى شو مساواتسزلغى قبول ايده‌لم ؛ بارى ، تأهلدن اولكى طاشقينلقلريكزك ، تسويهٔ هوسات وتسكين احتراصاتكزك آثار مضرتنثارى بركون كلوب‌ده بزى تلويث وتسميم ، اهلاك واتلاف ايله‌مه‌سه ! »

⊙⊙⊙

خسته‌لغه ، فرنكى‌يه دها يكى طوتولوب‌ده كنديسنى بحق وزمان معين ظرفنده تداوى ايتديرمه‌ين برفرنكيلينك كيرديكى بيت عائله‌يه پك ياقين بر زمانده آشيان بوم اولور ؛ فرنكيلى خسته‌لغنى حرمنه ، اولادينه ، حتى احفادينه بيله نقل ايدر ؛ خسته‌لغك ظاهراً كچديكى ، اونودولديغى بردورده دماغ ونخاع شوكى جهتنده بعض عارضات ظهورايدرك صحتى ، موقعى ، ثروتى اخلال وعائله‌يى پريشان وپايمال ايدر .

بوخصوصده مطبوعاتمز برچوق مؤثرمقاله‌لر ، شايان استفاده تدبيرلر بيان ايتدى . محبت وشفقت تبعه پروريسنى هرخصوصده ابراز بيوران حكومت سنيه دخى بوبلاى مدهشه قارشى برچوق مصرفلر ، امكلر ، زحمتلر اختيار ايتدى وايديبور . بومسئله‌نك ازدواجه اولان تعلقى دها زياده‌در ، فقط بزبوخصوصده شق شفه ايتميه‌جكز ؛ چونكه : دها صلاحيتدار برقلم ، رفيق محترمز معلم جلال‌الدين مختار بك افندى استاد خلوق شهر تشعارى (فورنيه‌نك) نك انافس آثارندن اولان (فرنكى

وازدواج) كتاب مهمنى بيوك بر اقتدار وبلاغتله لسانمزه ترجمه ايتمك همت حميتپروريسنده بولندى . آثار طبيه‌مزك سرافرازى اولان اومهم وكوزل كتابى هركسك ، قادين ، اركك ، كنج ، اختيار بتون خلقك كمال دقت واعتنا ايله اوقوملرينى ، اوقويوب‌ده عبرت آلملرينى شدتله آرزو وتوصيه ايدرز . ايشته بزده مقدمه‌سندن برقاچ جملهٔ مهمه اقتباسى ايله تنويروتزيين سطور ايديبورز [*] :

« عالم انسانيتده‌كى مناظر فجيعه‌دن برقسم مهمنى انظار عبرته وضع ايتمكده اولان بوكتاب مهمى ـ كه (فرنكى وازدواج) در ـ اوقويانلر كوره‌جكلردركه فرنكى مشاهداتى حاوى بولنان هرصحيفه اك فجيع ، اك جكر سوز وقوعات ايله مشحوندر . بونك سببى ايسه بلاى جهلدن باشقه برشى دكلدر . بويوزدن نه‌قدر خانمانلر سونمش ، نه‌قدر بيچاركان بر صورت مؤلمه‌ده خاك هلاكه سريلمش ، نه‌قدر انسانلر ايچون حيات حقيقة چكيلمز بريادكار مصيبت كسيلمشدر .

« بوصحيفه‌ده پاك بر دختر نجيبك انصافسز ، خسته‌لقلى برزوج يوزندن بالآخره دوچار اولديغى مصائب رقت افزا ، ديكر صحيفه‌ده نيشانلى ناكام بركنجك ينه بويوزدن بناى اقبال واستقبالى برآنده منهدم اوله‌رق سائقهٔ يأس ايله نفسنه سوء قصد ايتديكنى مبين برسركذشت فجيع ، اوبر صحيفه‌ده بدبخت وفرنكيلى برطفل شيرخوارك يوزلرجه كشينك حياتنى تسميم ايتديكنى مخطر بروقعهٔ مؤلمه ، دها اوبر صحيفه‌ده دنياده صاغ برچوجق ايلاد ايدرك آغوش شفقتنه آله‌بيلمك سعادتندن ابدياً محروم قالمش بروالدهٔ مجروحة الفؤادك سركذشت حزينى موجود ، حاصلى هرصحيفه‌دن برفرياد نوميدانه‌نك عكس جانخراشى محسوس و مشهوددر . »

[*] فرنكى وازدواج ـــ جلال‌الدين مختاربك افندى

خلاصه ، معلم فورنیه فرنکیلیلره قارشی برقاچ سنه‌دن بری دهاشدتلی داورانمقده و بر نظارت متمادیه و معالجهٔ معقوله‌ده بولنمق اوزره مبدأ تداویدن آنجق بش سنه صوکره شرائط آتیه داخلنده ازدواجه مساعده ایتمکده‌در :

۱ — ازدواج زماننده هردورلو عوارض افرنجیه‌نك تمامیله فقدانی ،

۲ — خسته‌لغه ابتلا تاریخنك قدمی ،

۳ — صوك علامت و تظاهر افرنجیی متعاقب اوزون برمدت معافیتك تمادیسی ،

٤ — خسته‌لغك غایت شدید ومؤثر برشکلده بولنمامسی ،

٥ — مداواة خصوصیه‌نك کفایتبخش اولمسی .

***

ورمك تخریبات روزمره‌سی بزده‌ده هریردن آشاغی دکلدر ؛ هرکون معاینه خانه‌سنه نحیف و نزار ، طاقتسز ، حیات وقدرتدن بی نصیب بر چوق ورمزدکانك ، علتك تداوی قبول ایده‌مین بر دوربی‌امانده ، شفا وعافیت دیلنمك اوزره قوشدقلرینی کمال تأسف وضجرتله کورمه‌ین طبیب یوقدر. بویله بر خسته‌لغك تأثیر تخریباتی آلتنده ازیلوب دوران بر بیچاره قیزجغزی یاخود سونوك برکنجی بر عائله رئیسی ایتمك اولندیرمك اوخسته‌لغی صاغلام ، تولید وایلاده صالح و هردورلو شوائبدن آزاده اولانلره‌ده کچیرمك ، صوکره بو ازدواج نحوست انکیزدن هردورلو علل و امراضك هجوم وتوضعنه آماده ، بیتکین ، حیات جدا برسوری ضعفا حاصل ایتمك بیوك برکناه دکلمیدر ؟ معلول بربیچاره کندی بدنی اداره‌دن عاجز ایکن باشقه برمخلوقی بسله‌یه‌میه‌جکی کبی آز

وقابل شفا بردرجه‌ده متورم بردلیقانلی‌ده ازدواجك سوق ایده‌جکی احوال وافراطات سائقه‌سیله حفرهٔ مزاره دوغری قوشوب کیدر . ابوین اولادینك « مروت » ندن اول خسته‌لغنی کوزمکه ، دوکون وجهازی مصارفدن اول حیات وصحتی لوازمنی تدارك ایتمکه چالیشسه‌لر اولادلرینه ، امته ، بشریته دها زیاده خدمت ایتمش اولورلر . محضا «مروت» نی کورمك امل خامیله « اون ایکیسنده [یاش] کوشه [کلین کوشه‌سی] یه ، اون اوچنده اسکمله [معهود ابه‌اسکمله‌سی] یه اوطورتمسی » ایله ذاتاً جیلیز ، چلیمسز قیزینی سیئهٔ جهالت ایله ورمك پنجهٔ بی‌امانده ایکله‌تن ، ایکله‌ته ایکله‌ته محو وهدر ایدن ابوین حالا ظن اولندیغندن زیاده وچوقدر .

اسکیدن ازدواجك ورم نامزدلرینه نافع اوله‌جغی ، حتی بوکبی ضعیفلر ایچون « بدنی برسیغورطه ومتارکه » حکمنده بولنه‌جغی ادعا ایدلمکده ایدیسه‌ده ورمك ازدواجی متعاقب قوشارجه‌سنه ایلریله‌یوب اجرای خباثت ووخامت ایتمسندن صرف نظر ، اوضعف ودرماندکینك اولاد واحفاده‌ده انتقال ایله‌یه‌رك موجب خسار اولدیغی بوکون تحقق ایتمشدر . بناءً علیه مسلول تأهل ایتمه‌ملی ، برمیل غرابت آمیز مرضی ایله تأهلی شدتله آرزو ایتسه دخی ، بو آرزوسنك اجراسنه ممانعت ایدیلمیدر .

***

أولنه‌جك برکنجك صاغلام برجملهٔ عصبیه‌سی ، صاغلام ودینج ابوینی اولمیدر . دها کوچوکلکندن بری بر چوق شوائب عصبیه کوسترن ، اختلاجلر ، بایغینلقلر ، حواله‌لر ، سیکیر طوفانلری ایچنده چکیشه چکیشه تأمین موجودیت ایله‌ین

برکنج ، برقیز ، برارکك ازدواج وتناسله تشویق ایدیلیرسه سیکیرلیلکك‌ده اولاده ، اونلردن یتیشه‌جك عائله‌لره ، افراد آتیهٔ امته قدر ، هرنسلدن کچدکجه کسب شدت ایتمك اوزره ، ابراز شمول‌وتمادی ایتمسنه رضا کوسترلمش‌اولور. ذاتاً شخصی اداره ایده‌مه‌ین بر بیندن ، بر ذکای دوندن اولاد وانساله نه‌قالیر ؟.. بوعصبیت، اجداد وانسالدن‌یادکار قالان‌بوسیکیرلیلك حالی اك صوك عائله‌نك ضعف وهزال درکه‌لرنده سورونمسنه ، نسلك‌انقطاع وزوالنه منجر اولور ؛ هله آخرك دلالت‌ومعاونتنه احتیاج کوستره‌جك‌قدر بودالا ، احمق وبی‌ادراك اولانلرایچون ازدواج کبی معاملات انسانیه‌یه کیریشمك شرعاًده ، فناًده حرام وممنوعدر .

***

بکریلك‌ایله ازدواج آراسنده‌بیوك برتضاد تصوراولنملیدر ؛ دماغنی برسم قاتلك تأثیریله اویوشدیرمغه آلیشان بربیچاره‌ده نه‌قوهٔ فکریه ، نه‌ده قوهٔ جنسیه وتناسلیه قالیر . حیات‌عائله‌ده کورولن فجایع اخلاقیه ومصائبدن صرف نظر ، بویله‌لرینك تخم تناسلیسی‌ده سرخوشدر ، بکریدر ؛ ینه بربکری یاخود بربودالا ومصروع ، بر « بی‌ادراك وقابلیت » دن باشقه‌برشی حاصل ایده‌مز ؟ بوتخم فساد نره‌یه ، هانکی ارضه آتیلیرسه آتیلسون ، ویره‌جکی ثمره بر « ناتام » ، بر « دکرسز » ، بر « بیچاره » در . ذاتاً بکریلرك نسلاً وشخصاً جنایت باباسی ، فنالق ناشری اولدقلری مشاهدات ومجربات‌ایله ثابت‌اولمشدر. کنج قیزلرینه ، « نوردیده » لرینه بررقوجه آرایان ابوین داماد آتیلرینك‌تدقیق احوال خصوصیه‌سی‌صددنده « ابتلای کئول » شائبهٔ مهمه‌سنی‌ده آرامالی وایلریده نسل امتی ، افراد مملکتی

ضرردیده وپریشان ایده‌بیله‌جك اولان بوحالك برمانعهٔ نکاح وازدواج اوله‌جغنی بیلملیدر. شیق، کوزل ، فقط کئولپرست وایچکیلی برداماد اك برباد ، اك مضر واك شریر برداماددر ؛ قیزلرینی اویله بدبختلره تسلیم ایدن بابالر او زواللی قادینلرك عمر وحیاتلرینی بی‌نصیب وعقیم براقدقدن باشقه امته‌ده برقاچ ایشسز کوجسز ، برقاچ شریر ونابکار اهدا ویادکار ایتمش اولو لر .

ذاتاً ، عیاش کندی کندینه ، خویشانه ، مقربین ومحیطاتنه ، عرق ونسلنه مضر ومهلکدر. داء کئول دحی ، ورم وفرنکی کبی ، اولاد واحفادی محو وافنا ایدر ، جمعیت بشریه ایچون یالکز مضر دکل ، عادتا بر « ذل » اولان بر چوق «فطرت‌دوشکونلری» نك وجود وحدوثنه و « حجرات عصبیهٔ علویه » نك « انسانی » اولمقدن زیاده « حیوانی وابتدائی » قالماسنه سببیت ویریر .

***

ازدواج مسئله‌سنده فنك کوستره‌جکی قواعددن بری‌ده « تعیین سن ازدواج » در . برقادین نه زمان « قادین » اولور، برارکك نه وقت « ارکك » صاییلیر ؟ بو بیلنملیدر ...

بو زمان تعیین ایدیله‌مه‌مسندن دولایی کورولن ضرر وزیانلرحددن آشقیندر؛ چونکه دها برچوجق، هم‌ده مینی‌مینی برچوجق حالنده حجلهٔ زفافه قونولان ایکی معصوم ؛ حسیات تناسلیه‌دن بیله پك مبهم بر طرزده خبردار ایکن ، بربرینه ناصل‌ابراز محبت ونسبت ایده‌بیلیرلر؟ یالکز الندەبراویونجاغی اکسیك اولان بر چوجغك نطفه‌سی ، تخم حیاتیسی ، موجود اولسه بیله ، هنوز نضج وکماله ایرمه‌مشدر ؛ بویله بی‌اقتدار

وقوت برتخمك محصولی‌ده نحیف وحیات جدا اولور. کوچوك برقیزك باغیرساغنی بیله احتوا ایده‌مین قارننه برده رحمده بویوین چوجغك حجمنی علاوه ایتمك اونی کوز کوره محو واهلاك ایتمك دیمك دکلیدر؟ حیاتك هردرلو شدائدندن، کرم وسردندن ، لذت ومحبتندن خبرسز ایکی مراهقك تشکیل ایده‌جکلری لانهٔ ازدواج نه قدر چوروك ، نه قدر مهیای خراب ، حتی نه قدر آمادهٔ سقوط وآلودهٔ ترابدر!. چوق دفعه‌لر بومینی مینی قاری قوجه‌یی افراطلره ، طاقتسزلکلره دوشورن شوسوء تدبیر ، محراق عائله‌نك ، اوعصردیده اوجاغك سونمه‌سیله نهایت بولیور : ارکك افراطدن ورمه ، سیکیر ضعفنه ، بیك دورلو علل ومهالکه کرفتار اولدیغی اثناده برتجربه سزك بازیچهٔ احتراصی اولان کنج ونودمیده قیز دخی یا قارننده‌کیله برابر « عسرت تولید » نتیجه‌سی اوله‌رق مزار عدمه ، یاخود تأثرات نفسانیهٔ شدیده‌نك تأثیریله اختناق رحم ، ورم ، اعضای تناسلیه خسته‌لقلری کبی برمرض درمان ناپذیرك حفرهٔ استهلاکنه دوشویور ...

آرتق ، بابالره ، آننه‌لره ، أولنه‌جکلره ، کنج قیزلره بوحقایق مثبته‌یی بتون فجایعیله اکلاتمق ، کندی نسللرینك ، عرقك، امتك سلامت ومنفعتی ایچون بوخصوصده‌کی نصایح فنیه‌یه سرفرو ایتملرینی رجا ایتمك زمانی کلدی : ارکك ، قیز هرکنج کماله ایرمه‌دن ، ۱۸ ، ۱۹ یاشنی کچیرمه‌دن تأهل ایتدیرلمه‌ملیدر، وقتسز أکیله‌جك تخمك محصولی‌ده « وقتسز » اولور ؛ کنجلکك بتون شاشقینلغنه مصدراولان تازه دماغلر بووظیفه‌یی ، اهمیت ازدواجی تقدیر ایده‌مزلر؛ براقیکز ، تخم‌ده ، ارض‌ده کماله ایرسون‌که میوه‌ده کوزل ، مقاوم ولذیذ اولسون ؛

قورقاییکز ، هیچ برقیز أوده قالماز : هرکس نصیبنی ، لایقنی بولور ؛ بوخصوصده‌کی استعجال بالآخره آغلایه آغلایه برقاچ تابوت تعقیب ایتمکزدن ، مضطرب وبی‌درمان قالمکزدن باشقه برشی تأمین ایده‌مز .

شاید برشی اولمش ، قیزیکزی وقتسز کلین ، اوغلکزی وقتسز کووه‌کی ایتمش‌سه‌کز باری حملی ، کبه‌لکی برمدت تأخیر ایتدیریکز ؛ کنج قادینك نه‌زمان کبه قالمبی حقنده برطبیب متخصصك ، طبیب عائله‌کزك رأینی صورکز ، بوخصوصده اولسون اطبانك فکرینه مراجعت ایدیکز .

وقتیله « صحتنمای ازدواج » ده دییور ایدم‌که : « حفظ صحت،ازدواجی‌وجودك نشوونمای تامنه‌تعلیق ایدییورکه‌بوزمان وسطی اوله‌رق ارککلر ایچون یکرمی بش ، قادینلر ایچون یکرمی یاشدر . بو سنده ذکور صاحب عقل وادراك اولمغله تعیین مسلك ایتمش وامر معیشتی بردرجه‌یه قدر یولنه قویمش اوله‌جغندن‌ادارهٔ بیتیه‌جهتندن مضطرقالمامقله برابر وجودجه‌ده رسیدهٔ حد کمال اولدیغندن ابتدای ازدواجده‌کی قوای باهیه سوءاستعمالاتی مضرتندن وکثرت مناسبات جنسیه تهلکه‌سندن بر درجه‌یه قدر آزاده بولنور ؛ قادینلر ایسه یکرمی یاشنه ایرنجه چوجقلقلرینی ، هوپپالقلرینی ترك ایله عقل وادراك صاحبی اوله‌جقلری وبوجهتله ادارهٔ بیتده صعوبت چکمیه‌جکلری کبی اکتساب قوت ایتمش اولملری‌ده حمل ، وضع حمل ، ارضاع کبی وظائف طبیعیه‌لرینك اجراسنه سهولتبخش اولور. وجودجه تماماً نشو ونما بولمه‌دن ، کاملاً اکتساب قوت ایله‌مه‌دن چوجقلرینی أولندیرنلر ایکی جهتدن مسئول ومتهمدرلر : اولاً ، شدت هوسات وشهواته مغلوب اولان طرفین درجهٔ

افراطه ایردرك پك چابق قوت ووجوددن دوشر ؛ ثانیاً ، احفاد واولاد وقتندن اول اولان شوازدواج ایله ابوینك اوغرادقلری ضعف کلیدن حصه‌دار تأثر اولورکه بوده عرق بشر ایچون بیوك برمصیبتدر .»

دردست طبع ونشر اولان « فن قباله » کتابنده‌ده دییورم‌که :

« بلوغی » ، قابلیت تولیدی « قابلیت ازدواج »ایله قاریشدیرمامق فن ولاده نقطهٔ نظرنده غایت مهمدر . قادین بالغ اولدیغندن اعتباراً حامل قاله بیلیرسه‌ده بوحال یعنی القاح کندیسی وچوجغی ایچون مهلك اوله‌بیلیر . حال بوکه بلوغ تمام‌اولدقدن وقادین ازدواجه استحقاق وقابلیت کسب‌ایلدکدن صوکره « القاح » محاذیری داعی دکلدر . معلم (تارنی‌یه) دییورکه : عمومیتله ، کنج قیزلر یکرمی یاشنی تمام ایتمزدن اول تأهل ایتمه‌ملیدرلر ؛ چونکه حوصله ، بومر عظمی بویاشدن مقدم تمامیٔ نشو ونماسنه ایرمه‌مش بولنور . معلم (دوبوا) ومعلم (پاژو) حیواناتده وقتسز تناسلك ، میعاد سنیسندن اول دول یتیشدیرمه‌نك همان دائما خراب عرقه سببیت ویردیکنی بیان ایدییورلر . »

بناءً علیه، بونقطه نظر دقت واعتنایه آلنه‌رق ملل مختلفه‌ده، تا ازمنهٔ قدیمه‌دن بری ، سن ازدواجك قانوناً تعیننه احتیاج حاصل اولمشدر . بوقوانینك تخالفنی نظراعتنایه آلدیرمق اوزره ممالك متمدنه قوانیننده قطعی اوله‌رق قبول اولنان « سن ازدواج » ك برجدول طرزنده تلخیصنی فائده‌دن خالی کوره‌میورز :

مملکت	ارکك ایچون سن ازدواج	قادین ایچون سن ازدواج
فرانسه‌ده	١٨ دن یوقاری	١٥ دن یوقاری اولمق اوزره قبول ایدلمشدر
آلمانیاده	٢٠ —	١٦ — —
انکلتره‌ده	١٤ —	١٢ — —
آوستریاده	١٤ —	١٤ — —
مجارستانده	١٨ —	١٦ — —
دانیمارقه‌ده	٢٠ —	٢٠ — —
نوروج‌ده	١٥ —	١٥ — —
پورتکیزده	١٥ —	١٢ — —
روسیه‌ده	١٨ —	١٦ — —
اسوه‌ج‌ده	٢١ —	١٧ — —
لاپونیاده	١٧ —	١٥ — —
اسویچره‌ده	١٨ —	١٦ — —

آمریقاده ایسه هرایالتك قانونی آیری ، آیری‌در . هله حکومات متحدهٔ آمریقاده سن‌ازدواجه عائد بللی باشلی برقانون یوقدر ، بلکه‌ده بویله برقانون نشرینه حاجت مست ایتمه‌یور .

جنوبی آمریقا حکوماتنده ازدواجه دائر تنظیم اولنان قوانین هنوز موقع تطبیقه قونولمامش کبیدر .

***

پك مختصر کچمکه مجبور اولدیغمز بو مسئله‌لرده حکم قانون پك بیوك بر تأثیر کوستریرسه‌ده طبع بشرده اك زیاده تأثریاب عبرت ومثال اولان « انصاف » و « اخلاق » ك تأثیر وتأمینی دها نافذ وشایان اعتماددر . چونکه برشخصك « فنا » اولمق اوزره طانییوب بیلدیکی برفعلی سلامت وجدان ایله یاپمغه تشبث وتصدیسی امکانسز کبیدر . بویله مسئله‌لرده اك بیوك وظیفهٔ مداخله واجرای نصایح اطبایه عائددر . عائله‌لر اونلرك تلقین ودلالتلریله ضررك اهمیتنی کوروب آکلاملی ،

صوکره‌ده دفع وتحدیدینه کمال قناعتله تشبث وهمت ایتملیدرلر. چونکه دنیاده «حسن آرزو» یه قارشی هیچ برمانعه دیکیش طوتدوره‌ماز. بوکون بعض مشکلپسند اطبا کبی اولنه‌جکلرك برر «شهادتنامهٔ صحت» ابراز ایتملری خصوصنده بر مجبوریت قانونیه اتخاذینی آرزو دخی بر افراطپرستلك اولسه کرکدر؛ بویله برقانون ونظامدن زیاده تأمین منافع ایده‌جك برواسطه واردرکه اوده ایضاح وتبیین، اخبار وتنبیه‌در. اشته بز عائله‌لری فن حاضرك نظرکاه استفاده‌مزه قویدیغی ومشاهدات روزمره‌مزکده تصدیق وتأیید ایلدیکی برچوق مقتضیات صحیه‌دن خبردار ایده‌رك ایفای وظائف صحیهٔ اجتماعیه‌یه تشویق ایدییورز؛ اونلرده عائله طبابتنه اهمیت ویره‌رك، افراد ضعیفه‌لرینی ترصد وتدقیق آلتنده بولندیره‌رق اتخاذ تدابیر واقیه‌یه توسل ایتسینلر؛ کندیلرینه، عائله‌لرینه، جنسلرینه، همشهریلرینه، امت منسوبه‌لرینه، بلکه‌ده بتون بشریته مضر اوله‌بیله‌جك اطوار وافعال وحرکاتلرینی فن وتجربه‌نك تعیین ایلدیکی وسائطك تطبیقی ایله اصلاح ایله سینلر؛ اووقت تقیدسز، قانونسز، مداخله‌سز نتیجهٔ مرام حاصل و هرکس ایله برابر اوعائله دخی حیاتدن امید وانتظار اولنان سعادت، صحت، سلامت کبی غایات معززه‌یه واصل اولور....

طبیبلر [*]

کویك برنده خسته‌لغی اشتداد ایدن بر خسته ایچون طبیب جلبنه لزوم کورولور. طبیب چاغیرمق ایچون یوله چیقانلر اوته‌یه بری‌یه قوشار دورورلر، مراجعت ایدیلن محللردن دورلو دورلو جوابلرله رد ایدیلیرلر، بر یرده دوقتور خسته‌در، دیکرنده یورغوندر، اوته‌ده أوده یوقدر جوابی ویریلیر.

بوحال غزته‌لرك نظر دقتنی جلب ایتمش، بونك حقنده بر قاچ سطر یازی بیله یازلمش ایدی. حتی بوندن برقاچ کون صوکره برچوق کیمسه‌لرك آغزندن تأسفلر ایشیدلدی:

— یاربی، طبیب دینیلن بو آدملر نه انصافسز مخلوقلر ایمش؟ مادام که پاره‌لری، حقلری ویریلیور، امکلری برهوا اولمایور، نه‌دن وقوع بولان دعوته اجابت ایتمه‌یورلر؟ بوکا حقلری وارمی، وظیفه‌لرینی ادا وایفا ایتمه‌ین بوکبی دوقتورلره نه دیمه‌لی؟

دائما عینی کلمه‌لرله «دوقتور دیمك خودبین بر آدم دیمکدر؛ طبیبلر منفعتدن باشقه برشی دوشونمزلر.» شکایاتی تکرار ایدلمکده‌در.

طبیب واقع اولان دعوته اجابت ایده‌مدیمی؟ کندیسنه یالکز شتومی کافی عد ایتمزلر، دها ایلریسنه واریرلر. باقدینی خسته اعادهٔ عافیت ایتمدیمی، دوقتور جاهل، اقتدارسز،

[*] اقدامدن.

مکاتب طبیهٔ شاهانه علم تشریح معلم محترمی فریق سعادتلو حسن مظهر پاشا حضرتلری

S. Ex. Le Prof. Hassan Mazhar Pacha. G. de d.

باب والای سرعسکری تفتیش انسانی قومیسیونی وشهرامانت جلیله‌سی هیأت صحیه رئیسی فریق سعادتلو عمر پاشا حضرتلری

S. Ex. Le Dr Omer Pacha G. de d.

نخسته‌لقدن آکلاماز اولور . هله خسته أولدیمی ، وای باشنه کلن !. خسته اعادهٔ عافیت ایدرسه ینه طبیبه برقولپ بولنور.

— آه ، دوقتورلر ، بزدن نه قدر پاره چکدیلر ! ذاتاً دوقتورلق نه‌دن عبارت ؛ برقلم ایله هرکس طرفندن اوقو-نمیه‌جق صورتده چیر چیر برقاچ سطر یازی . . . برآز متعظمانه وضعیتلر ... غریب برشکل ایله درین دوشونمه‌لر ، تهدیدکارانه بعض نصایح ، بعضاً « بو خسته قونسولتویه محتاجدر . » کبی سوزلر ، دها دها پاره ، ساده پاره !.. بن اعادهٔ عافیت ایتدم ، حال بوکه طبیب بونی کندی اثر مهارتی عد ایدییور .

طبیبك بری برأو آلدیمی ، بارینه‌جق برمسکن یاپدیره-بیلدیمی ، ینه بی نهایه مفتریات باشلایور :

خاصه‌عساکر شاهانه‌سرطبیبی فریق سعادتلو نامق پاشا حضرتلری

S. Ex. Le Dr. Namik-Pacha G. de d.

سعادتلو نافیلیان پاشا حضرتلری

S. Ex. Le Dr. Nafilian Pacha

— دوقتورلر ، دکلمی ؟ بزم خسته‌لقلرمزدن آلدقلری پاره‌لر ایله کیسه‌لرینی دولدوریبورلر ...

برطبیب آرتق طباتی براقوبده باشقه بر ایش ایله مشغول اولمغه باشلادیمی ، ینه بوکاده معنالر :

— واه ، یازیق! هیچ‌ده محجوب اولمایور ، النده قوجه برطبابت دیپلوماسی‌ده وار ؛ صحت عمومیه‌یه خدمت ، جمعیت بشریه‌یه بیوك ، بیوك فوائد تأمین ایده‌جك یرده اوجانم مسلکی براقمش‌ده باق ، نه‌لرله‌ده اوغراشیور !

***

لکن عجبا ، طبیبلره قارشی کوستریلن بو آثار خصومته یاخود دها دوغروسی حسده سبب نه‌اوله‌بیلیر؟ بونلرشونقطه‌ده خلاصه ایدیله‌بیلیر : بز طبیبلرك بزدن دها خلوق ، بزدن دها

تندرست ویورولمق بیلمزاولملرینی ایسترز ، بونی کوره‌مدیکمز کبی کندیلرینه تعریضاته باشلارز .

لکن بونی نه‌ایچون ایستیورز ؟

طبیب دیدیکمز کیمسه‌لر صانکه بزدن‌باشقه مخلوقلرمیدر ؟ صانکه اونلرك بزدن دها قوتلی اولملری نه‌دن ایجاب ایتسین ؟ یاخود دارالفنون طبیلر قوتی بیتمز ، یورولمق بیلمز قهرمانلره‌می دیپلومه ویرمك مجبوریتنده اولملیدرلر ؟.. یالکز اویله اولان کیمسه‌لرك‌می دوقتور اولملرینه مساعده ایدیلملیدر ؟ اطبا دخی بزم کبی انساندرلر ، اونلر بزدن نه‌دها فنادرلر ، نه‌ده دها ایی اوله بیلیرلر ، ایشته بونك ایچون بز اونلردن کندیمزك‌ده یاپه‌بیله‌جکمز شیلری ایسته‌ملی‌یز ویالکز بوقدرینی ایسته‌مکده حقلی اوله‌بیلیرز .

فرضا سن مربیٔ اطفال ایسه‌ك ، اکثریتله بویله‌دیرسین:

— آرتق التی شاکردم اولدی ، هیچ بوش زمانم‌یوق؛ بوندن زیاده چالیشه‌مام .

بوندن دولایی سنی کیمسه توبیخ ایده‌مز ، بلکه « اوت ، مشغولدر .» دیرلر .

آووقات ایسه‌ك ، ظن ایدرم‌که ایشك چوق اولوب‌ده بر مراجعته قارشی جواب رد ویرمکه مجبور اولور ایسه‌ك سنی اتهام ایتمکه کیمسه‌نك حقی اولمدیغی‌ده حس‌ایدرسین ، دکلمی؟

مثلا برکون برمهندسه احتیاج‌مس‌ایدر، مراجعت‌ایدرسین ، ایشی چوق اولور ، یاپدیره‌جغك أوی کندی یاپه‌میه‌جغنی سویلر ؛ آکا تعریض خاطرکدن بیله کچمز ، بوده دوغری دکلمی ؟

لکن برده طبیبه مراجعت ایدیلسین .... طبیب‌ده‌یورغون

اولدیغنی ، خسته اولدیغنی سویلر ودعوته اجابت ایتمزسه ایشته اوزمان برسیل غلیظ شتوم آقارمی آقار ....

— آرتق طبیبلردن الی اه ! کندیلرینه طبیب عنوانی نیچون ویرییورلر ؟

انصاف ؟ طبیبلرك معلملردن ، دعوی وکیللرندن ، مهندسلردن دها دینج ، دها صبرلی اولملری نه‌دن ایجاب ایتسین ؟...

بوندن باشقه طبیبلرك فقرایی تداوی‌یه عدم رغبتلری ایلری‌یه سورولیور ، زواللی طبیبلر درلو درلو صورتلرله اتهام ایدیلیورلر . اکثریا دنیلیورکه : طبیبلر نانکور ، مغرور اولیورلر ؛ خسته زنکین اولونجه تداویسنه شتابان ، فقیر ایسه امدادندن روکردان اولیورلر : « دوقتور أوده دکلدر ، خسته‌در ، یورغوندر . » جمله‌لری اورته‌یه چیقیور .

بونلرده دوغری دکل ، فرقی شوکه‌أوده بولنمامق، خسته اولمامق اعتذارلری ، حاللری یرنده اولان کیمسه‌لره قارشی اجابتك قابل اولمدیغی زمانده ویریلن بوجوابلر وقوللانیلان بوکلمه‌لر قناعت بخشدر .

فقیرلر ایسه علی‌العموم شبهه‌یه ، بدبینی‌یه میالدرلر ، اعتماد ایتمکی ، باخصوص حالی کندیسندن ایی اولدیغی ظن اولنان کیمسه‌لرك سوزلرینه امنیت ایتمکی هیچ سومزلر؛ اونلر دائما ظن ایدرلرکه کندیلرینه ویریلن رد جوابلری فقیر اولملرندن ایلری کلمکده‌در .

باقیکز ، بز بو خصوصده‌ده کندیمز مقتدر اوله‌مدیغمز فداکارلقلری طبیبلردن ایسته‌یورز . هیچ شبهه یوقدرکه پاره ویرلمدیکی ایچون شاکردینه درس ویرمکدن فراغت ایدن بر

مکتب طبیهٔ شاهانه معلملرندن حفظ صحت عمومیه سرمفتشی فریق سعادتلو راسم پاشا حضرتلری
S. Ex. Le Dr. Rassim-Pacha
G. de d.

هیأت صحیهٔ بلدیه رئیسی وشهر امانت جلیلهٔ سی مجلس اعضاسندن فریق سعادتلو حسنی پاشا حضرتلری
S. Ex. Le Dr. Husni-Pacha
G. de d.

معلم هیچ بروجهله وهیچ برکیمسه طرفندن دوچار تعریض اولماز . لکن بوراسنی اونوتمایکزکه تعلیم وتربیه دخی صحت بشر قدر شایان اعتنا بر قضیه‌در ؛ تربیه‌یه عدم رعایت ودقت دخی ینه‌اوقدر وبلکه دها زیاده مضرت حاصل ایدر . پاره‌سز برطاقم مکتبلرك کشاد ایدلمسی هپ بولزوم اوزرینه‌در .

فقط بر کتاب باصارسکز ، بر رسالهٔ موقوته نشر ایدیلیر ، بونلر معارف عمومیه‌یه پك نافع اوله بیلیرلر . شوقدرکه بوکتابك ، بورساله‌نك منافع عمومیه‌یه جداً خادم اولمسیله پاره‌سز ، مجاناً هرکسه طاغیدیلمسی معناسی چیقاریله‌ماز وسزی هرفقیره بوندن برر دانه بادهوا کوندرمکه سوق ایده‌جك هیچ برکیمسه تصور ایدیله‌مز . محرر کتابدن بوخصوصده برشی طلب ایتمك هیچ بر کیمسه‌نك خاطرینه کله‌مشدر ، اوندن یالکز برشی ایسته‌نیلیور : اوکوزل ، فائده‌لی شیلر یازملیدر .

یلدیز خسته‌خانه‌سی سرطبیبی فریق سعادتلو راشد پاشا حضرتلری
S. Ex. Le Dr. Rachid-Pacha
G. de d.

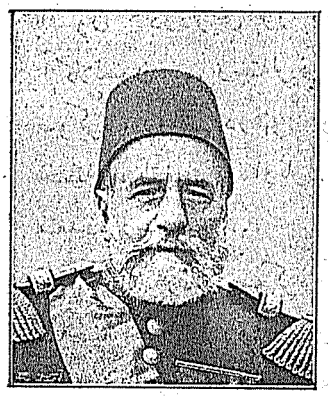

غربای مسلمین خسته‌خانه‌سی سرطبیبی فریق سعادتلو احمد پاشا حضرتلری
S. Ex. Le Dr. Ahmed-Pacha
G. de d.

لکن طبیبدن باقیکز ، نه ایسته‌نیلیور : هم کوزل تداوی ایتسین ، هم‌ده پاره ایسته‌مه‌سین . شوراسی پك غریبدرکه همان پك آز کیمسه‌لر بو املاك محق اولمدیغنك فرقنه وارمشلردر ؛ برچوق خلق ، طبیبلری بودستوره منقاد بیلمك ایسترلر . طبیب عافیتده اولدقجه بزه‌ده بخش عافیت ایلمسنی ایسترز ؛ کندیسی خسته‌له‌نجه اوته‌سنه قاریشمایز ؛ بوندن فضله برخندهٔ مستحقرده کوندریر ، « جانم ، کندیسی طبیب دکلمی ؟ » دیرز . کندیسنی ، عائله‌سنی کاملاً اونودیرز ، أوله بیله‌جکنی ، عائله‌سنی پریشان و فلاکتزده براقه‌جغنی خاطرمزه بیله کتیرمه‌یز . فکرمزه کوره بوبزم ایشمز دکلدر ، بزم ایشمز یالکز اونلردن بزه قطعی معاونتلرینی طلب ایلمکدر .

باخصوص بلدی اطباسی بوخصوصده دها زیاده تعریضاته هدف اولمقده‌در .

زواللی دوقتور کونده اللی کشی‌یی قبول ایدرك بونلره

باقسون ؛ دردلرینی برر برر آکلاسون ، دوالرینی برر برر آکلاتسون .... رچته‌لرینی یازسون . بتون کون بویله کچدکدن صوکره ، زواللی دوقتور بونلردن قورتولنجه کیجه برطاقم خسته‌لره باقمق اوزره اونلرك اولرینه قدر کیتسین .... یا وظائف متعددهٔ رسمیه‌سی ...

آرتق بوندن صوکره کندیسندن باشقه هیچ برمسلك صاحبنه چوق کورولمه‌ین برقاچ ساعت استراحت ایچون یاتاغنه آتیلمق اوزره اوینه کلنجه ، بوطبیب نه قوتده ، نه قابلیتده ، نه حالده‌در ، بونی دوشوندیککز وارمیدر ؟ بو یورغون ، بو اوزکون طبیبده آرتق برطرفدن واقع اولان مراجعته کیجه یاریلرنده درعقب قوشه‌بیله‌جك قوت بولندیغنه حکم ایده‌بیلیرمی‌یز ؟ تاب وتوانی کسیلمش ، مادةً ، معناً هردرلو قابلیت حرکتدن محروم قالمش اولان برطبیب بویله برزمانده معاونته شتاب ایده‌میه‌جکنی سویلدیکی زمان کندیسنی ناصل ونه حقله اتهام ایده‌بیلیرز ؟ بو ، دوقتورلری بشریتك فوقنده اولان برطاقم شیلری یاپامامالرندن دولایی اتهام ایتمك دیمکدر . هرشهرك همان هرمحله‌سنده آیری ، آیری طبیبلر اولملیدر . هرمحله‌ده ناصل برفرونه ، برایکی اوچ درت قهوه‌یه تصادف ایدیلیرسه برقاچ‌ده اجزاخانه‌یه تصادف ایدیلملیدر ؛ برندن جواب رد آلنسه بیله دیکری خسته‌یه کتیردیله بیلیر . چوقجه دوقتور یتیشدیرمکه اولان مجبوریت آکلاشیلملیدر .

بز یالکز اطبانك هرحرکتنی ، هرآدیمنی انصافسزجه تنقید ایدرز ، نیچون باشقه صنعت اربابنه برشی دینیله‌میور ؟

یالکز طبیبه : خادم جمعیت اول ؛ بهادر اولملی ، هرشیئه کوکس کرملیسین ؛ سکا راحتك لزومی یوقدر ، بوش دورمه .

کبی قطعی المفاد بر دستور حرکت تعیین ایدیلیور ؛ بونك خارجنه چیقان هرطبیب تقبیح اولنیور .

شیمدی‌یه قدر طبیبلرك فدا کارلقلری هیچ تقدیر ایدیله‌مدی ؛ سزه کوچوك بر مثال : برچوجقده‌کی قوش پالازی خسته‌لغنی تداوی ایچون مکتبدن یکی چیقمش برطبیب عملیات یاپیور ؛ چوجق شفایاب اولیور ، خسته‌لق عملیات اثناسنده طبیبه سرایت ایدییور ، کندیسندن امید حیات بکله‌ین چوجق اوخسته‌لقدن قالقیورده دها اوقدر یاشلی اولمدیغی حالده زواللی طبیب أولویور ؛ زوجه‌سنی کیمسه‌سز براقیور ؛ اوغللری یتیم قالیور .

دوقتور خسته‌سنك سلامت حیاتیه‌سنی دوشوندیکی کبی کندی حیاتنی‌ده دوشونملیدر . طبیبلرك تقدیر ایدیلیه‌رك لزومسز تعریضاته هدف اولملری آجی برحقیقتدر .

طبیبلره بلا پروا : سن کندیکی دوشونمه‌ملیسین ، ایکله‌ین خسته‌لرك فریادی سکا اولادکك فریاد مؤلمانه‌سندن دها زیاده تأثیر ایتملیدر ، یورولمقدن قورقاملیسین ؛ حتی زماننده اول بیله أولسه‌ك ، نه‌ضرری وار ... عائله کلمه‌سنی اونوتملیسین .. الخ ... دیمه‌ده تردد ایتمه‌مکده‌یز .

— لکن بونلر محق‌می ؟ بومطالباتده اصابت وارمی ؟ « استغنای طبیبانه ! » کبی تزییفات قلمیه موافق انصافمی ؟

— البته دکل ، همده بیك کره دکل ...

باب والای سرعسکری صحیه دائره‌سی
ایکنجی شعبه مدیری میرلوا
سعادتلو حلیم پاشا
S. Ex. Le Dr. Halim Pacha
G. de b.

حیدر پاشا خسته‌خانه‌سی سرطبیبی
میرلوا سعادتلو علی پاشا
S. Ex. Le Dr. Ali Pacha
G. de b.

دیلسزلرك سویلتدیرلمسی

تقریباً اون اوچ ، اون درت‌سنه مقدم فرانسه‌ده بولندیغم صره‌ده « صاغرلق ـ دیلسزلك » و « دیلسز سویلرمی ؟» سرلوحه‌سی آلتنده استانبولده چیقان اوراق حوادثدن بریله برمقالهٔ فنیه نشر ایتمشدم . اوصره‌لرده ایدی که کرك پارسده‌کی صاغر ودیلسزلر مکتب مشهورنده ، کرك فرانسه‌نك جنوب طرفنده « قلرمون ـ فرران » شهرنده پاپاسلرك کشاد ایلدکلری مکتبده دیلسزلرله لاقیردی ایتدیکمی درمیان ایلدیکم بر بزم صحبتده حاضر مجلس اولان برذات خوش صحبت : « دوقتور، اما یاپدك ها ، هیچ دیلسز سویلرمی وسویله‌ینجه آرتق دیلسز صاییلیرمی ؟» دیمش ایدی . بن‌ده جواباً « اوت ، حال‌حاضر مدنیت ومعرفت دیلسزلری سویله‌تیور . « دیل » تعبیری

خمبره‌خانه‌خسته‌خانه‌سی سرطبیبی تفتیش
انسانی قومیسیونی اعضاسندن میرلوا
سعاتلو امین شریف پاشا
S. Ex. Le Dr. Emin-Pacha
G. de b.

کموش صویی خسته‌خانه‌سی سرطبیبی
میرلوا سعادتلو سلامی پاشا
S. Ex. Le Dr. Sélami-Pacha
G. de b.

لسانمزده ایکی معنایی شامل اولوب بری آغزمزده‌کی عضو مهم ، دیکری ایسه مرامه خادم اولان کلام‌در . ابکمك دیلی اولمدیغی کبی ایشتمزده ، یاخود ایشیتسه‌بیله اصوات معلومه‌یی اونوتدیغی ایچون سویله‌مز . قولاق ایله دویمسی قابل ایسه‌ده دوداقلرك حیّن تلفظده‌کی صور حرکاتنی ، هرحرفه مخصوص اوله‌رق آلدیغی اشکال ووضعیاتی بیلمز وبونلری کوزلرله کورمك سایه‌سنده حس ایده‌مز ، تصوت وتکلمه مخصوص اعضاده برتغیر اولمدیغی حالده جواب ویره‌مز . » دیمشدم .

اوزمان مقاله‌م قارئلرمدن بعضیلرینك نظر دقتنی جلب ایتمش وبزده‌ده دیلسزلرك تعلیم وتربیه‌سنده عینی اصولك تطبیق وقبول ایدلمسی بیله تذکر ایدلمشدی . کچن سنه (ایللوستراسیون) مجموعه‌سی « صاغر ودیلسزك تکلمی » سرنامه‌سی آلتنده فنی اولمقدن زیاده جالب مراق برمقاله نشر ایتدی . بوندن بعض

فقره‌لرك ترجمه ونقلنه ویاقین زمانه قدر بومسئله حقنده الده ایدیله‌بیلمش اولان معلوماتك علاوه‌سنه مسارعت ایدییورز .

***

دیلسزلکی انتاج ایدن صاغرلقدر . دیلسز سویله‌مز ، چونکه کوچوکلکنده هیچ ایشتمه‌مش یاخود پك آز بر زمان ایشتمشدر . دیلسزده حاسهٔ سامعه زوالپذیر اولمش ، اعضای سامعه وقولاقلر زوائد حکمنه کیرمشدر . حالبوکه آق‌جکرلردن دوداقلره قدر بتون اعضای کلام برچوق حالاتده مکمل وتام ایسه‌ده وظیفه‌سزلك سائقه‌سیله بر آز کوچولمش ، ضموره اوغرامشدر . سالم برچوجغك تکلم ایتمسی ایشیتدیکی اصواتك اولاً مهارتسزجه ، صوکره صوکره دها زیاده بردقت وصحت ایله تکرار ایدلمسی سایه‌سنده‌در . حال بوکه صاغر برچوجق ایشیتمدیکی ایچون تکرار ایده‌جك برشی‌ده بوله‌ماز .

صاغرلق قدر چوجغك نشو ونمای عقلیسنه ، تربیهٔ معنویه‌سنه تأثیرات مضره ایراث ایدن الیم وعقیم برمعلولیت یوقدر . حواس سائره‌دن اقتباس وجمع اولنان تأثیرات اولیه‌یی مطلوب مرتبه‌ده شرح وایضاح وبوواسطه ایله معلومات بشریه‌یی لزومی درجه‌سنده ترجمه وافهام ایلیه‌جك یالکز « حاسهٔ سامعه » در . طبیعی برچوجغك هرشیئی بیلمك ، اوکرنمك خصوصنده‌کی احتیاجندن یعنی بلا آرام ایرادایده‌دوردیغی سؤاللردن ، اطرافنده کیلره توجیه ایتدیکی « نیچون ؟ » لردن بیچاره صاغر محرومدر ؛ صاغر دها زیاده شایان رحم وشفقتدر ، چونکه مربیٔ کلام وواسطهٔ انسیت وموانست اولان وادراك وانتقال خصوصنده پك بیوك بروظیفه‌ایفا ایله‌ین حاسهٔ سامعه‌دن بی‌نصیبدر . ایشته عصرمزك افتخار ایتدیکی وایده‌جکی مساعیٔ جدیه‌دن بری‌ده

علل واسقام بشری تخفیف وتنقیصه همت اولدیغی ایچون کور ، صاغر ، دیلسز کبی بیچاره‌لری‌ده یاشایه‌بیله‌جکلری احوال وشرائط داخلنده بولندیرمغه غیرت دخی بو مساعی‌نك دائرهٔ شمولی داخلنده‌در .

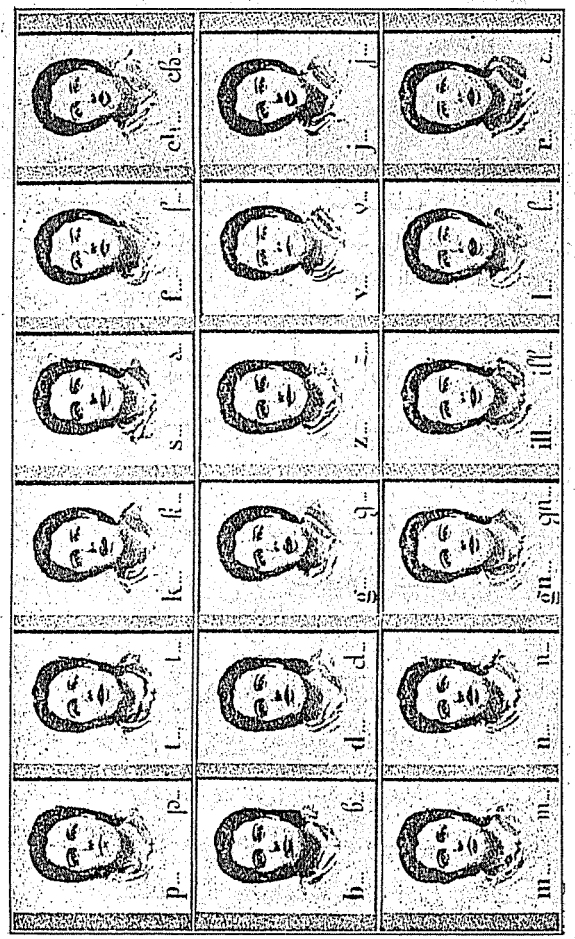

دیلسزلرك سویلتدیرلمسی — حروف غیر متصوتهٔ‌نك دوداقلرله صورت تلفظی

کورلر ظاهراً اولسون برسرور وممنونیت ایچنده بولنه‌بیلیرلر ، حال بوکه زواللی صاغرلر هرزمان مغموم ، مأیوس ، مکدر

مکتب طبیۀ شاهانه فیزیولوژی معلمی
میرلوا سعادتلو شاکر پاشا
S. Ex. Le Prof. Chakir Pacha
G. de b.

مکتب طبیۀ شاهانه طب قانونی معلمی
میرلوا سعادتلو علی رشدی پاشا
S. Ex. Le Prof. Ali-Ruchdi Pacha
G. de b.

دورورلر!.. سویله‌مك ایله ایشیتمك آراسنده پك قوی بر مناسبت روحیه ووظیفویه واردر . صاغر اشعارات دقیقۀ روحیه‌نك برچوغندن معرادر ، برانفعال واحتراصه اوغراسه بول بول باغیرمقدن باشقه برشی یاپه‌ماز . چونکه قولاق سوزك ، تربیه‌نك برمعلم ذی اقتداری‌در ، بز بیله لاقیردیسنی بیلمه‌ین بر آدمه « آغزندن چیقانی قولاغی ایشتمه‌یور . » دیمه‌یورمی‌یز ؟

صاغرلق اثر سامعه‌نك یا کاملاً محو وضیاعی ، یاخود پك آز قالماسیدر. هرکس بیلیرکه ایشیتمك اطرافنده حاصل اولان تزلزلات واهتزازاتی دویمق ، دویه‌بیلمك دیمکدر . ایچنده بولندیغمز وسط محیطك اهتزازی عضو سمعمز ایله‌سس چیقاران جسم آراسنده کورولمز برواسطه اولیور .. اجسامده هیچ براهتزاز اولماز ، هوادخی آثار تزلزلدن خالی اولورسه اطرافنده عمیق برسکوت وسکون حکمفرما اولور ؛ یاخود قولاق حسدن معرا اولورسه‌ینه عینی صمت وسکون، صاغرلق یوز کوستریره

غربای مسلمین خسته خانه طبیب ثانیسی
سعادتلو احسان پاشا
S. Ex. Le Dr. Ihsan Pacha

مکتب طبیۀ ملکیۀ شاهانه حفظ صحت
معلمی سعادتلو الیاس مطربك
افندی حضرتلری
S. Ex. Le Prof. Elias-Matar Bey

قولاغك دویدیغی جزؤ فردلرك حرکاتیدر ، معاینه ایلدیکی خسته‌نك کوکسنه ، آرقه‌سنه الیله أوروب دیکله‌ین طبیب ، صداده دویدیغی تبدلاتی تدقیق ایدرك کوره‌مدیکی اعضای عمیقه‌نك تحولات وتغیراتنی کشف ایدر .

آثار وعلائم تصوتیه‌دن انسانی الك زیاده وایه‌دار استفاده ایدن « انسان سسی » در ، قولاق دخی همان بونك ایچون یارادیلمشدر دینیله‌بیلیر . صاغرلق معلولیت الیمه‌سی انسانی تعاطیٔ افکاردن محروم ایدر ؛ بیلسه‌کز ، برصاغر صدای طنان ونازان بشری ایشیتمکه نه‌قدر مشتاق وآرزوکشدر !...

برچوجق یا آنادن دوغمه صاغر اولور یاخود حیاتنك ایلك کونلرنده برعارضۀ مرضیه‌نك تأثیریله صاغرلاشیر ، طبیعی سویله‌مکی‌ده اوکره‌نه‌مز ؛ سویله‌مکه باشلایانلر بیله یدی ، سکز یاشدن اول صاغر اولورلرسه قوۀ نطقیه‌لرینی ، اوکرندکلری شیلری غائب ایدرلر ؛ چونکه تکلم تقلید اصواتدن باشقه برشی

دکل ... اصوات ایشیدیلمزسه اسکی تقلیدلرك براقدقلری یاریم یامالاق انطباعاتده زائل اولور کیدر .

***

صاغر ونتیجةً دیلسز اولان بیچاره‌لرك مداولهٔ افکارینه

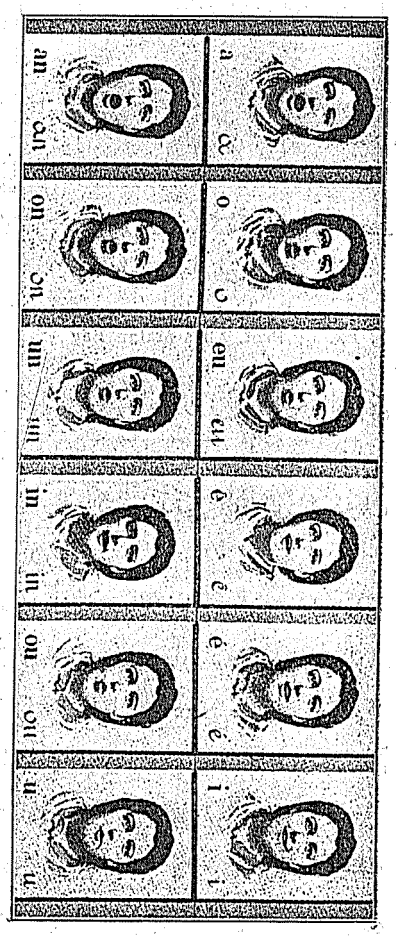

دیلسزلرك سویلتدیرلمسی — حروف صوتیه‌نك دوداقلرله طرز تلفظی

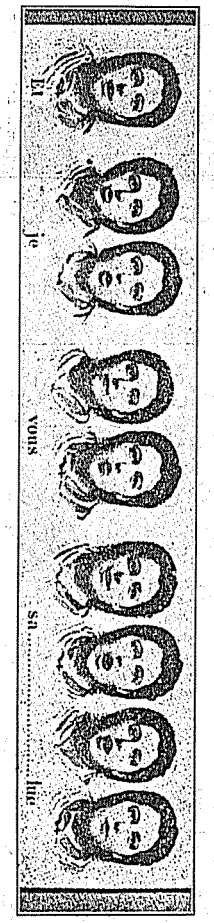

برجمله‌نك صورت تلفظی ودیلسزلرك قرائتی

خدمت ایچون اوچ اصول ، اوچ واسطه وار : اشارات ، لسان تحریری ، کلام .

«اشارات» ، هربری برصره حرکات ووضعیات ، سیماجه

مثلا قورقو ، حدت تصدیق وتکذیب کبی اختیاری واکثریا غیر ارادی اوله‌رق ظهور ایدن تحولات ایله اشکال وحرکات ووضعیاتی حاصل ایدن اشارات تقلیدیه‌دن عبارتدر .

« لسان تحریری » صاغر ودیلسزلرك تربیهٔ عقلیه‌لری وجمعیت بشریه‌ده استحصال مناسبتلری ایچون الزمدر .

« تکلم » و « اصول شفاهی » ده ایسه اصواتده حرکات ظاهره‌نك کوزلره چارپه‌سنه دقت اولنیور ، بوسایه‌ده صاغیر ودیلسزلره کلامی کوزله ایشیتدیره‌رك سویله‌تیورلر . بو زواللیلر افکار وکلامی دوداقلر اوزرنده اوقویورلر .

صاغر ـ دیلسزلر ایچون ادارهٔ کلام ومداولهٔ افکاره الك مناسب وموافق اولان اصول ، اصول شفاهی ، یعنی کلامك کلام ایله تدریسیدر . یوکسك سوزله سویلکه آلیشدیرمق دیکر اصوللره مرجحدر .

کلام وتکلم یالکز اصواتدن عبارت دکل ، نغمات ، اهتزازات وحرکاتك نتایجیدر . صاغر ـ دیلسز دوداقلر اوزرنده ارتسام ایدن واصوات قدر مختلف ومتحول اولان حرکاتی کوره‌مزمی ؟ اثنای تکلمده صدردن چیقان نغماتی ، کوکسده ، غیرتلاقده ، باشده حاصل اولان اهتزازاتی حس ایده‌مزمی؟ بز بیله سویله‌ین بر آدمك حرکاتنه دقت ایدرسه‌ك لاقیردیلرینی دها ایی ایشیدوب آکلامیورمی یز ؟ ایشته صاغر ـ دیلسزی بوعلائم وآثارك ضبطنه‌باصره ولامسه‌سی وحواس ظاهره‌سی یاردیمیله آلیشدیرمق وبالآخره سائرلری کبی سویلتمك ، تکلم ایتدیرمك ممکندر .

(١٨٨٠) سنهٔ میلادیه‌سنده میلان شهرنده انعقاد ایدن قونغره الك صوك قرار اوله‌رق اصول شفاهی‌یی ترجیح

هیأت صحیهٔ بحریه‌ده اداره ومعاینه قومیسیونی رئیسی میرلوا سعادتلو منتش پاشا
S. Ex. Le Dr. Mentech-Pacha
G. dc d.

مکتب طبیهٔ شاهانه‌مفردات طب‌وفن تداوی معلمی میرالای عزتلو توفیق واجد بك افندی
M. Le Prof Tevfik Vadjid Bey,
Colonel

وقبول ایتمشدر . بوکون فرانسه‌ده‌کی یتمشدن زیاده صاغر ودیلسز مکتبلرندن آلتمش دردنده طلبه‌یه اصول شفاهی ایله تدریسات مناسبه ومکمله اجرا ایدلمکده‌در .

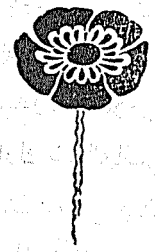

بحریه‌خسته‌خانه‌سی‌اطباسندن‌میرالای عزتلو نشأت بك افندی
M. Le Dr. Néchat Bey
Colonel

بحریه‌خسته‌خانه‌سی‌اطباسندن‌میرالای عزتلو محمد علی بك افندی
M. de Dr. Mehemed Ali Bey
Colonel

مشاهیر

شارقو

بعض سیمالر واردرکه یادلری خاطره‌یی زیارت ایتدکجه برخروش جوشا جوش سلام ، برزمزمهٔ دورادور احترام ایله قارشولانیرلر ، اشته [شارقو] اوسیمالردن ، اونادر ومستثنا چهره‌لردن بریدر .

اوفاق بر عائله‌دن ، برمحراق وفادن نشأت ایدرك فیض شفقتنثارینی ، آثار پایدارینی بتون بشریتی وایه‌دار ومنتدار ایده‌جك سرادق علویه‌یه ایردیرن بوداهی‌نك ، جملهٔ عصبیه ودماغیه‌نك بتون تغیرات وانحرافاتنی برر برر تدقیق ایدن بو نظرنافذك تعیین ماهیت وشدتی ایچون شوبرایکی سطر هیچ صاییلیر ؛ بوخصوصده جلدلر ، مجله‌لر دولدورمق ایجاب ایدر .

***

معلم ذی کمال [شارقو] یه الك ممتاز وقدیم بر طلبه‌سی ، دوستی ورفیق مساعینی معلم « ده‌بوو » انجمن دانش طبده شوجمله‌لرله مدیحه خوان اولیوردی :

« شارقو ١٨٢٥ سنه‌سی تشرین ثانیسنك ٢٢ نجی کونی پارسده فقیر بر عائله‌دن دنیایه کلدی . حیاتنك ایلك دوره‌سی مضایقه ومرارتله کچدی ، فقط شارقو بو ضرورتلره ، بو محرومیتلره مردانه مقاومت ایتدی وتحصیل طانته ١٨٤٤ ده باشلادی . ١٨٥٦ ده « سالپتریه‌ر » معلولینخانه‌سنه طبیب تعیین ایدلدی وبو تاریخدن تا آن وفاتنه قدر اورادن آیریلمدی . معاونلك ، معلملك کبی درجاتی هپ اوراده کچیره‌رك نهایت ینه اوراده داهیلکه قدر ایریشدی . شارقو « سالپتریه‌ر »ی

دهاة طبدن معلم شارقو

عادی ، آدسزصانسز بردارالعجره حالنده بولمشدی ، صوکره بوملجأ معلولینك نامنی دکل یالکز فرانسه‌یه ، بتون جهانك عالم طبابتنه دویوردی واوراسنی امراض عصبیه‌نك الك مکمل والك مهم برتجربه خانه‌سی ، جملهٔ عصبیه وتغیراتنك الك بیوك برمکتب تحصیلی صورتنده طانیتدی . »

« شارقو امراض عصبیه‌نك محییسی ، متخصصی اولمقله برابر عینی زمانده ترقیات طبیه‌نك هرشعبه‌سنه واقف برعلامه ایدی .

فرانسه وممالك اجنبیه‌نك کافهٔ محررات طبیه‌سنی تدارك ایله مطالعه وتدقیق ایدر وهیچ براثر ، هیچ برسعی فنی نظرندن قاچامازدی . بناءً علیه ، شارقونك دارالکتبی الك زنکین ومکمل برکتبخانهٔ طبی‌در . »

« شارقو اوج عرفانه ایرمك ایچون برچوق مهم مشکلاته تصادف ایتدی : رحلهٔ تدریسه ایلك کچدیکی زمان فصاحت تقریردن بینوا بولنیور وویره‌جکی درسلری یازوب حاضرلامغه مجبور اولیوردی . فقط کیت کیده اقدام وذکاسی سایه‌سنده حسن تقریره اودرجه آلیشدی که بلاغتی ، حسن تقریر وتبلیغی الك معلا وبنام اساتذه‌نك بیان واسلوبنه تفوق ایتدی . »

« شارقو شدت حافظه‌یه ، سرعت انتقال واصابت محاکمه‌یه الك مهیکل برنمونه‌در : درمانساز دردی اولدیغی برخسته‌یی ، آرادن ییللر دخی کچسه ، اونوتمازدی . الك مغلق وقاریشیق مسئله‌لرده بیله باشقه‌لرینك نظردقتنه چارپمایان الك خفیف والك دقیق اعراض وعلائمی اودرحال حس ایدر وکمال سرعتله لوحهٔ مرضیه‌یی تصویر واکمال ایدرك تشخیص اصلی وحقیقی‌یی وضع ایدردی . »

« شارقو امراض عصبیه‌ده‌کی بو پارلاق موفقیاتنه هپ تشریح مرضیه‌ده‌کی معلومات عمیقه وواسعه‌سی سائقه‌سیله نائل اولیوردی . »

« شارقونك ماهیت ذاتیه‌سی دخی بردریتیم قدر براق وصاف‌در . نظرینك کسکینلکنه ، سیماسنك جدیت وسرتلکنه رغماً ، شفیق ، مرحمتکار ، حقانیت پرست براستاد روشن نهاد ایدی . داهیٔ شهیر (پاستور) « قودوز علتی آشیسی » نی هنوز کشف واعلان ایتدیکی زمان معاصریندن

مكتب فنون بحريهٔ شاهانه سرطبيبى
وحكمت طبيعيه معلمى ميرآلاى عزتلو
شكرى بك افندى
M. Le Dr. Chukri Bey
Colonel

مكتب بحريه طبيب ثانيسى قائممقام
عزتلو طاهر بك
M, Le Dr. Tahir bey
Lieutenant-Colonel

بر چوقلرينك تعريض واستهزاسنه ، حتى اك آجى تعرضاتنه دوچار اولمشكن شارقو كشفك حقيقيتنه وقوف تام كسب ايتدكدن صوكره آقاده ميده آياغه قالقه رق پاستورى مدافعه ايلمش وكشف مهمنى اك صميمى تقديرات ايله آلقيشلامشدر . »

« تحرير » و « داهى » صفتلرينه معلم شارقو تماماً مستحقدر ، شارقو ظلام مجهوليتك ماوراسنده كى آثار فيض ومعرفته خروش ورونق تامنى ويردى ، معلومات بشريه يى قات قات تزييد وتكثير ايلدى ، بو آثار ومساعيدن يالكز فرانسه دكل ، بتون جهان استفاده ايتدى . حتى اوچ ، درت سنه اول « سالپتريه ر » ك مدخلنه ركز ايديلن هيكلنك مصارف اعماليه سى نصفاً ممالك اجنبيه دن ورود ايتمشدى .

خلاصه : [شارقو] ، نام عاليسى مشاهير اطبا جدولنه

مكتب طبيهٔ ملكيهٔ شاهانه مفردات طب
وفن تداوى معلمى عزتلو سرور حلمى
بك افندى
M. Le Prof. Server Bey

دارالعجزه سرطبيبى قائممقام عزتلو
على درويش بك
M. Le Dr. Ali-Dervich bey
Lieutenant-colonel

زرين ورنكين حرفلرله يازيله جق كزيده ، محترم ، عالى همم برمعلم كمالاتسميردر .

فرانسه‌ده تدنئ نفوس

وَ

چوجقسزلق بلاسی

فرانسه‌ده تناقص نفوس کیفیتی ایله اشتغال اولنه‌کلمسی پك محقدر . چونکه برطرفدن تولدات وتولیدات زیاده دکل ، دیکر جهتدن ممالك متجاوره‌ده باخصوص فرانسه ایچون هر صورتله مهم بر رقیب وخصم جان اولان آلمانیاده عدد نفوس تزاید ایلمکده‌در . بوکون فرانسه‌ده طبیب اولسون اولمسون ، هرصاحب قلم بومسئله‌یه دائر بیان افکار ایتمکده‌در . چونکه برملت ومملکت ایچون‌اك وخیم مخاطره تدنی نفوسده‌در . نفوسده‌کی تناقصك نتایج مهمهٔ اسف انکیزی کیج واوزاق حس ایدلمکله ایشه لزومی درجه‌سنده اهمیت ویریله‌مکده‌در .

فرانسه مؤلفینندن بری دییورکه :

« نه‌یه نلاش ایدییورز ، چوجقلرمز یوقمی ؟ اوت ، وار ؛ لکن ۱۸۵۰ سنه‌سندن‌بری بزده اهالی اوچ بچق میلیون‌تزاید ایتدیکی حالده روسیه‌ده ٦٢ میلیون ، آلمانیاده ٢٠ ، انکلتره واوستریاومجارستانده ١٤ ، ایتالیاده ٨ میلیون زیاده‌لشمشدر . عرقلرك انتشار وتوسعنی ایچه محاکمه ایچون بوارقامه هرسنه ایتالیادن ، المانیا وروسیه‌دن مفارقت ایده‌رك قطعات مختلفهٔ جهانه داغیلان یوزبیکلرجه مهاجرینی‌ده علاوه ایتملی . بوحال ترقی بویله‌دوام ایده‌جك اولورایسه ٥٠ سنه‌ده روسیه اهالیسی اوچ مثلی تزاید ایده‌جك ، المانیاده نفوس ٩٠ ، اوستریا وانکلتره‌ده ٦٩ میلیون اوله‌جقدر .

حال بوکه فرانسه‌ده نفوس انجق ایتالیاقدر ، حتی ژاپونیادن‌ده آز اوله‌جقدر .

کافهٔ ممالکده‌عدد اطفال بیوکلردن‌زیاده اولمسه بیله آنلره مساویدر . حال بوکه فرانسه‌ده بویله دکل . اك ایی مواقعده واك زیاده محصولدار اولان ولایتلرده چوجق دها آزدر . (ژیروند) ده چوجقسز ٥٠,٠٠٠ ، (من ئه‌لوار)ذه ٣٧,٠٠٠ ، (بوش دورون) ده ٣٨,٠٠٠ عائله واردر . (سن) ده

مکتب طبیۀ شاهانه امراض داخلیه
معلم معاونی قائممقام عزتلو اسماعیل بسیم بك
M.Le Dr. Ismaïl Bessim bey, agrégé.
Lieutenant-Colonel

مکاتب طبیۀ شاهانه تشریح معلم ثانیسی
قائممقام عزتلو یوسف رامی بك
M. Le Prof. Youssuf.Rami Bey
Lieutenant-Colonel

۹۷۳۲۲۰ عائله‌دن ۱۸۰,۰۰۰ ی چوجقسزدر . بوندن باشقه اك زیاده چوجقلی اولانلر رنجبر ، عمله والحاصل ایی یاشامیان عائله‌لردر .

دوشونه‌لم ، فرانسه ایچون مخاطره اك زیاده نره‌لرده‌در ؟ مخاطره هر طرفده ! فرانسز تجارتی انحطاط ایلمکده‌در ؛ زراعتی ، بحری تجارتی فنا ومشکل برموقعده‌در . یاترقیاتیله بونجه افتخار ایلدیکمز صناعتمز یارین نه‌اوله‌جقدر ، بیلیورمی‌یز ؟ ممالك اجنبیه محصولاتیله چارشو وپازارلرمز طولیه‌جقمیدر ؟ یا ، ملل مترقیه‌نك میلیونلرله عساکرینه کوکس کره‌جك اولان فرانسه‌نك مستقبل اردوسنده‌کی ضعف ارقام دوشونیلمکه شایان دکلیدر ؟ تکرار ایده‌لم : قوۀ عددیه‌درکه فرانسه‌یی دول معظمه آره‌سنده بولندیریور ؛ اوقوۀ مادیه موجوداوله‌مدیغی حالده اوچنجی صنف دولتلر میانه‌نه دوشه‌جکی بدیهیدر .

کبرك تحلیلخانه‌سی صحیه مفتشی طبیب
قائممقام عزتلو علی حیدر بك

M. Le Dr. Ali Bey,
Lieutenant-Colonel

برنجی دائرۀ بلدیه هیئت صحیه‌سی رئیسی
وجریدۀ طبیۀ عسکریه سرمحرری
بیکباشی رفعتلو عابدین بك

M. Le Dr. Abidin Bey,
Major

چاره‌سی : قولای ، چوجقلرمزی چوغالتملی‌یز .

بوکون بونی سویلمك قولای ایسه‌ده ، اجراسی خود بینلکمز ایله توافق ایتمیور . زنکین اولانلر املاك وعقارلرینك ، ثروت وسامانلرینك دوچار تقسیم اولمسنی ، پارچه‌لنمسنی ایسته‌مزلر ، آز چوق رفاه حالده بولنانلر اذیته ، جفایه قاتلانه‌مازلر .

لکن دیکر بعض چاره‌لر واردرکه فنالغی توقیف ایده‌مزسه‌ده هیچ اولمازایسه تخفیف ایدر :

تدابیر اولیه‌دن اولمق اوزره ، داء کئول نامیله یاد ایدیلوب عائله دشمنی اولان ومختلف شکل وحالده اظهار خباثت ایله‌ین مرض مخرب ایله هر سنه بش اون محاربه‌دن زیاده انسان محو واهلاك ایدن ورم علت خانمانسوزینه قارشی مقابلات واقیه‌ده بولنه‌لم .

شرائط وقواعد صحیه‌یی تعمیم ، والده‌لری بالذات ارضاعه

تشویق ایلمك وسوت ننه‌لر ایله چوجقلرینی برنظارت متمادیهٔ طبیه‌ده بولندیرمق سایه‌سنده سنه‌ده بین‌الاطفال وقوعه کلن ١٥٠,٠٠٠ وفیات کرکی کبی آزالتلمش اولور .

طشره‌ده اوچ چوجقدن زیاده اولاد صاحبی اولانلردن پك چوغنك کمال حرص ایله آرزو ایلدیکی بکجیلك، موزعلك، بلدیه چاوشلغی کبی کوچوك مأموریتلره بالترجیح اونلری انتخاب سایه‌سنده کثرت تولید تشویق ایدلمش اولور .

چوق اولاد صاحبی اولانلر ، کثیرالعیال بولنانلر ایچون ویرکونك ، مدت عسکریه‌نك بر درجه تنزیلی کبی معاونت خصوصنك تعمیمی واوجوز مسکنلر انشاسی ایله تکثیرنفوسه خدمت ایدیلیر .

بش کوچوك چوجغی اولمیان برصاحب خانه‌یه یکرمیده بر فضله ویرکو وضعی عدالته منافیمیدر ؟ چونکه ، بیوك شهرلرده‌کی اصحاب املاکك چوغی چوجق دشمنیدر .

برکوپکی ، برکدیسی حتی برپاپاغانی اولان برقادین ٣ ، ٤ چوجغی اولان برعائله‌دن دهاچابق خانه استیجار ایده‌بیلیور. چونکه چوجقلیلری کوچ قبول ایدییورلر .

بعضلری شهرلره هجومك منع ایدلمسی تکلیف ایدییورلرکه بوسایه‌ده زراعتك ترقی ایده‌بیله‌جکنه قانعدرلر .

بعضلری‌ده فرانسه تابعیتی قبول ایچون مراجعت ایدن اجنبیلره تسهیلات ارائه‌سنی تکلیف ایدییورلر .

تدنئ نفوس مسئله‌سی فرانسه‌نك استقبالی نقطهٔ نظرندن غایت مهمدر. بونکله اشتغالی هرفرانسز بروظیفهٔ ذمت بیلملیدر.»

حفظ صحت حمل :

حقنده آیریجه براثر [١] یازوب نشر ایتدیکمز « کبه‌لك » ك حفظ صحتنه عائد بعض مطالعاتدن (نوسال) مزی‌ده محروم ایتمه‌مك هوسیله شومقاله‌یی یازییور . بوبابده دهازیاده تفصیلات آلمق ایستینلرك اواثره مراجعتنی توصیه ایده‌رز .

« کبه‌لك وکبه‌لکده تدابیر » ك مقدمه‌سنده شویله دییور ایدك :

« کبه برقادین شایستهٔ حمایت وهر جهتله سزای حرمت وصیانتدر . چونکه عضویت عاجزه‌سنه تحمیل اولنان وظیفهٔ تولید قدسیتی ایله برابر پك نازك ، پك بیوك وبعضاً مهلکدر . حملك بروظیفهٔ طبیعیه اولدیغی وبرچوق قادینلرده حیاتك بودور معززی بلامشکلات وکمال تندرستی ایله کچمکده بولندیغی قابل انکار دکل ایسه‌ده بعضاً برچوق اضطراب وعارضه‌لره ، تدابیر صحیه سایه‌سنده دفع وتوقیسی ممکن اولان برچوق آفات جدّیه ومحققه‌یه سببیت ویردیکی ده هرکون کورولوب ایشیدیلمکده‌در . کبه‌لك عادی برحادثه ، اهمیتسز برشی‌دکلدر ؛ حمل عضویت نسویه‌ده غایت شموللی برتحول حاصل ایتمکده‌در ؛

[١] کبه‌لك وکبه‌لکده تدابیر ـ دوقتور بسیم عمر ، ١٣١٩

شام صحيه طبيبي عزتلو قاسم عزالدين بك افندى
M. Le Dr. Cassim Izzeiddin Bey

مجلس صحيهٔ ملكيه اعضاسندن دوقتور عزتلو رضا توفيق بك افندى
M. Le Dr. Riza Tevfik Bey

قادينك هيچ بر قطرهٔ عضويه‌سى يوقدركه كبه‌لك سائقه‌سيله دوچار تبدل اولماسون . بوتحولاتك بعضيلرى تماميله طبيعى ايسه‌ده برطاقى‌ده مختلف امراضه استعداد حاصل ايده‌جك قدر عارضى ومرضيدر. حامل قادينلرده برخيلى راحتسزلقلر، خسته‌لقلر كورلمكده اولديغنه نظراً كبه‌لكى « طقوز آى سورن برخسته‌لق » كبى تلقى ايتمك موافق منطق اولمديغى كبى قدمانك ظن ايتدكلرى وجهله حملى « حكمى طقوز آى جارى برحيات سيغورطه‌سى » عد ايلمك‌ده معقول دكلدر. چونكه اثناى حملده هيچ برعارضه طويميانلر اولديغى كبى حملك تأثيريله بر چوق امراضه دوچار اولانلر ، ياخود امراض اوليه‌سى كسب جديت ووخامت ايله‌ينلرده واردر . بناءً عليه « حمل » بدنى بردوز بحران وهرجهتله براهتمام ودقت مخصوصه ايله اداره ايدلمكه شايانـدر . »

ينه او اثرك بريرنده ديبور ايدكه : « مع مافيه كبه‌لك بر برخسته‌لق دكلدر ، علويت نسويه‌نك مزاحم استحقاقيه‌سيدر؛

مكتب طبيهٔ شاهانه علم حكمت طبيعيه معلمى بيكباشى رفعتلو اسماعيل على بك
M. Le Prof. Ismaïl Ali Bey. Major

برنجى دائرهٔ بلديه اطباسندن عزتلو عاصم بك
M. Le Dr. Assim Bey,

فطرت قادينى الك مستثنا بيلديكى بو وظيفه ايله توظيف ايدرك حقنده بيوك براثر توجه كوسترمشدر وكبه‌لك قادينك طبيعى ووظيفوى برحالت عضويه‌سيدر ؛ حتى حكيم شهير (ميشله) « قادين ديمك رحم ديمك‌در. » ديبور؛ فقط اعتراف ايتملى‌يز ، بووظيفه جداً كوچ وبعضاً مهالك انكيزدر .

« اسكى مؤلفلر كبه‌لكى بر « شهادتنامهٔ صحت وعافيت » عد ايدرلردى ، حالا برقسم خلق‌ده اويله بيليور ، « هله بركلين اولسون كبه‌قالسين‌ده ، كورورسين بوسيسقه‌نه قدر كليشه‌جك. » ديبورلر ، متورمه‌لره ، صراجه‌ليلره ، ضعيفلره ، دوشكونلره كبه‌قالمغى توصيه ايديبورلر: بو ، ضررانكيز برنيكبينلك وفضله بر خيرخواهلقدر . حمل « برشهادتنامهٔ صحت و عافيت » ، تعبير معروفى وجهله ، « برحيات سيغورطه‌سى » اولمق شويله دورسون ، اداره‌سزلر ، حفظ صحته قارشى سركشلك ايدنلر ايچون بر « تهديد مرضى » ، بر « اعلان حرب بدنى » بر « افلاس صحى » در . ورمه‌دوچار

اولمش برقادین کندی کندینی بسله‌مکدن عاجز ایکن ، برده اوزرنده یاشایه‌جق ، بویویه‌جك برچوجغی ناصل بسله‌یه‌بیلیر ؟ فرضابسله‌سه ، حتی طوغورسه بیله اویله دوشکون وشوره‌زار برارضده یتیشن محصولك حیات شکسته‌سی شایان تتبع بر « مجموعهٔ امراض » دن باشقه نه اوله‌بیلیر ؟

« کبه‌لك کورپوز وقوتلی قادینلر ایچون بیله جلب نظر دقت ایده‌جك بر آن بحراندر ؛ آرتق خسته ، نزار ، بزباد برقادینده‌کی کبه‌لك فلاکت وسفالت بدنیه‌یی قامچیلامقدن ، انظار عبرته فجیعه‌لر عرض ایتمکدن باشقه بر ثمره ویره‌مز . »

***

مسکن وهوا . — بوکون کبه‌لکده هوانك اهمیتی پك زیاده تقدیر ایدییورز : نظر فنیمزده هوا غذادن‌ده مهمدر . صاف وجیدبرهوا هرشیدن زیاده لزوملی‌ودکرلیدر . حال‌بوکه معیشتمزه ، طرز طعامزه نسبةً زیاده‌جه براهمیت ویرییورزده هوایی ، جیادتی نظر اعتباره بیله آلمایورز .

برچوق وخیم خسته‌لقلرك اصل ومنشأی ، سبب موجبی فساد هوادر . هوانك سبب فسادی انحصار ومحصوریتی ، سبب جیادتی ایسه تجددیدر . جیادتی هرکس ایچون مهم اولان هوانك کبه‌لرجه اولان اهمیتی دوبالادر . حمل عادتا برحیات مزعج ومضاعف اولدیغندن یعنی بروجودده برچفت حیات اکفاف واسکان ایدیلدیکندن کبه‌لره ویریله‌جك هوانك مقداراً دها چوق اولمسی ، جید ومتجدد بولنمسی الزمدر .

بوخصوصده‌کی تدابیر صحیه شونلردر :

کبه برقادین‌صاف‌وآچیق برهواده یاشامالی ، ازدحام‌اولان یرلردن ، قوقولی شیلرله آلوده ومعطر هوادن قاچینمالیدر .

بوکونکی اولرمزده بیله هیچ اولمازسه کبه‌نك اسکانی ایچون ینه ممکن مرتبه کنیش وتجدد هوایه مساعد ، قیشین جنوبه یازین شماله متوجه براوطه انتخاب ایدلملیدر .

کبه برقادینك اوطه‌سی بسیط وساده اولملیدر . پنجره‌لری درلو درلو مزین‌پرده‌لرله قاپایه‌رق ضیایه ، هوایه‌مانع‌اولمامالی‌یز . هواسز ، ضیاسزبراوطه‌ده میقروبلره ، پیسلیکلره قرارکاه‌اولان بوبیهوده سوسلر اثنای تولیدده وولادتدن صوکره برر مهم تهلکه منبعی اولورلر .

کبه برقادینك اوطه‌سنده درجهٔ حرارت (١٨)ی کچمه‌ملیدر . قیشین مراجعت ایدیله‌جك وسائط تسخینیه‌نك اك اك ایسی اوجاقلرمز وچینی صوبالردر .

***

تغدی : اك ایی برتوصیه : « ییکز ، ایچکز ، اسراف ایتمه‌ییکز » دن عبارت‌در .

کبه‌نك اشتهاسی یرنده ایسه اسراف ایتمه‌مسنی توصیه ایدرز . چونکه اسراف هضمسزلق کتیریر ، هضمسزلق‌ایسه معده‌یی یوره‌رق معندقیلره ، فناحاللره سبب اوله‌بیلیر . کبه‌نك یمکی مقوی ومغذی اولملیدر : مرجمك ، بزلیه ، فاصولیه ، بقله ازمسی ، یمورطه ، پینیر ، سوت پك مناسبدر . هله سوت وجودی بسلدکدن باشقه بوزمان بحرانده ظهوری محتمل اولان « تبول زلال » خسته‌لغنك‌ده اوکنی آلیر .

کبه‌لکده آغیر ییوب ایی چیکنه‌مك لازمدر ، چونکه وجودی بسله‌ین ییه‌جك ینیلن دکل ، هضم اولاندر .

میوه اوله‌رق‌ده شکری زیاده وایی اولمش اولانلر شایان

اطبای عسکریهٔ حاذقه وممتازه‌دن
بیکباشی رفعتلو دوقتور بافره‌لی یانقو بك
M. Le Dr. Yanco Bafrali
Major

اطبای بحریه‌دن بیکباشی رفعتلو
حقی بك (روسجقلی)
M. Le Dr. Hakki Bey,
Major

توصیه‌در . قهوه ، چای ، اسپرتوکی منبهلر ، دوکدورمه‌لر ، بوزلی شربتلر فنادر .

***

کبه‌لکده حرکت قادینك الفتنه تابعدر ، قادین کندیسنی صاپا صاغلام جس ایدییور وهیچ برتشویش ویا فنالقدن شکایت ایتمه‌یورسه معتادی وجهله کزه‌بیلیر . آچیقلق بریرده یایا اوله‌رق سیر وتنزه فائده‌دن خالی دکلدر ، لکن چوق یورولمق کبه‌لره هیچ کلمز .

کبه‌لکك بداینتنده قادینه برتنبللك کله‌بیلیرسه‌ده او دورده بیله ینه آز چوق حرکت ایتملی . هله طعامدن صوکره تنزه هضمه معاونت ایدر ، سیکیرلیلك حالنی کیدرر ، جلده رونق وطراوت ویریر ، صحت مادری تقویه ونشوونمای جنینی تأمین ایلر .

برنجی دائرهٔ بلدیه اطباسندن بیکباشی
رفعتلو نظیف بك
M. Le Dr. Nazif Bey,
Major

اطبای بحریه‌دن بیکباشی رفعتلو
ویقتور بك
M. Le Dr. Victor Bey,
Major

کبه برقادین ایچون کونك بیوك برقسمنی مندر اوزرنده اوزانوب یاتمقله کچیرمك نه‌قدر مضردر .

کبه‌لره کزمکی افراطه واردیرمه‌ملرینی ، هله آرابه‌لره ، تراموایلره ممکنسه بینمه‌ملرینی ، اویله برچوق مسافر قبول ایدرك طار براوطه‌یه طیقیلماملرینی توصیه ایلرز .

رقص :- کبه‌لرك یاپه‌میه‌جغی شیلرك اك برنجیسیدر . پیانو چالمغه ایسه آز سورمك وحزن انکیز ویااحتراص آمیز شیلر چالنمامق اوزره مساعده اولنه‌بیلیر .

کبه برقادین أو ایشندن کیری قالماملیدر . راحتسزجه اولورسه بومشاغلی برباشقه‌سنه تودیع ایده‌بیلیر . فقط آغیر شیلر قالدیرمق ، دوشك ایندیروب قالدیرمق ، قوللرینی اوزاتوب یوکسك یردن برشی آلمق ، دیکیش ماکنه‌سی قوللانمق کبه‌یه وکبه‌لکه ایراث مضرت ایده‌بیلیر .

سیاحته کلنجه : کبه‌لرك بوکا تشبث ایتمه‌ملری ، ممکنسه

تأخیر ایتمـلری توصیه اولنور . چونکه سیاحت بر چوق عوارضیله کبه‌لکی متـأثر ایدییور . هله توقف ایدن عادت زمانلرینه توافق ایدن کونلرده سیاحت بوسبتون فنـادر . دکزده سیاحت‌ده موجب عوارضدر .

***

کبه‌لك اثناسنده مناسبات جنسیه‌دن ممکن اولدیغی قدر صاقینملیدر . مع‌مافیه بوبابده امساك وپرهیزتام‌ده قابل‌اوله‌میه‌جغندن مقارنت تناسلیه‌نك دردنجی ویدنجی آیلر آراسنده‌کی زمانلرده‌وعادت زمانلرینه توافق‌ایتمه‌مك اوزره اجراسنده‌اوقدر برمحذور کوروله‌مه‌مکده‌در . مقارنتك کبه‌لکه اولان سوء تأثیر وضرر باهرینه اك بیوك وآشکار بردلیل فاحشه‌لرك کبه قالاماملریدر . بوحالی نکته شناس وظرافت پرداز برمؤلف « مرزوعاتك هنوز فلیز سورمکده اولدیغی برزمانده طوپراغی قاریشـدیروب آلت اوست ایتمکه وبرایشی یاپدقدن صوکره بوزمغه » بکزه‌دییور .

***

کبه برقادینك البسه‌سی کلیشی کوزل انتخاب ایدله‌ملیدر: البسه ، ذاتاً یاری خسته‌صاییلان کبه‌یی صووومقدن، اوشومکدن محـافظه ایده‌بیلملیدر ؛ اعضاسنی ، خصوصیله رحمی تضییق آلتنده بولندیرمه‌ملی وسربستجه حرکته مانع اولماملیدر .

صوووق کبه‌لرده سقطه ، تبول‌زلاله بادی‌اوله‌بیلیر. صیقی برالبسه دخی اعضانك وظائفنی اخلال وتشویش ایدر .

کبه‌لك اثناسنده عادی قورسه قالدیرلملیدر . برچوق اطبا کبه‌لکده هیچ بروجهله قورسه قوللانمغه روی رضا کوستر ـ میورلرسـه‌ده کبه‌لکك مبدأنده مه بویومکه باشـلایوب عادتا

چکیلمز بر یوك حالنی آلدیغی جهتله ایی وصحی برقورسـه‌دن فائده کوروله‌بیلیر . کبه برقادین مدار اسـتناده ، البسه‌سنی وآغرلاشـان قارنی ضبط ایده‌جك بر واسـطه‌یه هرقادیندن زیاده محتاج دکلیدر ؟

مع‌مافیه قورسه اصلاح ایدیلسه ، ایی وصحی اولسه دخی ینه اوزون بر مدت قوللانیـله‌ماز ، کبه‌لکك ایلك وصوك دورلرنده قورسه مضردر . بوکون کبه‌لره مه‌لری ضبط ایچون خصوصی جیبلری حاوی کوکس یلکلری ، ، قورسه یرینه‌ده « کبه‌لك قوشـاغی » تعبیر اولنان خصوصی برقوشـاق توصیه اولنور . بوکبی وسـائط سهولتی ایجه تقدیر ایده‌مینلر قارن باغی ویا قارن قوشـاغی توصیه‌سـنی سوء تفسـیر ایدییورلر : قوشـاغك چوجغی اولدیره بیـله‌جکی ، والده‌یی متضرر ایده‌جکی ظننده بولنانلر پك چوقدر .

آغی یاریق وآشاغیسی آچیق دون کیمك بدنك آشاغی طرفلرینی رطوبت وصووغه معروض قیله‌جغندن کبه‌لرایچون پك مضردر ، فقط مطلقا بویله دون کیمك خصوصنده‌اصرار ایدیلیرسه اعضای تناسلی اوك وآرقه قسمیله اورتمه‌لی واوشو-مه‌مك ایچون‌ده اوزون وبویلی کوملك قوللانملیدر .

قادینلرده برده چوراب باغی ، دیز باغی واردر . قادین کبه قالدیغنی حس ایلدیکی آنده دیز باغلرینی آتملیدر . کبه بر قادین چورابلرینی قورسه ویا قوشاغنه طوتدورملیدر .

کبه‌لك اثناسـنده وجوددەکی موازنت آز ، چوق مختل اوله‌جغندن کبه‌نك اوکچه‌سی اینجه واوزون قوندوره‌لر کیمسی برچوق محاذیر ومهالکی داعیدر .

***

کبه ، حمانك بدایتنده ، صیجاق صوایله ییقانه بیلیر ، حتی ییقانمسی لازمدرده . قادینلر آراسنده شیوع بولان بیکلرجه خرافاتدن بری‌ده کبه‌لکك باشلانغیجنده استحمامك مضر اولمسی ، صوکنده ایسه صیق‌صیق حمامه کیتمه‌نك طوغورمغی قولایلاشدیرمسی فکریدر . بوفکرذهاب اوقدر کوکلشمدرکه قضارا منع ایدلسه وقادین کوججه طوغورسه بتون قصور استحمامك منع ایدلدیکنه عطف اولنور .

استحمامدن قورقاملیدر. ییقانمق درینك وظائفنی ایقاظ وتنبیه ایدر، وجود ، یالکز آق جکرلر ایله دکل ، دری ایله‌ده نفس آلیر ویریر .

استحمامك صیقلغی ایسه اعتیاده تابع‌در . قادینلر هفته‌ده ؛ اون بش کونده، بعضاً تام آیده برحمامه کیدرلر؛ قادین حمامده فنالق حس ایدرسه همان چیقملیدر . برچوق اطبا ٣٣ درجهٔ حرارتده‌کی برصوده ییقانیلمسنی توصیه ایدییورلر .

بزم شرق حماملرنده ایسه حرارت بعضاً ٥٠ درجه‌دن زیاده‌یه چیقار ، بخار ، هواسزلق ، پیسلك بربرینه قاریشیر ، بویله بر حمامده صباحدن اقشامه قدر ساعتلرجه قرارکیر اولمق ذهی جرأتدر ! سقطه ، قان هجومنه سبب اولور . هله بویله صیجاق برحمامده کوبك طاشنه اوتورمق ، یاخودیوکسك نعلینلره بینوب کزمك شایان‌دقت وعبرت برقیدسزلکدر ! دری صویولنجه‌یه قدر اون بش دفعه صابونلانوب‌ده صوکره برده « شویله‌جه تمیزلندیکنی » بیان ایدن خانملره نه‌دیمه‌لی ؟

برده صوایلیق اولمالی یعنی نه‌پك صووق ، نه‌ده‌پك صیجاق اولمالی. کبه‌لره یاز کونلری دیی‌دوز بردکزده یوزمه‌مك اوزره برقاچ دقیقه‌لك دکز بانیولرینه‌ده مساعده ایده‌بیلیرز . ایلیجه

کبی صیجاق صولره آتجق حملك وسطنده وعادت زمانه‌توافق ایتمه‌ین کونلرده کیریله‌بیلیر .

***

خلاصه ، کبه برقادین طرزحیاتی سقطه ، برنتیجهٔ فجیعهٔ خون‌انکیزه منجراولمیه‌جق وصحت وحیاتی متضرر ایله‌میه‌جك برطرزده تنظیم ایله‌ملیدرکه حملی عارضه‌سزجه صوکنه‌ایرسین، دوغورمه‌سی ، لوخوسه‌لغی دخی زیانسز ، قضاسز کچسین .

معلم لورد ليستر

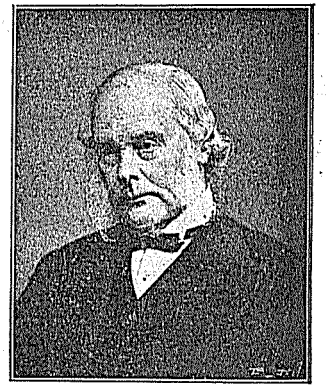

لورد ليستر

بوندن اوتوز ، قرق‌سنه اولنه ارجاع فكر ونظر ايديلير‌سه ميدان حربده ، خسته خانه‌لرده ، سريريات جراحيه‌ده مجروح اولمش ويا اوزرنده بر عملية جراحيه اجرا ايدلمش بيچاره لرك ايرين، جراحت وتعفن ايچنده سونوب تباه اولدقلری ، عملياتی اجرا وتطبيق ايدنلر فنك ناملرينی مؤبداً حرمت وتوقير ايله ياد ايده‌جكی اساتذهٔ ماهردن اولدقلری حالده ينه بو تخريبات فجايع نشارك دوام وتمادی ايلديكی كورولور ، حتی چوق دفعه طبيعتك ايی ايتمك، بر برؤ تام والتيام ايله نهايتپذير ايلك آرزو ايلديكی بر ياره‌نك، بر جريحهٔ جزئيه‌نك جراحك تماس ايتديرديكی ظاهراً پارلاق ، تميز ، كسكين ، ظريف وشيق ، فقط اوزرنده كونا كون تخم امراضه نقاط استناد ويرمش برمشرط ايله «اوكولماز» بر ياره ، موته منجر اولان برانتان متقيح حالنی آلمسی بتون جراحينی دلخون ايدر دوروردی .. او درجه‌ده‌كه تداوی قصديله مجروحينه ايديلمش اولان فنالقلرك بالآخره فرقنه واريلنجه قلب طبابت حيرت وتلهفلر ايچنده صيزلامشدر .

ياره‌لر ايچون مشرطدن باشقه كونا كون متعفن شيلرله ياپيلان تيمارلر دخی برمنبع انتان وتهلكه ايدی ؛ بونكله‌ده قناعت ايدلميه‌رك بر ياره‌نك اوزرنده‌كی پيس ، ملوث باغلر ، تيمار طاقلری عينيله ديكر بر تازه ياره اوزرينه نقل ايديليور ، احتمال معاونت بنيه ايله ايكی كونده قاپانه‌بيله‌جك اولان برياره پيسلك سائقه‌سيله بدنك سائر اقسامنه‌ده صارديريله‌رق بعضاً قول وباجاق كسمك ، بعضاً كورپوز ، قوی البنيه صاغلام برخسته‌يی ورم ، انتان عفنی ، فسخهٔ بيمارستان ، كزاز — قازيقلی حما —، ييلانجق كبی وخيم وممات انكيز خسته‌لقلره دوچار ايتمك كبی احواله سببيت ويرديريليور وجراحی خسته‌خانه‌لره كيرنلرده « مزار » ه كيررجه‌سنه برقورقو . برهراس اليم ممات پيدا اوليوردی . شواحوال ، « ايلك ايتمزسه‌كز ، باری فنالق اولسون ايتمه‌ييكز . » دن عبارت اولان اصول وتعليم اخلاقیٔ بقراطی‌يه نه قدر مخالف ، ادعا اولنان مقاصد شفاسازی ايله نه قدر متضاد ايدی . فقط بو احوال اليمه‌نك سبب وباديسی اولان غفلت شخصك دكل ، فنك ، معلومات موجودهٔ بشريه‌نك ايدی ، فن بوتداويلری ايلك مقصدی ايله ياپيور ، جهلی ، غفلت طبيعيه‌سی سوقيله تحت تداويسنه آلدقلرينی يا معلولينخانه‌يه ، ياخود مزار تباه وعدمه يوللايوردی .

ايشته بو « دهشت جراحيه » نك اوكنی آلان ، ميليونلرجه بشری پنجهٔ هلاك انكيز انتاندن قورتاران (ليستر) اولمشدر . پاستور ميقروبلری برر برر بولمغه باشلاديغی زمانلر افكار كليه‌سنك شعشعه‌سی هركسك كوزينی قاماشديرمش ايدی ؛ شوكشف فوائد بخشادن تطبيقات جهتيله استفاده يولنی بولمغه

چالیشان ایلك عالم انسانیت پرور ، بیوك بریتانیا تربیهٔ تطبیقیه‌سنك برنمونهٔ بدیعی اولان (لورد لیستر) در .

(لیستر) میقروبلری اولدیره‌رك یاره‌لری ایچه تمیزله‌دکدن صوکره اوزرلرینده مانع تعفن وانتان بزلرله ، پاموقلرله اورتمك اصولنی تطبیق واعلان ایدنجه بتون جراحلقده اوقدر عظیم برتحول ، کافهٔ تشبثات جراحیه‌ده اوقدر عمیم بر موفقیت چهره‌نمای حصول اولمشدرکه بتون جهانك طبابت وجراحیسی بومحترم نامی سرنامهٔ دفتر مخلصین بشر اتخاذنده تردد ایتمه‌مشدر .

بوکون بدنك الك مهم اعضا وحوارحنه ، الك عمیق انحأ ونقاطنه قدر ترددسز ، تأملسز ، قورقوسز کیرن مشرطلرك اداره وحرکاتنی بوقدر خوارق موفقیات ایله نائل مکافات ایلدین بو مترقی ومتعالی جراحلغك شو ترقیٔ حیرت آورینی تأمین ایدن‌هپ (لیسترك) ایلری سوردیکی افکار وتطبیق واعلان ایتدیکی اصول وآثار اولمشدر . واقعا ، صوکره‌لری بوسبتون میقروبسز عملیات یاپمق اصولی بوموفقیت معظمه‌یی تتویج ایله فن جراحی‌یی تمامیله رسیدهٔ سرحد کمال ایله‌مش ، ابطال حس عمومی وموضعی‌ده بوکماله برکمال عال العال دیکر ضم وعلاوه ایتمش ایسه‌ده بویولده‌کی تشبثاتك ایلك مقدمهٔ ساطعه وباهره‌سنی تطبیقات برکزیده‌سیله برابر فن وعلمه اهدا ایلدین (لیسترك) مساعیٔ مبرورهٔ ابدنماسنی فن دائما تقدیر وتحسین ، تکریم وتبجیل ایتمکده بردوام اوله‌جقدر .

***

بوکون ٧٧ یاشنه ایرمش برپیر صنعت اولان (لوردلیستر) ٥ نیسان ١٨٢٧ ده دوغمشدر .

اجازتنامهٔ جراحی وطبیسنی لوندره‌ده آلمش ، صوکره ١٨٥٥ ده (أدیمبورغ) ده‌کی فن جراحی مکتبنه معلم معاونی ، برآز صوکره (غلاسقوو) ده‌کی مکتبه سریریات جراحیه معلمی اولمش ، صوکره ینه ادیمبورغ سرسریات جراحیه‌سی کرسیٔ تعلیمنه کلمشدر ؛ نهایت ١٨٧٧ ده لوندره‌ده‌کی « کینغس قوللهج » سریریات جراحیه‌سنده معلم (وایل فره‌کسسه‌ن) ه خلف اولمشدر . انکلتره واسقوچیا دارالفنونلری فخری دوقتوری عنوانی آلان معلم (لیستر) ه ١٨٨٤ سنه‌سنده « بارونه » لقب شرفی ویرلمشدر .

لورد (لیستر)ك مساعیٔ فنیه وجراحیه‌سی برچوق دفعه‌لر بیوك بریتانیا جمعیات علمیه‌سی وفرانسه انجمن دانش طبیسی طرفندن مظهر تقدیر ومکافات اولمشدر .

معلم (لیسترك) شهرت حاضره‌سنی تأمین ایله‌ین سعی مؤبدی جراحیٔ حاضره ، نام والاسنی طاشیمقله وایه‌دار افتخار اولان ، « اصول تیمار مضاد تعفنی » یی ادخال ایتمش اولمسیدر . بوادخال وتطبیق سایه‌سنددرکه مشاهیر جراحیندن (فولقمان) « خسته‌نك صحت وسلامتنی تأمین ایده‌جك ، یاره‌نك سیر آتیسنی ایی ویافنا برمنتهایه سوق ایلیه‌جك ایلك تیماردر . » دستور عملیسنی وضع ایتمش وتیمارلر اصول مضاد تعفن دائره‌سنده یاپیله‌رق انتانات متعددهٔ اولیه ومتأخره‌نك اوکی آلنمقده ویاره‌نك « باب دخول مرضیسی » قاپادیلمقده بولنمشدر .

نشریات متعدده‌سی آراسنده HoIm's System of Surgery عنوانلی اثر معرفتنك « بتر » و « مبطلات حس » بحثلری زیاده سیله شایان دقت‌در ؛ خصوصیله « جراحیٔ بلا تعفن ونظریهٔ جراثیم » عنوانلی تألیف مشهور وقیمتداری ـ که جراحلق

عالمنده‌کی ترقیات حاضره‌نك اساسنی اعلان ایتمشدر ـ حین نشرنده فرانسزجه‌یه ، دها برچوق لسانلره ترجمه ایدلمشدر .

***

(لیستر) ، انکلتره قرالی آلتنجی (ئه‌دوارد) حضرتلرینك کچن سنه دوچار اولدقلری « التهاب‌اعور متقیح » ی تداوی‌یه مأمور اولان هیئت مشاهیر اطبا وجراحینك ریاست مخصوصه‌سنده بولنمش ومتبوع محترمنك حیاتی قورتارمق خصوصنده کوستردیکی همم ومساعیٔ جزیله مظهر تقدیر وفیر اوله‌رق عنوان شرفپیراسی « لورد » لغه‌تحویل اولنمش وقدرعالیسی انکلتره‌نك اك بیوك واك معتبر برنشانی اولان دیزباغی نشانی تعلیقه لایق وسزاوار کورولمشدر.

لورد لیستر الیوم برچوق جمعیات علمیه وفنیه‌یه ریاست ایلدیکی کبی مساعیٔ فنیه وتتبعات عمیقه‌سندن‌ده کیری قالمامقده‌در : خصوصیله کچن سنه لوندره‌ده انعقاد ایدن بین‌الملل ورم قونغره‌سنه ریاست ایتمش واواثناده آلمانیالی معلم قوخك‌ورم بشری وبقرینك‌مغایرت طبایعنه‌دائر ایلری‌سورمك ایسته‌دیکی افکار فنیه‌یی برچوق‌دلائل مقنعه سردیله ردوجرحه مسارعت ایلمش ومتورم اینکلرك ات وسوتلری حقنده تطبیق ایدیلن اصول تفتیش ومنعك ابقاسنه قرار ویردیرمشدر .

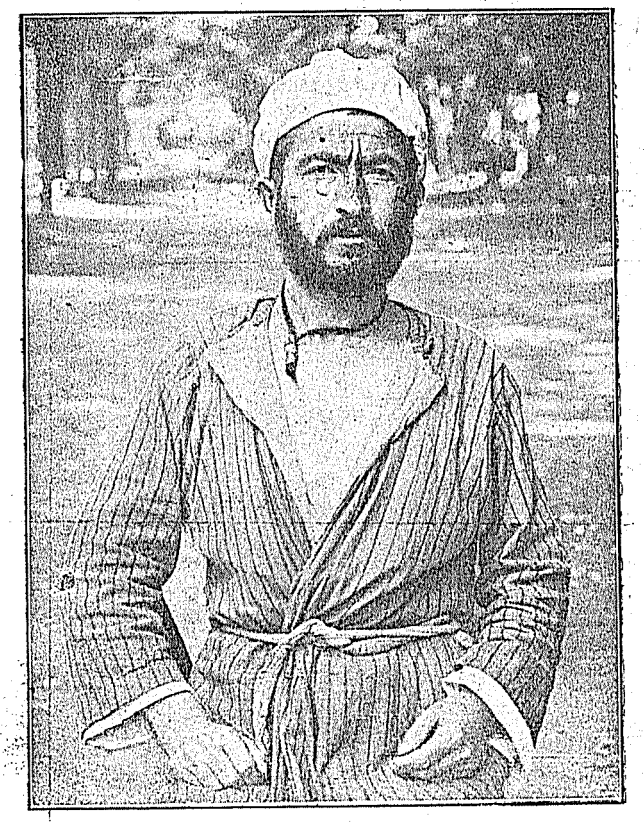

جهالت سیئه‌لری [١]

ایشته چیلاق بوینده غریب برحلقه ایله هم جبه‌دن، هم آرقه‌سندن رسمنی کوردیککز شو صافدل « قونیه‌لی علی » اسمنده برزنجیردر . اوچ سنه مقدم مدینهٔ منوره‌ده خدمت عسکریه‌سنی ایفا ایتدیکی صره‌ده مزمن برکوز خسته‌لغنه طوتولور . اطبا طرفندن اجرا ایدیلن تداوی نتیجه‌سنده خسته‌لغی تخفف ایدرسه‌ده استبدالنك اجراسنی متعاقب مملکتنه

[١] « ثروت فنون » دن .

کیتمسیله کوز آغریسی اوراده اشتداد ایدر . بوصره‌ده بیچاره آدم « قیرلانغیج » نامیله معروف اولوب بتون اناطولیده متصل دولاشوب دوران جاهل ومضر متطبیلرك النه دوشر . حریفلر اوزون پازارلقلردن صوکره درت مجیدیه‌یه مقابل

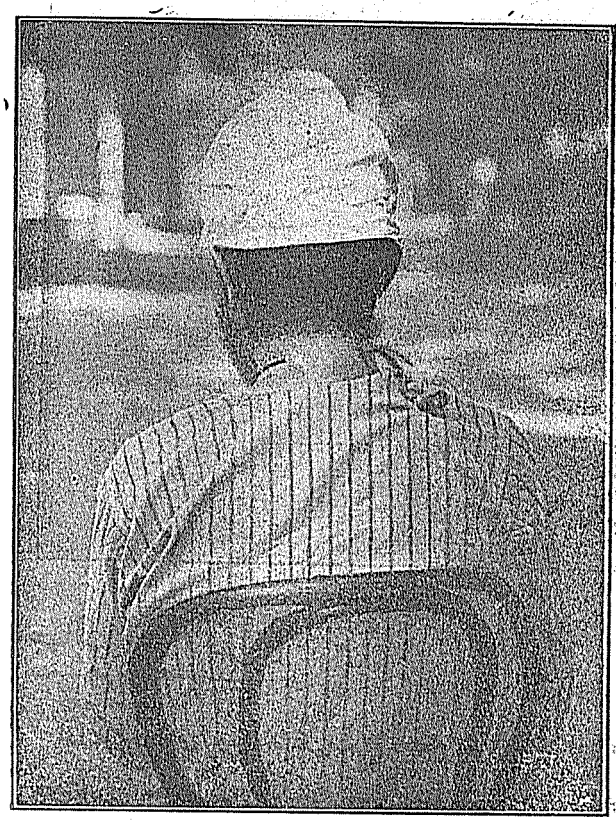

علینك کوزنی ایی ایتمکه تعهد ایدرلر ؛ شویله برتداوی‌یه باشلارلر : اولا آدمجغزی یوز اوستی یره یاتیروب باشنه ، اوموزلرینه، آیاقلرینه‌برر آدم اوطورتورلر . احضارایتدکلری اوجی سیوری برصوبا تلنك دیکر اوجنه برپارمق قالینلغنده

آت قویروغی قیللرندن مشکل برفتیل کچیره‌رك رسمده کورلدیکی وجهله بوینك برطرفندن دیکرینجه باتیروب اوته طرفندن چیقاریرلر ، بوقیل ده‌متنك ایکی اوجنی چکه آلتندن کتیروب باغلایه‌رق برحلقه یاپارلر، کوزلری ایی اولنجه‌یه‌قدر بوحلقه‌یی چیقارمامسنی توصیه ایدرلر . شو غریب وجاهلانه تداوی طبیعی برنتیجهٔ حسنه ویره‌مز . نتیجهٔ حسنه شویله دورسون ، خسته‌یه ایراث ضرر ایدر ومزمن برمرض ضعف آمیز حالنده دوام ایلر . زواللی علی بوحلقهٔ جهالتی طقوز آی قدرطاشیر، فقط حلقه‌نك بویننده حاصل ایلدیکی التهاب شدیده دایانه‌میه‌رق برای تداوی درسعادته کلیر، مکتب طبیهٔ شاهانه سریریات عینیه‌سنه مراجعتله کحال شهیر اسعد بك افندینك تحت تداویسنده بولنور وایکی آی ظرفنده تماماً کسب افاقت وعافیت ایدرك مملکتنه عودت ایدر .

ایشته بوحال « قیرلانغیج » نام شامت انکیزیله ملکمزده دولاشان وبرچوق بیچاره‌لری نعمت کزین حیات اولان نور بصردن محروم ایدن جهله‌نك سیئات احوالندن کوچوجك برنمونه‌در . اسعد بك افندینك بومسئله حقنده مجلس صحیهٔ عمومیه‌یه ویردیکی راپورده بیان ایدلدیکی اوزره قیرلانغیجلر قونیه ولایتی داخلنده عینی اسمله مسما برقضا اهالیسندن اولوب زراعت ، صناعت ، تجارت کبی مسالك مشروعه‌دن برینه سلوك ایده‌جکلری یرده یاز موسمی کلیر کلمز پوسته پوسته اناطولنك هرکوشه‌سنه یاییلیر ومداوات جاهلانه‌لریله خلقك کوزلرینی برباد وکور ایدرك قازاندقلری پاره‌لری قیشین کوشه نشین استراحت وعطالت اوله‌رق یرلر .

اسعد بك افندی بوندن بش آلتی سنه مقدم اناطولی‌یه مأموراً وقوع بولان سیاحتلری اثناسنده معاینه ایتدکلری

(٦٧٠) خسته میانده (٢٠١) ینك قیرلانغیجلرك وساطت مداوایانه‌لریله کور ومعلول اولدقلرینی کورمشلردر . هرسنه سریریات عینیه‌یه بویولده معلول وبوینی غایطانلی برچوق بدبختلر کلوب صیزلانیور واکثریا غیر قابل تداوی برحاله کتیردکلری کوزلرینه علاج ، دوا ویریلك ایچون یالواریورلر . ذاتاً سریریاتك مشاهده دفترلری‌ده بوکبی قیود فجیعه‌دن آزاده دکلدر .

اسعدبك افندی راپورلرینك خاتمه‌سنده شویله‌یازییورلردی :

« شو عصر مدنیتك شرائط اجتماعیه‌سیله قابل تألیف اولمایان وموضوع اولان اصول وقوانین مملکتك بالوجوه خارجنده قالان وهر صورتله شایان تأسف اولان بوسوء استعمالاتك دوامی صحت عمومیه نامنه هیچ بروجهله تجویز ایدیله‌میه‌جك احوالدن بولنمغله اول امرده بوقیرلانغیج اشراسنك ولایاتده دولاشوب طبابت نامنه اجرای وحشت وجنایت ایتمکدن صورت قطعیه‌ده منع ایدلملری ، ثانیاً ممالك محروسهٔ عثمانیه‌ده دائرهٔ سرایتی کوندن کونه توسع ایتمکده اولان امراض عینیه‌یه قارشی کرك اطبای ملکیه‌وکرك عسکریه‌دن لزومی قدر متخصص یتشدیرلمسی اسبابنك استحضاری وبو قبیل اشرایه قاپیلان جهلهٔ خلقی صیانةً تدابیر تحفظیه اتخاذی محترم مجلس صحیهٔ عمومیه‌نك رأی عالیٔ کار آکاهیلرینه منوطدر . »

مسئله‌نك درکار اولان اهمیت بالغه وعظیمه‌سنه مبنی یاقین برزمانده حسن صورتله حل ایدلمسنی تمنی ایلرز .

چفت برحیاتك عملیات جراحیه ایله تنصیفی

ماریا ـ روزالینا

محیط طبیعیاتده برچوق‌ده عجایبات وار ، بشر رحم مادردن بویله کور دیکمز کبی مشکّل ، منتظم ، طبیعی ومونس نظر برطرزده چیقدیغی کبی بام‌باشقه ، عجیب ، غریب بر قیلیقده ، تحف وشایان دقت وحیرت برشکلده‌ده چیقه بیلیر . « عجایبات ولادیه » نامنی آلان بوغرائب اشکال اوقدر چوقدرکه بونلرك تدقیق ومطالعهٔ اسبابی بیله واسع برفن حالنی آلمش وبر چوق ارباب مساعینك موضوع وزمین تحریاتنی تشکیل ایله‌مشدر .

ایشته اخیراً اوزرلرنده پك مهم برعملیهٔ جراحیه اجرا ایدیلن ایکی سیاملی چوجق ، رادیقا ـ دودیقا دخی بو عجائب اشکالدن برینی کوسترمکده وبو ایکیز قرده‌ش بری برینه کوکسك آشاغی طرفیله ـ ذیل خنجری ایله ـ متصل بولنمقده ایدی . ارباب فن بوشکله « هم ذیل Xiphopage » نامنی ویرمشلردر .

١ شباط ١٩٠٤ تاریخنده دوقتور (دوآییه‌ن) ك مشرط مهارت بدایعنثاریله بری برندن آییرد ایدیلن بوخلیطهٔ حیاتیه‌نك توصیف وسرکذشتی پك غریبدر .

(بارنوم‌ئه‌ندیه‌یی) جانباز خانه‌سی طرفندن پارس خلقنه

بول بول سیر ایتدیریلن بوایکی خارقهٔ خلقت بری برینه یاندن یاپیشیق ، برنده صاغ قول ، دیکرنده صول قول بوسبتون یوق ؛ باجاقلری ، سائر عضولری تام ومکمل اولدیغی جهتله بوایکی قیزجغز آیری آیری قونوشیور ، کزییور ، ییور ، ایچیور ، تماشا کرلرینه نازکانه وادیبانه حسن قبوللر کوستریور - لردی ؛ فقط هرایکیسنك ده وجودی پك نحیف وعادتا دوشکون ایدی ؛ هله دودیقا تورم ایتمشدی ، کیتدکجه ضعف ودرماندکیسی آرتیوردی ، حتی خسته لغی اودرجه یه کلمشدی که بوایکیزیاورولر برمدت دها متلاصق قالیرلرسه رادیقانك ده فنالشه جغی وهمشیره سنده کی اثرجکرسوز مرضدن حصه یاب اوله جغی شبهه سزایدی . بونلری معاینه ایدن هیئت طبیه ، بری مهیای محو وهدر اولان بوچفته مخلوقی بربرندن آیرمغه ، آره ده کی التصاق ولادی یی قالدیرمغه قرار ویرمشلردی .

ذاتاً بوکابکزر برعملیهٔ جراحیه ایکی سنه اول (ریوده ژانیرو) مکتب طبیه سی معلملرندن (شاپوط - پره وو) طرفندن یاپیلمش ونتایج شفابخشاسی کورولمشدی ؛ اوچفته عجیبه لره ده (ماریا - روزالینا) نام مشترکی ویریلیوردی (رسم : صحیفه — ٣٨٥)

بومهم عملیه ده دوقتور (دوآییه ن) ، (تیسیه) (توپر) کبی ایکی مشهور جراح ، قیزلری بدایةً قلور أتیل ، صوکره قلور وفورم ایله اویوتمق خصوصنده ، معاونت ایتمش ویان نانه ایکی ماصه قونوله رق ایکی قیزلر آیری برر ماصه اوزرینه یاتیرلمشدر .

دوقتون (دوآییه ن) دییورکه : « آره ده کی نسج اتصالی یی معاینه ایدرکن کوردم که بربرینه بیتشمش اولان ذیل خنچریلر برشی دکلسه ده یکدیکرینه قاینامش ویاپیشمش اولان قاره جکرلر یویوجك برکتله تشکیل ایدییوردی ؛ چوجقلری ده پك ضعیف

بوله رق عجله ایتدم . دری یی واسطهٔ اتصال اولان نسجك اوك طرفندن یاردم ، چوجقلرك قانلرینی بربرینه نقل ایدن اك بیوك سیاه قان طمارلرینی ، بردامله بیله قان غائب ایتمه مك اوزره ،

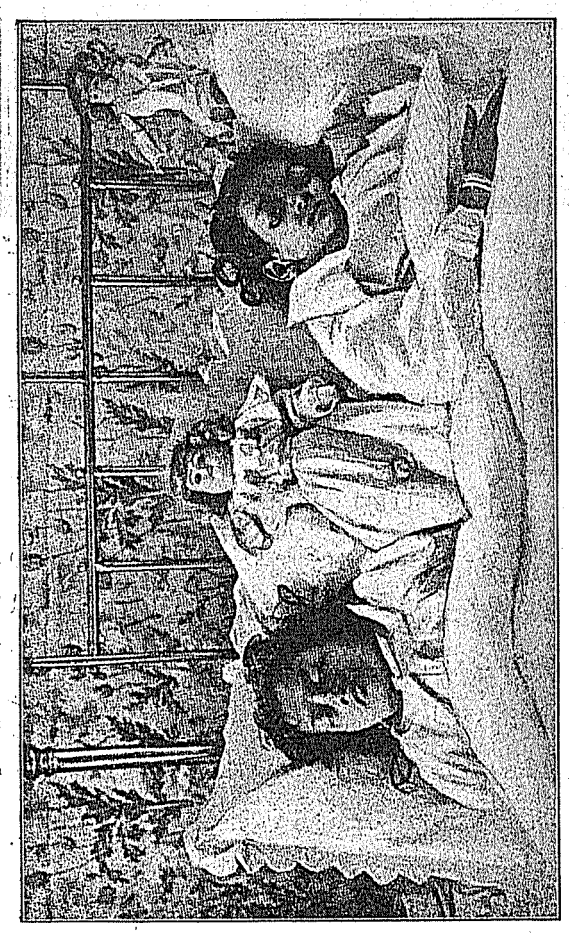

(عملیاتدن صوکره رادیقا ودودیقانك آیری آیری یاتاقلرده استراحتلری کندیلرینه (آره لرنده اهدا ایدلش بر ارپونجاق بیك واردر .)

کسدم ، صوکره ذیل خنچریلری ده بربرندن آییرد . حجاب حاجزی تشکیل ایدن اتلرده بربریله قارمه قاریش ایدی ، مهارت ممکنه ایله ایکی کوکسی بری برندن قلب زارلرینی آچمیه جق برطرزده تفریق ایتدم .

مکتب طبیۀ ملکیۀ شاهانه فن قباله معلمی
سعادتلو مصطفی منیف پاشا حضرتلری

S. E. Le Prof. Moustafa Munif Pacha

باب والای سرعسکری تفتیش انسانی
قومیسیونی و مجلس طبیۀ ملکیه و صحیۀ
عمومیه اعضاسندن میرلوا سعادتلو
پاولاکی پاشا

S. E. Le Dr. Pavlaki Pacha Fénerli
G. de b.

« صوکره میدانه چیقان قارن ایچ زارینی ده کسوب آییردم. دودیقانك قارن زارنده ورم حبه جکلری واردی ، ورمی ایچی ده ایلریله مشدی . قاره جکرلر عادتا بربرینه قاینامش کبی ایدی . کسدکدن صوکره صاللانان زارینی اوزرینه کتیروب صیقیشدیره رق دیکدم . گسیلن دامارلری ده صیقی صیقی باغلادم . قاره جکری بویله زور زورینه صیقیشدیروب دیکرکن دودیقانك ایکی بویوجك داماری کسیلدی ، قان فیشقیرمغه باشلادی ، بونلری ده مانوله لی ملقطلرله یاقالایوب باغلادم . قاره جکرك آیریلان قسمی رادیقاده ١٠،٨ میلیمترو ، دودیقاده ایسه بوندن بر آز زیاده بر سعه ده ایدی . صوکره مقاصله قارن ایچ زارینك آرقه ده کی قسمنی ، دری یی کسدم . دودیقانك قارنی آچیلمشدی ، کنارلرندن ملقطلرله طوتدیره رق چوجغی اوته طرفه قالدیردم.

مکتب طبیۀ شاهانه علم انساج معلمی
میرلوا سعادتلو جمال پاشا

S. Ex. Le Prof. Djémal Pacha
G. de b.

سعادتلو دوقتور بابایان پاشا

S Ex. Le Dr. Babaïan Pacha

عملیاتك بو قسمی سکز دقیقه سورمشدی ، پك آز قان آقدی .

« [رادیقا] یی ال آلتنه آلوب قارن زارینی ایچه تمیزلیه رك دیکدم . صوکره ینه دودیقایی کتیرتدم . بونك ده قارن زارینی تمیزله یوب قاپادم ، دیدم . ماصه یه برنجی یی کتیروب یاره سنی ایچه معاینه دن صوکره دریسنی ده دیکدم . اوته کنك ده دریسنی دیکه رك ایکیسنی بردن یاتاقلرینه یاتیردم .

« عملیه نك نتایجی طبعی اولدی . رادیقانك حرارتی بر آز زیاده لشدیکی حالده دودیقانك حرارتی حال طبیعیدن آز ایدی ، نبض ده اویله ایدی . بو ایکیز قیزلری اوچ کون کوزل بسله دك ، دردنجی کون اویونجاق ایسته دیلر ؛ بویله آیری آیری یاتملرندن پك ممنون ایدیلر .

« بشنجی کون قارنلرینه قویدیغم فتیللری قالدیردم. نه قان واردی ، نه جراحت .. عملیاتدن صوکره دودیقا دها

بشوش ومستریح کورینیوردی . آرتق حرارتی آزالمش ، نبضی (۹۰) ه قدر ایمشدی . عملیه‌دن اول دودیقا نه قدر مضطرب ، هله کیجه‌لری دائما بریاندن بریانه دونمکدن نه قدر دوچار تعب واندیشه ایدی . شمدی ایسه هرشی آیرلمش ، هر ایکی قیزده بر آز راحت ایتمکه باشلامشلردی .

« اجرای عملیاتك اون بشنجی کونی کیجه ساعت اوچده دودیقا ، درجهٔ حرارتی ۳٦,٥ وعدد نبضی ۹۰ اولدیغی حالده ، یورغون دوشمش ، غشیان ایتمکه باشلامشدی ، حال بوکه همشیره‌سی میشیل میشیل اویویوردی ؛ قیزه مقدار کافی مصل صناعی شیرینغه ایدلدی ، نبضی بر آز یوکسلدی ، فقط صباحه یاقین چوجقلری اویاندیرمغه کیدن راهبه دودیقانی اختلاجلر ایچنده بولمشدی ، قوللری صیقیشوب صیقیشوب آچیلیور ، کوزلری متصل دونوب اوینایوردی . معاینه‌سنه قوشان دوقتور (پودوه‌ن) طیرناقلرینك بردن بره موراردیغنی کورمش ، مولدالحموضه تنفس ایتدیرمش ، مصل وقهوه‌ئین شرینغه ایلمش وحرارتنی منتظماً آزالتمشدی. چوجغی باشقه بر اودایه قالدیرمشلردی، کیدوب کوردم: تنفس آزالمشدی. تنفس ایتدیرمکه، دیلنی چکمکله صولوتمغه صاواشدق ، کوز ببکلری زیاده‌سیله کوچولمشدی؛ چوجق بر آز کندینه کلدی. فقط بر آز صوکره بردن بره باشقه برتشنج نوبتی کلدی. یوزی سکیردی، آرتق نفسی بوسبتون کسیلمش ، حیاتندن اثر قالمه‌مشدی . »

رادیقا ایسه هنوز برحیات وصاپ صاغلامدر ؛ فقط زواللی قیزی ، همشیرهٔ حیاتندن آیریلدی آیریله‌لی ، بر حزن غریب استیلا ایتمش وکذارش حیاتنده بر آجیقلیلق ، بر سونوکلك کورونمکه باشلامشدی .

***

جراحلق عالمنده یالکز ایکی دفعه اجرا ایدیلن بومهم عملیه‌نك صوکنجیسی دها شایان دقت اولوب جراح شهیر (دوابیه‌ن) ك تداویخانهٔ خصوصیسنده اجرا ایدلمش ویکرمی دقیقه‌دن عبارت اولان امتدادی اثناسنده بر سینه ماتوغراف آلتیله اون بش بیك قدر قلیشه‌یه عملیه‌نك صفحه صفحه رسملری چکیلدیکندن شمدی بوعملیات اوروپانك اکثر جهاتنده صحنهٔ تماشاده کمال انتظام وعنعنه‌سیله سیر ایدلمکده بولنمشدر .

سینه ماتوغراف جراحلقده بووجه ایله ایلك دفعه‌اوله‌رق قوللانیلیور ؛ واقعا ، جراحین مشهوره‌نك فکری وله وحیرتلر ایچنده براقان سرعت ایادی وحرکاتنی هرکسه اعلان واعلام ایچون بوندن امین وموثوق واسطه‌ده اوله‌ماز .

مکتب طبیهٔ شاهانه ابه‌لرمعلمی میرالای
عزتلو حافظ حلمی بك افندی
M. Le Prof. Hafiz Hilmi bey,
Colonel

اطبای مولدهٔ مشهوره‌دن دوقتور
شاحازیان افندی
M. Le Dr. Chahbazian,
Accoucheur

صحتمای ولادت ورهنمای تولید

طقوز آی قدر قارننده قاننك اك مصفا برقسمیله بسله‌یوب بویوتدیکی یاوروجغنی دوغورمق ، دنیایه کتیرمك ، اونك سسنی ، فریاد وفغانی ایشیتمك و « آننه‌لك » حق حرمتنه نائل اولمق اوزره حاضرلانان برقادین ، برخانم بودور حیاتنك آزاده وسالم کچیریلمسنی ، اولوملردن ، تهلکه‌لردن ، اوجانخراش فریاد وانینلردن ، یپرطیلیرجه‌سنه تپینمه‌لردن صاغ وآسان قورتولمسنی البته ایستر ؛ بوحالی یالکز کندیسی دکل ، جمعیت ، بشریت ، انسانیت‌ده آرزو ایلر ، چونکه « قادین بشر والده‌سی ، انسانیت باغچه‌سی ، جمعیتك‌ده یاریسیدر . »

کبه‌لکده قارننده تکاثف وتراکم ایدن قوتك تأثیری ایله برحیات جدیده‌نك تخلیهٔ آنیه‌سندن عبارت اولان «دوغورمق»

مکتب طبیهٔ شاهانه سریریات ولادیه
معاونی میرالای عزتلو ذکی بك افندی
M. Le Dr. Zéki Bey,
Colonel

بلاطه دموسوی خسته‌خانه‌سی سرطبیبی
بیکباشی رفعتلو دالمادیقو بك
M. Le Dr. Dalmadico Bey,
Major

حقیقی بربحران ، بعضاً برعذاب ، برتخریش ، برالم جانکدازدر . صاغ وسالم دفعه‌لرجه دوغورمش برقادین برقاچ کره‌لر میدان حرب ووغایه آتیلمش برقهرمانه ، دها دوغروسی بومبارزه‌ده آز چوق یاره‌لانمش بر مجروحه بکزه‌دیله‌بیلیر . مع‌مافیه ، دوغورمق قادینلقده اوقدر بیوك برقورقو ، براحتراز هراس آمیز حاصل ایتمشدرکه بویله چوق دوغورمش قهرمان خانملرك بیله رحمك تقلصات وتشنجات الیمه‌سی آلتنده پرخلجان تیتره‌دکلری ، قورقو وامید کبی ایکی قطب متضاد آمال آره‌سنده چیرپیندقلری کورولور . دوغروسنی سویله‌یه‌یم‌می : قورقوسز دوغورمق هرخانمك ایشی دکلدر ، بو قورقودن دولایی‌ده هیچ برخانمی مؤاخذه‌یه حق وصلاحیتمز یوقدر ؛ چونکه دوغورمق خسته‌لغه یاقین بروظیفه ، بعضاً ده دهشتنار برحادثه‌در .

ایشته جمعیات وهیأت مدنیه‌نك قادینلغه تخصیص ایتدکلری

مدارج معلای احترام هپ بوکبی مشکل، آلام انکیز وظائف فطریه نك مکافات مستحقه سیدر ؛ قادین دوغوردیغی ، امزیردیکی، بسله‌دیکی، بویوتدیکی ایچوندرکه آننه‌در، محترمدر، معززدر ، « بیوك » در . فطرت دخی قادینلغه وظائفنك بوکوجلکیله متناسب بر حس ظریف و نزیه شفقت ومودت تودیع ایتمشدر ؛ برکره دوشونه‌لم : لوغوسه‌لق دوشکنده ، اطرافنك ، قوجه‌سنك ، بتون عائله‌سنك تبریکات صمیمه‌سی ، آلقیشلری آراسنده آرامکزین مفخرت اولان بر قادینك نظرهٔ مباهاتی اوکنده تمیزلکی ، سوسی ، ظرافتی ایله پارلدایان کنیش بر بشیکدن ایشیتدیکی تیز وافادات آمیز برسس ، بر صدای معصومانه ، صاف بر بیاضلق آراسندن سوزولوب کلن وایلك سوائق طبیعیه‌نك طنین اعلانندن عبارت اولان اینجه برفریاد ، نظر دقیق حقیقت اوکنده اك وجدانتواز وصاف برلوح بدیع تشکیل ایتمزمی ؟

***

قادینه دوغورورکن معاونت ایتمك، ولادتی قولایلاشدیرمق ، بوبحران طبیعیدن قادینی‌ده ، چوجغنی‌ده صاغ وسالم قورتارمق اك متحتم وظائف اجتماعیه‌دندر . بوخصوصده اك زیاده علاقه‌دار اولان دوغوران قادینك کندیسی ، افراد عائله‌سی ، صوکره أبه‌لر، أبه‌حکیملری، دهاصوکره خلق، امت، بتون بشریتدر.

عائله‌لر شونی ایجه بیلملیدرلرکه آننه‌نك‌ده ، چوجغك‌ده حالی ، آتیسی ، بتون حیاتی ولادت اثناسنده اتخاذ ایدیله‌جك سوء تدابیردن ، کوره‌نه‌ك ، خرافات ، تقلید ، صافدللك ، جهل وتسیب سائقه‌لریله میدان بولان وهپسنی تصویر وبیان ایچون شواوفاجق مقاله‌ده یر بولنه‌میان بربادلقلردن پك زیاده

اومولدیغندن ، دوشونولدیکندن زیاده متأثر اولمقده‌در ؛ دوغورورکن ویادوغورمق نتیجه‌سی اوله‌رق أولنلر ، سونوب هدر اولانلر ، انواع اضطرابات ایچنده امرار حیات ایدنلر یاشایانلردن ، صاغ قالانلردن زیاده‌در . نفوذ ونفوس امته ، قوت وقدرت مملکته بیوك بر دخل وتأثیری اولان بوکبی خصوصلرده‌کی قیدسزلك یالکز کناه دکل ، عادتا برجنایت ، هم‌ده تعمدی ، قصدی واصراری بر قتلدن زیاده مستلزم مسئولیت وجزا برجرم‌وشناعتدر . بوکون حفظ‌صحت، طبابت بوکبی آجیقلی حاللرك اوکنی آله‌جق بتون تدابیر واقیه‌یی ، تلقینات تخلیصیه‌یی تعیین وتبیین ایتدی ؛ آرتق اواسکی فنا اصوللری ترك ایله‌بونلرك تطبیق واجراسنه‌تشبثدن باشقه برشیئه احتیاج قالمدی .

***

ولادتك اوچ دورنده‌کی وصایای طبیه‌یی سرد ایدرکن دوغوره‌جق کبه‌یه، دوغورده‌جق أبه‌یه ، آغری چکمك‌زمانینه ، چوجغه عائد اولان تقیداتی آیری آیری بیان ایده‌جکز .

بتون کبه‌لك مدتنده بعض تدابیرصحیه‌یه توفیق حرکت وهر حالده بر ویابرقاچ طبیبه ، باخصوص طبیب‌مولده مراجعت لازم اولدیغی کبی حمل طقوزنجی آینه دوغرو ایرنجه عائله دوغوره‌جق قادینك سلامتی و طبیعی اوله‌رق دوغورمسی ایچون تطبیق ایجاب ایدن تدابیره توسل ایتملیدر .

وضع حمل یاقلاشنجه‌قادینی ، عائله‌یی اك زیاده‌دوشوندیرن « ابه انتخابی » در . بعض‌عائله‌لرده بوأبه انتخابی عادتا تأهلده‌کی زوج وزوجه انتخابی قدر حل وقراری‌مشکل برمسئله‌حکمنی آلور ؛ « ابه کوریجیلکنه » چیقان خانملری چوق کوردك .

مكتب طبيهٔ ملكيهٔ شاهانه سريريات
ولاديه معلمى عزتلو آصف درويش بك
M. Le Prof. Assaf Dervich Bey

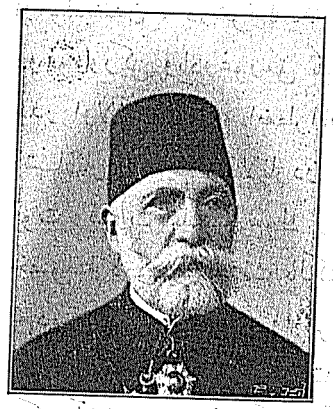

طباى مولدهٔ معروفه‌دن موسيو
تريانداڤليدس
M. Le Dr. Triandéfilidès,
Accoucheur

واقعا ابه انتخابى قدرده هم نازك ، هم مهم برمسئلهٔ صحيه يوق كيدر ، چونكه قادينك وچوجغك بوزمان بحرانده محافظهٔ حياتى ، وقايهٔ صحتى ابه‌نك معلومات واقتدارينه ، فعاليت ومساعيسنه تابعدر . لكن بزده ابه‌ده آرانيلان اوصافدن باشليجه‌سى « سويمليك » ، « قان صيجاقلغى » و، كوركوسندن دولايى ، يرندن قيلدانه‌ميه‌جق درجه‌ده « اختيارلغى » در .

ايكنجى نوسالمزده ديديكمز كبى : « ابه انتخابى طبيب انتخابندن اهميتليدر، چونكه حكيم خسته‌يى معاينه ايله تشخيصنه نظراً تداوى ايدر؛ ابه‌ايسه قدسيتى نسبتنده اهميتى وعادتا برحال مرضى‌يه قريبتى وارستهٔ عرض وبيان اولان بروظيفهٔ مشكله‌نك اجراسنه معاونت ووالده ايله چوجغنك حياتنه خدمت ايدر . حكيم معاينه‌سنده ، تشخيصنده بعضاً يا كيله بيلير؛ بعضاً خسته‌لغى دفعةً تشخيص ايده‌مز ، چونكه بدايت مرضده تشخيص بعضاً امكانسزدر ، لكن خسته‌لق آكلاشيلماسه بيله ينه

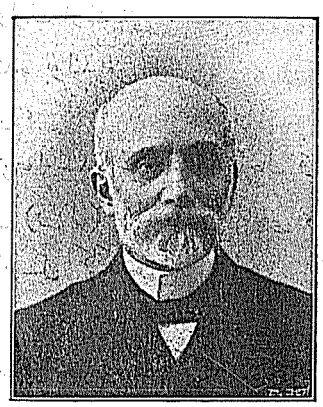

اطباى مولده‌دن موسيو
ئه‌قونوميدس
M. Le Dr. Economidès,
Accoucheur

مكتب طبيهٔ شاهانه سريريات ولاديه
معاونلرندن طبيب يوزباشى برهان الدين
خالص بك
M. Le Dr. Burhan Bey,
Capitain

تداوى‌يه دوام ايده بيلير ؛ زيرا وظائف طبيعيه‌نك حسن اجراسنه خدمت ، حمايى تنقيص ، وجودى تقويه وسائره كبى اصول مختلفه وقواعد طبيه عمومى اولوب همان هرخسته‌لق ايچون قابل تطبيقدر . حال بوكه ابه بويله بر خطايه‌ده دوچار اولسه يعنى توليد ايتمكده اولان برقادينده چوجغك نه يولده كلديكنى تشخيص ايده‌مه‌سه، اثناى ولادتده اتخاذى لازم كلن تدابيرى واصول مستحسنهٔ نظافتى بيلمه‌سه ، احوال مرضيه‌يى تعيين ايليه‌مه‌سه ، دها والده‌سى قارننده بولنان چوجغك اضطرابنى وهمان آنى برمداخله ايله اخراجى لزومنى آكلايه‌مه‌سه ، بعض وقايع وعارضاتك وخامت واهميتنى تقديرايده‌مه‌سه كرك او والده‌نك وكرك چوجغنك حالى نه‌يه منجر اولور ؟ » [*]

انتخاب ودعوت ايديلن أبه :

[*] نوسال عافيت — ٢ — .

۱ — خانمك حقیقةً كبه اولوب اولمدیغنی ،
۲ — كبه‌لكك قاچنجی آینده بولندیغنی ،
۳ — نه زمان دوغوره‌جغنی ،
٤ — اعضای تناسلنده ، حوصله‌سنده غیر طبیعی برحال وَ
٥ — ادرارنده‌یومورطه آقی (زلال) بولنوب بولنمدیغنی ،
٦ — چوجغك صحتنی ، ناصل كلمكده اولدیغنی
تعیین ایده‌جكدر .

خانم كبه اولمدیغی حالده أوه بر خیلی مدت كیدوب كلن و نهایت « چوجغك تپه‌سی النده » اولدیغنی ورد زبان ایدرك بوشنه اوغراشوب دوران ، اعضای تناسلك وحوصله‌نك نه حالده اولدیغندن بی خبر بولنان ، ادراری اصلا معاینه ایتدیرمه‌یوب « حواله » خسته‌لغی ظهورنده « قرق سنه‌دن بری أبه‌لك ایتدیكی حالده بویله بر شیئه تصادف ایتمدیكندن (یالان !) » بحث ایدن ، چوجغك ضربات قلبیه‌سنی تعقیبه تنزل وناصل كلدیكنی آكلامق ایچون اختیار زحمت ایتمین أبه‌لره پك چوق راست كلدك .

تولیده‌یاقین اتخاذ ایدیله‌جك تدابیرك اك مهمی « تمیزلك » در. قادینك بتون بدنی ، باخصوص چوجغك كچه‌جكی یرلر هر دورلو شوائب تلوثدن آزاده اولمالی ، فناً تمیز ، پاك وطاهر برحالده محافظه ایدلملیدر .

دها یكی نشر ایلدیكم « كبه‌لك وكبه‌لكده تدابیر » ده دیدیكم وجهله : اساساً قادین دیمك توالت ، نظافت ، تمیزلك دیمكدر . بوطهارتی اك زیاده اعضای تناسلیه‌یه تطبیق ایتملیدر ، هله كبه‌لرده اعضای تناسلیه پك فعالدر : آقینتیلره سببیت ویره‌رك كبه‌یی قاشینتیلرله ، پیشیكلرله تعجیز ایدر . كبه‌نك هفته‌ده برحمامه

كیتمسی كافی دكلدر : اعضای تناسلیه‌نك طیشاریده‌كی اقسامنی صابونلی صولرله ییقامق ، اوراده افرازاتك بریكدیردیكی یاغ طبقه‌لرینی ازاله ایتمك ، ممكنسه قلوی صولر قوللانمق ایجاب ایدر . برحیات قادینك بوقسم اعضاسنده « ساپروفیت » یعنی موجب تعفن میقروبلر بولنور ، بونلر پارماق ایله معاینه اثناسنده ، یاخود اصولی دائره‌سنده یاپیلامیان برشرینغه ایله ایچری‌یه ، تارحمك آغزینه وبعضاً ایچنه قدر كوتوروله‌بیلیر ؛ واقعا رحم وخزینه‌دن كلن آقینتی‌لرك میقروبسز اولدیغی ادعا اولنیورسه‌ده بواوقدر امین برشی دكلدر ؛ اشته بو میقروبلرك ولادت سائقه‌سیله بالطبع یاره بره ایچنده قاله‌جق اولان اعضای تناسلیه‌یه صارمامله‌ری واقسام تناسلیه‌نك تمامیله تمیز وپاك بولنمله‌ری ایچون قادین صباح ، آقشام اعضای تناسلیهٔ خارجیه‌سنی قایناتیلمش صابونلی صولرله ییقاملیدر . »

ولادته برقاچ كون قدر برشی قالینجه مجرای تناسلینك تطهیرینه مباشرت اولنور. میقروبلرك خزینه‌دن رحمه دوغری صعودینی منع ایده‌جك اولان بو تطهیراتك ، خزینه‌یه مضاد تعفن مواد شرینغه ایتمه‌نك اهمال وترکی بیوك برتدبیرسزلكدر ؛ چونكه خارجدن كیرن ویاخزینه‌ده بولنورکن سائر میقروبلرله برلشه‌رك دخوله یول بولان بو میقروبلر لوخوسه‌یی « حمای نفاسی» دنیلن وخیم ومهلك خسته‌لغه معروض ایدرلر. كیم بیلیر قارئلرمك نه‌قدری بوكبی تدبیرسزلكلر اثری اوله‌رق رفیقه ، همشیره ووالده كبی اك یاقین واك معزز اركان عائله‌دن ابدیاً جدا دوشمش وبوبرباد خسته‌لغك تخریباتیله نه‌قدر خانمانلر سونمش ، نه‌قدر اولر خانمسز ، والده‌سز ، چوجقسز ، كیمسه‌سز قالمشدر !...

شام حمیدیه غربای مسلمین خسته خانه سی طبیب مولدی وأبه‌لر معلمی قول آغاسی رفعتلو اسماعیل احمد بك

M. Le Dr. Ismaïl Ahmed Bey, Accoucheur à Damas. Adjoint-major

مکتب طبیهٔ ملکیه فن قباله معلم معاونی دوقتور حسنی شاکر بك

M. Le Dr. Hussni Chakir Bey, Agrégé.

خزینه شرینغه‌سنی اویله سلمه‌السلام هرکس اجرا ایده‌مز ؛ بونی فعال، ایش بیلیر ، دینج برأبه‌یه یاپدیرملیدر. او، علاجنی و مقدارینی ، طرزینی بیلیر . فقط کمال تأسفله سویلرم که أبه‌لرمزك بیوك برقسمی بوکبی تطهیراته، تمیزلکه دقت ایتمك شویله دورسون، کندیلری پیس وملوث اللریله مشتریلرینك خزینه‌لرینه، رحملرینه خسته‌لق آشیلارلر ...

بحثك بوراسنه کلنجه ، پیس أبه‌لر حقنده سنه‌لردن بری وجدان تأثرمده فوران ایدوب دوران غیظ محقی احساسدن کندیمی آله‌مایورم . أبه‌لره اك زیاده فعالیت لازم ایکن یرندن قیملدامیه‌جق درجه‌ده تنبل ، عجوز ، شیشمان ومردار اولان برجاهله‌دن نه بکله‌نیله بیلیر ، اوکوشهٔ عطالتده اوروب بول بول قهوه وسیغاره ایچمکدن ، کوه‌زه‌لکدن باشقه هرشیئك جاهلیدر ؛ ذاتاً « فلان سوزا به‌سیدر . » تعبیریله ده ابه‌لرك پك زوزك اولدقلرینه

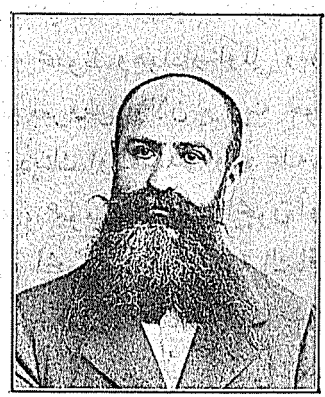

اطبای مولده‌دن دوقتور جواهرجیان افندی

M. Le Dr. Djévahirdjian, Accoucheur

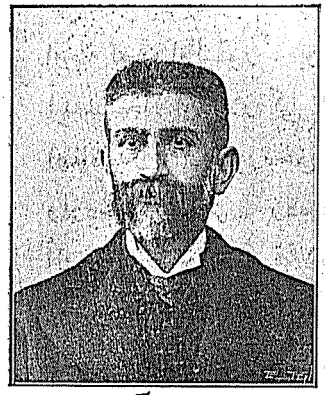

اطبای مولده‌دن دوقتور آرزومانیان افندی

M. Le Dr. Arzoumanian, Accoucheur

اشارت ایتمزمی‌یز ؟ کندیسنی صابون ، برانتاریلك قماش ، قهوه وسائره ایله دعوت ایده‌رك هممانتندن نظافت وطهارت ، یکی البسه کیمك وقوتلی بولنمق کبی شیلر انتظارنده بولنان ذوق سلیم خلقه قارشی اهمال وتکاسل شویله دورسون ، بیك درلو سیئات جهل وخرافات ایله مقابله‌ده بولنان وهمان هپسی‌ده أبه‌لکی آننه‌سندن ویاخاله‌سندن میراث آلان بو عجوزه‌لرك مداخلات ومجاسرات جنائیه‌لری اوکنده یوزلرجه دفعه‌لر برحزن عمیق ایچنده ال اوغوشدیروب دورمشزدر !... بوسرزنشمز طبیعی بتون أبه‌لرمزه شامل دکلدر ؛ اونلرك ایچنده‌ده حقیقةً فعال اولانلر ، یارارلقلر کوسترنلر واردرکه اونلر بالطبع بوکبی شکایاتدن مصوندرلر .

خزینه‌یه شرینغه اجراسنه اك زیاده آغری چکیلمکه باشلاندیغی آنده دوام ایتملیدر .

***

حملك صوكلرینه دوغری قادینك ایچنده دوغوره‌جغی اوطه تعیین اولنور . بو اوطه محفوظ وهوادار اولملی وأوك ابدستخانه ، كیلار كبی تلوثاته معروض اولان یرلرینه جوار اولمامليدر . دوغوره‌جق بر قادینك اوطه‌سنده اویله غلبه‌لك وازدحام ایسته‌مز . بزده ایسه ، عمومیتله ، تولید ایچون أوك أك دار و « خدمتك قولایلغی » ایچون ابدستخانه‌یه اك یاقین اوطه‌سی انتخاب ایدلدیكی كبی ایشجی قادیندن قونو قومشویه قدر هركس اوراده بولنور : كیمی حكایه نقلنه ، كیمی سیغاره تللندیرمكه ، كیمی دره‌دن تپه‌دن قونوشمغه ، كیمی‌ده كندیسنك وقتیله دوغورورکن نه‌قدر كوجلك چكدیكندن بحث ایدرك ذاتاً هیجان ایچنده قیورانان بیچاره كبه‌یی قورقولر ، خلجانلر ایچنده سوروندورمكه باشلار . اساساً دوغوره‌جق برقادینك اوطه‌سی عملیات جراحیه صالونی كبیدر : ازدحام نه‌قدر آز ، اطرافدن ، بیلینن ، بیلنمه‌ین یرلردن كلنلر نه‌قدر محدود اولورسه انتان ، خسته‌لق ، نتایج وخیمهٔ ولادت دخی اوقدر ازالمش اولور ، قادینی‌ده « آل » اوقدر آز باصار ، چونكه حمای نفاسی ، « آل باصمه‌سی » بولاشیق وساری اولوب اك زیاده بویله محل ولادته‌قدر یول بولان اجنبیلرك اوته‌سی بریسی ایله كلكده‌در . اثنای طباتمزده آشجی قادینه ، اورته‌لق سوپورن خدمتجی‌یه وارنجه‌یه قدر خانه خلقنك آغری چكمكده اولان قادینك یاتاغی اوجنه‌دیز چوكه‌رك واللرندن برینی كوكسلرینه دیكرینی قادینك قارننه قویه‌رق « بن كلدم ، سن ده كل ! » جملهٔ آمرانه‌سیله چوجغه خطاب ایدن وغایت تمیز طوتولمسی لازم كلن براوطه‌ده عادتا برنوع رسم كچید یاپدیرن عائله‌لری كورمدك دكل .

اوطه‌دن مزین ، قیورنتیلی وكیرینتیلی پرده‌لری ، اسكی

خالیلری ، توزلی شیلری ، دیوارلرندن بیسود كاغدلری قالدیرملی ؛ چونكه میقروبلر اك زیاده اونلرك اوزرلرنده قرارگیر اولورلر . اوطه‌نك درجهٔ حرارتنی (١٨) درجه‌ده ثابت طوتملیدرکه دوغوره‌جق قادین اوشومه‌سین ، اوطه‌یك‌ده صیجاق اولمامالی ، چونكه آرتق لوخوسه‌یی تردوشكنه یاتیروب بول بول ترلتمك زمانی كچمشدر ، چونكه صیجاق قانی دعوت ایدر ، تنفسه مانع اولور .

***

قادین ، طبیعی ، برشی اوزرنده دوغوره‌جقدر : اسكیدن ابه‌لر معهود ملوث اسكمله‌لری اوزرنده دوغورتورلردی . بوكون اواسكمله‌لری طاشیمق كوج اولدیغی ایچون چوق‌دفعه عادی یمك ویا موم اسكمله‌لری اوزرنده دوغورتیورلر ، بونك ایچون او اسكمله‌نك آیاقلرینی عادی ملوث بزلرله ، خرقه‌لرله صاریبیورلر ، « ذاتاً كیرله نه‌جك دكلی (؟!) » دییورلر .

برقادین دوغورورکن یاتاق اوزرنده بولنملی وبویاتاق عادی ویرده سریلمش برشلته‌دن عبارت اولمایوب خصوصی برطرزده حاضرلانمليدر . اسكیدن آوروپاده ابه‌لر « فراش سفالت » نامی ویریلن دار ، كوچوك بر ده‌میر قاریوله قوللانیرلردی ، لوخوسه‌دن لوخوسه‌یه طاشینه طاشینه پك ملوث بر حاله كلدیكی ایچون اوقاریوله بو عنوانه حقیقةً لایق و تعبیر دخی معنیدار وموافق ایدی . هله ، بزده اولدیغی كبی ، قادینك بلی پیرتی ، اسكی پوسكی شیلر آراسنده ویرده دوغوردقدن صوكره اصل یاتاغنه نقل ایدلمسی هم برچوق دفعه‌لر كورولدیكی اوزره اعضای تناسلیه‌نك بیرطیلمسنه ، برچوق قان آقسنه ، هم‌ده اورالرك دوچار لوث و انتان اولمسنه سبب اولمقده‌در . یرده

مکتب طبیۀ شاهانه سریریات ولادیه معلم ثانیسی قول آغاسی رفعتلو اسماعیل درویش بك
M. Le Prof. Ismaïl Dervich Bey
Adjoint-major

سریلمش ملوث بردوشك اوزرنده آلت استعمالیله چوجق آلان واعضای خارجیه یی بویدن بویه بیرطان أبه حکیملرینه ده مع التأسف تصادف ایتمشدم !..

قادین یوکسك برمحلده ، برقاریوله اوستنده ، قاریوله یوق ایسه اوت مندری اوزرینه سریله رك یوکسك یاپلمش بر یاتاقده دوغورملی ، تاکه چوجغك چیقه جغی اثناده اعضای تناسل ال ایله طوتوله رق محافظه ایدیله بیلسین ؛ بویاتاق خصوصی برصورتده حاضرلانملی ، تاکه عقیب ولادتده آلتنده کی ملوث بزلر آلنه رق لوغوسه بولندیغی یرده براقیله بیلسین .

اولا دوشکك اوزرینه برقات چارشاف سریلوب اونك اوزرینه ده یاتاق ایننده و ١,٥ متروطولنده غیر قابل نفوذ برنسیج (قااوچوق بز ویامشمع) اورتولور . تکرار بونك اوزرینه برویا برقاچ قات چارشاف سردکدن صوکره اوزرینه ینه اولکی کبی برقات مشمع ویابرقاچ قات غزته قونولور ، هپسنك اوزرینه ده برقاچ قات چارشاف اورتولور وبوچارشافلر یاتاغه انکلیز ایکنه لریله ربط اولنور . قادین دوغوردقدن صوکره بولاشان برنجی قات قالدیریلیر ، ایکنجی قات لوغوسه لق اثناسنده یرنده قالیر وپیسله نیرسه یالکز مشمعك اوستنده کی چارشافی دکیشدیرمکله اکتفا اولنور .

مکتب طبیۀ شاهانه فن قباله ، سریریات ولادیه وابه لر معلمی فریق سعادتلو بسیم عمر پاشا حضرتلری
S. Ex. Le Prof. Bessim Omer Pacha

یاتاق ، دها دوغروسی قاریوله ابه وطبیب اطرافنده دوره بیله جك وجهله یاپیلوب قونولملی ، اویله اوطه نك بر کوشه جکنه صیقیشدیریلاملی ، دیواره ده یاناشدیرلاملی . قاریوله نك آیاق اوجنه دوغری اوستنه کووه ت و سائره یی قویمق ایچون کوچوك برماصه یرلشدیریلملی .

***

أبه دخی لازم اوله جق شیلری حاضرلایه جق ؛ قوللانیله جق مهبل یعنی خزینه شرینغه لری جامدن بسیط وایکی لیتره لك اوله جق ؛ قااوچوق اوج یرینه جامدن معمول ومتعدد ده لیکلی برماصوره انتخاب ایدیله جکدر . (رسم : صحیفه — ٤٠٦)

مدور ویاخود فراش شکلنده واك آشاغی ایکی لیتره صو استیعاب ایده جك قدر ، چینیدن معمول بر خسته لازملقلی سی بولندیریله جق و ایجابنده قادینك آلتنه سوروله جکدر .

ایجابنده لوخوسه ایچون قوللانیلمق اوزره یاریم بانیولق ، اللری صابون وفورچه ایله ییقامق و استعمال ایدیله جك علاجلی صولره باتیرمق ایچون ایچی صیرلی لنکر (کووه ت) لر ، بری صابونلی ، دیکری علاجلی صویه قونولمق اوزره ایکی ال فورچه سی ، یاتاغك بویونجه آچیله جق برمشمع ، عقیب ولادتده لوخوسه یه قوشادیله جق برکمر ویا بز قوشاق ، ایچنده چوجغك ییقانیله جغی بر بانیولق ، قونداق بزلری ، چوجغك اثواب سپتی حاضرلانه جق .

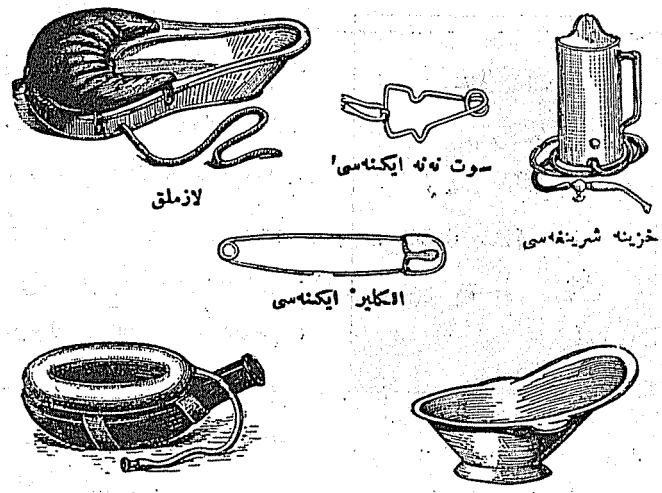

دها ولادته ایکی آی قدر برمدت وارکن أبه خانم لیزول دنیلن مضاد تعفن ماده (بر لیتره صویه برقهوه قاشیغی) ایله هربرنده ربع غرام آق سلمن ، بر غرام حامض طرطر و بر ایکی داملہ ارغوانی چیوید محلولی بولنان اون پاکت توز (بر پاکت برلیتره صویه قونیله‌رق خارجاً قوللانیله‌جق) ، هربری‌اوتوزر غراملق ایکی قاوانوز آسید بوریکلی وازه‌لین، ایکی اوقه قدر علاجسز ایدروفیل پاموغی ، ایکی یوز غرام خالص اسپرتو ، برمترو قدر ایپك وقالینجه برایپلك ، اوچ درت آرشون تمیز تولبند ، بونلردن باشقه بول مقداردہ قایناتیلمش وغایت تمیز قابلره قونولمش صوووق صو و آغریلر باشلاینجه خیلی مقدار قاینار صولر حاضرلایه‌جقدر .

چوجق ایچون حاضرلانه‌جق شیلردن قونداق طاقمی، بری بزدن دیکری فانیله‌دن ایکی صارغی‌یی ، کوبکی تیمار ایتمك ایچون تمیز وییقانمش بر پارچه تولبندی ، ایجابنده چوجغی

اوومق ایچون برمقدار سیرکه، قونیاق ویا راقی‌یی اونوتماملیدر.

أبه وحکیم هردورلوعوارضه قارشی حاضر لقده بولنملیدرلر: اولجه بر مقدار أرغوتین ، لقمان روحی (اتر) ، قلوروفورم یازه‌جغی کبی یاننده چوجغك حرکات قلبیه‌سنی دیکله‌مك ایچون بر بورو ، معدنی ویا قاأوچوق بر مثانه صونداسی ، رحم صونداسی ، موت‌ظاهری حالنده دوغان چوجغی جانلاندیرمق وتنفس صناعی یاپمق ایچون لزومی اولان غیرتلاق بوروسی ، دیلی چکمکه مخصوص پنس ، ایکنه ، ایپلك، مقاص، مشرطلر، پراواز شرینغه‌سی، قان دیندیرمکه مخصوص ملقطلر، قان چوق کلیرسه خزینه‌یی طپالامق ویوماق وضع ایتمك ایچون علاجلی ویا معقم تولبندلر بولندیره‌جق وأبه حکیمی دخی ایجابنده استعمال ایدلمسی لازم کلن آلات وادواتی اونوتمیه‌جقدر .

أبه‌یه کیدیریلمك اوزره غایت تمیز ویکی دیکیلوب ییقاتدیرلمش کیجه انتاریسی کبی ایکی ، اوچ بیاض انتاری حاضرلانه‌جقدر.

برده دوغوره‌جق قادینك یاننده مبدأ ولادتدن اعتباراً برلوخوسه باقیجیسی یاخود عقلی باشنده وایش کورمش ، غایت تمیز و « الی ایشه یاقیشیر » برینی بولندیرمق ، ولادتدن صوکره‌کی کونلرده ده بکله‌یه‌جك اولان بویله بر قادینك معاونت ودقتندن استفاده ایتمك ایجاب ایدر .

***

هرشی حاضر ، آغریلر کندینی کوستردی . ولادت باشلایور :

ولادتی ایکی زمانه آییره‌جغز : رحمك آغزینك آچیلمسی دوری ، چوجغك چیقمسی زمانی .

آغریلر باشلار باشلاماز قادینه عادی ویا غلیسرینله بر

حقنه یاپه‌رق قالین باغرساقلر بوشالتیلملیدر، بوتدبیره مراجعت ایدیلمزسه چوجغك چیقاجغی اثناده مقعددن ده پیسلکلر چیقارق یاتاغی وقادینك اعضای تناسلیه‌سنی بولاشدیره‌بیلیر.

هراوچ درت ساعتده بردفعه اعضای تناسلك قسم خارجیسنی کوزلجه صابونلایه‌رق ایدروفیل یاموغیله‌ده تمیزله‌دکدن صوکره بر پاکت آق سلمنك برلیتره‌صوده اریدلمه‌سیله الده‌ایدیلن ایلیق محلول ایله اپچه بیقامالی، صوکره خزینه‌یی ینه اومحلول ایله شیرینغه ایتملی؛ بوالزمدر، چونکه عواقب ولادتك حسن سیری اعضای تناسلیه‌نك امحأ وازالهٔ تعفننه وابسته‌در. مثانه‌نك دولغونلغی‌ده عقلدن چیقارلمامیلدر؛ ایجاب ایلرسه طبیب ویاابه صوندا ایله بریکن بولی آلمیلدرکه بودولغونلق چوجغك سربستجه کچوب چیقمسنه مانع اولماسون، بعضاً وقوعی بیان ایدلدیکی وجهله، آغریلرك شدتندن، ایقینمه‌لرك تعاقبندن مثانه‌یی یرطیلماسین.

اشته بواثناده أبه ویاطبیب اللرینی سرت برفورچه‌وصابونلی صیجاق صو ایله اوزون برمدت تمیزله‌دکدن صوکره واسپرتویه باتیردقدن، کسکین برآق سلمن ویا لیزول محلولیله‌ده بیقادقدن صوکره پارماغنی مجرای تناسلی‌یه صوقوب رحمك نه درجه آچیلدیغنی تعیین ایلر. أبه‌لرمز اك فنا مداخلات جاهلانه‌لرینی بودورده یاپیورلر: بیچاره‌قادینی اسکمله‌یه اوتورده‌رق پیس وملوث اللرینی قنات تناسلیه‌یه صوقویور، برطرفدن «ایقین، قیزم، ایقین!...» امر عجوزانه‌سیله بیلزوم حرکات عنیفه‌ده بولندیریرکن دیکر طرفدن‌ده رحمك آغزینی یرطارجه‌سنه کنیشله‌توب بویوتمکه قالقیشیور ومتمادیاً ایچریده معاینات (!) اجراسیله اورالرینی أزوب یورغوروپور، برآره‌لق پارماغیله غشای جنینی‌ده ده‌له‌رك «ایلکی» پاطلاتیورلر؛ حال

بوکه «ایلك»ك صوك دوره قدرتمام قالمسی وصولرك آقاماسی والده وچوجغك سلامتی ایچون الزمدر، بویولده بر تدبیرسزلکله ولادت کیجیکدیکی، کوجلشدیکی کبی چوق کره «دوران دموی جنین» ك بوزولماسندن ناشی چوجق‌ده بوغولوب کیدییور.

بووجهله دها زمانی ایرمدیکی حالده قادینی وقتسز ایقیندیره‌رق درلو درلو اذاوجفاده بولنان وبوصورتله بیچاره کبه‌یی یورغون دوشوره‌رك بالآخره آلت استعمالیله چوجغك آلنمسنه سبیت ویرن، دها اهمیتسز آغریلرده، عادتا ولادتك باشلانغیجنده قادینی دیك برمردیونك اوستباشنه چیقارتوب آیاقلرینی چلدیره‌رك تاآلت باشه قدر قایدیران و «حیق!..» حرکت عنیفه‌سی عقیبنده چوجغی بر «بوغوم» دها ایندیرمکه موفق اولدیغنی متفاخرانه (!) سویله‌ین ابه خانملره (!)، عجوزه‌لره چوق تصادف ایتدك.

چوجق تپه‌سی ایله کلدیکی وباشی لکنه ایندیکی حالده قادین ایسترسه برآره‌لق یاتاغنده اوزانیر، ایسترسه اوتورور، ایسترسه قالقوب کزر. قادینی بیهوده‌یره اوتورتوب باجاقلرینی آچمقله، حرکتسزلکله ازعاج ایتمه‌ملیدر. ایلك یاصی اولمازده زیاده‌جه بیوك اولورسه، زارلرك بردن‌بره یرطیلمسی وصولرك شدتله آقمسی ایله کوبك باغرساغنك یاخود قول وباجاغك بردن‌بره فیرلامامسی ایچون قادین یاتاغنه یاتملیدر.

بوزمانده‌قادینه ات‌صویی، سوت وآغری اودرجه‌شدتلی دکلسه کولباصدی وخفیف برسبزه ویریله‌بیلیر.

آغری اوزرنده اولان قادینك یاننده اقرباسندن برینك، پك پك ایکی کشینك بولنمسنه مساعده ایدیله‌بیلیر؛ اضطرابلر، فریادوانینلر ایچنده قیورانان برقادینك اوطه‌سنی ابوین، اقربا

وقومشولرایچون ، احبا واودا ایچون «مرکز اجتماع ومکالمات» اتخاذ ایدیله‌مز وایدیله‌ملیدر .

***

آغری چکمك پك آز برمدت سورر برشی اولمدیغی جهتله اوزامسی ، ابه مستعد وشایان اعتمادایسه ، موجب تلاش اولما- ملیدر . نه‌قدر عجبی ، هوپپا عائله‌لر بیلیرزکه آغری چکمه‌نك برقاچ دقیقه ویا برقاچ ساعت فضله امتداد ایتمسیله اطرافی تلاش ایچنده براقیرلردی ؛ لکن ابه‌خانم حالا « مریم آنا الی » تعبیر اولنان برجذر نباتك صویه ترکیله آچیلمسنه انتظار ایدن « کوکلی أبه‌لر » دن بولندیغی وبرلوخوسه اوندن دیکرینه طاشینان اسکی برقوشاقدن ، دها بیلمم نه‌دن امداد بکله‌ینلردن اولدیغی حالده تلاش ، حتی ابراز خوف ودهشت طبیعی ومحقدر ؛ چونکه اوکی شیلر کزه‌کزه آرتق عادتا بر « انتان نفاسی آلت توزیعی» حالنی آلمشلردر. دوغوره‌جق قادینه، او بیچاره مضطربه‌یه « قوجه‌سنك آیاق قابندن ، کوپك یالاغندن صوایچیرن » ، دها بیلمم هانکی واسطهٔ خراقبه‌یه تشبثه جرأت ایله‌ین ابه‌لرده واردر ، بونلر هپ پرخسار وفلاکتبار شیلر اولماسه یازمغه بیله تنزل ایتمزدم .

آغری چکرکن الك الیم اضطراب وانینلر ایچنده اوغونان برقادینه معاونت واونی تسلیه دخی بو اضطرابك کچیجی برشی اولوب یاقینده والده‌لك شرفنی احراز ایدنجه هپ اونوتوله‌جغنی بیاندن عبارت اولملیدر؛ یوقسه تسلیه ویامعاونت قصدیله قادینی انتانلره ، تهلکه‌لره ، اولوملره سوق ایتمك ایی برشی اولمسه کرکدر .

***

عنق رحم آچیلدی :

اشته بو ایکنجی دورده چوجق دوغه‌جق . بو اثناده اوجاع وآلام قادینه سسس چیقارتمیه‌جق ، زواللی‌یی عادتا اوغوندیره‌جق برراده‌یه واریر : جهدلر ، ایقینمه‌لر بربرینی تعقیب ایدر. بو آرالق قادینی، اعضای خارجیه‌سنك یرطیلمامسی، چوجغك یره دوشمامسی ، کوبك باغرساغنك قوپمامسی ایچون یاتاغنه آرقه اوستی یاتیرملی واوشومه‌مسی ایچونده باجاقلرینی تمیز فانیله‌لرله صارملی ، البسه‌سنی برر برر چوزوب هرطرفنی کنیش براقملی، صووقدن محافظه ایچونده یوکلیجه وصیجاق طوتوجی شیلر کیدیرملیدر . برچوق أبه‌لرمز بواثناده قادینی یاتیرمایه‌رق آیاقده طوتمق اعتیاد جاهلانه‌سنده اصرار ایدییورلر ، حالا نظافت وطهارتك اجراسنده اهمال کوستر- ییورلر ، هله خرستیان أبه‌لرمز سنه‌لردن بری کیدکلری واونکله برچوق خسته مشتریلرینی زیارته کیتدکلری سوقاق البسه‌لریله ، فیستانلریله ولادتده حاضر بولنمق کبی برجرأت غافلانه‌ده بولنیورلر وشوحاللریله عادتابر « برکان مرض وانتان » کبی اطرافه ، هرکیردکلری لوخوسه‌یه شراره پاش‌ضرر اولوب دورویورلر !... أبه‌نك « أبه‌لك البسه‌سی » آیری اولملی وهر ولادتدن صوکره ئه‌تودن کچیریلوب تعقیم ایدیلملیدر . مسلمان أبه‌لرك کیدکلری اثواب ایسه نسبةً ساده وییقانیر طاقدن اولدیغی ایچون بوخصوصده مسلکداشلری بولنان خرستیانلردن دها آز مخاطره‌لیدرلر .

بودورده ابه هراون بش دقیقه‌ده برکره چوجغك ضربات قلبیه‌سنی دیکله‌یه‌جك وبو سایه‌ده مضطرب قالوب قالمدیغنی آکلایه‌جق وحال طبیعیدن یعنی دقیقه‌ده (١٤٠) دن یوقاری

یاخود آشاغی اوردیغنده همان برابه حکیمی کتیرته‌جکدر . چوجغك باشی ، «کلن طرفی» اعضای خارجیه‌یه کلنجه قادین شدتلی بردفع حاجت حسی دویمغه باشلایه‌رق آیاغه قالقمق ایستر ، لکن بودویغو بر «حس کاذب» در . ایشته بو اثناده ابه‌خانم اعضای خارجیه‌نك ییرطیلمامسی ایچون لازم کلن اصوله رعایت ایله محافظه‌سنه غیرت واهتمام ایدر ؛ همان هرتولیدی متعاقب اعضای خارجیه آزچوق ییرطیلیرسه‌ده تخرق زیاده اولورسه أبه درحال ، بلا افاتهٔ وقت برأبه حکیمی چاغیرته‌جق واویله عندی علاجلر و «قابضات» استعمالنه قالقیشمیه‌جقدر .

***

چوجق دوغدی ؛

فقط اطرافك خلجان وهیجانی بوتکله بیتمز ، ابه‌خانم ، عائله ، کوبکك بیله کسیلمسنی بکله‌میه‌رك «أش» ك ، صوکك چیقارلمسنه مسارعت ایدر وهرکس قادینك صاچلرینی آغزینه قویه‌رق اوکورتولمسنه ، قارننه باصیلوب ازیلمسنه ، حتی اعضای تناسله قدر ال اوزاتیلمسنه تصدی ایتمك ایستر ... بتون أو خلقی بربرینه باقوب «صوك چیقدیمی ؟» سؤال تلاش آمیزینی تکرار ایدر ؛ بو اثناده عائله‌لرك تسکین فکر وذهنی نه‌قدر کوجدر!.. لکن ایی برابه بویله‌شیلره باقیه‌رق ، بوخصوصده‌کی تعجیلك مضرتنی بیله‌رك چوجغك کوبکنی کسملی ، بایغین وبوغوق ایسه آیمغه ، ییقامغه ، صاروب صارمالامغه مسارعت ایتملیدر . چوجغك «سی کوزل اولسون !» دییه کوبکی برقاریش قدر اوزون کسمك یالکز بیهوده‌دکل ، مضردرده .

ایشته چوجغك باشنی صیقمق ، «بالطه‌جی» ویا «طبله‌کار» قفاسی یاپمغه چالیشمق کبی تشبثات جاهلانه‌ده هپ بو اثناده اولیور ؛

اویله «صوقوکبی قفالر» ، «یاصی آلینلر» ، چیقیق وسیوری باشلر یاپمق سودالری هپ بوجهل خرافاتپردازانه‌نك آثار سیئه‌سیدر . شاید چوجق أولوکبی بوغ‌ق دوغمش ایسه ابه اصول مخصوصه‌سیله تنفس صناعی اجراسنه ، آغزینی ، بوغازینی تولبند ایله تمیزله‌مکه وغیرتلاغنه «خنجره‌بوروسی» تعبیراولنان خصوصی آلتی صوقه‌رق اوفله‌مکه شتاب ایتملیدر ، یوقسه صوك چیقنجه‌یه قدر بکله‌بوب‌ده صوکره اصغاره اوزرنده قاوورمقله «جان»ی «أش»دن چوجغه کوندرمکه وبووجهله اونی آیمغه صاواشمق جاهلانه اولدیغندن زیاده جنایتکارانه برتدبیر وجرأتدر ، چونکه بوکبی معاملات غایت اهمیتلی بر آنك ضیاعنه سببیت ویریر !

کوبکی ، دامارلری ، ایچنده قان قالمدیغنه امین اولدقدن صوکره ، دورت پارماق مسافه‌دن باغلایوب کسملی ، تمیز بر تولبند ایله صارملی ، چوجغك وجودنده ، اوته‌سنده بریسنده وقیورینتی یرلرنده‌کی یاغلری برآز وازه‌لین ویا یمورطه صاریسی ایله سیلوب قالدیرملی وچوجغی ، بانیوسنی‌ده یاپدقدن صوکره ، حفظ صحتك توصیه ایلدیکی وجهله کوشك وصیجاق طوتوجی البسه ایله صاروب قونداقلاملی ، بشیکنه دها دوغروسی یاتاغنه قویملیدر .

ابه خانم کوبکی کسه‌رك چوجغی والده‌سندن بوسبتون آییردیغی صره‌ده صوکه مربوط کوبك باغرساغی اوزرینه اعضای خارجیه‌یه همان تماس ایدن‌یرده برملقط ویانشانه قویار؛ بونشانه‌نك آشاغی صارقسی واعضای خارجیه‌دن یدی پارماق قدر ایمسی سایه‌سنده صوکك رحمدن آیریلوب ایچ آغزه دوشدیکی آکلاشیلیرکه ایشته آنجق بوحالده ابه برالیله کوبك

باغرساغنی کره‌رك، اوته‌کی الیله‌ده قارنه خفیفجه باصه‌رق صوکی آله بیلیر. آلنان صوکك، أشك تمام اولوب اولمدیغنی آکلامق اوزره معاینه‌سی ولوخوسه‌نك ایچه تمیزله‌نوب اعضای خارجیه‌سنك ایدروفیل پاموغیله اورتولمسی دخی لازمه‌دندر .

*
* *

صوك چیقدی ؛ لوخوسه‌ده چوره‌ك اوتی آتیلمش یاتاغنه یاتیرلدی.. « فرق بر کره ماشاه!..»؛ عائله‌شن وشاطر ، چهره‌لردن سرورونشاط آقیبور . لوخوسه‌اوطه‌سنك اطرافنه قاناپه‌لر دیزیلیر ، هرکس « یل‌یپه‌لك !» بیان تبریکاته قوشمغه باشلار ، هرکلن‌ده ایکی ساعتدن آشاغی اوتورماز : سیغاره‌لر شربتلر ... بر « شادمانی » درکه دیمه کیتسین !.. بوحال نوزاد ایچون‌ده ، لوخوسه ایچون‌ده مضردر ، مهلکدر ، خسته‌لقلری جالبدر . حتی آوروپاده دکل سائر عائله‌لر ، عائله‌نك آشجی ایشجی کبی خدمتکارلری بیله — انتان قورقوسندن ناشی — لوخوسه اوطه‌سنه صوقوله‌مازلر . ایشته « آل باصان » برچوق قادینلرك اوغرادقلری انتانلر هپ بوکی سیئاتك، عادات ردیئه‌نك مجازاتیدر ؛ چوجق اوته‌ده زار ونزار ایکلرکن والده‌ده بریده حمالر ایچنده قیورانیر ، چوق کره ایکیسی بردن سونوب کیدر ... عائله رئیسه‌لری آل باصمامق ایچون لوخوسه‌نك یاصدیغی آلتنه قلیجلر، خنجرلر ، قاریوله‌نك آرقه‌سنه سوپورکه‌لر قویه‌جقلرینه، خسته‌نك باشنی آل قورده‌لارله دوناتمق ، یاتاغك باشی اوجنه قیرمزی بورونجکله باغلانمش صوغان ، صارمساق قویمق کبی بیهوده شیلره تصدی ایده‌جکلرینه بو ازدحام انتان انجامك اولمامسنه چالیشسه‌لر لوخوسه‌یی‌ده، یاوروسنی‌ده دها زیاده قورومش اولورلر !..

لوخوسه‌لغك هفته‌سنده ، دها رحم یرینه کلمه‌مش ایکن دعوتلر، ضیافتلر ، « قینه کیجه‌لری » وسائره ترتیب اولنور : هرکس کلیر، برشماتت‌در کیدر، قبطیه‌لر، چنکیلر، محله‌قادینلری ، فوج فوج قادینلر ، برسرسملك که تعریف ایدیله‌مز . بیهوده مصرف اختیاریله بونلر یاپیله‌جغنه زواللی لوخوسه « پرهیز » نامیله یمکدن صودن محروم ایدیله‌سه وحالنه دقت ایدیله‌رك درجهٔ حرارت بدنیه‌سی منتظماً آلنسه ، « سوت‌حماسی » فلان کبی خرافاته‌میدان‌ویرلمه‌سه، (٣٨) درجه‌نك فوقنده برحرارت کورولدیمی طبیب متخصص دعوت ایدیله‌رك یکی باشلایان بر انتانك باشلانغجده‌ایکن اوکی آلنسه دهاایی برایش کورولمش ، ولوخوسه‌حقنده‌ده دها خیرخواهانه وخیرکارانه داورانیلمش اولمازمی ؟

*
* *

لوخوسه‌نك « یاتاغی » ولادتدن صوکره (٣) هفته قدر قالدیریلاملی واستراحت ورفاهنه ، احوال عمومیه‌سنك تحت تقیده‌بولندیرلمسنه چالیشلملیدر . قادین دوغوردیغندن اعتباراً اوچ کون ارقه‌اوستی یاته‌جق ، بالاخره یاتاغنده‌اوتوره‌بیله‌جك، طقوز اون کون صوکره یاتاغدن شویله‌جه اینوب اوزون بر صاندالیه‌یه یاصلانه‌بیله‌جکدر .

استانبولده بعض ایرانیلرك قادینی‌ولادتك یدنجی‌سکزنجی کونی حمامه کوندردکلرینی کوردم که پك فنا برعادتدر . قادینی حمامه کوندرمك ایچون «قرق» ی بکله‌مك بیله آزدر ، رحم تمامیله یرینه کلوب‌ده لیکن درونه وموقع طبیعیسنه اینمدکجه لوخوسه أوندن طیشاری چیقماملی ورحمدن کلن آقینتی متعفن اولمادقجه باعث تلاش عد اولنماملیدر .

ابه خانم « قرق حمامنده » ده برچوق مهارتلر (!)، خدمتلر کوستریر. لوخوسه‌نك قوللرینی، باجاقلرینی چوره‌کله‌یوب دوره‌ر، بوتی تکرار ایده ایده نهایت بعض کره‌لر برچیقیق ویا قریق‌ده میدانه کتیریر . هله اعضای تناسلیه‌یه مست ایله باصه‌رق « هرشیئی یرلی یرینه» کتیرمسنده‌کی جرأتی ، وجوده بهارات سوره‌رك « زهرلرینی آلدیرمسی » نده‌کی موفقیاتی شایان حیرتدر ... بوکبی شاشقینجه حال وحرکتلر صایوب دوکمکله بیتمزکه !....

بوحمام فلاکتندن چوجق‌ده بی‌نصیب براقیلماز: دریلری صوبولونجه‌یه قدر ساعتلرجه بیقانوب « شویله‌جه بیقانیلدیغندن » بحث ایله چیقیلان بو حمامدن دونوشده والده یکی برانتانك باشلانغجیله آله‌ولر ایچنده یانارکن چوجق‌ده او « آدی باتاسی » اختلاجلر ، او « بونجق خسته‌لغندن » متولد تشنجلر ایچنده « حواله » ایله جان ویریر . اشته بوکبی برچوق فلاکتلر همان هروقت « نظر » ه ، « حمام آناسنه » عطف اولنه‌کلمکده‌در!...

*
* *

آرتق بوکبی کوه‌زه‌لکلری ، سوءاعتیاداتی ، سیئات جهل ونادانی‌یی برافقزمانی کلدی ؛ تقیدات فنیه‌نك ، مدنیتك تأمین ایلدیکی صحت تامه‌دن ، عافیت بدندن استفاده ایتمکله برابر عائله‌مزك روحی ، آلامزك رفیقه‌سی ، حیاتمزك لذت ونشوه‌سی اولان قادینلریمزی ایچه تربیه وتنمیه ایدرك هربرندن برچوق والده‌لر یتیشدیرمکه چالیشملیز . معلم فاضل وشهرتشعار (پینار)ك دیدیکی کبی : « همان هرقادین ایی بروالده اولمق استعدادیله مفطوردر. برچوق حیاتلری عقیم وبی‌مأل براقان جهالت، کورکوسزلك، فکرسزلك ، تربیه‌سزلك‌در . »

حمیدیه اطفال خسته‌خانهٔ عالیسنك

قره حصار صاحب معدن صوبی

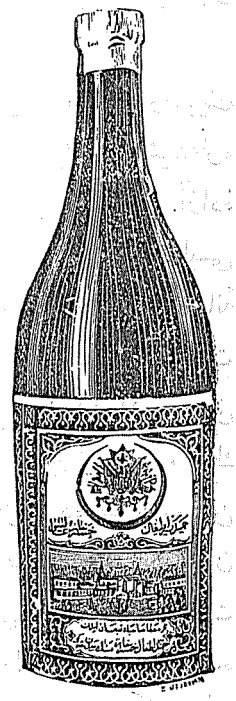

مملکتمزکی اراضیسی ، جبال وتلالی منابع جسیمهٔ ثروت ایله مالامال برقطعه‌همان یوق کیبدر. اناطولی وروم ایلینك هرهانکی نقطه‌سنه کیدیلسه‌اورالرده ایلك اوکجه طبیعتك مساعیٔ بشریه‌یه بخش واهد ایلدیکی ساحهٔ جسیمهٔ ثروت کوزه‌چارپار... اراضی معمور وآبادان وهرجهتدن استفاده‌یه شایان اولمقله برابر وادیلرده ، یایلالرده ، اوته‌ده بریده اویله جواهر مکنوزه ویا مکشوفهٔ طبیعیه‌یه تصادف اولنورکه وسعت ومبذولیتی عقللره حیرت ویریر . هرطرفده قاپلیجه‌لر ، ایلیجه‌لر، آقارصولر ، نهرلر ، اورمانلر ، معدنلر ، ازجمله مختلف طبیعت وخاصیتده معدن صولری کشاده وپك مبذولدر .

بوخزائن فطرتدن هپمزك استفاده ایتمه‌مز جهتی هرآن نظر دور اندیش تبعه پرورانه‌سندن دور بیورمیان شهریار عالیتبار وولی نعمت احسان نثار افندمز حضرتلری بودفعه قره‌حصار صاحب وادیسنده‌کی مهم ومعتنا برمعدن صوینی نام معلای همایونلرینی طاشیمقله مباهی ومفتخر اولان وذاتاً اثر مرحمت وشفقت شهنشاهیلری بولنان حمیدیه اطفال خسته‌خانهٔ

عالیسنه اهدا بیورمق لطف عال‌العالنده بولندیلرکه بو احسان عالی شان یالکز خسته‌خانهٔ عالی‌یی دکل ، بلکه اوزلال بی مثالدن استفاده ایتمکده اولان بتون تبعه وزیر دستان همایونلرینی ابدیاً متشکر ومنتدار ایتدی ... ایشته بزده بوراده بولطف معلای همایونك بیوکلکنی تقدیره مدار اولمق اوزره اومهم ونادیده صو حقنده‌کی ملاحظات وتقدیرات فنیه‌مزی عرض وبیانه مسارعت ایدییورز :

برمعدن صویندن حقیله استفاده ایدیلمك ایچون اوصویك شرائط لازمهٔ صحیه داخلنده جمع وتخزین ایدیلمسی ، شیشه‌لره کمال دقت واعتنا ایله دولدورلمسی ایجاب ایده‌جکی آزادهٔ اشتباهدر . ایشته کرك حمیدیه اطفال خسته‌خانهٔ عالیسی سرطبیبی سعادتلو ابراهیم پاشا حضرتلرینك ، کرك خسته‌خانهٔ عالی کیمیاکر محترمی مرحوم معلم علی رضا بکك غیرت وهمت فوق‌العاده‌لری اثری اوله‌رق ایشك بوجهتی ایبدن ایی‌یه‌تدقیق وکافهٔ شرائط لازمه عریض وعمیق تحقیق وتعیین ایدیلمش ، کرك منبع جوازنده ، کرك ده‌پولرده ، کرك خزنه‌لرده صویك حسن محافظه ونقلنه مدار اوله‌جق هیچ برمصرف وفداکارلقدن چکینلمه‌مشدر . شیشه‌لرك شکلی ، سعه‌سی ، مانطارلرك صورت انتخاب وتطبیقی ، صویك فن دائره‌سنده دولدورلمسی خصوصنده نه‌قدر مساعیٔ جزیله و مهمه صرف ایدلدیکنی بزم کبی ایشی یاقیندن حیرت وتقدیرایله مشاهده ایدنلر بیلدکلری کبی صویك شیشه‌لرده آیلرجه بلاتغیر طایاندیغنی کورن ارباب دقت ومذاقده تقدیر وتسلیم ایدییورلر .

صویك نفاست وترکیب کیمیویسنه کلنجه : بوبحثده کیمیاکر مرحوم علی رضا بکك کندیسنه مخصوص بردقت دقیقه وممتازه

ایله سبقت ایدن مساعیسی نتیجه‌سنده قره‌حصار صاحب معدن صویی موجود معدن صولرینك همان کافه‌سنه فائق بولنمشدر . بومساعی‌یی بالآخره برلین وپارسده متعدد ومشهور کیمیا خانه‌لرده اجرا قلنان تحلیلات دقیقه دخی تصدیق ایلدیکی کبی او کیمیا خانه‌لردن کلن واك مقتدر ذوات فنیه‌نك امضا ومشاهداتی حاوی اولان تحلیل راپورلری‌ده حقیقةً افتخار و مباهاتمزی موجب اوله‌جق تعبیرات تقدیریه ایله مالیدر .

پارسده تحریات طبیه کیمیا خانه‌سنده کیمیاکر شهیر (باریه‌دن) و (لوشان) طرفلرندن اجرا ایدیلن تحلیلاتده علی رضا بك مرحومك تحلیلاتندن متحصل نتایج تصدیق وتأیید ایدلدکدن باشقه قره‌حصار صاحب صوینك « طعمی لطیف ، هضمی قولای ، پك صاف وفوق العاده شایان توصیه بر معدن صویی اولدیغی وباخصوص حاوی اولدیغی حامض فوسفور نقطهٔ نظرندن بتون اطبانك نظردقتنی جلبه شایان کورولدیکی » بیان ایدیلمشدر .

ینه اوراپورده دینلیورکه : قره‌حصار صاحب معدن صویی ثانی فحمیت سودلی صووق صولر صنفندندر . بوجهتدن مشهور (والس) معدن صوینه قریب اولوب اونك کبی افراز وحرکت معدوی‌یی تهییج ایدر ، صفرایی آرتدیریر ، قره جکری احتقاندن آزاده قیلدیغی کبی ادراری‌ده تزیید ایدر . بناءً علیه معده خسته‌لقلرینك برچوغنده مهم وشافی برعلاج حکمنی آلور .

« قره جکر قوملرنده ، قره جکر احتقان والتهاباتنده ، بوبرك وادرار قوملرنده‌ده پك ایی کلیر .

« قره حصار صاحب معدن صویی شکر خسته‌لغنده ، صیتمه وقانسزلقلرده ، نقریسده ، مزمن روماتیزمه‌لرده ، بطائت

اغتدادن متولد هرنوع امراضده حسن تأثیر حاصل ایدر .

« دەمیر ، لیتین ، مانغانز ، حامض فوسفور کبی مهم موادك ثانی فحمیات قلویه‌یه انضمام ایتملری بو مبارك معدن صوینك تأثیراتنی نه‌درجه‌لرده تزیید ایتمکده‌در .

« دەمیر ، مانغانز عنصرلری قانسزلقلره پك ایی کلیر ؛ لنفوی اولاتلر ، خصوصیله کنج چوجقلر ، قان غائب ایتمش اولانلر بوخوش طعم معدن صویندن فوق العاده استفاده‌یاب اولورلر .

« لیتین ماده‌سی بوبرکلرده‌کی قوم بریکینتلرینی أریتیر ، ادرارك مقدارینی آرتدیره‌رق بواریمش قوملری خارجه طرد ایتدیکی کبی بدنك سائر نقاطنده چوکوب بریکمش اولان مواد مضاد تمثلیه‌یی‌ده دفع وازاله ایدر .

« حامض فوسفور ایسه سیکیر ضعفلرینك یکانه دوای معمریدر . »

ایشته بویله هضمی قولای ولطیف بر صوده بوقدر قیمتدار ونافع مواد دوائیه‌نك اك ثابت وقابل استفاده ترکیبلر حالنده اجتماعی ایله قره‌حصار صاحب معدن صویی برچوق نقاط نظردن شایان توصیه بولنمقده ، وحقیقةً « الٓهی ، ربانی ، طبیعی برزلال حیات نثار » تعبیرینه ماصدق اولمقده‌در .

***

بتون جهان مدنی کیمیاکران واطباسنك تقدیر وستایشلرینه لایق کورولن بوکوزل ولطیف معدن صویندن خسته‌لغم اثناسنده پك زیاده مستفید اولدم . بوکون مدح وتقدیری صددنده شوسطرلری یازارکن اواضطراب کونلرنده بو مبارك صودن نه‌قدر صحتیاب اولدیغمی دوشونیور ودوشوندکجه

بویله . صویی بزه لطفاً احسان بیوران خلافتپناه عالیجاه افندمز حضرتلرینه منتدارانه ، شکرانکذارانه دعالر ایدییورم .

قره حصار صاحب معدن صوینه بوکونلرده استانبول جاده‌لرینك اك مهمی اولان امین اکی جوارنده کنیش وظریف برصاتیش محلی آچیله‌رق طوپدن ویاشیشه شیشه آله‌جق بتون خسته‌کانك استفاده‌سی تسهیل ایدلدیکی وهله فیئاتنك بالجمله معدن صولرندن اهون اولمسی حسبیله فقیر ، زنکین هرکسك بولطیف ومبارك معدن صویندن استفاده ایده‌بیلمسی ازهرجهت سزاوار شکران کورولدیکی جهتله بویولده لاینقطع صرف مساعی بیوران هیئت محترمه‌یی عن صمیم القلب تبریك ایدرو ورد زبان صدق واخلاصمز اولان دعای دیمومیت عمر واجلال حضرت خلافتپناهی‌یی تکرار ایلرز .

كفير

باغچه قپوسندن كچركن اك بيوك حرفلرله شكرجى حاجى بكر مرحومك دكان قپوسى قارشيسنده‌كى ديواره يازلمش اولان بوكلمه، « كفير » البته نظر مراق ودقتكزى جلب ايتمشدر ، بلكه « كفير ، كفير ... عجبا نه‌ديمك ؟» دينلركزده‌اولمشدر .

كفير اويله سوسلى ، جيجيلى بجيلى برعلاج دكل ، حب‌ده دكل، معهود كونا كون‌قنه قنه خلاصه‌لرى، آنيسون‌معجونى‌ده دكل ، هپسندن مؤثر ، هپسندن مغدى ، هپسندن خوش بر غداى‌لبنى، بردواى‌طبيعيدر؛ كفير عادتابر« سوت‌بوزاسى » در والسلام .

كفير اساساً قپچاق چوللرينك ، قافقاس يايلالرينك يادكاريدر . قافقاسيه‌ده‌كى اقوام دهقانى‌اينك‌سوتندن « كفير »، قيصراق سوتندن « قوميس » ياپارلر . بونلرده بيرالردن پك آز ، مثلا اسكى‌كفيرده‌يوزده ٢,٥ ، تازه كفيرده‌ايسه يوزده ١,٥ قدر كئول‌واردر . ايشته‌طاغلرده ، باديه‌لرده ، قيرلرده ، بايرلرده ياشايان قافقاسيه‌ليلربونى « ربانى » برغدا ، كنديلرينه‌مخصوص برمائدهٔ لذيذه كبى تلقى ايده‌رك بول بول ايچرلر .

كفيرك تأثيرات صحتبخشاسى‌قافقاسيه‌ده اجراى‌صنعت ايدن روس اطباسنك نظر دقتنى جلب ايتمش ، صوكره بومايعات برتقريب يرليلردن آلنه‌رق مايهٔ تخمرينك نه‌اولديغى آرانمش برمانطار ايله برده چفت چفت برلشمش يووارلاق ويابيضى طومورجق شكلنده برميقروبدن عبارت اولديغى بولنمش حتى

اوميقروب آيريجه اوره‌تيلوب ماهيت وطبيعت حياتيه‌سى‌ده تدقيق ايدلمشدر . بو مايه خارجاً خاوليحه وعادتا مينى مينى برقرنه بهار شكلنده بياض صارمتراق بردانه‌در .

مايه سوتك ايچنه آتيلنجه قابك ديبنه چوكر ، درحال سوت تخمر ايتمكه باشلار ، حامض فحم قابارجقلر شكلنده چيقاركن مايه‌لرده اوفقاعه‌لرله برابر يوزه چيقارلر .

قافقاسيه‌ليلر طولوملرينه سوتى طولديروب ايچنه‌ده برآز مايه آتار ، صوكره يوللرينه ، ايشلرينه دوام ايدرلر ، آره‌ده صره‌ده طولومك ديبنده‌كى تازه مايه‌نك تأثيريله تخمر ايدن بومايعدن برقاچ يودوم ايچرينه چاليشمغه باشلارلر .

كفير ياپمق ايچون تجارتده‌كى بايات مايه‌يى آلوب معقم سوت درونه آته‌رق تخمير ايتمليدر . بوكفير اوزون برمدت محافظه ايديله‌مز ، صيجاغه صووغه دايانامازسه‌ده سايهٔ‌فنده اونك‌ده چاره‌سى بولنمش وبرقاچ آى صاقلانه بيلن كفيرلر استحصال اولنمغه باشلانلمشدر .

لذتى ميخوش و آيراندن دها لذتلى اولان بو مايع ، هضم يوللرى ، معده وباغرساق آغريلرى ايچون اك مؤثر بردوا وغدا اولوب‌خصوصيله مينى‌مينى ياوروجقلرك معنداسهاللرنده ، هردرلو اطعمه‌دن تيكسنوب بيقان‌ورمليلرده سوه سوه‌ايچيريلير برغداى دوائيدر . كفير استحصالنك تعمم وانتشارى محافظهٔ صحت واغداى‌اطفال‌ومسلولين نامنه آرزو اولنه‌جق‌ترقياتدندر .

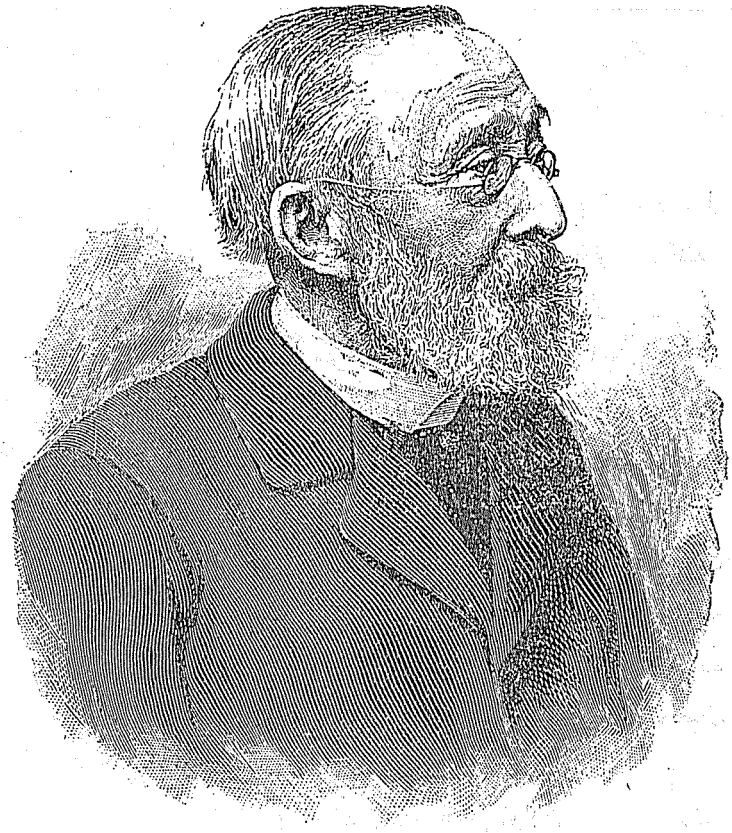

متوفی معلم رودولف ویرخوو

معلم ویرخوو

کچن سنه بو زمانلر بتون آلمانیا عالم طبابتی ، بلکه‌ده طبابت دنیا برلینده بو قوجه معلمك آلتمشنجی سنهٔ فنیه‌سی مناسبتیله پك پارلاق شنلکلر اجرا ایتمش ، پراهتزاز بر پیر روشنضمیر حالنی آلان بو داهیٔ بیمثالی ذوق و نشاطلر ، نشئه وابتساملر ایچنده آلقیشلامشدی .

او روز سرورك فرداسی صاییلان بوکون افکار طبیه

اوزرنده سنه‌لرجه بر تأثیر مهم پدرانه ومربیانه ، بر تحول عظیم مجددانه اجرا ایدن بو تحریرك عالم فن وطبابت ایچون پك بیوك بر ضیاع اولان غیبوبت ابدیه‌سنی خبر آلمق نه قدر الیمدر .

***

(معلم ویرخوو) طبابتك جهت نظریسنی، تلقیات طبیه‌یی آلت اوستایدن شخصی نوعنه منحصر برداهیدر. هرشیده ، هرفکرده ، هرنظریه‌ده قرون وسطی واهیات وشطحیاتنك شمهٔ ضرر انکیزی حس اولنوب دوردیغی ، بریاندن معهود (بروسسه) ومسلکدارانی نیشترلرله ، سولوکارله اوکلرینه کلنلردن اوقه‌لرله قان چیقاردیغی ، دیکر یانده‌ده بیك دورلو خفایاسی ، مجاهیلی ، اعتیادات وعنعنه‌سی ایله قوجه بر طبابت قدیمه بلکه‌ده « رهبانیه » بتون بشریتك باشنه « شفا » نامنه « بلا » لر ، « تهلکه » لر ، « اولوم » لر صاچدیغی برلیل ظلام انکیزك انفلاق صباحنده بر النده « خرده‌بین » ، دیکر النده « مستحضر Preparät » اولدیغی حالده عملیاتخانه‌سنده تدقیق مسائل حیاتیه‌یه باشلایه‌رق قوجه بر « علم مرض حجروی» وجوده کتیرن ، بدنمزك بتون مؤسسات ومشتملاتنی ذره بذره ، حجره بحجره آرایوب طارایان ، امراضك عناصر تشریحیه‌ده نه کبی تحوللر ، تبدللر وجوده کتیردیکنی میدان وضوح وعلانیته چیقاران بو قوجه داهیٔ پرمساعی ، طبابت حاضره‌نك مؤسسین فاضله‌سندن بری ، بلکه‌ده اومؤسسینك اك مبجل ومحترمیدر .

(ویرخوو) ك حیاتی شایان تتبع بر صفحهٔ تکاملدر ؛ شهراه حقایق وکشفیاتده بعضاً متین ومقرر ، بعضاً محترز

ومتردد آديملرله متصل ايلريله‌ين ، مشى وسير فنيسنه عادتا بر سرعت منتظمه ومترقيه ويرن بو عالم صبورك مساعئ فنيه‌سنده تأثيرسز قالان ، خسران وتباهه اوغرايان هيچ برشى يوقدر؛ واسع دوشونجه‌سنك هر ايجاد وابداعى مثبت ، محقق بر قضيّهٔ فنيّه حكمنده‌در .

***

پومرانياده ١٣ ايلول ١٨٢١ تاريخنده دوغان (ويرخوو) اساساً مينى‌مينى برچفتجى چوجغيدر . ١٨٤٣ سنه‌سنده دوقتورعنوانه نائل اولان (ويرخوو) برآزصوكره معلم معاونى (پريوادوسنت) اولمشدر . ١٨٤٧ سنه‌سندن اعتباراً رفيق مشارك مساعيسى مشهور (راينهارت) ايله برلكده Vierchow's archives مجموعهٔ علميهٔ مشهوره‌سنى نشره باشلامش وبومجموعه اول ، آخر برچوق متفنين وعلمانك آثارى ايچون معرض انتشار اولمشدر .

بوآندن اعتباراً (ويرخوو) پك چوق مساعى وتحريات فنيه‌ده بولنه‌رق ، پاستورك كشفياتى زمانه‌نه قدر ، افكارطبيه‌يى سوق واداره ايده‌جك معلومات ونظرياتى سرد ايتمشدر .

اولا بومجموعه‌نك ايلك جلدنده « طب فنى‌نك اساسلرى » ناميله برمخطرهٔ مهمه نشرينه ابتدار ايدرك اثرمرضك حجره‌دن باشلاديغنى اثباته چاليشمش وبوراده سرد ايلديكى دلائل مقنعه ويقينيه ايله ترقيات طبيه‌يى تأمين ايتمشدر .

(ويرخوو) بواثرنده ديبوردى كه : « فنك حال حاضرنده اويله خيالات وعندياته قاپيلماملىدر . مساعئ فنيه ايلريله‌دكجه آكلايوب تقدير ايده‌جكزكه بوخصوصده شايان اعتماد اولان يالكز مشاهده وتجربه‌در .

« صوكره صوكره ، توافر سعى وغيرت ايله برفيزيولوژئ

مرضى تأسيس ايديله‌جك ، برمعمورهٔ طب فنى وجوده كله‌جك و اشته بو معموره‌نك الك مهم مداين مشكله‌سى‌ده تشريح مرضى وتحريات سريريه اوله‌جقدر . »

دها صوكره « علم مرض حجروى » اثركزينى جيقدى ؛ (ويرخوو) بواثرنده حجره‌يى هيولاى حيات كبى قبول وتلقى ايدييور وبوتلقيسيله ساحهٔ فنده پك ثمره‌دار ووسيع برتحول حاصل ايدييوردى ، اشته اوتحولاتك احتوا ايلديكى افكار شامله وكليه حياتيون واطبانك بدرقهٔ فيضا فيض تفكرات وتحرياتى اولمشدر .

استقامت فن وحكمتى بووجهله تعيين ايدر ايتمز ، (ويرخوو) شايان دقت برچوق تحريات فنيه‌يه قويوليور ، تشريح وفيزيولوژئ مرضى‌يه بيوك براهميت ويره‌رك هرخسته‌لغك آفات عنصريه‌سنى تعيينه چاليشيور وهمان دائماده موفق اوليوردى . صوكره‌لرى حفظ صحت عموميه‌يى مستفيد ايدن تحرياتى خلق (ويرخوو)ك مجلوب ومفتون حميتى ايتمشدر .

ويرخوو يالكز عالم ، تحرير دكل ، عينى زمانده مكمل بر علم بشر متخصصى ، بر آثار عتيقه منتسبى ، حتى يورولماز و بيقماز برسياسى ، برغزته‌جى ايدى .

برلين (شاريته) خسته‌خانه‌سنده‌كى خدمت طبيه‌سندن انفكاكى اوزرينه آلمان هيأت طبيه‌سنك ابرام واقداميله (وورچبورغ) دارالفنون طبيسى تشريح مرضى معلملكنده بولنمش ، صوكره‌ده برلين مدرسهٔ طبيه‌سى معلملكنه اصعاد ايدلمشدر .

(ويرخوو)ك آثارى ، مأثر عرفانى يالكز آلمان اطباسنى دكل ، بتون جهان طبابتى مستفيد واحيا ايتمش ، حتى بوكو-

نکی معلمین طب جهانك برچوغی وقتیله اواستاد ذی کمالك تلامیذ فضل وعرفانی صره‌سنده بولنمشدر. (ویرخوو) مملکتنك سیاست عمومیه‌سنده‌ده پك بیوك بر تأثیر اجرا ایتمش ، حتی آن وفاتنه‌قدر رایخشتاغ مجلسی اعضالغندن انفکاك ایتمه‌مشدر . بوقوجه عالمك کرسیٔ خطابت سیاسیه‌دن کرسیٔ تدریسه ، غزته اداره‌خانه‌سندن تجربه و تحری عملیاتخانه‌سنه قوشوب دورمسی جداً ظریف برحمیت فکریه‌نك تظاهرات ترقیپرورانه‌سنی ابراز ایدردی ....

***

(ویرخوو) ك طبیعت نزیهه‌سی ، تواضعی ، خصوصیله حقیقتپرستلکی ، الزام و اقناعی پك بالا ومؤثر ایدی ؛ حتی معهود « تناسل طوعی ـ تناسل بنفسه » مسئله‌سنی رداً ایلری‌سوردیکی « هرحجره اوّلجه موجود برحجره‌دن وجودیاب اولور . » قانون عمومیٔ حیاتیسی معارضی مشهور (شارل روبه‌ن) ی اودرجه صارصمشدی که قوجه (شارل روبه‌ن) (ویرخوو)ی دوئللویه‌دعوته قدر چیقیشمشدی؛ (ویرخوو) ك بوجدالجویٔ ناهمواره ویردیکی شوجواب نه‌قدر اصیلانه‌در : « میدان فن وهنرده ایدیله‌جك دوئللولرك سلاح وآلتی فکر وقلم وسرمایهٔ عرفان ، حکم وشاهدی‌ده بتون ارباب علم وفضل جهان‌در .. » .

۱۸۷۰ وقایع حربیه‌سی اثناسنده (ویرخوو) ، مورخ شهیر (مومسه‌ن) و معلم (دوُدوبوا ـ رایموند) ایله برابر ، فرانسز علیهدارلغنده بولنمش وشو وضع سیاسیسی فرانسه ارباب علم وکمالنی زیاده‌سیله داغدار ایتمشدی ... فقط قدر شناس عالم بوندن برقاچ سنه اول تشکل ایدن برقونغره‌ده معلم

شهیر (بوشار) ودها برچوق فرانسز اطباسیله پك صمیمانه کوروشه‌رك شو معذرت خاطر نوازانه‌یی سرد ایلمشدر : « ۱۸۷۱ وقایعنده فرانسه‌یه قارشی حسیات شدیدهٔ خصمانه ابراز ایتدیکم سویلنوب دورویور ، بکا اسناد اولنان سوزلری سویلدیکمده شبهه‌لی‌یم . فقط اویله مشوش زمانلرده انسان نه سویلدیکنی بیلیرمی ؟ بالفرض سویله‌دمسه دخی بوکون او سوزلردن نکول ایدییورم . بنم فرانسه‌یه قارشی هیچ بر بغض وعداوتم یوقدر ، هله فرانسز علما وفضلاسنی پك زیاده تقدیر وتکریم ایدرم ... »

معلم (ویرخوو) ك اك شایان تقدیر برمزیتی‌ده ترقیات وکشفیات متتابعهٔ فنیه‌یی تعقیب ایله انتقاد وقبول ایلمسیدر . برچوق اختیار وسالخورده متفننلرده کورولن وهردورلو تجددات وکشفیاته یابانجی ، حتی بدبین برنظرله باقمقدن عبارت اولان شائبهٔ معیوبه‌دن (ویرخوو) مصون ومعرادر ؛ او ، هرکشفی ، حقیقتنه کسب اطلاع ایلدیکی هر فکری بلاتردد قبول ایدردی : حتی آلمانیاده پاستور نظریات جدیده‌سنی مستحق اولدیغی تقدیر وآلقیشلرله سلاملایان ایلك عالم جدی (ویرخوو) ایدی ...

***

خلاصه : معلم (ویرخوو) بتون حیاتی مساعی ، شرف ، ترقی ، محترمیت ایچنده کچیرمش وبو دور مدید اثناسنده بشریته ، فنه ، علم ومسلکه ، خصوصیله آلمانلغك ترقیات فکریه وفنیه‌سنه اونودولماز ، ابدی وپایدار خدمتلر ایتمشدر . بوخدمتلره قارشی ، بتون جهان فن ایله برابر ، آلمانیا او هیکل دهاء وفعالیتك قارشیسنده هفته‌لرجه ال چیرپمق ، حتی

ایمپراطورینه قدر اوکا اك صمیمی تقدیرات حسیه کوسترمك اوزره دکرلی وشایان تذکار برمقابلهٔ شکرانیه‌ده بولنمشدر .

(ویرخوو) شو اختیارلق زماننده ، کچنکی ۱۹۰۰ معرض عمومیسی مناسبتیله پارسده انعقاد ایدن بین‌الملل طب قونغره سنه‌ده ریاست ایتمش و اوراده آلقیشلر ، تقدیرلر ایچنده صوك برعمر مسعود پیرانه کچیرمشدر ؛ ذاتاً کندیسی برچوق سنه‌لردن بری پارس طب آقاده‌میسنك مشارکین اجنبیه‌سندن ایدی .

کچن سنه وقوع وفاتی بتون آلمانیایی آلام و تأثراته غرق‌ایتمش ومطبوعات طبیه وسیاسیهٔ جهانده مدید برواویلای تلهف حاصل ایلمشدر ... اشته بزدخی بومناسبت مؤلمه ایله شوقیصه‌جق ترجمهٔ حیاتیه‌سیله رسمنی (نوسال) مزه درج ایدرك بواستادکل محترمه قارشی ابراز آثار حرمت وتعظیمه مسارعت ایدییورز .

وبا استاتستیق رساله‌سی

احصائیات ومشاهداتك شو صوك سنه‌لرده آلدیغی اهمیت ومقایسهٔ احوال صحیه ایچون ابراز ایلدیکی حس خدمت ودلالت هرکسجه معلومدر . قارشیسنه بر استاتستیق دفتری آلان آدم اومسئله حقنده مجمل ، ملخص ، عددی معلومات ایدیندیکنه وبونی‌احوال واحصائیات اولیه ایله مقایسه ایدرك ترقینك درجهٔ وسعت وصورت تحققنه یاقیندن کسب وقوف ایدر .

بزده ده احصائیات عموم دوائر رسمیه‌جه قبول ایدلمش وتطبیقات فوائد بخشاسندن استفاده ایدیلمکه باشلانلمش ایسه‌ده خصوصیله حفظ صحت عمومیه‌یی منفعتدار ایدن احصائیاتك اك مکملی ، اك موافق شرائط اولانی ایکی اوچ سنه‌دنبری نشر اولنمقده اولان درسعادت دوائر بلدیه وفیات استاتستیق جدولی ایله کچن سنه نشر ایدیلن « ۱۳۱۷ سنه‌سی درسعادتده ظهور ایدن وبا خسته‌لغنك استاتستیقی » در .

شهرامین حصافت قرینی دولتلو رضوان پاشا حضرتلرینك همم عالیلری وخصوصیله مقتدر ، فعال ، غیور اساتذهٔ فنك ادارهٔ مهارتی اثریله ظریف ، دلنشین برطرزده ترتیب وطبع ایدیلن بو اثرك مطالعه‌سی ایله وبا اثناسنده حکومت سنیهٔ مشفقه‌مزك لطفاً صرف ایتدیکی مساعیٔ جزیله ، اومهم وجسیم غیرت وهمتلر نظرتقدیر وحیرت اوکنده بتون عنعنه وشعشعه‌سیله تحقق وتجلی ایدییور . کوروایورکه : حفظ صحت عمومیه ،

علم امراض ، باقتريبولوژى ، علم امراض استيلائيه ، تطبيقات تطهيريه وتنظيفيه كبى مهم شعبات فنونك امتزاجيله حصولياب اولان ترقئ عالى‌يى افاده ايدن هر مشاهده نامه عادتا برعلم امراض تدقيقنامه‌سى ، مهم برفصل دقت واهتمامدر . خسته‌نك احوال صحيه‌سى ، مرضك منشاء ابتدائيسى ، آفاتك موقعى ودرجه‌سى ، درجهٔ حرارت ، نبض ، هركون ويريلن علاج واجرا ايديلن تداوى ، خسته ايله برابر قوردون آلتنه آلنان اشخاص ، بواشخاصك احوال صحيه‌لرى، تطهير وتبخير ايديلن محال واشيانك تفصيلات نوعيه وعدديه‌سى ، باقتريبولوژى معاينه‌سنك صورت اجراسى ونتايجى ، مضاد وباء مصلك شرينغه ايديلوب ايدلمديكى، خسته‌لغك كيفيت سرايت وانتشارى، دها برچوق تفصيلات لازمه ، حاصلى هيچ برشى، هيچ بر دقيقه اوتوتولمامش وبودفتر احصاً ، عادتا مهم ودقيق برمشاهده نامهٔ طبى حالنه افراغ اولنمشدر .

وبا خسته‌لغنك موزع وواسطهٔ انتشارى اولدقلرى فناً تحقق ايتمش اولان فاره‌لر حقنده اتخاذ اولنان تدابير دخى آيريجه هر مشاهده‌نك ذيلنده ذكر ايدلمش بوندن باشقه خسته‌لغك اثناى سيرنده شبهه‌لى اوله‌رق تحت ترصد وتحفظه آلنان وبالآخره خسته‌لقلرينك وبا اولمديغى تحقق ايله‌ين مرضا دخى آيرى آيرى وصورت ورود واحوال مرضيه‌لريله برابر برفصل مخصوصده ذكر وبيان اولنمشدر .

مقررات صحيه‌دن اوله‌رق بالعموم دوائر بلديه داخلنده موقع تطبيق واجرايه وضع ايديلن تدابير صحيه وتطهيرات فنيه دخى يكان يكان ذكر وبيان اولنمش وبو سطورك معاينه‌سيله انظار حقيقت وتقديرده تجلى ايله‌ين هممات بر كزيده حقيقة « جسيم » و « مهم » اطلاقنه شايسته وسزاوار بولنمشدر .

يوزلرجه قنطار كيرچ ، كيرچ قايماغى صرف ايدلديكى كبى الك ايى اصول دفع تعفندن اولان فورمول بخارى ايله تطهير مساكن ايديلمكه بيله مراجعت اولنه‌رق پك جدى ، عام وشامل نتايج حسنه اقتطاف ايدلمشدر .

اثرك نهايتنده وبا خسته‌لغنك درسعادتده ظهور وانتشارى حقنده تدقيقات فنيه ايله بو خسته‌لغه دائر بعض مشاهدات ومطالعات صحيه بيان ايديلدرك مرضك طبيعتى ، كيفيت سرايتى، اشكال سريريه‌سى ، صورت سيرى ، تطبيق ايديلن تدابير واجرآت صحيه‌نك كفايت ونتايجى ، تداوى وتدابير شافيه وواقيه‌سى بليغ وموجز بر طرزده افاده وتصريح ايدلمش و شو مهم ترقئ صحى مؤسسات ومجالس صحيه‌مزك شايان افتخار بر غيرت بالاترينى اعلان ايلمشدر : « وبانك موجب اولديغى وفيات حكمفرما اولان استيلانك درجهٔ شدتيله متناسب اولوب ازمنهٔ سابقه‌ده والحالة هذه هندستانده حكمفرما اولان بيوك استيلالرده وفيات يوز التمشدن طقسانه قدر چيقمش ايسه‌ده درسعادتده ظهور ايدن اشبو خفيف استيلاده وقوع بولان ٢٦ مصابدن يالكز سكزينك وفات ايتمش اولمسنه نظراً وفياتك يوزده اوتوز بولنديغى تبين ايدر . »

حاصلى سايهٔ همايوانهٔ حضرت ظل‌اه اعظميده ساحهٔ تطبيق واجرايه وضع اولنان اصول وتدابير صحيه‌نك مرأت توصيف وبيانى اولان بوانر احصائى ازهرجهت اصول وترقيات حاضره‌يه مطابق وبويولده‌كى احصائيات غربيه‌نك بيله برچوغنه فائق كورولمش وترتيب ونشرى خصوصنده بذل همت وغيرت بيوران ذوات كرام درايت اتسامك مساعئ مبروره وجزيله‌لرى سزاور تقدير فراوان وشايستهٔ مزيد شكران بولنمشدر .

بشيك اطرافنده

« اك بيوك ميدان معركه بشيكدر. »

مينى مينى چوجغنك مهد آرامشنه نظر انداز اولان برنينه‌نك اوآنده‌كى دويغوسى، حسى نه قدر طاتلى اميدلرك مرآت تجليسيدر. بونظرهٔ شفقت ومودتك اوسيماى صفوت اتماده نه بديعه‌لر، نه تجليلر آراديغنى كوروب آكلامامق قابليدر؟ اشته هردورلو صداقتلرى ايثار وانفاقه مهيا اولان بومهربانئ مادرانه‌يى آيدينلاتمق، والده‌لرك بوشايان حيرت وتقدير حسيات شفقتلرينى هردم مترقى برفن عالينك تلقيناتنه وسيله ايتمك، آننه‌لره اولادلرينه صرف ايلدكلرى اهتماماتده نه‌قدر قصورلر، تراخيلر ايقاع ايلدكلرينى كوسترمك وشوانسان ياورولرينك محافظهٔ صحت وحياتنه تعلق ايدن خصوصاتى ايجه اوكرتمك ايچون هرآن وزمان سردوبيان نصايحدن كيرى دورماملىدر؛ چونكه مملكته ايديله‌جك اك بيوك خدمت بو استقبال آدملرينك صحتلرينه دائر بيان مطالعه‌در. بناءً عليه، شومطالعات ومعروضات ايله برقاچ چوجغك حياتنى قورتاره بيليرسه‌ك بزم ايچون نه‌بيوك بختيارلقدر.

يكى دوغان برچوجغك قدومى عائله‌نك مدارسرور ونشاطيدر، (ويقتورهوغو)نك مشهور برمنظومه‌سنده ديديكى كبى: چوجغك قدومنى عائله سرور صيحه‌لريله قارشيلار، بشيكدن پاريلدايان اوايكى مينى مينى طاتلى كوز بتون كوزلرى ايدينلانير. »

طفل نوبديدك تازه ياناقلرنده بديدار اولان آثار صحت، دوداقلرنده، كوزلرنده اوچوشان غازهٔ تبسم هركسى، خصوصيله « آننه »يى نه قدر سويندريرير!... فقط بردن بره، هيچدن برسبب ايله اوكلكونى ياناقلر صاراروب صولار، بربرينه كچر، كوزلر انجلاسنى غائب ايدرك چوقورلاشير، ياوروجغز كيتدكجه ضعيفلار؛ بوحالده زواللى والده‌نه مظلم، نه خسران انكيز انديشه‌لره دالار، نه مؤلم خلجانلره، نه شديد اضطرابلره دوچار اولور!... اوضعيف، اوجيليز مخلوقك حياتى عادى برسببك، برهيچك سوندوره‌بيله‌جكى برقيغيلجيم، برشرارهٔ ناچيز كبيدر. چوجقلرده هرهجوم مرضى برغايهٔ نحوست انكيزه ايره‌بيلير، بوآنى حمله‌لرك تهاجمات شديده‌سنه قارشى وسائط مدافعه‌مز يوق كبيدر: ذاتاً « طبابت طفليه » حفظ صحتدن عبارتدر. اشته بوضعيفلك، بونازكلك ياوروجغنك سلامتى ايچون حياتنى بيله فدايه آماده اولان آننه‌لرى مأيوس ايديبيور؛ ايتسه‌ده يرى واردر: چونكه چوجغك استقبال صحيسى، بنيهٔ آتيه‌سى حياتك ايلك دورنده‌كى تقيدات صحيه‌يه، ويريله‌جك تربيهٔ ماديه‌يه تابعدر.

شيمدى، بومشفق، بوصادق مربيه‌لره: « اونازك وانجه حياتلرى قيران، هدر ايدن هپسنزك بيلميه‌رك، آكلاميه‌رق، كويا ياورلريكزى صيانت ومحافظه ايتمك فكريله صرف ايلديككز امكار، غيرتلردر. » ديسه‌كز تعجب وحيرتلرندن شاشيروب قاليرلر! فقط، حقيقت حال بومركزده‌در. ايلك ياشلرك تربيه وتنميه‌سى خصوصنده تطبيق ايديلن بعض اصولك عبثلكى، بيهوده‌لكى نه‌قدر آشكاردر؛ يكى دوغان اولادلرينك ياشادقلرينى، كوزل كوزل بويويوب آدم اولدقلرينى كورمك

ایسته‌ینلرك اوزوالیلره چکدیردکاری اشکنجه‌لر ، اضطرابلر کوز اوکنه کتیربلیرسه بو آرزو ایله اومعامله آراسنده‌کی تضاد، اومنطقسزلق ، اومحاکمه‌سزلك عبرت آمیز اولدیغی قدرده ایکرنج کورولور . اوت ، بو بر حقیقتدر : بشریت تامهد ظهورندن بری اولادینك نشوونمای مادیسنه انکل اولمق ، اونی هردورلو اسباب ضعف وهزاله معروض بولندیرمق خصوصنه مصرانه چالیشمقده‌در .

***

ظن اولنورکه بدایت خلقتده ، مدنیتك ایلك دورلرنده چوجق عادتا برنبات کبی حال طبیعیسنه براقیلمش وکندی کندینه بویومکه آلیشدیرلمشدر . خیر ، اویله دکل ؛ غرب برسوق طبیعی اك وحشی اقوامی بیله یاورولرینی طبیعیلك خلافنده یتیشدیروب بویوتمکه سوق ایدییور : اقوام وحشیه مینی مینی یاورولرینك قفا طاسلرینی صیقیشدیرییور ، عادتا خامور یوغورورکبی ازوب بوزویور وبوطرز ایله چوجقلرینك باشلرینی دها کوزل برشکله صوقمق هوسنه دوشویورلر . آفریقای جنوبینك برقسم یرلیلرنجه اك کوزل باش کله شکری یچمنده ومخروطی اولانلردر . سیبریاده‌کی قیرغیزلر آللریله چوجقلرینك بورونلرینی باصه باصه یاصیلاشدیرییورلر : بورون قیصه و یاصی اولیور ، کوز چوقورلرینك کناری بربرندن اوزاقلاشه‌رق کنیشله‌یور ، الماجقلر دخی چیقیقلاشیورلر .

بوکبی فنا عادات یالکز وحشیلرده بولنمایور : اوروپاده فرانسه‌ده ، آلمانیاده دخی وار ... نه حاجت ، چوجقلرك باشلرینه کچیریلن صیقی، طار طاقیه‌لر حالا نظر تأسفمز اوکنده

صیریتوب دورمایورلرمی ؟ ایشته قرارکاه تفکر ومحفظهٔ عقل وادراك اولان برعضوی صیقیشدیروب بوزمق وچوقورلاشدیرمقدن عبارت اولان بو برباد عادتلر دماغك وظائفنی ، نشوونماسنی اخلال ایدرك چوجقلری آلیق ، عقلسز ، بودالا ایدییور .

***

معهود قونداقلر دخی حالا مینی مینیلرك اونازك ونازین وجودلرینی صیم‌صیقی ، طورطوپ ایدوب دورویور . بو برباد آلت ، طفولیت بشریه‌یی نه‌قدر متضرر ایتمشدر . تازه ، یومشاق ، نرم ونازین بروجودی چکه چکه باغلامق ، عادتا قالبه دوکرکبی صیقیشدیرمق نه‌قدر شاشقینجه‌سنه برحرکتدر. حتی اسوچلی بر مؤلف ١٨ نجی عصر میلادیده اسوچده سنه‌ده یدی سکز یوز چوجغك بویله آننه الیله بوغوله‌رق أولدورلدیکنی بیان ایدییور .

« سربست حرکات ایله بدنك تبدیل شکل ایتمسندن خوفاً وجود تضییق آلتنه قونوله‌رق یچمسز براقیلمقدن استعجال کوستریلیور . سقط قالمامق ایچون بدن اختیاری اوله‌رق حرکتسز براقیلیور . دینیلیورکه « چوجغك ایلك صداسی فریاد و فغانیدر . » اوت ، پك دوغری ؛ چونکه دها آن تولدنده ازعاجاته باشلانیلیور و چوجغك والده‌سندن ایلك نائل اولدیغی هدیه زنجیر اسارت، ایلك تداوی اشکنجه ومحنت اولیور [١] . »

قونداق عبث اولدقدن باشقه براثر وحشتدرده . چوجق

[١] صحتمای نوزاد ـ قونداق ، بشیك، آمزیك ـ دوفتور بسیم عمر

قونداق نامنی آلان بوصاییسز ، حسابسز بزلره بعضاً اوقدر زیاده صاریایر که یوزی احتقان علامتی اولمق اوزره مورلاشیرده ابوین بوحالدن بر پارچه اولسون مراق وتلاشه دوشمزلر ؛ زیرا هپسیده چوجقلرینك « موم کبی دوغری » اولمسنی ارزو ایدرلر . چوجغك باجاقلرینی موم کبی دوغری قیلمق ، چوجقلرینی سوبك قوللانه‌رق تمیز بولندیرمق فکر سقیمیله قونداغه صیم صیقی صارارق زواللی معصوملری « فتق » علتنه اوغراتان والده‌لره ، سوز آکلاماز باجیلره ، نصیحت قبول ایتمز أبه‌لره چوق ، همده پك چوق تصادف ایتدك .

چوجق یوواسی اولان بشیکلر چوق کره برر « حبسخانهٔ اطفال » کبی اولیور . پك‌دار ، تخته کهله‌سی وسائر موذیاته مقر اولان بشیکك اوزری‌ده صیم صیقی اورولمش بزلرله اورتولیور ، ایچنده اولان مینی مینی ایله برلکده اطرافی باغیرداق نامنی آلان اوبیتمز ، توکنمز باغلرله صاریلیور . بویله بر بشیك «مزار» و« داربوار » توصیفندن باشقه نه‌یه لایقدر ؟

***

هله چوجق بر آز خسته‌لانسین ، بر طوفان معالجات قوپار؛ آننه‌لرده تجلی ایدن غریب برمیل و آرزو خسته‌لنی دائما غریب و اسرار انکیز شیلره عطف ایتدیریر : جینلر ، پریلر عفریتلر ، کونا کون خیالی شیلر اتهام اولنور وبونلری قاچیرمق ایچون چوجغك باشنه صوغانلردن ، صارمساقلردن ، صاییسز چوره‌ك أوتندن ، قرق‌دکان سوپورونتیسندن چیقینلر، بوجك بانی ، حمام آناسنك کوچکی ، نعلینی وسائر عقله کلمه‌ین بیك دورلو شیلر طاقیلیر ؛ قورشونجیلره ، باقیجیلره ، فالجیلره ،

قیرپه‌جیلره قوشولور . سیم سیاه لکه‌سز طاووقلر ، خروسلر کسیله‌رك قانلری چوجغك اوته‌سنه ، بریسنه سورولور . حتی ییلان باشلرندن مشکل آصقیلر ، قلاده‌لر ترتیب اولنور ، « آقروم » اولمش دییه آرقه‌سی کسدیریلیر ، دها بیلمم نه شاشقینلقلره صاپیلیر . مع التأسف بوکبی احوال ، بوکون بیله، خلقك پك آز اولمیان جاهل قسمنده ظن اولندیغندن چوقدر .

***

اوت ، چوجغنه‌ایی باقمنی بیلنلرنه قدر آزدر . تدبیرسزلکلر ، سوس ، شعشعه کبی بیهوده مقصدلرله نوزادلرك حیات وصحتی اخلال ایدیلیور . چوجغك دوداقلری طرافنده‌کی سوت دامله‌لرینی بیله سیلمه‌یورلر . تمیزلکدن پك قورقولیور ، اوشوتمك قورقوسیله چوجغك باشنده پیسلك وافرازاتدن تشکل ایدن قابوقلره طوقونولمایور بیله . هله بانیولردن وبأقدر چکینیلیور ، چوجغك دیشلری سوررکن نازك دیشن أتلرینه برچوق یاقیجی ومخرش شیلر سورولویور .

صوکره مینی مینی‌یی زور ایله یوروتمك زمانی کلیور : ایپ ، چیقربق ، آرابه ، آصقی کبی واسطه‌لرله یورومکه آلیشدیرلمق ایسته‌نیلیور ، اوضعیف وناتوان باجاقلر نهایت مقاومتسزلکدن بوکولیور ، اکیلیور ، حتی چوق کره قیریلیورده ینه ابوین شواصرار خود کامانه‌لرندن وازکچمه‌یورلر.

چوجغك اوطه‌سی اوك اك قویتی برکوشه‌سنده اولمق اوزره انتخاب ایدیلیور : قاپولر، پنجره‌لر قاپالی ، نه هوا وار، نه ضیا. ذاتاً اوطه دخی چوجغك جرمنه کوره انتخاب ایدلمش: زواللی یاورو ، قضارا دیشاری چیقاریلسه بیله، آرقه‌سنه بربری اوستنه

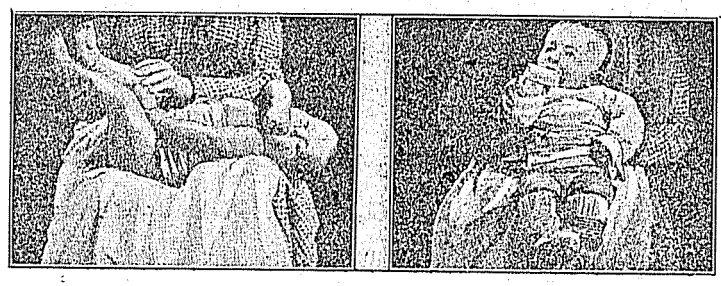

چوجغك كيديرلمسى

كيديريله‌جك چوجق يابك اولور ، ياخود برايكى ياشنده برچوجق .

بيكارى ناصل كيديرملى ؟

بيكار اوچ درلو كيديريله بيليرلر :

١ — قونداق . — قونداق بربز كوملكدن عبارتدر ، بوكوملكك يكارى اوكجه‌دن برفانيله يلكك يكارينه صوقوله‌رق دپسى برلباس حالنه قونولور . بويكاردن چوجغك مينى مينى قوللرينى قولايجه كچيرمك ايچون ، ايك كوللرده چوجغك اللرينه مقوادن ياخودقالينجه كاغددن بوينوز بيچمنده بررقوللق كچيريلير . صوكره قوللرينه پيكه‌دن برلك كچيريله‌رك وجودك يوقارى طرفى آرقه‌دن آچيلور و اويلوقاردن بوقاريده دوران اوچ پارچه ايله ايبيدن ايى‌يه اورتولمش اولور . بناءً عليه ، بوبز كوملكه « يلك » نامى ويريله بيليير .

صوكره چوجق قارنى اوزرينه ياتيريلير وكيديريلن البسه‌دن هر برينك ايكى پاريسى برى برى اوزرينه كتيريله‌رك آرقه ايچه اورتولور . چاپرازوارى وجودك آشاغى طرفى مثلث و اوچ كوشه‌لى بوكولمش بربز ايله مثلثك ذروه‌سى چوجغك باجاقلرى آراسنه كلك اوزره‌چپ‌چوره اورتولور . صوكره قوللرك آلتنده قالمق اوزره بدنك اطرافنه بريوك برده پامق بزصاريلير وبو بزلرك آشاغى طرفلرى سربست برحالده ياخود قويريله‌رق آياقلرك آلتنه كتيريلير ، بزلر بلك اورتەسنده ايكنه‌لنجه برنوع طوريه بيچمنى آلولر . بواصولده قوللر تماميله سربست‌درلر . بزلرزياده‌جه صيقيشديريلمزلرسه آياقلرده آرچوق قيصيلدايه بيليرلر .

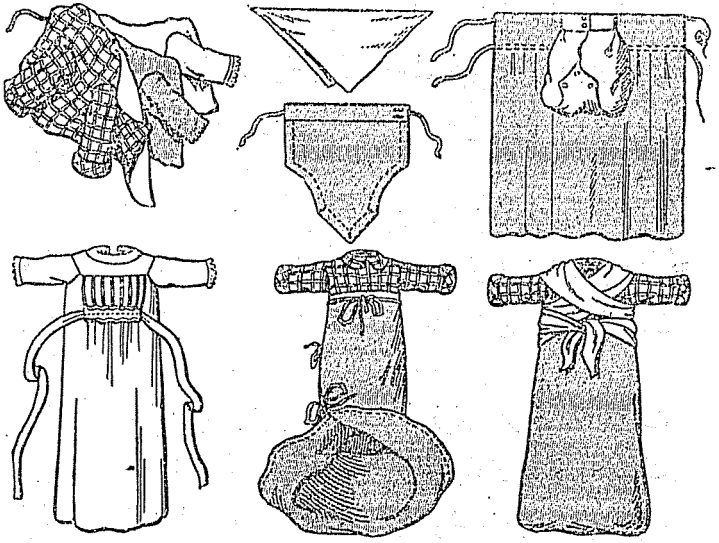

قابانمش كولوت وفانيله اتكلك . — ايپ منديل ايله قاپاديلمش كيجه قونداغى

قونداق بزى . — كولوت (قيصه طون) ايله كيجه ايچون يوك قونداق

برى برى اوزرينه موضوع . ياسكار (كوملك ، فانيا ، پيكه) — انتارى

٢ « الكايز اصولى » : بواصولده بزيرينه شونلر قائم اولمشدر . ١ — قونداق بزينك اوزرندن صاريله‌جق فانيله‌دن قيصه برطون (كولوت) ؛ ٢ — يكسز برفانيله انتارى ، بزويا پيكه‌دن يكانى برانتارى ، بوانتاريلرك ايكيسى‌ده پك اوزوندرلر . بواصولده چوجغك آياق وباجاقلرى بوسبتون سربست قالير لر .

٣ « قاريشيق اصول » : بعضيلرى يوقاريده كى ايكى اصولى‌ده قوللانيورلر : چوجغى كيجه‌لين قونداقلايورلر . كوندوزايسه انتارى كيديره‌رك سربست براقيورلر . فنجه الكزياده معقول سومنطقه موافق كوروان‌ده بواصولدر .

بيكى قونداقلايوب كيديرمكدن مقصد : ادرار وپيسلكارى چوجغك دريسيله اوزون برمدت تماسده بولنديرمامقدر ، بومقصده رعايت ايديلمزسه چوجغك اوته‌سنده بريسنده ، قيصيق يرلرنده پيشيكار حتى چيبانلر حاصل اولور . بومحذورلرك اوكسنى آلمق ايچون چوجغى قونداقلارك قيصيق يرلرينى برپارچه تميز اشاسته ايله پودرالامنى اونوتماملدر . شونى ايچه بيلملدركه بك دها برايكى آيلق ايكن بيله تميزلكه آليشديريله بيليير : بوكاموفق اولمق ايچون چوجغى ايلك كوتلرده آزفاصله‌لرله دفع حاجت ايتديرملى وكيت كيده بوفاصله‌يى اوزاتملدر .

قونداق قوللانيلديرسه دائما بزلرك پك‌دار اولمامارينه وباجاقلرك برى برندن آيريلمش اولمارينه دقت ونظارت ايتملى ؛ يوقسه باجاق واويلوقلرك چيقيق يرلرنده بزلرك تماس وتخريشلريله يارەلر پيدا اولور .

كوچوك چوجقلرى ناصل كيديرملى ؟

چوجقلرك صيقى‌صيق نزله اولمامارينى تأمين ايچون : اونلرى هركون صوووق صوايله يقايه‌رق تحولات حرارتنه شدت مواسمه آليشديرملى ؛ ٢ — چوجغى كيديريركن اوالبسه‌لرله اوينايوب قيصيلدانه بيلمسنى تحت تأمينه آلمق وقوشوب كزدكدن صوكره برپالتو كييوب كييه‌ميه‌جكنى اولدن تعيين ايتملدر .

برچوق آغیر البسه‌لر کیدیریلیور ؛ هوادن، ضیادن قورقولیور؛ طهارت ونظافتدن اثر بیله یوق . اصل غریبی شوکه بوخوف واجتنابدن مقصد : چوجغی صاغلام ، دینج ومقاوم قیله‌رق خسته ایتمه‌مك ایمش .

بو فنا اصوللری ، کوره‌نکلری ، اعتیادلری براقملی . « قونداق ایله کلن کفن ایله کیدر » دیرلر ؛ ضعف ابتدائی برمرض دائمیدر؛ چوجقلرنده ایی بسله‌نیلمه‌ین ، جیلیز قالان زواللیلر بتون حیاتلرینی خسته‌لق ایچنده کچیریرلر .

طبابت ایی چوجق بسله‌مه‌نك طرزینی هر زمان تعریف وبیان ایدییور: اوطه‌کنیش، هوادار وضیادار اولملی ، بشیك اوك جریان هوایه معروض اولمیان برکوشه‌سنه یرلشدیریلملی ، اوزرینه موذیاتی کچیرمیه‌جك قدر اینجه برتولبند ویاموسلن پرده اورتولملی. قونداقده کنیش اولملی، ایچنده بیکك اللری، قوللری، باجاقلری ، آیاقلری سربست اوینامالی ، قیمیلدامالی ، بویومالی ، شکل طبیعیسنی آمالی ، بشیك دخی ضیایی آرقه واوکدن آمالی: یانلردن آلیرسه چوجق شاشی اوله‌بیلیر . بیکك اویونجاقلری اوجی‌سیوری، سمدار بویالرله بویانمش شیلر اولمالی؛ چونکه اویله شیلر النه کچن هرشیئی آغزینه کوتورن بومینی مینی مخلوقی اینجیدیر . بویله برچوجق برآز بویور ، مندرك اوزرنده اوتمه‌یه بری‌یه سورونمکه باشلار وبوواسطه ایله اتلرینی ، بل کمیکلرینی قوتلندیرر ، صوکره آیاغه قالقمغی‌ده اوکرنیر ، نهایت یورور . بیکك بوکبی حرکاتی بوسبتون طبیعته ترك ایتملی ، ایلیشمه‌ملی ، چونکه بوخصوصده‌کی سرعت وتعجیل پك فنا نتیجه‌لر ویرر .

***

بیك بویومك ایچون بسلنملی ، غذا آلملیدر . چوجغك

اك قولای واك چابق هضم ایده‌جکی غذا « آننه‌سوتی » در ، چونکه اوبیکه لزومی اولان هرشی آنده مندمجدر ؛ بناءً علیه برآننه‌نك اك متحتم وظیفه‌سی چوجغی امزیرمکدر : بوبرقانون طبیعیدر . سوت، آننه‌ایله چوجق آره‌سنده برابطهٔ طبیعیه‌در . بوزابطه خللدار اولنجه چوجق‌ده، آننه‌ده هدروپریشان اولورلر. کچن عصرده ارضاع صناعی ایله بسله‌نن چوجقلرده وفیات یوزده طقسانی آشمشدر . بوکون بیله والده سوتیله بسله‌نن چوجقلرده وفیات یوزده (١٥) ایکن امزیکله بسله‌ننلرده یوزده (٣٢) در .ایشته چوجقلرك بووجهله تلف وضیاعندن مسئول ومعاتب اوله‌جقلر ، ینه والده‌لردر ؛ بلا سبب صحی چوجغی امزیرمکدن یوز چویرن برآننه ، پك آغیر وبیوك برمسئولیت آلتنه کیرییور دیمکدر .

اولدن بری قوالانیلان
اك فنا آمزیك

چوجقلری ، هرکسی ، بتون بشریتی قادینلغه مفتون ومنتدار ایله‌ین هپ سوتك ، سوتله توافق وترافق ایدن برچوق اهتمامات مادرانه‌نك تأثیر جلبایسیدر . حتی ازمنهٔ قدیمه‌ده آننه‌لرك چوجقلرینی أمزیرمه‌لری قوانین مدنیه‌یه صوقولمش برمادهٔ مبرمه ایدی . قرون وسطاده اك بالا عائله‌لره منسوب قادینلر بیله چوجقلرینی امزیرمکی اك مبرم بروظیفهٔ فطریه بیلیر وبونکله اعلان فخر ومباهات ایدرلردی . فرانسه قرالیچه‌لرندن بری خسته‌لغی اثناسنده چوجغنك برجاریه‌یه امزیردلدیکنی خبر آلیر آلماز چوجغی یاننه کتیردوب دیاجکنه باصه‌رق امدیکی سوتی کیری چیقارتدیرمش وحیرتلر ایچنده قالان

اطراف وتوابعنه « آننه‌لك حقمی باشقه برقادینك غصب ایتمسنه تحمل ایده‌مم » جواب اصیلانه‌سنی ویرمشدر .

***

کمال تأسفله سویلرزکه سوت‌ننه‌لر کیت کیده چوغالیورلر ، اونلر چوغالدقجه کوناکون فنالقلری‌ده آرتوب‌دورویور .

مرحمت وشفقت انسانیه ایله متضاد اولان شو صنعتك هرکون باشقه بر ترقی کوسترمه‌سنه قارشی اك حکیمانه برتدبیر قادینلرك حسیات رقیقه ونزیهه‌لرینه التجادر : قادین والده اولدیغی ایچون محترم و مبجلدر ؛ والده اولمقدن اك بیهوده بر سببله تجرد ایدن وازدواج وتناسلی عادی براکلنجه کبی تلقی ایدن برقادین اواحترام نسویدن‌نه‌قدر بی نصیبدر ... چوجغنی أوك اك فنا برکوشه‌سنه ، منفعتپرست ، یابانجی برقادینك «یامان اللرینه» ایصمارلایه‌رق کندیسی اذواق واحتراصاتی ، کسلان معتادینی تعقیب ایدن برقادینده « والده‌لك » صفت فاخره‌سندن نه قالیر ؟ غفلت‌وجهل ، کبر وغرور کبی رذائل خلقیه‌یی رفع وازاله ایله وجدانی تنویره ، صفوت فطریهٔ نسایی ، « حقیقی قادینلغی »اعاده‌یه‌چالیشملی‌یز . دوشونملی‌یزکه برقادینك ممه‌لری روحی ، قلبی ، مودتی ، شفقت ومروت جبلیه‌سیدر ، اونی کندی اولادندن‌باشقه‌سنه کوکل‌خوشلغیله ویره‌مز؛ بیك دورلو الجاأت و منافع سوقیله‌ویرسه بیله ، او مظلوم وبینوا یاوروجغز ایسته‌میه‌ایسته‌میه ویریلن او « بیاض داملهلر » دن‌فائده‌کورمز : صانجیلر ، باغرساق التهابلری ، اختلاجلر ، حواله‌لر ایچنده قهروتباه اولور کیدر .

کونده برچوق کره‌لر بوکبی فجایع حیاتیه قارشیسنده متلهف وحیران ، مفتون وپریشان بولنوب دورویورز . محترم

قادینلر ، آرتق وظائف نجیبه‌کزی بیلیکز ، آننه اولدیغکزی تقدیر ایدیکز ؛ بتون برخلقك ، قوجه برامتك روح استقبالی ید تربیه واهتمامکزه مودوعدر ؛ دوشونکز ، سزه نه بیوك برتوجه ، نه‌قدر متعالی براعتماد ارائه اولنمشدر . وظیفه‌کزك بوقیمت بالاترینی حقیله بیلیرسه‌کز برچوق حیاتلرك ، دها خیالپذیر اولمادن هدروامحا ایدیلن یاوروجقلرك قوجه‌مان برر انسان ، برر فردامت اولملرینه همت ایدرك « آننه‌لك » نامنی اك یوکسك مراتب حرمته اصعاد واعلا ایدرسکز .

بو تشویقات وتلقیناتمز ممه‌سنده ، بنیه‌سنده برغلبت وآفت اولمدیغی حالده « آننه‌لك وظیفه‌سنی » کیف وذوقنه دها آزاده سرانه‌قویولمق ایچون‌ترك وتحقیر ایدن مزیت ناشناسلره‌عائددر . یوقسه علیل ونزار بروجودك سوتندن‌طبیعی چوجق‌ده مستفید اولاماز ، اشته اووقت سوت‌ننه طوتمق الیم برمجبوریت حکمنی آلیر . «چوجق آننه‌سی» سوت‌ننه‌یی حفظ صحتك آرزوایلدیکی طرزده اداره ایتملی وچوجغنی «ایل‌النه» اویله کلیشی کوزل‌ترك وتودیع ایتمه‌ملیدر .

آننه‌نك ممه‌سی سوتدن ، غدادن محروم اولسه بیله ، سینهٔ مادرانه‌سنده چارپان‌قلب حارك تماس نرمینی ، شفقت‌ومودتی ، نوازشی ، آغوش صافنك ایلیقلغی‌ده بیکی ایچون آیریجه برغدا ، « مقوی ولاهوتی برسوت » در ، اوندن اولسون یاوروجغی محروم وبی‌نصیب براقماملیدر .

***

هرهانکی برمانعه‌دن ، منطقی‌ومحق برسببدن دولایی والده چوجغنی امزیره‌مز ، ایی ومناسب برسوت ننه‌ده بولامازسه ناچار امزیك-شیشه‌سیله چوجغك بسله‌نمه‌سنه تشبث اولنور .

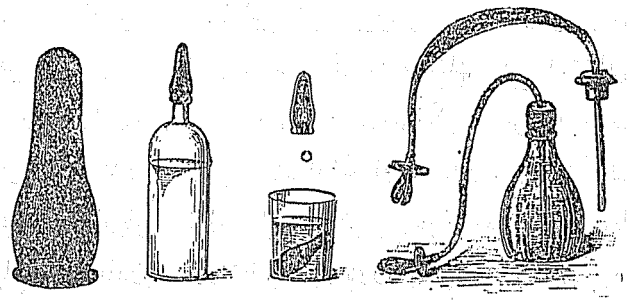

قنا ومضر امزیك ـ قااوچوق بوروده قالان سوت بوزولور وچوجغی اسهاله دوچار ایدر .

ایی وحفظ صحته موافق أمزیك . شیشه‌نك آغزنده‌کی ممه‌باشی لاستیکدن وکوچوك برشی اولوب دائما مضاد تعفن برمایع ایچنده دورور .

چوجغی امزیك ایله بسله‌مك فنا برشیدر : والده ایچون، أمزیکی اداره ایدنلر ایچون یوروجی واوزون برزحمتدر. قوللا-

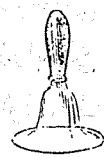

ممه چاتلاغنده قوللانیله‌جق صنعی ممه‌باشی

نیلان سوتده ایسه تره‌یاغی وقازه‌ئین نوزادك هضم ایده‌بیله‌جکی مقداردن فضله‌در . دها بربادی : اله کچیریلن سوت چوق دفعه مغشوش ، قایماغی آلنمش ، ایچنه کرچ، بین سوبیه‌سی، کپك لاپه‌سی وسائر مضر شیلر قارشدیرلمش برسوتدر. بوندن باشقه بوسوتلر سوتجیارك پیس وبولاشیق کوکوملرندن،اولچولرندن، طاسلرندن کچمش ودورلو دورلو میقروبلرله آلوده اولمشلردر . مشهور میقروبجی (میکل) صاغیلدقدن صوکره « ۱۵ » ساعت قدر « ۲۵ » درجهٔ حرارتده طوتولان بر سوتك هرسانتیمتره مکعبنده « ۷۲ » میلیون میقروب بولمشدر . بو میقروبلر سملر وجوده کتیردرك سوتك ترکیبنی بوزویور وچوجقلرده یشیل اسهاللر ، معند هضم خسته‌لقلری حاصل ایدییورلر .

بو میقروبلردن بعضیلری‌ده دوغریدن دوغری‌یه خسته‌لق تخمیدر : معین برخسته‌لق مثلا ورم ، قاره‌حما ، قوش پالازی حاصل ایدرلر . (بروآرددل) متورم براینکك سوتنی ایچن درت بش قیز چوجغنك تورم ایتدکلرینی یاقیندن کوروب آکلامشدر . قوله‌را ، قاره‌حما ، قیزیل کبی خسته‌لقلرده اینك سوتیله کچه‌بیلیرلر .

بوتهلکه‌لردن آزاده بولنمق ایچون سوتی هیچ اولمازسه « ۱۰۰ » درجه‌یه قدر ایصیدوب « میقروبلرینی » ، سملرینی تلف ایتملی ؛ امزیکی‌ده هرأمیشده قایناتلمش تمیز برصو ایله بیقامالی ، (صوکسلمات) آلتی بوخصوصده اپی ایش کورور : ایچنه برقاچ امزیك بردن دیزیلوب تعقیم اولنور .

مع مافیه ، خاطرکزدن هیچ چیقماسون که ارضاعك بوطرزی پك فنادر ، سوء نتایج حاصل ایده‌بیلیر . اك سالم طریق، قانون فطرتی اخلال ایتمه‌مکدر : چوجغی بالذات آننه‌سی بسله‌ملی ، سربست سربست بویوتملی ، هواسنی ، ضیاسنی کسمه‌ملیدر ؛ کورپوز ، صاغلام ، دینج ، یاشایه بیلیر چوجق بسله‌مه‌نك اك بیوك سری بودر . قواعد طبیعیه‌یی ، آرزوی سلامتنشار فطرتی تغییر وتبدیل همان هرزمان مضر ومخرب ، مهلك وخسران انکیزدر . طبیبك اك مبرم وظیفه‌سی بوقانون بدیعك تمامیٔ تطبیقنه نظارت ایتمك وبو خصوصده بیله‌مزلکك ، کوردنکك ، خرافات فکریه‌نك تخریبات ومضراتنه میدان ویرمه‌مکدر .

مكيفاتدن آفيون

طبجه وظيفهٔ متخذه اول‌امرده تشفيه ، ممكن اولمازسه تسليه‌دن عبارتدر . آفيون اولمسه اجراى طبابت ايديله‌مزدى .

« آفيون » دنيلنجه خاطره چيندن ، هندن ، غنودهٔ سكون وعطالت اولان اواقاليم دورا دوردن سوزولوب كان برچوق حكايات نوم‌غفلت خطوراتيمه‌مك قابليدر ؟ پك قيمتدار بر دواى نامدار اولان بوعصاره‌نك سوء استعماليله دماغ بشره آچيلان غير قابل تعمير و ترميم رخنه‌لرى دوشونجه متحير ومتأثر اولمامق ممكنميدر ؟

آفيون يوتولمق ويا توتون كبى ايچيلمك صورتلريله قوللانيلير : آفيوندن حصوله كان سكر ونشئه اولدقجه خوش اولديغندن منتهاى شرقده‌كى اقوام بونى بزم قهوه‌مز ، توتونمز درجه‌سنده وبلكه دها شديد برابتلاى احتراص انكيز ايله قوللانيورلر . آفيون اوزون برمدت قوللانيلير‌سه پك فنا تأثيرلر حاصل ايدر ؛ چينده ، خصوصيله اكابر واعيان بوكا پك دوشكوندر ، آوروپاده‌كى كئول ابتلاسى آفيونجيلغك چينده‌كى تخريباتنه كوره هيچ مشابه‌سنددر . چينليلر آفيونى اوّلا دوا كبى قوللانديلر ، صوكره صوكره ايشى مدهش بر ابتلا درجه‌سنه ايرديرديلر . ايكى عصر مقدم هندستانده يرلشن معهود انكليز تجارت قومپانيه‌سى بونقطه‌ده برچوق

منافع كوره‌رك شو ابتلايى متصل كوندرديكى ميليونلرجه آفيون چوره‌كلريله تشويق ايتدى ، چين حكومتنك منعنه ، شكايتنه رغماً بو تجارت آلدى يورودى . كچن عصرك مبدأنده هند تجارت قومپانيه‌سى چينه سنوى ٢٥٠,٠٠٠ كيلو غرام آفيون صوقويوردى . صوكره صوكره ممنوعيتلر آرتديرلدى ، حتى ١٨٣٩ سنه‌سنده قانتون اوكنده يكرمى بيك صندوق آفيون ـ كه بش يوز ميليون غروش قيمتنده ايدى ـ دكزه دوكولدى . بونك اوزرينه انكليزلرله چينليلر آراسنده بر « آفيون محاربهٔ مشهوره‌سى » باشلادى ؛ طبيعى انكليزلر غالب كله‌رك آفيون تجارتلرينى آرتديردقجه آرتديرديلر .

بوكون آفيون تجارتى بزده ، ايرانده دها ايلريدر . چينه وتجارت صيدلانى‌يه سنوى ميليونلرجه غروشلق آفيون صاتيورز .

***

آفيونجيلق بلاسى بتون آسياده كوندن كونه توسع ايديبيور ، چين حكومتى آفيونجيلغه قارشى اعدام جزاسى ترتيبنه بيله تشبث ايلديكى حالده ينه برفائده كوره‌مدى ، بوكون بيله پكينده هرسوقاقده بش اون آفيونجى دكانى كورمه‌مك قابل دكلدر . چينك بيوجك شهرلرنده خلقك اونده برى آفيون مبتلاسيدر ، آفيون تريا كيلرينك برچوغى « ماندارەن » نامنى آلان چين حكام ورهبانيدر . زنكينلرك اولرنده‌كى آفيونخانه‌لر پك سوسلى ومزين دائره‌لردن متشكلدر . اهالى ايسه « آفيونخانه » نامنى آلان عمومى يرلرده آفيون ايچيورلر .

آفيونخانه پك شايان نفرت ، دار ، صيم صيقى قاپالى بردار ابتلا اولوب آفيونخواران اوراده آرقه اوستى اوزانير ، عادى

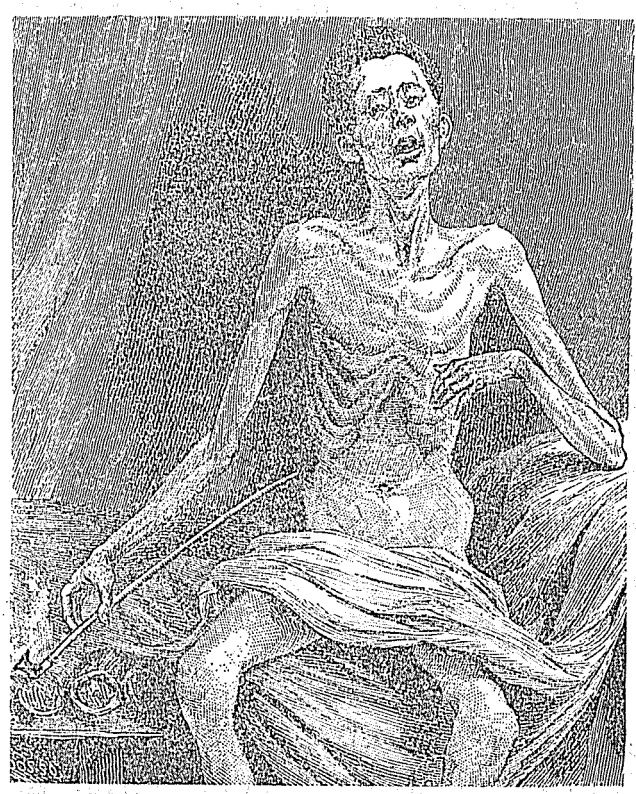

آفیونجیلغك انجامی

برر اوت مندرك اوزرنده صیزوب اویورلر. اولاً آفیونخوارانه چای، صوکره‌ده آفیون پیپوسی ویریلیر. بو پیپو عادتا بزم معهود چوبوقلر بیچمندهویاریم‌متره بوینده برشیدر. ایچنه برقاچ غرام خام آفیون خلاصه‌سی قونولوب تخیر اولنور. بر پیپو بر دقیقه سورر واوتوز قرق قدر آفیونخواره برذن خدمت ایدر. باشلانغیجده بو حال بدنك خوشنه کیتمز و آفیونخوار اضطراب و بر بادیدن باشقه برشی حس ایدمز؛ فقط بر آز صوکره اعتیاد تأسس

ایدرك بو اضطراب کچر. بابابر آفیونخوار بش آلتی پیپو ایچمدکجه تام کیفنه واراماز: نبض (٩٠)، (١٠٠) ه واریر. بیچاره آدم قان تر دوکمکه باشلار؛ بر آز صوکره کوز قاپاقاری دوشر وبر خواب عمیق خیالات انکیز باش کوستریر، اوچ دورت ساعت صوکره اویقو باصار، فقط بو نشئه‌لی اویقونك نتیجه وانتهاسی پك آغیر بر اضطراب عاطلانه افاده ایدن براویایدشدر. آفیون تریاکیلری ایچنده کونده اون بش، یکرمی غرام آفیون ایچنلر پك چوقدر. بو حالانده تسمم دهاً چابق اولور. چهره‌ده ممات آلود بر صاریلق تقرر ایدر، ملامح وجهیه بهیئت کسب ایدر، کوزلر چوقورلاشیر، بیچاره آفیونخوار کوندن کونه قوتدن دوشر: دویغوسی ازالیر، دماغی کوچولور، وجودنده تمادی وتلاش انکیز بر تنزه‌مه پیدا اولور. نهایت، تاج عمومی خفت عقل، انحار کبی سقوط اخلاقی ووجدانیلر کیجبکمز.

« آفیون تریاکیسی بر معتاد ساکن ومسکیندر، بدایتده چوبوغنك تنبیه وایقاظی ایله بلیغ وفصیح کسیلیرسه‌ده بو تحول موقتدر، چوق وقت کچمکسزین بلاهت وحماقته متبدل اولور. آفیون تریاکیلرینك وجودلری ضعیف، اطرافی رقیق وقوه‌سزدر. یورویشلری بطی، حرکتلری مبهم، باشلری انیکدر. کیدیشلری سرخوشلرك کنه بکزرسه‌ده اکثریا طوپاللامه ایله بر لکده‌در.

« تریاکی کرك مادةً کرکسه معناً بیوك ضایعاته اوغرار. بو بر « تخدر مزمن » در. آفیونه ابتلا پك بیوك بر بلا اولوب مسکراته انهماکدن یوز دفعه‌دها زیاده وخیم ومدهشدر. بر دفعه بو عادت منحوسه‌یه ابتلا حاصل اولدیمی؛ آرتق سلامت یولی

کوج بولنور ، اختیارواخلاق ، هردرلو صرف مساعی ثمردسز قالور . [*] »

آوروپالیلر ، تجارت ومنفعت کبی شیلرك سوقیله ، چینه ، بوسفالتك تمادیسنی التزام ایدییورلر . ذاتاً بو تخریبات یواش یواش ژاپونه ، هنده ، مالزیایه ، دهابرچوق شرق مملکتلرینه‌ده یاییلوب دورویور . آفریقای شمالینك سان فرانسیسقو ، شیقاغو کبی برقاچ مهم مراکز مدنیه‌سنده‌ده آفیونخوارلق بلاسی متصل ایلریله‌یور . چینلیلرك چوقجه کیدوب اسکان ایلدکلری اقطار سائره اهالیسی‌ده کوره‌نك سائقه‌سیله آفیونخوار اولمغه باشلایورلر .

آفیونخواری آوروپاده الك زیاده انکلتره‌ده کورولمکده‌در . ۱۸۱٦ سنه‌سندن بری مانچستر و لوندره کبی مهم مراکز مدنیه‌ده موجود اولدیغی تحقق ایتدی وحتی اوقدر توسع ایلدی که انکلیزلر « آفیون علیهدارلغی » نامیله یکی بر فرقه جمع ایدرك آفیونجیلغك اوکنی آلمغه مجبور اولدیلر ..

بوکون آوروپانك اقوام سائره‌سنده آفیونجیلق یرینه « داءمورفین » دینیلان ومسالك علمیه اربابنجه بدنك اقسام مختلفه‌سنه مورفین محلولی شیرینغه ایدیله‌رك تسمم ایلمکدن عبارت اولان یکی بر نوع آفیونخوارلق وجوده کلدی . بوحالك‌ده کونا کون امراضه سبب اولدیغی تدقیقات سریریه ایله درجهٔ ثبوته ایردیکندن اطبا بوخصوصده خلقك نظردقتنی جلب ایتمکه وتهلکه‌نك اهمیتنی اشعار وارائه ایلمکه مسارعت ایتدیلر .

[*] مکیفاتدن آفیون . — نام اثرمدن .

قورسه مسئله‌سی

قورسه‌نك اهمیت صحیه‌سی . — قورسه حقنده الك مشهور اطبا وصحیونك افکاری . — قورسه‌نك بدنه تأثیری . — محاذیری . — لزوم استعمال واصلاحی . — خلاصه .

مدنیتك وجههٔ عزیمتی ده کیشدکجه اعتیاات صحیه‌جه‌ده بعض تبدلات کورولمك ضروریدر . بوندن برعصر اول مملکتمزده « قورسه » سوزی بیله دویولمامشکن بوکون قورسه حفظ صحت نسا نقطهٔ نظرنده بیوك بر اهمیت آلدی ، چونکه قادینلرمز ، آرتق قورسه قوللانمق ، وجودلرینی بوسرت وآلاستیق بالینه صفیحه‌لرینك تضییق و تأثیری آلتنده دها دلنشین برطرز بدیعه دوکمك هوسنه دوشدیلر . حتی دینیله بیلیر که سنه‌دن سنه‌یه بو آلتك دائرهٔ انتشاری توسع ایتمکده وقورسه قوللانانلر کیتدکجه چوغالمقده‌در .

قادینلغك قورسه‌یه ، تنظیم اندام ووجوده اولان بومیلی شایان تنقیدمی‌در ؟ بونی ادغاایده‌میز؛ چونکه « قادین » دیمك « محبت » ، « عشوه کاری » ، « بدایعپرستی » دیمك اولدیغنه نظراً دها کوزل ، دها دلفریب کورونمکه معطوف اولان شومیل وآرزویی برسائقهٔ فطری ، بر تمایل طبیعی کبی تلقی ایده‌رز ... طینت نساده مندمج اولان اینجه‌لك ، آثار ظرافت ونزاهت اونك « سوس ایچون » ، « تزین ایچون » خلق ایدلمش برجنس لطیف اولدیغنه الك باهر بردلیلدر . سوق فطریٔ تناسلینك الك امین وسائط انجذابیه‌سندن اولان « حسن وآن »

الك زیاده « قامت » و « اندام » کبی مظاهر بدنیه‌ده تجلی ایده‌جکندن اشته شو حکمت فطرت قادینده برمیل طبیعیٔ تجمل وتزین حالنده کندینی کوسترمکده وتا بدایت خلقتدن بری جنس لطیف بوسائقهٔ فطریه وطبیعیه‌سنی تکمل ایتدیرمکده‌در.

مأثر حسن وآنك وبدیعه‌نثاریٔ نسانك الك جلی آثاری البسه‌ده کورونیور ، بوکون بتون جهان مدنی‌یی استیلا ایدن تجددپرستی، «موداء» هپ اونازك ، اونازنین بدنلرك دها نظرفریب برشکله صوقولماری ایچون تطبیقی ایجاب ایلیه‌کلن اصولدن عبارت دکلمیدر ؟ کیلنلرك یاقیشیق آلمسی ، تناسب اندامك الك کوزل ونظرنواز برطرزه کیرمسی ایچون البسه‌نك وسائط تثبیتیه‌سنه‌ده بر اهمیت مخصوصه ویرلمش ، ایشته کمر ، قوشاق ، قورسه‌کبی آصقیلر بوسائقه‌ایله وجوده کتیرلمشدر.

کمر و قوشاق کبی وسائط تثبیتیه پك اسکی شیلردر ؛ مصرلیلرده ، یونانلیلرده ، رومالیلرده باشقه بررطرز آلان بوآلت تثبیت غریبه بوسبتون غریب برطرزه دوکولمش ، ایشته کمرك نورسه‌یه تحولی‌ده بوطرز تکاملك صوك صفحه‌لرینی تشکیل ایلمشدر.

قورسه ایلك دفعه فرانسز قادینلری طرفندن استعماله باشلانیلمش ودها ایلك قوللاندیغی کوندن اعتباراً صحیون و اطبانك تنقیدات ومؤاخذات شدیده‌سنه هدف اولمشدر.

بزده قورسه استعمالی اللی آلتمش سنه‌لك برشی کیبدر ؛ قادینلرمزده هنوز قورسه فنالقلرینك هپسنی بردن کوره‌مدیکمزه سبب بو اصولك دها اوقدر تعمم ایده‌مه‌مسی ، خصوصیله آرەدن نسللر کچمه‌سیله اتلرده وکمیکلرده بر انحراف واعوجاج نسلی حاصل ایله‌یه‌مه‌مسیدر . دها یاقین وقتلره قدر

کنیش البسه‌لرك ، اوقدر صیقیلمایان قوشاق وکمرلرك آلتنده کنیش کنیش اجرای وظیفه ایدن اعضای نسائیه‌ده هنوز اوقدر درین و شایان دقت تحولات حاصل اولامامقده ایسه‌ده بر چوق سنه‌لردن بری قورسه قوللانان عائله‌لرده کوریلن سوء تحولاته نظراً قادینلرمزك ایلریده قورسه‌دن پك چوق فنالقلر کوره‌جکلری کسدیریله‌بیلیر .

شو سطرلری یازارکن قورسه استعمالنی بوسبتون منع ایتمك ویا قورسه علیهنده بیان افکار ایتمك ایله بوآلتك توسع انتشارینه مانع اوله‌بیلمك خاطرمزه بیله کلمه‌مشدر؛ چونکه بویله برفکر واهی بر ادعادن باشقه برشی اوله‌ماز ؛ شمدی‌یه قدر بوخصوصده اك نفوذلی مؤلفلر خامه‌ران تنقید اولدقلری حالده هیچ برفائده کورولمه‌مدی . (جالینوس) دن (بروآر دل) ه قدر همان بتون اطبا بوسوء واسطه‌نك علیهنده ایکن ینه قادینلر قوشاق وقورسه قوللانمقده دوام ایدییورلر ؛ قورسه‌یی بوسبتون موقع استعمالدن قالدیرمق محافظهٔ صحت مقتضیاتندن ایسه‌ده شمدی‌یه قدر ایدیلن تشبثات ومداخلاتك هپ عقیم قالدیغی کمال اسفله اعتراف اولنور .

مقصدمز اویله بر « صحی » قورسه توصیه‌سی ، برنمونه ابرازی‌ده دکلدر؛ یالکز شوراجقده مسئله‌نك اهمیتنی اکلاتمق، پك صیقی قورسه‌لرك موجب اوله‌جقلری فنالقلری ، حاصل ایلدکلری آفتلری صایوب دوکمك وتمنیات خالصه‌مزی صحیونك ، امّهات عائله‌نك ، مربیات شبابك صماخ اهتمام ودقتنه ایریشدیرمکدر .

اومولورکه کنج قیزلرمزفنا برحالده قوللانیلان ، وجودی صیم صیقی قاورایان بر قورسه‌نك فنالقلرینی تقدیر ایده‌رك

قورسه‌یی سوء استعمال ایتمه‌مکه ، هیچ اولمازسه مضراتنی آزالتمغه چالیشیر وبی معنی برعشوه بازلغك قربانی اولمامغه مسارعت ایدرلر . بومهمهٔ صحیه‌نك ایجه تفهیم وتعمیمی مربیه‌لرك ، آننه‌لرك ، خانم نینه‌لرك اولادلرینه تربیهٔ جدیه وصحیه تلقین ایتملریله ممکندر . بو نقطه حقیقةً شایان دقتدر ؛ چونکه برحکیم شهیرك دیدیکی کبی : « برکنج قیزی ایجه تربیه ایتمك تربیه‌لی برآننه ، مسلسل ومفید برعائله یتشدیرمك دیمکدر . »

***

قورسه مسئله‌سی کبی بشریتك اك صلاحیتدار علماسنی اشغال ایدن مشکل بر بحث حقنده مشهور حکما واطبادن بعضیلرینك افکار وملاحظاتی بیان ایتمکله موضوع بحثك دها زیاده تنویرینه مسارعت ایدییورز :

(جالینوس) ك دارلغندن ، فنالغندن شکایت ایلدیکی کمرلر قورسه‌یه تحول ایدنجه‌یه قدر بر چوق حکما واطبا طرفندن برطوفان اعتراض واشتکا قوپارلمشدر .

بونلرك ایچنده اك شایان دقت اولانی طبیعیوندن (کووی‌یه) نك کنایهٔ ظرافت شناسانه‌سیدر : (کووی‌یه) برکون ضعیف وبکزی صولوق برکنج قیزی نباتات باغچه‌سنه کوتورور ، قادین لطیف ، رنکا رنك بر چیچکی حیرت تقدیرکارانه ایله تماشا ایدرکن (کووی‌یه) « خانم ، اوللری سن بوچیچکه بکزردك ، یارین بوچیچك‌ده سکا بکزه‌یه‌جك . » دیر . ایرتسی کون (کووی‌یه) قادینی ینه او باغچه‌یه کتیرنجه قادین ، دون اوقدر کوزل ودلنشین بولدیغی او زنین چیچکك صولوق ، پریشان و بوروشمش اولدیغنی کورونجه برندای حیرت قوپاره‌رق (کووی‌یه) دن بوتحولك سببنی

صورار . حکیم جواباً « قیزم ، بوچیچك سکا بکزه‌یور ، سنك کبی بوده صیم صبقی بر باغك زبون قهری اولدی . » دیر وچیچکك صاپینه باغلادیغی دائروی بر دوکومی کوستره‌رك شونی‌ده علاوهٔ مقال ایدر : « اشته خانم ، قورسه‌کزك اوچکیلمز تضییقی آلتنده سزده طبقی بوچیچك کبی صولیورسکز ؛ بوتهلکه‌لی قوشاغی ترك ایده‌جك قدر نفسکزه حکمکز کچه‌مزسه برآز صوکره لطافت وجاذبهٔ جوانیکزی بوسبتون غائب ایدرسکز ! » ...

(کووی‌یه) نك شو نصیحتی وجودلرینی بویله صیقی یایلر آلتنده دوغرولتمق ، دوزه‌لتمك ایسته‌ین واودهشتلی باصقی‌نك تحت تأثیرنده صاراروب صولان برچوق بنات دلارام حوایه مدار عبرت وانتباه اوله‌جق قدر مؤثردر .

معلم (دولپه‌ش) برچوق مشاهدات دقیقه نتیجه‌سنده شوندای شکایتی اعلا ایدییوردی : « عادی بر قورسه نه‌قدر فنالقلری ، خصوصیله نه‌قدر اولوملری موجب اولییور ! » .

برآزده قورسه طرفدارلرینك فکرلرینی دیکله‌یه‌لم :

(معلم رو) « سن کاله ایرن هرقادین کندیسنی برآزسمیزجه کوستره‌بیلمك وخصوصیله سمیرمك ایچون قورسه قوللانمغه مجبوردر ، قورسه مه‌لرك آصقیسی مقامنده اولوب بوسایه‌ده اونازك عضولر صاللانمقدن ، چکیلمکدن قورتولورلر . »

دوقتور (لوتو) « قورسه قادینك نقطهٔ استنادیدر . قادین اوکا عادتا براسکمله آرقه‌سنه دایانیر کبی دایانیور . بوندن‌باشقه یاری بلدن آشاغینك اتکلك ، فستان وسائره کبی البسه‌یی هپ قورسه‌یه استناد ایتمکده‌در ، یدی سکز کیلولق برثقلت حاصل ایدن بو البسه قورسه‌سز ضبط ایدیله‌بیلیرمی ؟ قورسه اولماسه

بونلری ایپلرله باغلامق ، ایپلری ده ایجه صیقمق ایجاب ایدییور : بویله بر تضییق ایسه قادینك اندام دلارامنی بوزمقدن باشقه برشیئه یاراماز . »

فقط معلمین واطبای مشهوره دن (هایم) قورسه حقنده بوقدر نیکبینانه بیان مطالعات ایده میور ، معلم (هایم) دییورکه : قورسه صیقی اولورسه بر چوق علتلره سبب اولورکه « داء بوط » دینیلان مرض وخیم ده بونلرك آراسنده در ، قابورغه کمیکلرینك بر قسمی آشاغی اینر : بشنجیدن طقوزنجی یه قدری ده ایچری یه ، برچوق آلات واعضانك بولندیغی یرلره کومولهرك قاره جکرك بوغولوب شیشمسنی ، قارنك مزمن بر التهابه دوچار اولمسنی موجب اولور . »

شمدی ده صحیوندن قورسه یی بر اعتدال فکر ایله تدقیق ایده رك بیان مطالعه ایدن بعض اساتذه نك افکارینی خلاصه ایده جکز :

(طولوز) دارالفنونی حفظ صحت معلمی دوقتور (گیرو) دها یکی نشر ایلدیکی اثرنده دییورکه : « قادینلرك قورسه سنه بر چوق فنالق اسناد ایدیلیور ، احتمال که قورسه حقنده بیان ایدیلن اومؤاخذات شدیده بر پارچه افراطکارانه در . بونکله برابر قورسه بومؤاخذاته قسماً مستحقدر ؛ قورسه معده یی صیقار ، قاره جکری یرندن اویناتیر . بعض تشویشات هضمیه نك سبب حقیقیسی ، شبهه یوقکه ، قورسه در . قورسه کوکسك آشاغی طرفلرینك سربستجه حرکت ایتمه سنه ، هرنفس آلیشده کنیشلمه سنه مانع اولور ، قادینلرك آق جکرك اوست طرفلریله نفس آلوب ویرملری قورسه نك تضییق وسوء تأثیرندندر . »

« مع مافیه قورسه نك مذمتنده بوندن ایلری ده کیدیله مز ؛

اصل صیقی قورسه لری ، قورسه لرك سوء استعمالنی اتهام ایتملیدر . ایی یاپیلان وکوکسه قدر چیقاریلمیان بر قورسه اعضا وآلات بدنیه یی صیقمقسزین یرنده طوتار ، ممه لری دوشمکدن ، صارصمقدن محافظه ایدر ، حاصلی ایی قوللانیلان بر قورسه دن ضرردن زیاده فائده کورولور . »

مشاهیر صحیوندن (پول لانغلوا) قورسه حقنده کی فکرینی شو وجهله افاده ایدییور :

« قورسه نك مقصد یکانه سی اندام نسایی تنظیم ایتمك ، بوشی دولدیرمق ، چیقیق وصارقیق اولان یرلری دوزلتمکدر . فقط بونتیجه یه ایره بیلمك ایچون قادینلرمز نه قدر تهلکه لره معروض اولیورلر ! »

« قورسه آق جکرك آشاغیلرینی نفس آلمقدن منع ایدرك یوقاری طرفلرینی کروب شیشیریور ، قانك قلبه عودت ورجعت ایتمسنه مانع اوله رق قلبی بوشنه چارپینمغه ، صرف مساعی ایتمکه مجبور ایدییور ، بلکه ده اجواف قلبی کنیشله تیور ؛ هله قلبی خسته اولان قادینلره قورسه نك ایراث ایده جکی مضراتی هیچ برشی منع وتلافی ایده مز . قورسه معده یی صیقیشدیریور ، قاره جکری آشاغی ایندیریور ، باغرساقلری ، رحم ویمور طه لقلری یرلرندن اویناتیور ، هضمی برباد براشکنجه ، آی باشی عادتی برعذاب الیم حالنه قوییور . قورسه نك ممه لره ده اوقدر فائده سی یوق . »

« قورسه نك فائده لی دکلسه هیچ اولمازسه ضررسز اولماسی : البسه یی طوته جق کنیشجه برکمر حالنی آله بیلمسیله اولور . قورسه اوزرینه تطبیق ایدلدیکی اعضانی صیقماملی ، یومشاق وآلاستیق اولملی ، وظائف بدنیه دن هیچ برینك سربستیٔ اجراسنه ممانعت ایتمه ملیدر . »

مدنیت جدیده‌نك یتشدیردیکی طبیبه‌لردن برچوغی‌ده ، کندی جنسلرینك لازمهٔ حسن وآنی کبی تلقی ایدیلان بوآلت ایله اوغراشدیلر ، حتی (غاس ـ صوردت) ، (غرینیویچ) ، (تیلیکا) کبی طبیبه‌لر بوکا دائر جدی اثرلر بیله نشر ایدرك قورسه‌نك بوسبتون ساحهٔ استعمالدن رفع ایدلمسنی یاخود ذوق سلیم وحفظ صحت دائره‌سنده اصلاح اولنمسنی تکلیف ایلدیلر . فقط بو مساعیدنده برثمره اقتطاف ایدیله‌مدی . چونکه جریان احواله قارشی‌کلن هردورلو مساعی بیهوده‌لکه ، عقامته معروض اوله‌کلشدر ؛ چونکه قادینلق پك مستثنا بر بدیعه پرورلك وعشوه‌کارلق سائقه‌سیله وجوده کتیردیکی لوازم حسن وآندن قولای ، قولای واز کچه‌میه‌جکدر .

افکار صحیونك خاتمه‌سی اولمق اوزره پارس مدرسهٔ طبیه‌سی حفظ صحت معلمی متوفی (پروست) ك شو حکیمانه نصایحنی‌ده علاوهٔ مقال ایدییورز :

« بدنك هرهانکی نقطه‌سی زیاده صیقیله‌جق اولورسه قانك جولانـنه خلل کله‌رك اونقطه‌ده احتقانلر ، غیرقابل تداوی عارضه‌لر ، سوء شکللر حاصل اولور . بل‌اینجه‌لسین دییه قوشاق ویاقورسه‌یی آلابیلدیکنه صیقمامایدر . وجودك اورته یرنده بربوغوم ، کولونج برانجه‌لك ، براختناق رقیق حاصل ایتمك ایچون قادینلرك قورسه‌لرینی صیم صیقی باغلاملری هم‌ذوق سلیمه ، هم‌ده صحت وحیاته سوء قصددن باشقه برشی دکلدر : اینجه بللی برقادین نارین وشهباز برقادین صاییله‌ماز ؛ پك سرت بالینه صفیحه‌لریله صیقی صیقی یه طوتدیریلان برقورسه خطوط اندامك تموج دلنشینی محوایدر ، روش واطواری اهتزاز وارتجاجه دوچار ایلر ، یوزی قویو برقرمزیلق نقابیله اورتر ، اعضای تنفس

اولان آق جکرلرك سربستجه اجرای وظیفه ایتملرینه مانع اولور ، حتی بعض مؤلفینه کوره ورم کبی بردرد دواناپذیر درونك باعث ظهوری بیله اوله‌بیلیر .

« مع مافیه قورسه علیهنده اوقدر ایلری کیتمك ایسته‌مم . قامت نسانك دوغرولغی ، انتظامی ، حسن طبیعته موافق برشکل دلارام آلمسی ایچون کنج قیزلر دوغری دوره‌بیلملی ، لطافت وصباحت نسویه‌یه رونق بخش اوله‌جق براندام دلنشین آله‌بیلمکی اوکرنملیدرلر ؛ فقط بونی ایلری‌یه واردیرمق ، وجودی صیم صیقی قاورامق‌نه فن بدایع ، نه‌ده محافظهٔ صحت ایله توفیق قبول ایده‌مین برخیرچینلقدر . »

اشته بورایه قدر سردوبیان ایتدیکمز مقایسات وتطبیق افکاردن استدلال اولنیورکه : قادینه ، البسه‌سنك اتکلك وفستان کبی اقسامنی ضبط ایده‌جك برمدار استنادك لزوم وفائده‌سی واردر . فقط بوسائقه ایله کوندن کونه صیقیلاشد یریلان سرت و صیقی قورسه‌لرکده برچوق تغیرات عضویه ووصفویه‌یه سبب اولدقلری شبهه‌سزدر .

***

قورسه‌نك تأثیراتنی تدقیقه باشلاینجه ایلك اوکجه نظر دقته کیکلر ، اتلر چارپارلر . قورسه‌نك تأثیریله کوکسك شکلی دکیشیور . مشرح شهیر (ته‌ستو) کوکسك اك زیاده بلوغ اثناسنده بویویه‌رك شکل اصلیسنی آلدیغنی بیان ایدییور ؛ فقط بلوغ زماننده آله‌بیلدیکنه بویوین کوکسی کندی حالنده براقان ، سربستیٔ نشو ونماسنه مانع اولمیان وارمیدر ؟ کنج قیزلرده کوزل وشوخ کورونمك مراقی اك زیاده سن بلوغده باشلادیغی ایچون قورسه‌لر دخی اك زیاده بوسنده سوء استعمال

ایدلمکده ، کوکس دخی غیر طبیعی بر طرزده بویومکده‌در . . قادینلرده کوکسك نشو ونماسی یکرمی بش یاشلرینه قدر دوام ایدر ، بودملر قادینك کندی کندیسیله ، سوس وپچیمیله پك زیاده مشغول اولدیغی ، البسه ومزیناتی سوء استعمال درجه‌سنه ایردیردیکی زمانلر اولدیغی ایچون جداً جالب دقت واهمیتدر . آرتق هرکون باشقه بر قوت احتراصنشار ایله چکیلوب صیقشدیریلان قورسه‌نك اوکنج ونورسیده کوکسلرده حاصل ایده‌جکی سوء اشکال و تحولات ردیئه‌نك درجه‌سنی سز تقدیر ایدیکز .

حتی انکلیز اطباسندن بری قورسه‌نك کوکسه اجرا ایلدیکی تضییقی بر آلت ایله اولچمك قیدینه دوشه‌رك کمیکلرك همان غیر قابل تحمل برقوهٔ تضییقیه آلتنده قالدیغنی اثبات ایتمشدر.

عربان وطبیعی برقادین نیم هیکلنه باقیله‌جق اولورسه اك آشاغیده حوصله ، یوقاریده کوکس وایکیسی آراسنده اوکده قارن وآرقه‌ده بل کمیکلرینه توافق ایدن برکدیك کورولور . بونیم هیکلك اوك طرفی همان تمامیله دوز اولوب یان باقیشده کوکس ایله حوصله آراسنده پك آچیق برزاویه تحصل ایدر ، بو منظره صباحت وملاحت نسانك اك دلفریب خطوط اشعاریه‌سیدر ، حتی ازمنهٔ اولیه‌ده « پریٔ جمال » ی تصویره قالقیشان صنعتکارانك بوکون بیله انظار تقدیری جلب ایدن مهارت بدیعه شناسانه‌لری شواندام دلنشینی طبیعی برکوزللکله ترسیم ایده‌بیلملرندن عبارت ایدی . مع التأسف قورسه‌نك سوء تأثیریله لطافت نسویه‌نك ، اندام دلارام نسانك خطوط اساسیه‌سی ده کیشمکده ، کوکس کوچولمکده ، بلهایله کوکس آراسنده‌کی زاویه چوقورلاشدقجه هیکلیت

حسن و آنه غیر قابل تعمیر رخنه‌لر آچیلمقده‌در . کوکسك بو سوء شکلنی تدقیق ایدن طبیب شهیر (ده‌شامبر) ، کوکسی بو تحولاته دوچار اولان قادینلری آشاغیسی کنیش و اورته‌سی آغزندن غایت اینجه بر بوغوم ایله آیریلمش اسکی زمان وازولرینه بکزه‌دییور !..

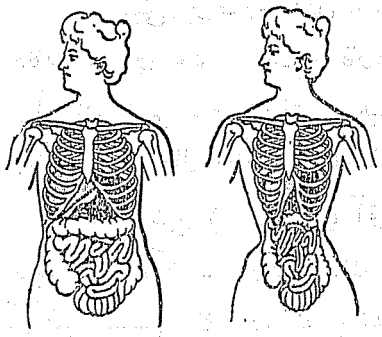

قورسه‌قوللانمقله‌ایچ اعضاسنك آلدقلری سوء شکل وحال

طبیعی بر بدنده ایچ اعضاسنك احوال ووضعیاتی

بوندن باشقه قورسه کوکسك ، آرقه‌نك ، قانك بعض عضلاتنی فعالیتدن آلیقویه‌رق کوچولمرینی ، بدنك صیم صیقی برقفس ایچنده قالمه‌سنی انتاج ایدییور . بویله صیقی قورسه قوللانانلره بوصیقیلق حقنده بعض وصایاده بولنلسه « افندم ، قورسه صیقی دکل ، آراده ایکی پارماق کچه‌جك قدر یر وار . » دییورلر ؛ دوغری ، چونکه صیقیله صیقیله کوکس شکلنی دکیشدیرمش ، کوچولمش ، آرتق اك صیقی قورسه‌لر بیله آزکلیور !

نه قدر کنج قادینلر ، قیزلر واردرکه « اینجه بللی » اولمق ایله اظهار تفاخر ایدر وبللرینك محیطی آنجق ٤٠ ٥٠ سانتیمتره قدر کله‌بیلدیکنی سویلر دورورلر . بواوقدر شایان افتخار برشی دکلدر ؛ برکره پریٔ جمالك ، (وه‌نوس) ك هیکلنه باقیکز : اونازنین اندامده بلك محیطی سکسان سانتیمتره‌دن‌ده زیاده‌در ، هر شیده اولدیغی کبی حسن وآنده‌ده کوزللك « طبیعیلك » دیمکدر .

صیم صیقی بر قورسه‌دن متأثر اولان یالکز کوکس دکلدر ، آق جکر ، قلب ، قاره جکر ، قارنده‌کی اعضا وآلاتك هپسی صیقشدیرلمش ، هیچ برنده قیلدامغه ، ایفای وظیفه ایتمکه مجال وطاقت براقیلمامشدر .

مشرح شهیر (سابه‌ی) آق جکرلردن بحث ایدرکن دییورکه : « کنیش برکوکسك جکرلری‌ده محجم اولور ، کوکسی کنیش اولانلرده تنفس شدتلی ، دوران دم سرعتلی ، اغتدافعّال ، عضلات بسلی اولور ؛ کنیش برکوکس وسعت وتمامیت حیاتیه‌نك ، قوت مزاج وبنیه‌نك اك باهر برعلامتیدر . »

کوکس صیقی بر قورسه ایله صیقشدیریله‌جق اولورسه آق جکرلرده طیقانه‌جقلرندن سربست بویویه‌مزلر ؛ ساحهٔ تنفس کوچولور ؛ حجاب حاجز ، قابورغه‌لرك برقسمی اوینامازاولور ، قادین کنیش کنیش نفس آله‌ماز ، یمکلردن ، برایش کوروب یورولدقدن صوکره زواللینك بونالاجقمش کبی دوشدیکی کورولور . جکرلرك آشاغی طرفلری بویله صیقیشدقجه یوقاری طرفلری کنیشلر ، قادین کوپروجك کمیکی طرفلرندن ، جکرك ذروه‌سندن نفس آلوب ویرمکه باشلار ، بوندن برضیق نفسلك ، برنفس کسیکلکی حاصل اولور . ساحهٔ تنفسیه‌نك کوچولمسندن دولایی قاندہ جکرلرده ایجه تمیزله‌نه‌مز ، بوندن بر فقردم ، برقانسزلق حاصل اولورکه ، اشته جنس لطیفی پنجهٔ بی آمان ورمده ایکله‌تن ، بدن نسایی هردورلو تخم امراضك نشو ونماسنه مساعد برزمین حالنه کتیرن هپ بوقانسزلق یعنی حالسزلق ودرمانسزلقدر .

صیقی قورسه‌دن قلب وقانك جولانی‌ده متأثر اولور ، سیاه قان دامارلری صیقیشه‌رق قانی قلبه سوق ایده‌مزلر ،

بوندن باشقه چهره‌یه‌ده قان هجوم ایدرك بورون قانامه‌سی کبی عارضه‌لر اکسیك اولماز ، ینه بونك نتیجه‌سی اولمق اوزره بعضاً چاربینتیلر ، بایغینلقلر حاصل اولور ، بوکبی احواله‌ده هر دورلو عوارضك دفع وازاله‌سی ایچون قورسه‌یی بر پارچه کوشتمك کافیدر .

صیقی قورسه قوللانان قادینلرك برچوغی هضمسزدر ، حتی کنج قیزلر بوهضم صیقنتیسنی بیلدکاری ایچون سوفره‌دن دویمقسزین چکیلیرلر ؛ چونکه تمامیله دویسه‌لر صوکره قورسه‌نك بار تضییق آلتنده قالان معده‌لرندن مضطرب اوله‌جقلری شبهه‌سزدر . بللرینی‌دها ایجه کوسترمك ، فکرلرنجه دها یاقیشیقلی ، دها شوخ اندام کورونمك ایچون بویله‌سنه‌لرجه هضمسزلق بلاسنه تحمل ایدن ، بتون بوعوارضه کوکس کرن خانملرك وخانم قیزلرك عنفوان حیات وشبابلرینی بویله آغری وآجیلرله زهرله‌ملرینه بردرلو عقل ایردیره‌میورز .

قورسه‌نك معده اوزرینه اجرا ایتدیکی تضییق بدایةً اوقدر آشکار برتشویش حاصل ایده‌مز . قورسه معده‌یی بر پارچه صیقیشدیرسه بوندن یالکز آز برصیقنتی ، معده‌نك اوزرنده برآغیرلق حس اولنورکه بوده معده‌نك ایجه کریلوب کنیشلیه‌مه‌سندن ایلری کلیر .

قورسه پك صیقی ایسه هضم کچیکیر ، معده صانجیلری باش کوسترر . قورسه‌نك تضییقی یمکلرك معده‌دن باغرساقلره کچمسنه مانع اوله‌جقندن یمکلر معده‌ده بریکوب قالیر . معده‌نك باغرساقلره آچیلان قپوسی ـ که فناً « بوّاب » نامنی آلیر ـ دوغریجه خط تضییق اوزرینه تصادف ایده‌جکندن طعام معده‌ده اوزون مدت قالمغه ، چوروپوب بوزولمغه ، تفسخ

ایتمکه مجبور اولور؛ بو تفسخاتدن انتشارایدن پیس قوقولی غازلر فنا ککیرمه‌لر حالنده آغزدن کلمکه باشلایه جقلرندن زواللی قادینك حیاتی زهیرله‌نیر، آغزندن چیقان اوکریه قوقولر اطرافنده کیلری‌ده ایکرندیره‌رك بیزار و بیحضور ایلر؛ سوس قصدیله قوللانیلان برقورسه‌دن بوقدر فنالق وکراهت حصوله کله‌جکی کیمك خاطرینه کلیر؟.. خصوصیله تبدیل شکلده آرانیلان لطافت وصباحت ایله شوحال کراهت انکیز آچیق وعبرت انکیز برتضاد تشکیل ایتمکده‌در. معده یاواش یاواش کنیشله‌مکده دوام ایدر، قادین یمکلردن صوکره بر آغیرلق، چارپینتی، نفس طارلغی کبی شیلردن مضطرب اولمغه، دائمی برانقباضدن شکایت ایتمکه باشلار. بوکبی حالاتده معده‌نك شکلی بوسبتون ده کیشمش، زواللی «عضو هضم» یرندن اوینایه‌رق آلت اوست اولمشدر.

خانملر، معده‌لریکز بویله‌جه کنیشله‌یوب‌ده هضم اضطراب آور اولورسه برکره‌ده قورسه‌یی گوشتمکی، دها ایسی هضمی تشویش واعضای هاضمه‌یی تضییق ایتمه‌یه‌جك بر قورسه قوللانمغی الك امین برواسطهٔ توقی عد ایتمایسکز.

قورسه قاره جکرلری تضییق ایدییور، شاید قاره جکر سقوطه مهیا ایسه بوسقوط ونزولی تسهیل ایلیور. حتی فتح میت اجرا ایدیلن قادینلرك قاره جکرلری بام باشقه برشکلده واوزرلرنده قابورغه‌لرك انطباع عمیقی مرسوم اولدیغی حالده کورولمکده‌در. سموم وتخم امراضه قارشی بدنك محافظه ووقایه‌سیله وظیفه‌دار اولان و هضم خصوصنده باغرساقلره معاونت ایله‌ین بونازك ومهم عضوك بویله زیروزبر اولمسی بر چوق تشویشات وآلامی موجب اولور.

قورسه‌نك قارنی متصل تضییق ایتمسی باغرساقلری‌ده زیروزبر ایدر، طورطوپ برحاله کتیریر. فطرتك هضم طعام وقعودو قیامه الك مساعد برطرز ونظامده ترتیب ایتدیکی آلات داخلیه‌نك ترتیب وانتظامنه خلل طاری اولور؛ کیمی یرندن اوینار، کیمنك باغی چوزیلیر، کیمی‌ده آلت اوست اولور؛ وظائف هضم وافراغ پك فنا برطرزه دوکولور. بووجهله باغرساقلرك چوزیلوب سقوط ایتملری قادینلرده برچوق عصبی حاللر حاصل ایتمکده وهر قادینده آز چوق آثاری کوریلن اومعهود «عصبیلك» لرك منشأ واساسی چوق دفعه بورالرده آرانیلمقده‌در. ایشته «سیکیر ضعفی» دینیلن بوحالك فنالغی، قادینك طینت ومزاجنده حاصل ایده‌جکی تغیرات نظر دقته آلینیرسه صیقی برقورسه‌نك نسویت ایچون پك مهم برغائله اولدیغنه حکم ایدلمك لازم کلیر.

بویله صیقی قورسه قوللانان قادینلرده متصل آشاغی یه دوغری ایتیلن باغرساقلر مثانه‌یی صیقشدیره‌رق صیق صیق دفع ادرار ایدلمسنی ایجاب ایتدیریرلر. بوتضییقك الك بیوك فنالغی بوبرکلری یرندن اوینامسی و عادتا قارنك درونده سربست برحاله کتیر-مسیدر. «سقوط کلیه ـ بوبرك دوشمسی» دینیلن بوحالك قادینه ویره‌جکی آغریلر، صیقنتیلر جداً تحملفرسادر. هله برچوق دفعه‌لر دوغورمش برقادینده ذاتاً بوبرکلر آزچوق یرلرندن اوینامش بولنه‌جقلرندن قورسه‌نك اجرا ایده‌جکی تضییق بونی دها برباد برحاله کتیرمش، دهاغیر قابل رد واعاده بردرجه‌یه ایردیرمش اولور.

قورسه‌نك تضییقی اعضای تناسلیهٔ نسانك الك مهم برقسمی اولان رحمی‌ده دوچار تزلزل ایدر، بونك نتیجه‌سی اولمق اوزره

قارن آغریلری ، بل آغریلری ، رحم التهابلری ، حتی بعضاً قیصیر - لق - عنانت - بیله حاصل اوله بیلیر. هله آی باشی عادتلرنده صیقی قورسه‌نك حاصل ایده‌جکی صیقنتی پك المناك اولور ، اودرجه‌ده که عادتك ایلك کونلرنده قادین قورسه‌نك تضییقنه بردورلودایانامازز .

بویله صیقی قورسه‌لرك چوجق دوشورمکه سببیت ویردکلری ده پك چوق کورلمکده‌در . برچوق اطبای مولده بوفکری تصدیق ایتمکده وحتی معلم شهیر (پینار) بوتأثیری شووجهله ایضاح ایلمکده‌در : « بویله دائمی بر صیقنتی آلتنده قالان رحم اك نهایت تحملیاب اولاماز ، یمورطه‌یی یاپیشدیرمق یردن قوپارەرق دفع وطرد ایتمکه مجبور اولور . »

کبه‌لك باشلار باشلاماز قورسه‌یی دفع ایتملی واونك یرینه کنیش ، کوشه‌ك برقوشاق - کبه‌لك قوشاغی - باغلاملیدر . « کبه‌لك وکبه‌لکده تدابیر » عنوانیله نشر ایتدیکمز اثرده بوکا دائر تفصیلات لازمه ویرلمشدی .

***

قورسه‌نك بوفنالقلرینه ، حاصل ایلدیکی بوعوارض وخیمه‌یه صحیون واطبا هرزمان عطف نظر اهمیت ایتمش وبو آلتنك اصلاحی چاره‌لرینی آرامغه تشبث ایلمشدر .

اسکی ویکی اطبادن برچوغی قورسه‌نك بوسبتون قالدیرلمسنی ، لغوایدلمسنی آرزو ایدییورلرسه‌ده بوبر آرزوی محال ، تحققی قابل اوله‌میه‌جق بربدیعهٔ خیالدر ؛ چونکه قورسه بوسبتون قالدیریله‌جق اولورسه قادین البسه‌سنك ده بوسبتون باشقه برطرزه دوکولمسی ، انتاری واری اوموزلرداستانداینتدیریلیر شیلردن عبارت اولمسی لازم کلیر . بوکونکی طرز تلبس نسا ایچابنجه قورسه‌لره ، هیچ اولمازسه کنیش قوشاقلره احتیاج

طبیعی واردر ؛ چونکه قورسه اولماسه فستانلری ، رۆپونلری ، اوپ اوزون اتکلری ناصل طوتدورملی ، ثقلتی بعضاً کیلولری کچن اوکونا کون کیه‌جکلری بلده ناصل ضبط ایتملی ؟... قورسه‌لر قالدیریلسه اووقت فیستان وسائره باغلرینی ایندن ایی‌یه چکمك ، صیقشدیرمق ایجاب ایدرکه بویله برتضییقك نتایج وخیمه‌سی قورسه‌نکلری کولکده براقیر . ذاتاً ، بتون ملل واقوام آراسنده تعمم وانتشار ایتمش اولان قورسه ناصل لغوایدیله بیلیر ؟..

بومسئله ایله پك چوق اوغراشان طبیبه (غاش - صوردت) صحتی ، وظائف اعضایی متأثر ایتمیه‌جك « صحی » برقورسه توصیه ایدییور : بوقورسه اویله کوکسه قدر چیقمایور ، عادتا برقارین قوشاغی طرزینی آلیور . عادی قورسه‌یی براز آشاغی ایندیره‌رك اکا برده قوشاق ویا کنیش کمر علاوه ایدرسه کز بویله برقورسه ایدنمش اولورسکز . بو قورسه قارنی محافظه ایتدیکی کبی البسه‌نك برقسمنه‌ده نقطهٔ استناد اولیور . ممه‌لرك صارقامسنی تأمین ایچون ده یووالی فانیله یلکلر کیملی یاخود خصوصی وینه یووالی برنیمتن یاپدیرملیدر .

طبیبه (غرینیویچ) ك « قاللیماست » نامنی ویردیکی « صحی » قورسه‌ایسه بوسبتون باشقه برطرزده‌در ؛ بوکا « ممه‌لك » ده دییه بیلیرز : اساساً ممه‌لری طوتمغه مخصوص اولوب لاستیقلی بر قماشدن یاپیلمش صیقی بریلکدن عبارتدر . بویالکز قوللانیله بیلدیکی تقدیرده بدنك آشاغی طرفلرینه تطبیق ایدیلن برقورسه ایله‌ده اشتراك ایتدیریله بیلیر . کبه‌لره ، چوجق امزیرن وممه‌سی بیوك اولان قادینلره بویلکدن بر دانه ایدینملرینی توصیه ایده‌رز .

شوایکی طبیبه‌نك غیرت مشکل بر اندازیلرینه رغماً ، بینه

بوصحی قورسه‌لر اوقدر تعمیم ایده‌میور ، بناءً علیه هیچ اولمازسه صیقی قورسه‌لردن، قورسه‌لرك سوءاستعمالندن فراغت ایدیلمیدر. مربیه‌لر، والده‌لر کنیج قیزلره بلك قیص قیوراق صیقشدیریله‌سنده‌کی محاذیر ومضراتی حسن تلقین ایتمیدرلر. قیزمکتبلرنده تدریس اولنان حفظ صحت درسلرینك « البسه » قسمنه صیقی قورسه‌لرك قنالغنه عائد عبرت انکیز مثاللر علاوه ایدیلمیدر. قادینلر ، خانم والده‌لر قیزلرینك قورسه‌لرینی بالذات انتخاب ایتملی ، کندیلری‌ده صیقی قورسه قوللانمه‌رق بو خصوصده اولادلرینه حسن مثال کوسترملی وکوزللکك اینجه‌لکده اولمدیغنی آکلاتملیدرلر .

صحتی رخنه‌دار ایتمیه‌جك ، بدنه ضرری طوقونمیه‌جق برقورسه ، آلتنده‌کی اعضایه قالب کبی منطبق وهیچ برعضوه الم وصیقنتی ویرمیه‌جك درجه‌ده یوموشاق وکنیش اولمالیدر .

کنیج قیزلرمزدخی شیقلقدن ، عبث برانجه‌لکدن زیاده صحت وحیاتلرینی ، سعادت مادیه‌لرینی دوشونملی وحقیقی کوزللکك « طبیعیلکده » ، « کلیشی کوزللکده » ، صفوت مادی ومعنویده اولدیغنی درك وتقدیر ایتمیدرلر .

قورسه مسئله‌سی قادینلرمزك ، قیزلرمزك سلامت حیاتی نقطهٔ نظرندن بیوك براهمیتی حائزدر، چونکه (انکه راشتاین) ك دیدیکی کبی : « برقومك سلامت استقبالی ، انسال آتیه‌سنك صحت مادی ومعنویسی کنیج قیزلره ویریله‌جك حسن تعلیم وتربیه سایه‌سنده تأمین اولنور . » .

***

ایشته بو مهم بحثك نتایج محصله‌سنی شوراجقده خلاصه ایدییورز :

دمیر چبوقلردن یاپیلان وصیم صیقی باغلانیلان قورسه‌لر حفظ صحته مغایر وصحت عمومیه ایچون مضردر .

پك صیقی قورسه‌لر کوکسك شکانی بوزار، ساحهٔ تنفسیه‌یی آزالتیرلر .

پك صیقی قورسه هضمی کیکدیریر ، معده‌یی کنیشله‌تیر ، قاره جکری یرندن اویناته‌رق آشاغی ایندیریر ، باغرساقلری یرلرندن اویناتیر ، ایتر ، دوشورور .

بوبره‌کلرك یرلرندن اوینامسنی وچوجق دوشورمه‌یی وجوده کتیرن سببلردن بری‌ده صیقی قورسه‌در .

قورسه‌نك الك بیوك مضرتی : صیقی اولمسی ولزومی لزومسز قوللانیلماسیدر .

مطلقا قورسه قوللانمق ایجاب ایدرسه‌الك ضررسزی انتخاب اولنملیدر .

الك ضررسز برقورسه کنیش برقوشاق شکلنده اولوب البسه‌یه نقطهٔ استناد اوله‌بیلندر .

قورسه یومشاق برنسجدن یاپیلملی ، اوزرینه منطبق اولدیغی اعضایی صیقشدیرمامالی واعضای بدنك وظیفه‌لرینه مانع اولمامالیدر .

کبه‌لك ، برچوق چوجق دوغورمق کبی قارنك کوشه‌دیکی احوالده قورسه‌یه قارنی ضبط ایده‌بیله‌جك کنیشجه برقوشاق علاوه ایتملیدر .

مه‌لرك ضبطنه لزوم کورولورسه یووالی ولاستیق بریلك کیمك ایجاب ایدر .

مربیه‌لر ، معلمه‌لر ، والده‌لر کنیج قیزلره بوخصوصده رهبرلك ایتملی وآنلرك سائقهٔ شباب وعشوه‌کاری ایله اوزولوب خسته‌لنملرینه ، معلول وبیتاب اولملرینه میدان ویرمه‌ملیدرلر .

طارتلمق

« ترازواك حساس برمعيار صحت در . »

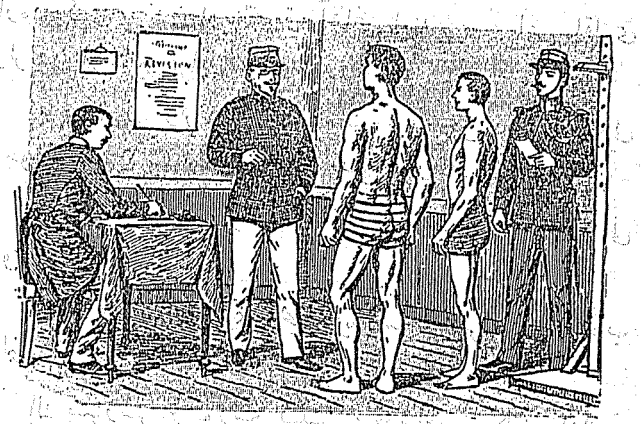

عسكر معاينه‌سى : معاينه اولنانلردن برى شرلى وجابن ، اوته‌كيسى ايسه كوبلى ، قوى وكنيش كوكسلى‌در .

كنيش ، بيوك بر كوكس متين ومقاوم برصحته دلالت ايدر ؛ حتى بوحقيقت فنيه‌يى نظر اعتباره آلان فرانسه حربيه نظارتى عسكرلكه قبول ايديله‌جكلرك اولاً بوينى ، كوكسنى اولچديريور ، موافق ومناسب ايسه عسكره قبول ايديور : كوكسك محيطى قامت بدنك ياريسى قدر اولماليدر .

حقيقةً شو ايكى شى يعنى بوى وكوكسك محيطى ايچه اولچيلير ايسه اونفرك عسكره يارايوب يارامه‌جغى درحال آكلاشيلير .

فقط بوكون بومساحه‌لر نظر اهميتدن دوشيور ؛ فرانسه بحريه نظارتى بتون عسكرى طبيبلرينه تبليغ ايتديرديكى

تعليماتده ديكر مهم برنقطه‌يى نظر اعتباره آلمالرينى ، يعنى نفرك ثقلت بدننه اهميت ويرملرينى توصيه ايديور . بوندن صوكره قرعه‌قبول مجلسلرنده مساحه شريديله برابر باسكوله ، ترازويه‌ده اهميت ويريله‌جك ؛ چونكه « ترازواك حساس برمعيار صحت‌در . »

بويكى اصول حقيقةً موافق فن وحقيقتدر : چونكه قوهٔ مقاومهٔ بدن ، شدت صحت وحيات ، كتلهٔ بدنيه‌نك مقدار عموميسيله متناسب اولوب بلكه‌ده بوشدت اووزنك محصله‌سيدر . صدرك مساحه‌سى بعض دفعه‌لر حسن نتيجه ويرميور . بركره بو مساحه مبدأ مساحه اعتبار اولنان نقطه‌لره كوره ده‌كيشيور ، برده يك يوجه قامتلر ، فرضا ١,٧٥ مترددن زياده بربوى صاحبى اولانلرده بواصول « قامتپيمائى » نك هيچ بر دكرى قالمايور ، چونكه بويله قامتى يك اوزون اولانلرك يوزده (٣٨) دن فضله‌سنده كوكس توسع ونماى مطلوبى حائز اولمايور .

فرانسه عسكرى طبيبلرندن بيكباشى (نارتيه‌ر) ك تطبيقنى قبول ايتديرديكى بو « اصول وزن بدن » يكى برشى دكلدر . آلمانيا ، باچيقا وايتاليا‌ده هيچ برعسكرى نفرى ايچه طارتيلوب‌ده وزن بدنى قامتنه نسبت ايديلمزدن اوّل اردويه قبول ايديلمز .

مختلف ممالك اطباسنك بو اصولك تفرعاتنه عائد بعض ملاحظات خصوصيه‌لرى وارسه‌ده اصولك كنديسى اساساً دوغرى وشايان قبولدر .

اصول : شخصك وزن بدنى اشعار ايدن كيلو غرام عددينى قامتى اشعار ايدن طولك كسوريله مساحه ايتمكدر ؛

مثلا ١,٦٥ متره قامتی اولان بر آدمك ثقلت بدنی ٦٥ کیلو غرامدن زیاده ، هیچ اولمازسه ٦٥ کیلوغرام اولملیدر، اکسیك اولورسه او بدن حال صحی وطبیعیده دکلدر ، برضعفه بر خسته‌لغه مبتلادر، هرحالده خدمت عسکریه‌یه تحمل ایده‌جك برحالت عضویه‌ده دکلدر . دوقتور (نارتیه‌ر) دییورکه :

« اردوده کورولن ورملیلر ورمی قیشله‌ده آلمایورلر ، بر چوقلری قیشله‌یه و رملی اوله‌رق کلیورلر ، یالکز طرز معیشت وحیاتك تبدلی ، خدمت ووظیفه‌نك کوجلکی خسته‌لقلرینك سیرینی تسریع ایله برعاقبت منحوسه‌یه ایردیریورکه بوتسریعده اولاد وعیالدن ، یاشادیغی یردن وایشندن کوجندن آیریلمه‌نك‌ده بیوك بردخل وتأثیری اولسه کرکدر . »

بواصولك حسن تطبیقی نقطهٔ نظرندن فرانسه اردوسنك پك چوق استفاده ایده‌جکی وانتشار ورمدن محفوظ قاله‌جغی امید اولنیور ...

بو اصول ، طبجه و حفظ صحتجه اسکیدن بری معلوم ایدیسه‌ده بویله رسماً موقع تطبیقه قونولیشی یکیدر . کورولیورکه ترازو ، یالکز دکانلرده وعملیاتخانه‌لرده دکل ، معاینهٔ صحت وعافیت بدنیه‌ده دخی حساس وقیمتدار بر آلت اولمقدن کیری قالمایور . اشته بعض ترازولرك ، باسکوللرك اوزرلرنده یازیلی اولان شو « کندینی چوق طارتان بدننی ایی طانیر ، بدننی ایی طانیبان عافیتدن دور اولماز . » سوزینك نه قدر دوغری وموافق حقیقت اولدیغی بو وجهله رسماً وتجربةً تعین ایتمش اولیور .

نصایح عشرهٔ صحیه

فرانسز غزته‌لرندن بری شو مسئله‌یی موقع مسابقه‌یه قویمش ایدی : « حفظ صحت طرفندن اکتساب صحت تامه ایچون توصیه ایدیلن باجمله قواعدی جامع اولمق اوزره اون نصیحت ترتیب ایدیکز . »

بوسؤاله بش یوز یردن جواب ویریلیور . مکافاتی قازان جواب دوقتور (دوقورنه) نك جوابی اولمشدر . دوقتور (دوقورنه) طرفندن ویریلان اون نصیحت بروجه آتیدر :

١ — حفظ الصحهٔ عمومیه : ایرکن قالق ، ایرکن یات .

٢ — حفظ الصحهٔ تنفس : صو واتمك حیاتی ادامه ایدرلر ؛ فقط هوای صاف وکونش‌ده صحت ایچون لزمدر.

٣ — حفظ الصحهٔ هضم : یمکده قناعت طول عمر ایچون الك قوتلی براکسیردر .

٤ — حفظ الصحهٔ جلد : نظافت انسانی پاصدن محافظه ایدر . الك کوزل اداره اولنان ماکنه‌لر پك اوزون بزمدت خدمت ایدرلر .

٥ — حفظ الصحهٔ نوم : کافی برمقدار اویقو ضایعاتی تعمیر ، بدنی تقویه ایدر . لزومندن زیاده استراحت انسانی ضعیف دوشورور .

٦ — حفظ الصحهٔ لباس : ایی کیتمك ، سربستیٔ حرکاته مانع اولمامقله برابر وجود ایچون لازم اولان حرارتی حصوله کتیرمکدن ووجودی هردرلو ناکهظهور تبدلات هوائیه‌دن

مکاتب طبیهٔ شاهانه امراض اذنیه وخنجرویه معلمی فریق سعادتلو شفیق پاشا حضرتلری
S. Ex. Le Prof. Chéfik Pacha G. de d.

مکتب طبیهٔ شاهانه ده امراض وسریریات اذنیه وخنجرویه معلمی میرالای عزتلو جوانی آنانیان بك افندی
Mr. Le Prof. Djivani Ananian Bey, Colonel

محافظه ایتمکدن عبارت اولان صورت تلبسدر .

۷ — حفظ الصحهٔ مساکن : تمیز وشن بر أو عائله یی ده سویملی قیلار .

۸ — حفظ الصحهٔ معنوی : فکر اکلنجه لرده مستریح اولور . فقط اکلنجه لرك سوء استعمالی انسانی هوساته ، هوسات ده سیئاته سوق ایدر .

۹ — حفظ الصحهٔ فکر : شطارت انسانه حیاتی سودیریر ، حیاته محبت ایسه صحتك نصفیدر ؛ بالعکس حزن ومأیوسیت اختیارلغی تعجیل ایدر .

۱۰ — حفظ الصحهٔ مسلك : سنی بسله ین یالکز بینکمیدر؟... بجاق وقوللرکده کی مفصللرك ده معطل قالماملرینه دقت ایت .

مکتب طبیهٔ شاهانه امراض اذنیه وخنجرویه معلمی دوقتور موسیو فوتیادیس
Mr. Le Prof. Photiadès

امراض اذنیه وخنجرویه متخصصی حمیدیه اطفال خسته خانهٔ عالیسی اطباسندن قائممقام عزتلو محی الدین بك
Mr. Le Dr. Muhyeddin Bey, Lieutenant - Colonel

آدره نالین

شو صوك سنه لرده میدان تطبیقه قونولان علاجلرك اك امین واك استفاده بخشی « آدره نالین » در .

« آدره نالین » ك خاصه سی بك غریبدر : تماسه کلدیکی انسجه ده قانك دوران وجولانی دوردوریبور . دامارلر بوزولمش ، أزیلمش ، آچیلمش بیله اولسه بر داملهٔ آدره نالین قونجه قانك بردن بره دوردیغی کوره رك حیرتده قالیورسکز . قانك بو وجهله دورمسی یاریم ساعتدن زیاده سورمه یور : فقط بورنده ، بوغازده ، غیرتلاقده عملیات یاپه جق بر طبیب متخصص ایچون بومدت کافی دکلیدر ؟ حال طبیعیده انکزك برتماس نرمینی ایله بیله قانایان بورن کبی نازك بر عضو ایچون

بوعلاجك نه‌قدر قیمتدار بر واسطهٔ توقی تشکیل ایده‌جکنی دوشونوکز .

« آدره‌نالین » ك بر منیتی‌ده سم اولمامسی ، استعمالنك هیچ برمحذور تولید ایتمه‌مسی‌در . اوزرینه آدره‌نالین محلولیله طوقونجه غشای مخاطی بم بیاض اولیور ، کوچولیور ، اینیور ، عادتا کیکه یاپیشه‌جق کبی اولیور . بویله بر حالده جراح ایسته‌دیکی کبی قورقوسز ، احترازسز ایسته‌دیکی شیئی یارار ، کیوب چیقاره بیلیر ؛ بوکا « آقلقده عملیات » دیمك دها مناسبدر ، چونکه بچاغك بورودیکی یردن بر ایکی داملهٔ قیرمزی صوردن باشقه برشی آقمایور . آدره‌نالینك تأثیری کچیجه عضو یاواش یاواش اسکی حالنی آلیور ، انسجه‌نك اسکی ألاستیقلکی یرینه کلیور ، قانك دوران وجولانی تکرار تأسس ایدییور ؛ اورایه هیچ برشی سورولمه‌مش اولیور .

***

آدره‌نالین نه‌در ؟ آدره‌نالین اویله سائر علاجلر کبی مولد معدنی ، یاخود مولد نباتی محصولی دکلدر ؛ بوصرف « حیوانی » بردوادر ، حیاتیون مشهوره‌دن « براون‌سه‌کوار » ك تأسیس ایلدیکی « عضو ایله تداوی » نك میدان تطبیقه قویدیغی ادویه‌دندر : آدره‌نالین بو برکلرك اوزرنده‌کی محفظه‌لردن استحصال اولنان خلاصه‌نك جوهر مؤثری‌در . بونی کچن سنه آمریقا حیاتیونندن (ته‌که‌مین) بولدی . بر بوبرك محفظه‌سندکی « آدره‌نالین » ك مقداری پك آز اولدیغندن آدره‌نالین ده پك پهالی‌در . شمدیلك بوعلاجك برکیلو غرامی ایکی یوز بیك فرانق ، یعنی تخمیناً برمیلیون غروش دکیور . کوریبور سکزکه آدره‌نالین هر ایکی معناسیله‌ده ادویه‌نك اك قیمتدارینی تشکیل ایدییور .

آدره‌نالین موجود امتعه‌نك‌ده اك پهالیسیدر : بو پهالیلق طبیعیدر ، چونکه بر شیشه آدره‌نالین چیقارمق ایچون بر سورو اوکوز کسمك ایجاب ایدییور . فقط بو پها بویله فالاماز ، احتمال که ایلریده بونك پهاسی‌ده سائر ادویه‌نکلکی کبی کسب اعتدال ایدر . چونکه اوکوزلر طبیعی یالکز آدره‌نالین استحصالی ایچون کسیلمیه‌جکلرندن قصابلرك اوقدر داخل حساب ایتمدکلری بوبرکلرده شمدیکی پهالرندن دوشرلر .

هرنه‌قدر برغرامی ایکی یوز فرانق ، بر سانتیغرامی ایکی فرانق یعنی اون غروش قدر برپاره طوتیورسه‌ده ، آدره‌نالین ینه اوجوز اوجوز قوللانیله بیلیر . چونکه آدره‌نالینك ایکی بیکده برمحلولندن بش آلتی داملهٔ قدرینك استعمالیله ساحهٔ عملیه‌ده قاندن اثر قالمایور . یکرمی بیکده برمحلولندن جزئی بر اثر سیاه قان دامارلرینه شرینغه ایدیله‌جك اولورسه دامارلرده‌کی قوت وتوترك تأثریاب اولدیغی کورولیور . دامارلرك صیقیشوب کنیشله‌مه‌لرینه نظارت ایدن سیکیرلره تأثیر ایله ایقاع تضیق ایله‌ین دوالر آراسنده بوندن دها مؤثر وبودرجه شدت تضیق کوسترن یوقدر .

بورن وکوز حکیملرینك قوللانمغه باشلادقلری بوعلاجك کوچوك جراحاغه ، بلکه‌ده بتون طبابته پك بیوك خدمتلر ایده‌جکی شبهه‌سزدر .

آدره‌نالین دها دون کشف اولنان برعلاجدر ، شو خاصهٔ مهمه‌سیله طبابت عملیه‌ده مورفینلر ، قوقائینلر قدر مهم فائده‌لر تأمین ایده‌جکی ونواقص طبابتدن برقسمنی اکمال واتمام ایله‌یه‌جکی وارستهٔ اشتباهدر . چونکه قان ضیاعی تهلکه‌سی اولان هرپرده ، هرشیده بوعلاجك نه‌قدرمهم بردوای واقی وشافی تشکیل ایده‌جکنی ، التهابلرك ازاله‌سی ، احتقانلرك رفعی کبی مهم عارضه‌لر ایچونده قوللانیله‌بیله‌جکی آزادهٔ بیاندر .

علل جراحیهٔ اذنیه وخنجرویه طبیب متخصصی حمیدیه اطفال خسته‌خانهٔ عالیسی اطبای موظفه‌سندن بیکباشی رفعتلو ضیا نوری بك

Mr. Le Dr. Zia Nouri Bey, Major

کورلك وحس موانع

فلاکات وسفالات مادیهٔ بشریه آره‌سنده کورلك و کوره‌مدمزلك قدر حزین برشی، برحال یوقدر. النده‌کی دکنکك لطف دلالتنه اعتماد ایله قاراکلق، سیم سیاه بر ساحه‌ده متردد آدیم آتمق، یورومك، ایش کورمك نه‌قدر کوچ، نه قدر تحملسوزدر. بیچاره کور بتون محیطنده بر بوشلق، بر هیچلك، معیشت وطرز حیاتنده بر طاتسزلق، برلذتسزلك دویارکه بویله کچن برحیات، حیاتدن بوسبتون باشقه، محروم، مأیوس، رونقسز، شعشعه‌سز، ضیاسز برشیدر... هله عمرینك اوزونجه برمدتنی نورلر، ضیالر، پارلاقلقلر ایچنده کچیره‌رك صوك اختیارلق دورنده بردن‌بره برظلمت قسوت انکین ایچنده یاشامغه محکوم اولانلرك حالی نه‌قدر آجیقلی، نه‌درجه شایان ترحمدر!..

فقط طبیعت بشریه بوکاده آلیشیور، یاواش یاواش بو محرومیته‌ده قاتلانیور؛ حتی کورلردن مشاغل یومیه‌سنده، مساعیٔ صناعیه وفنیه‌سنده هیچ خلل کوسترمه‌ینلر بیله‌واردر، ایشته کچن عصرك یاریسنه طوغری برکور، (روده‌نیام) باچیقاعالم سیاستنك الك مشهور اشخاصندن برینی تشکیل ایتدیکی

امراض اذنیه وخنجرویه طبیب متخصصی دوقتور طاپطا افندی

Mr. Le Dr. Taptas
Oto-rhino-laryngologue

کبی دها شویاقین زمانلرده انکلیز پارلمنتوسی اعضاسندن اولوب پوسته‌مدیریت عمومیه‌سی کبی مهم بروظیفه‌یی ایفا ایدن (فیوسه‌ت)ده اعما ایدی. ایشته پارس طب آقاده‌میسی اعضاسندن دوقتور (ژاوال) ده کچن سنه مبتلا اولدیغی عمری بصره کمال جسارت ومتانت ایله تحمل ایتمکده وحتی محرومیت بصریه‌نك تأثیرات کوناکونی حقنده تدقیقات فنیهٔ شخصیه‌ده بولنمقده‌در.

دوقتور (ژاوال) بوتدقیقاتنك مهم برقسمندن کچن سنه آقاده‌میده اوزون ارزادی‌یه بحث ایتدی. مسئله پك مهم: کورلك فلاکت حیاتیه‌سنه اوغرایان بر بیچاره‌ده تأمین موجودیت ومعیشتی ایچون نه کبی حواس وخواص وجودیاب اولیور؟ بوزواللیلر وظائف بشریه‌لرینی اسکیسی کبی ایفا ایده‌بیلیورلرمی؟ طرز حیات اولیلرینه دوام ایده‌بیلملری ممکنمیدر؟

بوکبی وظائف واموره دوام ایده‌بیلمك ایچون اعمانك یکیدن برطاقم حواس وخواص ادراکیه اکتساب ایتمسی اقتضا ایدر. عوام، حتی بعض علمابیله اسکیدن بری کورلرده حواس سائرنك فوق‌العاده برتکمل ونمایه مظهر اوله‌رق کسب رقت ایتدیکنی ادعا ایدرلرسه‌ده بو دوغری برفکر دکلدر. دوقتور (ژاوال) دییورکه: «برحسك ضیاعی دیکرلرینی نه آرتدیرر، نه‌ده تکملیاب ایدر: چونکه بویله برحال احتساساتك صورت

تکوننه دائر ایلری سورولن نظریات ثابته‌یه منافیدر ... مثلا بر آدم کور اولدقدن صوکره دها یاقیندن ایشیده‌مدیکی کبی قوقولری‌ده دها زیاده بر شی تله حس ایده‌مز ... حواس موجوده‌نك بووجهله تکملیاب اولمسی فکری دوغری دکلدر؛ تکمل ایدن حواس دکل، اوحواسك طرز استعمالیدر. کرك آنادن دوغمه، کرك صوکره‌دن اوله‌کورلر، شومعلولیتلری سائقه‌سیله، حواس موجوده‌لرینی دها زیاده بر دقت ایله استعمال ایتمکه آلیشیر ودقت ایده‌جك اولورلرسه بوصورت استعمالدن برچوق شیلر آکلایه‌بیلیرلر . اشته مخاطبلرینی سسلرندن آکلاملری، سسك کلدیکی استقامتی وضوح تام ایله تعیین ایده‌بیلملری ، حصوله کلن کوروانی وشماتتك اوصافیله بولندقلری یرك طبیعتنی تعیین ایده‌بیلملری ، دها برچوق دقائق اموره واقف اوله‌بیلملری هپ بوطرز استعمالك نتایج مکتسبه‌سیدر ؛ حاسهٔ شامه‌لرنده ، قوهٔ لامسه‌لرنده عین تحول حصوله کلیر ؛ کورلرك شامه وذائقه‌لری دها نازك دکلدر ، یالکز اونلر سائقهٔ احتیاج ایله حاسه‌لرینی دها نازکانه قوللانیرلر .

فقط دهاسی‌وار : واقعا کورلرده حواس کوزلیلرککندن فرقلی دکل ایسه‌ده یالکز اونلرککنه باشقه بر حس علاوه اولنمشدر ، ایشته بوکا « حس موانع » دییه‌بیلیرز .

بوحسك موجودیتی برچوق مشاهدات ایله ثابت اولمشدر. اعمالری تعلیم وتربیه‌یه مأمور اولانلر بیلیرلرکه تمامی تمامنه کور اولانلرده بوحس موانع آز چوق واردر ، اعماچوجقلرك حاولیده ، باغچه‌ده آغاجه ویاسائر برمانعه‌یه چارپمقسزین قوشوب کزدکلری کورولیور. هله ایلك دفعه اوله‌رق ساکن اولدقلری یرلرده بوحسلری دها آشکاردر : مثلا دائره‌لرینك بر

قوریدورنده یورورکن او قوریدوره آچیلان قاپولرك آچیق ویاقاپالی اولدقلرینی بلاتردد حس ایدرلر. حتی بوحس یعضیلرنده اوکندن کچدکلری اوك پنجره‌لرینی حتایه بیله‌جك قدر دقت ووضوح کسب ایدییور . شمدی‌یه قدر آنادن دوغمه اعمالره مخصوص ظن ایدیله‌کلن بوحسك ایلری بریاشده کور اولانلرده‌ده حصوله کتیرلمسی نه‌قدر فائده بخش برتشبثدر .»

بوحاسه‌یی اعمالر آلین اوزرنده حس ایدرکبی اولیورلر؛ بوقیمتدار حسدن بتون کورلرك نصیبه‌دار ایدلمسی ممکنمیدر؟ ایشته بوبر مسئلهٔ فنیه‌درکه جوابی قولای قولای ویریله‌مز ؛ چونکه بومهم حسك طبیعت حیاتیه‌سی نه‌دن عبارت اولدیغنی بیله‌میورز . بوحسك علم وظائف اعضا نقطهٔ نظرندن تدقیق وتعیین ماهیتی صوك درجه‌ده حائز اهمیتدر . ایلریده حیاتیونك بومعمای مبهمیت اتمامی تمامیله حل وایضاح ایدرك فوائد سعادتبخشای تطبیقیه‌سندن بشریت علیله‌یی مستفید ایده بیلملری شدیداً تمنی وآرزو اولنور .

امراض نسانك سبب كثرتى

بوكون مساعىٔ طبيه اوقدر دوچار انقسام اولمشدركه عادتا هرعضوك آيرى باشنه برطباتى ، بر حفظ صحتى وجوده كتيرلمشدر . اعضا وجوارحك آلديغى اهميت صحيه‌نك وظيفهٔ فطريه‌لريله متناسب اولديغى نظر دقت و اعتباره آلنورسه تناسل كبى ادامهٔ عرق بشره خادم بروظيفهٔ مهمه‌يى ايفا ايدن اعضاده حصوله كلن آفاتك نه‌قدر مهم تشويشات وظيفويه‌يه ، بلكه‌ده بتون بدن و حيات اوزرنده عكس انداز تأثر اولان احوال مرضيه‌يه سببيت ويره‌بيله‌جكى ، حتى احوال روحيه‌يه‌قدر تأثير ايده‌جكى قولايجه آكلاشيلير .

يالكز شوكا اسف اولنوركه قادينلره ، بشرك بتون آلام و مصائب تناسلى قهرمانانه درعهده ايله‌ين بو جنس لطيف ومحترمنه عائد قواعد صحيه مضبوط اولسه بيله تماميله تطبيق ايديله‌مه‌مكده‌در ؛ امراض انتانيه و استيلائيه‌يه قارشو اتخاذ تدابير ايچون قونغره‌لر ، قونفرانسلر ، مجلسلر تشكل ايلديكى وبوبابده برچوق نظامات وقوانين نشراولنديغى حالده بشريتك نصفنى تشكل‌ايدن قادينلره ، اعضاء تناسليلرينه و تناسله عائد اولان خصوصات بيوك بر قيدسزلق ايچنده يووارلانوب دورويور . رحمده‌كى اوفاق برتغيرك ، برصيريق ، حتى آز تضييق كبى ناچيز برعارضه‌نك دائرهٔ شمول وانتشارى پك كنيش اولديغى ، بعضاً اهميتسز ، كوچوك بررحم ياره‌سنك بيله شايان دقت و موجب وخامت عارضه‌لر توليد ايلديكى

لايقيله تقدير ايديله‌مديكندن ناشيدركه چوق دفعه‌لر قادينلرده سببلى ، سببسز كورولن عصبى حاللر ، خويسزلقلر ، مرضى تمايللردخى سبب‌اصلى وحقيقيسنه عطف ايديله‌ميه‌رك ايشك بر معلوليت مهمه‌يه ، قيصيراق كبى مقصد وغايهٔ فطرتى اخلال ايدن برحاله ، هيچ بر وجهله ايضاح و تبيين ايديله‌مه‌ين خيرچينلقلره ، شاشقينلقلره قدر وارمسنه سببيت ويريليور . رحم و يمورطه‌لق راحتسزلقلريله مترافق تشويشات ماديه وروحيه هركون كوزمزه چارپمقده‌در ؛ بوكبى احوالك اخلاق وحيات اجتماعيه‌يه‌ده اجراى سوء تأثير ايده‌جكى شبهه‌سزدر .

اشته قادينلرك اطوار وحاللرنده كورولوبده اكثريا ايضاح ايديله‌مين تغيراتك مربوط اولديغى بوسببلر پك زياده اهميتلى شيلر اولوب قادينى وظائف زوجيه‌دن ، توليددن ، شفقت ومرحمت فطريه‌سندن ، حاصلى بر قادينى « قادين » و « شايان‌حرمت » عدايتديره‌جك بتون مزيتلردن متنفر وبيزار ايده‌بيلير ؛ كيم بيلير نه‌قدر « خيرچين » ، « سيكيرلى » ، حتى « خويسز » صاييلان بيچاره قادينلر واردركه بتون بوحاللرينك سبب اوّليسى ، اس‌اساسى عادات شهريه‌لرينى منتظم وتمام كوره‌مه‌ملرى ويا رحملرنده برچيبان ، فضله برپارچه ات ، بر صيريق بولنمسيدر .. نازك ، نازك اولديغى قدرده سيكيرلى و حساس اولان رحمك ، قادينك ماهيت اصليه‌سنه ، افعال و حركاتنه حاكم برعضو اولديغى بيلنمليدر : حكيم شهير (ميشله) نك ديديكى كبى : « قادين ديمك رحم ديمكدر » . صحتنك مختل اولمسيله فنا بروالده ، كوتو برزوجه اولمقده مضطر قالان قادينلره هرآن تصادف ايده كلمكده‌يز . بعض قادينلر ايسه حالات مرضيه‌لرينى حيات ازدواجيه‌يه عطف

ایلدکلرندن زوجلرینه بغض وعداوت کوسترمکده واولادلرینه ابراز آثار محبت ایده‌مه‌مکده‌درلر .

افراد عائله‌سنده‌کی احوال مرضیه‌یی ، تحولات روزمره‌یی کوزدن کچیره بیلنلر قادینلرك آی باشنده و عادت شهریه زمانلرنده‌کی هیجان فکریلرینی ، اضطرار عضویلرینی تقدیر ایدرلر . حتی شرع شریف و منیر دخی بودقائق فنیه‌یی نظر اهتمامه آله‌رق قادینی اودور اثناسنده برچوق تکالیف بدنیه‌دن مفعو و آزاده قیلمشدر ... حالت طبیعیه‌سی بوقدر تحولاته سببیت ویرن برحالك تغیراتی ، انحرافاتی نه قدر فنا القلره سبب اوله‌بیلیر دوشونولسون : حتی برچوق شوائب عصبیه واردرکه معلولینخانه‌دن زیاده امراض نسا خسته‌خانه‌لرنده تداوی ایدیلمکه شایاندر : آفات وامراض تناسلیه‌نك جمله‌ٔ عصبیه‌یه اولان نفوذ وتأثیراتی نظر دقته آلندیغی حالده بعض قادینلرك بعض حرکات و معاملات نظام شکنانه‌ده عدم مسئولیتلرینه حکم ایلمك منطقه موافق کورولمکده‌در ، ایتالیاده‌کی (لومبروزو) مکتبی بوخصوصی نظر دقته آلمشدر . احوال وحرکات عفت شکنانه‌ده بولنان بعض قادینلرك « ورم لیفیٔ رحم » ه ، « احتقان رحم » ه مبتلا بولندقلری چوق کره‌لر نظر مشاهده‌مزدن کچمشدر .

عادانی زور کورن وعادت کورمکده کوجلك چکن بر چوق قادینلرك ابتلای سرقت ، هرکسی تحقیر وتزییف ، حرص شدید ، حدت وشدت کبی عوارض وتشویشات فکریه‌یه اوغرادقلری دفعه‌لرجه کورولمشدر ؛ بوکبی نفرت انکیز حالارك سبب ظهوری اکثریا وقتیله تداوی ایدیلیه‌رك کندی حالنه براقیلان اوفاق بر عارضهٔ رحمیه‌دن باشقه برشی دکلدر . حتی دوران

موضعیده حصوله کلن تشویشدن متولد بر عادت کوجلکی نتیجه‌سی اوله‌رق قانایله دولوب طیقانان رحم دریسنك بالذات عضلهٔ رحمیه‌یه وجوارنده‌کی اعضا وآلات مهمه‌یه التهاب وانتانی جلب ایلدیکی پك چوق کورولمشدر .

کنج برقیزده‌کی عادت کوره‌مه‌مك حالنك اوفاق بر تدبیر وتداوی ایله اوکی آلنه‌بیلیرکن یوز اوستی براقیلمسی سببیله ایلریده حیات تناسلیه وجنسیه اثناسنده بیوك بر سوء تأثیر ، رحمك کوچولمسی ، ضموره اوغرامسی کبی اکثریا غیرقابل شفا برحال کورولمکده‌در .

عدم طهارت وبعضاً اك بیهوده ، اك عبث بر وسیله ایله نوزادلرك ، کوچوك قیز چوجقلرینك ، حتی بوس بیوك قادینلرك اعضای تناسلیه‌لرینه ، خصوصیله فرج ومهبللرینه طبیعةً میقروبلرله ملوث اولان الارك تماسی تلویث و التهابی دعوت ایدر ؛ فن دائره‌سنده قولای قولای تنظیف وتطهیر ایدیلمك ممکن ایکن لاقیدانه تمادی ایتدیریله کلن بوحالات صوکرلری پك وخیم ، تداویسی کوچ وبلکه غیر ممکن انتانلری موجب اولور ؛ باکرلرده ، کبه قادینلرده کورولن « بیاض آقینتی » نك اهمال ایدلمسی‌ده رحمك التهابلانمسنی انتاج ایدییورکه بوکا قارشی مهم برعملیهٔ جراحیه اجراسنده مضطر قالیورز ؛ هله کبه قادینلرك بوسائقه ایله چوجق دوشورمك ، انتان رحمی ، لوخوسه‌لق حماسی کبی عوارضه دوچار اولدقلرینی هرکون کوروب دورویورز .

برچوق کبه قادینلر ادرارلرینی وقتیله دفع ایتمیه‌رك اوزون مدت مثانه‌ده براقیورلر ، سیدیکله دولوب طیقانان مثانه‌نك آرقه طرفنده‌کی رحمی تضییق وتحریك ایتمسیله رحم أکریلکلری

حصوله کلیور. قورسه یاخود صیقی وفناباغلانمش برقوشاق ایله قارنك ایچه صیقیشدیرلمسی ولوخوسه‌لق اثناسنده وقتسز آیاغه قالقمق ، کزیمك کبی حالاردنجی رحمی أکه بیلیر ؛ بو عارضه‌نك بدایة عادی برتدبیر ، مثلا قادینه کیجه مناسب بر وضعیتده یاتمسنی تنبیه ایله اوکنی آلمق ممکن ایکن اهمال وقیدسزلقله آفتك ایلریلدیلمسی، ازاله‌وتداویسی جداً کوچ احوال مرضیه‌یه یول آچمقده ، اثنای حمله سقطه ویوکلی اولان رحمك آرقه‌یه دوغری کیدوب میخلانمسنه سببیت ویرمکده‌در .

عنق رحمك ، غشای مخاطیٔ رحمك اك اهمیتسزوشدتسز میقروبلرك تأثیریله التهابلانماسندن عبارت اولان عوارض جزئیه‌نك بدایتده کوچوك برهمت ایله اوکی آلنه بیلیرکن وقتنده تشخیص ایدیله‌میه‌مك یاخود زیاده برشدتله و اوزون مدت تداوی ایدلمك سببیله نفیرالتهابنه ، یمورطه‌لق التهابنه ونتیجةً عقامته منجر اولدیغی دفعه‌لرجه کورولمکده وچوق دفعه‌لر قادینك حیاتنی تهلکه‌دن قورتارمق ایچون نفیر ورحمی کسوب چیقارمق کبی مهالك انکیز مداخلات جراحیه‌یه بیله مجبوریت ألویرمکده‌در .

پیسلکدن ، طهارتسزلکدن یاخود باشقه برسببدن دولایی عنق رحمده حصوله کلن صیریقلر وقتلیجه ودقتلیجه برتشخیص ایله قولای قولای برطرف ایدیله بیلیرکن بونلرك اهمال ایله کچیشدیرلمسی پك فنادر ، چونکه بونلر اکثریا ٤٠، ٦٠ یاشنده‌کی مسن قادینلرده ، پك معنیدار اوله‌رق « اینجیتمه بنی » دنیلن، نحوست انکیز شیشلرك ، سرطانلرك نقطهٔ ابتدارینی تشکیل ایتمکده وپك آز برزمانده قادینی حفرهٔ مزاره طیقامقده‌درلر.

رحمك «أور» لری‌ده بویله‌در ؛ دها کوچوك ایکن قولایجه

وبر یچاقده چیقاریله بیلیرکن هیچ آلدیرلمامسی وکندی حاله براقیلوب بویوتلمسی ایله بالآخره، آشاغیدن آلنه‌میه‌جغندن ، قارن یاریلوب اورك چیقارلمسنه احتیاج مس ایدرکه بویله برعملیه‌نك تهلکه‌سی زیاده‌اوله جغی کبی پاپیلمسنه‌ده‌کمه‌قادین رضاداده‌اولاماز.

ایشته صایوب دوکدیکمز شو عارضه‌لرك تدقیق ایدلمسیله ثابت اولیورکه : قادینلرك حفظ صحتی زیاده‌سیله حائزاهمیتدر؛ بناءً علیه جنس لطیفی آلت تناسلیه‌سنده حصوله کله‌بیله‌جك هردرلو آفاتدن خبردار ایتملی وعارضه‌نك وقتیله آکلاشیله‌رق اوکی آلنمسنه وقدر صحت وحیاتك دها زیاده تقدیر اولنمسنه چالیشلملیدر .

***

اون‌بش همان یکرمی سنه‌دن‌بری کچیردیکم حیات صنعت وطبابتمك خاطرات متوالیه‌سنه عطف دقت ایدنجه مملکتمزده کیت کیده قادین خسته‌لقلرینك ، خصوصیله رحم ویمورطه‌لقلره عائد عوارضك آرتدیغنی حس ایدییورم : مع مافیه بونی خسته‌لقلرك آرتمه‌سندن زیاده مملکتمزده حالت صحیهٔ نسائیه‌نك برآز نظر دقته آلنمغه باشلادیغنه عطف ایدرسهم یاکیلمامش اولورم . فقط بونده ترقیات فنیه‌نك‌ده بیوك بردخل وتأثیری واردر : اسکیدن بری اطبانك شبهه وتردد ایله باغرساقلره ، قلبه ، بنیه بوزوقلغنه عطف ایلدکلری یاخود سبب و بادیٔ ابتدائیسنی بوله‌میه‌رق « سیکیرعلتی » تعبیرمبهمیله کچیشدیردکلری راحتسزلقلرك رحمدن ، یمورطه‌لق و مه‌لردن ، سائر اعضا وجوارح تناسلیه‌دن ایلری کلدکلری آکلاشیلمغه باشلایه‌لیدن بری تشخیص وتداویجه بیوك برامنیت وقطعیت ایدینلمشدرکه بوندن اك زیاده استفاده ایدنلر وایده‌جکلر ینه خسته‌لردر .

***

قادین خسته‌لقلرینی حصوله کتیرن ، حاضرلایان سببلرك اك مهمی « دوغورمق » مسئله‌سیدر . بوکون بر چوق أبه حکیملری ، أبه‌لر یتیشدیکی حالده بوکثرت ومبذولیتدن ، بوترقی ومدنیتدن استفاده‌یه مسارعت ایدنلر محدوددر .. واقعاً قادین معاونتسز ، تدبیرسز ، تشبثسز دوغوره‌بیلیرسه‌ده دوغورمق اثناسنده اتخاذی ایجاب ایدن تدابیر فنیه وطهارتده « کوره‌نك » و « مناسبتسز بر حجاب وعفت » سائقه‌سیله قصور ایدلدیکی کبی بعضاً جهلاً ، قصداً مؤثرات امراض أبه‌خانمك یاخود دوغورتان عجوزه‌نك پارماق واللریله موقع مخصوصنه وضع ایدیله‌رك بدبخت قادینك بدننه خسته‌لق تخمی بر اهتمام مخصوص ایله اکیلیور ؛ بوتخم سموم‌نثار اوآرالق چیملنمه‌سه بیله ، ایلریده ، اوزاق برمستقبلده دکل حیات تناسلیه‌یی ، حیات شخصیه‌یی بیله هدر واضاعه ایده‌جك برعارضهٔ مرضیه وجوده کتیریبور :.. سبب مؤثر ایله اثر آراسنده‌کی مرور زمان ذهنلرده اویولده برشبهه حاصل ایده‌مدیکی جهتله قادین بودرد دواناپذیره ناصل ونه‌دن دوچار اولدیغنی تعیین ایده‌میور . (جنوره)لی برطبیب مولد امراض نسا مشاهداتنده یوزده (٤٠) ك بوطرزایله حصولپذیر اولدیغنه قانع ایسه‌ده بزده بونسبت ، جاهل أبه‌لرك مظهر اوله‌کلدکلری حسن قبول مفرطدن دولایی ، یوزده (٨٠)ه ، حتی (٩٠)ه قدر چیقاریله‌بیلیر .

بر قادین که قالنجه اعضای تناسلیه‌سنه کیمسه‌یی طوقو - ندورمامق ، الاوردورمامق اك مبرم لوازم توقیدن ایکن بزده ایه طاسلاقلرینك کویا که‌لکی آکلامق وسائر بر شارلاتانلق کوسترمك قصدیله عقیم یعنی هردورلو تلوثاتدن آزاده قالمسی

ایجاب ایدن اقسام تناسلیه‌یی ایسته‌دکلری کبی معاینه ایده‌بیلملری کندیلری ایچون مستلزم جزا ومؤاخذه برجرأت اولدیغی کبی معاینه‌یه رضاداده اولان صافدللر ایچون ده پك بیوك وجالب مهالك برغفلت جاهلانه‌در ... اعضای تناسلیه‌یه تعیین وتشخیص ایچون طوقونه‌جق اولان فنی برالك بیله هیچ اولمازسه اون اون بشن دقیقه قدر اك مؤثر وسائط تطهیریه‌ایله تمیزلنمسنه چالیشمق وجائب فنیه‌دندر . بووجیبه‌نك اهمالی سببیله انتان وتلوثه معروض اولان وبالآخره دوغه‌جق چوجغك مرور وتضییقیله زده‌له‌نوب اوزولن اعضاده نه‌یامان التهابلر ، انتانلر اویانه‌بیله‌جکی پك قولای درك وتخمین اولنه‌بیلیر . قادینك اعضای تناسلیه‌سی دوچار اوله‌جغی اك وخیم خسته‌لقلرك باب قبولیدر ، بوقاپویی بیلنه ، بیلمه‌ینه قارشی آچیق بولندیرمق هر زمان اضطرابات واولوم تهلکه‌لری آلتنده بولنمق دیمك اوله‌جغی بیلنوب آکلاشیلملیدر .

دوغوره‌جق بر قادین دوغورنجه هرشی بیتر ، آرتق نه معاونته ، نه‌ده معاینه‌یه احتیاجی قالماز ظن ایدیلیور ؛ که‌لك بر آن بحران ایسه‌لوخوسه‌لغك ده او آن بحرانك اك بحرانلی برزمانی یعنی بر « بحران اندر بحران » اولدیغی اك مثبت حقایق فنیه‌دندر ... دوغورمق اکثریا قولای ، حتی بعضاً احتشاملی وقادین ایچون جالب توجهات ایسه‌ده لوخوسه‌لق دوشه‌کندن صاغلام وسالم قالقه بیلمك پك کوچدر .. بزده جهلك ، کوره‌نکك ، اصرار وعناد خرافاتپرستانه‌نك اك شایان دقت مثاللری فنك « دورمابعد ولادت » نامنی ویردیکی لوخوسه‌لق زماننده کوریلیور ؛ ابه خانم ، یاخود قومشو خانم یاره برده ایچنده بولنان رحمی ، کندی فکرنجه چابق یرینه کتیرمك

ایچون بیلمم هانکی خانم نینه‌سنك وقتیله قوللانه‌رق فائده‌سنی کوردیکی یالکز مشکوك دکل ، همان هرزمان ملوث و آلوده بر علاجی ، مردار ومتعفن بر مرهمی ینه بولاشیق برپاچاوره پارچه‌سنه صاره‌رق « طوتونمسی » ایچون زواللی لوخوسه‌یه صونیور ، اوده تناسلك ، اعضای تناسلك نه‌دیمك اولدیغندن آزاده‌سز وغافل بویومش بر تجربه‌سز اولدیغندن او مرهمی آلوب کوتوره‌جکی یره ، رحم وجوارینك یاره‌لری اوزرینه کوتوریور ؛ یکرمی درت ساعت صوکره برانتان شدید وحما باش کوسترمه‌سه یعنی لوخوسه‌نك بنیه‌سی ، قوهٔ بدنیه‌سی ، استقبال تناسلیسی ضررینه اوله‌رق، بنیه بومؤثرات انتانیه‌یه قارشی کلسه بیله ایلریده رحم وجوارنده‌کی آفات خفیه‌ده کیزله‌نوب قالان یادکارانتان نثار ، هرهانکی بر سببله اویانه‌رق عقله کله‌ین ، الك دور اندیشانه قواعد تحرینك تطبیقیله دخی بولنه‌مایان عوارض کونا کونی ، نفیر ، یمورطه‌لق ، خزنه ، رحم کبی آلات مهمه‌نك والحاصل له‌کنده‌کی بتون اعضانك مختلف خسته‌لقلرینی وجوده کتیریور . بویوله‌کی وقوعات ومشاهدات خصوصیله بزده ، استانبولدن زیاده طشره‌لرده پك چوقدر ...

بزده اکثری عائله‌لرده کنج برخانم قیز یتیشدیرمك ، اوایشلرندن زیاده کوزه‌چارپمق اوزره بر آزنقش، بر آز موسیقی ودیکیش اوکرتمکله تحقق ایدن برغایهٔ خیالیه‌کبی تلقی ایدیلیور. ایلریده دوغوره‌جق ، لوخوسه‌اوله‌جق ، چوجق یتیشدیره‌جك کنج قیزلره حفظ صحتك عمومی بحثلری شویله دورسون ، حفظ صحت تناسل حقنده دخی سطحی و پك جزئی معلومات بیله ویریله‌میور ؛ زواللی کنج خانم « ازدواج » ك معنوبانی، لدنیاتی بیله‌مدیکی کبی اعضای تناسلیه‌سنك اهمیت صحیه

وحیاتیه‌سنی‌ده تقدیر ایده‌مدیکی ایچون توصیه‌ایدیلن ، « صاغلق ویریلن » الك مستکره وایکرنج شیلری بیله اعماق بدننه ، تارحمه قدر کوتورمکده بر محذور کوره‌میور ، دها کنج برخانم ، بش اون چوجق یتیشدیروب بویوته بیله‌جك برقادین ایکن یا کسکین ، فجائی برمرض تناسلینك قربانی اولیور یاخود الیم صانجیلر، آغریلر ایچنده برحیات مضطربانه وعلیلانه‌کچیره‌رك بتون ماحصل عمری آه وانیندن ، ایکله‌یه‌ایکله‌یه دمکذار اولمقدن عبارت قالیور ؛ بوخصوصده ایلریده دوغوره‌جق ، لوخوسه اوله‌جق ، صوکرده‌ینه‌دوغوروب دوغورته‌جق‌اولان‌اولادینه تربیه‌وتلقینات صحیه‌ده بولنه‌جق کنج قیزلره برچوق شیلراوکره‌تملی؛ تناسلك احوال طبیعیه‌سنی، عوارضنی ، غایه‌سنی ، ایلریده حصوله کله‌بیله‌جك امراض تناسلیه‌دن ناصل توقی اولنه‌بیله‌جکنی بیلدیرملیدر ، بوکبی خدمات مقتضای منافع مملکتدر ؛ چونکه « تزاید نفوس » مسئلهٔ مهمهٔ اجتماعیه‌سنده شوتلقینات وتنویراتك پك بیوك برفائده‌سی کورولور و بوسایه‌ده نسل مملکت دوچار تناقص اولمقدن ، جنس لطیف دخی آجیلر ، الملر ، خسته‌لقلر ایچنده قیورانیه قیورانه سونوب کیتمکدن مصون قالیر . مفصل ومدلل معلوماتك حجاب وناموسی رخنه‌دار ایده‌میه‌جکی آزادهٔ اشتباه وتردد در .

***

ینه قیزلریمزك حس تربیهٔ صحیه‌سنه اهتمام ایدیلمدیکندن دولاییدرکه بوکون بیله بعض محللرده قادینك معاینه‌سی بیلیر بیلمز ، جاهل برابه‌یه حواله ایدلمك تکلیف اولنیور ؛ اعضاء تناسلیلرندن مضطرب اولان قادینلرك تداویلری ابه‌لره ترك ایدیلیور . حالا ابه واسطه‌سیله خسته تداوی ایدن هکیملرمز

آز دکلدر. حالا أت، اوت، بهارات وسائره ایله «چیقین» لر و «چوجق علاجلری» یاپدیران قادینلرمز، یاغ مومی وهوا جیوا و «آرسلان یاغی»، «طاوشان یاغی» ایله علاج یاپان ابه‌لرمز تخمینمزدن زیاده در.

بزده ابه‌لك، اصل اوقور یازار وخبر آکلار خانملرمزك، هرنه‌دنسه، خادم منافع انسانیت اولان بومسلکه رغبت ایتمه‌ملرندن ناشی، ایی تورکجه بیلمه‌ین قوقونه‌لر یاخود هیچ بر شیدن خبردار اولمیه‌رق اولدن بری بوصنعتی ایشله‌ین قوجه قاریلر النده قالیور؛ بو ابه‌لرك برچوقلری اللرینی بیقامق زحمتنده بیله بولنمازلر، بولنانلرایسه شویله‌جه بر بیقامقله اکتفا ایتدکلری کبی اك زیاده ابراز اهتمام ایله ینلری‌ده حامض بور محلولیله بیقامقدن ایلری کیتمه‌مکده‌در؛ حامض بور پك خفیف برشی اولوب حتی لوخوسه خسته‌لقلرینی حاصل ایدن میقروبلرك بویله بر محلول ایچنده أوره‌یوب یتیشه بیلدکلری دوشونوله‌جك اولورسه شو تطهیرك نه درجه اعتماده شایان برشی اوله‌جغی تقدیر اولنه‌بیلیر؛ بو برباد وپیس اللرله تا دائرهٔ رحمه قدر یوقلاد-قلری یرلری ازه، ازه صییره‌صییره معاینه‌ایدن برابه‌نك اورالره براقه‌جغی تخم امراضدن حصوله‌کلن اختلاطلردن، بعضاً مهلك راحتسزلقلردن دولایی اکثریا أبه‌دن زیاده کمال نظافت ومهارتله اجرای عملیات ایدوب‌ده قادینی قورتاران حکیم اتهام ایدلمکده‌در.

«ابه قادینلر» بر مملکتك خدمت حیات تناسلیه‌سی ایچون شمدیلك وجودلرینه لزوم حس ایدیلن اك مهم اشخاص اولوب بونلرك مأموریت ووظیفه‌لری‌ده جداً نازك ومعتنادر. چونکه قادینلر «حجاب» و «عفت» ایله مفطور اولدقلری جهتله درد درونلرینی، اسباب اضطرابلرینی «ینه همجنس

چکر بر برینك غیرتنی» مصرعنك افاده ایلدیکی مشارکت جنسیه وجنسیه مقتضاسنجه کندیلری کبی برقادینه افاده ایتمکی دها زیاده التزام ایدرلر. حتی تشریح مسئله وتشخیصده اهمیتی اولان برچوق صمیمی وجنس آخردن اولان برفرده افشا ایدیله‌مین محرم شیلری انجق ابه‌لر استکناهه مقتدردرلر؛ فقط ابه‌لرك شو نفوذ وصلاحیتندن استفاده ایدیله بیلمسی اونلرك لسان آشنا، خیرخواه، صنعت وفندن تمامیله خبردار وآکاه، ایفای حسن خدمت وتأمین ترقیاته آرزوکار اولملریله قابلدر؛ یوقسه جاهل خرافه‌نثار، متنفر طهارت و نظافت، تقدیرات فنیه‌دن حتی بعضاً دوغوره‌جغی قادینك لسان حال ومقالندن بیله بی‌خبر برأبه، اضطرابات وامراض نسویه‌یی متصل چوغالتمقدن، فنك ایثار ایده‌جکی تسلیات وتدابیره قارشی قوی وغیرقابل اقتحام وازاله برمانعه تشکیل ایتمکدن باشقه برشی تأمین ایده‌مز. أبه‌لکك بوکبی نقاطنده اصلاحات وترقیات منتظره وجوده کتیرمك، اولجه دیدیکمز وجهله، ایچه اوقور یازار وخبر آکلار خانملرمزك شفقت و مرحمت بشریه‌نك اك بیوك مدار ایشاری اولان بوصنعته میل و سلوکی وابه‌لرك عملی اوله‌رق تدریسی سایه‌سنده ممکن اوله‌بیلیر.

***

قادین خسته‌لقلری حصوله کتیرمکده ارککلرك ده دخلی آز دکلدر، آلات تناسلیه‌ده‌کی نسبتسزلکدن، عنانت ویا اختیارلقدن دولایی احتیاج جنسی سنی تمامیله تأمین ایده‌مه‌ین، القاحه مانع اولمق فکریله وظیفهٔ زوجیه‌یی ناتمام برصورتده اجرا ایدن ارککلر دخی مناسبتده بولندقلری قادینه پك بیوك فنالقلر ایتمکده‌درلر؛ چونکه بویله ناتمام برمناسبت

قادینك اعضای تناسلیه‌سنی خصوصیله رحمی قان ایله طیقانمش برحال احتداده کتیریر ، بوحالك دفعه‌لرجه تکرری ، اواحتداد واحتقانك دوامی رحمك اغتداجه برسوی تحول پیدا ایتمه‌سنه ، سرتلشوب ، قاتیلاشوب بویومه‌سنه ، مزمن برالتهاب داخلی‌یه دوچار اولمسنه سببیت ویریر . ایشته بعض قادینلرده کورولن تشویشات عصبیه ، تسکین ایدیله‌مین ابتلالر ، روحی ومعنوی ضیقینتیلر چوق دفعه بویله مادی برآفت رحمیه‌دن ، تسویه ایدیله‌مش براحتیاج مبرم جنسیدن نشأت ایتمکده وبویوزدن حاصل اولان سوء نتایج جداً سزاوار اهمیت ودقت کورولمکده‌در . مشاهدات عاجزانه‌مه ابتناءً بیان ایده بیلیرم که قادینلرمزده کورولان حال طبیعیدن ایکی اوچ مثل فضله حجملی رحملره ، تصلبات رحمیه‌یه ، ارحام لیفیه‌یه سبب اصلی بومقارنت غیرتامه ، القاحه مانع اولمق فکریله استعمال ایدیلن شاب ، مازی ، لیمون وچیریش وسائره‌دن معمول « فتیللر » در . مدت مدیده « فتیل » قوللانوب رحمی طاش کبی برقوامه کتیردکدن صوکره « چوجق علاجی ! » ایچون مراجعت ایدن نه قدر قادینلر کوردك !

***

صره‌سی کلمش ایکن یالکز بزده ، بزم قادینلرده کورولن وچوق دفعه‌لر نتایج جدیه و وخیمه حاصل ایله‌ین برسوء اعتیادی دهاذکر ایده‌جکز : کنج برقیز سن بلوغه ایرنجه آی باشی عادتنی کورمکه باشلار واوآندن اعتباراً اوقیزك « قادین » اولدیغنه و « نضج جنسی » یه ایردیکنه حکم اولنور . هرآی باشی اعضای تناسلیه‌دن سیلان ایدن مواد ایله البسه‌سنك

پیسلنمه‌سی ایچون « بز » طوتونولور ؛ طوتونمق ایچون انتخاب اولنان بزلر اکثریا بیوك ، اسکی ، ملوث ، پیس شیلردر ؛ سیلان ایدن مایع فنآ پیس اولمدیغی حالده اونی تمیزله‌مك ایچون بویله پیس شیلر قوللانیلمه‌سی وبردفعه قوللانیلان بزك حالیله براقیله‌رق صوکره تکرار استعمال ایدلمسی اعضای تناسلیه‌یی افساد وانتان ایدرك رحم وملحقاتنك حاد ومزمن التهابلرینه مؤدی اولیور .

آننه‌لر قیزلرینه هیچ اولمازسه طوتونه‌جقلری بزلرك قایناتیلمش وتمیز اوله‌رق حفظ ایدلمش کوچوك قطعه‌ده شیلردن ، ایدروفیل پاموغی پارچه‌لرندن عبارت اولمسنی اوکرتسه‌لر ، قادین خسته‌لقلرندن برقسمنك آزالمسنه خدمت وهمت ایتمش اولور .

برفناعادت دهاوار : بعض برلرده ، پاموقدن ، سونکردن یاخود یوموشاق بربزدن عبارت برطیپه ، بر « پرده » اوزون مدت ، بش آلتی کون آلوده وملوث برحالده مدخل اعضاء تناسل ایله ویا ایچریده عنق رحم ایله تماسده براقیلیور که شو حال افرازاتك طبیعی اولان جریانه مانع اولدیغی کبی خسته‌لق تخملرینی باب دخول اولان رحمك اوکنه قدر سوق وایصال ایتمکدن باشقه برشی‌ده دکلدر .

آرابه ایله چوق کزمك ، سیاحت مدیده ، تعب وکدر ، الم معیشت ، خصوصیله دیکیش ماکنه‌سنی آیاقلرله متصل اویناتمق مجبوریتی‌ده مختلف عوارض تناسلیه‌یه سببیت ویره بیلمکده‌درلر . بونلرك برچوق نمونه ومثاللرینی هرکون کوروب دورویورز .

***

اسبابی بوقدرچوق ، داغینیق ، مختلف اولان قادین خسته‌لقلرندن توقی ایچون اتخاذ ایدیله‌جك تدابیرده متنوع ومتفاوتدر :

اولا شو نقطه ایجه بیلنوب تقدیر ایدیلمیدرکه ، چوق دفعه‌لر خسته‌لغی بیلمه‌یه‌رك بالذات قادین آرایوب بولمقده‌در . قادینلرك آزادهٔ علل وامراض اولملری « قادین » اولدقلرینی بیلملرینه ، اوکا کوره کسب معلومات واتخاذ تدابیر ایلملرینه متوقفدر . مسئله‌نك برکت تناسل نقطهٔ نظرندن حائز اولدیغی اهمیت اجتماعیه‌یی ایجه تقدیر ایدرك اولاد وعیاله ویریله‌جك تربیهٔ صحیه میاننه وظیفهٔ تناسلیه‌نك ایضاح وتشریحنه عائد برچوق معلومات مفیده علاوه ایتمیلیدر . قادینلرك معلومات تناسلیه‌جه جاهل وبی ادراك قالملری هپ آننه‌لرك تکاسل ویاجهلندن منبعث‌در . برکنج قیزه ، حیات اجتماعیه ومدنیه‌سنه لزومی اولان معلومات ایله برابر ، بلکه اونلردن‌ده اقدم « قیزلغی » ، « قادینلغی » اوکرتیلملیدر . هرکسك شکایت ایلدیکی عصبیلکدن ، ئیسته‌ریکلکدن ، صرعه وسائره کبی سیکیر بوزوقلقلرندن ـ که برچوغنك وجودی آکلاشیلاماـ یان آفت تناسلیه‌یه مربوطدر . ـ حتی قیصیرلقدن ، یاراماز لقدن آزاده قالمق وقادینی مملکته ، منسوب اولدیغی جمعیت بشریه‌یه خادم ووظیفه‌سنه مواظب ومداوم برحالت عضویه‌یه کتیرمك آرزو ایدیلیرسه هرشیدن اول « والده » اوله‌جق کنج قیزلری ترقیات والجاآت عصریه‌یه کوره یتیشدیرمك ، اونلری عادتا برر « أوحکیمی » حالنه قویمق اقتضا ایدر . یوقسه هرکون قادین خسته‌لقلریله اوغراشان اطبا معاینه خانه‌لرینه یوزلرجه‌سی برآراده قوشان خسته قادینلرك عددی کیتدکجه آرتار ، اکسیلمز .

هرقادین ، هروالدهٔ مستقبله قواعد صحیه‌نك اخلال ایدلمسیله حصوله کله‌جك قضالردن بلوغه ایرز ایرمز خبردار ایدیلمی ،

اثنای ازدواجده ، لوخوسه‌لقده ، عادتدن کسیلمه دورنده دوچار اوله‌بیله‌جکی امراضدن ناصل صاقینیله‌جغنی بیلملی‌در ؛ خسته قادینلرك عددی آنجق بوتدبیر ایله آزاله‌بیلیر . برده قادین مرض تناسلیسنی راستکله هرحکیمه ، هرحکیم دیننه کوسترمه‌ملی وتقسیم مساعیٔ طبیه‌نك بخش ایلدیکی «تخصص» دن استفاده ایدرك برمتخصص تجربه‌کذاره مراجعت ایتملیدر . اطبای متخصصه‌ده فنك جریان دائمیسی اوکنده بولنه‌رق آفات تناسلیه‌نك حسن تشخیصنه اهتمام ایتملی ، خصوصیله سریریاتك تأمین ایلدیکی فوائد فنیه‌دن بول بول استفاضه ایتمش اولملیدر .

ابه‌لرك حسن انتخاب وتدریسنه صوك درجه اهتمام ایدلمکله برابر ابه‌لك ایلیه‌جك کنج خانملرك هر درلو افکار عندیه وخرافیه‌دن آزاده اولملرینه وامراض نسائك تشخیص وتعیینی حقنده معلومات صافیه‌وتامه‌یی حائز اولوب بونی مسلك وصنعت ایجابنجه تماسده بولندقلری قادینلر آراسنده تعمیمه چالیشملرینه همت ایتملی وابه‌نك بالذات قادینه علاج توصیه ایتمه‌سنك ، تداویٔ عندیه قالقیشمه‌سنك اوکی آلنملیدر .

***

اصل مهم نقطه : قادینلر آراسنده اوقونمق وقیز مکتبلرنده تدریس اولنمق اوزره غایت سلیس وساده براسلوب ایله اصول وترقیات حاضرهٔ فنیه‌یه موافق ووظائف نسویه‌سنك حسن ایفا وتسهیلنه خادم حفظ‌صحت کتابلری یازیله‌رق بونلرواسطه‌سیله ، احوال وطبایع نسایی نظر حکمتدن آیرمامق اوزره ، قادینلره تلقینات صحیه‌ده بولنمق قادینلغك بلوغ ، ازدواج ، تولید ، نفاسیت ، امزیرمه ، سن بحران (عادت کسیلمسی) کبی اك زیاده معروض امراض وعوارض اولان دورلرنده قادینك هر

دورلو احواله قارشی اتخاذ ایده‌جکی خط وحرکت وتدابیری ، هردورلو قضالری ، کوروله بیله‌جك هردورلو احوالی اطرافیله آکلاته‌رق برحال وقوعنده همان طبیب متخصصه مراجعت ویا وسائط صحیه‌یه توسل ایتمسنه قادینی تمامیله راضی وقانع ایتمك‌در ؛ بوکبی تدابیره توسل هرحالده مهمات و موجبات اموردندر .

اومارز که‌شو مقاله‌نك مساعده‌سی نسبتنده ایضاحنه چالیشیلان شو مسئله عائله رئیس ورئیسه‌لرینك نظر دقت وانصافلرینه ایلیشیر ؛ چونکه بوکبی امور شخصیه‌ده اك نافذ رأی وتدبیر اشخاصك ، عائله‌لرك ، علاقه دار اولان جنس وافرادك اتخاذ وتطبیق ایده‌جکلریدر .

دری ـ تمیزلك

وَ

حماملر

دری نه‌در ؟

ألکز بر آز ، خفیفجه یاندیغی زمان اوراده بر قابارجق حاصل اولوب ایچنده صو طوپلانمازمی ؟ ایشته اوقالقان ، قاباران قسم دری‌نك « بشره » سی ، التنده‌کی « ادمه » سی‌در .

بشره : برچوق مینی‌مینی قابوقلرك دیوار طاشلری کبی بری بری اوزرنده تراکمیله حصوله کلیر ؛ متصل ییقامق ، البسه‌نك سورونوب طوقونمه‌سی وسائر تأثیرات ایله دوشر ، صویولور . فقط « ادمه » درینك بر حیات قسمی اولدیغی ایچون دوشن ، صویولان بشره‌نك یرنده یکی بر طبقه بشره حاصل ایدر : ادمه‌نك اوزری پك صیقی اورولمش بر دامار شبکه‌سیله قوشادیلمشدر ؛ اوفاق بربره ، بر صیریق ، برتماس ایله دامارلری أوزوله‌رك قانامغه باشلار ؛ بوندن باشقه ادمه‌ده ، حتی بشره‌ده بیله اوقدر چوق سیکیر اوجلری ، اینجه سکیر شبکه‌لری وارکه عادتا بتون وجود باشدن باشه عصبی برلباسه ، بربورتوسه بورونمش کبی‌در . اشته بونارینلکی ، اینجه‌لکی نظر دقته آله‌رق فطرت ، ادمه‌یی سرت ودایانیقلی ، دامارسز برنسیج ایله ، بشره ایله اورتمشدر ...

درینك وظیفه‌سی نه‌در ؟ دری‌ده آق جکر کبی ، تنفس

ایدر : هوایی یوتار ، حامض فحم حالنده کیری چیقازیر . تنفس وجودك یدیده برینی اجرا ایدن دریدر ؛ درینك تمامیتی ، تمیزلکی حیات ایچون ، یاشامق ایچون الزمدر . بونی قولایجه تجربه ایده بیلیرز : برقوش آلکز ، بدنی تنفس ایدیله مه‌ین هوا ایله طولو برقوطوده حبس ایدیکز ، یالکز باشی دیشاریده قالسین : اووقت قوش یالکز آق جکرلریله نفس آلیر ، درینسیله نفس آله مدیغی ایچون برایکی ساعتده تلف اولوب کیدر . درینك بوندن دها مهم وظیفه‌لری ده واردر : دری ده بو برك کبی بدنده بریکن ضرلی ماده‌لری چیقاروب دفع ایدر یاخود هوادن آلدیغی مولد الحموضه ایله یاقه‌رق خراب ایدر .

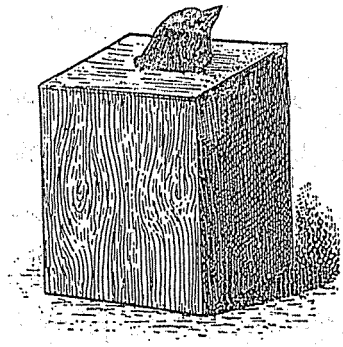

برسرچه باشی طیشاریده قالمق اوزره حامض فحمی حاوی برقوطو درونته حبس ایدیله‌جك اولورسه ایکی ساعت قدر بر زمان صوکره تلف اولور . چونکه بو وجهله آق جکرلریله تنفس ایده بیلیرسه‌ده درینك تنفس ایده‌مه‌سی حیاتی تهلکه‌یه قویار .

دری ترلر : جلدده ۳ میلیوندن زیاده مینی مینی ترلری واردر ؛ یکرمی درت ساعتده بر لیتره‌دن زیاده ترچیقاریرلر . بوتری بز کورمه‌یز ، چونکه صو داملجقلری بشره‌نك قابوقلری آره‌سنده قالیر ، یاواش یاواش اورادن بخار حالنه کچه‌رك هوایه یاییلیرلر . اشته دریمزك یومشاق ویاری ایصلاق اولمسی هپ بوترله‌مه سایه‌سنده‌در ؛ تر داملجقلری چیقامازیاخود چیقارده چارچابق تبخر ایدرلرسه دریمز قوپ قوری اولور ، صیقینتی ایچنده قالیرز .

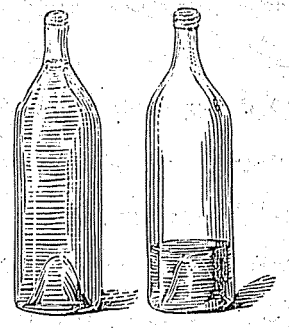

۲٤ ساعت ظرفنده وجوددن چیقان ترك مقداری

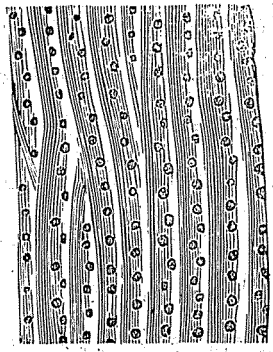

درینك یوزنده‌کی تردلیکلرینك پرتوسوز ایله کورونیشی

اشته دری بو خاصه‌سی سایه‌سنده بدنمزك صیجاقلغنی ، حرارتی‌ده اداره ایدر : صوووق هوالرده آز ترلر ، تبخرده آز اولور ، وجودمز چوق اوشومز ؛ صیجاق هوالرده چوق ترلر ، تبخر شدتلی اولور ، بدنمز سرینلر ، چونکه صو

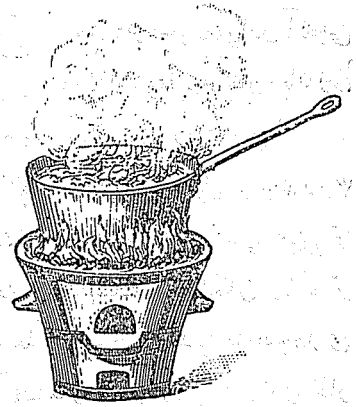

صو آتشدن حرارت آله‌رق بخار حالنه کچر .

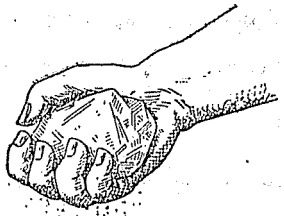

الده طوتولان بر بوزپارچه‌سی اریه‌رك الی اوشوتور .

بخار حالنه کچمك ایچون بدنمزك صیجاقلغندن برقسمنی صرف ایدیوریر : بدنمزك بوحالی عادتا ترلیه‌رك ایچنده‌کی صویی

صووونان ، « بوزکبی » ایدن طوپراق دستیلره (کوچوك صو دستیلرینه) بکزر .

حال صحتده وجودمزك صیجاغلغی یاشه ، جنسه ، یمکدن اوّل وصوکره‌یه کوره بر درجه‌یه قدر فرقلیدر ، یعنی ٣٦,٥ درجه ایله ٣٧,٥ درجه آره‌سنده‌در . (٣٧,٥) درجه‌یی کچرسه فضله صیجاقلق ، حمأ وار دیمکدر ؛ ٣٦,٥ درجه‌دن آشاغی اینرسه وجود اوشومش صاییلیر . اوشومك‌ده ، فضله ایصینمق‌ده تهلکه‌لیدر : چونکه چوق کره‌لر ٤٣ درجه‌نك یوقاریسنده ، ٣٣ درجه‌نك آشاغیسنده اولوم یوز کوستریور .

درینك ترله‌مسی یاردیمیله انسان قوشوب ایش کورمکده و (١٠٠) درجه‌دن زیاده ایصینیلمش اوطه‌لره بیله کیره‌بیلمکده‌در . چونکه صیجاق آرتدقجه دری‌ده چوقجه ترلیوب اوصیجاقلغی ترك تخیرینه صرف ایدرك بدنی تهلکه‌دن قورتاریور . فقط دری ترله‌یه بیلمك ایچون هواده صو بخاری چوقجه مقداره بولنماملیدر ، چونکه هواده صو بخاری چوق وزیاده اولدقجه ترمز صو حالنده قالیر ، بخار اولوب صیجاقلغی صرف ودفع ایده‌مز .

دری پك نازکدر ، هرشیئه دایانماز ؛ وجود ایسه یاشایش سائقه‌سیله برچوق کوچ ایشلره قاتلانمق مجبوریتنده بولنور . ایشته بویونجه ایشه ، کوجه ، یاشایشك کوجلکلرینه کوکس کره‌جك اولان چوجقلری‌دها کوچوکلکلرنده ایکن صووغه ، صیجاغه ، « کرم وسرد » ه آلیشدیرملیدر .

بونك ایچون ، اوکجه صووقله ، صیجاغك دریمزه نه یاپدقلرینی بیلملی‌یز : اوزرینه صووق صوسرپیلنجه دری صارارير ، صولار ، صووور ، چونکه اوشوین سیکیرلری قان دامارلرینی بوزه‌رك قانك کنیش کنیش آقمسنه مانع اولورلر . فقط دری بوکا یواش

یواش آلیشیر ، بر زمان کلیرکه صووقدن ، صووق صودن قورقماز ، آرتق نه صارارير ، نه صولار ؛ عکسنه اوله‌رق صووغه قارشی کلك ایچون قیزارير ، دامارلری کنیشلر ، قانك مقداری چوغالیر . ایشته بویله صووغه آلیشیرسه‌ق دریمز شدتلی ودوکدیریجی صووقلرده بیله قانسز ، حرارتسز قالماز .

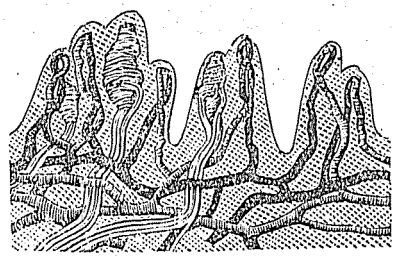

دریده‌کی دامارلرك شدتلی برصووقدن دولوب طیقانیشلری

بردن بره اوشومه‌نك برتهلکه‌سی‌دها وار ؛ قان ایچریلره ، جکرلره ، بینه ، بوبرکلره هجوم ایدرك انسانی خسته ایدر .

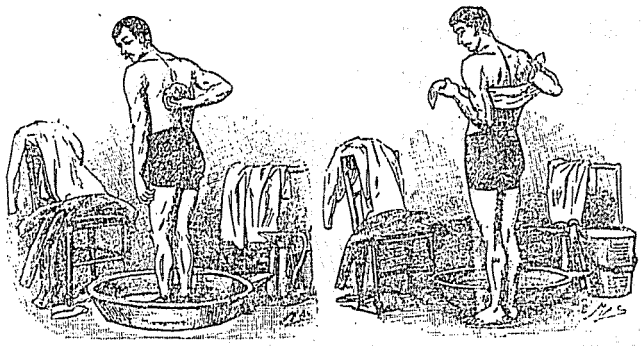

صووق صو دوکونمك ودوکوندکدن صوکره بدنی ایصلاق برخاولی ایله اوومق .

بونك ایچون هرکون صووق صویه باتیرلمش بیوك برسونکر ایله بتون وجودی چابوجق ایصلادوب صوکره بدنی ایجه وقوتلیجه سیلمك ، اوومق وبویله‌جه برآز قیمیلدانمق ، ایصینمق پك ایی وپك موافق صحتدر .

***

دری یولیله یاشامق وایشنی کورمك ایچون تمیز اوللی ، پیسلکدن ، اوزرنده بریکن یاغلی شیلردن ، توزلردن ، کیرلردن آزاده بولنملی . چونکه کیرلی وپیس بر دری ایچه

کهله (بویوتولمش) یاننده کیلرده یمورطه‌لری یعنی یاوشاقلریدر . — پیره — تخته قوروسی

تنفس ایدوب ترلیه‌مدکدن باشقه اوزرنده‌کی کیرلرك آراسنده تخته کهله‌سی ، پیره ، کهله ، اویوز بوجکی کبی بولاشیق ، مردار شیلر چوغاله‌رق صحتی، حیاتی ازعاج ایدر وانسانی جانندن اوصاند - یریرلر . دریده‌کی بورو - شوقلقلر ، کرینتیلر آره - سنده منطارمسی ، پك کوچوك طفیللر ، میقروبلر دخی أوره‌یوب چوغالیر ، دورلو دورلو دری خسته -

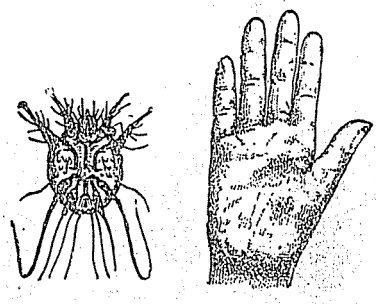

اویوز خسته‌لغنك ال اوزرنده‌کی آثاری . (اویوزلق چیز کیلری)

اویوز بوجکی - که انجق پرتوسوزایله کوروله‌بیلیر .

لقلری حاصل ایدرلر . اوزون بروقت سورن ، قاشینتیلری ، قوقوسی آجیسی ایله انسانی تعجیز ایله‌ین أرکنلك ، میاسیل ، بیت چیبانی ، چیبان ، سییل کبی شیلر هپ اومیقروبلرك کار ویادکارلریدر .

سنت سنیه ایجابی وحفظ صحتك آرزوسی اوزره سوفره‌یه

اوتورمازدن اول وصوکره ، اللری ییقامق ، اتمك ، میوه ، یمك کبی شیلره ییقانمش اللرله طوقونمق نه قدر ایی در ؛ انسان توزدن ، میقروبدن ، آغریدن ، آجیدن ، خسته - لقدن ، دهابر چوق شیلردن سالم ومعاف قالیر .

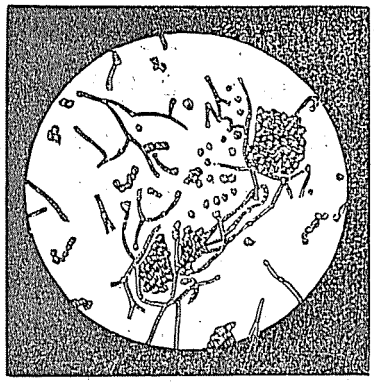

(پیتیریازیس ورسیقولور) نام دری خسته‌لغنی حاصل ایدن مانطار

***

بتون وجودی اورتن درینك تمیزلکی ایسه ییقانمق ایله اولور . صو طبیعتده اك چوق بولنان بر واسطهٔ تطهیردر . اونی صیجاق ، صووق ، ناصل اولورسه اولسون تمیزلکمز ایچون چوقجه وایچه قوللانملی‌یز . مدنی انسانلر هر موسمده ، هر زمانده حمامده یعنی ییقانمق ایچون یاپیلمش محافظه‌لی بر یرده ییقانیرلر .

صیجاق صو ایله ییقانمه‌نك ، « استحمام » ك صحته اولان تأثیری پك بیوك و شموللیدر . جلدك صیجاقجه برصو ایله ییقانمسی انسانی قوتلشدیرر ، یورغونلغی ، پیسلکی ، فنالغی کیده‌ریر . فقط بویله بدنه ایلیکی طوقونه‌جق برحمامك صویی ٣٥ درجه ایله ٣٧ درجه آره سنده اولمالیدر . چونکه دها صووق اولورسه انسانی اوشوتور ، ایجیدیر ، خسته ایدر ، دها صیجاق اولورسه او وقتده قان بینه ، نازك واهمیتلی عضولره هجوم ایدرك فنالقلره میدان آچار .

کوچوك چوجقلر هرکون ، یازین صووقجه ، قیشین

ایلیق صو ایله ییقانملیدرلر ، اوچ درت یاشنه ایردیلرمی هر ییقانیشدن صوکره بدنلرینه یوقاریدن آشاغی بر آز صوووق‌صو دوکملیدرکه بووجهله آز چوق غسله ، سربست ییقانمغه آلیشسینلر .

***

دری‌نك تمیزلنمسی بیوکلرده دها مهمدر ؛ چونکه‌اونلرده ایش کوچ ، صنعت کبی شیلر کیری دها زیاده آرتدیریرلر . خصوصیله کوزللك ، یومشاقلق ، تازه‌لك ، طراوت‌کبی شیلرك محافظه وادامه‌سی ایچون بیوکلر ییقانمغه دها زیاده محتاج‌ایسه‌ده مع‌التأسف قادینلر استحمامی سوء استعمال ایتمك راده‌لرینه قدر کوتورمشلردر .

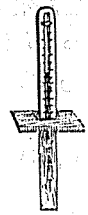

بانیو ترمومتروسی

بزده حمام دینجه حفظ صحت شناسانده — حمامك سوء استعمالاتی نظردقته آلنه‌رق — پك درین بر ایکرنمه ، برقورقو ، بر چارپینتی‌بیله اویانماق ممکن دکل . کوچوکلکمزده ، چوجقلغمزده دوچار اولدیغمز « حمام اشکنجه‌لرینی » خاطرلامیه‌جق وبو خاطرات مدهشه‌یی متعاقب تویلری اورپرمیه‌جك وارمیدر ؟ حیاتمزك دها قرقنجی کونندن اعتباراً اوّلاً أبه قادینك اویامان اللری آلتنده قرقلانمیان ، صوکره‌ده همان هرهفته یاخود اون بش کونده بر حمامه کوتورولوب‌ده اك آشاغی آلتی یدی صابون ییه‌ین بختیارانمز پك آزدر .

دها بوکون بیله ، اکلنجه مقصدیله مسیره‌یه کیدرکبی « یالانجی‌دوله » سی ، « لخنه‌طورشوسی » ایله « احبابجه‌سنه » حمامه کیدیلوب همان اون ایکی ساعتلك برزمان کچیریلمکده واك آشاغی اون درت صابون سورونلدیکی حالده « شویله‌جه همان

چیقیویرلدیکندن » بحث‌ایدلمکده وحفظ صحته کلیاً مغایراولان بواحوال صحت شکنانه‌یی متعاقب ظهوره کلن حالات مرضیه هپ اومعهود « حمام آناسنه » عطف اولنمقده‌در .

حمام دیدیکمز روما دورینك قارانلق یادکارلری ایسه صیقینتیلی ، پیس ، ملوث ، چوق کره هردرلو لوازم صحیه‌دن محروم صیجاق صو مخزنلری‌در . بونلرده‌کی هوا بلکه بوندن اون بش ، یکرمی اوتوز سنه اولك هواسیدر ، مبادله‌وجریان هوا اوقدر آزدر . قاپو قاپو ایچنده اولمق اوزره بنانك اك درین وچوقور بر نقطه‌سنه وآقان صولرندن زیاده هواسی

چوچقلری یازین صووجقه بر صو ایله ییقاملیدر .

(٥٠) ، (٦٠) ودها زیاده بردرجهٔ حرارته چیقارلمش اولان « بوجنهمی‌یرلر » ه تمیزلنمك اوزره کیرمك وبووالرده‌ساعتلرجه اوتورمق بیلمم ناصل اولیور ؟ هرحالده بنالرك بوکونکی طرز انشاسی ، صورت استحمام حفظ صحته ، ذوق سلیمه ، عقل وادراکه تمامی تمامنه ضد ودشمن‌در : صوك درجه‌ده صیجاق ، رطوبت وپیس قوقولرله مشبوع وملوث برهوای محیط ایچنده ، کوبك طاشلرنده ، قورنه باشلرنده اویله ساعتلرجه اوتورمق ، بر چوق ارککلرمزك ، قادینلرمزك

پایدقلری کبی مصطبهٔ ذوق ومصاحبتی قورمق آچیقدن آچیغه تهلکه‌لره ، خسته‌لقلره تسلیم نفس ووجود ایتمکدر . صحت آشنا بر آدمك برقاچ دقیقه بیله قرارکیر اولامیه‌جغی بوبنالرك اصول وقواعد صحیه داخلنده اصلاح ونسیقلری منفعت وصحت عمومیه نامنه هرآن وزمان آرزو وانتظار اولنه‌جق اجراآت مستحسنه ومبروکه‌دندر .

هله قادینلره ، بنیه‌جه دها نازین ، دها اینجه ، دها دویغولی اولان او قسم لطیف بشریته حاملرده اوقدر اوزون

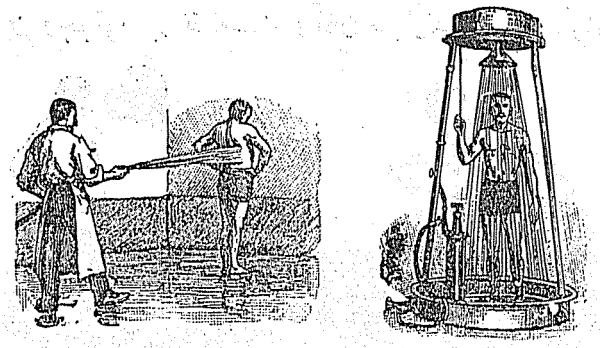

یاغمور طرزنده دوش پوسکورمه طرزنده دوش

بویلی ساعتلرجه دکل عادتا کونلرجه اوتورماملرینی وبویوزدن کوکس ، قارن ، بین ورحم خسته‌لقلرینك اك قورقونجلرینه معروض ودوچار اولماملرینی یالواریرجه‌سنه تبلیغ وتوصیه ایدرز . مع التأسف مملکتمزده بویله صیجاق حاملرده ٥٠ : ٦٠ درجه‌یه کتیرلمش صیجاق بر صو ایله اوزون برمدت ، یورولورجه‌سنه ، بابیلیرجه‌سنه ییقانمق سوء اعتیادی اوقدر کوکلشمشدرکه بومهم فنالغك اوکنه کچمك ، تخریباتنه انکل اولمق همان ممتنع ومحال حکمنه کیرمشدر .

بوحماملرك اك مهم برمضرتی ده اصول اقتصاد واداره‌یه

بوسبتون مغایر اولملریدر . حالا اك فقیر اولانلردن بیله ایکی اوچ غروشدن آشاغی اجرت آلنمامقده‌در . مملکتمز کبی اودون وکومورك پك اوجوز وبول اولدیغی بریرده‌کی شوحال جداً اسف انکیز وبلکه‌ده بیوك برکناه ووبالدر . حال بوکه بوکون آوروپاده بویله مدبدب ، معظم حماملر ، منبع تلوث وانتان اولان سرایتخانه‌لر یرینه عمله وفقرا ایچون ، هرصنف اهالی ایچون صابونی ، سونکری ایله برابر اولمق ازره برغروشه ، یکرمی پاره‌یه استحمام ایدیله‌جك تمیز ، هوادار ، هردرلو شرائط صحیه‌دن وایه‌دار غسلخانه‌لر ، اوجوز حماملر یاپمق اصولی تعمم ایتمشدر . بواصولده‌کی حاملره توزندن ، یاغنك ، مشاق ومزاحم ومشاغلنك چوقلغندن ، تأثیرات اقلیمندن دولایی اك زیاده محتاج اولان مملکتمزدر ، هرطرفجه صرف همت وغیرت ایدیله‌رك بویوله برچوق مؤسسات استحمامیه وجوده کتیریلسه اوزمان اك کیرلی وموسخ برحمال بیله یکرمی اوتوز پاره ویره‌رك دریسنی ، بتون بدنی تمیزلیه بیلیر وبووجهله بیسلکدن تحدث وانتشار ایدن برچوق مستولی ووخیم خسته‌لقلرك ، فناقوقولرك وشیمدیکی حاملرده‌کی کونا کون فنالقلرك ده اوکی آلنمش اولور .

انشاء و حفظ صحت مساکن :

مسکن احتیاجی ، بشرك اطعمه ، بلکه البسه وسائر لوازم شخصیه ایله برابر جنس ایتدیکی بر احتیاج تقرردر . بدایت خلقتده سینهٔ طبیعتده آچ ، چیپلاق وبتون مؤثرات ومهاجمینك هجوم وشدتنه معروض قالان بشر ، سائقهٔ حسیهٔ طبیعیه‌سیله ، بومهاجماتك مضرات وسوء تأثیراتنی تقدیر ایدرك تصادف ایتدیکی بعض قوووقلره ، طبیعی مغاره‌لره سیویشمکله محافظهٔ نفسه چالیشمش وصوکره بونلرکده عدم کفایه‌سنی آکلایه‌رق دها امین ، دها استراحت بخش قرارکاهلر آرامغه باشلامش وایشته ایلك مراکز اجتماعیه ومدنیه بوسائقهٔ احتیاج ایله وجوده کله‌بیلمشدر . او اسکی پریشان مغاره‌لرك انقاض وخراباتنه بوکون اوته‌ده بریده تصادف اولنمقده وبونلردن اوزمانلر زواللی مخلوقات بشریه‌نك پك سفیلانه وذلیلانه امرار حیات ایلدیکی آکلاشیلمقده‌در . دها صوکره‌لری بشر بورا‌لرده‌ده قرارکیر استراحت اوله‌میه‌جغنی آکلامش وخصوصیله کندیسنه برصولت بیرحمانه ایله هجوم ایده‌کلن سباع وحیوانات وحشیه‌نك شرندن امین اولمق ایچون صو اوزرنده ، یالیلرده ، کوللر کنارنده برطاقم مسکنلریاپمغه مجبور اولمشدر ؛ «مساکن غدیریه» دنیلن و «نقش برآب» اطلاقنه بحق سزا اولان او أولرك دخی انقاض ومتروکاتنه اوته‌ده بریده تصادف اولنمقده وحتی حال حاضرده‌کی آفریقاوآمریقا وآسیا قبائل بدویه‌سنك برچوغی بویله قازیقلرله کوللر اوزرینه تثبیت ایدلمش مساکن غدیریه‌ده اسکان ایتمکده‌در .

بوکونکی اقوام انسانیه‌دن پك کریده قالان برطاقلری مساکن ابتدائیه‌ده قرارکیر اولیورلر . مسکنلری آغاج قووو‌قلرندن عبارت قبائل واقوام موجود اولدیغی کبی لاپونیالیلرك صاموئیدلرك مساکنی‌ده زیرزمین مغارالرندن عبارتدر . ممالك حارده‌ده سیروسفر ایدن قبائل بدویه‌ده حالا برحیات سیاره ومتحرکه حکمفرمادر ؛ کیتدکلری یرلرده دوه ویاکچی تویندن یاپدقلری چادرلری قورار واوچادرلرك ایچنده محافظهٔ نفس ایدرلر . تاتارستان وقیرغیز قبیله‌لرینك برچوغنده مسکنلر سوکوت آغاجندن دیزلمش برطاقم قولوبه‌لردر ، «کلبهٔ احزان» اطلاقنه شایان اولان بومسکینانه مسکنلرك اوزری کیچه ایله مستوراولوب اورته‌سی‌ده‌دلیکدر ، بومسکنلر سیار شیلر اولوب ساکنینی‌اونی ایسته‌دکلری یره کوتورورلر . اشته بدایةً بوقدر ابتدائی وبدویانه برطرزده اجرا اولنه‌کلن انشاء مساکن سائقهٔ احتیاج وبدایع پرستی ایله عصراً بعد عصر ترقی ایتمش وبوکون کوردیکمز درجهٔ بالاترینه ایرمشدر .

مساکن وانشاء مساکن مدنیتك ، درجهٔ ترقی و تمدنك مرآت انعکاسی ، معیار حقیقیسیدر . قرون قدیمه‌نك برچوق مدنی ملتلری واردرکه درجهٔ بالای تمدنلری آثار انشائیه‌لرندن آکلاشیلمقده‌در . مثلا مصر قدیمك یکرمی عصر قدر سورن دورهٔ ترقیاتنده انشاء مساکن پك متعالی بر درجه‌یه وارمشدی : اقلیم مصرك بتون مساکنی اطرافنده باغچه‌لر تأسیس ایدیلیر ، سبزه ومیوه احتیاجاتی اوباغچه‌لرده یتیشه‌جك شیلرله تأمین ایدیلردی .

قدیم یونانیلرده خصوصیله رومالیلرده انشاء مساکن پك زیاده ترقی ایتمشدی : رومالیلرجه اساس مسکن جسیم برحولیدر ؛

حولینك اطرافی دوائره تقسیم ایدلمشدر ، حولینك اورته یرنده صولر آقار وحوضلرك اطرافنده بر طاقم هیاکل ومزینات بدیعه دیزیلیردی ، شمدی حلب وشام طرفلرنده‌کی اغنیاخانه‌لری بوطرز قدیمك برر نمونه‌سیدر ، بوکبی مساکنده حولی ، مساکن حاضرهٔ مدنیه‌نك صالونی حکمنده‌در .

دها صوکره‌لری خصوصیله عصر سابق وحال حاضرده انشاءمساکن اصول جدیدی احداث ایدلمش ، وحقیقةً برانسانك استراحت ایده‌بیله‌جکی وحفظ صحتك برنظر ممنونانه ایله کوره‌بیله‌جکی مساکن جدیه انشاسنه باشلانیلمشدر .

***

بزده انشای مساکن هیچ‌ده حفظ صحتی ممنون ایده‌جك درجه‌ده دکلدر ؛ اولاً اوطه‌لر کوچوك ، محدود ، پنجره‌لر اوطه‌لرله متناسب دکل ، نباتك جهت تنویر طبیعیسی اکثریا معکوس ، لوازم انشائیه مضر ، رطوبت قاپه‌جق شیلردن عبارت ... حریق وسائر قضالره قارشی مساکن طبیعی بر سیغورطه‌یه ، یعنی مشتملاتنك مقاومت ومتانتندن عبارت برامنیته تودیع ایدیله‌مه‌مش ، مشتملات بنانك تطهیر وتنظیفی کوچ ، بعضاً مشکل وغیر ممکن ؛ تخته‌لر ، زمین وقاتلر آرالقلی ، آچیق ، صاچیق شیلر اولوب اوفرجه‌لرده دکل توز ، میقروب ، حتی فاره ، بوجك کبی انواع حیوانات دخی اسکان ایده‌بیلمکده‌در . طاوان آرالری اکثریا کدی ، فاره ، حتی بعضاً صانصار کبی حیواناته بیله قرارکاه اوله‌جق قدر کنیش ومعافدر . هله توزلری ، پیسلکلری ازاله قصدیله زمین تخته‌لرینه سونکرلرله ، پچاورالرله همان هرکون ایچیریلن صولر مسکنده اوتورانلری تعجیز ایده‌جك ، بر چوق عالل ساریه وامراض وخیمهٔ

مزمنه‌نك استیلا وشدتنی آرتدیره‌جق توز چامورلری حاصل ایتمکده‌در . آبدستخانه‌لرك سوء انشاسی ، سوء تطهیری ، اولوقلرك ، صویوللرینك بوزوقلغی ، زمینك رطوبت طبیعیه‌سی ، دیوارلرك انقاض تخریبیه‌سی ، طاوانك ، تخته‌لرك تخته کهله‌سی وانواع موذیاندن عبارت اولان سکنهٔ حیوانیه‌سی ، دها بونك کبی برچوق محاذیر ومهالك صحیه مساکندن آلنه‌جق ذوق صحی ومدنی‌یی تغشیش ایتمکده واکثریا احوال صحیه واخلاقیه‌مزی‌ده برباد وتلخکام ایلمکده‌در .

ایشته بونقطه‌لری نظر دقته آله‌رق ، مملکتمزکی اشرف والطف اقالیم اولان بر یرده حسن معیشت وزندکانینك اساسنی تشکیل ایده‌جك اولان ، کرك معموریت مدنیه و سعادت دینیویه وبدنیه وکرك کامرانیٔ شخص ایچون تطبیق واجراسی الزم کورولن ، نفوس مملکتك ، معموریت بلدیه وتزیینیه‌نك تزایدینه اك بیوك مدار وسبب عد اولنان بعض قواعدی ، مساکنك کیفیت وطرز انشاسنجه بوکونکی حفظ صحتك تحققی آرزو ایلدیکی شرائطی ، تبلیغ ایلدیکی وصایا ونصایحلی شوراجقده خلاصه ایتمك آرزوسنه دوشدك :

اولاً برپارچه اقلیمدن بحث ایده‌لم : ایسته‌دیکی براقلیمده ساکن اوله‌بیلمك پك آز بختیارلرك ید اختیارنده‌در . بز انسانلر اکثریا ابوین واجدادمزك اسکان ایتدکلری یرلرده یاشامقله مفطورز ، اویره محبت واورالردن آیریلامغه سعی وغیرت بزده برسوق طبیعی صورتنده تجلی ایدر . علی العموم براقلیم دکزه نه قدر یاقین اولورسه احوال جویه‌سی‌ده اوقدر مطرد ومنتظم اولور . دکزدن نه قدر اوزاق بولنورسه اعتدال اقلیمیسی‌ده اوقدر معروض تبدلات وتحولات اولور . بناءً علیه

رطیب، معتدل، قیشی‌ده یازی قدر آسوده ، کیجه‌لری اولدقجه صیجاق براقلیمده اسکان ایتمك آرزو ایدنلر مسکنلرینی دکز کنارلرنده ، سواحلده انشا ایتملیدرلر ؛ بالعکس دها شدتلی ، دها صوووق بر هواده یاشامق ایسته‌ینلر ایچریلره ، قاره‌لره چکیلملیدرلر .

بر مسکنك موقعی یازیر زمینده ، یا صحراده یاخود مرتفع یرلرده اولور . زیر زمینده کی مساکن صوك درجه مضردر ، رطوبت زیر زمینده تراکم ایدر ، کونش اورالره قدر کیرمز . بویله أولرده اوتورانلرده صراجه ، ورم ، قانسزلق ، روماتیزمه پك چوق اولور . یالکز « سرداب » دنیلن ، بغداد وبصره‌کبی صیجاق مملکتلرده زوال وقتنك او شدتلی حرارتندن محافظهٔ نفس ایچون درونده ناچار التجا اولنان زیر زمینلره برشی دینه‌مز .

قیرلرده صحرالرده انشا اولنان مساکن ، بزم کوی صیفیه‌لری صحرانك بولندیغی اراضینك اوصاف صحیه‌سنه کوره مضر ویا سالم اوله بیلیرلر . جوارده‌کی اراضینك مزروع اولوب اولمایشنه ، اورالرده باطاقلق بولنوب بولنمایشنه کوره ایش‌ده کیشیر . اکثری مساکن صحرائیه آقارصو کنارینه ، کوللر ویا ایرماقلر جوارینه انشا اولنور ، چونکه بورالرده زراعت قولایدر ، صودن وسائط نقلیه کبی دخی استفاده اولنه بیلیر؛ فقط بوصو، جوار صحرالره فیضان ایدرسه ، اوجوارلرده باطاقلقلر تشکیل ایلرسه اورالرده اسکان، صحته مضردر . مساکن یوکسك یرلرده ، تپه‌لرده دخی انشا اولنیور : بوارتفاع ٢٠٠ : ٤٠٠ متره قدر اولمقله برابر روزکار معتدل ، موقع یابس ، صولرك آقماسی یولنده اولور ، اراضی دخی سالم اولورسه صحته اك نافع مساکنی بونلر تشکیل ایدرلر .

مساکنك سلامتنده متوجه اولدیغی جهتك دخی دخلی واردر : انسان انتخاب مسکنده سربست قالیرسه قیشلق مسکنلری جنوبه ، یازلق مسکنلری شماله توجیه ایتملیدر، قیشین جنوبدن أسن روزکار شمالی آفریقا ومصر طرفلرندن کلن معتدل برروزکار اولوب قیشك صووغنی آز چوق تعدیل ایدر . یازین شمالدن ، روسیه اووالرندن هبوب ایدن روزکار ایسه صوووق اولدیغی ایچون حرارت صیفیه‌نك شدتنی آزالتیر . اسکان ایتمك اوزره یالکز برأوی اولانلر ایسه بنایی اول وجهله یاپملیدرلرکه مشتملاتنك برقسمی شماله ، دیکر قسمی جنوبه متوجه اولسون ؛ بویله بر مسکنك یازین شماله متوجه اولان قسمنده ، قیشین ایسه جنوبه متوجه اولان قسمنده اسکان ایدیلیرسه ینه ده‌مینکی نتیجه‌یه دسترس اولنور . ممالك بارده‌ده مسکن جنوبه ، ممالك حاره‌ده ایسه شماله متوجه اولمق اوزره انشا ایدیلیدر .

بعض مسکنلرك جوارنده قوری‌لر ، اورمانلر بولنور ، بومساکنده‌هوا ، سنه‌نك قسم اعظمنده رطیب اولور؛ چونکه یاپراقلردن تبخر ایدن صولر هوایه قاریشیرلر . حتی مشاهیر طبیعیوندن (فون‌هومبولد) ك روایتنه کوره : آمریقاده‌کی آمازون نهرینك سواحلنده‌کی اورمانلرك اوزری هرزمان خفیف برسیس طبقه‌سیله مستور ایمش ، بونقطهٔ نظردن آغاجی واورمانی آز برمملکتك هواسی اورمانلی وآغاچلی برمملکتك هواسندن دها یابس اولور . یازین اورمانلر جوارنده اسکان ایتمك صحته منفعت بخش ایسه‌ده اورمانك ایچنده ویا اتکلرنده اسکان مضر صحتدر: چونکه اورالری دائما رطوبت ایله مشبوعدر : هوا رطیب ، ارض رطیب ، جریان هوا یوق ، ضیا یوق ؛ بورالرده اسکان ایدنلرده صیصقه‌لق وروماتیزمه پك چوقدر : اورمان بکجیلرنده اك زیاده بو خسته‌لقلر کورولیور .

ایرماق و آقار صو کنارلرنده اسکانه کلنجه : او آقارصو فیضانه مستعد دکلسه ، هرایکی ساحلی متین ریختملرله ضبط ایدلمش ایسه ، بنانك تملی صویك سویه‌سندن یوکسك ایسه صحته نافعدر ؛ بویله یرلرده صو مبذولدر ، وسائط نقلیه قولای و اوجوز تدارك اولنه‌بیلیر ، بناءً علیه یاشایش دخی قولایلاشمش اولور . ایشته بوکبی فوائدندن دولا - یی‌درکه الك بیوك مراکز مدنیه ، پارس ، لوندره ، شیقاغو ، روما ، ویانه ، بوداپشته ، برلین کبی بیوك شهرلرهپ صو کنارلرنده ، آقارصولراوزرنده انشا ایدلمشلردر . لکن بو آقار صو کنارنده‌کی شهرلر اهالیسنك مواد متعفنه‌لرینی صویه دوکمه‌لری پك فنادر ؛ اوشهر ایچون بر چوق نقاط نظردن جالب مضرتدر : مواد متعفنه صویك رنکنی تحویل ایدر ، رایحه‌سی کریه اولور ، اطرافی تعفنات ایله تلویث ایدر . آلمانیا وفرانسه‌ده بویله آقار صولری تلویث ایدنلره غایت شدتلی جزالر ترتیب ایدلمکده وبووجهله صولرك صفوت ونظافتی تحت تفتیش وترصده بولندیرلمقده‌در .

دکز سواحلی‌ده بویله‌در : تمل دکز سویه سندن برقاچ متره یوکسك اولملیدر . دکزك کناری ریختملی اولور ، تمل وسائره‌یه صو نفوذ ایتمزسه مساکن ساحلیه الك لطیف ونافع صحت یرلردر . فقط بزم بوغاز ایچی یالیلری کبی مسکن دکزك اوزرنده‌اولمامليدر ، ساحلده انشااولنه‌جق برمسکن دکز کنارندن ١٠یاخود ١٥ متره‌قدر کریده‌اولورسه‌دهاسالم ، دهاموافق صحت اولور . یالیلرده کیجه زمانی دکز طرفنده بیتوتت ایتمیوب قاره‌یه متوجه اولان اوطه‌لرده یاتمالی ، کوندوز دخی دکزه متوجه اولان اوطه‌لرده اوطوروب تنزه ایتمه‌لیدر . بویله دکز

کنارنده انشااولنان ابنیه‌نك آرقه‌طرفنده قوری ، تپه ، اورمان وبایر کبی مانعه‌لر بولنماسی مضر صحتدر ، مع‌التأسف بزده یالیلری دکزایله طاغ آراسنه صیقشدیره‌رق مضر صحت وعافیت برحاله کتیریبیورلر ؛ شرکت خیریه واپورلرندن برینه بینوب‌ده بوغاز ایچی یالیلرینی برر برر کوزدن کچیررسه‌کز اونازنین مسکنلردن برچوقلرینك بویله‌یوکسك برتپه ایله دکز آراسنه یاخود کنیش بر قورونك اتکنه صیقشدیرلمش اولدقلرینی کوررسکز ...

بعضاً ده‌بالضروره‌دورغون‌صولر کنارنده ، کوللرجوارنده اسکان ایدیلیر ؛ بویله یرلرده انشای مساکن هیچ بروجهله موافق صحت دکلدر ، چونکه دورغون صویك ، باطاقلقلرك حاصل ایده‌جکلری صیتمه‌لردن نفس ومسکن پك کوچ محافظه اولنه‌بیلیر . مطلقا بویله یرلرده ساکن اولمق ایجاب ایدرسه أوك اطرافنه ، اوته‌یه ، بری‌یه اوکبی یرلرده پك چابق یتیشن صیتمه آغاجلری دیکلمه‌سی توصیه اولنور .

مساکنك قبرستان واعمالات‌خانه‌لره (فابریقه‌لره) قریب اوله‌رق انشاسی‌ینه مضر صحتدر . چونکه قبرستانده سینهٔ‌خاکه تودیع ایدیلان اجساد میته‌نك تحلل وتفسخ‌ایتملریله تکون ایدن مضر غازلر وسائر مواد تفسخیه ارضدن نفوذ وصدور ایدرك هوایی افساد واوجوارده اسکان ایدنلرك صحت وحیاتلرینی برباد ایدر . ارضه‌نفوذ ایدن‌مواد‌تفسخیه ومیقروبلر دخی جوارنده‌کی قویولری تلویث ایدرك برچوق بولاشیق خسته‌لقلرك انتشارینه سبب اولور . بر مسکن قبرستاندن الك آزی (١٠٠٠) متره‌دن زیاده‌جه اوزاق بولنمليدر . بعضاً برطاقم اسکی قبرستانلری محله حالنه افراغ ایدییورلرکه بوده مضر صحتدر . اولاً بویله بر

حرکت ، امواته حرمتسزلك ایدلمش اوله‌جغندن ، شایان تنقیددر ؛ ثانیاً مقابرده پك اوزون برمدت امتداد ایدن تحللات، طبیعی خالا بر دوامدر ... بر قبرستانی مطلقا الغا ایتمك ایجاب ایدرسه اوّلاً اورالری برقاچ سنه باغچه یاپملیدرکه اوزرنده بیتن نباتات درون ارضده‌کی تحللاتی تعجیل وتسهیل ایتسین؛ بویله‌جه بش‌اون سنه باغچه‌لك ایتدکدن‌صوکره اورالره خانه ومسکن انشا اولنه‌بیلیر .

فابریقه‌واعمالاتخانه‌لره کلنجه : بونلرك باجالرندن‌فیشقیروب چیقان دومان وکومور توزی‌طوفانی اك‌بیوك برمحذورصحیدر؛ جوارنده‌کی اولرده ایپه چماشیر آصیله‌ماز ، چونکه درعقب سیم‌سیاه اولور ؛ جوارده صهرنج وقویو وارسه صویی تلوث ایدر. بناءً علیه بوکبی فابریقه‌لرك جوارنده‌کی اهالی دائماازعاج اولنورلر ، بویله‌لرینه « معجز فابریقه‌لر » دینیله‌بیلیر . برده فوسفور ، کبریت ، باروت‌وآلات‌ناریه فابریقه‌لری، غازده‌پولری کبی اشتعالانه ، قضالره معروض اولانلر وارکه بونلره‌ده « تهلکه‌لی فابریقه‌لر » دیه‌بیلیرز . برقسم فابریقه‌لرده وارکه علناً مضردرلر ؛ مثلا پاچاوره ، بوینوز ، دری ، فابریقه‌لری کبی‌که‌بونلردن برچوق متعفن توزلروپیس قوقولی غازلرچیقار؛ کیریشخانه ، مومخانه ، صابونخانه ، دباغخانه دخی بو قبیلدندر ؛ بونلر اطرافنده‌کی مساکنه پك بیوك مضرات ایراث ایدرلر ، بونلره‌ده « مضرفابریقه‌لر » دیه‌جکز . ایشته حفظ صحت نقطهٔ نظرندن معجز فابریقه‌لر مساکندن هیچ اولمازسه (١٠٠٠) متره ، مضراولانلر (٢٠٠٠) ، (٣٠٠٠) متره ، تهلکه‌لی‌اولانلر دخی (٥٠٠٠) ، (٦٠٠٠) متره قدر اوزاق بولنملیدرلر .

مساکنی نه‌کبی اراضی اوزرینه‌انشا ایتملیدر ؟ حفظ صحت

نقطهٔ نظرندن اراضی ایکی‌یه آیریلیر : « نافذ » ، « غیر نافذ » . نافذ اولانلردن صو قولایلقله کچر ؛ جاقیل طاشلی اراضینك ، قومصال یرلرك ، آز کثیف کیرج‌طاشلرندن مشکل اراضی‌نك آرالقلرندن صو قولای قولای سوزولور ، تباشیرلی اراضی دخی بویله‌در .

غیر نافذ اراضی‌نك اك‌مکمل نمونه‌سی : کیللی اراضی‌در؛ قایالق یرلرك اکثریسی ، سرت کیرچ طاشلری دخی غیر نافذ صاییلیرلر . فقط بویله قایالقلرك آرالقلری ، فرجه‌لری اکثریا صویی کچیره‌بیلیورلر .

کیللی اراضیده مواد انشائیه اکثریا طوغله‌در ؛ مثلا لوندره‌نك همان بتون مبانیسی طوغله‌لرله یاپیلمشدر . کیرچلی اراضی‌ده مبانی بیاض طاشلرله یاپیلیر : حلب ، بیروت ، بتون آق دکز سواحلی بویله بیاض ، همده قوغوکبی بیاض‌طاشلر ایله یاپیلمش بنالرله مزین‌در . پارسده‌دخی مبانی اکثریابیاض طاشلرله‌یاپیلیور، چونکه‌پارس شهری‌اراضیٔ کلسیه‌اوزرنده‌در.

ارض نافذ ایسه سطحنه‌دوشن صولر آرالقلرندن‌قولایجه کچر نهایت زیر زمینده واقع برغیر نافذ طبقه‌یه کله‌رك بریکوب قالیر . بوغیر نافذ طبقه‌ده‌بریکن صولر سطحك انحناسنه کوره آقار ؛ یاجوارده‌کی برآقار صویه قاریشیر یاخود اوسطحك میلنی تعقیب ایدرك برنقطه‌دن روی‌ارضه چیقار وبرمنبع تشکیل ایدر .

صولرك توقف ایتدیکی بوطبقه‌ده‌دائما بویله برصوکتله‌سی بولنور : قویو اولمق اوزره أشوب بولدیغمز صولر بوطبقه‌نك صولریدر . بعض احواله طبقهٔ غیر نافذه اووجهله تشکل ایتمش بولنورکه صو هیچ برطرفندن برآرالق بولوب چیقاماز؛

بوندن دولایی اوراسی هروقت صو ایله مشبوع بولنور. تمامیله غیر نافذ اولان اراضی‌یه اصابت ایدن یاغمورلر دخی اوسطحده قالوب رکودت پیدا ایدرلر یاخود اراضی میللی اولورسه بر طرفه آقارلر.

ایشته برقولرا ویاقاره حما خسته‌لغی انتشارنده اك زیاده استیلایه معروض اولانلر بویله اراضیٔ نافذه اوزرینه یاپیلمش اولان مملکتلردر. چونکه بوکبی اراضیدن پیس صولر، مواد بولیه وغائطه ایله ملوث مایعات قولایجه سوزوله‌رك اهالینك ایچدکلری صولره قاریشیر واستیلای مرضی قولایلاشدیررلر.

اراضیسی غیر قابل نفوذ ورطیب اولان یرلرده ورم، بزم اقالیمك اوقورقنج بلای مستولیسی پك چوقدر؛ بوعلت سائر علل ساریه‌نك کافه‌سندن چوق آدم اولدیریور، بویله ایصلاق یرلری ورم تخملری چوق سوییورلر. ورمدن باشقه دها بر چوق تنفس خسته‌لقلری، روماتیزمه، بعض احواله، باطاقلق صیتمه‌سی دخی بویرلرده پك چوق کورولمکده‌در.

اولرك آلتنده‌کی رطوبتك ورمی احضار ایدن اسبابدن بری اولدیغی آرتق تماماً ثابت اولمشدر. دوقتور (زورژباچینان) بر شهرده یر آلتی صو طبقه‌سنك سویه‌سی ایندکجه یعنی أولرك اسکان ایدیلن اوطه‌لریله صو طبقه‌سی آراسنده‌کی مسافه زیاده‌لشدکجه ورم وفیاتنك آزالدیغی صراحةً اثبات ایتمشدر. حتی بوکا دائر طوتولان احصائیاتدن برنده وفیاتك یاری یاری‌یه آزالدیغی کورولیور. اوحالده قوری یرلرده، رطوبتدن، اثر نمدن آزاده اولان أولرده یاشامق محافظهٔ صحت نقطهٔ نظرندن مهم والزمدر. ایشته شونتایج مثبته أولرنده، نظافت بهانه‌سیله، بر منشأ رطوبت احداث ایدنلری قورقوده‌جق، اواعتیاداتِ سیئه‌دن واز کچیره‌جك تلقیناتدندر.

ارض کرك نافذ اولسون، کرك اولماسون، رطیب اولورسه یاخود سطح ارضدن آز بر مسافه‌ده بر صو طبقه‌سی بولندیغی اکلاشیلورسه اوصویك سویه‌سی مسکنك تملندن آشاغی بولنمایدر. ایشته بوکا موفق اولمق ایچون «تفجیر» اصولنه مراجعت اولنور. تفجیر نه‌در؟ تفجیر اورطوبتلی زمینی قوروتمق، رطوبتدن آزاده قیلمق ایچون تمله بر طاقم بورولر قویمقدن عبارتدر. بوبوریلر مساماتلی بر شیدن یاپیلمش اولمایدر. تفجیردن مقصد: هم سطح ارضه، خانه‌نك دوشه‌مه‌سنه چیقان صویی دفع ایتمك، هم‌ده اوصو طبقه‌سنك دها زیاده یوکسلمسنه مانع اولمقدر. بوصو طبقه‌سی یوکسلنجه بورولره تصادف ایدر، صو بورولرك مساماتندن ایچنه کیرر وبورو واسطه‌سیله سویهٔ زمیندن دها آشاغی بریره دوکولور. بعضاً بوبوریلرك اوستنه بری بری اوزرینه صره‌سز وچمتوسز اوله‌رق ییغلمش طاشلر قونولور. اسکی روما شهرینك اساس تملی بووجهله قورو تمشلردر. بوبورولرك یرینه طوغله پارچه‌لری‌ده قونوله‌بیلیر، فقط اکثریا مساماتلی طوپراق بورولر قوللانیلمقده‌در. بونلردن یرك سطحنده‌ده آچیق اولوق واری مجرالر یاپیلیر. هله غیرنافذ اولان اراضیده بومجرالر پك قیمتدار وسائط صحیه‌دن صاییلیرلر. بووجهله قونولان تفجیر بورولری بر آقار صویه، دکزه، برایرماق ویاهره منصب اولمایدرلر.

بودیدیکمز وسائط طبیعی اولان برارض اوزرنده یاپیله‌جق مساکنه عائددر. فقط بیوجك شهرلرده مساکنك برچوغی طولدیرلمه طوپراقلر، صنعی اراضی اوزرینه یاپیلمقده‌در. بویرلری طولدیرمق ایچون اوزرینه طوپراق انقاضی، بقایای مختلفه، کول، تزك وسائر مواد ییغیلیور، بووجهله طولان

یرلره ، اوزرندن برچوق زمان کچمه‌دکجه ، مسکن انشا ایتمکدن اجتناب ایتملیدر . فقط برمدت صوکره ، اورالره طولدورولان مواد عضویه ، هوانك وصویك تأثیر مضاعفیله تماماً تحلل ایدرك محو اولور ؛ بناءً علیه اوزرینه مسکن یاپیله‌بیلیر . مع مافیه بوکبی طوله‌یرلره أویاپماق وممکن ایسه تازه ، اوزرینه هنوز بناانشا ایدلمامش یرلرده اتخاذ مسکن ایتمك دها موافق صحتدر .

مساکن بربرینه کیررجه‌سنه صیق اولاملیدر ؛ چونکه مساکنی صیق‌اولان یرلرده ضیا وهوا آلمق پك کوچ‌اولور . بوخصوصده دوائر بلدیه قوانینه مواد لازمهٔ صحیه علاوه ایدلدیکی جهتله اوتوز قرق سنه‌دن بری شهرمزده‌کی اواسکی صیق سوقاقلر آزالمش وسوقاقلر حفظ صحت قوانین‌وقواعدی داخلنده ترتیب ایدلمکه باشلانیلمشدر .

مسکن نه‌کبی اراضی اوزرینه انشا ایدلملیدر ؟ بر مسکن نه‌طوله اراضی ، نه‌ده ارض نباتی ، نه‌ده زراعت ایدیله‌جك طوپراق اوزرینه انشا ایدیله‌مز . مسکنك تملی وتملنك عمقی ، اوزرینه‌انشا ایدیله‌جك بنانك ثقلتنه کوره‌درکه بونی بناسنه کوره معمارتعیین‌ایدر . تمل انشاسی خصوصنده قوللانیله‌جق الك ایی خرج‌صوچمنتوسی‌در ، فنا جنسندن‌چمنتولر ، کیرجی آز اولانلر ایی برشی دکل ؛ چونکه قورونجه توز اولوب کیدرلر . بویله فنا چمنتولرله یاپیلان اولر هم متاتجه فنا ، هم‌ده صحته‌مضردرلر . برده نه‌مسکنی ، نه‌ده تملنی طوك زمانلرنده یاپدیرماملیدر . چونکه طوك چوزیلنجه اویاپیلان یرلر خراب اولور کیدر .

بنانك اساسی . — طوپراقدن دائما برطاقم مضر صحت

غازلرصدور ایدر ، ایشته‌یردن‌چیقان بوفناغازلرك مسکن‌درونه انتشار ایدرك هوایی افساد ایتمه‌ملری‌ایچون بنانك اساسی یعنی بنا یاپیله‌جق یرك اوزری‌غیرقابل‌نفوذ برماده‌ایله اورتولملیدر ؛ بنا طوله برعرصه اوزرنده انشا ایدیلیرسه یالکز بنانك قاپلایه‌جغی بری اورتمکله اکتفا ایتمیه‌رك اطرافنده‌کی ساحه‌دن برآز یراورتمکه چالیشمالیدر. بووجهله بنانك زمینی اورتمکه یارایه‌جق الك ایی ماده ینه صوچمنتوسی‌در . زمینی بوندن بر قاچ پارمق قالینلغنده برطبقه ایله ستر ایتمك کافی‌در ؛ بنانك زمینی‌تحتنده برطاقم اوطه‌لر یاپیلمش ایسه بواوطه‌لری کیلار ، یاخود مخزن اتخاذ ایتملی وبویله یرآلتنده‌کی اوطه‌لرده اصلا اسکان ایتمه‌ملیدر . برده بویله زمین آلتنده‌کی اوطه‌لرك اوزری مطلقا قبه‌لی اولمالی . صوکره بوصوچمنتوسی طبقه‌سنك اوزری آسفالت‌ایله یاخودصیرلی طوغله‌لرله ، مربع‌مرمر طاشلریله ستر اولنملیدر ؛ بنانك دوشه‌مه‌سی زمین سویه‌سندن آشاغی دوشمه‌ملیدر . کرك اساسلر ، کرك دیوارلرك قاعده‌سی هپ چمنتوایله مستور اولملی واك قوی وصاغلام لوازم انشائیه ایله یاپیلملی‌در، بووجهله مسکن رطوبتدن ممکن‌مرتبه محافظه ایدلمش اولور . اکثریا بوتدبیره توسل ایدلمیور ، کورونمیه‌جك ، خلقك نظر آلایش پرستیسنه چارپمیه‌جق برشی‌ایچون الك ایی موادانشائیه وخرجلری قوللانمق بیلزوم وفائده‌سز عد اولنیورکه اصل بوطرزده براقتصاد ، بیلزوم وبلکه مضردر .

بنانك زمینی رطیب اولسون اولماسون ، دیوارلرك اوزری برطبقه صوکچه‌میه‌جك برماده ایله اورتولملیدر. بوطبقه آسفالت ، قوم طاشی ، چینی ، قایاغان طاشی [آردواز] کبی‌شیلردن یاخود اوزرینه چمنتو سورولمش مرمر صفیحه‌لرندن مشکل

اوله بیلیر ، یالکز چمنتو کافی دکلدر. بو تدبیره توسل ایدیله یه جك اولورسه صو طوغله‌لرك مساماتی آراسندن ، « شعریت » خاصه‌سیله ، جذب اولنه‌رق دیوارلری ایصلاتیر ومسکنی مضر صحت برحاله قویار . بر آلت قاتك بتون دیوارلرینی صیرلی طوغله‌لرله ، یاخود سیاه انکلیز طوغله‌لریله یاپمق دها ایی‌در ، فقط بو قاتك دیوارلرینی نه بویا ، نه‌ده سائر برشی‌ایله قاپلامغه لزوم یوقدر.

پاره‌یی ایی ومتین ، موافق صحت بربنا یاپمغه صرف ایتمك ، فنا ومغایر صحت موادایله مسکن انشاسنه قالقیشمقدن هرحالده ایی‌در . برمسکنك زمینی اطرافنده یوکسکلکی دیوارلرك صو چمنتوسی‌ایله ستر ایدلدیکی حذالره قدر اولمق اوزره برحولی بولندیرمق پك موافق صحت ومصلحتدر . بوحولینك فائده‌سی مسکنك قورولغنی تأمین‌ایتمك ، یر آلتی قاتنده‌کی اوطه‌لره هوا ویرمکدر ، وسعتی اوقدر زیاده اولمسه بیله ینه فائده‌سی پك چوقدر .

دیوارلر . — دیوارلرك انشاسنده قوللانیله‌جق ماده هریرده بر دکلدر ؛ طاش ، هرنوع طوغله‌لر ، حتی بعض مملکتلرده جاقل طاشلری بیله قوللانیلیر ؛ دیوارانشاسنده شو موادك هانکیسنك انتخاب ایدیله‌جکی معماره وحتی معماری‌یه عائد برمسئله‌در . طوغله سائر موادن زیاده آتشه مقاومت ایدر ؛ چونکه طوغله ذاتاً پیشمش ، آتشك تأثیرندن متأثر اوله‌میه‌جق برحاله کلمشدر ؛ شیقاغوده حصوله کلان بیوك یانغینده طاشدن یاپیلان بنالر تمامیله خراب اولدقلری حالده طوغله‌دن یاپیلان بنالرك مقاومت ایتدکلری کورلمشدر . دیوارلرك انشاسنده قوللانیلان مواد بری برلریله چمنتو ویاصاغلام برخرج ایله برلشدیرلملیدر . دیوارك یوزی قایاغان طاشی ویا

صیرلی طوغله‌لردن دیکر برطبقهٔ غیرقابل نفوذ ایله ستر اولنه بیلیر . بعضاً دیوارلرك انشا آتنده صو چمنتوسی قوللانیلیور . حتی بوکون نظر حیرتله کوردیکمز رومالیلردن قالمه مبانیٔ جسیمه ومتینه‌نك هپسنده طاشلر وطوغله‌لر بری برلریله متین برصو چمنتوسی واسطه‌سیله طوتدیرلمشدر .

باجالر . — باجالر ممکن اوله بیلدیکی قدر دوغری اولملی وایکی مجاورخانه‌نك باجالری بری بری یاننده اولمالیدر . باجالرك ایچنه بربورو بیندیرمك ، بووجهله هم بانغین تهلکه‌سنك اوکنی آلمق ، هم‌ده باجانك ایچه چکمه‌سنه خدمت ایتمك مهم برتدبیردر ؛ چونکه بوبوری باجایی بنانك اقسام ومشتملات سائره‌سندن آییریر . باجانك یوقاری اوجی جوار مبانیدن قیصه ایسه هوا یالکز روزکار اسن طرفدن کیرر . هله جوارده‌کی مساکنك ارتفاعی پك زیاده اولورسه بومحذور دها آشکاردر ؛ بویله برحالده باجانك نهیتنه ساچ ویا چنقودن بر بوری علاوه ایدیله‌رك ارتفاعی آرتدیرلملی ومساکن مجاوره‌نك فوقنه چیقاریللیدر . بوبورولری بر سرپوش ایله اورتمه‌مك دها ایی‌در .

دوشه‌مه‌لر و طاوانلر . — دوشه‌مه‌یی دائما یاپمه‌جق ، آتشك ، حرارتنك تأثیراتنه مقاومت ایده‌جك درجه‌ده یاپمغه چالیشمالیدر . دوشه‌مه‌لر قبه‌شکلنده اوله‌رق صو چمنتوسی ، دمیر دبرکلر اوزرینه آتیلمش طوغله‌لرله یاپیله بیلیرلر ؛ اوزمان دوشه‌مه‌ایله آلتنده‌کی قاتك طاوانی آراسنده برفاصله ومسافه قالماز . دوشه‌مه اعمالنده تخته قوللانیلیرسه تخته‌نك اك ایی جنسدن اولماسنه دقت اولنملیدر . برده بوتخته‌لرك آرالقلرینی ایچه طولدیره‌رق یوقاری قاتك دوشه‌مه‌سنه

دوکیله‌جك صویك آشاغی قاته اینمه‌سنه یاخود آشاغی قاتده‌کی هوانك یوقاری قاته چیقماسنه مانع اولملیدر . برقانك ایی دوشه‌مه‌سی اشاغیکی قاتك طاوانی‌ده محافظه ایدر . اك آشاغی قاتلرك دوشه‌مه‌لرینی تغیردن محافظه ایچون اورالره هوانك سربستجه کیرمه‌سنه مساعده‌ایتملی وتخته‌لرك کوفلندیریله‌مسنه چالیشملیدر . بوکبی دوشه‌مه‌لرك دلیکلی طوغله‌لردن یاپیلمسی بونقطهٔ نظردن اك موافق برتدبیردر .

چاتی . — بنانك چاتیسی یانمه‌جق شیلرله یاخود قایاغان طاشی ، کره‌میت ویا باشقه برشیله اورتولن تخته‌لرله انشا اولنه بیلیر ؛ چاتی انشا آتنده باقیر ، دمیردخی قوللانیلیر ؛ اوجوز اولدیغی ایچون بعضاً چینقو دخی قوللانیلیور ایسه‌ده بواوقدر دایانیقلی برشی دکلدر . چاتی ایچون قورشون پك ایی ایسه‌ده بوده بزاز بهالی‌در .

چاتی‌نك اطرافنه برقورنیش دخی چیقارلمق ایسته‌نیلیورسه بونك بتون دیواری یاغموردن محافظه ایده‌بیله‌جك وجهله یاپیلماسنه دقت ایتملی ، اوزرینه تصادف ایده‌بیله‌جك یاغمور صولرینی قولایجه آقیتمالیدر ؛ بوکا دقت ایدیلمزسه صودیوارك آرالقلرندن صیزارق کیرر ، دیواری هم ایصلاتیر هم کیرلتیر .

ده‌میر ویا قورشوندن یاپدیریله‌جق صو اولوقلری صویی قولایلقله آقیته‌جق درجه‌ده مائل اولملی ، دوغریدن دوغری‌یه صولری جمع ایدوب ایندیرن آنا بوروسیله اشتراك ایده‌بیلملیدر ؛ بو اولوقلر قاری تمیزلنه بیله‌جك قدر کنیش اولملی ، بویله اولمازسه قارك چوزیله‌سیله کیره‌میت ویا قایاغان طاشلری اوزرندن سوزولوب کلن صولر طاوانه کچه‌رك اوکا ایقاع زیان ایده‌بیلیرلر .

کرك اولوقلری ، کرك آنابوروسنی دیوارلردن خارجه وضع ایدرك دیوارلری وخانه‌نك مشتملات سائره‌سنی مضرتلرندن آزاده بولندیرملیدر . بواولوقلرك اعمالی ایچون : بری برینه ایچه کچیرلمش ساچ بورولر یاخود پك بهالی اولمایان تنکه‌دن معمول بورولر قوللانیلمقدددر .

طامك آنا بورولری بر صهرنجه ، سطح ارضه یاخود مسکنك اطرافنده‌کی حولی‌یه بوشانیرلر . بونلری تفجیر بورولریله یاخود لاغمرله قطعیاً اشتراك ایتدیرمه‌ملیدر . براولوغك بورویه دوکولدیکی محل براوطه پنجره‌سنك آلتنده اولمامالی ، خصوصیله بورو صهرنجه کیدیبورسه بوتدبیری اونوتمامالیدر . واسع وکنیش مساکن خصوصیله منفرد اولورلرسه ، سپر صاعقه‌لرله تجهیز ایدلملیدر . باقیردن معمول سپر صاعقه‌لر دها آز آغیر وقالین اولورلر ؛ بونلر خانه‌نك دیوارلرندن الکتریقی نقل ایتمه‌ین برحلقه واسطه‌سیله تجرید ایدیلیر ، براوجلری‌ده زمین مسکنك رطیب برنقطه‌سنه ربط اولنور .

مسکنك تنظیمات داخلیه‌سی . — هرقاتك دوشه‌مه‌سی بویانمش و مجلاچامدن یاخود دها ایسی مومملانمش میشه تخته‌سندن یاپیلمش اولملیدر . اوطه‌نك اك ایی تزییناتی ، آرالقلرینه و اوزرلرینه بریکن بیك درلو مضر توزلرله دولمش خالیلردن زیاده ، متین وظریف ، توز طوتماز بر دوشه‌مه اولملیدر . دیوارلرك قاعده‌لری ، دوشه‌مه‌بیله بری برینه ایدن ایی‌یه وتمامی تمامنه مربوط اولملیدرکه آرالقلرده توز بریکمه‌سین .

طاشلق ، صو موصلوقلغی ، آبدستخانه کبی یرلرك بیاض مرمر ایله دوشنمه‌سی دها موافق طبیعت وصحتدر . دیوارلر

ایسه رطوبت قاپمایه‌جق ولدی‌الایجاب بیقانمه‌سنه مانع اولمیه‌جق ماده‌لرله ستر اولنملیدر .

« مساکن مختلف طرزده پیسلنمکه معروضدر ؛ چونکه ١ — هرشخص وسطی اوله‌رق کونده ١٠٠٠ غرام مواد غائطه افراغ ایلر ؛ ٢ — طهارت ونظافت واستحمام وسائر خصوصلر ایله‌ده برخیلی چرکاب میدانه کلمکده‌در . موادمذکوره‌نك کافه‌سی سرعت ممکنه ایله خانه‌دن دفع واخراج اولنملیدر . زیرا حصوله کلن تصعدات زیاده مخاطره‌لی اولمقله برابر بو موادك خانه‌ده وجودی عدم طهارتی ، بوده برچوق امراضك ظهورینی داعیدر ؛ هله خسته‌لرك افراغاتی درعقب سرایته واسطه‌در . حفظ صحت بو موادك تبعیدینی وایقاع مضراتدن تجریدینی درعهده ایلر . »

« حفظ صحته موافق برخانه‌ده آبدستخانه ، قبوری لاغمه منجر کنیش ، هوادار وضیادار اولملی ؛ مجمع ناس اولان یرلرده‌کی آبدستخانه‌لرك دیوارلری پارلاق طوغله یاخود مرمر و (اوپالین) نامنده‌کی ماده ایله غیر قابل نفوذ برصورتده انشا ایدلملیدر .

« آنالاغمندن خانه‌یه کیرن شعبه‌یه ، لاغم غازلرینك داخل مسکنه یاییلمسنی منع ایچون بر « سیفون » قویدیرملیدر ؛ بو آلتك دیرسکی حذاسنده دائما آماده بولنان صو ، لاغم هواسنی خانه هواسیله اشتراکدن منع ایلر . هرقبورك بوروسنده بررسیفون بولنملیدر . دلیکی دائما آچیق وسیفونسز واطرافدن ادرار صیچرایه‌جق درجه‌ده آلچق اعمال اولنمش آبدستخانه‌لرده اوطورمه‌ملیدر . قبورك یوقاریسی پورسلندن یاخود ایچی مینالی برمعدن ایله یاخود ایی مرمردن کووه‌ت طرزنده

یوکسکجه بیضی برشکلده اولمقله برابر بونك آشاغی طرفنده برسیفون بولنملیدر . هرآبدستخانه‌ده ایی چکیلیر چکیلمز کووه‌ت ایچنده طوپلانان موادمنبدفعه‌یی وسیفونك دیرسکنده‌کی صویی دکیشدیرمك وخیزایله جریان ایدرك هرشیئی اوکنه قاتوب کوتورمك اوزره قبورایله مشترك ، یوکسکجه موضوع وصوایله مملو برحوض ، بیوجك برقاب بولنملیدر . » [*]

صیرلی طوغله‌لر ، مجلا مرمرلر بوکبی شیلرده هم تزیناته ، هم‌ده تطهیرات صحیه‌یه پك الویریشلی‌درلر . بو خصوصده مختلف ومتنوع آلچلر دخی قوللانیلمقده‌در . مسکنك بویالرنده قورشونلی بویالری اصلا قوللانمامملیدر . قورشون مرکباتی یرینه توتیا مرکباتی وسیلسیت‌لری قوللانمق دها ایدر . بویا ایچون قوللانیله‌جق یاغلر دخی قورشوندن آزاده اولملیدر . ورنیسز کاغدلر هم چوق توز طوتار ، هم‌ده بیقانامازلر ؛ بناءً علیه ، مسکنده ساری برخسته‌لق کورولورسه درحال او کاغدلری دیوارلردن سوکوب یاقملیدر . دیواری یاغلی بویالرله بویامق یاخود مرمر کیرچ ایله ستر ایتمك دها مناسبدر .

برده بویالی کاغدلرك بویالرنده آرسنیق واردر ، بوسم شدید مرور زمانله صحتمزی رخنه‌دار ایده‌بیلیر ؛ بناءً علیه اوطه دیوارلرینی بویالی کاغدلرله ستر ایتمه‌ملیدر . طاوان یاپمق ایچون اکثریا الچی قوللانیلیر ؛ بو آلچی‌نك اوزرینی یاغلی بویالرله نقش ایتمك دها ایدر . بادانه دخی ، صیق صیق تجدید ایتمك شرطیله ، ایی برواسطهٔ دفع تعفن‌در . طاوانلری کاغدله اورتمه‌ملیدر . عمومیتله برمسکنك تخته‌دن یاپیلان اقسامنده تخته‌لر یاغلی بویا ایله بویانملی یاخود اوزرینه ورنی سورلملی‌در .

[*] حفظ صحت — دوقتور بسیم عمر — ١٣١٩

خلاصه ، تنظیمات داخلیه حقنده‌کی وصایای صحیه شو وجهله اجمال اولنه‌بیلیر : قوللانیلان ماده‌لر ممکن اولدیغی قدر غیر قابل نفوذ ومجلا اولمالی ، بویله‌اولورسه هم توز آز اولور ، هم‌ده تمیزله‌مك قولایلاشیر .

پك‌ایی ، مسکن انشا ایدلدی؛ همان‌ایچنه‌کچوب اوطورلمقده مضرت وارمیدر ؟ بنانك انشاسنده طبیعی برچوق خرچ قوللانیلمشدر . آلمانیا صحیونندن مشهور (پتنه‌نقوفر) بش آلتی اوطه‌لی براوك انشاسی ایچون وسطی اوله‌رق (٨٣,٥٠٠) لیتره صوصرف اولنه‌جغنی حساب ایدییور . بریاندن قسماً بناده بریکوب قالان بوصولر ، بریاندن‌ده بویانان دیوار ، دوشه‌مه ، طاوان وسائر یرلردن کلن نفت قوقوسی انسانی ازجاع ایدر ، روماتیزمه وسائر رطوبت خسته‌لقلری باش کوستریر. نفت یاغنك قوقوسی دخی باش آغریلرینی وبعض عصبی حالاری موجب‌اولور. بوکا قارشی ، پنجره‌لری ، قاپولری آچه‌رق بنانك بول بول هوا آلماسنه رعایت ایتملی ، بنایی صولرینی تبخیر ایتمك ایچون کونده برقاچ دفعه ایصتمه‌لیدر . علی‌العموم صحیون و معمارلرك حسابنجه دیوارلری اوقدر قالین اولمایان برخانه — دیوارلر آلت قاتده یارم‌متره ، اوست قاتده اوتوز سانتیمتره قالینلغنده اولمق شرطیله ـ انشا ایدلدکدن صوکره برسنه‌قدر حالی اوزره ترك ایدلملیدر . بنا دها بیوك ، دیوار دها اینلی ایسه ایکی بچق ، اوچ سنه ترك اولنور . مع‌مافیه بنانك رطوبتدن تمامیله آزاده قالمه‌سی ، خرجلر بری برینی طوته‌رق سیلیسیت کلسلرك تمامیله تشکل ایتمه‌لری انجق اون بش سنه ظرفنده ممکن اوله‌بیلیر ؛ فقط بوکبی مبانئ معظمه‌ده دخی بنا ایکی ، اوچ سنه حالی‌اوزره وصاف هوا جریاننده براقیلدقدن

صوکره ، آرتق اسکان اولنمقده‌اوقدر بیوك برمحذور تصور ایدیله‌مز .

***

« مساکن » و « حفظ صحت مساکن » مسئله‌سی حد ذاتنده پك مهمدر . احوال اجتماعیهٔ حاضره ایجابنجه اکثریا فنا وپیس مسکنلرده اسکان ایدنلرك اوغرادقلری مهلکه‌لر شایان دقتدر . ایشته (بوداپشته) احصائیات دائره‌سی‌مدیری موسیو (قوریزی) فنا وحفظ صحته غیر موافق مسکنلرك ، ایچنده اسکان ایدن زواللیلرك صحت وحیاتنی نه قدر متضرر ومتأثر ایتدکلرینی اثبات ایتمك عزمنه دوشه‌رك بو یولده بر چوق وثیقه‌لر سرد واتیان ایتمشدر . موسیو (قوریزی) مساکنی درت صنفه آیرییور :

(١) براوطه‌سنده برنهایت ایکی کشی بیتوتت ایده‌بیلن مسکنلر ؛

(٢) درت بش کشینك برآرادہ اسکان ایده‌جکی مسکن ؛

(٣) بش اون کشینك بر آرادہ اسکان ایده‌جکی مسکن ؛

(٤) براوطه‌سنده اون کشیدن زیاده اسکان ایدیله‌جك مسکنلر .

موسیو (قوریزی) بر مسکنده اسکان ایدنلرك عددی نه قدر چوغالیرسه امراض ساریه ومستولیه ایله وفیاتك‌ده مقداری‌ده‌اوقدر آرتدیغنی اثبات ایدییور ؛ مثلا اوچنجی صنف مساکنده اوطورانلرده امراض ساریه ایله اولنك تهلکه‌سی یوزده اللی‌یه چیقیورکه بومقدار برنجی صنف مسکنلرده اوطورانلرککنه نظراً پك چوقدر . برده بویله برچوغی بر

مسکنده بیتوتت ایدنلرده ضعف ، دوشکونلك ، جیلیزلق ایله اولنلرك مقداری پك زیاده بولنیور یعنی بوکبی مساکنده اسکان ایدن بیچاره‌لرده قوهٔ حیاتیه ، یاشامق قابلیتی آزالیور ، وجود برنعش سیار ، حیات برحیات ممات آلود حالنی آلیور . بوکبی مساکنده اوطورانلرده مدت حیاتیه دخی صوك درجه قیصه‌لایور ، مثلا برنجی صنف مساکنده اوطورانلرده عمر وسطی (٤٧) سنه ایکن ، ایکنجی صنفده ٣٩ ، اوچنجی صنفده ٣٧ ، دردنجی صنفده ٣٢ سنه اولیور . بوفنا مسکنلرك موجب اولدیغی وفیاته اسکان ایدن اشخاصك صنعتی، مساعیٔ یومیه‌سی‌ده کارکر تأثیر اولیور ؛ هله مخزنلرده اسکان اوقدر مضرت انکیز اولیورکه بونلرده اسکان ایدنلرك عمر وسطیلری دیکرلرینککندن برقاچ سنه دها آشاغی بولنیور . بوجهتی تنویر ایچون اك مشهور برمعلم بشر پرورك، پارس مدرسهٔ طبیه‌سی طب قانونی معلمی (بروآرده‌ل) ك شو سوزلرینی عیناً اقتباس ایدییورز : « یکرمی سنه‌دن بری شهرلرده لاغملر تعمیر ایدیلیور، صولرك صاف وآزاده اولمالرینه چالیشیلیور، کنیش جاده‌لر ، واسع سوقاقلر آچیلیور ، اسکی یوللر کنیشله‌تیلیور ، معمافیه ینه امراض ساریه‌نك تخریبات مدهشه‌سی توقیف ایدیله‌میور ، ینه عدد وفیات آزالمایور!.. »

ایشته (بروآرده‌ل) بو مهم نقطه‌یه بتون صحتشناسانك نظر دقتنی جلب ایدییور . برچوق صحیونه کوره بیوك شهرلرك همان هپسنده پك چوق تخریبات ومضراتی کوریلن بوامراض ساریه بلیه‌سنك اك بیوك سببی مساکنك پیسلکی ، طارلغی ، فنالغی ، حفظ صحت قواعدیله تماماً متضاد برطرزده یاپیلمش اولدیغیدر ؛ امراض ساریه واستیلائیه

تخریباتنك اك مؤثرسببی « مساکن فقرا »، «بیوت بیوایکان» در، امراضك محراق انتشاری ، براکین ظهوری اورالرده‌در . بوکبی دار محللرده اولا هوا مقداراً نقصان ؛ شخص باشنه همان ٣ ، ٤ مترو مکعب هوا دوشیور، حال بوکه بوکون حفظ صحت بوهوایی خسته خانه‌لرده آدم باشنه ٣٥ ، خبسخانه‌لرده ٢٢ ، کیجه ماجألرنده ١٣ ، اوجوز اولرده ١٠ متره مکعب اولمق اوزره قبول وطلب ایدییور .

مقداراً ذاتاً کافی اولمیان بو هوا کیفیةً ده پك چابق فساده اوغرامقده وعادتا تنفس ایدیله‌میه‌جك برحاله کلمکده‌در. هواسی محدود ومحصور بوکبی مزدحم محللرده امراض ساریه‌نك ، قاره‌حما ، قزامق، چیچك ، قوش‌پالازی وسائر علل مخوفه‌نك نه‌درجه وخامت ونه‌سرعتله استیلائی برشکل وصورت آله‌جغی وارستهٔ عرض وبیاندر . بویله محدود ، ضیق ، مزدحم بر محلده برینك ورمه طوتولدیغنی فرض ایده‌لم ؛ کیتدکجه صاراروب صولان ونهایت قیصه قیصه اوکسورکلرله جکرلرینك انقاضنی چیقاران بوبیچاره ، بلغملرینی اثوابنه ، دوشه‌مه‌یه ، یاتاغنه ، اطرافنه صاچمغه باشلارکه بونلرك قورویوب توزلرله هوایه قالقمه‌لری ودیکرلری طرفندن تنفس ایدلمه‌سی نتیجه‌سی اوله‌رق مرض مهلك افراد عائله میاننده یرلشیر .

لاغملرله بوشنه اوغراشیلیور ، صونره‌ده ابدستخانه‌لردن انتشار ایدن فنا ومتعفن هوالر اتهام اولنیور . حال بوکه مسئله‌نك اك بیوك جهتی ، معادله‌نك اك مهم وشایان دقت جدیٔ کیتدکجه اهمیتنی ، مضراتنی ، محاذیرینی آرتدیران فقرا مسکنلریدر . بیوك شهرلرده برأوده اسکان ایدن اشخاصك مقداری سنه‌دن سنه‌یه آرتیور ، زنکین ، فقرا هرکسده برفقر

هوا ، بر فقر صحت کورولیور . هله کیرا اولرینك عددی کیتدکجه آرتیور ، آرتمقله برابر ، ایچنده اوطوراجق عائله‌نك عدد نفوسی حسابه آلنمیه‌رق یالکز مستأجرك ویره‌جکی پاره دوشونولمکه‌باشلاپور . سکز اون‌کون ظرفنده یاپیلان بر مسکنه ایکی کون صوکره یکرمی کیشیلك برعائله یرلشدیریلیور ؛ صورتا قابل اسکان کورونن بو سوسلی مسکن ایکی اوچ سنه صوکره هیچ برانسانك آرام‌ایده‌میه‌جکی برلاغم ، برقویو ، برحفرهٔ مزار ، بربرکان مرض حالنی آلیور . أوصاحبی یالکز آلاجغی آیلغی ، کیرایی دوشونیور ، مشتریلرینك ، مستأجرلرینك اودار اوطه‌لرده مقدار کافی هوا وضیا بولوب بوله‌میه‌جقلری ، استراحت ایدوب ایده‌میه‌جکلری ، صحتجه قازانوب قازانمیه‌جقلری امورنده بیله دکل . بعضاً قاره حمالیلرك ، ورملیلرك ، چیچکلی ، قزیللی ، قزامقلی چوجقلرك ، حاصلی سراسر خسته‌وبولاشیق برعائله‌نك چیقدیغی برأوه ، پیس ، ملوث وآلوده برمسکنه ایکی اوچ کون‌صوکره برسوری آدم ، یکی برعائله‌طاشینیور ، آرادن برآی کچرکچمز بویکی کلنارده‌ده برطوفان امراض باش کوستریور ! آه ، نه‌اولوردی ، اولرینی کیرایه‌ویرنلر ، خصوصیله کیرا ایله او طوتانلر یکی مسکنلرنده صاف برهوا ، بول ضیا ، مسکنك تطهیر وتنظیفنه کافی صو آرامق قیدنده بولنسه‌لردی ، او وقت بو معلولیتلردن ، بو ورملیلکلردن ، بوصیصقه‌لقلردن برچوغنك اوکی آلنور واحوال صحیهٔ عمومیه‌دها ایی بریوله کیرردی .

پیس ، فنا برمسکنده اسکان برعذاب حیات ، چکیلمز بر اشکنجه ، دایانیلماز براضطرابدر . مشغولیتندن ، صباحدن اقشامه قدر دیدینه‌دیدینه بش اون‌پاره قازاندیغی یرلردن اوینه عودت

ایدن بربیچاره‌نك أوك قاپوسنی آچار آچماز لاغم وابدسخانه قوقولری ، دومان ومطبخ پیسلکلری ، رطوبت وکوهرچله تزهراتی ایله قارشیلانمسی نه‌فجیع برمنظره‌در ؟ خصوصیله ذائقه‌یی ، شامه‌یی ، بتون حواس وتعقلاتی فلج وتعطیل ایدن بوپیسلکلره قارشی ناچار سر فروبردهٔ تحمل اوله‌رق دار پنجره‌لری ضباحدن بری آچیق دوردیغی حالده کیجه‌نك مستعمل هواسنی هنوز دفع ایده‌مه‌مش ، تجدید هوا اوله‌مامش براوطه‌ده ایکره‌نه ایکره‌نه ، یوتقونه یوتقونه اوطورمق ، یاتمق ، اویومق نه‌الیم ، نه‌دوزخی برحیات محرومه ومضطره‌در !..

مسائل حاضرهٔ صحیه‌نك الك مهمی بو « مسکن فقیر » ، دهادوغریسی « بیوت عمله » در . عمله‌یه ، صاحب سعی وغیرت فقیره حفظ صحته موافق برملجاء تدارکیله ، یالکز نفوس عمومیه‌نك بربیوك قسمنی تشکیل ایدن بوصنف عفیفك صحتنه ، بناءً علیه رفاه حال عمومیه خدمت ایدلمش اولمیوب ، بویوله برتشبث انسانیت پرورانه سایه‌سنده اخلاق عمومیه‌دخی حفظ وقایه ایدیلیر . خانه خراب ، ملجاء پریشان اولنجه حیات عائله نه اولور ؟ ضعفك ، دوشکونلکك ، سفالتك ، فساد اخلاقك منبع وسببی بودر ؛ تنکه محله‌لری ، چالی چیریدن یاپیلان اولر وبواولرده مسکون اولانلر درخاطر ایدلسون ؛ اوست اوسته ، یان‌یانه برر حجره‌دن عبارت اوقرا نلق ، لوش اولرده‌کی حیات ، ویرانه‌لکلرده ، یانغین یرلرنده همان‌تشکل ایدن محله‌لرده‌کی تعیش کوز اوکنه کتورلسون ؛ بورالرده قارمه قاریشیق برحالده اسکان ایدن قادین وارکك ، کنج واختیار بیچارکانك احوال اسف اشتمالرینه ، سفالت حیاتیه‌لرینه دقت اولنسون ، مرحمت وانسانیتی ، همت وصحابتی نه‌درجه جالبدر !

«مسکن فقرا» دینجه خاطره بکار اوطه‌لری ، خانلر ، قهوه پیکه‌لری کبی فقیر وبیکسلرك ملجاء وملاذی بر صنف مساکن دخی خطور ایتمه‌مك قابل دکلدر ؛ هر حالده وسعتی یکرمی اوتوز مترو مکعبی تجاوز ایتمه‌ین بر اوطه‌ده اك فنا شرائط داخلنده یاشایان اون کیشی‌نك کیجه یاتارکن چکه‌جکلری اضطراب وضجرت تنفسیه وبوکیلرك دریلرندن تصعّدایدن انواع تبخرات ملوثه ومنتنه ، تعفنات اطراف ، هله یمکلرك‌ده بومحصور اوطه‌لر درونده پیشیرله‌لری کبی حالات تخطر ایدیلیرسه بونك صوکی طبیعی فقردمه ، فقرحیات وقوته منجر اوله‌جغی قولایلقله اکلاشیلیر . بوراده یاشایان بکزلری صاپ صاری ، صولوق ، دوشکون وبیتکین آدملرك پك فنا وبرباد بر حیات کچیردکلرینی کسدیرمك ایشدن بیله‌دکلدر . ایشته‌ورملرك ، صراجه‌لرك ، بتون تنفس وقان خسته‌لقلرینك منشألری بودار ، مردار مسکنلردر . مسکنك پیسلکی اطرافی تبخرات ملوثه‌سیله ازعاج ایتدیکی حالده ، اوطه‌نك دیکر طرفنده قاینایان بر تنجره‌دن چیقان رایحه‌دار بخارات دخی اورالرده‌کی ناکافی هوایی تغشیش ایدر . ایشته حفظ صحت عمومیه علاقه‌دارانك نظر دقت واهمیتی معطوف اوله‌جق جهات صحیه‌دن بری‌ده بومردار مسکنلردر ؛ خدانکرده برمرض استیلائی ظهورنده بوراده‌کی تقیدسزلکلرك ، پیسلکلرك ، دقتسزلکلرك دهشت استیلایی قات قات آرتدیره‌جقلری ، عادتا برحریق خانمانسوزك اوکنه تصادف ایله‌ین غاز ومواد احتراقیه ده‌پوسی کبی فنالغك توسع واشتدادینه خدمت ایله‌یه‌جکلری شبهه‌سزدر .

... برده بعض یرلرك اك فقیر عائله‌لره مسکن اولان جهتلرینه عطف نظر ایدیلیرسه بتون شرائط وقواعد صحیه‌نك زیر وزبر

ایدلدیکی کورولور . بری بری اوستنه اشتیف اولورجه‌سنه دیزیلمش یووا واری مسکنلرك هربرنده برچوق اوطه‌لر ، مینی مینی حجره‌لر واردر . اکثریسی اوجوز بهایله کرایه ویریلن بوکبی یرلرده مال صاحبی برمسکنده ممکن اولدیغی قدر چوق اوطه بولندیرمق وبووجهله آز برسرمایه ایله دها زیاده پاره قزانمق عزم منفعت پرستی‌سنه دوشمشدر . عجله عجله اك فنا و اك برباد اراضی اوزرینه انشا ایدیلن بو مساکنك برچوغی چیقماز برسوقاغك درونده ، بتون انظار تفتیش ومعاینه‌دن مختفی بولنمقده‌در ؛ بوسوقاقلرك وسعتی اوقدر آزدرکه قارشی قارشی‌یه بری‌برینه باقان ایکی پنجره‌نك برندن دیکرینه ، دوشمك تهلکه‌سنه معروض اولمقسزین ، کچیلمك قابلدر . بورالرده لوازم بیتیه ومصرف صولری هپ سوقاغه آقار ، بوصولر سوقاقده منتظم ومطرد بر مجرا بوله‌میه‌جقلری ایچون اکثریا سوقاغك اورته‌سنده بریکوب قالیرلر ، اورالردن‌ده ینه طوپراغه کچه‌رك آلت‌قات اوطه‌لرینه ، قویولره ، مساکنك تملرینه یاییلیرلر .

دها وار : مواد غائطه ، بول وسائره‌نك بیله سوقاقلره آقیدلدیغی ، اورالرده تفسخ ایدرك نشر ایتدیکی متعفن وفنا قوقولرله اطرافی تعجیز ایتدیکی نادر دکلدر ؛ حاصلی بورالرده فقرانك اسکان ایلدیکی بتون مسکنلردن ایکرنج ، منتن ، مکروه برنفحهٔ تعفن صدور ایتمکده‌در . مسکنلره کیریلیرکن جوارنده آچیق صاچیق بولاشیق صویی مجرالرینك آقدیغی ، جوارده‌کی بتون آلوده وملوث صولرك بویله آچیق مجرالره دوکولدیکی کورولور .

ایشته یواش‌یواش اوك برینه چیقیورز : مردیون قرانلق ،

دیوارلر پیس ، بولاشیق ، اوزریکزه یاپیشه جق درجه‌ده مرطوب ... قاتلر آراسنده ، طاشلقده ، مطبخده پیسلکدن ، حفظ صحتسزلکدن ، مضر صحت احوالدن باشقه بر شی کوره‌مزسکز . دهامر دیونلرده ایکن سزی ایچریده سنه‌لردن ، آیلردن بری بریکمش بر رطوبت متعفنه استقبال ایدر . بوراده هوانك خاصهٔ حیاتیه‌سی اوقدر آزالمشدرکه کنیش کنیش نفس آلدیغکز حالده ینه بوغوله جقمش کبی برحال کچیرمکه ، صیقیلمغه باشلارسکز . ایشته اوطه‌لردن برینه کیرییورز ؛ دار ، قرا نلق ، ملوث بریر . هوایی ، ضیایی ، بتون وسائط حیاتیه‌یی دار پیس بر طاشلقدن آلیور . دیوارلرده‌کی تلوثی ، آلودکی‌یی ، بولاشیقلغی اورتمك ایچون اوطورانلر اوزرینه بویالی کاغد ، اسکی غزته وصاری بقال کاغدی کبی شیلر قاپامشلر ایسه‌ده بوکاغدلرك آچیق براقدیغی بعض آرالقلردن اومردار دیوارك کورونور کورونمز نه‌قدر موذیات وطفیلاته ملجأ تلوث اولدیغی کورولیور . بواوطه‌لره ضیاوهوا سوق ایده‌جك پنجره‌لر اکثریا چوکوك برخرابه‌یه یاخود بیقیق برحولی‌یه آچیلمقده ونادراً سوقاغه آچیلمق مظهریتنه نائل اولانلرنده ایسه سوقاغك طارلغی تجدید هوایه مانع اوله‌جق برراده‌یه وارمقده‌در . بواوطه‌لرده‌کی روزکارك نه قدر متعفن ، نه‌قدر پیس اولدیغنه دائر برفکر حاصل ایتمك ایچون تموز کونلرینك صیجاقجه برآقشامنده جوارندن کچمك کفایت ایدر . بتون قوهٔ شمیه‌ده بر طوفان نفرت واستکراه اویاندیران بو قوقولر ایچنده وقت کچیرمك جداً تحمل اولنماز برابتلادر ! بواحوالك سببی ضرورت اولمیوب‌ده مال صاحبلرینك حرص وبخلی ایسه بومسکنلرك باری دوائر بلدیه نظامات تنظیفیه‌سی داخلنده تطهیر اولنملری ومال صاحبلر-

ینك دخی مسکنلری ممکن مرتبه صحت ایله قابل تألیف برحاله کتیرمه‌لرینك آرزو ایدلمسی اك طبیعی تمنیات انسانیت پرورانه‌دندر .

***

عمله عائله‌سنه ایجار ایله اوجوز وحفظ صحته موافق خانه تدارکی مسئله‌سی اول امرده فرانسه‌ده موقع تطبیقه قونمش و١٨٣٣ سنه‌سنده (مولاوز) ده عمله‌یه وعده ایله غایت اوجوز بیع وفروخت ایدیلك اوزره کوچوك باغچه‌لی اولرانشا ایدیله‌رك ایجار اولنمشدر . بالاخره بوفکر انسانیتپرورانه‌یه فرانسه‌نك جهات سائره‌سنده وممالك متمدنه‌نك هرطرفنده اشتراك ایدلمشدر . بومقصد خیر مرصده مبتنی اولمق اوزره یا کوچوك کوچوك خانه‌لر یاخود کوچوك دائره‌لردن عبارت بیوك آپارتمانلر انشا ایدیلمکه باشلانیلمشدر .

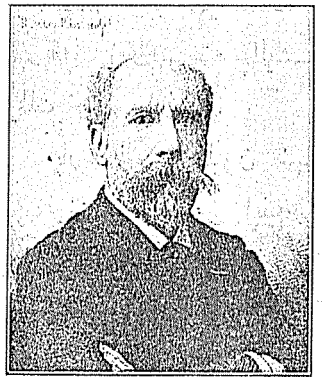

اوجوز مسکنلر انشاسی خصوصنده برچوق خدمات مهمه‌سی سبقت ایدن وازدواجك فن نقطهٔ نظرندن حمایه ایدلمسی لزومنی اعلان وبیاندن کیری دورمیان حکیم شهیر دوقتور (هانری قازالیس) ـ که الیوم (نه‌قس له‌بن) قاپلیجه‌لری طبیبیدر ـ

(نوازی ئل)ده چوقولاته‌جی مشهور (مونی‌یه) فابریقه‌سی اطرافنده عمله‌سنه مخصوص اولمق اوزره کوچوك کوچوك خانه‌لر یاپدیرمشدرکه بونلرك هپسی عادتا برکوی تشکیل ایتمکده‌در . هرخانه‌ده یکدیکرندن مستقل ایکی دائره‌ده بیوك کوچوك اوطه‌لرله چماشورلق ، ایزبه ، کیلار وکوچوك برباغچه واردر . هردائره یری ایله برابر صاحبنه ٥٠٠٠ فرانقه مال اولمشدرکه بوندن

ایده ١٢½ فرانقدن سنه‌ده ١٥٠ فرانق ایجار آلنمقده‌در . فابریقه‌ده اون‌بش‌سنه چالیشان عمله ، خانه‌ده بلا ایجار اقامت ایلمك حقنی حائزدر .

پارسده ، لیون شهرنده آپارتمان طرزنده عمله عائله‌لرینه مخصوص ابنیه انشا ایدلدیکی کبی باچیقاده بو یولده‌کی ابنیه‌ویرکودن معاف براقلمشدر. آلمانیاده بوکبی بنالرك ویرکولری یاری یاری‌یه‌تنزیل قلنمش ، آوستریاده یکرمی درت سنه ویرکودن استثنا ایدلمشدر . بالخاصه انکلتره‌ده بومسئله‌یه زیاده براهمیت‌ویرلمشدر ؛ ١٨٩١ سنه‌سنده‌اوجوز خانه‌انشاسیله ایجاری مقصدیله ٢٣٧٨ جمعیت تشکل ایلمش وبوکون بونلرك سرمایه‌سی ٤٣٣ میلیون فرانقه بالغ اولمشدر . انکلتره‌ده عمله عائله‌لری ایچون آیری آیری اوجوز خانه‌لر یاپیلدیغی کبی بکار عمله ایچون‌ده اوجوز وحفظ صحته غایت موافق اوتللر انشا ایدلمشدر ؛ بورالرده‌یاتاق اوطه‌لرندن باشقه بیوك یمك صالونی، قرائتخانه اولدیغی کبی تمیزلنمك ایچون‌ده غایت واسع یرلر واردر . (غلاسقوو)ده دائرهٔ بلدیه بویوله بیوك اوتللرانشا ابتدیردیکی کبی فقیر عائله چوجقلری ایچون‌ده آیروجه بر (قره‌ش) تأسیس ایتمشدر .

بومساکنی انشا ایدنلر یالکز انسانیتپرورلك دکل ، کارده ایدییور وبو پاره‌لردن سنوی یوزده بردن ایکی اوچه‌قدر بر فائض آله‌بیلیورلر .

أولریکزده بر مقیاس حرارت طبی بولندیریکز .

حیات مدنیه واجتماعیه‌نك لوازم کوناکونی دها قولای تهیه واحضار ایدیلمکه باشلایه‌لیدن بری بشر بتون او اذواق روحیه وفکریه‌دن ، اونوشانوشئ مادی ومعنویدن ، اوحظوظ راحت کزینانه‌دن چاشنی یاب تلذذ اولمقده ، « یاشامه » نك ، « حیات » ك اهمیتنی دها باهر بر منفعت مادیه ایله تقدیر ایتمکده‌در . اسکیدن اك الیم جریحه‌لره ، اك وخیم درد درونلره برلاقیدیٔ مماتجویانه ایله باقیلیردی ، بوکون بشر شو حیات فانیه وزائله‌دن کامین اولمق لوازمنه اوقدر بیوك بر اهمیت ویرییورکه ، بوکا قارشی اندیشه کنان صحت عمومیه‌نك ممنون ومنبسط اولماملری قابل دکلدر، بوکون اویله خسته‌لریمز وارکه اوفاق بر باش آغریسنی ، جزئی برصیقنتی‌یی متعاقب طبابتدن استمداده مسارعت ایدییور ، اك جزئی بر تشویش حیاتی بیله نظر لاقیدی ایله کوره‌میورلر ... شو انتباه حیات پرورانه‌نك امتدادی نه قدر آرتارسه اندیشهٔ درد آشنایان دخی اوقدر آزالیر و امراضك مزمنله‌شوب‌ده کوکلشدیکی زمانلر خسته‌نك قارشیسنده ال اوغوشدیروب دورمقدن باشقه برشی یاپامیان اطبانك‌ده چهرهٔ شفقت آشنای مسلکیسی اوقدر ابراز آثار نشاط وتبسمات ایلر .

آرتق طب‌ده دورات انحصارینی چوزمکه ، مسلك شفائی فوائد ونتایج عافیت بخشاسنك تعمیمنه باشلادی ... حفظ صحت آرزو ایدییورکه هرکس کندی دردینك چاره سازی

حمیدیه اطفال خسته‌خانهٔ عالیسی سرطبیبی میرلوا سعادتلو ابراهیم پاشا حضرتلری

S. E. Le Dr. Ibrahim Pacha, Médecin en chef à l'hôpital des enfants (Hamidié)
G. de b.

اولسون واطبا معاینه‌خانه‌لرینك اوکنده برانین ضجرت انکیز ایله‌صیزلانوب دوران خستکان بشرك عددی آز اولسون ؛ بو آرزونك تأمین و اجرای مؤداسی هرکسك کندی لوازم صحیه‌سنی طانیماسی واوفاق تفك انحرافات مزاجیه‌سنك اهمیتنی تقدیر ایتمسی ایله قابلدر ... طبیب اکثریا خسته‌نك طبیبیدر، اعراض مرضیه‌یی لزومنه کوره تقدیر وتقریر ایدن ، علائم مرضیه‌سنك هربرینی برمشاهد دقت شناس کبی ضبط وقید ایله‌ین خسته‌لرك نائلیت شفا خصوصنده‌کی آمالی اکثریتله مقارن اسعاف طبیبی اولیور ؛ خسته بویاردیمیله طبیبك نظر دقتنی آچیور ، کشایش فکر وتأملنی موجب اولیور ، او اعراضك حسن ترجمه وتقدیرندن عبارت اولان تشخیص مرضده دخی اصابت امور محققه صره‌سنه کیرییور .

فطرت بدن انسانی‌یی ، ماکنهٔ حیاتیه‌یی اوقدر شایان حیرت برانموذج وانتظام اوزره ترتیب ایتمشدرکه برعضوه ، برده وظیفه‌سنه توجه ایدن نظر تأمل اودقاقت فطریه وطبیعیه‌نك قارشوسنده حیرت وتقدیرایله قاماشمقدن کندینی آلامایور ... ایشته بووظیفه‌لرك، بو تنظیمات حیاتیه‌نك برسکوت وسکونت معتاده ایله صورت اجراسنی « حیات طبیعیه » یی تشکیل ایدر ؛ بوانتظام وتنسیقده ، بوادارهٔ عضویه‌ده اوفاق برتحول حاصل

مکاتب طبیهٔ شاهانه امراض داخلیه واطفال معلمی میرالای عزتلو صالح بك افندی

Mr. Le Prof. Salih Bey, Pédiatre. Colonel

ایدیکز ، درحال برتشویش ، برراحتسزلق، برانحراف باش کوستریر ، ایشته بوتحولات غیر طبیعیه‌نك ترجمه واشاعه‌سندن عبارت اولان اوانحرافلر فطرتك نظر دقتمزه چاپدیرمق لطفنده بولندیغی بررعلامت اخباریه‌در؛ بدن وظائفنك بوزولدیغنی، اعضا مزاج طبیعیسنك انحرافنی بزه کاه « آغری »، کاه « صانجی » ، کاه « مبهم بر راحتسزلق » حالنده بیلدیریر وادامهٔ حیات وانتظاملرینه تشبث زماننك یاقلاشدیغنی اخطار ایدرلر ، برچوق حکمای اطبا اعراض وعلائم وظیفویه‌یی بدنك برشکایت الیمه‌سی ، برفریادوانینی، برتضرع مسترحمانه‌سی کبی تلقی ایدییورلر ؛ بدن بوفریاد مضطربانه‌سیله هم کندیسنه مستولی اولان اسباب مختلفهٔ مرضه قارشی حرکت ایدییور ، هم‌ده مراکز انتباهیه‌سندن آلدیغی صوك شدت وقوت ایله محافظهٔ موجودیتنه صرف مقدرت ایله‌یور ... اوحالده باش آغریلرینی، صیجاقلقلری ، استفراغلری ، اسهاللری ، کوز وقولاق ضعفلرینی ، صانجیلری ، بتون راحتسزلقلری الك نعمت شناسانه آثار شکران ایله تلقی ایدرك بونلرك لسان حال وبیانلرندن استفهام معانی‌یه چالیشمق ، نه‌یه دلالت ایتدکلرینی آکلامق اوزره برمترجمك ، برحال آشنانك توسطنه مراجعت ایتمك لوازم صحیه‌نك الك مهملرندن معدوددر .

« حما » ، صیجاقلق دخی بدنك برانین محترقانه‌سیدر ، بو برچوق معنالره دلالت ایدر ؛ ایلك اوکجه شونی کوستریرکه بدن هنوز مقاومتیاب بر حالده‌در ، وقتنده معاونت ایدیلیرسه ، بدنك بوحمای شدید ایله صولت ایتمك ایسته‌دیکی سبب مرض دفع وازاله اولنورسه حیات یوزده یوز قزانیلیر وسحاب اشتباه وتردد طاغیلیر ... بوکا مبنی‌درکه بر خسته‌لقده طبیب هرشیدن اول بدنك درجهٔ حرارتنی آرار ، جیبندن چیقاردیغی اومینی مبنی مقیاس حرارتنی ایجاب ایدن یرلره تطبیق ایدرك بدنك بوهجوم مرضیه نه‌یولده مقاومت ایلدیکنی تقدیر ایلر ...

بعض خسته‌لقلر وارکه کونده برقاچ دفعه خسته‌نك درجهٔ حرارت بدنیه‌سی آلنمق ایستر ، اوحالده هردفعه حرارت بدنیه‌یی اخذ وقید ایچون طبیبك جاب واحضاری اقتصاداً ، حالاً مشکل اولور ؛ ایشته بوکا مبنی‌درکه هرعائله‌ده بر رمقیاس حرارت طبی بولندیرمق وطبیبك تعیین ایده‌جکی ازمنه‌وشرائط داخلنده حرارت بدنیه اخذ وقید اولنمق ایجاب ایلر .

برده افراد عائله‌دن برینی اوفاق بر راحتسزلق ویاجدی برخسته‌لق سائقه‌سیله صیجاقلق باصمه‌سی بتون عائله‌یی شبهه‌یه دوشورور ؛ چونکه عضویتده وخیم ، سلیم ، حاد ومزمن هیچ برحادثهٔ مرضیه کورولمزکه درجهٔ حرارت بدنده آز چوق تحولاتی موجب اولماسین . بر مرضك باشلانغیجندن اکثریا ایلك عرض ، حرارت بدنیه‌نك آرتماسیله سرزدهٔ ظهور اولور . مثلا ایشته برچوجق اوکسوریور ، عجبا عادی برنزله‌می ، یوقسه جدی برالتهاب قصبات‌می ؟ بوکبی حالارده شبهه‌یی ازاله ایده‌جك ، عائله‌یی تلاشدن آزاده قیله‌جق مقیاس حرارتك

تطبیقی‌در ؛ عادی برنزله‌ده حرارت بدنیه آز آرتار ، شایان اهمیت برتزاید کوسترمز ؛ حال‌بوکه التهاب قصباتده درجهٔ حرارت فضله ، هله آقشاملری بردرجه دها زیاده‌در .

شمدی بوراده هانکی خسته‌لقلرده حرارت بدنك آرتوب آرتمادیغنی صایوب دوکمك اهمیتلی برفائده تأمین ایده‌مز . یالکز بز اهون ، وسط ، شدتلی حمالرك هانکی درجهٔ حرارتلرله تعیین ایدیله‌جکنی بیلدیررسه‌ك خسته‌نك حرارت بدنی معاینه ایدن افراد عائله‌یه ایشك اهمیتی حقنده آزچوق جدی برفکر ویرمش اولورز ...

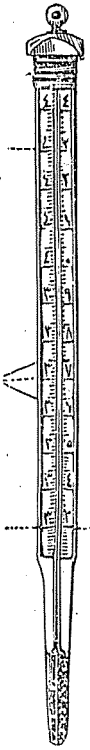

مقیاس حرارت طبی.

حرارت بدنیه صحتده دخی بعض تبدلات ابراز ایدر : صباحلین ساعت بر راده‌لرنده حرارت بدن الك آشاغی درجه‌سنده‌در ، آقشام ساعت اون ایکی ویا بر راده‌لرنده الك یوقاری درجه سنده‌در . حال صحتده الك آشاغی درجهٔ حرارت بدن (٣٦°) درجه ، الك یوکسك درجهٔ حرارت دخی (٣٧,٦°) درجه‌در . مراکز بدنك ، آلات و اعضای عمیقه نك حرارتی دها زیاده‌در ؛ محیطده ، ال و آیاقلرده ، قوللرده ، باجاقلرده حرارت دها آزدر ، عمومیتله درجهٔ حرارت بدن قولتوق آلتندن آلنیر ، اصل

شرکت خیریه طبیبی ، غلطه‌ده‌کی (سن‌ژوژر) چوجق‌خسته‌خانه‌سی اطباسندن سعادتلو دوقتور رؤف پاشا

S. E. Le Dr Réouf Pacha
Médecin ettaché à l'hôpital St.George

مکتب طبیهٔ ملکیهٔ شاهانه‌سریریات اطفال وفیزیولوژی معلمی عزتلو دوقتور راشد بك

Mr. Le Prof. Kadri Rachid Bey

دوغری اوله‌رق آغز ویا مقعده‌کی حرارت بدنی تعیین‌ایتمك ایجاب ایدرسه‌ده قولتوق آلتندن تعیین ایتمك دها قولایدر . یالکز شونی بیلمه‌لیدرکه قولتوق آلتنك درجهٔ حرارتی اصل درون بدنك درجهٔ حرارتندن تخمیناً یاریم درجه قدر اکسیکدر .

مطلقا طبیبك تقدیر وتعیینه محتاج اولان بعض احوال استثنا ایدیلیرسه اکثری حمالی خسته‌لقلرك سیر ودوری درجهٔ حرارتك تعیینیله تقدیر اولنه‌بیلمکده‌در : (٣٨°,٥) درجه‌لك برحرارت خفیف برحمایی ، (٣٩°,٥) درجه‌لك بر حرارت وسطی برحمایی ، (٤٠°) درجه‌دن فضله بر حرارت ایسه جدی ، شدید ووخیم برحمایی اشعار ایدر .

بوخفیف ، وسطی وشدید حمالرك هربری خسته‌لغك شدت وخفتنی ممکن مرتبه اشعار ایدر ، ایشته بودرجه

غلطه‌ده‌کی سن‌ژورژ خسته خانه‌سی سر طبیبی دوقتور ویبولی

Mr. Le Dr. Violi,
Medecin en chef à l'hôpital St.George

مکاتب طبیهٔ شاهانه مفردات طب وفن تداوی معلم معاونی وچوجق خسته‌لقلری متخصصی قول اغاسی رفعتلو محمد رفعی بك

Mr. Le Dr. M. Réfi bey, agrégé.
Adjoint- Major

معلوماتك طبیب جلبی ایچون ، خسته‌لغك آرتوب آرتمادیغنی، یکی برمداخله‌نك ایجاب ایدوب ایتمه‌یه‌جکنی آکلامق ایچون نه‌قدر لزومی اولدیغی قولایجه آکلاشیلیر .

مقیاس حرارت طبی ، عادی مقیاس حرارتلردن باشقه‌در؛ بونده درجات حرارت صفردن باشلامادیغی کبی یوزه قدرده امتداد ایتمز . بونده‌کی درجات اکثریا ٣٥ ایله ٤٥ آراسنده‌در ؛ بو مقیاس حرارتلره « اعظمی » دینیلیور ؛ چونکه خسته‌نك قولتوغی آلتنه تطبیق ایدیله‌رك جیوه‌سی ایجه چیقدقدن صوکره آلت خارجده براقیلیرسه جیوه‌نك اینمدیکی واوحرارت اعظمیهٔ بدنیه‌ده تقرر وتوقف ایلدیکی کورولور ، بناءً علیه بویله برمقیاس حرارتی دیکر برخسته‌یه تطبیق ایتمزدن اول جیوه‌یی ، آلتی خفیفجه سیلکه‌رك ، ایندیرمك وصوکره تطبیق ایلمك ایجاب ایدر . دیمك بومقیاس

حرارتلر تطبیق اولندقلری جسمك درجهٔ حرارت اعظمیه‌لرینی کوستریبورلرکه عادی بر درجهٔ حرارت ایله بوکا دسترس اولمق ممکن دکلدر ، چونکه مقیاس حرارت قولتوق آلتندن چکیلوب اشعار ایتدیکی درجه اوقونجه‌یه قدر جیوه ستونی تنزل ایدر .

مقیاس حرارت طبی‌ایله بدنك درجهٔ حرارتنی آلمق‌ایچون مقیاس حرارتی قولتوق آلتنده ویاآغزده (۱۰) دقیقه قدر دوردورمق کافیدر .

فقط قولتوق آلتندن شو وجهله درجهٔ حرارتی تعیین دها امین وفائده بخشدر : اولاً مقیاس حرارت قولتوق آلتنه قونولوب (۷) دقیقه قدر دورولور ، صوکره چیقاروب درجهٔ حرارتنی تعیین ایتدکدن‌صوکره صاللامقسزین مقیاس حرارت ینه قولتوق آلتنه قونولور و (۷) دقیقه قدر دها دوردیر - دقدن‌صوکره آلت چیقاریلوب درجهٔ حرارت اوقونور ، اولکیله بونك آره‌سنده‌برفرق حرارت مشهود اولمازسه‌درجهٔ حرارتك دوغری اوله‌رق تعیین ایدلدیکنه قناعت کامله حاصل اولور .

بونقطه‌ده شایان دقت برتوصیه دها وارکه اوده مقیاس حرارتك‌حساسیتی‌در : مقیاس‌حرارت طبی حساس ، دوغری وسریع اولمالی‌در . بونك‌ایچون تجارت اسپنچیاریده بولنانلرك اك ایيلرینی انتخاب ایتمك وبوآلتی‌ده اکثری صحتنه اعتنا ایدن عائله‌لرده کورولن مینی مینی بر اجزا دولابنك برکوشه‌جکنه علاوةً وضع ایدیویرمك اهم اموردندر. بوآلت بوقدر فوائد صحیه تأمین ایتمکله برابر پك‌ده اوجوزدر ، مثلا ۱۰ ، ۱۵ غروشه ایشه یارارندن بردانه الده ایده‌بیلمك قابلدر ، آرتق

صحتپرورانك ، مزایا شناسان حیاتك شواوفاجق آلتدن برر دانه ایدینه‌رك وظائف طبیه‌مزی تسهیل ایده‌جکلرینی وازقضا افراد عائله‌دن خسته اولاجقلرك درجهٔ مرضلرینی تعیین ایله برابر متعدد زمانلرده اخذی ایجاب ایدن درجات حرارت بدنیه‌نك آلنماسی خصوصنده‌ده طبیبه ابراز معاونت و سهولته مسارعت ایله‌یه‌جکلرینی امید ایدرز .

مضاد تعفن منديللك

ورمك انتشار وتوسعنه قارشی اتخاذ تدابیر ایدن بتون اطبا خلقه ، خسته‌خانه کبی مؤسسات منتظمه خارجنده ، توکوروك حقه‌سی ، بلغم قابی کبی شیلر قوللاندیرمق ممکن اوله‌مدیغنی ، بلکه‌ده اوله‌میه‌جغنی اعتراف ایدرلر .

شکلی نه‌قدر ظریف ، نظرربا اولورسه اولسون، مادام‌که بو آلتلری قوللانانلری هرکس ورم بیله‌جك ، خسته‌لر بو حقه‌لری قبول ایتمیورلر . ذاتاً خلقده بلغم ایچون منديل قوللانمق عادتی اوقدر کوکلشمشدرکه هرکس بو اعتیادندن قولای قولای واز کچه‌میور . فقط منديل قوللانیلمسه چوق ایی اولور ، چونکه منديل قوللانمامقله دکل یالکز ورمدن ، منديلله انتشار ایده‌بیله‌جك برچوق امراض ساریهٔ وخیمه (ذات الرئه ، بوغماجه اوکسوروکی ، قزل ، قوش پلازی ، قزامق ، نزلهٔ مستولیه ، خصوصیله اومزعج نزلهٔ انفیه) دن صاقینلمش اولور ، چونکه توکوروك ، بلغم ، سوموك هپسی میقروبلرله ملوثدرلر ، منديله صاریلیرلرسه بالآخره قورویوب اوته‌یه بری‌یه صاچیلیرلر ، بو خسته‌لقلرده برابر یاییلیر ، صاچیلیر دوررلر .

ایشته بوکبی فنا خسته‌لقلردن منديل قوللانمق عادت سیئه‌سندن واز کچمکسزین صاقینیله‌ماز ، هرکسك قویننده ، جیبنده ، اوته‌سنده بریسنده طاشیدیغی بو بز پارچه‌سنك (منديل) بوکلوملری آره‌سنده برجای سکون وقرار بولان میلیارجه

خسته‌لق تخملرینك هپسزایچون جدی ومراق آور برر منشاء ومحراق تهلکه تشکیل ایلدیکنی‌اوزون اوزادی‌یه بیان واثبات فضله‌در ، ظن‌ایدرز .

جیبده طاشینیلان توکوروك قوطولری تأمین مقصده کفایت ایده‌مز ، چونکه اونلره یالکز بلغم قونولیور ؛ حال بوکه سوموك دها تهلکه‌لی ، دها برباد وشایان احترازدر .

سومکورمك ایچون کاغد استعمالی وبوکاغدلرك یوللرده ، اوته‌ده بریده یاپدیریله‌جق قوطولره آتیلمسی کبی تدابیر تکلیف وتطبیق ایدیلیورسه‌ده بونلرك تعممی‌ده برچوق جهتدن داعیٔ محاذیردر: چونکه هرطرفده کاغد قوطولری تأسیس ایتمك ممکن اوله‌میه‌جغندن ملوث کاغدلر قولای قولای یره آتیلیرکه بو دها بیوك بر تهلکه‌در یاخود جیبه قونولمق لازم کلیرکه بوکاده کیمسه تحمل ایده‌مز .

ایشته بو محذورلری نظر دقت واعتنای فاضلانه‌سنه آلان لیل شهری پاستور مؤسسه‌سی مدیری معلم (آلبرقالمت) کاغددن توکوروك حقه‌سی اعمال ایدن موسیو (قازاده‌زوس) ه مینی‌مینی،طاشینیله‌بیلیر،ظریف برطاقم آلتلریاپدیرمشدر. بو آلتلر هم منديللك خدمتنی کورور ، هم‌ده ملوث منديللر ایچون برمأخذ ، برمحفظه اولمش‌اولورلر. بونوع منديللکلرك برایکی درلوسی یاپلمشدر : بری سیغاره قوطوسی یاخود ماروکن قاپلی معدنی پاره چانطه‌سی شکلنده‌در . خارجنده مینی مینی بر جیب واردرکه اوراده بیاض ، سوسلی ، ظریف قیوریلمش ژاپون کاغدندن معمول اون ایکی دانه منديل واردر . معدن قاپاق، اوزرنده‌کی دوکمه‌یه باصیلنجه آچیلیر ، ایچنه قوللانلمش منديللر قونولور . ایشته بومینی مینی آلت برابر بولنورسه

مکاتب طبیهٔ شاهانه باقتریولوژی معلمی
فریق سعادتلو حمدی پاشا حضرتلری
S. Ex. Le Prof. Hamdi Pacha,
G. de d.

مکتب طبیهٔ شاهانه باقتریولوژی معلم
معاونی میرلوا سعادتلو آریستیدی
پاشا
S. Ex. Le Dr. Aristidi Pacha,
G. de b.

ملوث کاغدلر اوته‌یه بری‌یه آتیلماز ، برده مندیل کبی ملوث ومشکوك شیلرك جیبده پاره چانطه‌سی ، جزدان وسائره ایله تماسده بولنمسی منع ایدلمش اولور . بونلری تمیزلمك‌ده قولای : أوکنزه کلدیککز کبی اوکاغدلری آتشه آتوب یاقارسکز ، یرینه دیکر کاغدلر قویارسکز . بوکاغدلر پك اوجوزدرلر ، حتی بونلردن بر دوزینه‌سنك فیئاتیله بر بز مندیل بیله ییقاتیله‌میه‌جغی حساب ایدلمشدر !

بومندیللکك قادینلره مخصوص ، پك ظریف ، شیق بر موده‌سی دها وار : مشیندن اوزونجه برکیسه شکلنده اولوب ینه ظریف برزنجیر ایله کمره ، قوشاغه آصیله بیلیر ؛ بونك‌ده داخلی معدنیدر . یان طرفنده‌کی برجیبده اون ایکی دانه تمیز کاغد مندیل واردر ، بو مندیللر مانتول ، لاواندا ، قولونیا صویی کبی خوش قوقولرله تعطیر ایدلمشلردر . بونوع مندیللکلری جنس لطیف بیوك برآرزوی بدیعه پرستی ایله حسن قبول

باقتریولوژیخانهٔ شاهانه معلم معاونی
طبیب قول آغاسی رفعتلو رفعت مختار بك
Mr. Le Dr. Rifaat Mukhtar Bey.
Adjoint-Major.

طبیب قول آغاسی رفعتلو رضا نور بك
(امر مسنون ختان حقنده تاریخی، نظری وعملی براثرمهم تحریر ایتدیکی کبی آلات قدیمه وحاضرهٔ ختانی جامع قیمتدار برقوللکسیونده وجوده کتیرمشدر.)
M. Le Dr Riza Nour Bey,
Adjoint-Major

وقوللانیلان توکوروك قوطولرینك هپسنه ترجیح ایدییور . بونلر حفظ صحتك دلخواه مشکلپسندیسنه موافق اولدقلری کبی ظرافت شکل ومنظره‌لری‌ده نظر تجسس خلقی دفع ایدر ؛ هله ترامواى، شمندوفر ، اومنیبوس کبی یرلرده جوارده‌کیلر بوسوسلی شیدن هیچ‌ده ایکرنمزلر .

بناءً علیه ، آرزوی ظرافت وصحتی توحید وتوفیق ایله‌ین شو مسئله‌ده ابراز ایلدیکی آثار خیر پروریدن دولایی دوقتور (قالمه‌ت) ه تشکرایتملی‌یز .

معلم تارنی‌یه

متوفی معلم تارنی‌یه
۱۸۲۸—۱۸۹۸

بو سیمانك بنمله ، اجنبی برمملکتده‌کچن تحصیل غریبا-نه‌مله‌غریب برآشنالغی وارکه بنده ، حسیات شکرانکذارا-مده‌پك بیوك برحرمت وتعظیم شکلنده تجلی ایدر . بومعلم ذی‌کمال ایله ایلك معارفه‌می اطبای مشهوره‌مزدن دوقتور «زامباقوپاشا» یه بورجلی‌یم. تحصیل ایچون اوروپایه‌حین عزیمتمده زامباقو پاشا بومعلم ذی اقتداره برتوصیه‌نامه ویرمشدی . اشته اوقارت ایله پارسده‌کی خانه‌سنه کیتدیکمده قوجه معلم حقمده حسن قبول کوسترمش وفقط اوصره‌ده صحتندن دولایی استراحت ایتمکده اولمسی حسبیله سریریات ولادیه‌ده کندینه وکالت ایدن تلمیذ صلاحیتداری معلم (بوده‌ن) ه خطاباً برقارت یازمشدی . اوحالده معلم (تارنی‌یه) یه ایکی جهتله : بری تدریساتندن استفاده چین اولدیغم برخواجهٔ عرفانم اولدیغی ، ایکنجیسی‌ده استاد بلند همتم معلم (بوده‌ن) ایله معارفه پیدا ایتدیردیکی ایچون مدیون شکرانم .

معلم (تارنی‌یه) بنم هم خواجه‌م ، هم خواجه‌لرمك خوا-جه‌سی یعنی جدمسلك عرفانمدر ؛ بناءً علیه ، بوندن ایکی سنه اول شان وشرفیله ، مباهات واجلالیله خوابکاه ابدیسنه تودیع ایدیلن

بو « استاذاساتذه » حقنده برایکی سطر یازمقلغمه مساعده بیورولسون .

***

فناً ، حکمةً مسلم برحقیقتدرکه : « تناسل غایهٔ مقاصد حیا-تیه‌در » ؛ اشته معلم (تارنی‌یه) بوغایهٔ مقاصد حیاتیه‌نك حسن تحققنه اك زیاده خدمت ایدن اعاظم فنیه‌دندر ....

بوقوجه‌معلمك ، بوبشرپرور استادك‌هانکی مزیتنی‌صایوب دوکملی ؟.... نه‌دیمه‌لی ؟ یالکز شونی دیه‌جکم که « فن‌ولاده » حقنده بوکونکی افکارمزك ، آلاتمزك ، ادویه‌مزك بیوك برقسمی (تارنی‌یه) نك اهداآت مساعیسیدر . بوکون دوغور-تدیغمز ، اکثریا برموت محقق عاجلدن قوتاردیغمز قادینلرك ، هیچ برعارضه‌یه اوغرامایه‌رق دوغان چوجقلرك ، حمای نفا-سینك اك الیم اعراض مهلکه‌سی تحت تأثیرنده ایکله‌یه ایکله‌یه اولومه انتظار ایدرکن مداخلات فنیه ایله صحت وعافیته ارجاع ایلدیکمز لوخوسه‌لرك هپسی‌ده ، بزده ، فن‌ده ، بشریت‌ده او استاد روشن نهادك شکرانکذار هممات مؤبّده‌سیدر .

دوشونکز : بوندن اوتوز سنه اول پارس کبی برمرکز مدنیتده بیله ولادتخانه‌لر ، قادین خسته خانه‌لری عادتا « کبه‌لر مزاری » حالنی آلمش واك زیاده تقید آلتنده بولنان یرلرده بیله خسته‌خانه‌یه کنج ، کورپوز ، عادتا صاپا صاغلام برحالده‌کلن یوز کبه‌نك طقوزدن زیاده‌سی نعش ممات اوزرنده مزاره ، بیوك برقسمی‌ده معلول ، نزار ، مهیای هردرد برقدید محتضر حالنده مسکن ومأواسنه کوندریلیردی . اشته بردرلو ازاله ایدیله‌میان اومعهود « حمای نفاسی » خانهٔ بشریتی خراب ، لانهٔ عائله‌یی پریشان ویباب ایدرك فنی ، دقتی ، هردرلو تدابیری

مکاتب طبیهٔ شاهانه علم تشریح مرضی معلمی وتلقیحخانهٔ شاهانه مدیری میرلوا سعادتلو رفعت حسام الدین پاشا

S. E. Le Prof. Rifaat Hussameddin Pacha, G. de b.

بی اثر وبیتاب براقیر کن (تارنی یه) نك بو حمای خبیثك سرایتی ، انتشاری حقنده ایلری سوروب اطرافیله حتی اساتذه‌سیله چکیشه چکیشه ، اوغراشه اوغراشه قبول ایتدیردیکی افکارك ثمرهٔ تأثیراتیله درکه وفیات نفسأ بردن بره یوزده (٩) دن (٢) یه قدر اینمش ، غربده ، شرقده ، هر یرده میلیونلرجه قادینلر ، چوجقلر پنجهٔ بی امان موتدن قورتاریله‌رق جمعیت بشریه‌یه اهدا اولنمشدر ؛ تاریخ فنده بونك قدر عام ، بونك قدر فوائدنثار کشفیات واجرائیات پك آزدر .

المز آیاغمز حکمنده بولنان اك مهم آلات : ملقط جنین ، مخذع جنین ، بیك درلو اینجه وخرده شیلر ، بوکون تطهیرات تناسایه‌ده پك چوق فوائدینی کوردیکمز آق‌سلمن استعمالی ، یوزلرجه اصوللر ، تدبیرلر هپ‌او استادك اثنای تشفیه‌ده تصادف ایتدیکی مشکلاتی اقتحام ایچون مراجعت ایلدیکی وسائط داهیانه‌درکه بوکون‌بز ، اوکا تشکرلر ایدرك ، هرقوللانیشده اواستاد غیور فنك ایلکنی آکه‌رق بوتدابیری تطبیق واو آلاتی استعمال ایتمکده‌یز .

***

(تارنی یه) دن اوللری ولادتخانه‌لرپك فنا ایدی ، کیرنلرك برچوغی صاغلام چیقامایوردی ؛ حتی ولادتخانه‌دکی وفیاتك

دهشتندن توکلری اورپرن برطالب فنك مؤسسه‌نك قاپوسی اوکنده دوروب ایچری قبول اولنمسنی بکله‌ین بر بیچاره قادینه « زواللی ، یاشامق ایسته‌یورسه‌ك بورایه کیرمه ! » دیه‌باغیردیغی مشهوردر . اورته‌ده‌بر «حمای نفاسی» تعبیرمهمی دولاشیوردی ، فقط بونك نه‌دن ایلری کلدیکنی ، نیچون حاصل اولدیغنی ، سبب وچاره‌سنی بیلن یوق ایدی .

معلمین ولادیه بیله « مادام که اولیور ، براق که اولسون . » دییور ، هیچ برنده امید ونجاتدن اثر بیله بلیرمه‌یوردی . ایشته بو معنای مؤلم ممات انکیزی کنیج (تارنی یه) حل ایتدی . دوقتورلق رسالهٔ امتحانیه‌سنده « حمای نفاسی ساری بر خسته لقدر ، لوخوسه‌لرکزی قورتارمق ایسترسه‌کز تجرید ایدیکز ، حمالیلرله مناسبتده بولندیرمایکز . » دییوردی .

اوزمانکی فنجه پك ناشنیده وغریب کورولن بوفکرنه‌قدر هجوملره هدف اولدی ، هله تطبیقاتی نه‌قدر غیر قابل اقتحام مانعه‌لره اوغرادی ؛ فقط (تارنی یه) نك متانت مساعیسی ، تحریاتی ، منطقی ، تجاربی هپسنی زیر زبر ایتدی ؛ بوکون غرب وشرقه ، اسکی یکی ، بتون دنیا بیلیورکه حمای نفاسی ساریدر ، بر لوخوسه‌دن دیکرینه کچر ، بر خسته‌خانه‌یه ، بر جواره ، برشهره یاییله‌بیلیر ، ایشته بوحقیقت فوائد بخشایی تعمیم ایدن ، هرکسه طانیتان معلم (تارنی یه) در .

جوارمزارنده آقاده‌می نامنه ناطقه‌پرداز اولان خواجه‌م (بوده‌ن) دییوردی که : (تارنی یه) مکمل برفن آدمنه لایق اولان بتون اوصافی حائزدر . رحله باشنده وضوح وسلاستیله هرکسی مفتون ایدن برمعلم ، خسته‌باشنده ماهر ، ذکی ، درد آشنا براستاد سریری ، نشر آثار وتحریاتده امثالی بولنماز برمؤلفدر .

هردرلو آثارنده یوکسك برفکرك تمایلات نجیبه‌سی ، علویتی نمایان اولوب هله خسته‌لرینه ، بتون بشریته قارشی حس ایلدیکی شفقت ومرحمتی بیکران وبی پایاندر . بویله برحیات وخدمته هیمز غبطه‌ایدرز. تکرار ایدرم : (تارنی‌یه) أولدی، فقط زمانمزك اك معظّم وجوه طبیه‌سندن بری‌ده آنکله برابر ردای غیبوبت وضیاعه بروندی . »

پارس مکتب طبیه‌سی نامه‌ناطقه پرداز اولان (پینار) ایسه :

« ای منعم بشر اطلاقنه شایان اولان ، برچوق فتوحات فنیه‌سیله عالم تحریده یکی یکی افقلر آچان ، بزه سعی وغیرت خصوصنده سزاوار امتثال مثال عبرتلر کوسترن ، بزی نعم تعلیم وتدریسیله بسله‌یوب بویوتن استاد شفقتزاد ، اك کزیده ، اك معلا املم برکون کندم ایچون « پینار ، (تارنی‌یه) یه لایق برتلیذاوله بیلدی. » دیدیرتمکدر.» آرزوی تقدیرکارانه‌سنی ابراز ایدییوردی .

رشحات فیضندن مملکتمزی‌ده مستفید ایتمکه چبالادیغمز بوعمان فضل وعرفان حقنده بن نه‌دیسه‌م ، نه‌یازسه‌م شوبیوك سوزلرك یاننده دوشوك قالیر ؛ بناءً علیه اواستاد اکرمك حیاتنی شویله برخلاصه ایتمکله اکتفا ایده‌جکم .

***

(ئه‌تیه‌ن — استه‌فان تارنی‌یه) فرانسه‌ده دیژون شهری قربنده (ئه‌ژه‌ری) قصبه‌سنده ۲۸ نیسان ۱۸۲۸ سنه‌سنده دوغمشدر ، (تارنی‌یه) نك باباسی عادی برکوی طبیبی‌ایدی . (تارنی‌یه) طلبه‌لکی، دوقتورلغی، حتی معلملکی اثناسنده بیله فرصت بولدقجه مملکتنه کیدر ، اوراده هرمرسیده والده‌سنك اجنحهٔ شفقت ومحبتی آلتنده برمدت دیکله‌نیردی ... (تارنی‌یه)

نك بومحراق وفا وشفقته اوقدر حرمتی واردی که اك زیاده سعهٔ حاله نائل اولدیغی کونلرده بیله بوپدرمانده دائره‌نك طرز بسیط فقیرانه‌سنی دکشدیرمك ایسته‌مه‌مشدی .

(تارنی‌یه) ایلك معلومات بشریه وانسانیه‌سنی دیژون اعدادیسندن آلمشدر. (۱۸٤۸) سنه‌سنده پارسه کله‌رك تحصیل علوم طبیه‌یه وقف عمر ایتمش، (۱۸٥۳) ده داخلی طبیب صفتیله خسته‌خانه‌لره دوامه باشلامشدر . بوحیات طالبانه‌ده زامباقو ، میلا ، گویون ، په‌تهر ، به‌ئیه ، په‌آن ، ژاقودکبی مشاهیر معلمین وعلما ایله آرقاداشلق ایتمش ، ولادتخانه‌ده برسنه قدر عملیات کورمك هوسنه دوشه‌رك (۱۸٥٦) کانون ثانیسنده دوامه باشلامشدر . اوراده (ده‌لپه‌ش) ، خصوصیله (دانیو) کبی ولادیون مشهوره‌دن اکتساب علم ایتدکجه فنون ولادیه‌دن خوشلانمغه باشلامش وعادتا برطبیب ولادی اولمق فکرینی قورمشدر .

اشته اوکوندن اعتباراً تدقیق احوال وامراض نفاسیت (تارنی‌یه) نك موضوع بحث وتحریاتی اولمشدر. انتان نفاسی‌یی اولا مبهم ، فقط سرایت وتهلکه‌سندن امین برحالده ، صوکره [پاستور] ك تنویر کشفیاتی سایه‌سنده مؤثرات وعاملریله برابر طانیمش ایسه‌ده نه‌چاره که بو وبوندن باشقه دها برچوق نشریات واقداماتی (تارنی‌یه) یه مستوفی برمعاش وفائده تأمین ایده‌مه‌مش وعنفوان حیاتنك آن بحرانی صاییلان بودورلرده اجرای صنعتی ترکه بیله قیام ایدرك پك مأیوس وبینوا قالمش ، برکت ویرسون که بالآخره ابوینك تشویق وترغیبی سایه‌سنده بو مشکل معظمی‌ده اقتحام ایده‌بیلمشدر .

بو اثناده (تارنی‌یه) نك مخطره ولایحه‌لری آقاده‌میده موضوع بحث اولیور ، اولجه کندیسنه‌اوقدر یوز ویرمه‌ین

اوزمانکی فن ولاده معلمی (ده‌پول) دخی برآز ابراز توجهه باشلایوردی . اشته اوآندن اعتباراً (تارنی‌یه) نك شهرتی جهان فنی دولدورمقده ، سعی وغیرتی‌ده اونسبتده آرتمقده دوام ایتدی ؛ اواثنالرده (تارنی‌یه) نك أوی (بوده‌ن) ، (مه‌غره‌یه) ، (بونه‌ر) ، (بار) کبی بر چوق منسوبین فن ولاده‌نك یعنی بوکونکی معلمین وعلمای فنك التجاکاهی اولیوردی ... (تارنی‌یه) بتون بوتلامیذ عرفانی تعلیم وتربیه ایتمك فکریله عادتا بر « مکتب » یعنی « ولاد - تخانه » تأسیس ایتمشدی. اطرافنده‌کی بوجدی ، غیور ، خلوق تلامیذ نوآز موده‌یی نه قدر بیوك براهتمام ایله یتشدیریور ، خصوصیله نه قدر صمیمی وپدرانه برشفقتله شهراه حقایقه دوغری توجیه و دلالت ایدییوردی ... اشته وفاتیله فرانسه فن ولاده عالمنده حصوله کلن اومدید انین وواویلا هپ بو « بابایانه » همتلرك عکس دلازاده‌سیدر ...

(تارنی‌یه) صره‌سیله : اولاتحصیل ولادت ایچون قوللانیلان بالونلری ، صوکره‌ده ملقط جنینك بوکون قبول عمومیٔ فنه مظهر اولان اوچ انحنالی نمونهٔ معدّله‌سنی استعماله باشلادی .

١٨٦٣ سنه‌سنده (تارنی‌یه) فن ولاده‌یه بر « مثقب قاعده » یعنی دوغامایان اولو چوجغك باشنی أزه‌رك قولایجه چیقارمغه مخصوص یکی برآلت اهدا ایتدی. بوخصوصه دائر اسکیدن قالمه آلتلر اوقدر فنا ایدیکه قوللانیرکن (تارنی‌یه) کبی غیور ، ماهر ، ساکن ، شاشیرماز استادلر بیله قان تر ایچنده قالییور وچوق دفعه یأس وحرمان ایچنده دوشونوب دورویورلردی . بویکی آلت ایله خذع جنین — چوجغی پارچه‌لامق — قولای دکلسه‌ده منتظماً اجرا ایدیلیور وتهلکه فوق‌العاده آزالیوردی .

کوچ ، معکوس ولادتلرده چوجغه کچه‌جکی کمیك یولی آچمق وآغری چکن قادینه یاردیم ایتمك ایچون قوللاندیغمز « مبعد » ده (تارنی‌یه) نك اثر ایجادیدر .

درونلرنده وقتسز دوغان چوجقلرك بویوتولدیکی قولو - چقه‌لقلر ، انتان نفاسیده آق سلمن استعمالی ، تجرید نفسأ ، ایرکن دوغان چوجقلرك طرز اطعام وتغذیه‌لری ، دهابرچوق فائده بخش تدابیری صایوب دوکمکه حاجت وارمیدر ؟

(تارنی‌یه) ١٨٨٤ سنه‌سنده معلم (پاژو) نك یرینه سریریات ولادیه معلمی اولدی ، اجنبیلرك ، یرلی ، غریب بر چوق اطبانك تعقیب ایتمکله شرفیاب اولدقلری اومهم تدریسات سریریه‌یه باشلادی .

مضاد تعفنات حقنده‌کی تدریساتی نه‌قدر فائده بخشادر . اشته‌طلبه‌سندن (پوتوکی) نك جمع ایلدیکی بودرسلرك محتویاتندن هرکون ، هرساعت استفاده ایدییورز؛ اوکوزل فکرلرهپمزك، بتون ولادیونك بدرقهٔ حرکاتیدر .

(تارنی‌یه) بو مساعیسی سایه‌سنده اوج شرف واقباله ایرمشدی : (له‌ژیون‌دونور) ك قوماندور رتبه‌سنی آلمش ، اعضاسی میاننده بولندیغی آقاده‌می کبی بر مجلس خطیر فنی ایله جمعیت جراحیه‌یه رئیس انتخاب ایدلمشدی . فقط (تارنی‌یه) یی الك زیاده ممنون‌ایدن برشی وارسه اوده سوزینك دیکله‌نیلمسی وبرچوق تأسیساتده نفوذ مشروع خیرخواهانه‌سنك اجرای حکم ایتمسی ایدی . (تارنی‌یه) نك مداخله‌سیله پارسده‌کی خسته‌خانه‌لرك هربرنده برر ولادتخانه وجوده کتیرلمش حتی خدمات مبروره‌سنه متشکراً پارس « اعانهٔ عمومیه جمعیتی »

تأسیس ایلدیکی سریریات ولادیه‌دن اك مشهورینه « تارنی‌یه سریریاتی » نامنی ویرمشدر .

***

(تارنی‌یه) نك تدریساتی دوغری، واضح، جدی برفکرك سلسلهٔ افاداتیدر . تدقیق ایلدیکی وقایعی اوقدر دقت ایله تلقین ایدردی که کلمات افاده‌سی آراسنده حقیقت عیان بیان کورونوردی. درسلرنده تکرار ایلدیکی « غایت ملایمانه وبطیئانه ، فقط مترقیانه حرکت ایدیکز . » جملهٔ حکیمانه وفضیلت پرورانه‌سی حالا قو- لاقلرمده طنین‌انداز اولمقده‌در .

(تارنی‌یه) نك قلمی‌ده فکری ، خدماتی قدر ثمره‌دار ونافذدر . حیات ساعیانه‌سنك هرسنه‌سنه برقاچ مهم اثراضابت ایتمکده‌در . هله اك صوك تشبثی اولان « مجلهٔ فن‌ولاده » یه ودها بعض آثار مهمه‌سنه تلامیذندن (بوده‌ن)، (شانترویل) کبی مستعدان فن دخی اشتراك ایلدکلری حالده‌ینه اثرك سطور بیاننده یالکز (تارنی‌یه) نك سیمای افاده‌سنی طانیمامق قابل دکلدر . (تارنی‌یه) وفاتندن درت بش کون اولنه قدر « مجله » سنك پرووالرینی تصحیح ایله اوغراشییور وبو معظم ومخلّد اثری بیتیرمك ایچون الندن کلنی صرف ایدییوردی ؛ وفاتندن صوکره اثرك دردنجی جلدی تلمیذ لیاقتداری معلم (بوده‌ن)ك اهتماماتیله ساحهٔ انتشارده عرض دیدار ایلدی .

***

خلاصه : (تارنی‌یه) اشته بویله برمعلم فضائل شعارایدی؛ وفاتنك هرطرفده حصوله کتیردیکی تأثر عظیم محق ومستحقدر. هله بزم کبی معلم محترمی سنه‌لرجه کوروب تعقیب ایدنلرده‌کی تأثر دها عمیق ومستزاددر . قوجه معلم بتون تلامیذینه ،

خصوصیله اجنبی وغریب اولانلره نه قدر بیوك برصفوت وخلوص ایله ربط قلب ایدر وفرانسز طبابتنك انتشار تأثیراتنه خدمت ایدنلره نه قیمتدار توجهلر کوستریردی ، ذاتاً اوساحه‌لرده معلم ومتعلم ، مدرس وطالب ، محراق وشعله‌هپسی برله‌شوب امتزاج ایدر وبو امتزاجدن نه اونوتولماز خاطره‌لر وجوده کلیر ونه زوال ناپذیر دوستلقلر تأسس ایدردی .

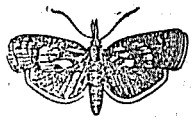

مکتب طبیهٔ ملکیهٔ شاهانه‌ده امراض عصبیه معلمی سعادتلو درویش پاشا حضرتلری
S. E. Le Prof. Dervich Pacha
Névrologue-Alliéniste

بیمارخانه طبیب ثانیسی وامراض عصبیه متخصص شهیری سعادتلو عونی بك افندی
S. Ex. Le Dr. Avni Bey,
Névrologue-Alliéniste

تطهیرات وتبخیرات مسئله‌سی

یاخود

دفع تعفن

تطهیراتدن مقصد نه‌در ؟ تطهیراتدن مقصد خسته‌لق حاصل ایده‌جك میقروبلرك ، مرض تخملرینك محوینه موفق اولمق وبو وجهله بر چوق ساری وانتانی خسته‌لقلرك یاییلملرینه ، انتشارلرینه مانع اولمقدر .

تطهیراتده اك برنجی قاعده پیسلکی تحدید ایتمك ، آزا-لتمق‌در ، چونکه خسته اولوب‌ده صوکره نائل عافیت اولمقدن ایسه دائما صحت وتندرستی اوزره یاشامق دها ایی اولدیغی کبی پیسله‌مه‌مك ودائما تمیز بولنمق‌ده محتاج تطهیر اولمقدن دها خیرلی ودها منفعت بخشدر. برده‌شونی دوشونملی که پیسله‌مك ، اوته‌یی

مکتب طبیهٔ شاهانه امراض عصبیه معلمی بیکباشی رفعتلو راشد تحسین بك
Mr. Le Prof. Rachid Tahsin Bey,
Major

حیدرپاشا خسته‌خانه‌سی امراض عصبیه متخصصی بیکباشی رفعتلو حلمی بك
Mr. le Dr. Hilmi Bey.
Névrologue-alliéniste, Major

بری‌یی تلویث ایتمك غایت قولای اولدیغی حالده تمیزله‌مك ، فنه موافق برصورتده تطهیر ایده‌بیلمك نه قدر کوچ ونه درجه چتین‌در !

انتانی وساری برخسته‌لغه طوتولان برخسته خصوصی بر اوطه‌یه یاتیریلمالی واوطه‌ده لزومسز اشیا ، بیهوده‌شیلر بولندیر-ماملیدر ؛ اوطه اوخسته‌نك تنفس ایده‌جکی قدر هوایی احتوا ایده‌بیلملی مثلا بریرده ، کینیش بیله‌اولسه ، چیچك ویاقیزامق چیقارمش برقاچ چوجغی بر آراده یاتیرماملیدر . نظافت تمیزله‌مك ایله حاصل اولدیغی کبی تطهیرات ودفع تعفن دخی خسته‌یی اصولی دائره‌سنده تجرید وتفرید ایتمکله اولور .

تطهیراتك تمامیٔ اجراسی کرك شخصه وکرك عمومه بر آز بهالیجه اوطوریورسه‌ده صحت عمومیه‌یه پك بیوك بر دخل وتأثیری اولان بو مسئله‌نك امهال ویا اهمالی پك فنا نتیجه‌لر ویریر . برکره تطهیره باشلانیلیرسه هیچ برتخم مرضی براقامغه،

قواعد تطهیریه‌یی حرفی حرفنه اجرا ایتمکه سعی واقدام ایتملیدر، چونکه اویله سطحی برتطهیر، اهمیتسز برتبخیر تهلکه‌لی برامنیتدن باشقه برشی تأمین ایده‌مز.

تطهیرات، معین وبللی باشلی برشیئه تعلق ایتمدکجه تمامیله اجرا ایدیله‌مز. مثلا برمتورمك بلغملریله یاخود باصور وقاره حمایه ویا قوله‌رایه مبتلا برخسته‌نك انقاض وافراغاتیله آلوده وملوث اولان بریورغانی، برچماشیر پارچه‌سنی تطهیر ایتمك قولایدر. بوکبی افراغاتك الك قولای واسطهٔ تطهیری اونی برلازملق ایچنه آلمق واوراده تطهیر ایتمکدر. مثلا بومواد زمینی، دوشکی، برچوق یرلری آلوده ایدرسه آرالقلره، قووقاره کیررسه ازاله‌لری جداً مشکل وغیر ممکندر. اوراده یاشایانلر محارق مرضیه‌نك تأثیرات حیات سوزینه معروض قالیرلر. چونکه صوکره بواشیایه بولاشان ویایرلرده قورویوب قالان پیسلکلر توز حالنی آله‌رق جونسیمیده برکردباد مرض نثار تشکیل ایدرلر، کهارتق بوکردبادك کورونورکورونمز مواد مرضیه‌سنی ازاله نه‌قدر کوجله‌شیر، دوشونکز.

اولجه کنیش برصالونك تبخیریله تطهیری ممکن ظن اولنیوردی؛ بوکون اکلاشیلدی که ایش اویله دکل، تطهیر ایدیله‌جك شی ویرنه‌قدر محدود وجزئی اولورسه موفقیت تطهیریه دخی اوقدر بیوك برامنیت ایله تحقق ایدر. اصل تطهیر حقیقی خسته ویا افراغاتیله دوغریدن دوغری‌یه تلویث ایدیلن مواده تطبیق ایدلملیدر، حاصلی صحیوندن (والله‌ن)ك تعبیری وجهله، «دائما مادهٔ تلویثی منبع اصلیسنده تعدیل ویا دفع ایتمکه» چالیشملیدر.

برتلویثی، برپیسلکی ممکن مرتبه طاغیتمغه چالیشملی

وخسته‌لرك تلویث ایلدکلری موادی خفیفجه ویواش یواش نقل ایدرك اوزرلرندن انفکاك ایده‌جك خسته‌لق تخملرینك یاییلماملرینه، هرطرفه سرپیلوب صاچیلماملرینه بذل اهتمام ایتملیدر.

بوکا موفق اوله‌بیله‌جك الك برنجی واسطه مواد ملوثه‌یی مضاد تعفن صولر ایله ایصلاتمق، صوکرده هپسنی دیرلیوب طوپلایه‌رق ینه مضاد تعفن برصو ایله ایصلادیلمش برنزه صارمقدر. چونکه قورو وملوث ماده‌لرك اوزرلرندن تخم امراض قولایجه قوپار، فقط مواد ملوثه ایصلاق اولورسه تخم‌ده اومواده یاپیشیر قالیر.

بویله ساری برخسته‌لغه طوتولانلره باقانلر تخم مرضی الك آز طوته‌بیله‌جك البسه کیملیدرلر. یوك البسه بونلره هیچ یاراماز، چونکه میقروبلری، تلوثاتی سونکر کبی چکر؛ الك ایپسی بز، خصوصیله مشمع البسه کیمکدر.

خسته‌لق تخملرینی حاوی اوله‌بیله‌جك مواد شونلردر: قوله‌رایه طوتولانلرده: قوصولان مواد وقذورات؛ قاره حمایه وشدتلی باصوره طوتولانلرده: قذورات؛ متورملرده: بلغملر؛ قوش پالازینه طوتولانلرده: بلغملر، سومکلر، یارالردن آقان جراحت وصولر؛ قیزیل خسته‌لغه طوتولانلرده: آغز و بورندن افراز اولنوب آقان ماده‌لرله دریدن صویولان قابوقلر.

بومواد وتخم مرض، خسته‌نك وجودندن آیریله‌رق الك زیاده کندیسنه باقانلری، یاننده بولنانلری تلویث ایدر؛ صرده‌سیله خسته‌نك دریسی، صوکره قابلر (صو بارداغی، قاشیق، چتال، طباق وسائره‌الخ)، البسه‌سی، یاتاق طاقلری،

ایتالیا خسته‌خانه‌سی امراض عصبیه متخصصی دوقتور موسیو لوئیجی مونجه‌ری
Mr. Le Dr. Luigi Mongeri, Névrologue-Alieéniste à l'hôpital Italien de Constantinople

اوطه‌سنك اشیاسی ، زمینی ، دیوارلری پیسله‌نیر وتخم مرضی احتوا ایدرلر . ایشته ایلك اوكجه تطهیر ایدیله‌جك خسته‌نك افراغاتی وشوصایدیغمز اشیا - سیدر . خسته‌نك بولندیغی دائره‌ده مواد عفنیه ، پیسلك اك زیاده آلچاق و منحط یرلره ، مثلا زمینه ، دیوارلرك زمینه یاقین اولان یرلرینه بریکیر ، برده هواده برکردباد مرض نثار حصوله کتیرن توزلر دخی یواش یواش ایزبه و چوقور یرلره چوکرلر ؛ زمین دائما دیوارلردن زیاده ملوث‌در ، دیوارلرکده آشاغی قسمی ، زمینه بر آدم بوینه قدر اولان یرلری دها ملوث‌در ، اوطه‌ده اك آز آلوده اولان یر طاواندر .

***

مختلف مرض تخملرینك تطهیره قارشی کوستردکلری مقاومت بردکلدر ؛ تجربه کوستریبورکه قوش پالازی میقروبلری بریرده آلتی هفته قدر شدتلرینی محافظه ایده‌بیلیورلر ، قوروسه‌لر بیله توزلری اون بش کون قدر اسکی تأثیر صولتلرینی حائز بولنیورلر ؛ قوله‌را میقروبلری رطوبتلی بریرده قالیرلرسه برسنه قدر شدت مرضیه‌لرینی محافظه ایتمك اوزره یاشایورلر؛ فقط برابرلرنده سائر تفسخ میقروبلری بولنورسه اون بش کون قدر برزمانده شدتلرینی غائب ایدییورلر ، قوروینجه‌دخی

امراض عصبیه متخصصلرندن دوقتور په‌پو آقشیوتی افندی
Mr. Le Dr. Peppo Acchioti, névrologue-alliéniste.

درت ساعت ایچنده تلف اولیویریبورلر ؛ شو معلوماتك تطهیراتجه نه قدر بیوك برفائده‌سی اولدیغنی بیانه حاجت یوقدر . بیلانجق میقروبلری قوروینجه اوچ آی قدر شدتلرینی محافظه ایدرلر . ورم میقروبلری رطیب بریرده آلتی هفته ، قورومشکن دخی یدی آی قدر یاشایه - بیلیورلر . چیچك خسته‌لغنك مؤثر مرضیسی تأثیرات خارجیه‌یه قارشی برسنه قدر مقاومت کوستریبور . فقط حال حاضرده میقروب اسپورلرینك ، بزیرات طفیلیهٔ مرضیه‌نك نه قدر یاشادقلرینی بیلمه‌یورز ، بونلرك حیاتلرینی غیر متناهی کبی قبول ایتمك دها موافق حقیقت وتطبیق‌در . یالکز شونی خاطردن چیقارمامالی که اك زیاده مقاومت کوسترنلر : قوش پالازی ، چیچك ، قیزیل ، ورم و ذاة‌الرئه نکیلردر ؛ هله ایلك اوچ علتك تهلکهٔ سرایت وانتشاری آیلرجه ، سنه‌لرجه امتداد ایدر ، اك شدتلی واك اهمیتلی تطهیراتی‌ده بونلره تطبیق ایتمك ایجاب ایده‌جکدر .

***

تطهیری ، لزومنی اوکرندك ؛ وسائط تطهیریه نه کبی شیلردر ؟ بو وسائط پك چوق اولمقله برابر سنه‌دن سنه‌یه‌ده آرتمقده‌در . فقط بو وسائطك کیتدکجه آرتماسی ایی برشی اولماسه کرکدر ؛ چونکه تأثیرلرینی ایجه تدقیق ومطالعه ایتمك،

یارارلقلرینی تعیین ایتمك کوجله‌شیور . تطبیقاتده ، اك زیاده ایشه یارایانلرینی قوللانمق لازمهٔ اموردندر ، قوللانیله‌جق وسائطك فیئاتی اوجوز ، استعمالی قولای اولملیدر ، بو وسائطدن برقسمنی بویله جدی برتدقیق ومعاینه ایله سچه‌جك اولورسه‌ق پك محدود برقسمنی آییره بیلیرز .

حامض کبریتی ، قلور ، بروم ، سوبلیمه بخاراتی کبی هوائی وسائط تطهیریه هم پك آز شایان اعتماد ، هم‌ده قولانیشلری کوچ شیلردر .

ایی بر تطهیره موفقیت ایچون شو اصوللره مراجعت اولنملیدر :

١ — احراق ـ یاقمق ؛

٢ — یاریم ساعت قدر صوده قاینامق ؛

٣ — ١٥ دقیقه‌قدر ١٠٠ درجهٔ حرارتده‌کی صو بخاراتنه معروض بولندیرمق ؛

٤ — ١٥ دقیقه‌قدر ١١٢ ، ١١٥ درجهٔ حرارتده‌وتضییق تحتنده بولنان بخاره معروض بولندیرمق ؛

٥ — یوزقسم صوده بش قسم آسیدفینك ، یاخود یوز قسم صوده ٢ قسم فنول‌دن عبارت قوتلی وخفیف محلوللر قولانمق ؛

٦ — بیکده بر ، یاخود ایکی بیکده بر آق‌سلمن (سوبلیمه) محلولی قوللانمق ؛

٧ — یوزده یکرمی نسبتنده کیرچ قایمغی قوللانمق ؛

٨ — یوزده‌بر ، بش ویا اون نسبتنده قره‌زیل مستحلبی قوللانمق ؛

٩ — اوچده بردن یکرمیده بره قدر زاج یاغی ویا طوز روجی قوللانمق ؛

١٠ — یوزده بشدن یکرمی‌یه‌قدر زاج بلوراتی (کبریتیت نحاس) محلولنی قوللانمق ؛

ایشته وسائط تطهیریه‌نك اك ایلری بوصایدقلرمزدر ، فقط بونلرك هپسی عینی شی ایچون قوللانیله‌ماز ؛ یرینه ، یارایشنه کوره ایچلرندن برینی انتخاب ایتمه‌لیدر ؛ برده بونلردن اوچی : احراق ، صو بخاری ، آق سلمن محلوللری بتون ایشلرمزی بالغاً مابلغ کوره بیلیرلر .

تطهیرات یاپیله‌جغی زمان هانکی میقروبك تلف ایدیله‌جکنی تمامیله تعیین ایده‌بیلمك ممکن اولسه‌یدی ایش برپارچه قولایلاشیردی ، مثلا فلان میقروب (٥٠) درجهٔ حرارته‌بیله تحمل ایده‌میه‌رك تلف اوله‌بیلیر . نه‌چاره‌که تطهیرات اجرا ایدیلن یرلرده یالکز برجنس میقروبك بولنه بیلمسی همان امکانسز کبی‌در ، اکثریا برچوقلری بزیرات (اسپورلر) ایله برابر منتشر بولنورلر ، فرضا ٦٠ : ٧٠ درجه‌لك برحرارت بونلرك قسم اعظمنی تلف ایتسه‌بیله ینه تمامیله اهلاك ایدلمش اولامازلر . ایشته بونك ایچون تطهیراتده اکثریا التزام شدت ایتمك وبو وجهله هردرلو احتمالاتك رفع و ازاله‌سنه چالیشمق ایله هر درلو تهلکه‌نك رفع وازاله ایدیلدیکنه امین اولمق ایجاب ایدییور .

***

وسائط تطهیریه‌نك هپسی بردن عینی اهمیتی حائز دکلدر ، هربرینك آیری آیری محل تطبیقی ، درجهٔ لزومی واردر .

١ — احراق . — صمان ، اوت‌مندر ، پاچاوره ، اسکی البسه وسائره کبی دکرسز شیلر ایچون اك ایی واسطهٔ تطهیر یاقمق‌در ، فقط بعض احوال مقتضیه‌ده ، فرضا ساری ومدهش برمرضی دهامحل ظهورنده ایکن باصدیرمق ، یاپیلماسنك اوکنی

آلمق کبی خصوصات عاجله ولازمه‌ده دکرلی شیلری‌ده یاققدن چکینمه‌ملی‌یز ، یاقیله‌جق اشیا کوچوك شیلرایسه أوك اوجاغنده یاقیله بیلیرلر ؛ حجمی بیوك شیلردن ایسه اونی خارجده یاخود خصوصی برمحلده یاقق ایجاب ایدر .

حرارت وآتش الك امین واسطهٔ طهارت اولدیغی ایچون بعضاً موادملوثه‌یی «آله‌ودن‌کچیرمك» اصولنه مراجعت اولندیغی‌ده واردر : بوالك زیاده معدنی اشیا ، آخور دیوارلری وسائره کبی شیلره قابل تطبیقدر . مثلا اوزرنده آتش یاقیلان بر زمین تطهیر اولنمش اولور ، قاریولالر ، باقیر وده‌میر قابلر بواصول ایله پك اعلا تطهیر ایدیله‌بیلیرلر .

٢ — صوده قایناتمق . — بوطرز ایله بش اون دقیقه‌ده میقروبلرك برچوغی تلف اولورلر. فقط تطهیراولنه‌جق اشیانك اوزرنده یاغ ویا بلغم بولاشیغی اولورسه صویك لیتره‌سنه (٢٥) غرام قدر صودا علاوه اولنملیدر .

٣ — صو بخاری . — صو بخاری تضییق تحتنده بولنوب بولنمادیغنه کوره وهرایکی حالده‌ده الك کوزل ، الك قولای وقابل اجرا برواسطهٔ تطهیریه‌در ، فقط وسائط تطهیریه کبی قوللانیله‌جق صو بخاری شواوصافی حائز اولملیدر :

١ — بخاراك درجهٔ حرارتی هیچ اولمازسه (١٠٠) درجه‌ده اولملیدر ؛

٢ — صو بخارینه هوا قاریشمامالیدر ؛

٣ — صو بخاری مشبوع اولملیدر ؛ مثلا قیزغین برقابك کنارینه دوکولوب‌ده آنیاً تبخیر ایدیلن صویك بخاری قوپ قورودر . بویله بربخار قورو هوا کبی‌در ، (١٥٠) درجهٔ حرارتك فوقنه چیقاریلمادقجه میقروب اسپورینی اولدوره‌مز ،

صو بخاری رطیب اولورسه اووقت بومحذور زائل اولور ، بخار دخی مشبوع اولمش اولور ، بویله برصو بخارینك درجهٔ حرارتی حد اصغریوز ، حد اعظم یوز اون اولورسه کافی‌در. بوندن اوته‌سی بیهوده ولزومسزدر .

ایشته بیوك خسته خانه‌لرده ، بعض بلدیه دائره‌لرنده وسائط تطهیریه کبی قوللانیلان (ئه‌توو ـ Etuve) ماکنه‌لرنده‌کی واسطهٔ تطهیر صو بخاریدر وبوآلتلرده صو بخاری اکثریا (١١٠) درجهٔ حرارتده وبرهوای نسیمی تضییق آلتنده بولنور .

ئه‌توو ماکنه‌لرینك پك چوق موده‌للری ، انواع متعدده‌سی واردر . بونلردن الك زیاده ایشه‌یارایانلر ، خسته‌خانه وبلدیه تطهیراتنجه قوللانیشلی اولانلر (ژه‌نه‌ست) و (هرشه‌ل) ك ثابت وسیار ئه‌تووولریدر .

***

بو صایوب دوکدیکمز وسائط تطهیریه هپ وسائط حکمیه‌در .

برده « وسائط تطهیریهٔ کیمیویه » واردر :

١ — بونلردن فنول (آسید فنیك) محلوللری ایکی درلودر : برنجیسی محلول شدیددرکه یوز قسم صوده بش قسم فنول اریتمکله الده ایدیلیر ؛ بونی یاپمق ایچون صیجاق صو حاضرلاملی وبوصویك اون سکز قسمنه برقسم مبلرفنول علاوه ایدرك ایجه قاریشدیرمالی وقاریشدیره قاریشدیره اریتمه‌لی‌در . ایکنجیسی خفیف محلول اولوب یوزده ایکی نسبتنده‌در ، بوده (٣٦) قسم صویه برقسم آسیدفنیك قویوب اریتمکله الده ایدیلیر .

٢ — آق سلمن (سوبلیمه) محلوللری : بو محلوللر برلیتره قاینار صویه بر ویا ایکی غرام آق سلمن علاوه ایدرك اریتمکله الده ایدیلیرلر. بو صویه برمقدار طوز علاوه ایدیلیرسه آق سلمن دها چابوق اریر . بو محلول قوللانیلهجغی زمان تازه تازه یاپیلمالیدر ، چونکه (٢٤) ساعتدن زیاده محافظه ایدیلهمز .

آسیدفنیك ویا آق سلمن محلوللرینه یوزده یاریم ویا برقدر طوز روحی ویاحامض طرطر علاوه ایدیلیرسه قوهٔ تطهیریهلری آرتار ، فقط طوز روحی ایله بوزوله بیلهجك شیلر ایچون حامض طرطر علاوهسنی ترجیح ایتملیدر .

آسیدفنیك و آق سلمن محلوللری بربرینه قاریشدیریلهجق اولورسه حاصل اولهجق مخلوطك قوهٔ تطهیریهسی دها شدتلی اولور .

آسیدفنیکدن صابونلی محلوللرده یاپیلهبیلیر : آلتمش درجهٔ حرارته قدر ایصیدیلمش یوز قسم صوده اوچ قسمه عادی صابون ، رهچینه صابونی ویایشیل صابون اریدیلیر ، صوکره بونك یوز قسمنه ٣ ویا ٦ قسم غیر مبلّر آسیدفنیك علاوه اولنور ، محلول براق برمایع اولور . بو مایع صووونجه عادتا سوت کبی برشی اولور و تطهیرات ایچون ، ملوث ویاغلی شیلری فن دائرهسنده تمیزلهمك و بیقامق ایچون قوللانیلیر .

عادی زاج یاغی ایله تجارتده بولنان غیر صاف آسیدفنیك بری برینه قاریشدیریلیرسه اسمر ، شروب قوامنده ویا دها کثیفجه برمخلوط حاصل اولور ، بو مخلوط هم کوزل ومؤثر برواسطهٔ تطهیریهدر ، همده پك اوجوزدر . بوندن یوزده

ایکی ویا بش نسبتنده محلوللر یاپیلهرق عادی تطهیراتده قوللانیلیر.

بو محلولات صیجاق صیجاق قوللانیلیرسه دها ایی تأثیر ایدرلر . برده بونلر هپ شدتلی سم اولدقلرندن شیشهلرینك اوزرینه بیوکجه بریازی ایله « سم » کلمهسنی یازمغی اونوتمامليدر.

آسیدفنیکك شدتی آق سلمندن دها آزدر. آسیدفنیك محلوللرینك سمیتیده غایت شدتلیدر ؛ مثلا برآدم تداوی مقصدیله آق سلمن محلوللرندن یومیه اوتوز سانتیمتره مکعبی ایچه بیلدیکی حالده یوزده بش آسیدفنیك محلولندن یاریم سانتیمتره مکعبندن زیاده ایچهمز ؛ بونك ایچوندرکه آسیدفنیکله تسمم دها زیاده اولیور . آسیدفنیکك قوقوسیده فنادر : بناءً علیه ، فنول محلوللری اك زیاده آق سلمن محلوللرینك قوللانیلهمیهجغی یرلرده ، مثلا بدندن افراغ اولنان بعض مایعاتك ، قذوراتك تطهیرنده قوللانیلمليدرلر .

آق سلمن محلولی نهالبسهیی ، نهده بویالی شیلری بوزوب تخریب ایتمز ، بونك قدر معتدل ، ضررسز ، قوللانیلماسی قولای هیچ برواسطهٔ تطهیریه یوقدر . واقعا سمدار اولدیغی ایچون برآز تهلکهلیدر ، فقط مادام که کبریت ، اوسطوره وسائره کبی کندیلریله تهلکه وقضا ایقاع ایدیلمك ملحوظ اولان برچوق مادهلری قوللانیورز ، آق سلمن محلولنی نهدن قوللانملی واومهم مادهنك خاصهٔ مطهّرهسندن نیچون استفاده ایتمهملیز ؟

قضایه میدان ویرمهمك اوزره آق سلمن محلوللرینه برمقدار قیرمزی آنیلین بویاسی علاوه اولنهرق بویانیر ، آرتق اوبویالی کوره کوره محلولی ، عادی صودییه ایچهجك قیدسزلردخی پك نادر بولنور .

٣ — « قره‌زیل » شروب قوامنده ، رنکی قویو ، قره أوزوت قوقوسنده برمایع‌در . ترکیبی مغلق برجسم‌در ، بو برنوع ره‌چینه صابونی حالنده اولوب صوده منحل دکلدر ، فقط صویه قونولنجه کندی کندیسنه مستحلب حالنه کلیر ، سوت کبی برشی اولور وبو مستحلب هفته‌لرجه صاقلانه‌بیلیر . بوسوت کبی کورونن مستحلبلر یوزده ایکی نسبتنده‌در . بونسبت آرتریلیرسه مایع قویو قهوه رنکنده برشی اولور .

«قره‌زیل» پك مؤثر برمضاد تعفن‌در . یوزده اوچ مستحلبی بیلانجق میقروبنی ، قوله‌را ، ورم ، قیح ورعام میقروبلرینی همان آنیاً محو وخراب ایدر ؛ یوزده درت نسبتنده‌کی مستحلبنك اسپورلری بیله خراب ایتدیکی تجربةً ثابت اولمشدر . آرتق یوزده بش نسبتنده‌کی مستحلبی کمال امنیتله وهردورلو تلویثاتك تطهیری ایچون قوللانیله بیلیر .

قره‌زیل آسیدفنیك قدر سمدارده دکلدر ، نسبتی یوزده اونی کچمینجه تهلکه حاصل ایده‌مز . برده قوقوسی فنول کبی فنا اولمایوب سرعتله زائل اولوب کیدیجی خفیف برقوقودر ؛ قره‌زیلك اك بیوك مزیتی‌ده صوایله هرنسبتده قاریشه بیلمسی وچماشیر ، یاتاق طاقمی وسائره کبی شیلری اصلا تخریب ایتمه‌مسیدر . قره‌زیلك برکیلوغرامی بش آلتی غروش قدر ایدییور . بونی اك زیاده قذوراتك ، بولك تطهیری ایچون قوللانملیدر ؛ سائر خصوصلرده آق سلمن بوکاقوهٔ تطهیریه جه‌ده ، منافع اقتصادیه جه‌ده غلبه ایدر .

٤ — برده « کیرچ قایماغی » واردر : ایی جنسندن بر کیرچ آلنوب یواش یواش صو علاوه‌سیله سوندورولور . بووجهله کیرچ سونوب توز حالنه کلنجه بونی شیشه‌لره

ویا قاپالی قابلره قویوب رطوبتسز یرلرده صاقلامالیدر . صوکره ایجاب ایتدکجه بونك برلیتره‌سنه ایکی بچق لیتره صو علاوه‌سیله « کیرچ قایماغی » یاپوب قوللانه‌بیلیرز .

کیرچ قایماغی تازه تازه یاپیلملیدر . فقط بو قایماق ایچه قاپانمش ومحافظه‌لی قابلرده برقاچ کون صاقلانیله‌بیلیر .

سونمه‌مش کیرچ دخی تطهیراتده قوللانیله‌بیلیر ، قاذوراتی اك زیاده بونکله تطهیر ایتملیدر . بوکیرچ قاذوراتدن صو چکه‌رك سونر وکیرچ قایماغی کبی ایش کورور . فقط سونمش توز کیرچ بوخصوصده اوتدر ایشه یاراماز ، چونکه تطهیر ایده‌جکی ، تعفننی دفع ایله‌یه‌جکی مواد ایله ایچه قاریشه‌ماز .

کیرچ خصوصیله قاره حما ، قوله‌را وقانلی باصور میقروبلرینی پك کوزل محو وتطهیر ایدر ، یاریم ساعت قدر تماسه کلدیکی یرلرده بونلردن اثر براقماز .

***

نه کبی شیلری وناصل تطهیر ایتملیدر ؟

اولاً ، البسه ویاتاق طاقمی ناصل تطهیراولنور ؟

کوملك ، طاقیه ، مندیل ، خاولی ، سفره بزی ، چارشاف ، یاصدیق یوزی ، خسته‌لرك آلتنه سریلن بزلر شدید فنول ویا آق سلمن محلولنی حاوی برقابه دالدیریلیر ، بوراده اون ایکی ساعت قدر براقیلیر ، صوکره صودالی ویا کوللی صوده عادی چماشیر کبی بیقانیرلر . صودالی ویا کوللی صو بولنمازسه یاریم ساعت قدر قاینار صوده براقملیدر . امراض ساریه‌یه مبتلا اولان اشخاصك اشیاسی چماشیرجی‌یه ویریلمزدن اول یوزده بر قره‌زیل مستحلبنه دالدیریلملیدر ، چونکه بومستحلب

بحریه مرکز خسته‌خانه‌سی امراض عینیه طبیبی فریق سعادتلو الیاس پاشا حضرتلری

S. E. Le Dr. Elias Pacha, G. de d.
Oculiste à l'hôpital de la Marine Impériale

مکتب طبیهٔ ملکیهٔ شاهانه سریریات عینیه معلمی وباب والای سرعسکری صحیه دائره‌سی برنجی شعبه مدیری میرلوا سعادتلو بهجت پاشا

S. E. Le Prof. Behdjet Pacha.
G. de b.

قلوی اولدیغی ایچون هم چاشیری بیاضلاتیر ، هم‌ده میقرو - بلرینی اولدیریر ، تلوثاتنی ازاله ایدر .

یوك البسه ، یورغان ، دوشك کبی شیلر تبخیر اصولیله‌ده تطهیر اولنه‌بیلیرلر، قاینار صو ومضاد تعفن محلوللرده بونلری تمیزلرلر .

صو بخاری قماشلری نه خراب ایدر ، نه‌ده رنکلرینه بر ضرری طوقونور ، کتن البسه‌نك متانتنه جزئی خلل طاری اوله‌بیلیرسه‌ده یوك وپاموق البسه بالعکس ئه‌تووودن چیقدقدن صوکره دها زیاده کسب متانت ورونق ایدرلر . یالکز بیاض یوکك رنکی بر پارچه صاراریر . برده البسه‌یی ، اشیایی ئه‌تووودن چیقاریرکن، ئه‌تووه‌قویارکن دمیر پاصلریله بویانمامالرینه

حیدرپاشا وخصکی نسأ خسته‌خانه‌لرینه مأمور کمال میرالای عزتلو دیقران عجمیان بك افندی

M. Le Dr. Dicran Adjemian Bey, Colonel
Oculiste à l'hôpital Haïdar-Pacha

کمال دوقتور اسمریان افندی

M. Le Dr. Esmerian, Oculiste

دقت اولنمالیدر . ئه‌تووودن چیقاریلان اشیا ممکن مرتبه چابق قوروتولملی وهوالندیرلملیدر .

ئه‌توو اولمایان یرلرده یوکدن معمول قماشلری ، عمومیتله البسه‌یی یاریم ساعت قدر صوده قاینامغه مسارعت اولنور . بویله‌جه قاینایان چوقه‌لرك نه‌رنك ، نه‌ده متانتلرینه خلل کلمز . یالکز قانیله یلك ، یوك کوملك کبی پك اینجه ونازك شیلرك اوزون‌مدت صوده قاینا‌تیلملری نسجلرینی تخریب ایده‌جکندن بونلری باشقه برواسطه ایله تطهیره چالیشملیدر .

علی‌العموم البسه ، چوقه‌لر ، چارشاف ویورغانلر یکرمی درت ساعت قدر فنول ویا آق سلمن محلوللرنده براقیله‌رق تطهیر اولنورلر . آق سلمنك رنکلره پك آز تأثیری اولور ، هله ثابت رنکلر بوندن هیچ متأثر اولمازلر . فقط دوشك ، یاصدیق، یاتاق کبی اشیا بواصول ایله تطهیر اولنه‌مازلر. چونکه

یاتاق بهاسندن زیاده محلول صرفی لازم کلیر .

یارالرك تیمارنده قوللانلمش اشیا قیمتسز شیلردن عبارت ایسه‌لر یاقمق ، بوطریق ایله نشر تعفناتك اوکنی آلمق اك سالم طریقدر. قیمتلی شیلردن عبارت ایسه‌لر ، تطهیر ایچون صودالی صوده قایناتیلملری ایجاب ایدر .

مشیندن معمول اشیانك تطهیری ایچون نه صو بخاری ، نه‌ده صیجاق صو یاراماز ، بونلری تمیزجه ییقامالی ومضاد تعفن برمحلوله باتیرلمش بزلرله سیلمه‌لی وبویله سیلمك ایچون قوللانیلان پاچاوره‌لری‌ده یاقمالی‌در .

صمان ، یونجه ، قوری اوت ، پاچاوره ، کاغد ، تجار بزلری کبی دکرسز شیلر ، پك اسکی و مستعمل دوشك ویورغانلر یاقیلملیدرلر .

بلغم ، سوموك ، اغشیهٔ کاذبه ، قوصمق وادرار کبی مواد افراغیه برقابه وضع اولنه‌رق درحال فنول محلول شدیدیله قاریشدیریلیر ، برساعت قدر اویله براقیلدقدن صوکره ابدستخانه‌لره دوکولور ؛ بوقابلری صوکره کوللی ویاصودالی بر صو ایله ییقامالی‌در .

هنوز افراغ ایدلمش قذوراتك تطهیری ایچون آق سلمن محلولی قوللانیلمامالی‌در ، چونکه تأثیری کوروله‌مز. بوخصوص ایچون یوزده یکرمی کبریتیت نحاس محلولی یاخود کیرچ قایماغی قوللانیلیر . هله قاره‌حما ، دیزانته‌ری (قانلی باصور) کبی خسته‌لقلره دوچار اولانلرك قذوراتی مطلقا کیرچله تطهیر اولنملیدر .

خسته دفع حاجت ایتدکدن صوکره درعقب مواد غائطه‌یی محتوی اولان قابه برآز کیرچ قایماغی دوکمکی اونوتمامالیدر .

ابدستخانه‌لرك تطهیری . — برابدستخانه‌یی ، هرکون آدم باشنه درت ویاآلتی سانتیمتره مکعبی کیرچ قایماغی اصابت ایتمك اوزره ، کونده برقاچ کره تطهیره اقدام ایتملیدر. ابدستخانه‌لری تطهیر مقصدیله بردکنك ویاصیریق ایله قاریشدیرمق فائده‌سزدر.

برابدستخانه‌یی بوشالتمازدن اول ایچنه برچوق مقدار کیرچ قایماغی آتملیدر ، تمامیله بوشالتدیردقدن صوکره‌ده ابدستخانه‌نك دیبنی برطبقه کیرچ قایماغی ایله ستر ایتملیدر .

بووجهله کیرچ آتیلیرسه خلالردن پیس قوقولی غازلر چیقاماز ؛ نه‌خانه ، نه‌ده جواری هیچ برفنا قوقو ایله تعجیز ایدیله‌مش اولور .

ورملیلرك بلغملرینی الده بولنان مضاد تعفن محلولات ایله تطهیر ایتمك کوججه‌در . توکوروك حقه‌لرینك محتویاتنی یانان برآتشه آتمق دها سالم برطریقدر . فقط ینه قابك دیبنده برآزبولاشیق قاله‌جغی کبی بلغملرك زیاده‌جه مقدارده بولنماسی‌ده اوآتشی سوندوره‌بیلر ؛ بناءً علیه ، بوخصوصده الکایی اصول ایچنده‌کنی یاقدقدن صوکره توکوروك حقه‌لرینی عادی صودالی صوده ویاکوللی صوده قایناتمق‌در .

***

مساکنك تطهیری . — تطهیراتده تطبیقی اك زیاده کوج ومعروض موانع اولان مساکنك تطهیریدر . اولدن بری بوخصوصده حامض کبریتی ، قلوروسائره کبی غازلر قوللانیلیردی. بوکون بونلرك کفایتسزلکلری آکلاشیلدی ؛ مضاد تعفن محلوللر استعمالی ایجاب ایدییور ؛ فقط بوخصوصده‌ده شو شرائطه رعایت ایتمه‌لی‌در .

١ — مسکنك سطوحنی تخریب ایتمه‌ملی ؛

مكتب طبيهٔ شاهانه سريريات عينيه معلمى ميرآلاى عزتلو اسعد بك افندى
Mr. Le Prof. Essad Bey, Colonel

٢ — اصول تطهيريه ، تطبيق قولاى واوجوز اوللمالى؛

٣ — هم تطهيراتى اجرا ايدنلره ، همده ايلريده او مسكنده اوطوره جقلره برضرر ايراث ايتمه‌ملیدر .

بر مسكنك ديوارلرينى كاغدايله اورتمك ، ياخود اوك ديوارلرينه بربادانه چارپمق اونى تطهير ايتمك دكلدر ؛ چونكه بادانه چارپيلير كن ياخود كاغدپاپيشديريلير كن ديوارلردن قوپان كوچوك ومنتن پارچه‌لركلوب اشياى بيتيه اوزرينه چوكر وينه تهلكه زائل اولمامش اولور . بر مسكن حقيقةً تطهير ايديلمك آرزو اولنورسه ديوارلرده ، زمينده ، طاوانده نه‌قدر ميقروب وارسه هپسى‌ده تلف ايديلمليدر . بونك ايچون اك قولاى اصول : اواوطه‌يه برقاچ كون كيرمه‌مه‌لى ، هوا سكونت بولنجه مواد مرضيه ديوارلره ، زمينه ، اشياى بيتيه اوزرينه توضع ايدر . صوكره هوايى تحريك ايتمكسزين اوطه‌يه كيره‌رك بوسطوحى تطهيره باشلامليدر . اك شدتلى واسطهٔ تطهيريه بيكده بر آق‌سلمن محلولى‌دركه ٩ دقيقه‌ده ميقروبلرى تلف ايدر . بومحلولك اك بيوك فائده‌سى شدت تطهيريه‌سيله برابر ديوارلرك بويانسى ، جلاسنى بوزمامسى ، طوقونديغى شيلره تأثير ايله‌مسيدر . بو محللرك تطهيراتنى اجرا ايدنلره‌ده آق سلمن محلولنك برضررى طوقونماديغى تحقق ايتمشدر . ديوارلره سرپيلن آق‌سلمنك اون اون‌ايكى دقيقه ايچنده تماميله

اوچوب زائل اولديغى‌ده ثابت اولمشدر . بويله بخار حالنده تأثيرى كونلرجه‌دوام ايدن بر مضاد تعفنك خصوصيله بر خسته اوطه‌سنده نه قدر مهم فائده‌لر تأمين ايده‌جكى وبر چوق اختلاطلرك ، نكسلرك اوكنى آله‌جغى قولايجه آكلاشيلير .

تطهيرات مساكنده قوللانيلان محلول صيجاق اولمليدر ، تطهيراتنه مباشرت ايديله‌جك مسكن‌ده برايكى كون حالى اوزره براقيلملى ، صوكره كمال تأنى وتدابير ايله اولاً زمينى ايصلاتمليدر ؛ زمينى مضاد تعفن محلوللر ايله ايصلاديلمش بربز ايله اورتدكدن صوكره أتوودن كچيريله‌جك اشيايى ، البسه وسائره‌يى اونك اوزرينه قويملى ، كوزلجه صاروب صارمالايوب يوللامالى ؛ اثاث واشياى بيتيه‌يى دخى آق سلمن محلوليله ايصلادلمش بزلرله سيلوب صوكره عين محلول ايله ديوارلرى ، قاپولرى ، پنجره‌لرى وسائر يرلرى ترطيب ايتمليدر . ديوارلرك بويانسى ثابت برشى ايسه‌اووقت (مسقّف ـ Pulvérisateur)لر ايله محلول اينجه داملەجقلر حالنه كتيريله‌رك سرپيلير . بو خصوصده اك زياده (ژه‌نه‌ست) و (هرشل)ك مسقّفلرى قوللانيلمقده‌دركه بونك متعدد نمونه واورنكلرى واردر .

اشيا واثاث بيتيه‌نك تطهيرى : بعض اثاث بيتيه ، مثلا ده‌مير قابلر واشيا ئه‌توولە تطهير اولنه‌بيلير . اشيا ، پنجره جاملرى ، چرچيوه‌لر آق‌سلمن محلول شديدى ايله ايصلادلمش بزلر ايله سيلينيرلر .

مشين اشيا ، آياق قابلرى طبيعى ئه‌توووه وضع ايديله‌مزلر؛ آرابه‌لر ، واغونلر دخى عيناً مساكن كبى تطهير ايديلير لر ، بوكبى شيلرك سطوحنى آق سلمن محلوليله اينجه ايصلادلمش بزلرله سيلوب تميزله‌مه‌لى ، اشياسنى‌ده أواشياسى كبى تطهير ايتمايدر .

***

اشخاصك تطهیری — . مثلا بر خسته‌نك بدننی تطهیر ایچون اولا برمشمع یاخود قائوچوق سرکی‌اوزرینه اوطوردوب تکمیل وجودینی یوزده درت حامض بور یاخود خفیف آق سلمن محلولیله تمیزله‌ملی‌در .

اك زیاده قیصیق یرلرك ، چوقورلقلرك تطهیرینه اهتمام ایتمه‌لی ؛ هله آغزلرینی ، دیللرینی کونده برقاچ دفعه‌لر دقتلیجه تمیزله‌ملی‌در . صوکره ینه تکمیل وجودینی صابونلی صوایله ییقایه‌رق جلدك وظائف حیاتیه‌سنی تسهیل ایتمه‌لیدر .

خسته‌نك آغزینی ، دیشلرینی دخی ییقامق ایجاب ایدر ، دیش صولرینك تأثیر مضاد تعفنی‌لری یوق کبی‌در . بناءً علیه ، بونلر آغزده پك چوق بولنان وخسته ایچون داعیٔ تهلکه‌اولان لایعد ولایحصی میقروبلری تلف ایده‌مزلر .

آغزی ایچه تمیزله‌مك ایچون اوچ غرام قدر آق سلمن محلول شدیدیله آغزی برقاچ دفعه چالقاملی ، فقط چالقانیلان مایعی توکورمکه دقت ایتملیدر . صوکره‌ده آغزی برقاچ دفعه قاینامش صوایله ییقایوب چالقاملیدر . بونی ایچه یاپه‌میه‌جق بجره‌کسزلر ، دوشکون خسته‌لر وچوجقلر ایچون اك موافق مایع مضاد تعفن یوزده درت حامض بور محلولیدر .

چیچك ، قیزیل ، قزامق کبی خسته‌لقلردن قالقمش اولانلرك وجودلرینی کونده برقاچ دفعه ایچه ییقایوب صابو - نلاملیدرکه اوزرلرنده‌کی آثار مرضیه قولای قولای زائل اولسون ، بویله ییقادقدن صوکره‌ده بتون بدنلرینی خفیف بر آق سلمن محلولیله ایصلاتملی ، سیلملی وبو خسته‌لردن هیچ برینی ، دریسی اوزرنده‌کی قابوقلر تمامیله وهیچ براثری

قالمیه‌جق درجه‌ده دوکولمدکجه ، اشخاص ساله ایله کوروشدیرمه‌ملیدر .

***

سوس وتوالت اشیاسنه کلنجه : بر آدمك اشیاسنی باشقه برینك قوللانمامسی اك بیوك برواسطهٔ توقی وطهارت‌در . فقط مطلقا بعض‌اشیایی برقاچ آدمك قوللانماسی ایجاب ایدرسه او حالده هرکس او اشیایی قوللانمازدن اول وممکن ایسه قوللاندقدن صوکره‌ده ایچه تطهیر ایتمکه سعی واقدام‌ایتملیدر. طاراق ، فورچه کبی‌شیلر اولا صابونلی صو ، صوکره‌ده‌بیکده بر آق‌سلمن محلولی ایله ییقانمالیدرلر . مقاصلر ، اوسطوره‌لر برقاچ دقیقه قاینار صوده دوردوریله‌رق تطهیر اولنورلر .

سونکرلر ، فورچه‌لر قوللانیلدقدن صوکره قاپالی بریرده حفظ ایدیله‌ملی ، خصوصیله سونکرلری غیرقابل نفوذ برقابده ، مشمع طوربه‌لرده صاقلامقدن اجتناب ایتملیدر . چونکه‌بوکبی اشیا نه‌قدر ایی ییقانسه‌لر ینه اوته‌لرنده بریلرنده بر آز مواد متعفنه قالیر واو مواد ، قالان تخملرك اوره‌یوب توره‌ملرینه خدمت ایدرلر ، هله بولندقلری یر بر آز صیجاقده اولورسه شوتدبیر فنالغی آرتدیرمقدن باشقه برشیئه یاراماز .

توالتدن صوکره توالت طاقلرینی برر برر تمیز صوده ییقاملی ، سونکرلری ، دیش فورچه‌لرینی ایچه سیلکمه‌لی وصیقمالی ، صوکره آچیق هواده براقملی ، سونکرلری‌ده بر یره آصمالیدر . بووجهله توالت طاقلری چابق قورور ، اوزرلرنده مرض تخملری اوره‌یه‌مزلر. بناءً علیه، سونکرلرك چابق قورویه‌بیلنلرینی ، کوچوکلرینی انتخاب ایتمه‌لی ، مسافه - لری ، آرالقلری دخی صیقجه اولملیدر . دیش فورچه‌لرینی

وسونکرلری تطهیر ایچون اولا (٤٥) درجه‌ده‌کی صوده ایچه ییقامالی، صوکره (٢٤) ساعت قدر آق سلمن محلول شدیدنده براقالیدر .

بعضاً آلات موسیقیه‌نك‌ده تطهیری ایجاب ایدر . آلات معدندن معمول ایسه صوده قاینـاتمقله قولایجه تمیزله‌نیرلر ؛ صـوکره‌ده مضـاد تعفن برمحلوللهٔ ایصلادلمش برنز ایله ایزبه وچوقور یرلرینی سیلمه‌لیدر .

اودون وتخته‌دن یاپلمش آلات موسـیقیه نه صویه ، نه‌ده مضاد تعفن محلولاته دالدیریله‌مازلر ؛ بونلری‌ده مضاد تعفن بر محلول ایله خفیفجه ایصلادیلمش بزلرله سیله‌رك تمیزله‌ملیدر . بوکبی آلاتك سرایت امراضه اك زیاده خدمت ایده‌بیله‌جك اولان آغز قسـمنك آبنوس ، سرت قائوچوق کبی دایانیقلی برشیدن یاپیلماسی ولدی‌الایجاب آق سلمن محلولنه بلامحذور دالدیریله‌بیلمسی لوازم صحیه‌دندر . دیللی آلات موسـیقیه‌ده دیل دکرسز برشی اولدیغندن دکیشـدیریلوب یاقیلماسی دها مناسبدر .

چوجقلرده کورولن عصبی حاللر :

مع‌التأسف اسـکیدن بری وحالا بیله چوجغك سـیکیر خسـته‌لغنه دها آز اوغرادیغی ظن ایدیلوب دوریبور . هله « ئیسته‌ری » ، سیکیر ضعفی کبی خسته‌لقلر حفنده بو فکر دائما ایلری سـورولمکده‌در . بر چوق دفعه‌لر عائله‌لر آراسـنده « چوجقده سیکیر اولورمی ؟ » ، « چوجقلرك سیکیر بحرانلری دایاقله ایی اولور . » کبی غریب فکرلر ایشـیتدم ، بوفکرلر نه قدر خواییده ، خصوصیله نه قدر برباد ویاکلش شیلردر ! .

انسانه بهار حیاتنده هجوم ایدن بر چوق خسته‌لقلر آرا ـ سنده عصبی خسـته‌لقلر قدر تهلکه‌لی اولانلر پك آزدر . بوخسته‌لقلرك وخامت و اهمیتی مصاب ایتدیکی جملهٔ عصبیه‌نك اهمیت حیاتیه‌سندن‌ده آکلاشیله‌بیلیر . جملهٔ عصبیه بدنك اك عالی واصیل برمنظومه‌سی‌اولدیغی کبی سائر اعضا وجوارحك‌ده حقیقی برحاکمیدر . ذکا ، حسـیات ، حرکات کبی وظـائف علویه‌یه نظـارت ایتدیکی کبی کورمك ، ایشیتمك ، دادمق ، لمس ایتمك ، قوقلامق ودویمق کبی حواسك خزینهٔ مناقلاتی ، تکلمك‌ده مرکز صدوریدر ؛ بونلردن‌باشقه ، شخصیت بشریه‌یی تشـکیل ایدن بتون اعضـا اونك ریاست مطلقه ودائمه‌سی تحتنده‌در . جملهٔ عصبیه‌نك تأثیریله‌درکه قلب آثار وجولان دمی حاصـل ایدر ، ینه اوسایه‌ده‌درکه آق جکر نفس آلوب ویریر ، معده وباغرصاقلر هضم ومص ایدرلر ؛ خلاصـه ، بوجملهٔ بدیعه نما سایه‌سنده‌درکه بتون اعضای بدن چالیشیر ، چبالار ، وظیفه‌لرینی کورورلر .

بناءً علیه ، بو قدرمهم بر جمله‌ده ، خصوصیله جمله‌نك قسم مرکزیسنده حاصل اوله‌جق جزئی بر آفت اك فنا وشایان تأسف نتیجه‌لر ویره‌بیلیر . بین ومردار ایلیکدن عبارت اولان بوجمله‌ده حاصل اوله‌جق بر آفت ، جمله‌نك تماماً نشوونما بولدیغی بیوك آدملرده بوقدر تحوّل حاصل ایدرسه چوجق کبی سیکیرلری هنوز ناتام ونشوونماسی نقصان اولان نازك ، جیلیز بر بنیه‌ده نه‌لر یاپماز ، ایلربده بویوبوب‌ده کوجلی قوتلی بر آدم اوله‌بیله‌جك او یاوروجنی نه حاللره قویماز !

چوجقلرده‌کی حالات عصبیه‌نك و خامتی یالکز سیکیرلرك هنوز تمامیله تشکل ایده‌مدیکندن ایلری کله‌یور ، ذاتاً حیاتك اودورنده بوبشر فدانته برچوق عصبی خسته‌لقلر هجوم ایدرك بیوك بر قسمی اولوملہ نتیجه‌پذیر اولور ، بو خسته‌لقلرك بر قسمندن چوجق تخلیص کریبان ایتسه بیله ، چوجغك موجودیت آتیه‌سی ، استقبال حیاتی کرك کندیسی ، کرك ابوینی ایچون بربار کران اوله‌جق درجه‌ده تحت تهلکه‌یه کیرر : زوالی یاوروجق معلول ودوشکون اولور .

بوخسته‌لقلرك اهمیتلری تسلیم ایدیلنجه ، ابوین اطفاله بو عصبی حاللرك نه‌دن ایلری کلدکلرینی اکلاتمق وچوجغك جهل ابوینه قربان وفدا ایدلمه‌سنه مساعده اولنمامق اقتضا ایدر .

بوراده ، بویله هرکسه خطاب ایدن برمقاله‌ده چوجقلرده‌کی عصبی حاللرك بتون اسبابنی صایوب دوکه‌بیلمك ممکن دکلدر ؛ بز بو اسبابی چوجغك نشوونما بولدیغی دورلره کوره ایکی‌یه تقسیم ایده‌جکز . برنجیلر : چوجغك رحم مادره دوشدیکی کوندن دوغدیغی زمانه‌قدر تأثیرایدنلر ؛ ایکنجیلر ایسه تأثیرلری چوجغك ، دوغدقدن صوکره‌کی حیاتنه منحصر اولانلر .

برنجیلر آراسنده ، وراثت عصبیه کبی برسبب اصلی واساسیدن صرف نظرله ، فرنکی ، ورم ، داءکئول کبی بلایای حاضرهٔ بشریه‌یی ذکر ایده‌بیلیرز . بوراده دها برچوق سببلر وارسه‌ده اك مهملری بونلرله «یاقین اقربا آراسنده‌کی ازدواج» در ؛ بوندن باشقه آناسی رحمنده چوجغك قفاسی اوزرینه اجرا ایدیله‌جك تضییق وسائر سوء تأثیرات زوالی چوجغك بیننی ، سیکیرلرینی دها جدال حیاته کیرمزدن اوّل معلول وبربادایدرلر .

فقط چوجق آناسی رحمندن عالم خارجی‌یه چیقنجه دها فنا حاللره ، دها مدهش عصبیتلره معروض اولور . چوجغك دوغارکن مشیمهٔ مادردن برابر آلوب کتیردیکی استعدادات مرضیه شویله دورسون ، بومینی مینی نوزاد درونده هنوز قدمنهاده اولدیغی بو عالم حیاتده کندیسنی عصبی حاللره دوچار ایده‌جك برچوق اسبابك تحت تأثیرنده بولنور ، بو اسبابك برقسمی دوغریدن دوغری‌یه چوجغك جملهٔ عصبیه‌سنه اجرای تأثیر ایدر ، برقسمی‌ده سائر اعضا واسطه‌سیله بین و سیکیرلره تأثیر ایلر .

بالواسطه چوجغك جملهٔ عصبیه‌سنه تأثیرایدن اسباب میاننده اك زیاده شایان اهمیت اولانلر سوت ویرمك وامزیرمك مسئله‌لریدر . چوجق رحم مادرده آننه‌سنك قانیله بسلندیکی واوقانده‌کی برچوق فنا ومضر ماده‌لردن متأثر اولدیغی کبی دوغدقدن صوکره‌ده آننه‌سنك سوتنی تلویث ایده‌بیله‌جك برچوق خسته‌لق تخملرینی یوتار . هله آفیون ، کئول ، عمومیتله تخمر ایتمش ایچکیلر کبی مواد چوجغك بیننی ، بتون سیکیرلرینی کمال شدتله صارصه‌رق قانی بینه سوق ایدر ، حتی بعضاً اختلاج وچارپینمه بحرانلری‌ده یاپه‌بیلیر . بوندن باشقه ، والده‌نك قورقه‌سی ، حدتی ،

کدری ، هردرلو انفعالات نفسانیه‌سی ممه أمن چوجغك جملهٔ عصبیه‌سنده اك وخیم آفاتی حاصل ایده‌بیلیر . ادبیات طبیه‌ده بوکا دائر برچوق مثاللر وار ، صاغلام آنا وبابادن صاغلام دوغان وکوزل کوزل ممه‌أمن برچوجغك ، والده‌سنك قورقه‌سی ، حدت ایتمه‌سی کبی برسببله حواله نوبتلرینه طوتولدیغی دفعاتله کورولمشدر .

دوغریدن دوغری‌یه نوزاده اجرای تأثیر ایدن سببلر ، چوجقده بردن بره وناکهانی اوله‌رق حاصل اولان تحولات روحیه‌در . آنسزین یاقالامق ، قورقومق ، شدتلی برکورولتی ، پك پارلاق برضیا بعض چوجقلرده حواله نوبتلری حاصل ایدر . برده هرهانکی طرزده اولورسه اولسون جملهٔ عصبیه‌ده برجرحه‌ویاآفت حاصل ایدن‌شیلر ، بل‌ویاقفااوزرینه دوشمك ، باش آچیق کونشده دورمق ، رطوبته ، شدتلی حرارتلره معروض بولنمق وسائره چوجقده عصبی حاللر ، اختلاجلر ظهورینه سبب اولور .

چوجقلرده‌کی عادی خسته‌لقلرده بیله سیکیرلر ، بین ونخاع پك متأثر اولور . مثلا حمالی خسته‌لقلرك برچوغی چوجقلرك جملهٔ عصبیه‌سنده برندبه ، برنشانه ، برآفت براقه‌بیلیرلر . چوجقلغك بعض حاللری وارکه غایت وخیم عصبی حاللرظهورینه سبب اولور : مثلا قاقانك باغیرساقلرده حبس اولوب قالماسی برحواله حاصل‌ایده‌بیلیر ؛ برچوجغك دیش چیقارمسی معده وباغیرساقلرنده صولوجان بولنمسی کبی سببلر دخی حواله اختلاجلری تکوین ایدرلر .

کورولیورکه انسان‌یاوروسنی ایلریده ، بویودیکی زمان انسانی ئیسته‌ریلی ، مراقلی ، سیکیرلی ایده‌جك ، جملهٔ عصبیه‌سنی زده‌له‌یه‌جك

حاللر حیاتك ایلك کونلرنده‌دهاچوقدر . بناءً علیه ، والده‌لره ، بابالره آره‌صیره چوجقلرینی ، اونلره نصیحت ویره‌بیله‌جك ، دقت واهتماماتیله چوجقلرینی دها ایلك ایام حیاتنده تحت تهدیدینه آلان خطایای جهل ونادانینك اوکنی آله‌بیله‌جك برطبیبه کوسترمکه چالیشملرینی توصیه ایدرز . ید تداویسنه تودیع اولنان برچوجغه باقان طبیب ، اك نازك نباتاتی تقیدات واهتماماتیله بویوتوب یتشدیرن برباغچوانه بکزر ، طبیب چوجغی هرآن حیاتنده آدیم آدیم تعقیب ایتملی ولدی‌الایجاب اونی تقیدات ومداواتندن بهره یاب ایده‌بیلملیدر .

نه قدر تازه ، فدان نباتاتلر وارکه وقتیله برد ستکه ، اوزرینه استناد ایدیله‌جك برشیئه دایادیلمدقلری ایچون قیریلغه ، محووتباه اولمغه محکوم اولمشلردر ! بونك کبی ، نه‌قدر نوشین وقیمتدار حیاتلر واردرکه هیچ برتدبیر وتقیداثری کورمدکلرندن یاخود پك کیچ نائل اهتمام وانتظام اوله بیلدکلرندن دولایی پریشان وتلف ، زائل وهدر اولمشلردر . [*]

ایتالیا خسته‌خانه‌سی امراض عصبیه طبیبی
لوئیجی مونجه‌ری

[*] بوشایان استفاده مقاله اساساً فرانسزجه‌یه یازلمش ایدی . تعمیم نفعی ایچون طرفمزدن تورکجه‌یه ترجمه ایدیله‌رك مع‌الافتخار درج ایدلمشدر .

شویکی روماتیزمه علاجنه دائر[*]

دها درت بش کون اول مطبوعات یومیه‌مزك همان هپسنده بر جای قبول بولان معهود روماتیزمه تداوئ عجائب نثارینه دقت ایتمه‌ین واوسطرلری کمال تقدیر وتعجب ایله اوقومیان وارمیدر ؟ اوت ، همان هرکس بو غریب طرز تداوی‌یی بتون تفصیلاتیله نقشکیر حافظه ایتمشدر . بیلمم نه‌دن ، برچوغمزده فن خارجنده بعض «صاغلقلر» ه ، غیر معقول بعض کوك ، یاغ ، یاق ، معجون وسائره کبی مناسبتسز شیلره انهاك پك زیاده‌در ؛ همان هپمز خسته اولانلره علاج توصیه ایدر دوروزز . برچوقلری آلدقلری علاجه ، کوردکلری اهتماماته قارشی یالکز متردد دکل ، چوق دفعه معترضدر ؛ حال بوکه فن دائره‌سنده برچوق معاینات وتفحصاتدن ، دورا دور محاکمات وتحلیلاتدن صوکره یازیلان برعلاجی ، بردوای مخصوص مؤثری بیك درلو شبهه‌لرله واکثریا « ناچار » اوله‌رق آلوب قبول ایدنلر برچبوق یاخود برکوك ، برحلقه ، برمعجون ، بربیلمم نه‌یی کورنجه درت اللریله صاریلوب حرز جان ایلیور وآرتق هردرلو شفالری ، امیدلری اوندن بکله‌یورلر وبوکبی شیلرك تأثیرات مبهمه ومشکوکه‌لری ایله کورولن جزئی برسکونتی ، مرضك ذاتاً سیر طبیعیسنی بیتیروب خفیفله مکه ، ایی اولمغه یوزطوتمسنی فنك اومحقق ، اوقطعی ، اومنطقی دوالرینه وبیکارجه سنه‌لك مساعی بهاسنه قزانیلان « اصول مداوات » ه قارشی غریب برنفرت فن کریزانه ایله سرد وبیان ایدوب دوریووررلر .

مطبوعاتك کندیسنجه غریب کوردیکی شیلری یازمغه اولان تمایل طبیعیسی‌ده بوکبی کوك وچبوقلرك آره‌صره او صحائفه قدر فرجه‌یاب نفوذ اولملرینه سببیت ویریور ...

ایشته اخیراً اسکوبدن جاذبه‌دار وحکایه آمیز براسلوب روان ایله یازیلان « روماتیزمه‌نك بیانی آصمه چبوغی ایله تداویسی » ده بوقبیل حادثه‌لردندر .

شمدی‌یه‌قدر ایلری سورولن عندی وشخصی تداویلرك هپسی‌ده

[*] خسته‌لغم اثناسنده بالاقتضا یازه‌رق (اقدام) غزته‌سنه درج ایتدیرمشدم .

برر برر وصره‌لریله اعلان افلاس ایدرك یالکز اوزرلرنده اجرای تجربه اولنان برقاچ زواللیده دوا نا پذیر ایزلر ، اثرلر ، قرحه‌لر براقدقدن صوکره ورای پردهٔ نسیانه چکلدیلر ایسه‌ده بوصوك طرز تداوی برخیلی سنه‌دن بری زیر اضطراباتنده قیوراندیغم وبو مناسبتله حیات مسلکیه‌مك ایلك سنه‌لرندن بری ماهیت ومداواتی حقنده اجرای تدقیقات وتحریات ایلدیکم بر خسته‌لغه تعلق ایتدیکی وبوکونلرده ینه او خسته‌لغك تأثیر آلامیله اسیر فراش اولدیغم حالده زیارتمه کلنلردن برجوقلرینك اوطرز تداویدن بحث ایللری وبعضلرینك‌ده اقدامك او کونکی نسخه‌سنی برابر کتیره‌رك « هاله برکره‌ده بوطرز تداوی‌یی » کندی نفسمه تطبیق ایتمکلکم ایچون ابرامات و مناقشاتده وبر قاچنك‌ده بوبابده اولواورته مباحثاته کیریشه‌رك طبیبه علاج توصیه‌سی کبی قدر ناشناسلقلرده بولنملری یاتاغمده برقاچ کره‌لر « اووف ، ینه‌می صاغلق ، ینه‌می بوعلاج ؟ ! » دیه سویلنمکلکمه وبو چبوق اوفله‌مسی حقنده بعض ایضاحات ویره‌رك ایشی دائرهٔ طبیعیه‌سنه ارجاع ایتمکلکمه ویاتاغك برکنارینه یاصلانه‌رق تحملکداز برحاله واران آلام واوجاع آره‌سنده شوسطرلری استکتاب ایتدیرمکلکمه سبب‌اولدی .

***

اسکوبده بوصحنهٔ تداوینك تماشاکرلری صره‌سنده بولنان مخابرك ایشی همان « N » و « رادیوم » شعاعاتنه عطفه تصدیسی یك طبیعی ومودیه موافق براستعجالدر ؛ چونکه بوکون هرکس رادیومدن ، «N و X» شعاعاتندن ، اونلرك تأثیرات شفابخشالرندن بحث ایدوب دورویور وبوبابده برچوق امیدلرده ، انتظارلرده بولنیورلر . لکن هرشیدن اول شونی ایچه بیلملیدرکه روماتیزمه شخصه ، بنیه‌یه ، موقعه کوره دکیشه‌بیلیر برمرضدر؛ برنده برعرق‌النسا، برباشقه‌سنده انصباب صدر ، تك برالتهاب مفصل ، عموم مفصللرك شیشوب التهابلانماری ، حتی برعلت قلبیه ، بربوبرك خسته‌لغی شکلنده درلو درلو الملرله ، کوناکون صانجیلرله تظاهر ایدر ؛ بعضاً وجودك برنقطه‌سنده یرلشوب قالیر ، بعضاًده بتون بدنه یاییلیویرر ، بعضاً حاد، بعضاًده مزمن اولور. بوتظاهراتك هربرینه آیری آیری مداوات تطبیق ایدلدیکی کبی اصل مرضك‌ده بردوای مخصوصی ، خصوصی برعلاجی واردر . بزده ایسه خلق برچوق خسته‌لقلرده اولدیغی کبی روماتیزمه دده ماهیت

مکتب طبیهٔ شاهانه‌ده کیمیای عضوی معلمی و باب سرعسکری اجزای طبیه مدخری فریق سعادتلو دللاسودا فائق پاشا حضرتلری

S. E. Le Prof. Faïk Pacha Della-Suda G. de d.

کیمیاگر حضرت شهریاری سعادتلو زانی افندی حضرتلری

S. E. Le Dr. Zani Bey, Chimiste de S. M. I. Le Sultan

مرضدن زیاده تظاهرات مرضیه‌یی ، فنك « اعراض » نامنی ویردیکی عارضات بارزه‌یی تسکین وتداویه منهمکدر . مثلا برمتورم الکزیاده اوکسوروکنك ، آتشنك کسیلمسنی ، برذاة الرئه‌لی کوکسنده‌کی صانجینك برطرف اولمسنی ، بررومانیزمه‌لی آغریلرینك کیدرلمسنی ، برسرطانلی آجیلرینك دینديرلمسنی ایستر . اما ، بونك ایچون تطبیق ایدیله‌جك « مداوات عرضیه » اصل خسته‌لنی کیده‌ره‌مزمش ، بواونك امورنده بیله دکل ؛ چونکه اونك فکر وحسی هپ کوروب دویدیغنه باغلیدر . بویله برمداواتی چوق دفعه اطباده تطبیق ایدییور ؛ چونکه شفا ناپذیر اولمش بردرد الیمك آلام جانکدازینی اولسون آزالتمق وزواللی خسته‌یی او اضطراب طاقتفرسادن قورتارمق‌ده آز بریارارلق دکلدر . برحکیم شهیرك دیدیکی کبی : « طب بعضاً شفایاب ، چوق دفعه تسکین ودائما تسلی ایدر . » فقط بوتسکین واشفای موقتك بعضاً ضرری‌ده کوروليور دکل ؛ مثلا بر فرنکیلی یوزنده ، کوزنده ، وجودینك نازکجه برنقطه‌سنده چیقان برچیبانی کورونجه همان تلاشه دوشه‌رك حکیمه قوشوپور وبر ایکی هفته علاج آلوب‌ده اوچیبانی غائب ایدنجه تداوی‌یه دوامدن صرف نظر ایدییور ؛ خسته‌لق ایسه اوآره‌لق سیر مخصوصنده

کمرك تحلیلخانه‌سنه مأمور طبیب وکیمیاگر میرآلای عزتلو شکری بك افندی

Mr. Le Dr. Chukri Bey, Colonel. Chimiste

مکتب طبیهٔ شاهانه کیمیای معدنی معلمی قائممقام عزتلو واسیل نعوم بك

Mr. Le Frof. Basil Naoum Bey, Lieutenant-Colonel

دوام ایده‌جکندن چوق کره ایش اولکندن دها قورقنج ، دها مزعج ، دها مؤلم برعارضه‌یه منجر اولیور . هله ورمده ، قلب ، دامار وبوبرك خسته‌لقلرنده‌بویله موقت برسکونتی متعاقب هرشیئی اولدیغی کبی براقان برچوق تدبیرسزلرك برآزصوکره‌سیر ترقیٔ مرض ایله محووتباه اولدقلرینی دفعه‌لرجه متأثرانه کوروب ایشتدك .

ایشته روماتیزمه‌نك یاش ویبانی آصمه چبوغی ایله تداویسی‌ده بویله برتسکین موقت ومغفلدر . بوراده‌کی تأثیر چبوقدن زیاده حرارتنده‌در . مؤثرات طبیعیه‌دن حرارتك پك چابوق وقولای قولای تخفیف التهاب وتسکین آلام ایلدیکی پك اسکی زمانلردن بری معلوم برکیفیتدر . ایشته داغلامق ، خفیف یاقمق ، تعبیر فنیسنجه « کی » ، طبابت بیطریه وبشریه‌ده قوللانیله‌کلن وبرچوق وسائط ایله اجرا ایدیله بیلن مداوات معروفه‌دندر ... طبابت بشریه‌ده « کی » وانصراف آتشدن زیاده کیمیوی اجسام (ایپود ، خردال ، غاییاقول ، اسپرتو وسائره کبی) طلاسیله ، بعضاً ده ایصیدلمش ویاقاینار صویه باتیرلمش بزلرك آغریبان یرلره الصاق وتطبیقیله استعمال اولنه کلمکده‌در . روماتیزمه‌نك تأثیراتیله پك زیاده آغریبان ، شیشن یرلره صیجاق بزلر قونولور یاخود « کی » پاپیلیر وپك صیجاق برشی تطبیق اولنورسه طبیعی برزمان موقت ایچون اوراده‌کی الم سکونت پذیر اولور یاخود باشقه برنقطهٔ بدنه انتقال ایلر .

بوطرز ایله تسکین الملك فیزیولو ژیسی اولدقجه قاریشیق اولوب هرحالده موضعی واویره خصوص برتأثیردر . آغریلی اولان محلاره تنتوردییود سورمکلکمزه ، التهابلانان یری ، مفصلی « کی » ایتمکلکمزه یاخود اورایه بریاقی یاپیشدیرمقلغمزه سبب هپ بودر .

اسکوبدن برتفصیل یازیلان طرز مداوات دخی ، برآزدن ایضاح ایده‌جکم وجهله ، « کی » لك برنوعی اولمقله برابر یکی برشی‌ده دکلدر . بونی روم ایلیده ، حتی استانبولده « هردرده دوا وهرخسته‌یه شفا » اولمق اوزره تطبیق ایدن برچوق قهوه جیلر ، اوفوروکجیلر واردر . حتی بوندن تقریباً درت بش آی اول استانبولده محترم برعائله‌ده بویله برباش بیانی آصمه چبوغی ایله تداوی اثناسنده بولنمش وعائله‌جه همان قناعت کتیرلمش اولان معرفتی میدانه چیقارمش ایدم :

کندیسنه احترامات مخصوصه‌م اولان برذات روماتیزمه‌دن دها دوغریسی اوموزده قرارلاشان آلام رثیویه‌دن مضطرب ایدی ؛ الم ووجع برشکل مزمن آلمش ومداوات لازمه‌نك تطبیقیله کسب خفت ایتمکده بولنمش ایدیسه‌ده ینه کوچوك واهمیتسز برسبب ایله نکس ایلمکده ایدی . رفقای کرامی « آرتق حکیم علاجلرینی براقوب برآزده قوجه قاری علاجی یاپمسنی » و بوبابده سلیمانیه‌ده صره قهوه‌لرده بیلمم نه اغانك روماتیزمه‌یی پك ایی اوقودیغنی وحتی ایجابنده یاقه‌رق تداوی ایلدیکنی حکایه ایدرك آکا مراجعت ایلمسنی توصیه ایدرلر . کیت کیده بو « کی » مسئله‌سی براهمیت آلدیغندن اوفوروکجی اغایه مراجعت اولنور . برکون اوذات ایله تشرفزده « دوقتور ، .... اغا روماتیزمه‌یی اوقودی ، صوکره‌ده بوراسنی یاقدی ، یاقمقدن استفاده ایتدم . » دییه نه‌یولده « عملیات » یاپیلدیغنی اوزون اوزادیه حکایه ایتدی ؛ برکون‌ده ناصلسه چبوقجی‌یی دولتخانه‌لرنده بولدم ودیزلرمدن مضطرب اولدیغمدن اوقوتدیرلمقلغمه مساعده بیورلمسنی وفقط طبیب اولدیغمك بیان ایدله‌مسنی رجا ایتدم . چبوقجینك اوکنده‌کی صندالیه‌یه اوتوردق : آدمجغزاولا قوشاق آره‌لغندن اوزرنجه برکیراز دکنك چیقاره‌رق آغرییان یره عمودی باصوب اوقودی وآغرینك کچوب کچمدیکنی صوردی . نفی ایله جواب آلنجه ماصه اوزرنده طوران اودونمسی دیکر بردکنکك اوجنی عمودی قویوب برشیلر اوقودقدن صوکره اوته‌کی اوجندن شدتله اوفله‌دی ودرحال اوراسنده اولدقجه شدتلی بریانمه طویدم .

بویانمه بنده‌ده برحرکت انعکاسیه اویاندیردیغندن همان صول المله چبوقجی‌نك النده‌کی چبوغی یاقالادم واوجنی اوته‌کی المه تطبیق ایدرك

شدتله اوفله‌دم ، یاندیغنی طویدم ، صوکره اوراده بولنانلرك ، خصوصیله دوقتور آتی‌پا افندینك‌ده اللرینی یاقدم . چبوقجی‌یه « بوچبوغی نره‌یه قویدك؟ » سؤالنی ایراد ایتدیکمده شوجوابی آلدم :

— آ... به !! اورته‌سندن کوللی آتشه کومدم ، اونی .. آ... به !! طلسم اشته اونك تا اوراسنده‌در ... چوبوق یاپانی آصمه‌نك تازه کوکیدر . اشته خاصه‌م اونك تا اوراجغنده‌در ! »

اوت ، اویاش چبوقده الیاف خشبیه عمودی اولوب مرکزه دوغری اولان طبقاتی اوقدر متکاثف دکلدی . الیاف آره‌لقلرنده‌کی مادهٔ نسغیه آتشك تأثیریله تبخر ایلمش اولدیغندن بوبخارات متضیقه اوفله‌مه‌نك تأثیریله اثوابدن کچمکده وجلدی عادتا یاقمقده ایدی ؛ بویولده یاقمق ایسه بخار ایله یاقمق دیمکدر .

بونك حقنده ویره‌جکم ایضاحات شودر : چبوغك اورته سنده‌کی « اوز » طبقه‌سی همان یومشاق اولوب بوراسی وبونی محیط اولان طبقات خشبیه عادتا نسغ ایله مشبوع وطیقانمش برحالده‌در ، دوران نسنی بورالرده اجرا اولنور وحتی چبوق اورادن کسیلنجه چوق دفعه کسیلن یردن صودا ملامغه باشلار . ایمدی یاش چبوق اوجنك آتشده ، هله کول آلتنده یعنی قاپالی وانتشار بخاراته غیر مساعد بریرده ایصیدلمسیله یاش نسجك صولری بردن بره بخار حالنه کلییور واوبخار متضیق برحالده یوزدرجه‌لك برحرارتك فوقنه چیقیور ، صوکره چیقاریلوب‌ده برطرفندن بردن بره وشدتله ، فقط هوایی یوقاریدن آشاغی‌یه کچیره‌جك قدرشدتله اوفله‌نجه اوراده بریکمش وپك زیاده ایصینمش اولان بخار بردن بره طیشاری‌یه چیقارق اوجك اوزرینه تطبیق ایدلدیکی سطحی داغلایور ، ایشته ایشك بتون سرائری بوندن عبارتدر . تجربه‌یی موفقیتپذیر ایدن اك مهم نقاطده چبوغك یاش اولمسی ، کول آلتنده ایصیدلمسی ، مطلقا آصمه چبوغی یعنی اوزلی واوزی صولی برچبوق اولمسی کبی نقطه‌لره دقت ایتمك صوکره‌ده اسکوب مخابراتیبنك تعریف تامی اوزره چبوغك کولدن چیقاریلان اوجنی مندیل ایله سیلمك ، ایصینان اوجی ایصلاته‌رق اورایه یاپیشوب قالان و ایچریده‌کی بخار مسخن متضیقك چیقمسنه مانع اوله‌بیلن کول چامورینی قالدیرمق واوفله‌نیرکن پك شدتلی ووارقوتله اوفله‌مك کبی دقائق صنعتکارانه‌یی اونوتمامقدر برده غایت طاروصیجاق برمحلدن کچن هوانك‌ده ایصینه‌رق اوغرادیغی یرلری شدتلیجه « کی » ایده بیله‌جکی وارستهٔ بیاندر .

بونکله برابر بوتداوی‌یه وضع نفس ایدن روماتیزمه لیلرك بردن بره قالقوب کزملرنده‌ده بیوك برحزیت آراماملیدر . چونکه روماتیزمه

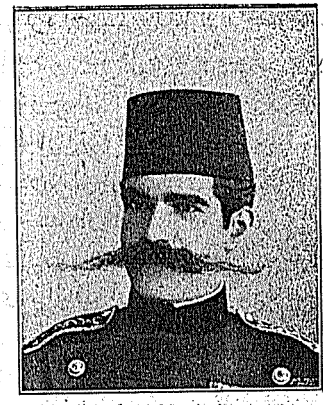

کمرك تحلیلخانه سنه مأمور طبیب وکیمیاکر
قول آغاسی رفعتلو احمد حسین افندی
Mr. Le Dr. Ahmed Husseïn Bey,
Chimiste

کیمیاکر موسیو آپه‌ری
Mr. P. Apéry,
Chimiste

آلامیله یاتاغه یاتان برخسته‌یی قیملدامیان ، کزدیرمه‌ین روماتیزمه‌نك کندیسی دکل ، آلامی‌در ، او آلام برمدت موقته ایچون سکونت بولنجه برآز قیملدانوب کزمك ایشدن‌بیله دکلدر . فقط بر ایکی کون صوکره‌عین نوبات آلامك مریضی پابند فراش ایتمیه‌جکنی کیم تأمین ایده‌بیلیر ؟

اوحالده شومشاهدات وایضاحاتدن آکلاشیلیورکه بویوله‌برمداواته جرأت ایدنلر هرحالده « طبیعتك هنوز خیال میال سچه بیلدیکمز ایکی قوتنی ـ رادیوم و N شعاعاتی ـ حسن استعمال » ایتمیورلر ؛ بلکه بزم اوبقراطدن قاله اسکی داغلامه‌یی نظری آلداده‌جق سحر آمیز برحاله افراغ ایدییورلر. بناءً علیه ، بویله چبوق فلان تطبیقیله « عالم انسانیت اوزرنده بیوك برراحتسزلغی موجب اولان بوروماتیزمه بلیه‌سنك دائرهٔ مضرتنی تحدیده خدمت » ایدیله‌مز وایدیله‌میه جکدرده .

***

برده شوراسی شایان‌دقتدرکه چبوق تداویسی ایچون اویله « فائده‌سی اولمسه‌ده ضرری‌ده اولماز آ . » دینیله‌مز ؛ چونکه بومداوات شدیده اویله بیلمزلر النده قالیرسه واسطهٔ جرمنفعت اولق شویله دورسون ، باعث ازدیاد آلام اولور وچوق دفعه « قاش یاپه‌یم دینیلیرکن کوز چیقارنلیر. » بویوله‌ده پك قیزغین برنجارك سوقیله اکثریا آلامك محل قراری اولان اویناق یرلر خاشلانیر ، یاره‌بره ایچنده‌قالیر واوزرلرنده

کیمیاکر موسیو اورینه‌ئو
Mr. Urineo
Chimiste

کمرك تحلیلخانه‌سنه مأمور طبیب وکیمیاکر
قول آغاسی رفعتلو جواد مظهر بك
Mr. Le Dr. Djévad Mazhar Bey,
Chimiste

عملیات اجرا ایدیلنلرك‌ده تعریف ایلدکلری اوزره برقاچ کون صوکره اوداغلانان یرلرده برر سیویلجه پیدا اولوب ده‌شیلیر ، ایچندن صاری صولر وبرآزده قان چیقار . برچوق میقروبلرك نفوذ وحاولنه آماده ومهیا براقیلان بویاره‌لر مفصلك‌ده پیدای عفونت ایتمسنه وبویله برآفتك ، چبوقجی کیبلرك اللرنده قالمسیله ، باجاق کسیلمسی کبی فجیع ومهلك حادثه‌لره قدر منجر اولمسنه سببیت ویره‌بیلیرلرکه بوودها بوکبی برچوق ملاحظات واجرای طبابتده‌کی خلاف نظام سوء استعمالات سائقه‌سیله شومسئله حفظ الصحهٔ عمومیه مجلس عالیسنك نظردقت وحصافتنی جلبه شایاندر ، ظن ایدرز .

بزه بونی فوق‌الطبیعی برمداوات کبی کوسترمك ایسته‌ینلر امین اولـونلرکه فن تداویده بویله صوچیقاره‌جق ، قیزارده‌جق ، داغلایه‌جق ، یاقه‌جق مواد ووسائط پك مبذولدر ؛ پهلوان یاقیسی ، خردال ، تنتور دیود ، کافور صبغی ، صفصافیت مه‌تیل ، موضعی بخار بانیولری ، الکتریك ساکن تطبیقی وسائره وسائره ... اوقدرکه صایمقله بیتمز !

***

خسته‌لغم آره‌سنده بوقدر اوزون بسط مطالعاته لزوم کوروشم هیچ برشخصی ، هیچ برکیمسه‌یی ، هیچ برامل شخصی‌یی نقطهٔ نظر وهدف آرزو اتخاذ ایده‌رك دکلدر ، مقصدم طبابته قارشی بجا ، ناجا

کوستریلن اعتمادسزلغك ، دها دوغریسی‌الك عادی شیلرده‌بیله صافدللكك نتایج الیمه‌سنی تعیین و تبیین‌در ... چونكه بونلرهپ « برغریبه » ، « برعجیبهٔ خلقت » كبی مراق آمیز سرلوحه‌لر آلتنده برقادینك كچی یاوروسی دوغوردیغنه ، یاخود درت‌باشلی برچوجق دوغمش اولدیغنه ، برقویوندن كوپك یاوروسی وجوده كلدیكنه دائر یازیلان فقرات مصنوعه‌یی اینانه‌رق وعندی تفسیر وتأویللره قالقیشه‌رق اوقومقدن وهراوقونانی دوغری بیلمكدن ایاری كلیور ؛ حال بوكه بوكبی « استحاله » لر فناً قابل اولمدقلری كبی ظاهراً بویله كوروندن شیلرده هپ یاورونك رحم مادرده نشوونما بولورکن هرهانكی برتأثیر ایله متأثر اوله‌رق توقف ویاتشدد نمایه اوغرامسندن طولایی علمده یالكز « غلط طبیعی » یاخود « عجیب » دینیلن برطاقم اشكال آلمسندن واصلنك ناصل اولدیغی بیلنمدیكندن یالكز شكلاً تغیر ایتمش اولان بعض عضولرك بوینوز ، پنجه ، آیاق ، فلان كبی اخذوتلقی ایدلمسندن تولد ایتمكده وبوحاللرك سوءتفسیرلری حقیقةً سوءتأثیر حاصل ایلمكده‌در. لكن بوكبی نقاطك ایضاح تامی ویا ایضاحنك اهلنه حواله‌سی یالكز اطباوارباب فنك دكل ، مطبوعات موجودهٔ مملكتك‌ده جملهٔ مأثر حقیقتشناسیلرندن اولسه كركدر .

مولد الحموضه‌لی صو

هرشیئك افراطی فنادر ؛ مثلا مولد الحموضه ادامهٔ حیاته الك زیاده خدمت ایدن ، بدنمزك بتون تظاهرات وفعالیات حیاتیه‌سنی حاصل واغتدایی تأمین ایله‌ین برجسم اولدیغی حالده بونك بویارارلغی معین برمقداردە ، معین برتضییق تحتنده بولنمسیله مشروطدر . حتی حیاتیٔ شهیر (پول بدر) تضییق نسیمیسی یوزده (٢١) دن زیاده اولان مولد الحموضه‌لی بر مخلوطك حیات حیوانیه‌یه سوء تأثیر ایده‌جكنی ، هله پك صاف ومتضیق مولد الحموضه تنفسنك بدنی عادتا تسمیم ایله‌یه‌جكنی اثبات ایتدی. اشته مولد الحموضه‌لی صوده بوقبیلدندر ، بونك تركیبنده مولد الحموضه صوده‌كی نسبتندن برمثلی دها فضله اولدیغی ایچون عادتا برسم كبی تأثیر ایدییور وحتی فه‌نول ، آق‌سلمن وسائره كبی مضاد تعفن اوله‌رقده قوللانیلیور .

مولد الحموضه‌لی صو بویله‌جه میقروبلری اولدورمك خاصه‌سنه مالك اولدقدن ماعدا فنا قوقولری‌ده ازاله ایتمكده اولدیغندن عملیات جراحیه اجراسی زمانی كچمش مستكره ، خسته واطرافنی بیزار ایده‌جك درجه‌ده ایكرنج ومنفورسرطان یاره‌لرینك روایح كریهه‌سنی غائب ایلدیكندن جراحلقده پك زیاده قوللانیلمقده‌در . بوندن باشقه ، قولاق آقینتیلرینی ایی ایتمك ودوردورمق ایچونده قوللانیلیور .

مولد الحموضه‌لی صویك قوقوسی اولمدیغی كبی قوللانیلمسی‌ده قولایدر ، كندیسی پك سمدار برجسم دكلدر . بعضیلری بومایع قیمتدارك قانی‌ده كسوب دوردوریغنی سویله‌یورلر .

گمرك تحلیلخانه‌سنه مأمور طبیب وکیمیاگر قول آغاسی رفعتلو مصطفی افندی

M. Le Dr. Moustafa Bey, chimiste. Adjoiut-Major

گمرك تحلیلخانه‌سنه مأمور طبیب وکیمیاگر قول آغاسی رفعتلو محمد ضیا بك

M. Le Dr. M. Zia Bey, Chimiste. Adjoiut-Major

« قاره حما » نك مصل ایله تداویسی

اوت ، حفظ صحت بلاد هرکون باشقه برترقی ، مملکتی مستفید ایده‌جك برچوق آثار نافعه کوستریبور : یکیدن تمیز وصاف صولر کتیریلیور ، اسکی صولر تمیزله نیور ، سوزولیور ، میقروبلردن ، بیسلکلردن آزاده ایدلدکدن صوکره بورولرله مسکنلرمزه قدر سوق اولنیور ، بزم ایچون موصلقلری آچوب ایچمك ، قوللانمق کبی اوفاق برزحمتدن باشقه یاپه‌جق برشی قالمایور ؛ بناءً علیه صولرك تلوثی ، فنالغی ، بولاشیقلغی سائقه‌سیله اوته‌یه بری‌یه انتشار ایدن خسته‌لقلردن برچوغی ، بوآزاده قاره‌حمادخی شدت استیلاسنی آزالتمغه باشلایور .

مع مافیه بوقدرتقیدات صحیه ، رغماً ، ینه قاره‌حمادن قورتولق ممکن اولامایور ، صولرمنبعنده ، مجاریده تلویث ایدیلسه‌لربیله ، اولرده آلینیرکن ینه تلویث ایدیله‌جکی کبی ابدستخانه‌لرك ، مرضك براکین انتشاری صاییلان اوماوث یرلرك ترشحاتی ، دکزدن طوتولان برچوق حیوانات صیدیه‌نك اکلی ، دهامعین ، غیرمعین برچوق اسباب بیوك شهرلرك بواسکی خسته‌لغنه ، « قاره‌حما » یه اسکیسی قدر فنالق یاپدیرمقده بردوامدر . بزده

هرآی باشنده نشر ایدیلن دوائر بلدیه وفیات جدولنه باقیله‌جق اولورسه‌ینه هرمحله‌ده برقاچ شبهه‌لی تیفو وفیاتنك مصادف نظردقت اوله‌جغی شبهه‌سزدر ، هله سنوی برمجموعده وفیاتك ایچه طوپلی بریکون تشکیل ایده‌جکی شبهه‌سزدر .

کچن سنه ابتداسنده پارس مدرسهٔ طبیه‌سنده‌کی فن امراض عمومیه وتجربیه تدریساتنه باشلارکن ، معلم شهیر (شانتمه‌س)[*] بوعلتك ، ترقیات صحیهٔ عمومیه‌یه رغماً ، ینه برچوق وفیاته‌سبب اولدیغنی صایوب دوکییور و ١٨٨٦ سنهٔ میلادیه سندن ١٨٩٨ سنهٔ میلادیه سنه قدر کچن اون ایکی سنه‌لك برمدت ظرفنده فرانسه‌نك عدد اهالیسی بش بیکدن زیاده اولان قصبات وشهرلرنده ـ یعنی ١٢,٨٩٨,٢٥٥ قدر نفوسده ـ ٥٥٦٢٢ کیشی‌نك قاره‌حمادن وفات ایتدیکنی فرانسه داخلیه نظارتنك احصائیات رسمیه‌سنه استناداً درمیان ایدییور و بوفنا خسته‌لغك تکمیل فرانسه‌ده اون ایکی سنه‌ظرفنده (١٦٠,٠٠٠) کیشی‌نك وفاتنه سببیت ویردیکنی اثبات ایدییوردی .

مکتب طبیهٔ ملکیهٔ شاهانه کیمیای عضوی ملعمی قول آغاسی رفعتلو هادی فائق بك

M. Le Dr. Hadi Faïk Bey, Chimiste. Adjoint-Major.

شورقلرك کوستردیکی مقدار عظیمه باقیلیرسه ، قاره حمایه قارشی برچوق وسائط دوائیه ، صووق بانیولر وکونا کون ادویه وتدبیرلر استعمال ایلدیکی حالده ینه علتك مهلك وفنا برخسته‌لق اولمقدن کیری قالمادیغی کوریلیر .

اشته مسئله‌نك شو اهمیتنه باقه‌رق . خصوصیله قوش پالازی خسته‌لغنده تطبیقندن برچوق فائده کورولن مصل ایله تداوی اصولنك ویردیکی نتایج موفقیته کوره‌نه‌رك ، برچوق ارباب سعی واقتدار قاره‌حما ایچون‌ده برمصل شافی بولمق املنه دوشمشلردی .

[*] معلم (شانتمس) بوسنه متوفی معلم (پروست) ك یرینه پارس مدرسهٔ طبیه‌سی حفظ صحت معلمی انتخاب ایدلمشدر .

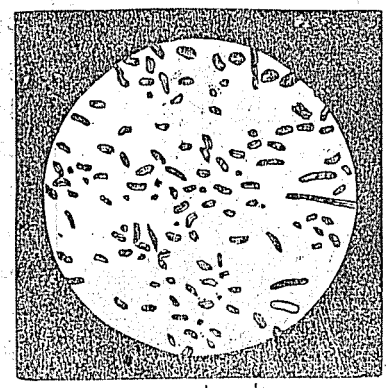

قاره حمامیقروبی

بوخصوصده معلم (شانتمه‌س) ك رفیق مساعیسی موسیو (ویدال) ایله برابر، باشلادینی تدقیقات وتحریات (١٨٩٢) سنه‌سنه، یعنی بوندن ١١ سنه اوله مصادفدر. بومساعیٔ جدیه برچوق زمان ثمره‌سز قالدی، ایلك دفعه استحصال ایدیلن مصللرواق اولوب اصل تخم مرضك سمومنی تعدیل ایده‌جك، تأثیرسز براقه‌جق درجه‌ده دكل ایدی. نهایت ١٨٩٧ سنه‌سنه دوغری بومعلم تحریرك مساعیسی ثمره‌دار ومكافات موفقیتدن وایه‌دار اولمغه باشلامشدی.

بویله برمصل شافی بی الده ایدرایتمز معلم (شانتمه‌س) مصلك خصائص شفائیه‌سنی خسته‌لر اوزرنده تجربه ایتمكه، علاجك قیمت دوائیه‌سنی تعیین ایلمكه قالقیشدی.

كچن سنه پارسده ظهور ایدن برقاره حما استیلاسی پارس خسته‌خانه‌لرینه برچوق قاره حما مصابینی سوق ایتمش وشوحال (شانتمه‌س) ایچون علاجك مقایسه وتدقیق ماهیت شفائیه‌سی خصوصنجه پك ذكرلی بر فرصت اولمشدر. كانون ثانی ابتداسندن تشرین اول اوننه قدر خسته‌خانه‌یه كلن (٣٧١) مصاب اسكی اصوللرله تداوی ایدیله‌رك بونلردن (١٧١)ی وفات ایلدیكی جهتله بواصول ایله تداویده وفیاتك یوزده (١٩) قدر اولدیغی آكلاشیلمش ومرضك تخریبات دهشت انكیزی شو وجهله‌ده تصدیق ایدلمشدر.

بوكبی احواله خسته‌لر (شانتمه‌س) اصولیله تداوی اولنسه نه اوله‌جق ایدی؟

بو مسئله وتشبث بدایةً پك چوق تشویشاتی موجب اولیوردی، برکت ویرسون كه چار چابق و موفقیتله حل ایدیله‌بیلدی.

ایلك شیرینغه‌لر خسته‌لقلری پك وخیم اولان قاره حمالیلر اوزرنده اجرا ایدلدی. بونلرده خسته‌لق اوقدر وخیم علائم كوستره‌رك باشلامشدی كه هركس مطلقا قورتولیه جقلرینه قانع ایدی. (شانتمه‌س) بونلره مصلنی برقاچ دفعه شیرینغه ایتدكدن صوكره حمانك كچدیكنی وخسته‌نك

حال طبیعیه عودت ایلدیكنی كورمك بختیارلغنه نائل اولدی.

معلم شانتمه‌س

خلاصه، بومصل ایله تداوی ایدیلن یوز خسته‌دن یالكز آلتی كیشی وفات ایتمش واونلرك وفاتی‌ده بروجه آتی سرد ایدیله جك شرائط داخلنده اولمشدی:

«بو یوز كشیدن خسته‌لغك اونجی كوننده اول تداویسنه باشلانیلانلرك هپسی‌ده شفایاب اولدی؛ یالكز آلتی كیشی تلف اولدی، بو آلتی وفیاتدن اوچی باغیرساغك ده‌لمه‌سیله حصوله كلن پریطون التهابندن وفات ایتدی، دردنجیسنه ایسه خسته‌لغك یكرمی برنجی كونی مصل شیرینغه ایدیلمكه باشلانیلمشدی؛ اوصباح خسته‌نك درجهٔ حرارت بدنیه‌سی ٤١,٤ عدد نبضی ١٤٠ ایدی، خسته ذاةالرئه‌دن وفات ایتدی. بشنجیسنه مصل، خسته‌لغنك (٢٥) نجی كونی شیرینغه ایدلمش، اوكون خسته‌نك حرارتی زیاده اولوب عدد نبض دخی (١٤٠)ی كچمش ایدی. وفات ایدن آلتنجی خسته ایسه اللی ایكی یاشنده وفوق العاده شیشمان برقادین اولوب شیشمانلغی حسبیله بانیو یاپیله‌مایوردی، عظم عجزی اوزرنده بیوك وواسع برغانغره‌ن خشكریشه‌سی واردی، خسته بوغانغره‌نك توسعندن دولایی ترك حیات ایتمشدی.»

***

ایشته بواصول تداویده نتایج موفقیت امیدلرك قات قات فوقنده ظهور ایتدی؛ ذاتاً بویكی علاجك صورت تدقیق تأثیری دخی یارارلغنی، دها پك چوق یارارلقلر كوستره‌جكنی ارائه ایدییوردی.

شیرینغه وقتیله وخسته‌لق دها یكی یكی باشلارکن یاپیلیرسه سیر مرضك بردن بره توقف ایتدیكی كورولیور؛ برقاچ كون ظرفنده

خسته‌نك درجهٔ حرارت بدنیه‌سی درجهٔ طبیعیه‌سنه اینیور ، نبض دخی دوشه‌رك عدد طبیعیسنی تجاوز ایده‌میور .

پك وخیم قاره‌حمالرده شیرینغه براز کیججه یاپیلیرسه تأثیری نه اوقدر چابق ، نه‌ده اوقدر فائده‌لی اولمایور ؛ مصلك شیرینغه ایدیلسیله خسته‌لق براز توقف ایتسه بیله صوکره نکس ایدییور یعنی مصل علتی بردن بره کسه‌میور . لکن بونکس اثناسنده ایدیله‌جك دیکر بر شیرینغه ایییدن ایی‌یه اجرای تأثیر ایدرك خسته‌یی رهایاب ایده‌بیلیور .

خلاصه ، بومصل اك زیاده بدنده وقانده بولنان کریوات بیضانك هجوم اکلیسنی (فاغوسیتوز) آرتدیره‌رق میقروبلرك کمال سرعتله تخریب ومحو ایدلسنه خدمت ایدییور ؛ بو اصول ایله تداوی ایدیلن خسته‌لرده حمای شبه تیفونك اودهشتلی اختلاطاتی کورولمه‌یور ؛ اختلاط یالکز خسته‌لغك طقوزنجی ، اونجی کوننده صوکره تداویسنه باشلانیله بیلنلرده کورولهٔ بیلیور .

مصلك طرز وصورت استعمالی ، اجرای عملیسی‌ده شو وجهله اولوب جداً بسیط وزحمتسزدر : اولجه تدابیر لازمهٔ نظافت وطهارت فنیه‌یه ایجه رعایت ایدیله‌رك خسته‌نك ساعدی ـ بیلك‌وقولك برقسمی ـ ییقاندقدن صوکره مصل اورالغه شیرینغه ایدیلیور، بوشیرینغه نه المناك، نه‌ده مخرش دکلدر ؛ نادراً شرینغه ایدیلن یرك دریسنده خفیف بر قیزارتی کورولیور ؛ کندیلرینه برچوق دفعه‌لر ۲۵ ، ۳۰ سانتیمتره مکعبی مصل شرینغه ایدیلن خسته‌لرده یکیدن بر صیجاقلق فلان کورولهٔ‌مشدر .

مصلدن شرینغه ایدیله‌جك مقدارك تعیینه کلنجه ، بونی معلم (شانتمه‌س) شو وجهله تعیین ایدییور : « خسته‌لغك مبدأنده یعنی ایلك سکز اون کونلرده کوجلی ، قوتلی ، باشقه خسته‌لقلردن سالم اولان کاهلرده صوووق صو بانیوسی وسائره‌یه دوام ایدیلك اوزره ساعدك دریسی آلتنه ۱۰ ، ۱۲ سانتیمتره مکعبی مصل شرینغه ایدیلیر. بومصلك حاصل ایده‌جکی حرکت تعامله‌یه چوق سورمز ، اکثریا بو مقدار یومی‌یه دوام ایلیکله حرارت دوشمکه باشلار ، یدی سکزکون صوکره بوسبتون حال طبیعیسنه عودت ایدر .

« یدی سکزکون ظرفنده حرارت بوسبتون حال طبیعیسنه رجوع ایده‌مزسه وحرارت بدنیه‌نك مقدار وسطیسی اولدیغی کبی قالیر ویا ترقی ایدرسه شرینغه ایدیلن مصلك تماماً افراغ ایدلدیکی آکلاشیله

جغندن میقروبلرك تکرار نشوونمالرینك اوکنی آلمق ایچون درجهٔ حرارتك ترفعیله متناسب برمقدار مصلك یکیدن شرینغه ایدلمسی اقتضا ایدر ؛ حرارت آز ایسه درت بش سانتیمتره مکعبی کافیدر ، حرارت شدتلی ایسه ۱۰ سانتیمتره مکعبی قدر شرینغه ایدیله‌بیلیر . هربکی شرینغه بر قاچ ساعت ظرفنده یکی برتعامل یعنی شدتلیجه برعکس عمل حاصل وحرارت کوندن کونه اینمکده دوام ایلر . »

ایشته بالذات کاشفنك تعین ایتدیکی اصول واستطباب داخلنده استعمال ایدیلیرسه بوتداویدن ، ایرکنجه باشلامق اوزره ، پك چوق استفاده اولنور ، حتی مرضك استیلا وسرایتندن قورقولورسه واقی وتحفظی اولمق اوزره‌ده قوالانیلیر ؛ هیچ برضرری ، هیچ برفنالغی یوقدر .

داهیٔ شهیر پاستورك باشلانغجنی ارائه ایلدیکی اصول خوارق نمای تداوینك تمادیٔ تطبیقات وتجلیاتندن عبارت اولان شو طرز تداویدن دخی، بوقبیلدن اولان دیکر اصوللرکبی، پك‌چوق موفقیتلراومولقده‌در. ایلریده خسته‌لرك منافع حیاتیه‌سی، بتون انسانلرك سلامت صحت‌وعافیتلری نامه اوله‌رق تطبیقاتی اتمام وتشمیل ایدیله‌جك‌اولان بواصول تعمم ایدرسه (شانتمه‌س) نام حرمت اتسامی‌ده پاستور مؤسسهٔ عرفانك یتشدیردیکی بیوك عالملر وکاشفلر آراسنه ، رو ، یرسن ، قالمت ، مه‌چنیقوف وسائره‌نك اسملری یاننه یعنی سائر اولیای نعم‌بشریت صیره‌سنه یازیلیر وفن تداوی دخی هجوم امراضه قارشی یکی برسلاح امین مدافعه ، پك دکرلی برواسطهٔ واقیه وحافظه ایدنمش اولور .

***

لاحقه : دوقتور معلم (شانتمه‌س)ك بوصوك کونلرده نشرایلدیکی احصائیات مختلفه‌دن مساعیٔ مشکوره‌سنك موفقیتله نتیجه‌لندیکی استبشار اولنیور . (شانتمه‌س) پارس خسته‌خانه‌لرینك احصائیات عمومیه‌لریله زیر ادارهٔ طبیه‌سنده بولنان سریریاتی محتوی (باستیون) خسته‌خانه‌سی احصائیاتی مقایسه ایدییور . هرایکی سلسلهٔ احصائیات ۱۹۰۱ سنه‌سی نیسانك برنجی کوننده ۱۹۰۲ سنه‌سی کانون ثانیسنك برنجی کوننه قدر امتداد ایتمك اوزره یکرمی آیلق بردورهٔ تجاربك نتایج محصله‌سیدر : تیفویه مبتلا اوله‌رق مختلف خسته خانه‌لره کیرن ۱٤۷۸ خسته‌دن ۲۸٦سی ترك حیات ایتمش ، دیمك شوحاله کوره مقدار وفیات یوزده ۱۳,٤ . (باستیون) ده مصل ایله تداوی ایدیلنلرده یالکز یوزده ۳,۷ وفیات وار

اشته ایکی اصول آراسنده‌کی شو فرق جداً جالب نظر دقت واهمیت‌در . بووجهله مصل ایله تداوی اولنان خسته‌لرك اك مدهش ووخیم اشکال مرضیه‌یه مبتلا اولمش اولمری‌ده (شانتمه‌س) مصلی ایچون آیریجه جالب مدایحدر . بانیو وایصلاق سونکرلر تطبیقندن عبارت اولان اصول تداوی دیکر خسته خانه‌لرده‌ده موقع تطبیقه قونولمقده اولدیغی جهتله موفقیات مشهوده‌یی یالکز مصلك تأثیرات شفا-بخشاسنه عطف ایتمك موافق عقل وحکمتدر .

مصلك میخانیکیت تأثیرنی آکلامق ایچون‌ده طاوشانلر اوززنده یکی تجربه‌لر اجرا ایدلمشدر : طاوشانلرك بعضیسی مصلی آلمش ، بعضیلری‌ده مصله قارشی هیچ برتماس کوسترمه‌مشلردر . مصل شرینغه ایدیلن طاوشدانلرله ایدیله‌ین طاوشانلرك قولاقلرینه قاره‌حما میقروبلرینك زرع صافی شرینغه ایدیلنجه وجودلرنده مصل اولمایان طاوشانلرده میقروبلرك أوره‌دیکی ودمنه مصل شرینغه ایدیلمش اولانلرده ایسه قانك کریوات بیضاسی میقروبلرك اطرافنی آله‌رق اکل وتخریبه باشلادیغی کورولمشدر . بویکی مصل قاره‌حما میقروبلرینك سملرینه‌ده قارشی کلییور ، فضله‌اوله‌رق کریوات بیضایی‌ده تقویه وتنبیه ایدییور . فقط لنف وکریوات بیضا سم مرض ایله پك زیاده آلوده اولورسه اووقت مصلك تأثیری پك آز اولیور . اشته مصلك دها بدایت مرضده شرینغه ایدلمسی لزومی بوندن ناشیدر ..

***

فقط ، شونی اونوتماملیدرکه بویکی اصول تداوی معروض اولدی ایجاب ایدن دورات تجاربی هنوز کچیرمه‌مشدر . خصوصیله کشفك اعلانندن بری برچق سنه‌دن زیاده برزمان کچدیکی حالده بومداواتك هنوز وسائط شفائیه میانه ادخال ایدیله‌مه‌مش اولمسنه باقیلیرسه شو نتایجك اوقدر قناعت بخش کوریله‌مدیکنه حکم ایدیلیر . بزایسه شمدیلك ، اصول و عملیهٔ مسروده حقنده یازیله‌جق تنقیدات و مؤاخذاته انتظاراً ، ایشی اولدیغی کبی قیدوبیانه مسارعت ایدییورز ، حکم آتیکدر .

دافع ذبیب برسروم

ییلان ، عقرب وسائر حیوانات وحشراتك بدنمزی صو-قدقدن صوکره درون بدنه آقیتدقلری زهره « ذبیب » دینیلیور . بوذبیبلرك ماهیت کیمیویه‌لری هنوز تمامیله تعیین ایدیله‌مه‌مشدر .

معلم (قالمه‌ت)ك دافع ذبیب سرومی بولق ایچون اجرا ایلدیکی تجربه‌لردن بری .

بونلرله اوغراشان مجر-بینك بیانینه کوره بوده « نوقله‌ئو - آلبومین » صنفندن برمادهٔ شبه زلالیه ایمش .

ارباب فن هرسمه قارشی برآشی ، برمضاد سم تدارکیله اوغرا-شمغه باشلادیلر . اشته أنکره‌ك وسائر افعیلرك ذبیبلرینه قارشی‌ده بویله بر « دافع ذبیب » ماده بولنمشدرکه بوکا « پادزهر » دیمك دها مناسب اوله‌جقدر . بوده سائرلری کبی بر نوع « مصل-سروم » یعنی قان صویی‌در .

اخیراً بو مصلك تأثیر جدیسنی کوسترن برحادثه اصل مجرب وکاشفنك اوززنده سرزدهٔ ظهور اولمشدر ؛ شویله‌که :

لیل شهری پاستور مؤسسه‌سی مدیری دوقتور (قالمه‌ت) بر چوق مدتدنبری ییلان وعقرب کبی حیواناتك زهرلرینی تدقیق ایتمکده ایدی . اك تهلکه‌لی جنسدن بر ییلان اوزرنده تجربه یاپارکن ییلان النی صوقمش ودوقتور (قالمه‌ت) اوییلانك زهری برسم قانل اولدیغنی بیلدیکندن کندی ترتیب کرده‌سی اولان دافع ذبیب مصلك درحال وجودینه تلقیح اولنمسنی امر ایتمشدر. بو مصلك شمدی‌یه قدر اجرا اولنان تجربه‌لرنده شایان ممنونیت نتیجه‌لر استحصال اولنمش اولدیغندن دوقتور (قالمه‌ت)ك دخی شفایاب اوله‌جغی امید ایدیلیوردی. فی‌الحقیقه دوقتور، ایجاد کرده‌سی اولان بو مصل سایه‌سنده اولومدن قورتولمش ایسه‌ده بالآخره صاغ‌پارماغنك قطعنه لزوم کورلمشدر .

استریدیه — قاره‌حما

انسانلرك استریدیه اکلنه انهماکلری پك اسکیدر ؛ دانیمارقا ونوروه‌چ سواحلنده بعض محللر عادتا استریدیه قابوقلرندن تشکل ایتمشدر . فن طبقات‌الارض، شمال دکزی سواحلنده اقامت ایتمش اولان عروق قدیمهٔ بشر نزدنده استریدیه‌نك پك زیاده معتبر بر طعام اولدیغنی کوسترمکده‌در .

مدنیت قدیمه‌ده استریدیه پك معتبر ومشهور ایدی : یونانیلر طعامدن اول اشتهالرینی آچمق ایچون یمکده ، رومالیلر ایسه بوحیوانلری دهاسمیز قیلمق ایچون کوللرده ، خصوصی ترلالرده یتشدیرمکده ایدیلر . بوکون ممالك اجنبیه‌ده ، اوروپاده استریدیه پك زیاده صرف اولنمقده‌در . یالکز پارسده سنوی ٣٠٠,٠٠٠,٠٠٠ ، لوندره‌ده‌ایسه برمیلیاره یاقین استریدیه اکل ایدلمکده‌در . بومقدار آمریقا پازارلرینك کوستردیکی صرفیاته نظراً هیچ مثابه‌سنده‌در . فرانسه‌ده یمکدن اول اشتها آچمق اوزره اون ایکی دوزینه استریدیه یین شمکپروران پك چوق اولدیغنی (بریللا ـ صاوارن) نقل ایدییور .

استریدیه قوهٔ غذائیه‌سی نسبتنده هضمی قولای وخفیف برغدادر . اشتهایی آچمق وقوای هضمیه‌یی زیاده‌لشدیرمك اوزره نقهایه توصیه اولنیور .

اطبای قدیمه‌دن مشهور (بوئه‌رهاو) استریدیه‌یی ورم خسته‌لغنده ، (پستر) علل عصبیه‌ده ، اویقوسزلقده ،

(قلوکه) مزمن اسهاله وصاریلقده ، (آدولف باسکیه) سوء هضمده توصیه ایتمکده ایدی .

استریدیه‌ده آلبومین ایله قلورور ، ایودور وبرومورلر، فوسفوریت املاحی کبی نافع طوزلر زیاده‌در . استریدیه‌نك قابوقلرینك ایچنده‌کی دکزصویی وظائف هضمیه‌یی تسهیل ایدر ؛ عادتاقلورورلی برمعدن صویی کبی هضمی ایقاظ ایدرك ملین کبی‌ده تأثیرایلر. استریدیه‌یی ترکیب ایدن هرشیئك نفعی واردر؛ اتی هضمی قولای برغدا اولدیغی کبی صویی‌ده مزمن هضم خسته‌لقلرنده عادتا ویشی صویی قدر نافعدر . قابوقلرنده‌ده فوسفوریتلر ، فحمیتلر ، دمیر زیاده‌جه اولدیغندن زراعت وطبابتده استعمال اولنمقده‌در .

استریدیه ، یااویله‌جه ، یاخود اوزرینه لیمون صیقیله‌رق بیاض شراب ایله ینلمکده‌در . چی استریدیه‌یی معده نه‌قدر چابق هضم ایدر ؛ وجود ، اتندن وحاوی اولدیغی ایودور ، بروم وفوسفوریت لرله فحمیتلردن نه‌درجه استفاده ایلرسه پیشمشندن‌ده ضرر کورولمك احتمالی اودرجه زیاده‌در ؛ چونکه آتشك تأثیریله استریدیه قابلیت هضمیه‌سنی غائب ایتمکده‌در .

استریدیه‌نك مایس ، حزیران ، تموز ، آغستوس آیلرنده اکل ایدلمه‌سی توصیه ایدیلیور . چونکه ، بوحیوانلر اوزمان ناخوش برلذتده اولورلرمش؛ حتی بعض مؤلفین بونی خنثا اولان بوحیواناتك او موسمده براحتراص معاشقه وغرامه وقف وجود ایلمکلری وتناسل وتولید ایله اوغراشملری کبی احواله عطف ایتمکده، بعضیلری‌ده اوزمانلر برطاقم سمدار بوجکلرك استریدیه‌نك ایکی قابوغی آراسنه کیرمکده اولماسنه حمل ایله‌مکده‌درلر .

***

فقط برآزده استریدیه‌لرك مضرتندن بحث ایده‌لم .

١٨٩٦ سنه‌سی حزیرانده پارس مکتب طبیه‌سی معلملرندن موسیو (قورنیل) طب آقاده‌میسنه استریدیه ایله حمای شبه تیفو آره‌سنده‌کی مناسبت محتمله حقنده شو یولده بیان مطالعه ایتمشدر .

« ذی حیات استریدیه‌لرك اغدیه‌مزك اك خوش ولذیذی اك مفدیسی اولدیغنده شبهه یوقدر . اوزرینه ترداغی شورلمش اتمك ایله برلکده ینلدیکی حالده استریدیه‌نك پك مکمل برطعام تشکیل ایده‌جکنه دائر (بوشاردا) نك سرد ایتدیکی افکار پك دوغری وتقبولدر. بو حیوانلرك اکلله معده وباغرساق راختسزلقلرینك، هله قاره حمانك ظهوری پك مستثنا اولدیغی بیان ایله برابرینه بوعارضه‌لرك آره صره وقوعی غیر قابل انکار واسبابی بزجه معلوم وآشکار اولدیغندن استریدیه‌لرك حسن محافظه‌لرینه ، بولاشیق صولرده قالمامارینه دقت ایدلملیدر. معلم (شاتمه‌س) ایله برلکده ، استریدیه‌لرك یتشدیرلدیکی ومحافظه اولندیغی ترلالرك برنظارت آلتنده بولندیرلمسنی وبوترلالرك صولری صاف وخالص اولمدیغی تبین ایلدیکی حالده استریدیه‌لرك برمدت صاف وبراق دکز دالغه‌لریله دوکولمکده اولان تمیز برساحله کوندرلمسنی اولجه تکلیف ایتمش ایدك که بوسایه‌ده ، ولو مستثناجه اولسون ، برمخاطره‌دن توقی ممکندر .

استریدیه خلقةً پك بسیط ، ماهیةً پك ساده برحیوان اوله بیلیرسه‌ده حیواناتك تأثیرات ومضرتلری یالکز کندیلرندن اولمیوب یاشادقلری یرلره‌ده تابعدر ؛ مثلا خلقةً مضر اولمایان برحیوان مضر برمحلده برمدت یاشارسه مضر اوله بیلیر .

مکاتب طبیهٔ شاهانه سرینریات جلدیه وافرنجیه معلمی میرآلای عزتلو جلال الدین مختار بك افندی
Mr. Le Prof. Djélaliddin Moukhtar Bey, Colonel

وسطك تأثیراتی یرده یاشایان و آغاچ اوزرینه چیقان ایکی جنس قورباغی اوزرنده آپ آشکار کورولدیکی کبی باقتریولوژی عملیاتخانه‌لرنده یتشدیریلن ، اوره‌تیان میقروبلرك‌ده یاشادقلری محله کوره الوان واشکال حتی طبیعت وشدتجه تغایر ایلدکاری خرده بین آلتنده کورولمکده والان بوبابده تدقیقات مکمله اجرا ایدلمکده‌در. بناءً علیه استریدیه‌لرك‌ده یاشادقلری محله وشرائطه کوره مضر ونافع اوله بیلملری طبیعیدر .

استریدیه‌نك قاره‌حمایی نقل ایتمسی اساساً بوخسته‌لغه دوچار اولماسندن اولمایوب حاوی اولدیغی صو درونده قاره حمایی حاصل ایله‌ین میقروبلر (ئه‌برت باسیلی) ك بولنمسندندر . بو باسیللرك بولنمسی‌ده استریدیه‌لرك لاغمرك دکزه دوکولدکاری یرلره جوار اوله‌رق یاشامه‌لرندن ایلری کلدیکی بوکون تحقق ایتمشدر. واقعا استریدیه‌لر مواد عضویه‌سی زیاده‌جه اولان صولرده بویویوب انلنمکده ، براق وصاف صولرده کوچوك وبودور قالمقده‌درلر . اشته شکمپوران‌ده هپ بواتلی وسمیز استریدیه‌لری انتخاب ایلدکلرندن دولاییدرکه اکثریا دوچار عوارض اولیورلر .

استریدیه‌لرك اکلیله قاره‌حمانك ظهورایتمسی اساساً باسیللرك

بحریه مرکز خسته‌خانه‌سی امراض جلدیه‌وافرنجیه طبیبی قائممقام عزتلو مناخم خودارا بك
M. Le Dr Ménahem Hodara Bey, Lieutenant-Colonel Dermatologue-Syphiligraphe

استریدیه‌لرك ایچنده بولنمسندن‌می ، یوقسه استریدیه اکلنك معده وباغرساقلری تشویش ایتمسیله طراق هضمیهٔ سفلیه‌ده غنودهٔ سکون اولان میقروبلرك کسب شدت ایتمسندن‌می‌در ؟ بو صورتلرك هر ایکیسیله‌ده قاره‌حمانك ظهورایده‌بیله‌جکنی قبول ایتمك دها معقولدر . چونکه استریدیه ایله دکل ، هرهانکی عادی برطعام ایله‌ده حصوله کلان هضمسزلغی متعاقب قاره‌حما ، قوله‌را وسائر خسته‌لقلرك ظهوری نادر دکلدر ؛ چونکه باغرساقلرده بر حیات سکونت انکیز کچیرن وعصارهٔ معدویه ومعائیهٔ طبیعیه‌نك تحت انضباطنده و آسایش تام ایچنده یاشایان میقروبلرك تشویشات هضمیه‌یی متعاقب حال فعالیته کلدکاری بوکون تمامیله محقق ومعلومدر . بوجهت معلوم اولدیغی کبی ملوث بر مکان محیطده یاشایان استریدیه صولرنده (ئه‌برت) باسیللرینك بولندیغی‌ده تجربةً ثابت اولمشدر . دکل بویله صوایچنده مدت مدیده یاشایان حیواناتده ، هواده بولنوب‌ده جریانه معروض اولان نباتاتده بیله بعض مرض میقروبلرینك بولندیغنی باقته‌ریولوژی فنی کوستروب دورویور . لاغم وچرکاب ایله صولانمش صلاطه‌لر اوزرنده قاره‌حما باسیللری ، سوقاقده توزلره معروض اوزوم صالقملری اوزرنده ورم تخملری بولنمامشمیدر ؟

مملکتمزده استریدیه صرفیاتی اوروپاده‌کی استهلاکی درجه‌

سنده اولمدیغندن واسباب سائره‌دن ناشی آیریجه « ترلا » لر یاپیلدیغی جهتله استریدیه‌لرله قاره حمانك انتقالی چوقجه اولمسه کرکدر ؛ واقعا درسعادتده صرف واستهلاك اولنان استریدیه‌لرك برقسمی آیاستفانوسدن ، ازمیدکورفزندن ، ککبوزه سواحلندن کتیرلمکده ایسه‌ده ، برطاقمی‌ده بوغازایچی سواحلنده ، ببك وآرناوردکوینده ، برچوغی‌ده خلیجده صید اولنمقده‌در . مساکن بشریه‌دن اوزاق ، صاف وخالص برصوده یاشایان

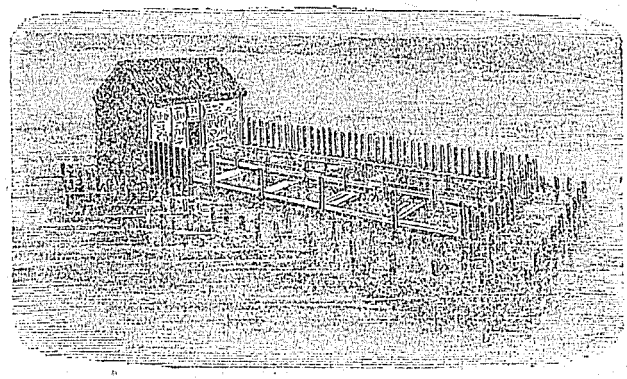

استریدیه ترلاسی

استریدیه‌لرك مضرتدن عاری اوله‌جقلرنده شبهه‌یوق ایسه‌ده بویله خلیج صویی کبی ملوث وبرباد صولرده بولنان، بلاط، خاصکوی کبی لاغم آغزی اولان دکز کنارلرنده یاشایان استریدیه‌لرك صحت وحیاته تأثیرسز اولمیه‌جقلری‌ده وارستهٔ عرض وبیاندر .

بعض مؤلفلردکز صولرینك حاوی اولدیغی املاح ومرکباتك تأثیریله « مضاد تعفن » کبی اجرای حکم ایده‌جکنی وحتی بعض خسته‌لقلرده دکز صوییله تطهیراتك پك نافع اولدیغنی بیان ایدییورلرسه‌ده بوکون دکز صولرنده ، باخصوص ذاتاً مواد

عضویه‌نك چوقلق جهتیله دکل مضادتعفن ، عادتا « بادیٔ تعفن » برحاله کلمش اولان صولرده ئه‌برت باسیللری، قوله‌را میقروباری بولندیغنی باقته‌رییولوژی اثبات ایلمشدر .

***

اساساً مغدیٔ وپك نافع اولان بویله برغدانك ایقاع مضرتدن تجریدی ، بعض اطبانك توصیه ایلدیکی کبی، پیشیرلدکدن صوکره یمکله دکل ، آنجق استریدیه‌لرك صاف ومساکن بشریه‌دن اوزاق ترلالرده (رسمه باقیکز .) یتشدیرلمسنه همت وبالاخره پازارلرده تازه‌استریدیه صاتیلمسنه نظارت ایله اوله‌جغی شبهه‌دن وارسته‌در .

غریب یمکلر :

اشتها وهضمك اقوام مختلفه‌ده کوستردیکی تغیرات وتخلفات شایان حیرت بردرجه‌یه ایریبور . بزم یدیکمز شیلری کریه عد ایدن وکندیلری بزم منظره‌سندن بیله ایکرندیکمز شیلری یمکدن چکینمه‌ین اقوام غریبه واردر . عادات اکلیه‌ده‌کی شو تخلف هپ حقیقت ناشناسلقدن ، غدانك نه اولدیغنی بیلمه‌مکدن ، اکلی یالکز تسکین جوعه وسیله عدایتمکدن ایلری کلیور . بونی اثبات ایدن بعض عادات غریبه‌یی بروجه آتی درمیان ایدییورز :

چینلیلرجه مشهوراولان قیرلانغیچ یوواسی یمکی وآمریقالیلرك غایت لذتله ییدکلری قاپلومبغه چورباسی سائر برطاقم اقوام وملالك ییدکلری یمکلره نسبتله پك ده غریب کوروله‌مز .

مثلا : آفریقاده برطاقم قبائل وحشیه قارنجه‌لردن یاپدقلری اطعمهٔ مختلفه‌یی یمکه پك زیاده منهمکدرلر . هله بونلر نزدنده بیاض قارنجه اوقدر لذتله اکل اولنور برحیواندرکه قبائل مذکورده بونلری بولدقلری یرلرده قاپیشمقدن کیری طورمازلر .

آفریقاده وممالك سائره‌نك برچوق یرلرنده چکرکه ینیلدیکی معلومدر . بعض سیاحینك افاده‌سنه کوره ممالك مذکوره اهالیسی چکرکلری برفکر انتقام ایله ییورلر ایمش ؛ چکرکه‌لر هجوم واستیلا ایدرك اهالینك مزروعاتنی ییدکلری ایچون اهالی‌ده بوحیوانات مضره‌نك چیکنی ، پیشمشنی ، صالاموره‌سنی ، پاصدیرمه‌سنی ییمك صورتیله ویردکلری ضررلری تضمین ایتمکه چالیشیورلر ایمش .

مکسیقاده ، هندستانده ، سنغاپورده هندستان جویزی آغاچلرنده طقیلی برطرزده یاشایان بربیاض قورد اوطرفلر اهالیسنك کمال لذتله اکلنی اعتیاد ایتدکلری برشیدر . مکسیقاده بوقوردلری طوغله پارچه‌لری اوزرنده پیشیروب شمندوفر خطی بوینده‌کی استاسیونلرده یولجیلره صاتمق معتاد اولمشدر . مکسیقالیلرك بوقوردلری ناصل برلذت ایله اکل ایلدکلرینی کورن آوروپالیلر بیان حیرتدن کندیلرینی آله‌مایورلر .

مکسیقانك بعض یرلرنده برطاقم خلق سینك یمورطه‌لرینی برطعام لذیذ اولمق اوزره طانیوب سفره‌لرنده دائما بویمکی بولندیرمغی کندیلرینه شرف عد ایدرلر .

مملکت مذکوره‌نك بعض یرلرنده سینك یمورطه‌لرینك ینیلمسی برطاقم کوللر ونهرلر کنارلرنده دنیانك هیچ بریرنده امثالی کوروله‌مش درجه‌ده کلیتلی سینك وجوده کلمسندن نشأت ایدییور .

چینده قیرلانغیچ یوواسی یمکندن باشقه برچوق غریب یمکلر دهاواردر : ازجمله چینلیلرك اون یدی ، اون سکز کون قدر طاووغك آلتنده قاله‌رق آرتق جیوجیو حالنی آلاجق اولان یمورطه‌لری ییملری ، صلاطه‌لرنده ره‌چینه یاغی قوللانملری غرائبدندر .

كيمياكر شهير برتلو

(برتلو) ، حيات علم وتحريسنك ٥٣ نجى سنه‌سنه ايرن وهر آن حياتندن برچوق استفادهٔ مهمه اقتطاف اولنان بوعالم حكيم ، فرانسه‌نك مدار فخرومباهاتى اولان اكابرعلم وحميتك ، اعاظم فكر ودهاتنك برى وبلكه برنجيسيدر .

بوندن ايكى اوچ سنه اول اللنجى سنهٔ مساعيسى مناسبتله صوربون دارالفنوننك بيوك صالوننده (برتلو) نام محترمنه پارلاق بررسم تبريك اجرا ايدلدى .

برتلو بتون مساعيسنى انسانيتك رفاه وترقيسنه حصر ايتمش وبويولده نه‌قدر بيوك وكزين خدمتلر ايفاسنه موفق اولمشدر. بوندن اللى اوچ سنه قدر اول « غازلرك تميمى » حقنده يازديغى مهم برمخطره ايله ساحهٔ تأليف ومساعيه خطوه انداز اولان بومحترم عالم او آندن برى تدقيقات فنيه‌دن برآن خالى قالمامش ومحصول كشفياتنى بتون عالم انسانيته ترك وايداع ايده‌كلمشدر .

(برتلو) بوكون فرانسه‌نك عموم جهانه قارشى مقام تفاخرده كوستردبيله‌جكى همان يكانه برداهيدر . (فلوبر) ، (پاستور) ، (برتلو) كبى هربرى بررشعبه‌ده حائز كمال وعرفان اولان سهپاى دقت و فعاليتدن بوكون يالكز (برتلو) برحيات بولنيور. برچوق تحريلر ، نظريه‌لر ، كشفلر ، تدقيقلر وار كه دها مهد ظهورلرنده ايكن تباه وبيسود اولور وفيفاى مطبوعاتده بركره پارلاروصوكره ابدياً سونرلر ... (برتلو)نك موفقياتى ايسه بتون عالمى مستفيد ايتمك مظهرياتيله تجليساز

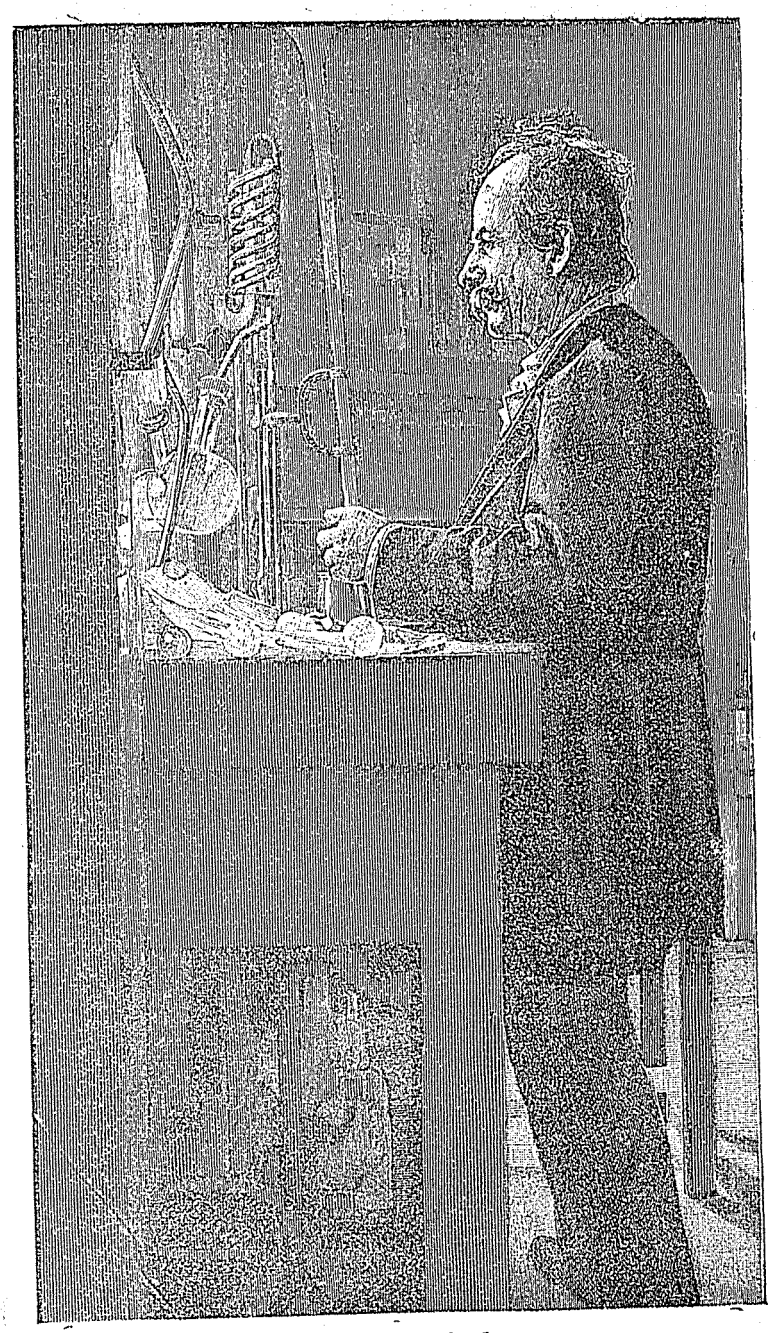

كيماكر شهير برتلو

ماسساژ متخصصی عزتلو دوقتور
عزت امین بك
Mr. Le Dr. Izzet Emin Bey,
Masseur

مکتب طبیهٔ شاهانه امراض جراحیه
معلم معاونی ودیش طبیب متخصصی
قول آغاسی رفعتلو خالد شاذی بك
Mr. Le Dr. Khalid Chazi Bey
Médecin-Dentiste

اولبور. اساس کشفیاتنك ، (اصول وترکیب ـ Synthèse) نك صنایعه تطبیقیله صنعی بویالر ، قوقولر ، اجزای طبیه ، مواد تنویریه یاپیلیور ، ذکای بشرك حسن استعمالیله طبیعتك بیله وجوده کتیره‌مدیکی کونا کون محصولات میدانه قونولیور وبووجهله سعادت ورفاه مادیٔ حیات سوسله‌نیور ، کوزلله‌شیور.. قابل زرع اولان اراضیده‌کی آزوتك هواده‌کی میقروبلرك افعال وتأثیراتیله تجدد ایلدیکی‌ده (برتلو) نك کشفیاتندندر ، بوکشفك تنویری سایه‌سنده دکلیدرکه بوکون زراعت متصل ترقی ایدوب دورویوز ، طوپراقلردن فیض وبرکت طاشوب دوکولیور ؟

فلسفه‌ده ، فنونده ، حکمیات وسیاسیاتده بیوك بربهره‌ووقوف صاحبی اولان (برتلو) «بیوك آنسیقلوپه‌دی» نامیله انتشار ایدن کلیات علوم ومعارفك نظارت تحریریه‌سنی درعهده‌ایدرك برچوق مشکلات وغوائله کوکس کرمش ، نهایت بواثر جسیم ومهمی

سرحد اکماله ایردیرمشدر .

(آندره برتلو) ، (فیلیب برتلو) نامنده‌کی ایکی دردانهٔ نسلی‌ده (برتلو) یه لایق بر نجل نجیب اوله‌رق بویودیلر ، بواثرك کافهٔ امورنده ، تحری وتحریرك بتون اقسامنده بابالرینه یاردیم ایلدیلر .

اجزاخانه‌لر مفتشی عزتلو دوقتور
طاهر بك افندی
M. Le Dr. Tahir Bey
Inspecteur des Pharmacies

***

(برتلو) نك بو مراسم تبریکیه‌سی اثناسنده برمسئله اورته‌یه‌سورولمشدر: شبهه‌سز ، (برتلو) برداهی‌در ، فقط «دهأ» نه‌در ؟ عجبا دهأ اهلی فطرةً باشقه بر استعداد و قابلیت ادراکیه‌یی حائزمیدر ؟ بومسئله پك یکی برشی دکل ؛ آره‌صره میدان تدقیقه قونولور وصوکره ینه مبهم تعبیرلرایله کچیشدیریلیر ؛ روحك ، دماغ معنوینك برچوق تجلیاتی کبی دهأ دخی دها اوزون بزمدت ادراك بشردن استتار ایده‌جکدر ، بلکه‌ده بشر «دها»یی آکلایه‌میه‌جقدر . روحیونك بو بابده‌کی تدقیقاتی ، دهأ حقنده (طولوز) ، (ره‌ژیس) و (لومبروزو) کبی اك مشهور روحیونك نظریاتی برقناعت کامله افاده ایده‌میور .

بورسم قبول اثناسنده دوقتور (طولوز) ، (برتلو) یه کشفیاتنده نه‌کبی برمحاکمهٔ فکریه‌یه تبعیت ایتدیکنی صورمش ، (برتلو) ایسه ، هرکسك تعجب وحیرتی آراسنده ، «اوکشفیاتك بردن بره ، دوروب دورورکن ذهننه طلوع ایدی‌ویردیکنی»

سویلشدر . (پاستور) ده بویله دیوردی ، (لاووازیه) ده مولدالحموضه‌سنی بویله بولمشدی ؛ «طلوعات» نامی ویرلمك اقتضا ایدن شو حالت روحیه دها اوزون مدت برمعمای مبهمیت انتما حالنده سرائر وخفایا آره‌سنده جایکیر اوله‌جق کبی کورونیور .

برتلو نطق جوابیٔ شکران آمیزنده دییوردی که :

« بزم احراز ایتدیکمز موقع ایجاد و اختراعده کندی شخصیتمزك ، سعی ذاتیمزك دخلی پك آزدر . بتون بو تجلیاتی اسلافك علو همماتنه مدیونز . هرکسی قبوله مهیا اولان اومالکانهٔ مشترك علم واخلاقه ، اومؤبدات حکمت وصنعته بوکون بزم ناچیز برشی علاوه ایده‌بیلمکلکمز ینه بزدن اوکجه یاشامش ، چالیشمش ، دوشونمش اولان انسال نجیبهٔ بشریه‌نك مساعیٔ برکزیده‌سی سایه‌سنده‌در . بوکون علویت واقتدارینی ، شعشعهٔ اقبالنی تجیل وتقدیر ایتدیکمز « فن » ی اسلافزك خیری ، همتی ، دقتی ، ورزش متمادیسی وجوده کتیرمشدر . بوندن باشقه اورته‌ده برمشارکت فنیه ، براخوت علمیه ، بر سفرهٔ بی‌امتنان علم وادب واردرکه ارباب علم وفن ، تشبثات شخصیه‌لری نه‌اولورسه اولسون ، علما ومتفننین موجوده‌نك وقف وابذال ایتدکلری بومساعیٔ مخلده ومبروره‌دن هرکون حصه‌یاب ومستفید اولمقده وایشته بو توافق وتوافق ایله‌درکه حقایق اشیا ، دقایق امور کشف وتدقیق اولنه‌بیلمکده‌در . »

قوجه (برتلو) دار مساعیسنده کندیسنی استجوابه کلن مشهور برمحرره‌ده « افندم ، بشریتك بوکون مزارع استفاده‌یه صاچدیغی دانهٔ علوم اوقدر نامیه‌دار وفیضنثار اولدیکه اعضای هضمیه‌مز هانکی برینی انتخاب ایده‌جکنده شاشیریور .

ایشته هرکون دارمساعیمه اوفاق برمسئلهٔ فنیه حقنده بیله ، شوجهان ترقینك اوزاق ویاقین نقاط متنوعه‌سندن یوزلرجه مجلدات ورود ایدییور ، بونلری برقوش باقیشیله سوزرکن شومتشتت وبدایعنثار مساعینك پك آزینه کسب وقوف ایده‌بیلدیکمه اسف ایدییورم ؛ افندی ، ترقیات عصریه پك واسع ، عادتا لایتناهی برافق حالنی آلدی ، آتی دها کنیش ، دها معظم ، دها نمادار در ، آه عمرم اولسه‌ده اوبختیار کونلری کورسه‌م !..»

کندیسیله برابر ، بو حقیقتپرست استادك دها چوق زمان مسعودانه یاشامه‌سنه بزده دعا ایدرز ؛ یاشاسون ، طول مدت معمر اولسون ، خیال میال کوردیکی اوافق ترقی وسعادتده برچوق کونشلرك پارلادیغنی ، بوسیل نور وضیا آلتنده دیکله‌نن بشرك مسعود وشادان ، مستریح وفرحان اولدیغنی کورسون ...

دوشونونکز ، بیوك برروحك شو امل روحنوازی نه‌قدر بیوك ، نه‌قدر علوی ، نه‌قدر نزیه وصمیمی‌در !..

قالایلی قابلر، مینالی قابلر وقورشونله تسمم

حفظ صحتك مهم بر فصلنی‌ده «اوانی» تشکیل ایدر. قابلرك مجلا وتمیز اولملرینه دقت ایتمکله برابر جنسلرینی، یاپیلدقلری ماده‌لری‌ده نظر اهمیتدن اوزاق بولندیرماملیدر. بزده اولدن‌بری باقیر قابلر قوللانیلیور؛ بونلرك باقیرلرینی ستر ایتمك ودرونلرینه‌قونولان اطعمه‌ده‌کی‌موادك باقیری اریتوب‌ده تسمماته سبب اولمسنه میدان ویرمه‌مك اوزره اوزرلری بر اینجه قالای طبقه‌سیله ستر اولنیور.

فقط قالای اریمزمی؟ اوت، اوده اریر، فقط پك آز اریر؛ اریمسی ایچون‌ده پك شدتلی ومؤثر اریدیجیلر لازمدر. اصل تهلکه قالایك اریمسنده دکل، تغشیشنده‌در.

قالای نه‌لرله تغشیش ایدیلیور؟ بوکون قالایی اك زیاده قورشونله تغشیش ایدییورلر؛ یمکلرك اریتدیکی قورشون مواد غذائیه ایله برابر بدنه کیرمکله برچوق عارضات وخیمه‌یه، فاجعه‌لره، معلولیتلره سببیت ویرییور. قورشون اساساً پك سمدار برمعدندر؛ قورشونك بویله اریمش ومواد غذائیه‌یه قاریشمش اولان قسمنك تأثیری روولوه‌رك آغزندن چیقانلردن دها فنادر. اکثریا تدریجی تدریجی هریمکده بر ایکی سانتیغرام آلنان بوزهر معدنی، بدنده تراکم ایده ایده مزمن وبرباد بر چوق خسته‌لقلری دعوت ایدییور. بزه ممالك اجنبیه‌دن کلن قالای ذاتاً فابریقه‌لرنده قورشون ایله، بعضاً‌ده چینقو ـ توتیا ـ معدن سمداریله تغشیش ایدلدیکی حالده، بوکفایت ایتمه‌یورمش

کبی برده قالایجیلر مزك، اوانی قالایلایانلرك قالایی آیریجه قورشون ایله قاریشدیرملری ایشی فنایه صاردیرییور.

اساساً برقالایده قورشون هیچ‌می هیچ بولنماملیدر، یاخود بولنورسه پك آز یعنی یوزده یاریم قدر بولنه‌بیلملیدر. اشته اوانیٔ بیتیه‌سنی قالایجی دکاننه کوتورن هر رئیس عائله قالایك بو مغشوشیت مضاعفه‌سنی نظردقته آله‌رق قالایجینك قوللانه‌جغی قالایك صافیتندن امین اولملی واویله دوغری‌اوزلی برقالایجی آرایوب بولملی وافراد عائله‌سنی تسمیم ایدرك برچوق امراض عصبیه ووخیمه‌نك زبون قهر وآلامی ایتمکه مساعده ایتمه‌ملیدر.

***

بوکونلرده بعض اولرمزده بیاض ویا مینالی ده‌میر قابلرك استعمالی تعمم ایتدی. برچوق اولرده مطبخ طاقملرینك یرینه بومینالی قابلر قائم اولدی. فقط بونلرك یوزندن‌ده بر چوق مضرتلر کورولیور، عادتا حیات تهلکه‌یه‌دوشویور. کنارلرندن دوشن مینا پارچه‌لری یمکه قاریشه‌رق معده‌یه، باغرساقلره اینجه اونلرٔی التهابلاندیردیغی، حتی بعضاً عملیات جراحیه اجراسنی بیله استلزام ایلدیکی آوروپاده پك چوق کورولدی. فرانسه اطباسندن دوقتور (غارنیه) ودوقتور (سیمون) ك حکایه‌ایلدکلری بر وقعه‌دن آکلاشیلیور که بومینالی قابلرك تهلکه‌لری یالکز بوندن‌ده عبارت دکلدر. اشته وقعه شو صورتله جریان ایتمشدر:

سکز یاشنده بر چوجق معده براسهاله طوتولور، اوزبش کوندن‌بری قوری سبزه ازمه‌سی، یمورطه، خصوصیله مینالی ده‌میردن معمول بر آلت مخصوصه‌ده قییلمش اتدن باشقه‌برشی

یمه‌مش . برصباح باقارلرکه چوجغك یوزی عادتا صاریلق اولمش کبی صاپ صاری کسیلمش ؛ بوکا وعوارض سائره‌یه نظراً چوجغك تسمم ایتمش اولدیغی وآره‌دن چوق کچمه‌دن ات قویوب قیید قلری وازدکاری آلتك کنارلرندن مینا پارچه‌لری دوکوله‌رك اتك ایچنه قاریشدیغی آکلاشیلیر . مینا پارچه‌لری تحلیل ایدیلنجه یدی غرامنده یکرمی آلتی سانتیغرام یعنی یوزده اوتوز یدی نسبتنده قورشونی حاوی اولدیغی میدانه چیقار .

بونوع تسممات اوتده بریده چوقجه تصادف ایدیلکده اولدیغنه باقیلیرسه مینالی ده‌میر قابلرك دخی مخاطره‌دن آزاده اولمدقلری ظاهر اولور .

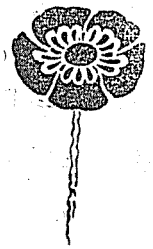

صیتمه ، صیتمه‌نك تخریباتی

وَ

سیوری سینکلر

کرهٔ ارضك هرنقطه‌سنده آثار تخریباتنه تصادف اولنان خسته‌لقلردن بری‌ده صیتمه‌در . اوت ، صیتمه‌نك خصوصی برمملکتی یوقدر ؛ هرایکی قطبك آره‌سنده بولنان قطعات ارضده صیتمه‌نك تأثیرات مزمنه وسیئه‌سی کورولمکده‌در .

بوخسته‌لغك اك بیوك فنالغی صو سایه‌سنده ، صولاق یرلرده حصوله کلمسیدر ؛ صویك فیوضات نامیه‌سندن استفاده ایتمك اوزره ارضك اك صولاق ، اك منبت اقسامنه یرله‌شن انسانلر صیتمه کبی بیوك بر مانعهٔ ترقیه ، برحائل اذواقه ، برسم مخرب حیاته تصادف ایتدیلر ... اك اسکی ادوار تاریخیه‌دن شواعصار ترقیاته قدر بشریت صیتمه‌نك تأثیرات مخربه‌سندن آزاده قالامامش وبرچوق مراکز مدنیه وزراعیه صیتمه‌لی اولدقلری ایچون برر شوره‌زار ، برر باطاقلق حالنه کلمشدر ؛ صیتمه‌نك خریطه‌سنه انعطاف ایدن انظار تدقیق بیوك برخوف وهراس ایله رجوع ایدییور ، رومادن تونکنه ، اسوچدن ایدبرونه قدرهمان بتون ارض صیتمه ایله حالت اشباعیه‌یه کلمشدر .

صیتمه ممالك باردده‌ده پك مزمن وبطی برطرزده اجرای تأثیر ایتدیکی حالده اقالیم معتدله‌ده تأثیرینی آرتدیرییور ؛ هله خط استوا جهتلرینه دوغری آنی ومدهش برصولت کوستریبور ،

عضویت بشریه‌یی برحمله‌سیله محو وپریشان ایدییور ... ممالك حاره‌ده کورولن اوثروت اذواق وصفانك یانی باشنده حاضر بولنان بوحمای خبیث ، طبیعتك اك دلسوز تضادلرندن برینی ارائه ایده بیلیر !...

صیتمه ناصل اولیور ؟ مملکتمزك برچوق نقاطنده کورولن بوحالت مرضیه‌یی تعریفه حاجت بیله یوق ... هله روم‌ایلی اهالیسی ، یانیه‌لیلر ، آطنه‌لیلر ، آق دکز سواحلنك برچوق نقاطنده، کول کنارلرنده‌اسکان ایدنلر بوکا پك بیکانه دکلدرلر . ایشته بر زوالی چیفتجی ، ایچنده برفنالق حس ایدییور ، کوکلی بولانیور ، اتلرنده اوفاق بر صیزی وار ، آره‌صره برتیتره‌مه ، برباش آغریسی حس ایدییور ، آرتق امین اولکز صیتمه نوبتی باشلایه‌جق ... فقط، بو برباد نوبت نه‌صیقنتیلی در ؟ ایشته ایلك صفحه‌سی باشلایور : خسته اوشویور ، تیتره‌یور . تیتره‌مه ایلك اوکجه ایچندن، عادتا جکرلرندن باشلادی، ایشته دیشلری بربرینه دکه‌رك برجقجقهٔ دلخراش چیقارییور ؛ زوالی بردرلو ایصینه‌میور ، بتون بدنی برزلزلهٔ برودت انکیز ایچنده چالقانیور ... کیتدکجه تویلری اورپه‌رییور ؛ یوزی ، آیاقلری صوویور ، صیقینتی صوك درجه‌ده ، یوزی صولوق ، حالی پریشان ، سسی قیصیق ؛ نبضی آله بیلدیکنه آتیور ... ادارار ایسه پك بول، عادتا صو کبی براق ، خسته‌نك اوشومه‌سنه رغماً، قولتوغی آلتنه تطبیق اولنان مقیاس حرارت، حرارت بدنیه‌نك آرتدیغنی حتی بعضاً (٤٠) درجه‌نك فوقنه بیله چیقدیغنی ایما ایدر ... بوحال ضجرت آنجق برایکی ساعت قدر سوررسه‌ده اضطرابنك شدتندن انسانی حیاته کلدیکنه ، یاشادیغنه بیك دفعه پشیمان ایدر ... اوآندن اعتباراً خسته‌لق ایکنجی برصفحه‌یه کچر ، حرارت

بدن بردن بره فیرلار ، خسته اوقدر شدتلی حرارت ایچنده قالیرکه زوالی‌یه دنیا جهنم اولیویرر ، اوزرندن یورغانی ، البسه‌یی ، هرشیئی آتمغه چالیشیر ، برآز سرینله‌مك ایچون یاتاغی ایچنده متصل قیورانوب دورور ، نبض ینه بتون شدتیله آتار ؛ دری قوری ، وجه قیپ قیرمزی ، تنفس سرعتلی اولور ، حرارت وحما شدتلی ایسه هذیانلر ، صاییقلامه‌لر باش کوستریر ، صوسزلق صوك درجه‌یه واریر ، خسته دستیلرله صو ایچرده ینه قاناماز .. بوده برایکی ساعت قدر سوره‌ر ..

اوچنجی صفحه‌ده دری یاواش یاواش ایصلانمغه ، هر طرفدن مبذول بر تر بوشانمغه باشلار . خسته برآز کندینه کلیر . حرارت بردن بره دوشر ، او اعراض شدتك هپسی بردن زائل اولور . بو صفحه‌نك مدتی اوته‌کیلردن دها اوزوندر ... صوکره بیچاره آدم اویقویه ، مستریح ومرفه بر خواب تعب ربایه دالار ... اویانجه دوداقلرنده ، مرضك جریحهٔ نشانه داری اولمق اوزره ، اوچوقلر ، اوفاق اوفاق چیبانلر کورولور ...

بولوحهٔ اعراض خسته‌لغك بزم اقلیملرده‌کی حالیدر ؛ برکره‌ده آشاغیلره ، خط استوا جوارلرینه دوغری اینیکز . اورالرده مرض مبتلاسنی عفو ایتمه‌ین بر صائل دهشت انکیز حالنی آلیر ، خسته صیجاقلقدن بر درلو باش آلماز ، دائما اوفاق برحماسی وار ، فقط برآز صوکره بوحما بردن بره کسب شدت ایدر ، آرتار ، عادتا حیاتله قابل تألیف اوله‌میه‌جق بر حاله کلیر ، خسته بوایلك نوبتده بیتمه‌سه بیله ، ایکنجی برنوبت هرحالده آن زوالی ، نوبت محو وتباهی اولور ... ایشته اقالیم

حاره‌ده مستعمره‌لر وجوده کتیرمك اوزره آقین آقین کیدن آوروپالیلرك استیلای ثروتجویانه‌لرینه اك زیاده مقاومت وممانعت کوسترن هپ بو شدید، بو آنی وخبیث صیتمه‌لردر؛ تدابیر لازمه اتخاذ ایدیلیه‌جك اولورسه ایلك مهاجرلر بونك الندن اویله قولای قولای قورتوله‌مازلر... حمای خبیث اکثریا اوزون واحتضار انکیز اویقولر یاخود الیم، فجیع اختلاجلر وتشنّجلر حاصل ایدر. بویله صیتمه‌لرك برچوغی صیتمه اولدیغی آکلاشیلمه‌دن مبتلاسنی مزاره کوندرمکده‌در. بو صیتمه‌لر کونش چارپمه‌سی، سکته، داملة، صانجی ویا شدتلی آغری صورتنده باشلامقده وآز برمدتده اولومه منجر اولمقده‌درلر. هله بعضلرنده خسته تیتره‌مز بیله، یالکز جلد بردن بره صولوق برنك آلیر، یوز بوز کبی اولور، سس قیصلیر، خسته‌نك هرطرفندن صوووق ویاپیشقان برتر بوشانمغه باشلار؛ ضجرت پك دهشت انکیز اولور، اضطراب حد غایه‌یه واریر، نفس آلمق صوك درجه کوچله‌شیر، آغزدن چیقان هوای تنفس بیله بوز کبی صوووه‌شدر!... نبض خفیف وسریع، وجه عادتا برمیت سیماسنه قریبدر. بعضاً ده خسته‌دن حمانك نهایتنده سیل کبی تر بوشانمغه، زواللی وجود تأثیر مرض ایله عادتا بوز کبی اریمکه، صو اولوب آقمغه باشلار؛ بویله برحالك ضجرت واضطرابی پك هولناکدر، خصوصیله صوکره بدن ینه صوووور، عادتا قار آلتنده قالمش کبی دوکار؛ بو ایلك نوبت موجب ممات اولمسه بیله، ایکنجی برنوبت هرحالده وخیم وممات انکیزدر.

***

بزم اقلیملرده صیتمه بو تأثیرات شدیده‌یی کوسترمه‌سه بیله، ینه تداوی ایدلمزسه وخامت عاقبت محققدر، نوبتلر تکرر ایده ایده خسته‌ده برقانسزلق پیدا اولور، رنك‌رو ترابی ودونوق اولور. «سوء قنیه» دینیلن شو حال نه‌دن ایلری کلیور؟ چونکه هرصیتمه نوبتی قانمزك برمیلیمترو مکعبنده‌کی کریوات حمراسندن، رونق ومایهٔ حیات وتنفس اولان او قرمزی کره‌جکلردن یوز بیکلرجه سنی تلف ایدییور، محو وخراب ایله‌یور: بونك نتیجه‌سی طبیعی بر «افلاس دموی»، برقانسزلق، برضیاع‌لون حیاتیدر. خسته نوبتلر تکرر ایتدکجه ضعیفله‌مکه، دوشکونلکدن، یورغونلقدن، باش آغرلغندن، چارپینتیلردن شکایت ایله‌مکه باشلار. بو کبی صیتمه لیارده طلاغك حجمی پك بویومشدر: بعضاً بو بویویش اوقدر زیاده اولور که خسته‌نك قارنی کبه ایمش کبی شیشوب قاباریر، ال قارن اوزرنده کزدیریلیرسه بیوك برکتله، بعضاً قاصیقلره قدر اینن، باغارینك، رابطه‌لرینك کوشه‌مه‌سندن دولایی قارنك اوته‌سنده بریسنده کزن قوجمان برشیش حس اولنور، بوشیش بویله قالسه ندایسه، فقط خسته‌صول طرفنه قنطارلرله نقلات آصیلمش کبی متألم اولور، عادتا اوطرف چکیلیر، کریلیر؛ آرتق بوقدر بر شیشك قارنده‌کی اعضای مهمهٔ حیاتیه‌یی نه حاله کتیره‌جکنی سز دوشونکز!

قاره جکر دخی طلاق کبی شیشر، قانله طیقانیر، بعضاً قارنك قسم اعظمنی دولدیره‌جق برحجم آلیر. انسان صاغ طرفنده، آرقه‌سنده، اوموز باشلرنده برآغیرلق، خصوصی وضجرت انکیز برالم حس ایدر.

ایش بوقدرله قالماز: صیتمه‌نك بدنده حاصل ایتدیکی

ادرنه بلدیه طبیبی عزتلو رحمی بك

M. Le Dr. Rahmi Bey,
Médecine municipal d'Andrinople

اشقودره صحیه مفتشی ومرکز طبیبی
عزتلو فیض الله بك

Mr Le Dr. Feïzullah Bey,
Inspecteur sauitaire de Scutari
(d'Albanie).

تحولات دهـا شمولیدر . آق جکرلرده ، نفس بورولرنده یاره‌لر، التهابلر حاصل ایده بیلیر؛ مزمن التهابات قصباتلر، سنه‌لرجه سورن ذات الرئه‌لر پیدا ایلر . صیتمه‌نك تأثیر مزمنیله کوزلره ، رؤیته دحی خلل طاری اولور ، نهایت ایش ایلریله دکجه ایلریلر بدنك دوچار اولدیغی سفالت ودوشکونلك حیاتی تهلکه‌یه قویه‌جق برحاله کلیر ، بدایةً نظر اهمیته آلمادیغمز عادی برصیتمه یالکز صحتمزی دکل ، حیاتمزی بیله تهلکه‌یه قویار . صیتمه‌نك بوصوك دورلرنده رنك بوسبتون ترابی وعادتا قورشون طلا آتی کبیدر . طـلاق وقاره جکر بتون قارنی طولدیریر ، قارنه صوطولار ، ادرارده زلال بولنور ، اسهاللر ، جزئی برسببله باش کوسترن معنـد بورن قانامه‌لری ، باجاقلرده ایی اولمق بیله‌مه‌ین چیبانلر کورولور . دوشونکز ، بویله بربدن ورمه نه‌قدر مستعددر ! صیتمه‌لیلرده قاره جکر وبوبره‌ك التهابلری ، آق جکر آفاتی ده پك چوق کورولمکده‌در .

***

سلانیك صحیه مفتشی طبیب عزتلو
رضا ثروت بك افندی

Mr. Le Dr. Riza Servet Bey,
Inspecteur sanitaire de Salonique

قوصوه صحیه مفتشی طبیب عزتلو
کامل بك افندی

Mr. Le Dr. Kiamil Bey,
Inspecteur sanitaire de Cossovo

اویله یرلر وارکه بتون اهالی بویله صاپ صاری بررنکده ویرلرندن قیلدانه‌میه‌جق بر حالده‌در ، حتی بونلردن نوبتـه هیچ طوتولمیانلرده بیله بو تسمم مزمنك علائمی ، شو سـوء قنیهٔ مرزغیه کورولمکده‌در ...

کول کنارلرنده ، باطاقلقلرده یاشـایان بوکبی سفالتزدکانك سیمای ترابیسی جداً شایان دقتدر : حتی بونلرك اولادی بیله اویله برسـیمای خاکیانه ایله دوغار ؛ مینی مینی یاورولرده دها دوغارکن طـلاق وقاره جکرك بتون قارنی دولدیره‌جق قدر بویومش اولدقلری کورولور ؛ خلاصـه ، بوزواللی آدملرك حیاتی بر اضطراب دائمیدر ؛ ایچلرنده اوتوز ، قرق یاشـنه ایرنلر پك نادردر !...

فقط صیتمه هروقت بویله کشـاده بر سیمای وضوح ایله کورونمز . بعضاً برالم عصبی ، حتی برمرض عصبی شکلنی آلیر . صیتمه‌یی کیزله‌ین بوعصبی آغریلر اکثریا قفاده ، قابورغه‌لرده ،

ممه‌لرده ، معده‌ده ، باغرساقلرده ، یورکده تقرر ایدرلر .

بعضاً صیتمه یرینه احتقانلر، نزفلر حاصل اولور ، بعضاً ده صیتمه بورن قانامسی، نزله، بادمجك، متقطع اسهاللر حالنده بدیدار اولور ، روماتیزما کبی اعراض ویریر ، اوکسوروك ، یاریم باش آغریسی، هیچقریق ، ضیق نفس حاصل ایدر .

خلاصه ، کورولیورکه عادی برصیتمه‌نك صوکی بیوك بروخامته ، کونا کون معلولیتلره منجر اوله‌بیلیور. بناءً علیه، صیتمه‌یی اهمیتسز کورمه‌ملی و ممکن مرتبه صیتمه‌دن آزاده بولنمغه چالیشمالیدر .

***

صیتمه ساریمیدر ؟ اسکیدن صیتمه‌نك سرایتنه اینانلیوردی؛ سرایتنه اینانیلان زمانلرده دخی هوا ایله ، بوزوق ومتعفن برهوا ایله سرایت ایتدیکی ظن اولنیوردی . فقط بوندن یکرمی سنه‌اول فرانسه اطباسندن مشهور معلم (لاوران) صیتمه‌یه مبتلا اولانلرك قانده برچوق شکله کیرن خصوصی وخرده بینی برحیوانجق کشف ایتدی ؛ بوکا (خوین دموی) نامی ویریلیور . برچوق خسته‌لق میقروبلری نباتی اولدقلری حالده صیتمه میقروبی نباتی دکل؛ اوحالده صیتمه مادام که میقروبدن ایلری کلیور : دیمك سرایت‌ده ایدر ... ذاتاً سرایتی بزکندیمزده کوریبورز ، صیتمه‌لی بریرده آز برمدت دورانلرده بیله صیتمه کورولیور .

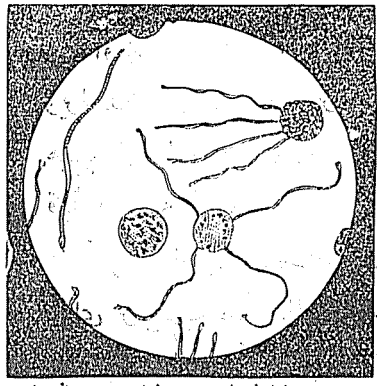

صیتمه‌لیلرك قاننده بولنان، حیوانجقلر

واسطهٔ سرایت نه کبی شیلردر ؟

ایشته بومسئله آنجق شوصوك کونلرده حل اولنه‌بیلدی... کرك معلم (لاوران) ، کرك لوندره‌نك امراض اقالیم ومناطق حاره مکتبی معلمی (پاتریق مه‌نسن) میقروبلرك برانساندن دیکرینه سیوری سینکلر واسطه‌سیله نقل ایدلدیکنی اثبات ایلدیلر ؛ سیوری سینکلر نوبت اثناسنده خسته‌نك قاننده وقانك ده کریواتی اوزرنده قرارکیر اولمش اولان میقروبلری قانله برابر امیبور وصوکره بونی کوتوروب صوقه‌جغی ، ایصیره‌جغی سائر انسان وحیوانه عادتا آشیلایورلر ... بناءً علیه، صیتمه‌لی یرلرده سیاحت ایده‌جکلره سیوری سینکلردن صاقینمق، کونش غروب ایتدکدن صوکره اصلا اوطه‌دن ، قپودن طیشاری چیقمامق توصیه اولنور ، چونکه سیوری سینکلر کجه یووالرندن چیقارق غدا آرارلر ، کوندوز ایسه خواب استراحته دالارلر ...

لوندره‌ده امراض مناطق حاره مکتبی معلمی (پاتریق مه‌نسن) اجرا ایلدیکی ایکی تجربهٔ حکیمانه‌ایله بومسئله‌یی اك واضح صورتده اثباته موفق اولمشدر . (بریتیش مه‌دیقال جورنال) جریدهٔ طبیه‌سی بوتجاربی شووجهله خلاصه ایدییور :

دوقتور (مه‌نسن)ك تجربه‌لریله ایکی مقصد اثبات اولنیور : بومقصدك بری ، هیچ صیتمه اثری اولمایان یرلره صیتمه‌لی یرلرك سیوری سینکلرینی کتیردیر واوراده‌کی صاغلام آدملری ایصیرتیرسه‌کز اوآدملرده صیتمه‌یه طوتولیورلر ؛ دیکری ، صیتمه‌نك اك زیاده حکمفرما اولدیغی یرلرده ، فنا وبوزوق بر هوا تنفس ایتمکله برابر ، سیوری سینکلرك ایصیرمه‌لرینه میدان ویرلمزسه انسان صیتمه‌یه طوتولمایور .

برنجی مقصدك اثباتی ایچون (مه‌نسن) روماده سیوری

سینکلرك اك چوق بولندقلری بر یرده برقووان سیوری سینك یاوریسی آییره‌رق بونلری بسله‌مش، حد کماله کتیرمش؛ هپسنی بردن اینجه بزدن یاپیلمش برقفسه قویمش، صوکره صیتمه‌لی بر آدمی او آچ سیوری‌سینکلره صوقدورمش، طبیعی بوسینکلر صیتمه میقروبلری ایله آلوده اولمشلر، صوکره بوسینکلری شمدی‌یه قدر کندیسنده هیچ برصیتمه وقوعاتی مشهود اولمایان برشهره، لوندره‌یه کتیرمش.

لوندره‌ده بوسینکلره سالم برشخصی، بالذات کندی اوغلنی ایکی اوچ دفعه ایصیرتمش. برقاچ کون صوکره چوجق مضطرب اولمغه باشلامش، نهایت بش التی کون صوکره صیتمه‌یه طوتولمش وقاننده صیتمه میقروبی بولنمشدر. ایشته برنجی مقصد اثبات اولندی. — طبیعی صوکره چوجق کینین ایله تداوی ایدیله‌رك قورتارلمش —.

ایکنجی مقصدك اثباتی دها شایان دقتدر: (مه‌نسن) لوندره‌ده بش شخصك اسکاننه مساعد برقولوبه یاپدیرمش، بوقولوبه‌نك آچیق یرلرینی، پنجره‌لرینی غایت اینجه اورولمش برمعدنی قماشله اورتمش، بوقماشك نسجی دخی آرالقلرندن سیوری‌سینکلر کچه‌میه‌جك قدر صیق اورولمش.

بوقولوبه‌یازك اك شدتلی برزماننده روماجوارنده‌کی (اوستیه) قیرلرینه نقل ایدلمش — بوراسی ارضك اك صیتمه‌لی یریدر، هرکس اوراده صیتمه‌یه طوتولور —، قولوبه‌یه بش آدم قونلمش: دوقتور سه‌مپون، دوقتور لاو، موسیو ترجی، ایکی‌ده ایتالیان اوشاق. بو آدملر کوندوز ایسته‌دکلری کبی کزوب طولاشیور، فقط کونش غروب ایتمه‌دن اول قولوبه‌لرینه عودت ایدییورلردی. بتون کیجه معدنی قماشك آرالقلرندن

صیزوب کلن باطاقلق هواسنی تنفس ایتدکلری حالده، سیوری سینکلر ایچری‌یه کیره‌مدکلری ایچون، بوبش آدمك هیچ بری صیتمه‌یه یاقالانمایوردی.

حال بوکه، قولوبه جوارنده اسکان ایتدکلری حالده بوکبی وسائط تحفظیه‌دن محروم اولان خلقك هپسی‌ده صیتمه نوبتلری آلتنده تیریل تیریل تیتره‌یورلردی.

ایشته بوایکی تجربه واضحاً آکلاتیورکه ایش صیتمه‌لی یرلرك هواسنده دکلدر ... صیتمه‌یی هرطرفه نشر ایدن، سزی صیتمه‌لی ایدن هپ اوراده‌کی مزعج، مؤذی سیوری سینکلردر.

***

صیتمه‌یه طوتولمامق ایچون نه‌کبی تدابیره توسل ایتملیدر؟

اوت، هرشیده اولدیغی کبی بونده‌ده خسته‌لغه طوتولمامق، طوتولدقدن صوکره وسائط شافیه‌یه مراجعت ایتمکدن دها ایدر. اك ایسی صیتمه یوزی کورمه‌مك، خلقك تعبیری وجهله، «مصابنده ازاله‌سی قابل اولمایان اشارات مرضیه ترك ایله‌ین» بوفنا خسته‌لغك تأثیرات مضره‌سنه معروض اولمامقدر. بونك ایچون نه‌یاپمالی؟ اك قولای تدبیر سیوری سینکاردن صاقنمقدر. بریرده‌کی بتون سیوری‌سینکلری اولدیرمکه یلتنمك غیر قابل تطبیق برتدبیردر؛ چونکه اوکون موجود اولانلر اولدورولسه بیله برطرفدن باطاقلقلر، کوللر، دورغون صولر بومضر حیواناتی ینه یوز بیکلرجه وعادتا سورولرله یتیشدیره‌رك اطرافه انتشار ایتدیررلر. بناءً علیه اك ایسی انسان سیوری سینکه کندینی صوقدورمامقدر ...

سیوری سینکلی یعنی صیتمه‌لی برمملکتده مسکن انتخابی

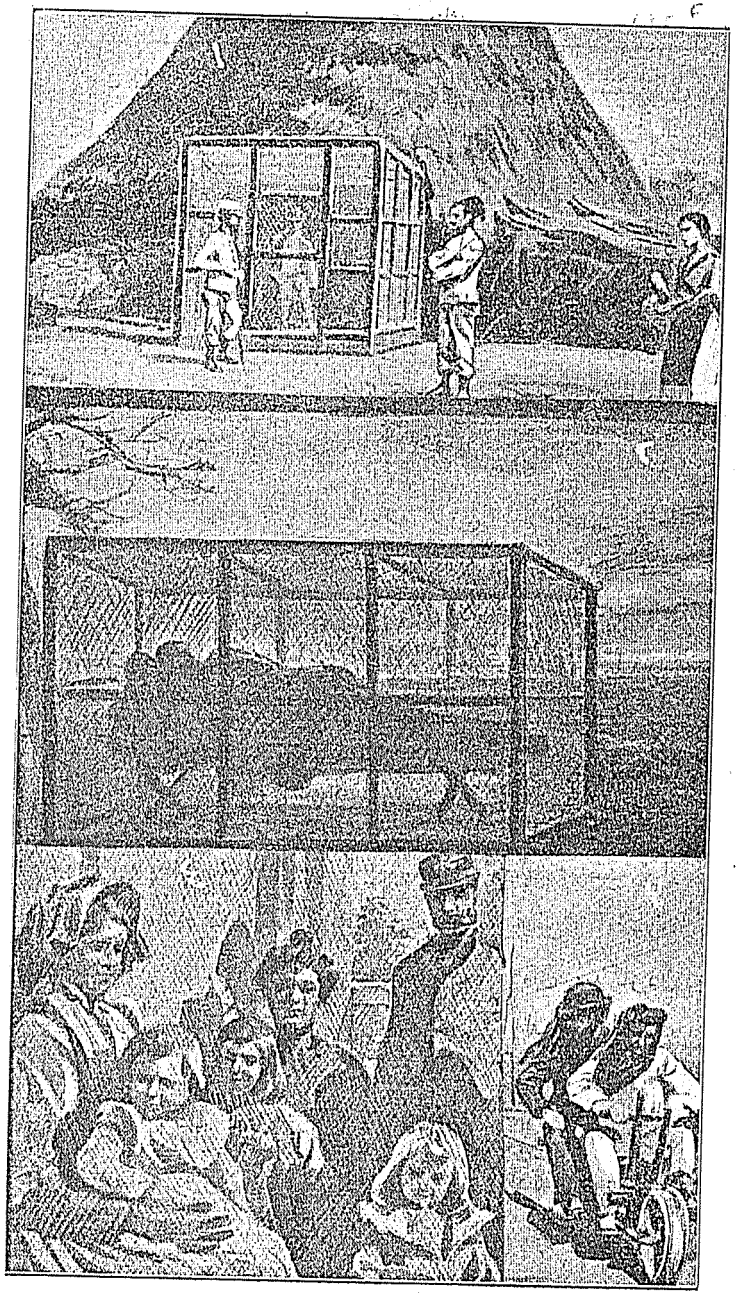

سیوری سینکه وصیتمه‌یه قارشی تدابیر

۱ — قولوبه قاپوسنده تل قفس . ۲ — تل جیبینلك . ۳ — یوزلرینه پچه اورتمش شمندوفر عمله‌سی . ٤ — تل قفسلرله صیتمه‌دن سالم قالمش بر عائله

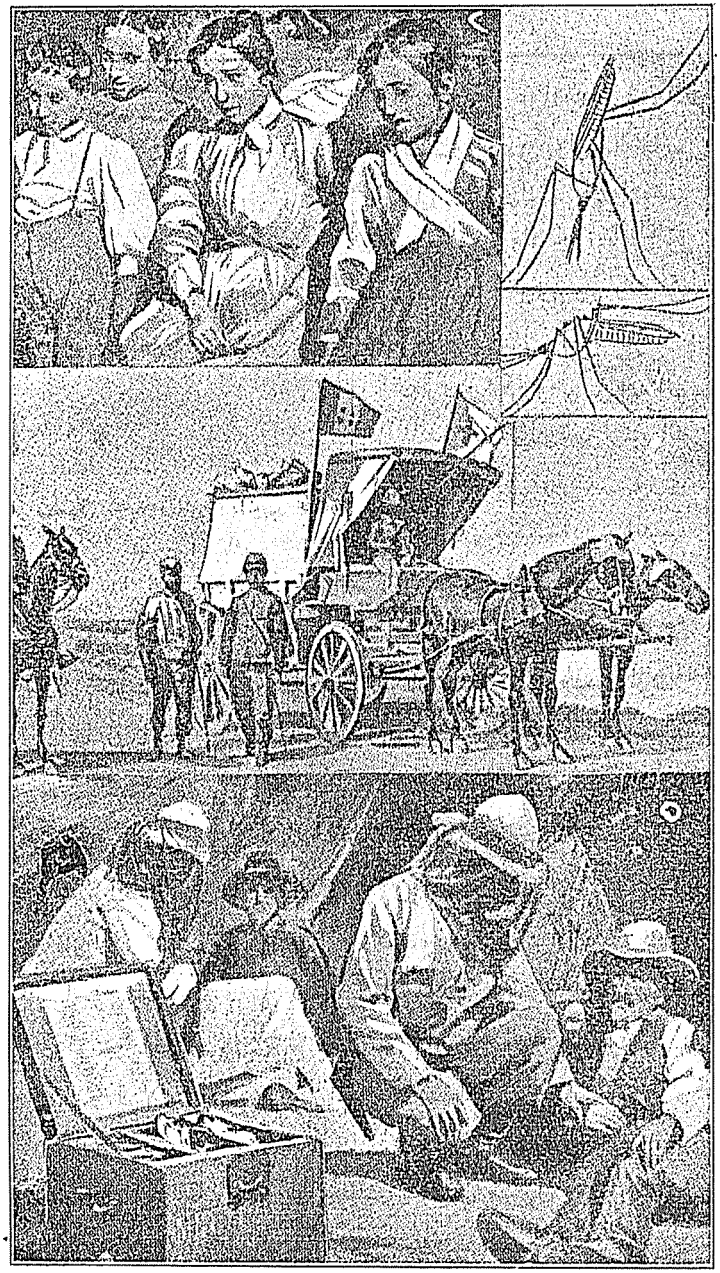

سیوری سینك وصیتمه

۱ — ۲ — سیوری سینك . ۳ — صیتمه‌لیلر . ٤ — سیار صیتمه خسته خانه‌سی . ٥ — طبیب وصیتمه‌لیلر .

مناستر صحیه مفتشی طبیب عزتلو
محمد فوأد بك
Mr. Le Dr. Mehmed Fuad Bey,
Inspecteur sanitaire de Monastir

حائز اهمیتدر ، اویله برشهرك یوکسك یرنده‌کی اولری انتخاب ایتمه‌لی و اولرك‌ده اك اوست قاتنده اوتورمالیدر . باطاقلق ویاصو جریانلری جوارنده‌کی اولردن قاچینمالی ، آغاجلقلردن ، باغچه‌لردن ممکن مرتبه اوزاق اولمالیدر . بیوك شهرلرده اك اورته‌ده‌کی اولر سیوری سینکلردن وصیتمه‌دن بالنسبه آزاده‌درلر . قیرلرده ، صحرالرده آغاجسز یرلر یاخود آغاجی سیرك محلرده‌ها ایدر ، چونکه جریان هوا دها زیاده اولور و آغاجلرك ، باغچه‌لرك اسقاسندن حاصل اوله‌جق صنعی باطاقلغك تأثیرات مضره‌سندن‌ده آزاده بولنیلیر . بوکبی اولرك اطرافنه صیتمه آغاجی کبی شیلر دیکمك شایان توصیه‌در . مصرده سیوری سینکلرك شرندن آزاده قالمق ایچون اولرك اطرافنه کنه کرچك آغاجلری دیکیورلر ؛ حتی پروفسور (ژیارد) جزایرده‌کی سیاحتی اثناسنده دائما کنه کرچك صاقسیلری بولندیریور و اوسایه‌ده سیوری سینك شرندن مصون بولنیوردی . بوقدر قولای ، امین وسالم بر واسطه‌یه بزم صیتمه‌لی یرلر اهالیسنك‌ده مراجعت ایتملری ایجاب ایدر .

قیر اولرینك سیوری سینك شرندن مصون بولندیرلمسی ایچون اودن برقاچ آدیم ایلری مسافه‌ده متعدد یرلرده لامبه‌لر یاقالی ، بولامبه‌لری ، کنیش برر طباق ایچنه اوطورتمالی ، طباغك دیبنده‌ده برآز پترول بولندیرمالی . کیجه وقتی سیوری

یانیه صحیه مفتشی طبیب سعادتلو مصطفی
بك افندی حضرتلری
S. Ex. Le Dr. Moustafa Bey,
Inspecteur sanitaire de Yania

سینکلر ضیایه قوشار ولامبه‌یه چارپدقدن صوکره طباغك ایچنه دوشه‌رك تلف اولورلر . بو لامبه‌لردن بری دخی آقشام یاتاق اوطه‌سنه یاقین براوطه‌یه وضع اولنور . کیجه‌لین یاتاق اوطه‌سنك پنجره‌لری ایرکندن قاپادیلیر وایچریده ضیا بولندیر مامغه دقت ایدیلیرسه راحت راحت اویومق ممکندر . بعض مملکتلرده اولرك اوکنده آتش یاقیله‌رق حاصل ایده‌جکی دومان ایله سیوری سینکلر دفع ایدیلیور . برکیجه قیرده وآچیق هواده یاتمق مجبوریتی تحقق ایدرسه بو وجهله آتش یاقق فائده‌لیدر ، مؤذیات آتشه دوشوب یانارلر ، برده دومانه دوغری یاقلاشمغه جرأت ایده‌مزلر .

بعض یرلرده سیوری سینك هجومنه قارشی کیجه‌لین یاتارکن باشی بر بز طوربه ایچنه قویمق ، اللره برر الدیون کچیرمکله مدافعهٔ نفس ایدیلیورسه‌ده بوندن اوقدر فائده کوریله‌میه‌جکی کبی سیوری سینکلرك سکان طبیعیسندن بولندیغی صیجاق مملکتلرده دخی بواصول قابل تطبیق دکلدر .

بزم بورالرده‌ده قوللانیلان جیبنلکلرك پك چوق فائده‌سی کورولیور . بونی قاباجه برتولبنددن یاپمق ویاتاغك اوزرنده‌کی کرکف واری برچرچیوه‌یه کچیرمك ایجاب ایدر . چرچیوه پك یوکسك اولمالی که شاید ایچری‌یه برایکی سیوری سینك کیره‌بیلیرسه یاتان آدم الیله طوتوب اولدوره‌بیلسون . برده

جینلکك آشاغی اوجنی دوشکك آلتنه ایجه یرلشدیرملی که مؤذیات آشاغی طرفدن‌ده کیرمسونلر . بر اوطه‌ده‌کی سیوری سینکلری دفع ایده‌بیلمك ایچون اك ایی واسطه نزله اوتی یاخود عاقرقرحا اوتی توتسیسیدر. سیوری سینکلر بوتوتسینك تأثیریله‌بایلوب یره دوشرلر، همان سوپوریلوب اتلاف ایدلملری چاره‌سنه باقالیدر . بو اصول آمریقاده‌کی هودسون کورفزی قیرلرنده جاریدر . (هاورو) اسمنده‌کی بر آمریقا طبیبی بو اوتلری ایجه ترطیب ایتدکدن صوکره چامور کبی یوغورمغی ومخروطی پارچه‌لر حالنه قویه‌رق قوروتدقدن صوکره ایجابنده یاقمغی توصیه ایدییور : بوپارچه‌لرهم یاواش یاواش یانار ، هم‌ده کثیف بردومان حاصل ایدرلرمش .

بعضیلری‌ده اللره ، یوزه و آیاقلره پترول سورمکی توصیه ایدییورلرکه آرتق اوکریه قوقونك حاصل ایده‌جکی ازعاجاته دایانمق هریکیتك کاری دکلدر. بوخصوصده قطرانلی صویك‌ده پك بیوك فائده‌سی کورولیورمش . آجی آغاج صویی و دها برچوق روحلر ، یاغلر توصیه ایدییورلرسه‌ده بر فائده حاصل ایدوب ایتمیه‌جکلری مشکوکدر .

مملکتمز معتدل ، صولاق ، قسماً حار براقلیم لطیف اولدیغی ایچون یازلری سیوری سینکلرك هجوم و ازعاجاتندن شکایت ایتمه‌مك ممکن اوله‌ماز ، حتی سواحلده‌کی بعض یرلرده اهالی یازین قصبه وشهرلرده هیچ بروجهله اسکان ایده‌میه‌رك یایلالره چکیلمکه مجبور اولیورلر .

بالاقتضا شهرده قالانلر دخی صیتمه‌لی ، علیل اولیورلر ، چهره‌لرنده صیتمه‌نك اودونوق وترابی نقاب مرضیسی بدیدار اولیور ، ایشته بوکبیلره بر طرفدن (کینین) کبی اك

مؤثر وعادتا خصوصی بر علاجك استعمالنی توصیه ایتمکله برابر دیکر طرفدن‌ده سیوری سینکلره قارشی کندیلرینی قورومه‌لرینی توصیه ایده‌رز ؛ چونکه برطرفدن مرض فنا بر اصول ایله ، وقتسز ، مقدارسز کینین آلمقله جزئی اصلاح ایدلسه بیله ، هرکیجه برر وخزهٔ بشره شکاف ایله قانه برر مقدار صیتمه میقروبی آشیلایان سیوری سینکلردن آزاده قالنمدقجه بوتداویدن اساسلی بر فائده کوروله‌مز. اك مؤثر ومهم تدبیر : باطاقلقلری ، کوللری ، دورغون صولری قوروتمق ، پنجره‌لره غایت اینجه تل قفس قویدیرمق[*] ، خلاصه سیوری سینکلردن صاقنمق، برده وسائط واقیه کبی هرصباح ۲۰ — ۲۵ سانتیغرام قدر سولفاتو (کبریتیت کینین) آلمقدر .

بواوچ تدبیرك حسن تطبیقنه مسارعت ایدرسه‌کزنه صیتمه کورورسکز ، نده صیتمه‌نك ، او پیس ، مزمن ومردار خسته‌لغك فنا نتیجه‌لرینه ، عوارض مختلفه‌سنه معروض اولورسکز.

[*] . — سیوری سینکی چوق اولان محللرده اولرك، کوشکارك پنجره‌لرینه تل قفس کچیرمك بوکون آوروپاده پك چوق تعمم ایتمشدر . هریرده اولدیغی کبی سیوری سینکی پك چوق اولان (بوداپشته) جوارنده طونه اوزرنده‌کی (مارغریت) آطه‌سنده بولنان اوتل وسائر مساکنك پنجره‌لرینه اینجه تل قفسلر قونولمش اولدیغنی بوسفرکی سیاحت صحیه‌مده بالذات کوردم .

دوقتور بەرینغ

دوقتور بەرینغ
Dr. Behring

قوش پالازی مصلنك کشف وتطبیقیله میلیونلرجه چوجقلری پنجهٔ بی‌امان مماتدن قورتاران بو محترم عالم شـو یاقین زمانده ورم مسئله‌لرینه ده قاریشدی ... آه ، بتون بشریتله برابر بز ، بتون اطبا دخی امید ایده‌رز که بو میمنتلی وانسانیتنواز عالمك مساعیسی برنتیجهٔ قطعیهٔ شفاء ایله نهایت بولسون ؛ ورم ، انسانلری ایچین ایچین اولدیرن ، نسللری پریشان ونزار ایدن بودرد درون دخی اوامر شفائیه‌مزه منقاد ورام اولسون ...

(بەرینغ) ١٨٥٤ سنهٔ میلادیه‌سنده (هانسدورف) ده دوغمشدر . « فریدریخ ویلهلم » دارالفنون عسکریسندن طبیب اجازتنامه‌سنی آلدقدن صوکره (پوستانی) ده کی آلاینه کیتمش ، اوراده تحریات متنوعهٔ طبیه‌سنه باشلامشدر .

(بەرینغ) اولا « ایبودوفورم » ایله اوغراشمشـدرکه

جریحه‌لرله اوغراشه‌جق عسکری بر طبیب ایچون بونك مبدأ حرکت تحریات اتخاذی برمقدمهٔ مناسبه ، برفال خیر عدایدلسه سزادر . ایبود وفورمه اوللری پك بیوك براهمیت ویریله‌رك بونك برچوق میقروبلری اولدیردیکی ظن ایدیلیوردی ، حال بوکه (بەرینغ) واضح ومفیـد تحریاتیله علاجك بوخاصه‌دن هیچ ده بهریاب اولمدیغنی ، یالکز میقروبلرك افراز واعمال ایدرك قانه دوکدکلری « توکسین » دینیلن موادسمیه اوزرینه اجرای تأثیرایلدیکنی میدانه قویدی ؛ بو آندن اعتباراً « توکسین »لر حقنده واسع برساحهٔ تحری آچیلمشدی .

« وجوده کیرن برمیقروب هنوز مرضی حاصل ایتمه‌دن برطاقم سموم افراز ایدر ، ایشته چابق داورانیلوب‌ده بوسموم محووازاله ایدیله‌جك اولورسه میقروبده قوت قالماز . » بوکون بدیهیـات فنیه صیره‌سـنه کچن بو قواعـدك واضعی همان همان (بەرینغ) در . (بەرینغ) سمومی محوایدیجی ـ آنتی توکسین یعنی مضاد سم ـ موادتحریسنه قویولمش واشته بوسـایه‌ده مصل واسطه‌سـیله « قوش پالازی » نی تداوی ایتمك اصولنی کشف ایتمشدر .

بواصول سـاحهٔ غبرای فنده داللاندی ، بوداقلاندی ، دهـا برچوق امراضه : قاره حمـایه ، ذات‌الرئه‌یه ، قیزیله ، خوروز اوکسوروکنه تطبیق ایدلدی ؛ ورمه ، دهابرچوق وخیم ومهم خسته‌لقلره‌ده تطبیق ایدلمسنه چالیشلیور . بواصولك ساحه‌سی پك کنیش ، تطبیقاتی‌ده صوك درجه امید بخشدر .

اشته کشفنك بوکلیت واهمیت عظیمه‌سی نظرنقدیره آلنه‌رق (بەرینغ) مشهور (نوبل) مکافاتنك طبه عائد قسمنه شایسته وسزاوار کورولمشدر .

اوزون اتکلر

البسه‌دن اك اوفاق برلازمهٔ صحیه‌یه‌قدر هرشیده مداخله ونفوذینی کوسترن « تزین » ، « سوس » کبی احتراصات وبر ذوق سلیم صحی‌نك هرزمان رد ایده‌جکی انواع افراطات آرتق آزچوق جالب نظر کورولمکده‌در. مندیلدن ، خاولیدن طوتوکزده فسه ، پوسکوله ، کوملکه ، ستره‌یه‌قدر نفوذ فائده بخشی تعمیم ایتمك آرزو ایدن حفظ صحت آره‌ده صره‌ده نائل موفقیات اولمقده و تلقینات صحیه برچوق یرلرده مظهر حسن قبول ایدیلمکده‌در . . لکن حفظ صحت اساساً ذوق وهوس ایله غیرقابل توفیق و ائتلافدر ؛ مثلا حفظ صحت قادینلرك ظرافتلری وبونی تزیین ایدن سوسلری ایله خوش کچینه‌مز .. اشته اخیراً اجرا آت مؤثرهٔ صحیه‌دن اولمق اوزره (دره‌سد) بلدیه‌مجلسی ، حفظ‌صحت نامنه برامرنامه نشرایدرك بوندن بویله سوقاقلرده یرده سورونه‌جك اوزون اتکلی وقویروقلی البسه ایله کزیلمسنی منع ایتمشدر . .

بو اصلاحاتك موقع تطبیقه وضع ایدلمسنی تأمین ایدن مجلس اعضاسندن موسیو (پلوتنر) اولمش . بوذات برمدتدن بری افکار نسائیه وهیچ اولمازسه نسویتك یالکز تزیناته عائد برقسمی علیهنده بولنوب دورمقده ایدی ؛ حتی بر پروتستو نامه یازه‌رق ورم علتنك سرایتی نامنه اوزون اتکلر علیهنده بولنمشدر . موسیو (پلونتر) بوندن استفاده ایدرك کیفیتی مجلس بلدیه حواله ایتمش و مجلس‌ده ۲۳ رأیه قارشی

٤١ رأی ایله اوزون اتکلرك قالدیریلمسنه قرار ویرمشدر . منفعت خلقه و حفظ صحت عمومیه‌یه پك موافق اولان شو تشبث وموفقیتندن دولایی اطبا موسیو (پلوتنر) ك لهنده وفقط شبهه‌سز قادینلرده شدیداً علیهنده بولنه‌جقلر .

ادرار نیچون تحلیل اولنیور ؟

برچوقلری ادرار تحلیلنی برسوس ، لزومسز برایش ، بیهوده برزحمت عد ایدییورلر ؛ کندیلرینه ادرارلرینك تحلیل ایدلمسی لزومی سویلننجه تردد وحیرتله قاریشیق بروضع ناهموار آلیورلر ؛ بووضعیتلر ، بوترددلر ، اوتقلصات الیمهٔ عدم اعتماد هپ ادرارك نه اولدیغنی آکلامامقدن ، طبیبك بو واسطه یه نه دن دولایی مراجعت ایتدیکنی بیله مه مکدن ایلری کلمکده در .

شهرده کی خسته لر ادرارلرینك تحلیل ایدیله بیلدیکندن دولایی تشکر ایتسونلر ؛ چونکه کوچوك برقصبه ده اجرای صنعت ایدن برطبیب خسته سنه بویله برتکلیفده بولنه رق تحری وتشخیص امراضده کی شبهه سنی ازاله یه موفق اولاماز ، ترددلر ، شاشقینلقلر ایچنده تعقیب سیر مرضه مجبور اولور . بوکون استانبولده برچوق یرلرده ، همان بللی باشلی اجزا خانه لرمزك کافه سنده ادرار تحلیل اولنه بیلیورکه شوترقی نك نه قدر مهم وشایان استفاده اولدیغی جالب نظر دقتدر . دها بوندن یکرمی سنه اول بویله برتحلیل آنجق برایکی یرده اجرا ایدیله بیلیور ، اطبا دخی ادرارك معاینه سیله ایدینیله بیله جك برچوق وسائط تشخیصیه دن محروم بولنیور وبو محرومیتدن طبیبدن زیاده خسته نك منافع صحیه سی متأثر اولیوردی !..

اوّلا ، ادرار نه در ؟ فعل اغتذا نتیجه سی اوله رق بدنده حصوله کلوب ده وجوده ایراث ضرر ایده جك اولان سمومك واسطهٔ دفعیه سیدر . معلم شهیر (بوشار) ك دیدیکی کبی : « بدنمز عادتا سموم اعمالخانه سیدر » .

انسجه مز برطرفدن قانك معده وباغرساقلردن آلوب کتیردیکی مواد غدائیه یی کندی کندینه ضم ایدرك تعمر وتجدد ایدر عادتا احیا اولورجه سنه بسله نیر ، دیکر طرفدن ده ایشله مسی ، وظیفهٔ حیاتیه سنی کورمسی سائقه سیله کندینی ییپراتیر ، کندندن بر قسمنی صرف واستهلاك ایدر ؛ ایشته استهلاك اولنان بوقسم آرتق بدنك ایشنه یارامیه جق ، بلکه ده فعالیت حیاتیه سنه ، یاشاماسنه انکل اوله جق برطاقم سمدار انقاض عضویه حالنده قانه قاریشیر . بوسمدار انقاض یاخود بدنك سموم ذاتیه سی بوبرکلردن سوزوله رك ادرار حالنده مثانه ده بریکیر ، اورادن ده براحتیاج مبرم طبیعی نك سوقیله خارجه افراغ اولنور ؛ ایشته ادرار ، افراغ اولنان بومایعدن عبارتدر .

شوافادهٔ فنیه دن آکلاشیلیورکه دکل ادرار ، قان بیله سمداردر ؛ حتی انسجه مزك خلاصه وعصاره سی آلنه رق کوچوك برحیوانك ، برکدینك ، برطاوشانك قانه شرینغه ایدلسه حیوانجغز آز برمدتده تلف اولور ، ات ، قاره جکر ، بوبرك ، بین ، حاصلی بتون اعضا بووجهله سمداردر .

ایشته انسجه مزده کی بو انقاض سمیه یواش یواش قانمزه کچیور ؛ بونلرك برچوغی یمورطه آقی طبیعتنده وکتب فنیه ده « زلالیّات » نامیله ذکر اولنان ماده لره قریبدر . بوسملر قانه کچمکله اوراده قرارکیراولمایورلر ، درحال وجودك طبیعی سوزکچلرندن ، بوبرکلردن ، جلدده کی تربزلرندن ، آق جکرلردن ، آغزده کی بزلردن ادرار ، تر ، صالیا ، سموم تنفسیه حالنده سوزولوب وجودی شرلرندن ، تأثیرات مضره ومنحوسه لرندن آزاده براقیورلر . حتی برحیوانك قانی ویاقاننك قسم مایعی (مصل) دیکر جنسدن برحیوان ایچون زهرناکدر ؛ بویله برمصلك آز

چوق برمقداری باشقه جنسدن برحیوانه شرینغه ایدیلیرسه موجب تلف بیله اولیور . بو سمیت هم قانده‌کی خصوصی زلالیاتدن هم‌ده استهلاکات عضویه نتیجه‌سی اوله‌رق بریکن انقاض سمیه‌دن ایلری کلمکده‌در .

بتون بومواد وانقاض سمیه‌نك واسطهٔ افراغی ادراردر. ادرارك سمیتی تغدی واسطه‌سیله آلنان سمدار شیلردن ، معده‌وباغرساقلرده حصوله‌کلن تخمرات وتعفناتدن برده‌بدنك انقاض مضاد تمثلیه‌سی اولان سمومدن نشأت ایدییور . حتی برحیوانی اولدورمك ایچون ثقلت بدنیه‌سنك کیلوسی باشنه قرق سانتیمترو مکعب قدر ادرار شرینغه ایتمك کفایت ایدر. بویله برحیوان اختلاجلر ، تقلصلر ، صیتمه‌لر ایچنده تلف اولورکیدر . ادرارده خواصی مختلف طقوز قدر مادهٔ سمیه بولنمشدر :

١— « بوله ـ اوره » نامنی آلان آز سمدار برجسم ؛
٢— آفیون کبی اویوتیجی برجسم ؛
٣— صالیایی آرتدیریجی برماده ؛
٤— اختلاج وچیرپینمه حاصل ایدن برماده ؛
٥— کوزك حدقه‌سنی کوچولتن برمادهٔ سمیه ؛
٦— بدنك حرارت عزیزیه‌سنی آزالتان برماده ؛
٧— بدنك حرارتنی آرتدیران ، صیتمه حاصل ایدن برماده ؛
٨— قلبی اختلاجه دوشورن برمادهٔ معدنیه (پوتاس) ؛
٩— قلبی دوردوران برمادهٔ عضویه ...

ایشته ادرارك بومختلف مواد مضرددن نشأت ایدن سمیتی حال طبیعیده بیله برچوق تخلفات کوسترمکده‌در ؛ آرتق حالت

مرضیه‌ده بدنك احوال اغتدائیه‌سنه ، بتون ادارهٔ بدنیه‌یه عارض اولان تشویشات وامراضك اك حساس برمعیاری ادرار اوله‌جغنه قناعت حاصل ایدیله‌جکی طبیعیدر .

ادراری برآز آکلادقدن صوکره شیمدی‌ده اونی افراز ایدن ، قاندن آییروب سوزن عضو نازکه ، بوبرکلره کله‌لم : بوبرکلر فطرتك حیات ماکنه‌سنه‌علاوه ایتدیکی‌اك اساسلی ، اك لزوملی ایکی چرخدر ؛ حتی دنیله بیلیرکه حیات واغتدا هپ اوچرخلره استناد ایدرك ، اونلرك فعالیت حیاتیه‌سنه‌کووه‌نه‌رك تمادی ایده‌بیلمکده‌در . وظیفه‌سی بوقدر مهم ومعتنا اولان برعضوك صوك درجه نازك ومغلق اوله‌جغی امر طبیعیدر ؛ اوت ، بوبرکلر حقیقةً پك نارین شیلردر : بدنی دوچار تغیر ایدن احوالك همان کافه‌سی بوبرکلرده عکس انداز اولور ، فقط بو انعکاس تکرر ایده ایده بوبرکلرك اینجه‌لکی ، نسج رقیق‌رخنه‌دار اولور ، ایچه‌سوزدمز ، اووقت‌بدن ، خارجدن هیچ بر مؤثرك تأثیری اولمقسزین ، تراکم ایدوب قالان کندی سمومیله زهرلنمکه ، تعبیر معروفنجه « بنفسه تسمم » ایتمکه عادتا انتحار ایلمکه‌باشلار ، صوکره صوکره اصل‌سوزکیج خراب اولمغه ، ارییوب دوکولمکه یوز طوتار ، ایشته اوزمان ادرارده سموم آزالیر ، بلکه‌ده هیچ بولنماز ؛ بالعکس بوبرکاك نسجی‌ریزه‌ریزه دوکوله‌رك ادرارده ـ خرده‌بین‌ایله ـ کورولمکه باشلار وادراره کچن برچوق « زلالیات » بوبرکلرده‌کی تغیر عمیقی ارائه ایدرلر. بویله برمسئله‌ده ادرارك تحلیلی ایله درجهٔ علتك تعیینی نه‌قدر مهمدر دوشونولسون !

باغرساقلرك ، معده‌نك نه‌قدر برباد تفسخاته مقر اولدیغی درونلرندن طوپلانوب کلن موادصلبه ـ قذورات ـ نك کیفیاتی

آطنه صحیه مفتشی عزتلو اشرف سلیمان بك افندی
M. Le Dr. Echref Suleyman bey,
Inspecteur sanitaire d'Adana

آنقره صحیه مفتش سابقی طبیب عزتلو مصطفی حلمی بك
M. Le Dr. Moustafa Hilmi Bey,
Ex-inspecteur sanitaire d'Angora

دلالتیله مثبتدر؛ ایشته بوتفسخاتك تشکیل ایتدیکی درلو درلو زهرلر وامعاده نشو ونمابولان میلیارلرجه میقروبلرك افرازات سمیه‌لری معده وباغرساقلرك سطحلرندن سوزوله‌رك قانه ، اورادن‌ده قلبه کلمزدن‌اول قاره‌جکری زیارت ایتمك اوزره اوعضو مهمه توجه ایدرلر ... قاره‌جکر ایسه حیات و بدنك اك فداکار برمدافعی‌در ؛ فطرت اونی باغرساقلرك یانی‌باشنه برچوق قضا وخطالرك تلافی وتصحیحی ایچون وضع ایتمشدر. قاره‌جکردن کچن سملر یاری قوتلرینی، بعضاً‌ده بتون تأثیرات مضره‌لرینی ضایع ایدییورلر . بوندن باشقه ، قاره‌جکر بدنك برخزینهٔ غداسی عداولنیور : یدیکمز طاتلیلرك ، شکرلرك بقیه‌سی‌اوراده، ایلریده تصادف ایدلمسی محتمل‌اولان محرومیت زمانلرنده صرف ایدیلمك‌اوزره ، خزینه مانده اولیور . ایشته بو سمومك عکس تأثیراتی ویا سائر برسببله یا کبدك نسجنه یاخود اوکا نظارت ایدن سیکیرلرك سیر ومنشائنه برخلل

آیدین صحیه مفتشی طبیب عزتلو محمد علی بك افندی
M. Le Dr. Mehmed Ali Bey,
Inspecteur sanitaire d'Aïdin

ارضروم صحیه مفتشی طبیب عزتلو شریف یوسف بك افندی
M. Le Dr. Chérif Youssouf Bey,
Inspecteur sanitaire d'Erzouroum

طاری اوله‌جق اولورسه اوشکرلر قانه قاریشیرلر یعنی کبده بریکوب قاله‌مازلر. اووقت بدنی‌اریتوب صولدوران وبرچوق وخیم عارضه‌لر تولید ایدن ، انسانه کونده تجره‌لرله یمك ییدیرن ، دستیلرله صوایچرن فنا برخسته‌لق ، شکرعلتی باش کوستریر ؛ ایشته بویله‌برخسته‌لغی دها مبدأنده ایکن یاقالتدیره‌جق، تداویسنی ممکن‌قیله‌جق ادرارك تحلیلیله شکرك بولنماسیدر؛ کورولیورکه ادرار اویله‌عادی برسوس‌ایچون تحلیل‌ایدیله‌یور.

طبیعی‌برادرارده اك زیاده‌بولنان « بوله ـ اوره »، «حامض بول ـ آسید اوریك » و مشتقاتی کبی آزوتلی ماده‌لردر . بوماده‌لر بعضاً پك زیاده‌لشیر عادتا بدندن برآزوت سیلی جریان ایتمکه باشلارکه بوحاللرك فناً وتحلیلاً ثابت اولماسی طبیبه نه‌کی‌خسته‌لقلر قارشیسنده بولندیغی‌افهام ایده‌بیلمکده‌در.

بعضاً‌ده قاره‌جکرك وظائفی بوزولیور، صفراده‌کی بویالری ایچه تفریق ایده‌میور ، قانده قالان بو بویالر ادراره کچیورلر

وادرارده نه درجه ومقدارده بولندقلری تدقیق ایدیله‌رك او واسطه ایله قاره‌جکرك نه قدر عمیق تغیراته اوغرادیغی ، خسته‌لغك درجه‌سی ، شدتی ، سیری آکلاشیلیور .

بعضاً ده باغرساقلر آفتزده اولیور ، عصارات هاضمه‌نك منحل حالنه قویدیغی مواد ، بدنك ایشنه یارامیه‌رق ادراره کچیور ، اووقت بدن ییدیکندن استفاده ایده‌میه جکندن اینجه‌لوب اوزولیور ، صاراروب صولیور ... بویله برحال وخیم مرضی‌یی دها باشلانغیجنده ایکن بیلدیره‌جك یکانه واسطه ینه ادرارك معاینه وتحلیلیدر .

خلاصه ، ادرار معاملات مرضیه‌نك تأثیراتیله شایان دقت ، واضح بر طاقم تغیراته اوغرامقده‌در ؛ ادرارك بدندن سموم مختلفه‌یی دفع وطرد ایلمسی وبرچوق امراضك موجودیتی ، سیرینی ، طرزینی ، شدت وخفتنی کوسترمه‌سی نظر دقت و اعتنایه آلنه‌رق ، فناً معاینه وتحلیلی بوکونکی وسائط تشخیصیه‌نك الك مهملری صره‌سنه کچمش حتی طبابتجه « تحلیل بول » برفن مخصوص حالنی آله‌رق « مبحث بول — Urologie » نامیله برشعبهٔ خصوصیه تشکیل ایتمشدر .

ادرارك اوصاف مادیه‌سی ، قوامی ، رنکی ، بورنکك کونا کون تغیراتی ، قوقوسی ، ثقلت اضافیه‌سی تأثیرات مرضیه ایله متناسب برچوق تغیرات محسوسه کوسترمکده وهمان هر وسیله ایله آرانیلمقده‌در .

ادرارك دینه بریکن طورطولر دخی شایان اهمیتدر . بدنده حاصل اولوبده ادرارك صوینده منحل حالنه کچه‌مین برچوق مرکبات واملاح بوبرکارده ، مثانه‌ده بریکدرك قوم دانه‌لری ، مینی مینی طاشلر تشکیل ایدرلر . بوقوم دانه‌لرینك

برقسمی کوزله ، برقسمی دخی خرده‌بین کبی وسائط بصریه ایله کورولور ؛ بونلرك کرك کونا کون شکللری ، کرك تحلیل ایله تعیین اولنه‌جق ماهیت کیمیویه‌لری هانکی مرضك تأثیریله وهانکی سببلرله حصوله کلدکلرینی اشعار ایدرك اصولی دائره‌سنده وفائده بخش برطرز تداوی تأسیسنه مدار اولمقده‌در .

بونلردن باشقه ، ادرارك ترکیبنده بولنان ماده‌لرك آزالمالری ، چوغالمالری ، بوسبتون مفقود اولملری هپ برر تبدل مرضی‌یی اشعار ایدییورلر ؛ ایشته بودرلو درلو ماده‌لرك تخلفاتنی تعقیب ایدرك بونلردن احکام چیقارمق ، دلالت ایتدکلری خسته‌لقلرك تظاهراتنی ایجه آکلایه‌رق اوکا کوره مداواته تصدی ایتمك اهمیت وبریلیه‌جك برفائده‌میدر ؟..

ادرارده حال طبیعیده بولنمازکن برمرضدن دولایی اثبات وجود ایدن ماده‌لر ، زلال ، شکر ، برچوق مواد ملونه ، قان ، جراحت ، عناصر منویه ، باغرساقلردن نشأت ایدرك ادراره کچن برطاقم سموم وبویالر اعضای مختلفه‌نك تغیراتنی کوسترن برر شاهد عادل کبی تلقی اولنمقده‌درلر . دها ادراره مختلف معیملرلرك وبرچوق کیمیوی جسملرك تطبیقی ایله موجودیتلری اثبات اولنان ماده‌لر بویله اوفاجق برمقاله‌ده ذکر وتفهیم ایدیله‌میه‌جك قدر متعدد ودلالت ایتدکلری معانیٔ مرضیه‌دخی آنجق منتسبین طبك معلومی اوله‌جق قدر اینجه ومغلقدر .

ادرار تحلیلیله اوغراشه‌رق بوخصوصده برچوق موفقیات کوسترن کیمیاکزان دخی ادراری تشکیل ایدن اجسام ومواد مختلفهٔ عضویه ومعدنیه میاننده برطاقم نسبتلر وبوماده‌لرك مقدارلری آره‌سنده برطاقم توافقات عددیه تعیین ایله‌مشلردرکه

اذمید مملکت طبیبی عزتلو محمد ثروت بك
Dr. Mehemed Servet bey
Médecin municipal d'Izmid

بغداد صحیه مفتشی طبیب عزتلو احمد عبداه بك افندی
M. Le Dr. Ahmed Abdullah Bey,
Inspecteur sanitaire de Bagdad

« مناسبات ادراریه » دنیله‌بیلن بو اعداد ثابته‌نك احوال مرضیه‌ایله متناسباً تغیراتی‌ده امراض‌متعدده‌نك شدت وسیرینی ترجمه ایتمکده وطبیب مداوی‌یی شایان استفاده برچوق اعراض وعلائم مادیه‌نك ، آفات و تغیرات عضویه‌نك موجودیتندن خبردار ایلمکده‌در .

ادرارك کرك بنیه‌جه ، کرك حیاتیت بدنیه‌جه بر معیار بدیدار اولدیغی ، بدنه کیرن هر درلو سموم وادویه‌نك ادرار طریقیله بدندن طرد ودفع ایدیلدیکی نظر دقته آلنیرسه بر چوق تسممنرده دخی ادرار معاینه‌سنك شایان اعتماد بر دلیل وشاهد کبی تلقی ایدیله‌جکی تسلیم ایدیلیر .

***

خلاصه ، آکلاشیلیورکه معاینهٔ بول تشخیص امراض ایچون بر واسطهٔ قیمتداردر ؛ انظار دقایقشناسنی ادرار معاینه راپورینه اماله ایدن برطبیب‌مداوی ، اوقیانوس فنك قعرنایابنده

بیروت صحیه مفتشی طبیب عزتلو اسماعیل حقی بك
M. Le Dr. Ismaïl Haky Bey,
Inspecteur sanitaire de Beyrouth

حلب صحیه مفتشی طبیب عزتلو بسیم بك
M. Le Dr. Bessim Bey,
Inspecteur sanitaire d'Alep

برنقطهٔ استناد آرامقده وجوّ مفکره‌سنده اوچوشان برسوری امراض آره‌سنده « برذات مرض » تحریسیله اوغراشمقده‌در ؛ وسائط استقصائیهٔ کلیه‌نك الك دکرلیلرندن برینی تشکیل ایدن ، هرکون یکی برکشفك ، برمعیار جدیدك علاوه‌سیله کرك ثروت فنیه وکرك ماهیت تشخیصیه‌جه کسب صحت وجدیت ایله‌ین ادرار معاینه‌سنك آتیاً دها بیوك و دها شمولی براهمیت کسب ایده‌جکی وهمان هرخسته‌لقده ادرار معاینه‌سنك برلازمهٔ تشخیص ومداوات عد ایدیله‌جکی الك امین براعتماد وایقان ایله کسدیریله‌بیلیر .

هله کبه قادینلرده ادرار تحلیلی عادتا لوازم مبرمه حکمنی آلمشدر ؛ چونکه ادرارك تحلیلیله زلالك بولنوب بولنمدیغنه کسب وقوف ایدیلکله کرك کبه‌لکك قادینه ضرر ویرمیه‌جك برطرزده سیر وتمادی ایتدیکی ، کرك ایلریده ظهور ایده‌بیله‌جك اختلاطك « حواله » وسائر اعراض تسممیه وعصبیهٔ

ولادیه‌نك شائبه ونشانه‌لری نظر دقتده تبین ایتمش اولور . حتی ولادتخانه‌لره مراجعت ایدن کبه قادینلرك ادرارلری هفته‌ده بردفعه تحلیل ایدیله‌رك اوراق مشاهده‌یه قید واشارت ایدیلمك اصولدن‌در . « بویله برمعاینه‌دن چکینن قادینك حرکاتی نه قدر جرأتکارانه ایسه وظیفهٔ مسلکیه‌سنی اونودان طبیبك بوبابده‌کی اهمال وتکاسلی‌ده اونسبتده داعیٔ مسئولیت عظیمه‌در .[*] »

بناءً علیه ، ادرارکزی معاینه وتحلیل ایتدیرمك لزومنی اشعار ایدن برطبیبه قارشی اظهار حیرت وابراز عنف وناهمواری ایده‌جککزه ، صحتکزه ، حسن تداویکزه قارشی لاقیدانه حرکت ایتمه‌دیکندن ووظیفهٔ مسلکیه‌سنده ابراز دقت واقدام ایلدیکندن طولایی آثار من وشکران کوسترمکه چالیشمالی وبو تحلیلك هیچ بر صورتده عادی بر شارلاتانلق ، برسوس ، معناسز ومناسبتسز برشی اولمادیغنی مفکره‌کزه نقش ایتملیسکز .

ینه تکرار ایدییورم : ادرارك معاینه وتحلیلی برچوق امراضك تشخیص وتعیین ماهیتی نقطهٔ نظرندن الزمدر ؛ بناءً علیه، نه عادی برسوس ، نه‌ده بر وسیلهٔ جر منفعت عد ایدیله‌ملیدر .

[*] « کبه‌لك وکبه‌لکده تدابیر » — دوقتور بسیم عمر .

قیللر وصاچلر نیچون وناصل بیاضلاشیورلر ؟

بوبر قانون فطرتدر ؛ یاش یرینی دولدورنجه صاچلریمز ، قیللرمز آغارمغه باشلارلر ؛ سیاه ، قومرال ، کستانه رنکی ، صاری ... نه‌رنك اولورسه اولسون، هپسی‌ده اکصوك بم بیاض اولورلر . بوتبدل ناصل ونیچون اولیور ؟ بو نازك و مهم بر مسئله‌در . بوکا کسدیرمه ، شایان اعتماد برجواب ویرمك ، هرکسه بو اختیارلق نشانه‌سنك ناصل حصوله کلدیکنی اوکرتمك استفاده بخشدر . ایشته بومهم مسئله‌یی زمانك اك صلاحیتدار علماسندن بری ، پارسده‌کی پاستور مؤسسه‌سنك رئیس مساعیسی معلم شهیر (مه‌چنیقوف) حل ایتدی ؛ بزده ، طب وعلم وظائف اعضایی کشفیات ومساعیسیله شکرانکذار وقوفی ایدن بوعالم کمالاتشعارك نتیجهٔ تدقیقات وتحریاتنی شوراجقده قارئلرمزه بیلدیرمك آرزوسنه دوشدك .

***

اك اسکی زمانلردن بری « آق صاچلر » اختیارلغه عائد حرمت ورعایتك برنشانهٔ لیاقتی کبی تلقی ایدیله کلمکده ایسه‌ده ینه آغارمغه باشلایان صاچلر انسانده برچوق حسیات مؤلمه اویاندیرمقدن خالی قالمایورلر . مثلا تأهلده ، انتخاب زوجه‌ده برچوق ترددلر کوسترن برمشکلپسند شاقاقلرنده برقاچ بیاض قیل کورونجه درحال تأهله قرار ویرر ، صقال ویا بیقلرنده برقاچ آغارمش تل کورن بردوقپرست دخی آرتق اختیارلامغه باشلادیغنی تخطر ایدرك برخولیای تألم انکیزه دالار .

طربزون صحیه مفتشی طبیب سعادتلو
عبدالکریم بك افندی
M. Le Dr. Abdul-Kérim Bey,
Inspecteur sanitaire de Trébizonde

قدس بلدیه طبیبی عزتلو آرمناق
آرتین افندی
M. Le Dr. Arménak Artin
Médecin municipal de Jérusalem

آق صاچلرك جلب ایده‌جکی احترامات ورعایاتی درون دلدن آرزو ایدنلر نادردر ؛ هیچ شبهه‌یوق که اختیارلق حزین برعارضه‌در ، بونك نشانهٔ مادیسی اولان صاچ وصقال آقلغی ایسه وقوعی آرزو ایدیلیه‌جك یاخود تخفیف وتعدیلنه چالیشیله‌جق برحادثه‌در .

فقط هرکسك باشنه کله‌جك اولان بوحادثه‌یی علم وفن دها یاقیندن تدقیق ایتمك ایستر . (بالزاق) ك رومانلرندن برنده برزوج فن آشنا اضطراباتندن آغلایان قاریسنك کوز یاشلرینی طوپلایه‌رق تحلیله چالیشدیغی کبی ، علمای حاضره دخی یاشلری ایلرلدکجه کرك کندیلرنده ، کرك اطرافنده کیلرده سرزدهٔ ظهور اولان تحولات وتبدلاتی نظر دقت فن ایله تدقیقه چالیشیورلر ، اختیارلغك نه‌دن عبارت اولدیغنی وبدنده نه‌کبی تغیرات عمیقه‌یه سببیت ویردیکنی تعیین ایله اوغراشیورلر .

فنك « استحالهٔ شیخوخیه » ، « هزال شیخی » دیدیکی

خداوندکار ولایتی صحیه مفتشی طبیب
سعادتلو محمد یحیی بك افندی
M. Le Dr. Mehemed Yahya Bey,
Inspecteur sanitaire de Khudavendigar
(Brousse)

موصل صحیه مفتشی طبیب عزتلو
فتحی تحسین افندی
M. Le Dr. Fethi Tahsin Bey,
Inspecteur Sanitaire de Moussoul

بوحالك ایلك علامتی صاچلرك ، قیللرك بیاضلاشمسی اولدیغی ایچون اختیارلق حالنك تدقیقنه بوندن باشلامق ایجاب ایدییور .

صاچ ویاقیللرده‌کی رنك وطراوتك زائل اولدیغنی یاکندی نفسنده یاخود اطرافنده کیلرده کورمه‌ین یوقدر . عجبا بو صاچلر ، قیللر بووجهله لون اصلیلرینه‌می رجوع ایدییورلر ، یوقسه یاش ایلریله‌دکجه یکیدن رنکسز و بیاض صاچلرمی چیقیور یعنی کیت کیده کنجلکك اورنکا رنك صاچلری دوکولیورده یرینه یاواش یاواش بیاض صاچلرمی قائم اولیور ؟

بوکون ثابت اولمشدرکه صاچلرك بیاضلاشمسی ، آغارمسی اسکیلرینك دوشوب دوکیلوب‌ده یرینه یکیدن رنکسز صاچ بیتمك ایله اولمایور ، صاچی آغاران ویاقیرلاشانلرده ، آرتق صاچ بدنك حاضرلادیغی طبیعی بویایی آله‌مادیغندن ، یکیدن سوره‌جك صاچلر رنکسز چیقیورلر .

صاچلر اك زیاده اختیارلغك ، یاش ایلریله‌مه‌سنك تأثیریله آغاریرلر. مع‌مافیه بعضاً یاشك پك‌ایلری وكچكین بولنمسنه رغماً، صاچلر، ینه لون‌طبیعیلرینی‌محافظه ایدرلر . صاچلری « كنجلك رنكنده » برقرار قالمش یوزلك اختیارلر پك چوقدر .

بری طرفدن صاچلری ، بیقلری آغارمغه باشلامش كنجلرده نادر دكلدر ؛ هنوز یكرمی بشنجی سال عمرینه ایرمش بیچاره‌لرده صاچ وقیللرك یتمشلك اختیارلركی كبی بم‌بیاض اولیوردیكی كورولیور .

بووقتسز صاچ آغارمه‌سنك اك شایان-حیرت مثالی صاچلرك پك آز برمدت ظرفنده بررداى سفیده بورونملریدر . پك اسكی زمانلردن بری بویله حاللره تصادف اولنمقده ایسه‌ده بوكبی آنی تحولاته معروضیت اك زیاده ارباب عرفان ومساعیده كورولمكده‌در.

ایشته بومسئله‌ده بوكون حل ایدلدی : بتون صاچلر بر كیجه‌ده ، حتی دها قیصه برزمان ایچنده بم‌بیاض اوله‌بیلیرلر .

شوصوك زمانلرده آوروپاده‌كی شمندوفر قضالری بویله بر چوق« آنی‌صاچ آغارمسی » وقایعنه سببیت ویردیلر .

صاچلرك بویله‌بش آلتی كون ظرفنده آزچوق تام برصورتده بیاضلاشمه‌لری برچوق دفعه‌لر كورولدی . دهشت واحترا- صات شدیده‌نك بو خصوصده پك بیوك دخلی كورولیور . بوندن‌ده آكلاشیلیوركه صاچلر وجود بشرك « حیاتدار » اقسامندندرلر ؛ عموم بدنه عارض اولان حالات وتبدلاتدن اونلرده نصیبیاب اولیورلر .

***

بوكا اینانمق ایچون صاچلریمزك ، وجودمزده‌كی قیللرك

بنیهٔ تشریحیه‌لرینه بركوز كزدیرمك كفایت ایدر . برایكی صاچ قیرنتیسنی آلوب برقاچ داملە صوایله ترطیب ایدرك یوز یاخود یوزاللی دفعه بویوتن برخرده بینده معاینه ایده‌لم . برتلی بربری اوزرینه بیندیرلمش برچوق اینجه كوچوك واوزونجه قابوقلردن تشكل ایتمش برجذع شكلنده كورورز . بوكوچوك قابوق پارچه‌لرینك آلتنده ، معاینه ایدیلن صاچك رنكنه‌كوره، سیاه ، اسمر ، صاری رنكده مینی‌مینی بویا ذره‌لری كورولور. ایك شكلنده‌كی بوكوچوك قابوقلری داغیدوب قوپارمق ایچون صاچی اولجه شدتلی براكشی ایله مثلا زاج یاغیله ترطیب ایتمك دها ایدر .

بووجهله معاینه ایده‌جكمز قیللرك ایچنده بواینجه قابوقلردن باشقه اورته‌سنده بر « أوز» طبقه‌سی بولنانلرده بولنور، بوطبقه بربری اوزرینه توضع ایتمش برصره كوچوك ویوفقه پوللردن مشكلدر . بونلرك بربری اوزرینه بووجهله توضعلرینی بربری ایچنه قونولمش برچوق مینی‌مینی طباقلرك دوروشنه بكزه‌ده- بیلیرز . بویوفقه وكوچوك پوللرك هربری آیری باشنه برجسم اولوب « حجره » نامنی آلیور . حجره ، حیاتدار اشخاصك اك بسیط برپارچه‌جغی ، عادتا انقسام قبول ایتمه‌ین برجزئی دیمكدر . ایشته صاچلرك اوطبقه‌سنی تشكیل ایدن بوحجره‌لرك مركزلرده یووارلاق یاخود یومورطه شكلنده برجسم كورولوركه بوكا « نوات- چكیردك » دینیر ، بوحجره‌لرك ایچریسنده‌ده ، صاچ تلنك طیش طبقه‌سنده‌كی ایك كبی قابوقلرك آلتنده كوردیكمز بویا حبه‌جكلری واردر . اشته بوأوز طبقه‌سنده‌كی حجره‌لر بزی قیللرك‌ده حیاتدار اولدقلرینه قانع ایدر؛ چونكه كرك بویانملرنجه ، كرك شكللرنجه كوستردكلری تحولات درونلرنده حادثات

وان صحیه مفتش سابقی طبیب عزتلو
جلال الدین بك
M. Le Dr. Djélaleddin Bey,
Ex-inspecteur sanitaire de Van

حرکت وحیاتك سرزدهٔ ظهور اولدیغنی اشعار ایدر . اختیارلق تأثیریله بوحجره‌لرده پك آز کورولن بویا پارچه‌لری یاواش یاواش آزالیر ، کیت کیده أوز حجره‌لر بویادن محروم اولورلر.

او وقت بو حجره‌لردن بعضیلری دیکرلرندن آیریلیر ، قیلدانغه ، اوزرلرنده کی قابوق طبقه‌لرینه دوغری اوجلر اوزاته‌رق اورالرده کی بویا پارچه‌جقلرینی قاپمغه باشلارلر ؛ بوحجره‌لرده جداً شایان دقت بر آتیکلك ، برفعالیت کورولور، اطرافلرنده کی بویاپارچه‌لرینك برچوغنی ، بلکه‌ده هپسنی یوتارلر ، بوندن دولایی صاچك اوقسمنه توافق ایدن نقطه‌لرنده بر بیاضلق ، بر آغارمق مشهود اولور . قیرلاشان برصاچ تلی خرده‌بین آلتنده معاینه ایدیلیرسه طیش قابوغك بویا پارچه‌جقلری آراسنده درونی بویاایله دولدیرمش،اوجلرینی اطرافه صالدیرمش برطاقم سربست حجره‌لر کورولور .

قیللرده کی بوأوز حجره‌لرینك بویالری آرایوب بولوب سومورملری عادتا طاتلی صولرده بولنان و « آمیب » دینیلن مینی مینی ، خرده‌بینی وابتدائی حیوانلرك صویك درونندهکی اوفاق پارچه‌جقلری بولوب درون بدنلرینه آلملرینه بکزر : اثنای معاینه‌ده صویه بر قاچ بویا حبه‌جکی آتارسه‌کز آمیبلر اونلری‌ده یوته‌رق بویالی بویالی کزمکه باشلارلر ؛ ایشته آغارمق اوزره بولنان صاچلرك اوز حجره‌لری‌ده ، بوبویالی

آمیبلر کبی ، اسمر وسیم سیاه برنك آلیورلر .

« آمیب » ك نه اولدیغنی بیلمه‌ین قارئلرمز بوأوزطبقه‌سی حجره‌لرینی کوچوك سوموکلی بوجکلره‌ده بکزه‌ده بیلیرلر . بو سوموکلی بوجکلر اویقویه دالنجه عادتا بربری اوزرینه دیزیلمش أوز طبقه‌سی حجره‌لری کبی خوابیدهٔ سکوندرلر ؛ بو حیوانلر اویقودن اویانجه قابوقلرندن بوینوز وآیاقلرینی چیقاره‌رق حرکات مختلفه اجرا ایتمکه، اوته‌یه بری‌یه ایلیشمکه باشلارلر وبوسایه‌ده قطع مسافات ایدرك بوله‌بیلدکلری غدالری یوتارلر .

حرکته‌کلن اوزطبقه‌سی حجره‌لری صاچك قابوق طبقه‌سنده‌کی بویا پارچه‌جقلرینی طوپلار وبو بویالری صاچك کوکنه یاخود طیش طرفنه کوتورورلر . ایشته بویاسنی ضایع ایدن صاچلر بووجهله تحوله اوغرایورلر .

دیمك صاچلرك ، قیللرك آغارملری اوزطبقه‌سنده کی حجره‌لرك فعالیت حیاتیه‌لری نتیجه‌سیدر ، بوحجرات بویالری طوپلایور وباشقه یره کوتوروبورلر .

اسکیدن بری، « صاچلرك آغارملری نسجلری درونه هوا کیرمه‌سندن ایلری کلیر.» دینیلیوردی. حقیقةً هوا قابارجقلری قویو برزمین اوزرنده معاینه ایدیله‌جك اولورسه کوموش کبی بیاض برمنظره ارائه ایتدکلری کورولور . بوکا اینانمق ایچون رنکسز، آز چوق کثیف برمایعی ، فرضا بردامله صالیایی یاخود یومورطه آقنی سیاه برزمین اوزرنده نظر دقتدن کچیرمك کافیدر .

اوله‌بیلیرکه صاچلرك یاخود قیلك نسجی درونه هوا نفوذ ایده‌بیلسین ، فقط بو هوانك مقداری بر بیاضلق حاصل

ایده‌جك قدر اولاماز . درونـنـده هوا بولندیغی حالده ینـه بویالی کورونن صـاچلر اولدیغی کبی درونـنـده هیچ برهوا فقاعه‌سی اولمایان بیاض صاچ تللری‌ده وار .

صاچ وقیللرك آغارملری درونلرینه هوا کیرمه‌سندن دکل، بویالی ماده‌لری اوز طبقه‌سنده‌کی حجراتك آشیرملرندن ایلری کلمکده‌در .

بووقعه یالکز ، قادین صـاچلرنده دکل ، کوپك وسـائر حیوانات قیللرنده دخی کورولمکده‌در . بومشاهدات دها بر چوق بیاضلاشمه و آغارمه حادثاتی ایضاح ایده‌بیلیر . یوقاریده ذکر ایتدیکمز آنی صـاچ وصقال آغارملری‌ده « بویاجیل » دییه بیله‌جکمز بوأوز طبقه‌لرینك بویایی طوپلایوب کوتورمکده فوق‌العاده برفعالیت کوسترملرندن ایلری کلیور . دهشتك ، خوف وکدرك ، یاخود شـدتلی بر احتراص وانفعـالك تحت تأثیرنده‌بدن بوحجره‌لری قامچیلایه‌جق ، تنبیه وایقاظ ایده‌جك برماده اعمال ایدییور وبووجهله صـاچلرك بویالرینی آلوب کوتورمك خاصه‌لرینی آرتدیرییور .

بویا پارچه‌جقلرینی یوکله‌نن بواوز حجره‌لری صـاچ تلنك نسجی آرالقلرنده سـورونور ، یاکوکه یاخود دیشـاری‌یه دوغری کیتمکه باشـلارلر ، بووجهله صاچ تلنك آرالقلرنده اینجه اوزون ایزلر ، آچیق یرلر براقیرلر . بورالری درحال هوا ایله دولار وآغارمغه باشـلایان بر صـاچك درونـنه هوا قابارجقلری بوطریق ایله فرجه‌یاب دخول اوله‌بیلیرلر .

اختیارلق باشلانغیجنك الك آشکار علائمندن اولان صاچ صقال آغارمسی، « تحولات‌شیخوخیه »نك ، سن عجز حالاتنك نه‌وجهله وناصل وقوعه کلدیکنه برمثال اوله‌بیلیر .

« أوبور » و « متحرك » بعض حجره‌لرك فعالیت مفرطه‌لری سببیله صاچلرك بویالری محو وزائل اولمقده‌در ؛ سائرعضولرده‌ده ینه بوکبی برطـاقم حجره‌لر حیـات بدنه لزومی اولان برچوق عناصر وجواهری محو وتخریب ایدییورلر. ایشته بوسببله‌درکه، صاچلرك ناصل آغاردیغنك کشفی استدلالات وتلقیات فنیه‌جه برچوق تحولات حصوله کتیرمش و« اختیارلق » کبی برمسئلهٔ معضلهٔ حیاتیه‌نك ایضاحنه اوفاق برقاپو آچیوبرمشدر .

قودوز خسته‌لغی

قرون قدیمه‌ده « قودوز » نامیله اصل کوپکلره مخصوص اولوب انسان وحیواناته‌ده انتقال ایده‌بیلن ویروسی وصالغین برخسته‌لق معروف ایدی ؛ بوخسته‌لق انسانده وحیواناتده برچوق عصبی حاللرله آشکار اولوردی ، تهور نوبتی ، عضلاتده تشنج وسائر تشویشات دماغیه وعصبیه‌دن عبارت ایدی که همان بونلرك هپسی‌ده آزچوق برمدت صوکره اولومی دعوت ایدردی .

قودوز نسبةً نادرجه برخسته‌لقدر ، هیچ قودوز خسته‌لغی کورمه‌ین مملکتلرده واردر . اکثریا یالکز برحیوانده ، برشخصده کورولور ، برچوق اشخاصك بردن قودوز خسته‌لغنه دوچار اولملری نادراتدندر . فقط بویله برچوق اشخاصده بردن کورولدیکی وقتده قودوز ساری ، عادتا برمحل سکنه‌سنی تمامیله مصاب ایدر برمرض حالنی آلیرر .

قودوز خسته‌لغی یالکز کوپکلرده ابراز ایلدیکی تخریبات ایله قالماز ، کوپکلر واسطه‌سیله حیوانات اهلیه‌نك برچوقلرینه‌ده سرایت ایدر : قویون ، کچی ، آت ، اوکوز کبی حیوانلره حتی بعضاً حیوانات وحشیه‌یه بیله صارار .

قوردلرك قودورملری یکی برشی دکلدر ؛ بونلردن باشقه تیلکیلرك ، بعض حیوانات وحشیه‌نك‌ده قودوردقلری ذکر ایدلکده‌در . بعضاً برناحیه‌ده‌کی بتون حیواناتك بووجهله مصابیتی کورولیورکه بوکا دائر برچوق مثاللر کوستریله‌بیلیر . قودوران حیواناتك آوجیلره ، شهرلره هجوم ایتدکلری ، کرك حیوانات سائره‌یه وکرك انسانلره تسلطلری واسطه‌سیله مرضك عادتا استیلا حالنی آلدیغی دفعه‌لرجه مشهود اولمشدر .

قودورمش تیلکیلر دخی بعضاً جواردهکی کویلره ، قصبه‌لره هجوم ایده‌رك کومسلرده انواع تخریبات ایقاع ایدییورلر . بوکبی احواله‌ده طاووق وکوکرجین کبی طیور اهلیه‌نك علته‌دوچار اولوب اولمدقلری وتویلرینك بدنلرینی قودوزدن قورویوب قورومدیغی جای سؤالدر . هنوز بوسؤاله

برجواب قطعی ویردیره‌جك قدر قناعت‌بخش مشاهدات وتجاربه دسترس اولنه‌مامشدر . یالکز شونی دییه‌بیلیرزکه حیوانات دجاجیه اوزرنده قودوزعلتی ویروسیله اجرا ایدیلن تجاربدن طاووقلرك بو علته قولایجه مصاب اوله‌بیلدکلری آکلاشیلمشدر . پاستور واوندن اولکی مجربین قودوز ویروسنی بو حیوانلرك قانلرینه ادخال ایدرك خسته‌لغی تجربةً حاصل ایده‌بیلمشلردر .

آمریقاده وقیرغیزیایلالرنده دوه‌لرك‌ده قودوردقلری کورولمشدر . کیك وقاره‌جه دخی قودوزعلتنه طوتولمشلردر ، طوموزلرك قودورملری پك نادردر .

قودوزعلتنك تاریخچه‌سی .— بوخسته‌لق قدیم یونانستانده اوقدر منتشر دکلدی ، چونکه آرسطالیس مؤلفاتنده بونی قیصه کچیور ، خصوصیله انسانك بوخسته‌لقدن مصون اولدیغنی درمیان ایدییور . ایلك دفعه اوله‌رق اسکندریه علمای اطباسی انسانك دخی قودوز علتنه طوتوله‌جغنی مشاهدةً قبول ایتدیلر ؛ (سلسه) بو علتی پك‌شایان دقت برصورتده توصیف ایتدکدن صوکره تداویسی خصوصنده شو فکری ویرییور : قودورمش برکوپك انسانی ایصیریرسه یارا اوزرینه تطبیق اولنه‌جق جامت شیشه‌لری واسطه‌سیله ویروسی بدندن طیشاری جذب ایدوب صوکره ایصیریلان یری داغلاملیدر ؛ ایصیریلان عضو وتر ایسه طبیعی داغ تطبیق اولنه‌ماز . » عصرلرجه بواصول تداوی نقطه‌سی نقطه‌سنه تطبیق ایدلدی وپاستورك قودوز آشیسنی کشف ایلدیکی شویاقین زمانلره قدر موقع تطبیق وقبولدن دوشمدی . (دیوسقورید) ، (جالینوس) وآنلردن صوکره اطبای عرب اثرلرنده بوخسته‌لقدن اوزون اوزادیه بحث ایتدیلر وبوخصوصده‌کی معلومات اولیه‌یی توسیع ایلدکجه ایلدیلر . قرون وسطادن اون طقوزنجی عصر میلادی‌یه کلنجه‌یه قدر قودوز علتنه عائد معلومات طبیه‌نك یالکز برقسمی ، اعراض وعلائمی کیتدکجه آرتیوردی . صوکره علتك منظرهٔ خارجیه‌سی نظردقتی جلب ایتدی ، بونك سبب ظهوری حقنده برچوق نظریه‌لر ، بیهوده وعبث افکار عندیه سرد ایدیلمکه ، طرز سرایتی ، ویروسنك طبیعت صمیمه‌سی مختلف فکرلرله ایضاح اولنمغه باشلانیلدی .

١٨١١ سنهٔ میلادیه‌سنده قودوز علتنك تدقیق تجربیسی ایچون یکی بردورهٔ ترقی کشادایدلدی . (غوهیه) قودوروب أولن حیوانلرك اتلرینی سائر حیوانلره ییدیره‌رك اونلری‌ده قودورتدی ، صوکره

(غوهیه) ، (قونت دوسالم) قودورمش کوپك صالیاسنك شدتی، ویروسیتنی اثبات ایلدیلر (١٨١٣) . صوکره (برندت) هرنوع حیواناتده واسطهٔ سرایتك صالیا اولدیغنی بولدی . دهاصوکره (بره‌شه) ، (دوپویتره‌ن) ، (ره‌نول) قودورمش حیوانلرده قانك‌ده تسمم ایدوب ایتمدیکنی ، واسطهٔ سرایت اولوب اوله‌میه‌جغنی آزادیلر . مع‌التأسف بوکشفیات وتحریات دوری‌چوق سورمدی ، اوبیهوده مباحثات تکرار باشلادی : برچوقلری‌قودوزك کندی کندینه ظهوره کلیر برخسته‌لق اولدیغنی ادعا ایدییورلردی . قرق سنه قدر سورن مباحثات ومجادلات بیسوددن صوکره مسئله برآدیم اولسون ایلری کوتوروله‌مه‌مش ایدی. نهایت قودوزك ینه تجربه طریقیله تدقیق ایچون ایکنجی برتشبثه دها باشلانیلدی ، صوکره (غالتیه) وسائر ارباب فن قودوزی طاوشانلر اوزرنده تجربه‌یه چالیشدیلر ، استحصال ایدیلن نتایج تجربیه سایه‌سنده بو خسته‌لغه عائد معلومات قدیمه‌نك کافه‌سی زیروزبر ایدلدی وبوخسته‌لق حقنده‌کی اسرار وخفایانك هپسی‌ده میدان بداهته قونولدی . اولا (نوقار) ، (پول‌بر) قودورمش حیواناتك صالیالرینی پورسلن سوزکجلردن سوزه‌رك ویروسك سوزکجدن کچدیکنی آکلادیلر ؛ بوندن آکلاشیلدی‌که قودوزك مؤثر مرضیسی برجسم صلب ، بر عنصرذی شکل‌دکلدر . فقط قودوزك کوپك‌صالیاسیله حیوانلر اوزرنده اجرا ایدیلن تجاربدن الك امین وقطعی معلوماتی (پاستور) استحصال ایتمشدر . پاستور ١٨٨١ سنه‌سنده قودوزك تدقیقنه باشلایه‌رق انجمن دانشه برچوق تبلیغات فنیه‌ده بولنمشدر . ایشته اوکزیده تدقیقات امراض انتانیه تاریخنك الك شانلی صحیفه‌لرینی تشکیل ایده‌جك شیلردر. (شامبرلان) ، (رو) ، (تویلیه) کبی شاکردان عرفاننك دخی اشتراك ایتدکلری بومساعیٔ جدیه‌دن قودوز ویروسنك صالیادن باشقه، قودوران حیوانلرك مراکز عصبیه‌سنده دخی بولندیغی وقودوران حیوانك دماغندن آلنان کوچوك برپارچه‌نك دیکر برحیوانك قانته ویا دماغنه ادخال ایدیله‌سیله اوحیوانك دخی قودوره‌جغی مستبان اولمشدر . ١٨٨٤ سنه‌سنده (پاستور) ، طلبه‌سندن (رو) و (شامبرلان) ایله برابر ، انجمن دانشه تبلیغ ایلدیکی یکی برمخطره‌سنده قودوز ویروسنك مایمونلرك وجودندن متوالیاً برقاچ دفعه کچیریلمکه شدتی غائب ایتدیکنی وبومادەدن آشی کبی استفاده ایدیله‌بیله‌جکنی درمیان ایتدی. ١٨٨٥ سنه‌سنده ایسه ویروسك تخفیفی ایچون کشف ایلدیکی براصولی وبوندن

ایصیریلمازدن اول وایصیریلدقدن صوکره برواسطهٔ واقیه کبی استفاده ایدیله‌جکنی بیلدیردی .

قودوز علتنك توزیع جغرافیسی . — شرائط اقلیمیه و وضعیات جغرافیه‌نك قودوز علتنه هیچ برتأثیری یوقدر؛ بناءً علیه ، بوخسته‌لق همان هرطرفده کوروله بیلمکده‌در . اسکیدن قودوز پك صوووق ویا پك صیجاق مملکتلرده کورولمز دیرلردی ، فقط بوکون بوفکرك خطا انکیز اولدیغی میدانه چیقدی . آفریقاده وسیبریاده ایدیلن مشاهدات متعدده اورالرده‌ده قودوز علتنك کوروله بیله‌جکنی اثبات ایتدی . مع‌مافیه قودوزك شدتی ، چوقانی هپ اقالیم معتدله‌ده‌در . بوکا سبب بواقلیملرده هرجنسدن کوپکلرك پك‌چوق بولنمسی وبوکوپکلرك انسانلرله وقودوره بیلن حیوانلرله برآراده یاشاملریدر ؛ برده بو اقلیملرده اهالی پك چوق اولدیغی حالده وسائط تحفظیه اوقدر مکمل وقابل تطبیق دکلدر .

فرانسه، انکلتره ، آوستریاومجارستان، روسیه وبالقان مملکتلرنده قودوز پك چوقدر . مرکزی ووسطی آلمانیاده ایسه پك نادردر ، چونکه اوراده ضابطهٔ صحیه زیاده‌جه برشدت کوسترمکده حتی بو مملکتك جوار وحدودنده دخی قودوز خسته‌لغی اوقدر چوق کوروله‌مکده‌در .

مملکتمزده ، سوقاق کوپکلرینك‌چوقلغنه رغماً ، قودوز وقوعاتی بالنسبه آزدر . بوحال برچوق تدقیقاته نظراً بوراده‌کی قودوزلرك تهوری اولمقدن زیاده « فلجی » اولمسندن وفلج دورینه ایردکدن صوکره، حیواناتك خسته‌لغی باشقه‌سنه کچیره‌میه‌جك برحاله کلمسندن نشأت ایتمکده‌در .

فلمنك ، دانیمارقه‌واسوجده قودوز آزدر ، هله‌نوروه‌ج بوخسته‌لقدن تماماً سالمدر .

قودوز آفریقاده ، خصوصیله قطعه‌نك شمال طرفلرنده دخی کورولمکده‌در ، تونس ، جزائروه‌مصرطرفلرنده‌پك‌منتشردر ؛ بوقطعه‌نك شرق وغرب ساحللرنده‌نسبةً آزدر . اورالرده بوکبی وقوعات‌خصوصیله آوروپالی مستعمرلرك هجمات وسفرلرندن صوکره کورولمکه باشلامشدر. قاپده ١٨٩٣ سنهٔ میلادیه‌سنه قدرقودوز کوروله‌مشدر.

آمریقا دخی بو فنا خسته‌لقدن سالم دکلدر ، خصوصیله حکومات متحده‌نك جنوب‌طرفلرنده ، مکسیقاده، کوبا آطه‌سنده ، شیلی‌وبره‌زیلیا اراضیسنده پك چوق کورولمکده‌در .

آسیانك هندستان وژاپون طرفلرنده قودوز تخریباتی حددن آشقیندر . جاوا ، سینغاپور ، آشاغی قوشنشین ایله مالاقا شبه جزیره‌سنده ، طونکنده چوق کورولمکده‌در .

اوسترالیا قودوزدن سالمدر .

قودوز علتی حقنده مطالعات عمومیه . — قودوز بولاشیق یعنی ساری برخسته‌لق‌در ، حیواندن حیوانه قولایلقله کچر . شخصدن شخصه کچمسنده شرط قودوز ویروسنك سالم بربدن ایله تماسه کلسیدر ؛ بناءً علیه قودورمش برحیوان دیکر برحیوانی ایصیرسه آ کاخسته‌لغی‌ده آشیلامش اولور . سرایت الك زیاده بویله ایصیرمق طریقیله وقوعه کلیور : قودوز حیوان اوته‌کنی ایصیرنجه دریسنی ازوب صیریور ، قاناتیوروحیوانك دیشلری واسطه‌سیله صالیااویارادن ایچری آقیدیلیور . صورتا سالم کورونن کوپکلرك یالادیغی بعض انسانلرك‌ده قودوردقلری کورولمشدر ، بوحال حیوان قودورمازدن اوچ درت کون اول دخی صالیاسنده قودوز ویروسنك بولنه‌بیلمسندن ایلری کلمکده‌در .

قودوزك سرایتی الك زیاده خسته‌لغك باشلانغیجنده کورولیور ، چونکه اوزمان کوپکك حالندن کیمسه شبهه‌له‌نه‌مز . دها فناسی شودرکه قودورمه‌نك باشلانغیجنده بولنان برکوپك یاسائر برحیوان انسانه یاقلاشمقده ، اوقشامقدن و التفاتدن خوشلانمقده ، حاصلی هیچ براثر تهور وشدت کوسترمه‌مکده دوام ایدییور ؛ فقط تمامیله قودورمغه باشلاینجه بردن‌بره خویسزلاشوب تیتیز اولیور . ایشته بورالرینی ایجه اوکره‌نه‌رك بردن بره تبدیل طور واخلاق ایدن حیوانات اهلیه‌دن صاقینملیدر . هله کوپکلره ، کدیلره‌وسائر أو حیوانلرینه اللرینی یالاتمق اعتیاد ناهموارنده بولنانلرك بوحاللری پك فنادر ، بونلر اکثریا تهلکه‌یه هم‌ده فجیع وجدی تهلکه‌لره معروضدرلر .

قودوز علتی تجربه طریقیله‌ده برحیواندن دیکرینه کچر ، بوانتقال ایکی درلو اولور : بری تحت تجربه‌یه آلنان حیوانك دریسی آلتنه قودورمش برحیوانك صالیاسی شرینغه ایدیلیر ، بواصول اکثریاحسن نتیجه ویرمز . ایکنجیسی حیواناتك بین زارلرینه یاخود کوزینك ایچنه قودورمش برحیوانك برپارچه دماغ ویامردار ایلیکنی شرینغه ایتمکدر ؛ بوایکنجی طریقله قودوز دها قولای انتقال ایدر . مسئله‌نك الك مهم نقطه‌سی کوپکلرك کندی کندیلکلرندن دوردقلری یرده قودوره بیلملریدر : بومسئله بوکون تمامیله حل اولنمشدر . هیچ برکوپك کندی

کندینه قودورماز ، مطلقا اونی‌ده قودورمش برحیوان ایصیرمشدر ، برچوق مشاهدات وتجارب بونی کوستریور . ینه برچوق تجارب کوستریورکه قودوز ویروسی پك ضعیف ، نازك ونازیندر ، مؤثرات خارجیه‌یه قارشی مقاومت ایده‌میه‌رك چارچابق محو اولور ؛ بناءً علیه ، قاره‌حما وکزاز میقروبلری کبی صولری ، طوپراقلری تلوث ایله‌یه‌مز . دیمك انسان وسائر حیواناتك قودوز علتنه بلا واسطه دوچار اولملری امکانسزدر . فقط سرایت قودورمش حیوانلرك ویروسلی صالیالریله تلوث ایدن اشیاواسطه‌سیله ، فرضا ، کورك ، دری ، تیمارباغی کبی شیلرله اوله‌بیلیر . بوکبی حادثاتده بیله ملوث اشیااوزرنده ویروس پك چابق محو اولیور . حاصلی بلا واسطه سرایت پك آزدر .

قودوز علتنك علامتلری ویروسك قانه قاریشمسندن ایچه اوزون برمدت صوکره آشکاراولمقده‌در . ویروسك بدنه کیرمسیله قودورمه‌نك آشکار برصورتده ظهور ایتمسی آراسنده برزمان ومدت کچر ، ایشته بومدته « دور تفریخ » نامی ویریلمکده‌در . بودور تفریخ ویروسك دخول ایتدیکی نقطه‌یه ونوع حیوانی‌یه کوره ده کیشیر : انسانده کی مدت وسطیه‌سی برآیدن اوچ آیه قدردر ، بعض احواله بومدتك ایکی سنه‌یه ، حتی یدی سنه‌یه واردیغی کورولمشسه‌ده بوکی وقوعات پك نادر ومستثنادر . کوپك وکدیلرده دور تفریخ قرق کوندن آلتمش کونه قدردر . حیوانات بقریه‌ده بومدت برپارچه‌دها اوزوندر : یعنی برآیدن اوچ آیه قدر . قویون ، کچی ، خنزیر کبی حیواناتده دور تفریخ دها قیصه‌در ؛ اون بش کوندن اوتوز کونه قدر . دور تفریخك حد اصغری ، الك آشاغی مدتی آلتی کون ، حد اعظمی یعنی الك زیاده سورنی آلتی آیدر . بومدتی آتده اون آی ، اون دورت آی ، یکرمی آی اوله‌رق بولانلرده واردر ؛ حال بوکه آتده عادی دور تفریخ اون بش کوندن آلتمش کونه قدردر . بودورك نهایتنه دوغری علت غایت کیزلی وبطی برصورتده کورونمکه باشلار . قودوز انسانده یالکز علته مصاب اولانك حس ایده‌جکی بعض علامتلرله باشلادیغی حالده حیواناتده طوروحرکتده ، وضعیاتده کورولن برتبدل غریب ایله آشکاراولور ، صوکره خسته‌لغك دها ایلری بردورنده دهامهم واساسلی برطاقم علامتلر کورولور ؛ هله موته یاقلاشدقجه خسته‌لق بوسبتون اظهار طبیعت ووضوح ایلر .

قودوز دخی ، کزاز کبی ، تظاهرات عصبیه ابراز ایدن برخسته‌

لق‌در ؛ اعراضنك برچوقلری بدایةً متحولدر ، علتی بیلدیره‌جك درجه‌ده واضح وخصوصی علائم هان یوقدر ، بناءً علیه ، علائم ظاهره‌سنك هپسنی بردن نظر دقته آلمدقجه وبوعلائمك بربرلریله نه‌وجهله توالی وتعاقب ایتدکلرینی تدقیق ایتمدکجه امنیت بخش برتشخیص وضع ایدیله‌مز . مع‌مافیه ، علتك سیما وطرز ظهوری اوقدر شایان وثوق بعض علائم ابراز ایدرکه بتون بوعلائم بردن کورولنجه قودوز شبهه اولنه بیلیر . خسته‌نك حکایهٔ حال ایتمسی ، برآز ایصیریق یرینك مشهود اولمسی تشخیصی قولایلاشدیریرسه‌ده بونلرك معاونتی اولمقسزین وضع تشخیص نازك ومهم بر مسئله‌در . بویله برحادثه‌ده ایسه چارچابق وضع تشخیص ایده بیلمه‌نك محسناتندن ، فوائدندن بحث ایتمك زائددر . علته مصاب اولان حیوانك نوعنه کوره قودوز علتنك سیری ، شکلی دکیشیرسه‌ده علائم مشهودهٔ ظاهره‌سی ایکی اساسه ارجاع اولنه‌بیلیر . بوایکی اساس خسته‌لغك ایکی شکلی کبی تلقی اولنیورسه‌ده حقیقتده بوایکی شکل آراسنده شکللرك ایکیسنه‌ده آزچوق بکزه‌ین برچوق متوسط حالر واردر . قودوزك علائم مشهوده‌سی جملهٔ عصبیه‌نك صوك درجه تنبیه وتشدیدینه دلالت ایدر : خسته‌لق متصل صالدیرمق ، ایصیرمق ، هجوم کبی علائم تهوریه وعصبیه ایله آشکار اولورسه بوکا قودوزك « تهوری » طرزی دینیلیر ؛ بالعکس قودوران حیوانك عضلاتی تماماً یاخود قسماً فلجه اوغرارسه اوکاده قودوزك « فلجی » یاخود « اصم » شکلی دینیلیر .

بوراده کوپك قودورمسنی نمونه اتخاذ ایدرك خسته‌لغك شو ایکی طرزینی‌ده مختصراً بیان ایده‌جکز . سائر حیواناتك ، خصوصیله انسانك قودورمسی دخی بوندن پك فرقلی برشی دکلدر .

تهوری قودوز . — چوق دفعه قودورمه‌نك هذیان حادی ظهور ایتمزدن اول پك آز آشکار برطاقم علامتلر کورولمکه باشلار ؛ ایشته بوزمانه تهوری قودوزك دور ابتدائیسی ، باشلانغیجی دیه بیلیرز : حیوانك اخلاق واطواری ، طرز حرکاتی بردن بره ده‌کیشی ویریر ، کوپکده نه اواسکی نشئه ، نه‌ده اواسکی چویکلك ، او اسکی فعالیت قالماز . حیوان حزین ، سکوتی برحالده بر کوشه‌یه چکیلیر دورور ؛ یا یوردینه ، اینه کیرر یاخود بولندیغی أوك ، دائره‌نك برایزبه یرنده قرارکیر اولور ، بودورده حیوان تنها وقاراکلق یرلرده یاتمق ایستر ، فقط کوپك چکیلدیکی بوتنها یرلرده‌ده آرادیغی آرام وسکونی بولاماز ؛ بریره یاتار یاتماز بردن بره تکرار قالقار ، یرینی ده‌کیشدیریر ، ینه

یاتار . یاتاغنی ده‌لیك ده‌شیك ایدر ، طاغیتیر یاخود برکومه حالنده دوروب طوپلار ؛ خلاصه زوالی حیوان دائمی برحرکت ، براندیشه ، برملال ایچنده بولنور . کوپك بو دورده ینه صاحبنك اوامرینه اطاعت ایدر ، صاحبنك سسنی طانیر وچاغیریلنجه کلیر . کیت کیده حیوانی اندیشه تماماً صارار ، کوزلرنده ضجرته ، صیقینتی‌یه ، آلام عمیقه‌یه دلالت ایدن امارات شکایت بلیرمکه باشلار ؛ اشتهاسی بوزولماز ، یاخود پك آز بوزولور ؛ قودورمغه باشلایان حیوانك یمك یمك ایسته‌مه‌سی پك نادردر ؛ حتی بعضی دفعه‌لر حیوانده براوبورلق ، بر دویه‌ماماز لق حالی بیله پیدا اوله‌بیلیر . کوپکك اطوارنجه حاصل اولان شوتغیراته دیکر برطاقم علائم دها انضمام ایدر : بوعلامتلر دهامعنیدار ، دها ثابت ، دها متمیز شیلردر ؛ بونلردن حیوانده حواسك تمامیله ده‌کیشدیکی ودماغدن نشأت ایدن برچوق تغیرات حسیه‌نك باش کوستردیکی آکلاشیلیر . حیوان دوردینی یرده برطاقم کورولتیلر ایشیدیر کبی اولور وبردن‌بره قوشار ، حاولار ؛ جوارنده‌کی اشیایه ، تصور ایتدیکی برطاقم خیالی دشمنلره دوغری هجوملر ، شدتلر کوستریر . (بوله‌ی) علتك بوغریب وشایان استفاده صفحه‌سنی شویله توصیف ایدییور : « انسان قودورمش برکوپکه راست کلیرسه حیوانك دقتنی چویره‌بیلیر وحیوانك اطوارندن ، اوضاع ووضعیاتندن اوحالاتی ایقاع ایدن احتیاساتك طبیعت وماهیتی آکلاشیله‌بیلیر . بعضاً حیوان بردن بره دورور ، برشی کوزلر کبی نظر دقتنی بر نقطه‌یه عطف ایدر ، صوکره بردن بره صیچرار وهواده معلق برشیئی ایصیریر کبی اولور ، بوحالی صحتده ایکن اوچان برسینکی قاپمق ایچون کوستردیکی اوضاعك تمامیله عینی‌در . بعضاً کمال تهورله ، حاولایه‌رق بر دیواره ، او دیوارك آرقه‌سندن کندیسنی تهدید ایدن برچوق صدالر ایشیدییورمش کبی ، هجوم ایدر . »

فقط بوعلائمك هپسی‌ده اویله‌اوزون برمدت سورمز ، حیوان برقاچ ساعت بویله اندیشه وشدت ایچنده قالدقدن صوکره موقت بر استراحته ، بربیهوشی تعبه رجوع ایلر . مرضك بو صفحه‌سنی (بوآت) شویله توصیف ایدییور : « اوندن صوکره برآن سکون کلیر ، حیوان یاواش یاواش کوزلرینی قاپار ، بوینی بوکر ، آرتق اوك آیاقلری یورومکدن قالیر وحیوان دوشرکبی اولور . فقط برآن صوکره بردن بره دوغرولور ، ینه بر طاقم خیالات حسیه‌نك ازعاجاتنه قاپیلیر واطرافنه پك وحشیانه

برنظرله باقمغه باشلار . آغزینك اطرافنده‌کی شیلری دیشلریله قاپاجقمش کبی باشنی ایکی‌طرفه چویره‌رك قاپمق حرکات آنیه‌سی اجرا ایتمکده دوام ایدر ، حاولار و زنجیرینك مساعد اولدینی قدر صیچرامغه ، خیالی بر طاقم دشمنلره هجوم ایله‌مکه باشلار . »

مرضك بودوری هنوز حسیتده ، حواسده حصوله کلن تغیرات وآزغینلقلردن عبارت اولوب بونلر قودوز خسته‌لغنك وصف‌ممیزی اولان اصل « تهور » دن باشقه شیلردر . کوپك ایکی اندیشه نوبتی آراسنده معاینه ایدیله‌جك اولورسه نه وضعیاتنده ، نه اطوارنده قودوزی اشعار ایدن برشی کوسترمز ، یالکز بویله مجمل وناتام برمعاینه ایله اکتفا اولنورسه ایی برتشخیص وضع ایدیله‌مز ؛ اوحالده کوپك ینه صاحبلریله برابر ، برآراده یاشامقده دوام ایدر ، اونلرله برابر یاتار قالقار ، عائله‌نك چوجقلریله اوینار ، بووجهله برچوق آدملری قودوز خسته‌لغنك تحت تهدیدنده بولندیریر ، بوحال خسته‌لغك علائم شدتی ، اك آشکار اعراضی پیدا اولنجه‌یه قدر دوام ایدر . قودوزك ایلك دورلرنده نظردقتی جلب ایده‌جك علائمدن بری‌ده کوپکك صداسنده حصوله کلن تغیردر : کوپکك صداسی بوغوق وقیصیق اولور ، بعضاً ده بردن بره تیزاولوز ؛ فقط بوتغیر صدا اوقدر متمیز برشیدرکه برکره ایشیدیلنجه بر دها اونوتولمسی ممکن دکلدر .

قودوز علتنك تمامیله آشکار اولدینی دورلرده دخی بوتغیراتك بر چوغی بردوام ایسه‌ده بواثناده ظهوره کلن هذیان وتهورهرشیئه غلبه ایدر ، سائرعلائمی کولکه‌ده براقیر . خسته‌لق نوبتی کلنجه : کوپك اطرافنده نه‌وارسه قاپمغه ، ایصیرمغه ، کمیرمکه ، پارچه‌لامغه باشلار . بواثناده کوپك اندیشه وملالك صوك درجه‌سنه ایرمشدر ، محبوس اولدینی اوطه ویاقفسده متصل اوته‌یه بری‌یه قوشمغه ، چابالامغه باشلار . کوزلری یرندن اوینایه‌رق دیشاری اوغرار ، آغزندن یاپیشقان برصالیا آقار ، حیوان وحشی برجانوار وضع تهدید آمیزینی آلور ؛ اوفاق برتنبیه وحدت ایله آتیلیر ، اطرافنده‌کی شیلری دیشلریله پارچه‌لامغه ، خیرپا لامغه ، یولمغه باشلار . فقط قفسده حبس ایدیلن قودوز حیوان بو تهور وشدتی هرزمان کوسترمز : تهورات نوبتله کلیر ، اکثریا خارجدن کوستریلن برتعرض ، برتنبیه وتشویق ایله باشلار . برکورولتی ایشیتمك ، برآدم ، خصوصیله کندی جنسندن برحیوان کورمك کوپکده‌کی بو سوائق تهوریه‌یی ایقاظ وتشدید ایدرك هذیان وتهور یکیدن باشلار ، حیوان پورولوپ‌ده طاقتسز قالنجه‌یه قدر دوام ایدر .

قودورمش برحیوان سربست بولنورسه اکثریا قاچمغه ، اك اوفاق برفرصت فراردن استفاده ایتمکه متمایلدر . براقیلیرسه قوشار ، قوشار ، کونلرجه قوشار ، قصبه‌لردن ، شهرلردن ، ترلالردن کویلردن کچه کچه قوشمقده دوام ایدر ، یکرمی درت ساعت ظرفنده کیلو متره‌لرجه یول کیدر : قارنی ایچنه کچمش ، باش آشاغی ، کوزلر وحشیانه ودائره‌لرندن اوینامش ، آغز کوپوکلی برحالده دائما بر استقامته دوغرو یورور ؛ بوفراری حیوان هرشیئه قارشی لاقیددر ، کندینه طوقونمایانه طوقونماز . فقط دائرهٔ رؤیتنده برکوپك بولنورسه ینه

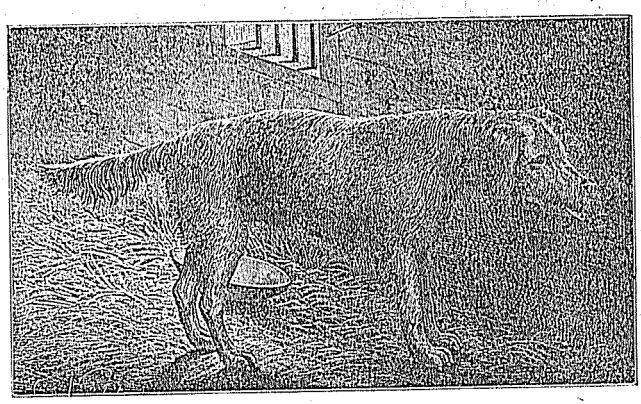

قودورمغه باشلامش برکوپکك حال وطوری

بردن بره ابراز تهور وهذیانه آغاز ایدر ؛ راست کلدیکنه خصوصیله هرکوپکه صالدیری ویریر . هجومی ، صالدیریشی هروقت آشکار دکلدر ، بعضاً سینسی سینسی کله‌رك بردن بره دندان بیوفائیسنی کچیری ویریر . بویله‌جه فرار ایتدکدن ایکی اوچ کون صوکره کوپك یورغون ، بیتکین ، توزلر ، یاره‌لر ایچنده ، ملوث وبرباد برحالده صاحبنك اوینه کلیر .

قودوزلق بتون علامتلریله آشکار اولدینی دورلرده بیله هرشیئك ، هرحالك همان طرز اولیسنه رجوع ایده‌بیلدیکی واردر ؛ بناءً علیه ، صاحبنك اوینه عودت ایدن کوپکك سکونت موقته‌سنه آلدانیله‌رق بوقودورمش حیوانه ینه حسن قبول کوستریلیر وحیوان ینه صاحبلریله برآراده یاشامغه باشلارکه بویله برحال وحرکت پك بیوك بر تهلکه‌در . چونکه آره‌صیره حیوانك تهور نوبتلری تکرار باش کوستریر وبوندن

پك شایان تأسف نتیجه‌لر ، مؤلم وفجیع حادثه‌لر تکون ایدر . اوحالده ، اودن برقاچ کون غائب اولدقدن صوکره تکرار عودت ایدن کوپکی « شبهه‌لی » عد ایدرك حیات عائله آراسنه قبول ایتمه‌مك وموقتاً بر یرده حبس وتوقیف ایلملیدر .

قودوزك بوطرز سیری دورت کوندن آلتی کونه قدر امتداد ایدر ، صوکره عضله‌لرده فلجلر باش کوستریر . بوفلج اولا عضلهٔ مضغیه — لقمه‌یی چکنه‌تن ات — ده کورولور . کوپك چکه‌لرینی بربرینه قاووشدیره‌میه‌جغندن آغزی آچیق قالیر ، آغزندن لزوجی وپك یاپیشقان برصالیا آقار . بودورده کوپك نه‌حاولایه بیلیر ، نه‌ده ایصیریر . کوپك اویله آغزی آچیق وچکه‌لری صارقیق کورولنجه آغزینه ، بوعازینه کمیك یاخود سائر برشی صاپلانمش ظن اولنور . ایشته بویله برطنه قاپیله‌رق کوپکك آغزنده‌کی کمیك وسائره‌یی چیقارتمق عزمنه دوشوبده کندینی کوپکه ایصیرتانلر نادر دکلدر . حیاتنك بوصوك کونلرنده حیوان پك ضعیفلار ، یورورکن سندله‌مکه باشلار خصوصیله آرقه آیاقلری اوزره طوره‌میه‌جق برحاله کلیر واکثریا آرقه آیاقلرینی سورور . کیت کیده فلج کوکسه ، قارنه ، اوك آیاقلره صاراز وبووجهله حیوان بوغوله بوغوله ، نفسی کسیله کسیله تلف اولور .

قودوزك « فلجی » اولان طرزینه کلنجه : بونده بردن بره بدنك بر چوق یرلرنده ، چکه وغیرتلاق عضلاتنده فلجلر ظهور ایده‌رك کوپکی حاولامقدن منع ایدر ، بوندن دولاییدرکه قودوز علتنك بو طرزینه « اصم » نامی ویریلیور . مع مافیه ، فلج یالکز اوك آیاقلره منحصر اوله بیلیر . علتك بو شکلنده هجوم وتهور یوقدر ، یالکز باشلانغیجنده پك مبهم اندیشه علائمی کورولور ؛ کوپکك خویی ، اطواری بردن بره تبدل ایدی‌ویرر . بوشکلنده علتك سیری دها چابقدر . علی‌العاده حیوان قودوردیغنك اوچنجی ویادوردنجی کونی تلف اولوب کیدر . بوطرزده دخی اولوم فلجك تعمم ایدرك کوکس وقارن اتلرینه صارمسندن ایلری کلیر .

قودوز علتندن تلف اولان حیوانلر اوزرنده فتح میت اجرا ایدیله‌جك اولورسه مراکز عصبیه — بین ومردار ایلیك — ده برپارچه قان هجومندن باشقه برشی کورولماز . مع مافیه بو حیوانلرك معده‌سنی معاینه ایتمك حائز اهمیتدر . معده‌ده هضمی قابل اولمایان برچوق غریب جسملر : طاش ، صامان ، پاچاوره ، اودون

قیرینتیلری کبی شیلر بولنه‌جق اولورسه حیوانك قودوز علتندن اولدیکنه پك جدی شبهه‌لر حاصل اولور ، فقط بوشبهه‌لی دلیللرله حیوانك مطلقا قودوروب اولدیکنه حکم ایدیله‌مز . معده‌ده بویله غریب برچوق اجسامك بولنمسی اکثریا تهوری قودوز علتندن تلف اولان حیوانلرده کورولور ، چونکه حیوانلر یوله کیدرکن نه کورورلرسه دیشلری ایله قاورایوب بعضاً ده قوپاروب معده‌لرینه ایندیری ویررلر . صوکرلری برچوق مؤلفین وعلما قودوزارق تلف اولان کوپکلرك صالیا افراز ایدن عضولرنده ، صالیا غده‌لرنده « تغیرات وعائیه » یعنی دامار بوزوقلقلری بولدیلر . فقط خرده‌بین ایله کورولن بوتغیراتك هیچ بری یالکز قودوز علتنه مخصوص برعلامت صاییلاماماقده‌در .

سائر حیوانات اهلیه‌نك ، کدی وکدی جنسندن اولان حیوانلرك ، قورد ، تیلکی ، چقال وسائره‌نك قودوزلری همان دائما تهوری شکلنده اولوب کوپکلکنه بکزه‌مکده‌در . اوکوز ، آت ، قویون کبی اوت یین حیوانلرك قودوزلری فلج علائمی کوسترمکده‌در . مع مافیه ، بونلرده‌ده قودوزك تهوری وهذیانی شکلی کورولمه‌بیلیر .

فاره وسائر حیوانات قاضمه ـ کمیریجی حیوانلر ـ قودوزویروسنك شرینغه ایدله‌سیله علتی پك قولای قاپمقده ایسه‌لرده بونلرده دخی قودوزك کندی کندینه تکون ایتمسی ممکن ومتصور دکلدر .

انسانده کورولن قودوز خسته‌لغی‌ده حیوانا تکلکنه بکزر ، یالکز عقل وذکا ووظائف دماغیه‌نك انسانده دها زیاده نمادار وفعال اولمسی خسته‌لغه بعض اوصاف ممیزه ویره‌بیلمکده‌در . انسان قودورمه‌سنك تظاهرات واحوال مختلفه‌سندن اك زیاده کوزه چارپان همان دائما موجود اولان برحالت روحیهٔ خصوصیه‌در : انسان حزین ، متألم ومکدر اولورکه بوده خسته‌لغك برنتیجهٔ منحوسه‌یه ایره‌جکنی ومعروض اولدیغی تهلکهٔ جدیه‌یی آکلایوب تقدیر ایتدیکندندر . قودورمغه باشلایان برانسان اوّلا ، کندنده برفنالق ، هرطرفنده برکسیکلك ویور غونلق حس ایدر ؛ بونی متعاقب براندیشه ، برصیقینتی‌در باصار ، زواللی آدم کیجه‌لرینی اویقوسزلقلر ، مؤلم وثقلت انکیز کابوسلر ایچنده کچیرمکه باشلار . برایکی کون صوکره خسته‌ده انتباه زیاده‌له‌شیر ، حسیات ومحسوساتنده شدتلی برافراط بدیدار اولور : جزئی برکورولتی‌یی دویار ، خفیف برنفخه ، برفیصیلتی سبب تألم واضطرابی اولور ؛ پارلاق شیلر کورمك ، آچیق رنکلره باقمق بیچاره‌یی متأذی ایدر ؛ اوفاق بر

تهیج ، مؤلم وصیقینتیلی بحرانلری موجب اولور . قودورمق فلاکتنه اوغرایان بیچاره‌لرده بعضاً بصری وسمعی خیال حسلر کورولور : یعنی خسته ، هیچ برشی یوق ایکن ، برطاقم شیلر کوروب ایشتمکه باشلار ، صوکره بوغازده برتشنج پیدا اولور وبوتشنج قیصه قیصه نوبتلرله کلمکه باشلار ، خسته بوغازندن نه‌مایع ونه‌صلب برشی کچیره‌مز ، ایشته بوندن دولاییدرکه قودورانلر صو ایچه‌مزلر ؛ بوحاله لسان طبده « صودن قورقق ـ خوف من الأ ـ Hydrophobie » دیرلرکه بوتعبیر تا جالینوس زمانلرنك یادکاریدر . بو تشنج یاواش یاواش بر چوق عضلاته ، کوکسه وقارنه یاییله‌رق تنفسی کوجلشدیریر ، خسته برحاله کلیرکه عادتا نفس آلاماز اولور ، غیرتلاق ، نفس بورولری هپ طیقانیر ، زواللی بویله یوتقونه یوتقونه ، بوغوله بوغوله تلف اولور کیدر . حادثات فلجیه انسانده ، حیواناته نسبتله ، صوك درجه آز ونادردر . خسته‌لر آن‌واپسین حیاتلرینه قدر کندی کندیلرینی طانیر وتمامیت روحیه وعقلیه‌لرینی محافظه ایدرلر .

قودوز علتنك تداویسی . — برکره قودورمق باشلادیمی ، قودوز علتنه چاره‌ساز اولمق قابل اولاماز ؛ فن تداوی بودورده خسته‌یه پك زیاده ازعاجات واضطرابات ویرن اعراض شدیدهٔ تهوریه‌یه قارشی مسکن دوالر قوللانمقدن باشقه برشی یاپامایور . فقط داهیٔ شهر تشعار (پاستور) ك مساعیٔ مبرورهٔ انسانیتپرورانه‌سندن بری ، قودوز علتنك نوبات وحملات اضطرابیه‌سنه قارشی دها خسته‌لق سرنمای نحوست اولمازدن اول خسته‌یی یعنی قودوز برحیوان طرفندن ایصیریلان شخصی آشیلامق اصولیله اجرای مداوات ایدییورز . قودوز عملیاتخانه‌لرنجه هرسنه نشر ایدیلن احصائیاته برکوز کزدیریلیرسه بوتداویٔ واقی اصولی واسطه‌سیله نه قدر محکوم ممات انسانلرك پنجهٔ محقق موتدن قورتارلدیغی ووفیاتك عادتا صفره ، هیچه ایندیریله‌بیلدیکی کورولەرك فنه قارشی ایفای لوازم شکران وحمدت ایدیلیر . اشته بو ترقیٔ شفابخشانك ارقام عددیه‌سی : آشی اصولنك تطبیقندن اول قودوران خسته‌لرك یوزده (٧٨) دن زیاده‌سی مطلقا تلف اولمقده ایدی ؛ حال بوکه ١٨٩٦ سنه‌سنده (١٣٠٨) قدر اشخاص آشیلانه‌رق بونلردن یالکز دردی تلف اولمشدر ، دیمك وفیات بیکده اوچ قدر برشیدر . ١٨٩٧ سنه‌سنده (١٥٢١) کیشی آشیلانمش ، بونلردن ٦ کیشی وفات ایتمشدر (بیکده درت قدر برشی) ؛ ١٨٩٨ سنه‌سنده (١٤٦٥) کیشی آشیلانمش بونلردن (٣) ی وفات ایتمشدر ، دیمك وفیات بیکده‌ایکی .

مملکتمزده قودوز آشیسی عملیاتخانه‌سنی ایلك دفعه اوله‌رق تأسیس ایله ١٢ سنه برمدت اومؤسسهٔ عالیه‌نك مدیرلکنده بولنان وبو یولده‌کی خدمات مهمهٔ فنیه وانسانیتپرورانه‌سی ازهرجهت سزاوار ستایش وتقدیر اولان معلم محترمز سعادتلو زوئیروس پاشا حضرتلرینك نشر ایلدکاری احصائیاتده دخی وفیاتك یوزده بردن آشاغی اولدیغی کوسترلمشدر .

قودوز ویروسی قودوران حیوانك مردار ایلیکنده قرارکیر اولور . بومردار ایلیك قوری برهواده قوروتیلیرسه ، قوروتمه مدتنك امتدادیله متناسب اولمق اوزره ، شدتی ، شدت سمیه‌سنی ضایع ایدییور ، بویله قورویه قورویه نهایت صاغلام بر بدنه ایراث ضرر ایتمیه‌جك برحاله کلیور . ایمدی بویله بر ویروس ایله آلوده مردار ایلیکلر برآراده ، فقط متفاوت درجهٔ یبوستلرده اولمق اوزره بولندیریلیرسه او وقت شدت سمیه‌لری ، ویروسیتلری مختلف برصره مردار ایلیك الده ایدلمش اولور . ایلك دفعه بونلردن هیچ برشدت سمیه‌سی اولمایان شرینغه ایدیلیر . صوکره صوکره اوته‌کیلر شدت سمیه‌نك آزلغی درجه‌سنجه وتدریجاً سمیت وویروسیتلرینك شدتی آرتمق اوزره آشیلانیر . بدن ایلك شرینغه‌لرله سمه ، ویروسه قارشی برمقاومت ایدنمش اوله‌جغندن صوکره‌کی شرینغه‌لره ، شدت سمیه‌سی زیاده اولانلره دخی بلا عارضه تحمل ایدر .

بوخصوصده دها صلاحیتدار برقلمك ، براقتدار علمینك معلومات وافاداتندن استفاده ایتمك آرزوسیله پاستور تلامیذندن دوقتور (رو) نك ١٨٩١ سنه‌سی لوندره‌ده انعقاد ایدن قودوز قونغره‌سنه تبلیغ ایتدیکی « قودوز کوپك ایصیردقدن صوکره قودورانلر حقنده اتخاذی ایجاب ایدن تدابیر واقیه » عنوانلی لایحه‌سندن شوسطرلری عیناً اقتباس ایدییورز :

« هنوز باشلایان ، علامات ابتدائیه‌سی کورولمین برقودوز تداویٔ واقیسی قودوز کوپکك ایصیردیغی شخصه هرکون برمقدار قورومش ویروسلی مردار ایلیك شرینغه ایتمکدن عبارتدر . بومردار ایلیك اولاً برمقدار تعفیم ایدیلمش وخفیفجه قاویلشدیرلمش ات صوینده ازیلیر ، عادتا سوبیه حالنه کتیریلیر ، بویله برمایعی دری آلتنه شرینغه ایتمك کوج برایش دکلدر . شرینغه‌لریان طرفلره ، اویلوقلره نوبتله‌شه برطرزده یعنی برصاغه برصوله یاپیلیر . اولاً ، اون درت کونلك برمردار ایلیك شرینغه ایدیلیرکه

بونك بدنه هیچ برتأثیری یوقدر . صوکره صره‌سیله اون‌اوچ ، اون ایکی اون‌بر ، اون ، طقوز ... کونلك اولانلر ـ یعنی قودرومغه باشلایه‌لیدن بری اوقدر کون کچمش قودوز ویروسی ایله آلوده طاوشان مردار ایلیکاری ـ شرینغه ایدیلیر ؛ نهایت ، نوبت اوچ کونلك مردار ایلیکه کلنجه بدن دخی قودوز ویروسنه قارشی معافیت کسب ایتمش اولور . شرینغه ایدیله‌جك مردار ایلیکك مقداری برچوق دفعه‌لر تجربه‌ایدیله‌رك ، صینانیله‌رق تعیین ایدیله بیلمشدر . خفیف وقوتسز مردار ایلیکاردن هردفعه‌ده اوچ سانتیمتره مکعبی قدر شرینغه ایدیله بیلیر . تداوینك دوامی مدتجه عینی مردار ایلیکك تکرار تکرار شرینغه ایدلمی‌ده جائزدر ؛ ذاتاً ایدیله‌جك شرینغه‌لرك عددی ، تداوینك مدتی دخی ایصیریغك شدتنه وخامتنه کوره‌در ..»

بوتداوئ واقیدن حقیله استفاده ایدیله بیلمك ایچون همان ایصیریلیر ایصیریلماز تداوی ایدیلمکه مسارعت اولنملیدر . تداوی‌یه نه‌قدر ایرکن باشلانیلیرسه موفقیت دخی اوقدر امین اولور . کرك پارس قودوز عملیاتخانه‌سنده اجرا ایدیلن ، کرك استانبوله زوئیروس پاشا حضرتلری طرفندن یاپیلان تجارب متعدده‌دن مدت تداوینك وسطی اوله‌رق اون آلتیدن اون سکز کونه‌قدر امتداد ایلسی ایجاب ایتدیکی آکلاشیلمشدر . قودوز آشیسنك شرینغه ایدلدیکی یرده هیچ بر برده ، هیچ بر اثر التهاب کورولمیه‌جکی کبی آشینك صحت عمومیهٔ بدنه هیچ بر سوء تأثیری‌ده اولاماز .

برآدمی کوپك ایصیرنجه اتخاذ ایدیله‌جك تدابیر شوندن عبارتدر : اولاً کوپکی تحت مشاهده‌یه آلمق وبویله‌جه اون کون قدر ترصد آلتنده بولندیرمق ایجاب ایدر . کوپکك صاحبی وارسه بوتدبیره اوآدم توسل ایتملیدر ؛ ایصیران کوپك برسوقاق کوپکی ایسه اونی درحال یاقالامالی ، فقط برچوقلرینك بیلمیه‌رك یاپدقلری وجهله ، حیوانی همان اولدیرمکه شتاب ایتمه‌ملیدر . چونکه قودورمش کوپك ییلانه فلان بکزه‌مز ، مضر اولدیغی ایچون اولدیریلیورسه بیانملیدرکه اوحیوان ذاتاً برقاچ کونه‌قدر اوله‌جکدر ، یالکز بریرده محبوس براقلیدرکه کوپکده قودوزك بتون علامتلری آشکار کورونسون‌ده شبهه‌یه لزوم قالماسون وایصیریلان بیچاره‌نك‌ده تداویسنه اهتمام ایدیلسین . بووجهله تحت مشاهده‌یه آلنان کوپکده یدی سکز کون صوکره‌یه قدر قودوز خسته‌لغنك هیچ برعلامتی کورولمه‌مزسه یعنی حیوان قودورمازسه نه‌برتهلکه ، نه‌ده ایجاب تداوی یوق دیمکدر . حیوانده قودوز علائمی کورولورسه درحال الك یاقین وسریع برواسطهٔ

نقلیه‌ایله خسته‌یی تداوئ واقی‌یی اجرا ایده‌جك آشی عملیاتخانه‌سنه کوتورملیدر .

اوده‌سا اطباسندن مشهور (غامالیه) نك قودورمش کوپکار طرفندن ایصیریلن (٥٨٧٦) کشی اوزرینه تنظیم ایلدیکی جدول احصائینك تدقیقندن مستبان اولیورکه تداوی‌یه ایصیرلدقدن برهفته صوکره باشلانیلیرسه وفیات یوزده یاریم ، ایکی هفته صوکره‌ده یوزده ایکی بچق ، اوچ هفته صوکره‌ده یوزده اوچ بچق نسبتنده‌در . زوئیروس

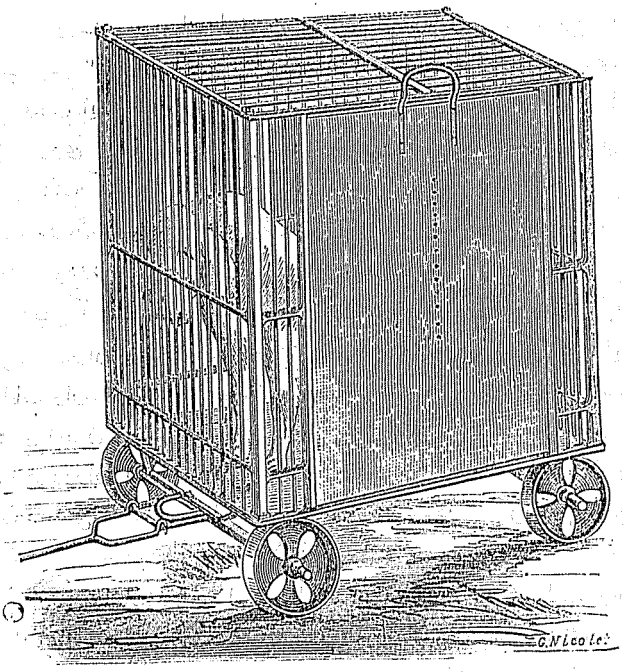

ده‌میر قفس درونده تحت ترصد ومشاهده‌یه آلنمش قودوز کوپك

پاشا حضرتلرینك اون ایکی سنه ظرفنده تداوی ایلدکلری (٢٣٥٩) خسته‌دن ٤٠ : ٤٥ کشی بالاخره قودوز علتندن رهایاب اوله‌میه‌رق وفات ایتمشلردر ؛ بونلردن برچوغی عملیاتخانه‌یه پك کج ، ایصیرلدقدن ٣٠ ، ٣٥ ، ٤٠ کون صوکره مراجعت ایتمشلردر . بوحالده ، «تداویدن استفاده ایلمك وتمامیله شفایاب اولمق ایچون ایصیرلدقدن اعتباراً هیچ اولمازسه یکرمی کون کچمزدن اول عملیاتخانه‌یه مراجعت اولنملیدر ، حاصلی تداوی‌یه نه‌قدر ایرکن باشلانیرسه اوقدر اییدر . »

رومانیا دارالفنون طبیسی معلملرندن دوقتور (بابه‌س) قودورمش برقوردك اون اوچ انسان واوتوز حیوان ایصیردیغنی وایصیریلن حیوانلرك هپسی تلف اولدیغی حالده انسانلردن یالکز برکیشینك، اوده تداوی ایدیلمك سیئه‌سیله، وفات ایتدیکنی ودیکر اون ایکیسنك تداوئ واقی ثمره‌سیله ألآن برحیات اولدقلرینی نقل وبیان ایدییور .

*
* *

قودورمش برکوپك طرفندن دها یکی ایصیریلان برآدمك یاره‌سنه نه یاپیلملیدر ؟ همان اوآنده برطبیب ، اولمازسه برجراح ، براجزاجی چاغیریله‌رق ایصیریلان یر ، یاره ایچه داغلانملیدر . داغلامه عملیاتی یا « کی‌حروری » آلتی ایله ، یاخود عادی داغ دمیرلریله ، حتی قیزیل آتش حالنه کتیریلمش برکومور پارچه‌سیله دخی اجرا اولنه‌بیلیر . بویاره درحال داغلانیر وایصیریلان محل ایچه ودرین اوله‌رق یاقیلیرسه او آدم قودورماز .

اهالی آراسنده قودورمش کوپکك ایصیردیغی یره قورو فاصولیه یاخود ایصیران کوپکك قیلنی قویمق ، دیلك آلتی یاقیلمق کبی برطاقم خرافات وارسه‌ده بونلر پك جاهلانه ، پك بیسود ، حتی وقت غائب ایتدیره‌جکلری ایچون ، مضر شیلردر . آرتق بوکبی شیلره کیمسه اینانملیدر. برده قودوران آدمه قودوز بوجکی (قانتاریدِ) ویرمك یاخود کونا کون دهشتلی وسمدار حبلر یوتدورمق‌ده بیسوددر ، چونکه بونلرك توقیف علته هیچ برفائده‌سی اولاماز .

یاره‌یی داغلامقله فائده استحصال ایدیلسنده اك برنجی شرط سرعتله حرکت ایتمك ودرعقب یاره‌یی ایچه ودرینجه داغلامه‌نك چاره‌سنه باقمقدر. بووسائطه مراجعت ایده دورمقله برابر ایصیریله‌نك عقیبنده یاره‌نك بولندیغی محلی ، یاره‌یی ایچه صیقه‌رق قاناتوب اوزرینی ال آلتنده بولنان صو، راقی کبی شیلرایله تمیزجه ییقامق الزمدر. فقط، بونلرك ابتدائی تدابیر اولوب اك أمین وفائده‌بخش برواسطه ینه داغلامقدر .

بعضیلری « مادام که قودوز علتی بوکون آشی واسطه‌سیله تداوی اولنیور ، اوحالده امك ، ییقامق ، داغلامق کبی تدابیره نه لزوم وار ؟ » دییورلر . بو نه دوغری ، نه‌ده واقفانه سرد ایدلمش برفکر دکلدر . داغلامه عملیه‌سی کمال تقید واهتمام ایله اجرا ایدیلمیدر ، چونکه بوسایه‌ده یاره‌دن ایچری کیره‌جك ویروسك برقسمی یاقیلمش ، محو

ایدلمش اولور وقودوز یاره‌سنه ویروس نه قدر آز کیررسه ایلریده اجرا ایدیله‌جك آشی‌یی دخی اوقدر حسن نتیجه‌یه ، موفقیت تامه‌یه مظهر قیلار .

امك ، ییقامق ، قاناتمق ، داغلامق کبی تدابیر ابتدائیه‌دن صوکره ینه قودوز آشیسی عملیاتخانه‌سنه مراجعت اولنملیدر ، چونکه بوتدابیر ووسائط ایله ویروسك هپسنی محو ایتدیکمزدن امین اولامایز ؛ درعقب اتخاذ اولنان بوتدابیره رغماً ینه برمقدار قودوز ویروسنك بدنه کیرمدیکی نه ایله تأمین ایدیله‌جکدر ؟

***

جمعیت طبیهٔ شاهانه‌نك ٥ نیسان سنه ١٩٠١ تاریخنده‌کی اجتماعنده الیوم درسعادت قودوز آشیسی عملیاتخانه‌سی مدیری دوقتور (ره‌ملینژدر) طرفندن قلمه آلنان تعلیمات تدقیق وتصویب ایدلمش وبونك وسائط ممکنه ایله نشر وتعمیمنه قرار ویرلمشدر . بو تعلیماتك برنسخه‌سنی‌ده ذیلاً شومقاله‌نك نهایتنه درج ایتمکی وجائب اموردن عد ایلرز :

اولاً : برکوپك، کدی یاخود سائربرحیوان برینی ایصیردیمی ، ایصیران حیوانی اتلاف ایتمه‌ملیدر ، بالعکس اونی برحیات یاقالایه‌رق تحت مشاهده‌یه آلملی یاخود بربیطره تسلیم ایلملیدر .

ثانیاً : حیوانلرده قودوز علتی شبهه‌لندیره‌جك علائم شونلردر : حیوان طبیعتنی ، خوینی ده کیشدیریر ؛ یاصوك درجه حلیم وسکونتلی اولی‌ویریر یاخودبالعکس خیرچین ، فنا ، یاراماز برطور آلیر. حیوانك اشتهاسی آرتار ، نه‌بولورسه ییمکه باشلار . اولا، چکه‌لرینه ، صوکره بتون وجود واعضاسنه فلج عارض اولور، آغزندن صالیالر آقار . حیواناتك تسی‌ده ده کیشیر ، عادتا اولومق ، شکایت انکیز برفریاد قوپارمق حالنی آلور ، حیوان بوفریادینك صوکنده شدتلی یایغره‌لرله باغیرمغه باشلار .

ثالثاً : بعضاً برحیوان برینی ایصیریر وایصیردقدن صوکره او حیوانده قودورمق علائمی بدیدار اوله‌بیلیر . برینی ایصیردقدن اون کون صوکره حالا قودورمق علائمی کوسترمه‌ین برحیوان قودوز دکلدر .

رابعاً : قودوز ویاشبهه‌لی برحیوان طرفندن ایصیریلان آدمك یاره‌سنی ممکن اولدیغی قدر سرعتله ودرینجه داغلاملی ، بوداغ « کی‌حروری » آلتی ایله یاپیلدیغی کبی قیزارنجه‌یه قدر ایصیدیلمش برده‌میر پارچه‌سیله‌ده اوله‌بیلیر .

خامساً : قودوز علتی یالکز پاستور اصولیله یعنی قودورمازدن اول شرینغه ایدیله‌بیلن قودوز آشیسیله تداوی اولنه‌بیلیر . بوبابده متطبیلرك ، قوجه قاریلرك ، شارلاتانلرك توزیع واجرا ایده‌کلدکلری علاجلر ، تداویلر فائده‌سز وبیهوده‌در . پاستور اصولیله تداوینك هیچ برمضرت ومحذوری یوقدر ؛ بوندن قودوز علتنه مبتلا اولمایان آدملره بیله برضرر طوقونماز یعنی بوتداوی صاغلام وسالم آدملره قودوز خسته‌لغنی نقل ایتمز وایده‌مز .

سادساً : قودوز آشیسی عملیاتخانه‌سنه ممکن اولدیغی قدر ایرکن یعنی ایصیرلدقدن برهفته صوکره‌یه قدر مراجعت ایتملیدر . بو تداوی یاره‌نك وخامت وشدتنه کوره اون بش یکرمی کون قدر دوام ایدر ؛ شخصی قودورمقدن ، قودوز علتنه طوتولمقدن وقایه ایلر . فقط وقت کچمش اولورسه دها تداوی تماماً اجرای تأثیر ایتمزدن‌اول قودوز علتی ظهورایتمکه‌باشلار ؛ بناءً علیه، بویله برعارضه‌نك ظهورندن دولایی یالکز کیجیکن آدم وکیجیکدیرنلر مسئول ومعاتبدر ، یوقسه نه قودوز آشیسی عملیاتخانه‌سنه ، نه‌ده بوتداوی‌یی اجرایه مأموراولان طبیبه هیچ برنقصان وقصور اسناد ایدیله‌مز . خارق‌العاده نتایج شفا بخشا کوسترن بوتداویدن استفاده ایچون تداویخانه‌یه وقتنده یتیشمکه ، قودوز کوپك وسائر برحیوان طرفندن ایصیرلدقدن صوکره برآن بیله وقت کچیرمه‌مکه مسارعت اولنملیدر .

پیانو عارضه‌لری

انهماك وتهالك و افراطپرستلك هیچ برشیده ایی‌دکلدر . فکرك یالکز برشیئه ، برنقطه‌یه انعطاف وارتکازی پك‌فنا نتیجه‌لر ویریر ؛ سیکیر راحتسزلقلری ، دها برچوق عارضه‌لر هپ حسیات واحتراصاتك سوءانهما کندن ایلری کلمکده‌درلر .

مثلا : پیانو ، درجهٔ اعتدالی تجاوز ایتمه‌مك اوزره چالینیرسه ، روح و حساسیته ویره‌جکی سکون و آرامدن قطع نظر ، وجود وبدن ایچون برنوع ممارسه ، مفصللر وکمیکلر ایچونده مهم برمدار نشو و نمادر ؛ پیانونك نغمات روح افزاسی آره‌سنده دیکله‌نن دماغ وفکر ، فیل‌دیشی دوکمه‌لرك اوزرلرنده چیرپینن پارماقلر ، قول ، ال وبونلرك اهتزازات وآهنکنه تبعاً قیمیلدایان بتون‌اعضا اوذوق‌مخصوصدن حصه‌یاب استفاده‌در.. فقط شو کوزل ، روحنواز اکلنجه‌یی طاشقینلغه، افراطه واردیریکز ، اویله یامان عارضه‌لر ، مادی معنوی اویله شاشقینلقلر باش کوستریرکه بردورلو اوکنی آلمق ممکن اولاماز.

اشته بویله بر افراط و نسبتسزلکك نتایج وخیمه‌سنه دائر روس مشاهیر اطباسندن پروفسسور (زوبلودووسکی) نك رسائل طبیه‌دن برنده نشر ایدیلن شایان دقت بر مشاهده‌سنی نقل ایدییورز :

ارباب ثروتدن برینك موسیقی‌یه غایت مراقلی وپیانوده صاحب مهارت برقیزی واردی .. پیانودن چیقاردیغی الحان ونغمات اوقدر حزین و مؤثر ایدی که بتون شبانه‌لرده ،

خصوصی مسامرەلرده بولطف صنعتکارانەسی هرکسی مست ومستغرق براقیردی .. فقط زواللی قیز بیلمم نەدن هپ حزین ومؤثر موضوعلر انتخاب ایدردی .

«ازهارشتا» نك روایح منجمدەسنه روح، «لیال زاهرە» نك صمت سماویسنه لسان ویریر ونغمەلرنده هرزمان بر « عشق محتضر » ك انین یأسی کشف راز ایدردی ! »

اشته بوقیز ، بوبدیع صنعتکار غریب برحاله ، برعارضەیه کرفتار اولور ؛ مفصللرنده شدتلی آغریلر باش کوستریر ، اونازنین پارماقلر کریلیر .. برحالده که اویناتمق ، اوجاغنه تحمل ایتمك ممکن اولاماز ؛ عائلەیی برتلاشدر آلیر ، مشاهیر اطبایه وبومیانده « زوبلودووسکی » یه ده مراجعت اولنور ..

پروفسسور بوعارضەلری پیانولرك کنج قیزلرك بویلری واقتدارلری ایله متناسب اولمادقلرینه عطف ایدییور. بناءً علیه، کنج قیزلرك چالەجقلری پیانو کوجلری وقوتلری ایله متناسب اولملی وپیانو چالمغی ده هیچ برزمان اکلنجه درجەسندن ابتلا وانهماك رادەلرینه کوتورمەملی .

مرحوم دوقتور ابراهیم لطفی پاشا

مرحوم دوقتور ابراهیم لطفی پاشا
Feu Le Prof. Ibrahim Lutfi Pacha, l'Albanais

بوسیما بکازمان تحصیلمی تخطرابتدیرییور، ...ایشته، هرسنه جلد جلد کتابلری سوزمك، آکلامق، اونوتمامق اوزره حفظ ایتمك وصوکره امتحان کچمك کبی مساعی ارەسنده لطیف ، جدی ، خوشنهاد ، غیور بر چوق چهرەلری اطاعت وحرمت کبی حسلرله سلاملایەرق بلیغ ، مؤثر، نکتەفشان تقریر وبیانلرندن دویه دویه استفاده ایلمك عزمنه دوشدیکمز اواوان سعادتده قارشیمزده کاه وبیکاه پارلایان ، ادب وتربیه ونزاهتیله هیمزی مفتون خطابیاتی ایدن ابراهیم لطفی پاشا جداً نکته پرداز برخواجهٔ عرفان ایدی ...

قامت بلندی ، اونارین وانیجەوجه وجیهی، اوآچیق آلنی، اونافذ باقیشی هیمزه ، هربرمزه اوقدر نفوذ ایتمش، بزده اوقدر عمیق برحرمت اویاندیرمش ایدی که ورودیله صنفده حس ایدیلن انشراح مادی ومعنوی کندیسنی بیله مجبور تبسم ایدردی ... اوشمس عرفان وهنر هیمزك ، بوکون طبابت عثمانیەیه منسوب اولان هر فردك اوزرینه حزمات نور انور معرفتی ، انظار

دقت وهمتی سوق ایتمش، تحصیل فنونك دها مبادیسنده ایکن جمله‌مزه تکمل وتربیهٔ مسلکیه‌نك نه‌دن عبارت اولدیغنی بیلدیرمش وبزی دائما ایبلکه ، سعی وغیرته ، کسب کمال وتربیه‌یه تشویق ایتمشیدی ...

بوذکاء عرفانه هرکسدن ، هرشاکردن زیاده بو عاجز منتداردر؛ چونکه دها اثنای تحصیلمده او واقفانه تدریساتندن، اوعالمانه خطاباتندن جمله شاکردانی ایله برلکده مستفید اولدیغم کبی دها صوکره مکتب صره‌لرینی هنوز ترك ایلدیکم برزمانده کشاد ایدیلن فن قباله مسابقت امتحانینه کیریشمك ایچون تشویقات پدرانه‌ده بولنمش ایدی که خواجه‌لق احترامنه برده همشهریلك محبتنك انضمامی جهتیله ـ اوزمانکی فکرم خلافنه اولان ـ بو آرزوسنی حرمت ومطاوعت ایله قبول واجرا ایلمش‌ایدم .

بومعلم ذی کمال صوکره بزی دائرهٔ رفاقتنه ، صمیمیت بنوت واخوتنه‌ده قبول ایتدی ؛ معاونلك ، خواجه‌لق کبی وظائفه دوامز اثناسنده بزینه برتلمیذ عرفان‌ایدك ، اوایسه قرق سنه‌لك وقوف وتجربه‌سنی ، ایلك دورلرده صناعتك حین اجراسنده کورولن مشکلات وحالاتی بزه بتون تفصیلاتی ایله آکلاتیردی ؛ صحنهٔ حیاته دها یکی کیرن تجربه‌سزلره صعوبت واهمیت وظیفه‌یی تلقین وتقریر ایدردی . برچوق مهم وظائف وخدماتده برابر بولندیغمز بو معلم بلند همت هیچ برکون ایبلکدن ، دولت ومملکته خادم اولمق فکر حمیتکاریسنی ابرازدن کری دورمامش وحیاتنك اك رخنه‌دار اولدیغی کونلرده بیله مأموریت ووظیفه‌سنه دوام واقدامدن آزاده قالمامشدی .

***

ابراهیم لطفی پاشا : مناستر ولایتنك استاروو قضاسنه ملحق

بزیشتا قریه‌سنده طوغمشدر . دها پك کوچوك ایکن استانبوله کتیرلمش ومعلومات ابتدائیه‌یی اکمال ایله ١٢٧١ تاریخنده مکتب طبیهٔ شاهانه اعدادیسنه کیرمشدر . اوراده ومکتب طبیهٔ شاهانه‌ده اون بر سنه مدت تحصیل علوم طبیه‌یه چالیشه‌رق ١٢٨٢ ده صاغقول آغاسی رتبه‌سی وطبیب دیپلوماسی ایله مکتبدن نشأت ایلمش ووظیفهٔ طبابت ایله یانیه وحوالیسنه تعیین بیورلمشدر . مکتب فنون طبیهٔ شاهانه‌ده درسلرك تورکچه اوله‌رق تدریسی امر مهم ومعتناسنه تشبث بیورلدیغی زمانلر مکتبك یتشدیردیکی مستعدان اطبا آرانیرکن ابراهیم لطفی پاشا دخی بیکباشیلق رتبه‌سیله تلطیف اولنه‌رق استانبوله کتیردیلمش ومکتبجه تشریح مرضی معلم معاونلکنه انتخاب اولنمشدر ... دها صوکره یمنه اعزام اولنه‌رق بر سنه قدر اوراده خدمت ایتدکدن صوکره ١٢٨٧ سنه‌سنده مکتب طبیهٔ شاهانه‌ده‌کی وظیفهٔ تعلیمیه‌سنه اعاده بیورلمشدر .

ابراهیم لطفی پاشا ١٢٩١ سنه‌سنده طبیبیٔ شهیر عبداه بك مرحومك وفاتی اوزرینه مکتب طبیهٔ شاهانه علم الارض والمعادن معلملکنه اصالةً انتخاب وتعیین ایدلمش و ١٢٩٢ سنه‌سنده مکتبك تعطیلی اثناسنده اشقودره عسکری خسته‌خانه‌سنه تعیین واعزام بیورلمش وختام وظیفه‌ده ینه مکتبنه کلمشدر .

صوکره بتون حیاتنی ، صوك نفسنه قدر ، تدریس وتعلیم ایله کچیرمش و ١٢٩٣ ده قائممقاملق ، ١٣٠٤ ده میرالایلق و ١٣١٤ ده میرلوالق رتبه‌سی ایله تلطیف بیورلمشدر . مرحوم اوچنجی رتبه‌دن عثمانی ومجیدی نشان ذیشانلریله کموش لیاقت مدالیه‌سنی حائز ایدی . جمعیت طبیهٔ عثمانیه ومجلس طبیهٔ ملکیه‌نك اك اسکی اعضالرندن اولوب طبابت وصحت مملکته

برچوق سنه‌لر ابراز مأثر حسن خدمت ایتمشدر . مجلس صحیهٔ عمومیه‌ده دخی اعضا صفتیله بولنوب وسائط صحیه‌نك تدقیق وتطبیقنده پك مهم یارارلقلر کوسترمشدر .

***

ابراهیم لطفی پاشانك شوحیات مادیه‌سی ورسمیه‌سی ایله برابر اك بیوك خدمتی مملکتك فنه ، لسان فنیسنه‌در . علوم وفنونك تورکجه‌یه ایلك نقل وترجمه‌سنده میدان خدمت ولیاقته آتیلان بوچالیشقان عالمك فنون طبیعیهٔ عثمانیه‌یه ایتدیکی خدمات تاریخ فنده آلتون حروف ایله یازیله‌جق مأثر وفضائل عرفانیه‌دندر . دها هیچ براصطلاح فنی ، هیچ برکلمهٔ علمیه تعین وتقرر ایتمدیکی ، تدریسات فنیه بیله اجنبی بر لسان ایله اجرا ایدلدیکی برزمانده ابراهیم پاشا وآرقداشلری کتبخانه کتبخانه دولاشه‌رق اصطلاحات وضع وجمعنه چالیشیورلردی. بوکون مباحث فنك حسن تدریس وتفهیمی هپ اوخدمات ومساعیٔ مبروره‌نك آثار وثمراتیدر ....

بوندن باشقه ، ابراهیم پاشا بزه بسبتون یکی بر فن ، بر علم الارض والمعادن‌ده قازاندیرمشدر . پاشانك عربی وفارسی‌یه وقوف تامی وضع ایتدیکی اصطلاحاتده کوریلن حسن اصابت وطلاقتدن‌ده مستبان اولمقده‌در . بوکون شعبات فنیه آره‌سنده اصطلاحاتی اك دلنشین ، اك مطبوع وموافق‌مآل برفن‌وارسه اوده علم الارض والمعادندر . اصلاً براجنبی اولان « عبداه‌بك » بیله بووضع اصطلاح مسئله‌سنه بیوك براهمیت ویره‌رك ابراهیم بكك جهدهٔ مساعیسنی پوسه‌لره غرق‌ایدر واثرمهم وقیتمدارینك بویله برمعاون ومترجم نائل‌اولمسیله ابراز سرور وافتخار ایدر.

مش ... علم الارضی هیچ بر دارالفنونده ، هیچ بر مکتبده اوقومیه‌رق یالکز سعی ذاتیسی وعبداه بكك تلقینات عالمانه‌سی ایله تحصیل واکمال ایدن ابراهیم پاشا ، ارضیٔ محترمز سعادتلو خلیل ادهم بك افندینك‌ده کمال حرمتله اعتراف وتقدیر بیوردقلری وجهله ، لسان فنی تنقیح ووضع کلمات واصطلاحاتده پك عمیق بر وقوف واطلاع ابراز ایتمش واخلاف فن وادبی هممات برکزیده‌سنه قارشی شکرانکذار ومنتدار ایلمشدر .

عبداه بكك برچوغی مملکتمزك جغرافیای طبیعی وطبیعت ارضیه‌سنه ، حادثات ارضیه وطبیعیه‌سنه عائد کشفیات وتدقیقاتدن عبارت اولوب آوروپامؤلفینك احوال آراضیمز ایچون اك قیمتدار بر مأخذ علمی اولمق اوزره قبول ایلدکلری اثرنی لسانمزه ترجمه‌یه همت ایدن وصوکره طلبه ایچون توضیحاً ترجمه ایلدیکی علم الارض والمعادن ایله‌ده اسلوب فنینك اك متین وسلیسنه برنمونه ارائه ایلین ابراهیم لطفی پاشانك خدمات مهمهٔ فنیه وطبیه‌سی ، مأثر معلمانه وعارفانه‌سی نظرلرده دها ای تجلی ایده بیلمك ایچون نشر ایتدیکی اثرلرك نظر دقت وتنقیددن کچیرلمسی ایجاب ایدرکه بووظیفه علم الارض والمعادن ایله علاقه‌دار اولانلره عائددر .

***

فقط مرحوم مشارالیهك حیثیت علمیه‌سی یالکز متخصص بولندیغی طبقات الارض فننده معلومات وسیعه صاحبی اولمسندن عبارت دکل ایدی . فنون طبیعیه‌نك کافهٔ شعباتنده کندنجه غالب نظر اولان حادثات عمومیه‌یی تتبع ایلمش وآنلر آره‌سنده « لایتغیر بر قانون » حکمنده بولنان « جهت جامعه » یی احاطه‌لی برنظرله تلقی ایتمش برعالم ایدی. مرحومك تفصیلات علمیه وجزئیاتندن بالاستقرا قوانین عمومیهٔ فنیه‌یی استدلال

معرفتنده کوستردیکی موفقیت اصول تدریسندن آکلاشیلیردی. تقریرینی بر دفعه دیکله‌ینلر علم الارضك — ظن ایتدکلری کبی — بر طاقم طاشلر تصنیف ایدوب الفاظ غریبه ازبرلمك صیقنتیسندن عبارت اولمدیغنی آکلارلر ونه قدر عبرت بخش بر درس حکمت اولدیغنی درك وتیقن ایدرلردی . مثلا معلم ذی عرفان دور رابعدن یاخود اووقتك اورمانلرندن بحث ایتدیکی اثناده بوکون باشلیجه ثروت صناعیه‌مزدن برینی تشکیل ایدن معدن کمورلرینك جریان اعصار ایله صورت تشکلنی تعریف ایلرکن — دأب مخصوصی اولدیغی اوزره — تفصیلات علمیه‌یی اولجه بسط ایدر وعوامل مؤثرهٔ خارجیه‌نك وقوعات ارضیه‌ده صورت تأثیرینی غایت بلیغ برلسان فنی ایله ایضاح ایلدکدن صوکره :

« ایشته بوکون باقوب‌ده حرارت وقوتندن استفاده ایتدیکمز معدن کموری « قاربونیفر » دورنده تشکل ایدن اورمانلرك نسج حشبیسنده ادخار اولنمش اولان شعاعات حروریهٔ شمسدر . کوریپورسکزکه اوقوت محو ومنعدم اولمامشدر . » دییه‌رك ملاحظات علمیه‌سنی بر دستور حکمتله باغلاردی . فنون طبیعیه‌دن مستدل اولان حکمته مرحومك وقوف تامی واردی : (نودویك ب .) ، (چارلس د .) ، (هه‌قکل) کبی مشاهیرك آثارینی بر نظر نقادانه ایله مطالعه ایتمش ایدی . فضله اوله‌رق تصوفده خیلیدن خیلی‌یه معلوماتی واردی . حتی محترم خواجه‌مز اك طوغری معناسیله موحدیندن ایدی وبومسلك حقیقت پرستیده نقطهٔ نظری اك زیاده « محی‌الدین عربی » حضرتلرینك سیاق تفکرینه متوافق ایدی . مباحثه اثناسنده مناسبت دوشدکجه فصوصدن بردستور

حکمت اوقور ومقام ایله مناسبتی ایضاح ایدردی ؛ سابعد الطبیعیات بحثنده عجز بشری معترف وعلم اضافیٔ بشرك حدودنده متوقف ایدی ؛ مرحوم مشارالیه ، احوال صحیه‌سی ووظائف طبیه ورسمیه‌سی مساعد اولوب‌ده مطالعات فنیه‌سندن وتتبعات عمیقه‌سندن استدلال واستنباط ایتدیکی ملاحظات حکمیه‌یی قید وتدوین ایده‌بیلسه ایدی شبهه‌سز کتبخانهٔ عثمانیزه پك قیمتدار بر طاقم آثار حکمیه براقمش اوله‌جقدی. ایشته صحتنك نه‌بیوك برسرمایهٔ عرفان اولدیغی بورادنده آکلاشیلور.

***

بوکون ملك عثمانینك هرطرفنده ، هریرنده مطلقا پاشانك وداع ابدیسندن جداً متأثر ودلخون اولان برقاچ متفنن واردر ؛ چونکه اطبای عسکریه وملکیه‌نك هپسی‌ده اونك شاکرد عرفانی ، تقدیرکار سعی واقدامیدر . دکل اطبای عسکریه ، معلمین طب بیله — پك آزی مستثنا اولمق اوزره — اونك رحلهٔ تدریسی اوکنده سنه‌لرجه زانوزده اولمش ، درسده ، امتحانده ، دوقتوراده ، مجلسده هریرده اوتزار وضعیف ، فقط غیور وفعال استاد طبك آوازهٔ تقریر وتشویقنی ایشتمش تلامیذ عرفانیدر .

خلاصه : ابراهیم پاشانك غیبوبت ابدیه‌سی طبابت عثمانیه ایچون مهم وبیوك بر ضیاعدر . فقط شوراسی بزی تسلیه ایدییورکه پاشا یاریم عصردن بری عهدهٔ خدمتنه ترتب ایدن بتون وظائفی کمال ناموس وصداقت وبیوك بر دقت ورویت ایله حسن ایفا ایده‌کلدیکی جهتله مرتبات وجدانیه‌سنی تمامیله اوده‌مش بولنیور وخوابکاه ابدیسنه « شایان احترام، مسعود ومفتخر برمعلم » عنوان مباهاتیله چکیلیور .

شوضیاع الیم ومهمدن دولایی بتون تلامیذ وشاکردانه، عائلهٔ المدیده‌سنه بیان تعزیت ایلر ومحترم خواجه‌مزك جوار رحمت رحمانده ، ریاض فردوس وجانده آرامکزین صفا اولمسنه از جان ودل دعالر ایدرز .

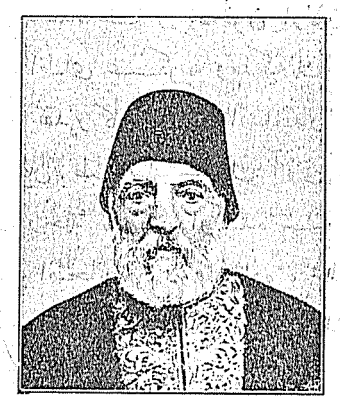

حلب صحیه مفتشی مرحوم احمد فوأد بك
Dr. Ahmed Fuad Bey,
Inspecteur sanitaire d'Alep, décédé en 1903

معلم میقائیل خراسانجی افندی [*]

متوفی میقائیل خراسانجی افندی
Le Prof. M. Khorassandjian
Décédé en 1903 à Constantinople

معلم شهیر میقائیل خراسانجی افندینك بوسنه وقوعه کلن وفاتی بتون طبابت عثمانیه‌یی داغدار اسف ایتدی. خراسانجی افندینك خدمتلری برچوق جهتلره عائد وکندیسی مزایای اخلاقیه‌سی نقطهٔ نظرندن اشغال ایلدیکی موقعه حقیقةً لایق‌ایدی . بو لیاقته مملکتمزك هرصنف خلقی آره‌سنده مظهر اوله کلدیکی امنیت وجدان واحترام مخصوص الك جلی بر برهاندر . بوکون « خراسانجی افندی» دینیلنجه بیوك کوچوك هرکس ناموسلی ، لایق‌اعتماد ، فنی قدر وجدانی‌ده شایان وثوق برطبیب حاذق تصور ایدرکه اطبا آره‌سنده بوقدر عمومی برشهرت قزانان پك آزدر .

خراسانجی افندینك مملکتمزده هم تعلیم همده احیا ایلدیکی بر جهت وارسه اوده « عائله طبابتی » در . هرکس بوناموسلی آدمی بلا احتراز لانهٔ عائله‌نك الك صمیمی نقاطنه قبولده تردد ایتمه‌مکده ایدیکه تداوی‌ایتدیکی خسته‌لرده بوقدر بیوك براعتماد ومخالصت تأمینی پك آر کیمسه‌لره نصیب اولمش

[*] اقدام — فی ۱۷ ایلول ۳۱۹ .

موفقیاتدتدر . هله بوظریف ذاتك خسته‌لرینه کوستردیکی معامله‌اوقدر نازکانه ، ظریفانه وصمیمانه‌ایدی که اونی خسته‌سیله قونوشور کورنلر عادتا بابا ایله اولاد مصاحباتنده یاخود برعائله سفره‌سنك مشافهات بی‌تکلفنده بولنیلیور ظن ایدردی . ایشته خراسانجی افندی‌یه هرکسی سوق ایدن حذاقتی نقطهٔ بالای استناده قالمقله برابر ظرافتی، حسن معامله‌سی، ایبلکی، خسته‌لرینك احوال روحیه‌لرینی بیلمکده‌کی اصابتی ایدی . علاج تعریفی وتدابیر صحیه‌توصیه‌سی کبی شیلرده خسته‌سنك صاقلامق ایستدیکی سرائره بی‌پروا وبرپدر موانستیله کیرمك ایسته‌مسی وبونکله خسته‌سنده برتمایل ، برانجذاب مخصوص ، ایی ایتمك وتداوی ایلك نقطهٔ نظرندن فوق‌العاده‌لزومی اولان بر«تسلیم نفس»حاصل ایتمسی اك بیوك معلملرده ، اك ماهر طبیبلرده بولنه‌میه‌جق مزایای شخصیه‌سندن ایدی . اشته بوحذاقت ممتازه ایله‌امتزاج ایدن شومزایای مخصوصه‌نك تأثیری ایله‌ایدی که « خراسانجی‌نك علاجی خسته‌لغی بردن کسیور » ایدی .

حتی معلم محترم طبابتك بو اك اینجه واك لزوملی نقاطنی درس زمانلرنده‌ده سویلر ودیر ایدی که : « چوق کره ویردیککز علاجلردن ، اجزاخانه‌لردن آلنه‌جق شیلردن زیاده اوفاق بر حرکتکزك ، صمیمی بر سوزکزك ، آثار مرحمتکزك تأثیری کورولور وخسته‌لرکزك یوزده طقسانی علاجکزدن زیاده تسلیکزدن، تشخیصکزدن زیاده تدبیرکزدن حصه‌یاب استفاده اولور . »

خراسانجی افندی معاینه‌دن بیقماز، صورمقدن اوصانماز، هله علتی آکلامدقجه هیچ بر حکم ویرمز طبیبلردن بری ایدی . سویلدیکنی بیلیر ، بیلمدیکنی سویلمز واصول

تداویده‌ده اثردن زیاده مؤثره ، سببه اجرای تأثیر ایده‌جك وسائطه مراجعت ایلردی . هله بر ضربهٔ ید ایله، ساعتلرجه هممسانك بیله تشخیص ایتدیره‌مدیکی بر خسته‌لغی اورته‌یه آتیویرمك هیچ یاپمدیغی وهرزمان نفرت ایتدیکی برشی ایدی.

***

خراسانجی افندینك وفاتی اطبای عثمانیه‌نك بیوك بر قسمنی وبلکه‌ده هپسنی داغدار تأثر ایتمش اولسه کرکدر . چونکه هپسی‌ده کندیسندن استفاده ایتمشلردر . خراسانجی افندی مکتبده اك زیاده تشخیص امراض تعلیمنه صرف همت ایدر وبو دقیق صنعتی طلبه‌یه ایجه اوکره‌تمکه چبالاردی . ذاتاً کندیسنك صنعتنه ، وظیفه‌سنه اولان ابتلاسی ضرب مثل حکمنی آلمشدی . موسمك اك شدتلی کونلرنده بیله سریریات اوکنده ظهور ایدر وخسته بولنمدیغی کونلرده صنعتك جهات نظریه واخلاقیه‌سندن بحث ایدردی. خراسانجی افندینك قولاقلرنده‌کی فرط حسیت ، اللرنده‌کی قوهٔ لمسیه ، محاکماتنده‌کی اصابت شایان حیرت بردرجه‌ده ایدی . فنك اك یکی ترقیاتی ، علم امراضك اك تازه نشریاتی مطلقا آرایش حافظهٔ وسیعه‌سی اولوز ودرسنده اك یکی اصوللرك تطبیقنه واك یکی وسائطك اجراسنه تشبث ایلردی . اك زیاده سودیکی وایلرلتدیکی ، علمك جهت عملیه وتطبیقیه‌سی ایدی . عرفان وعلمنه اعتماد او درجه‌ده ایدی که دکل بالکز تلامیذی ، بلکه بتون استانبول اطباسی اونی « ذی حیات برمحیط طب » کبی تلقی ایدرك اك مشکل شیلرده ، اك مهم تشخیص کوجلکلرنده نهایت آکا مراجعت ایدرلردی وبرمسئلهٔ طبیه حقنده خراسانجی نه دیرسه هرکسجه دوغری ومطابق عد اولنوردی ، حقیقةً ده اویله ایدی .

خراسانجی افندینك مزایای سریریه‌سنی ، علمی ، صنعتنك مقدار حقیقیسنی بیانه بوصحیفه‌لرك وسعتی مساعد دکلدر . ملکمزده همان هیچ برطبیبه میسر اولمایان برشهرت تامه‌یه ایرن بوغیرتلی خواجهٔ عرفانك شهرته‌قاپیله‌رق فنی ، صنعتی براقامسی وهیچ بر زمان اوکرنمکدن واوکره‌تمکدن بیقمامسی ، صنعتك کافهٔ ترقیاتنه صوك آن حیاتنه قدر واقف اولمق ایسته‌مسی بتون اطبامز ایچون بردرس عبرت آمیز وبرمثال غبطه انکیز تشکیل ایتسه سزادر .

***

میقائیل خراسانجی افندی صرافاندن خراسانجیان بدروس آغانك اوغلیدر . ١٨٣٥ سنهٔ میلادیه‌سنده استانبولده دوغمش . دها اون اوچ یاشنده ایکن پارسه تحصیله کیتمش ، تحصیل ابتدائی واعدادیدن صوکره طب دارالفنوننه دوامه باشلامش واوراده الك مشهور خواجه‌لرك خصوصیله معلم (پوته‌ن) ك اهتمامات مخصوصه‌لریله پك معتنا برتحصیل کورمش و ١٨٥٩ سنه‌سنده طبابت اجازتنامه‌سنی آله‌رق درسعادته عودت ایلمشدر .

استانبوله عودتندن برقاچ‌سنه صوکره مکتب طبیهٔ شاهانه امراض خارجیه معلملکنه ومتعاقباً سریریات متنوعهٔ داخلیه معلملکنه تعیین ایدلمشدر . کچن سنه وقوع طلبی اوزرینه تقاعد اولنه‌رق قید حیات ایله « فخری معلم » عنوان محترمنی طاشیمسنه بذل عاطفت بیورلمشدن . برآره‌لق جمعیت طبیهٔ شاهانه‌یه ریاست ایتدیکی کبی آن وفاتنه قدرده حمیدیه اطفال خسته‌خانهٔ عالیسی اطبای فخریه‌سندن ایدی . شهر امانت جلیله‌سنده منعقد مجلس امور صحیه‌ده اعضا ایدی .

مراتب ملکیه‌دن بالا رتبهٔ رفیعه‌سنه قدر ارتقا ایتمش ومتعدد دفعه‌لر انعام والتفات جهان‌درجات حضرت شهریاری ایله تلطیف قلنمشدی . .

الیوم مخدوملرندن اولوب پارس دارالفنون طبیسندن مأذون بولنان اوخانس خراسانجی افندی پدرینك معاینه‌خانه‌سنده اجرای طبابت ایلکده‌در .

***

بتون خسته‌لرینه دائما مشفقانه معامله ایتمسیله مشهور اولان بوغیور معلمك وفاتندن دولایی ارکان عائله‌سی قدر مملکتمز طبابتی‌ده سزاوار تعزیت کورورز .

مرحوم کیمیاکر علی رضا بك [*]

مرحوم کیمیاکر علی رضا بك
Le Prof. Ali Riza Bey,
Célèbre chimiste, décédé à Cons)ple
en 1904

وخیمجه بر خسته‌لغك (روماتیزمه) شدید بر هجمه‌سنه معروض اولدیغم بر لیلهٔ یلدانما، طاقتفرسا آغریلریله بنی صباحه قدر اینلر، شیونلر آره‌سنده ازوب بیتیرمشدی. صباحك ویردیکی جزئی برسکونت مادیه ومعنویه‌نك امدادیله بالین آلامه دایانمشدم. الیمه آلدیغم غزته‌نك سطرلرینی اوقویور آکلاماز برنظرله سوزویور و دماغمك غنودکیٔ تعب آلودینی ازاله ایتمك ایسته‌یوردم. کوزلرم بردن بره «ضیاع الیم» سرلوحه‌سی آلتنده کی برقاچ سطره ایلیشدی، اوسطرلرك مألی بر صاعقهٔ طوفان خیزکبی بینمی صارصمش، بتون موجودیتمی زیر زبر ایتمشدی. کوزلرمدن آقان آجی یاشلری سیله‌رك «واه، واه... علی رضا بك او... لمش!..» دییه بیلدم!

***

اوت، علی رضا بك، اومحترم آرقداش، اومقتدر وفعال کیمیاکر اولمش، اومنور ومتبسم چهره ابدیاً غائب اولمش

[*]. — ثروت فنوندن: نومرو ٦٩٣

ایدی. فکرم دقیقه‌لرجه بوکا اینانمامق ایستدی، متصل بو حادثه‌یی دفع وتکذیب ایده‌جك برشی آرایور وبویله برفلاکته بردرلو احتمال ویره‌میوردم. اطرافمده کیلرده بنم قدر، بلکه‌ده بندن زیاده متأثر ایدیلر، چونکه بنم ایچون پك سوکیلی بر آرقداش اولان او وجود محترم، اونلرك دوستی، خواجه‌سی، استاد کمالاتنهادی ایدی.

اوت، اوفعال، اوغیور ومکرم آرقادشمك افول ابدیسنه ناصل احتمال ویریله‌بیلیردی؟ باخصوص یکرمی سنه‌دن زیاده متمادی ومتوالی بر فعالیت حما آلود ایله چالیشوب‌ده اصل ابراز خدمت ولیاقت ایدیله‌جك بر زمانده بردن بره، برقاچ دقیقه‌ده سونوب تباه اولمق نه‌قدر آجی، نه‌قدر الیمدر!.. اوکون کندی کندیمه دفعه‌لرحه آغلادم، ایرته‌سی کونی جواردن کچن نعشنی اوزاقدن اولسون کورمك ایچون سورونه سورونه پنجره‌نك یاننه قدر کلمش وتابوتی اطرافنده مغموم ومحزون یوروین برچوق اخوان وتلامیذی آره‌سنده نازان نازان کوتورولن اوفعال علی رضا بکك شو حالی بنی دفعه‌لرجه مأیوسانه، متألمانه آغلاتوب ایکلتمش ایدی.

***

بوکون آره‌دن برقاچ آیلق بر زمان کچدیکی حالده شو سطرلری یازمغه تشبثم، خسته‌لغمدن دولایی کندیسنه حرمت ودعاده قصور ایتدیکم بوبدبخت آرقداشمی یاد ایتمك، برده فضائلندن پك آزی بیلینن بومحترم عالمك مزایای فنیه واخلاقیه‌سندن برنبذه بحث ایده‌بیلمك ایچوندر.

خاطرمده قالدیغنه کوره مطبوعاتمز علی رضا بك حقنده پك جزئی برشیلر یازه‌بیلمشدی؛ حال بوکه علی بك «شخصی

نوعنه منحصر » وبینظیر برتحریر ایدی . حیاتنی ، مزیاتنی تشریح ایچون بویله بر قاچ صحیفه کافی دکلسه‌ده هیچ اولمازسه اوطبیب نحریرك ناتمام برموده‌لنی اولسون یاپمقدن واز کچه‌میه‌جکز :

علی رضا بکی مکتب طبیهٔ شاهانه‌ده‌کی طلبه‌لك ، معاونلك ، معلملك حیاتنده طانیدم ؛ اوزمان بیله حیات تحصیلنده‌کی کبی آسوده‌حال ، فعال ، حساس ، متواضع برطینتده‌ایدی ؛ سیماسنه توجه ایدن هرنظر ، وجههٔ صافنده بر ردای حمرت وحجاب حاصل ایلردی .

علی رضا بك ١٣٠٤ سنه‌سی مکتبندن دیپلومه آلوب چیقدقدن آلتی آی صوکره قدرت علمیه‌سی سزاوار تقدیر کوروله‌رك با ارادهٔ سنیهٔ جناب جهانبانی (پارس) ده اکمال تحصیله کوندرلدی . علی رضا بکك پارس حیاتی باشدن باشه برحیات فعالیت وغیرت صاییلملیدر . برکیمیاخانه‌دن دیکرینه ، برمکتبدن اوبرینه قوشارق النده چانطه‌سیله عادتا ییلماز ، یورولمق بیلمز برمکتب طلبه‌سنی آندیران بو محترم طبیبك طینت نزیهه وصافیه‌سی کندیسنه نه قدر فعال ومتین آرقاداشلر قزاندیرمشدی . دنیانك مختلف نقاطندن کلوب‌ده او مرکز علم وادبده برله‌شن ملل مختلفه تلامیذ معرفتی آره‌سنده علی رضا بکك موقعی پك ممتاز ، پك متعالی ایدی . لابوراتوارده اك دقیق واك مهم تحریاتك زمام اداره‌سی آکا ویریلیور واقدام وثباتی سایه‌سنده اك کوچ واوصاندیریجی مساعی‌یی بیقوب اوصانمادن وهمان دائما موفقیتله ختامه ایردیریبوردی . طبعاً وطینةً هوائیات وسطحیاتدن محترز اولان بوجدی تلمیذ عرفان بتون خواجه‌لرینك ستایش وتحسینلرینه ، توجهات

مخصوصه‌لرینه مظهر اولیور ولابوراتوارده خدمتجیدن رئیس مساعی‌یه قدر هرکس اوکا ابراز حرمت ومودت ایدییوردی .

علی رضابك فرانسه‌نك برچوق کیمیاخانه‌لرنده چالیشمشدر : بدایةً (وال دوغراس) مکتب طبیهٔ عسکریه‌سنك کیمیاخانهٔ مخصوصنده بر سنه قدر چالیشدی ، صوکره پارسده حکومتك رسمی کیمیاخانه‌سنه دوام ایله کیمیای تحلیلینك حفظ صحته تعلق ایدن اقسامنی اوکرندی که بو معلوماتندن شو صوك سنه‌لرده مملکت ومکتبلرمزی نه‌قدر مستفید ایلدیکی حالا خاطرلرده اولسه کرکدر . اك صوکره پارس دار الفنون طبیسی کیمیای عضوی لابوراتوارنده معلم شهیر (آرمان غوتیه) ایله برابر برسنه قدر چالیشمش واشته بوراده‌کی مساعی واقدامات مهمه‌سی اوراجه سزاوار تقدیر وستایش کوروله‌رك علی رضابك فرانسه کیمیاجمعیت فنیه‌سنه اعضا انتخاب اولنمشدر .

***

علی رضا بك اکمال تحصیلدن عودتنده مکاتب شاهانه‌جه یکیدن کشاد ایدیلن کیمیای تحلیلی وحیاتی رحلهٔ تدریسنه اوتورمشدی : طبیعةً محجوب وآسوده بال اولان بو محترم عالمك تدریساتی البته پك استفاده بخش بر شی اوله‌جقدی ؛ کندیسی برچوق همتلر صرفیله چالیشقان ، غیور ، کیمیاکرلر یتشدیرمکه اقدام ایدر دوروردی . بز او محترم آرقاداشی اکثریا مساعیٔ شدیدهٔ روزمره‌سندن بی‌تاب ونیم آسوده برحالده قورتوله‌رق برقاچ کنیش نفس آلمق اوزره کیمیا خانه قاپوسنه دایانمش کورور واوراجقده برقاچ دقیقه قونوشوب‌ده فضل وعرفانندن استفاده ایتمه‌دن کچه‌مزدك .

اکثریا بعض مسائل مهمه حقنده ایضاحات فنیه آلمق

اوزره علی رضا بکی مجلس صحیهٔ عمومیه‌یه دعوت ایتدیکمز زمان نه‌قدر محویت وتردد ایله کلدیکی ، فقط نه‌قدر متانت ووقوف ایله ادارهٔ کلام ایلدیکی نظر حیرت ودقتمزی جلب ایدردی . محترم آرقاداشمز سفسطه‌دن ، بیهوده کاری وشطحیاتدن نه‌قدر اجتناب ایدردی . بر مسئله صورولنجه آکا دائر النده بر قاچ جلد کتاب ایله وایضاح مسئله‌دن اونکه منشأ دلائلنی کوستررایدی . کیمیانك اك خرده اك یکی ترقیاتنه واقف اولان بوسویملی عالمك افکار وملاحظات دقیقه‌سی نه‌قدر مغلق، طولاشیق، مشوش وقاریشیق مسئله‌لرك حسن تسویه‌سنه مدار اولیوردی ...

علی رضا بك مرحوم یالکز کیمیا کردکل ، اك حقیقی معناسیله برعالم متفکر ایدی ، آوروپاده علم وفنه دائر نه‌قدر اثر نشر ایدیلیرسه مطلقا علی رضا بکك کتبخانه‌سنی‌ده زیارت ایدردی . مرحوم کیمیا خانه‌ده اقدام وفداکاریسیله آیریجه بر کتبخانه تأسیس ایتمش ودار مساعیسنی آوروپاده‌کی امثالی درجه‌سنه کتیرمکه چالشمشدی . اطرافنه طلبه‌سندن بر چوقلرینی آله‌رق قان‌ترلرایچنده متصل چالیشوب اوغراشمسی نه‌قدر بدیع بر لوحهٔ فعالیت تشکیل ایدردی .

متخصصلرك برچوغنده کورولن ویالکز برشعبهٔ علمیه‌یه حصر فکر ووقوفدن عبارت اولان محدودیت نظر علی رضا بکده یوقدی ؛ او ، حقیقةً افکار کلیه صاحبی ایدی ، مثلا بریاندن (مه‌چنیقوف) ك اك یکی بر اثر فلسفیسنی ، دیکر طرفدن‌ده (داستر) ك نظریات جدیده‌سنی کمال دقت ایله تدقیق وتتبع ایدر ، وبریاندن‌ده علوم طبیعیه‌یه عائد برچوق معلومات جدیدهٔ تطبیقیه استحصالنه چالیشیردی . بونلرك هپسیله برابر

فنه علمه اهدا ایدیله‌جك شیلر کشفیله اوغراشیر وهیچ بر آن حیاتنی بوش ، دورغون کچیره‌مزدی .

مرحومك تشبثات تألیفیه‌ده‌کی حرکت ناموسکارانه‌سی‌ده شایان دقتدر . معلم منیر بك مرحومك مؤلفات معتبره‌سندن اولان فن اسپنچیاری کتابنی تصحیحه همت ایدرك بك مستثنا برقدر شناسلق کوستردیکی کبی مومی‌الیهك کیمیای عضوی‌یه دائر اولان اثرینی‌ده بوسبتون تحویل وتجدید ایتمك صورتیله اهتمامات مخصوصه‌ده بولنمشدی ؛ بونلرك هرایکیسنی کندیسی کمال صلاحیت ووقوف ایله ازسرنو یازه‌بیلیرکن بویله احیای آثار اسلافه اهتمام تامی صفوت ونزاهت خلقیه‌نك اك جلی برهانیدر . یالکز شوکا تأسف اولنورکه کیمیای عضویسنك یالکز بر جلدی نشر ایدیله‌بیلمش ودیکر جلد مهمنك اکمال تحریر ونشرینه عمر خجسته‌سی کفایت ایده‌مه‌مشدر .

***

علی رضابك تحصیلدن ١٣٠٨ ده عودت ایتمش ، اوسنه قول آغاسی و ٣١٤ ده بیکباشی اولمشدر . مکتب طبیهٔ عسکریه وملکیهٔ شاهانه‌ده علم کیمیای تحلیلی وحیاتی معلمی ایدی .

دارالفنون شاهانه‌نك کشادی اوزرینه اورانك‌ده کیمیای عضوی وحیاتی معلمکنه انتخاب بیورلمش و ٣١٧ سنه‌سنده حمیدیه اطفال خسته خانهٔ عالیسنده کشاد بیوریلان کیمیا لابوراتورینه‌ده کیمیاکر تعیین ایدلمشدر . صوکره کرك قره حصار صاحب معدن صوینك تحلیل وتعیین ماهیتیله صورت وشرائط املاسنك تطبیقاتنده کرك کاغد خانه صولرینك صورت جمع وتوزیعنده ابراز ایلدیکی خدمات مهمهٔ صادقانه‌یه مکافاةً رتبه‌سی قائممقاملغه ترفیع بیورلمشدر .

کرك عساکر شاهانه ارزاقنك تحلیلاتنده ، کرك استانبول وجوارنده‌کی صولرك کیمیا نقطهٔ نظرندن تدقیق ومعاینه‌سنده کرك کوناکون تحریات کیمیویهٔ صحیه وعدلیه‌ده کوستردیکی سرعت وصداقت وجدیت ایله مملکتنه ابراز ایلدیکی خدمات مهمه وعالیه‌نك هر آن وزمان تقدیرکار وحیرانی ایدك . مرحومك تحلیلاتنده کوستردیکی دقت ودرایت ممتازه هپمزك هرکسك امنیت واعتماد تامنی جلب ایتمشدی ؛ هپمز اوندن کلن ادرار تحلیلی راپورلرنده جداً شایان استفاده وبوسبتون یکی معلومات وایضاحاته تصادف ایدردك .

***

چوجق کوزللکنه اك کوزل برر نمونه اولان اوچ اولادینی بویله بینوا ویتیم ، آرقداشلرینی ، طلبه‌سنی ، عائله‌سنی ، کندیسنی طانیانلری نالان وغمکین برحالده براقوب کیدن علی رضا بکك وفاتی سببیله حس ایتدیکم اضطرابات وآلام شدیده‌یی شوراده تمامیله اظهار وبیان ایده‌مدیکمدن دولایی جداً متأثر ومضطربم .

قریق دوکوك برقاچ جمله ایله محیط فن وطبابتمزده پك بیوك برتأثیر اجرا ایدن اومحترم آرقداشی قسماً طانیته بیلدیکمه قانع اولسه‌م برآز دیکله‌نیردم .

علی رضا بکك ضیاع نابهنکامنده بزده عائله‌سی قدر محتاج تعزیت وتسلی‌یز ؛ نه‌یاپه‌لم الله بزده ، اونلره‌ده مکافات شامله‌سنی ویرسین .

ژاق پاشا [*]

١

متوفی اوپراتور ژاق پاشا
Dr. Jacques Nessim Pacha
Opérateur en chef à l'hôpital militaire de Salonique décédé en 1903

جداً شایان تأسف وتلهف ضایعات طبیه‌دن بری‌ده ژاق نسیم پاشانك وفاتیدر . غیرت درونینك ، محبت وصداقتك فعالیت وانسانیتك تمثال بیمثالی شفقت مسلکیه وحسیات وظیفه پرورانه‌نك حقیقی برنمونهٔ ذی کمالی اولان بو ذات کندی ملکمزك ، کندی مکتبمزك ، کندی فنمزك محصول بر کزیده‌سی ایدی .

ژاق پاشانك فنی ، مهارت جراحیه‌سی بدایع آثارندن صایلیر . یکرمی بش ، اوتوز سنه‌دن بری اجرای طبابت ایدن بوفعال وغیور طبیب مسلکنك ترقیات متمادیه وسریعه‌سنی آدیم آدیم تعقیب ایتمش وپك نادر طینتلرده بولنان برمقدرت فوق العاده‌ایله حربده ، اردوده ، خسته‌خانه‌ده مأمور اولدیغی هریرده حصافت ودرایت ، صداقت وحمیت ، مزیت وخدمت کوسترمشدر .

ژاق پاشانك طبابت عسکریه‌یه ، اردویه ایلدیکی خدمات مهمه هرزمان هربر عسکری طبیب ایچون مشق امتثال اولمغه شایسته‌در ؛ فداکارلق ، ایش کورمك ، خدمت یتشدیرمك ،

[*]. — ثروت فنونندن : نومرو ٦٨٤

تداوی ایتدکلرینی سومك و اونلره کندیسنی سودیرمك ، هرشیده وهرایشده دوغرولق وبارارلق کوسترمك ، وهرکسه حسن معامله وتواضع کوسترمك ... ایشته ژاق پاشانك الك بیوك فضائل خلقیه‌سی بونلر ایدی . ذاتاً برطبیبی مقتدر بر طبیب ایده‌جك ، سوزلرینه وادویه‌سنه حسن تأثیر بخش ایده‌جك مزایای خلقیه بوندن عبارت دکلیدر ؟ آرتق بوکا واسع وعمیق معلومات ، اساسلی ومکمل برتربیه ، هردم تازه ونمادار برفکر ذکا ، طلبکار ازدیاد وکمال بربهره ضم وعلاوه ایدرسه‌کز برخیلی سنه‌لر اوچنجی اردویی ، بتون سلانیك و حوالیسنی خدمات طبیه‌سیله منتدار مهارت وحمیتی ایدن بوغیور وماهر آدم حقنده برفکر اجمالی ایدینمش اولورسکز .

ژاق نسیم پاشا سلانیك اهالیسندن وموسوی جماعتندن دوقتور نسیم داوود افندینك اوغلیدر . تحصیله ابتدا ایلمسی سلانیکده‌در ؛ صوکره استانبوله کلوب مکتب طبیهٔ شاهانه‌یه کیرمشدر . ١٢٩١ سنه‌سی مکتب فنون طبیهٔ شاهانه‌دن نشئت ایتدکدن صوکره بر سنه قدر اوزمان عملیات مکتبی اتخاذ اولنان حیدر پاشا خسته‌خانه‌سنه دوام ایتمش ، صوکره قول آغالغه ترفیع وبراحتیاط طابورینه‌طبیب تعیین اولنه‌رق اردویه داخل اولمشدر .

برآز صوکره سلانیك عسکری خسته خانه‌سنه مأمور اولمش وصوك آن حیاتنه قدر بتون عمرینی بو خسته خانه‌نك خدمات متنوعه‌سنه ، تکمیل وتعالیسنه حصر وصرف ایتمشدر.

ژاق پاشا سلانیك خسته خانه‌سنه مأمور اولدیغی کوندن اعتباراً خسته خانه‌یی برمکتب عملی حالنه قویمغه چالیشمش ، عسکرلره باقمق ومعیتنده‌کی اطبایه تعلیم فن وصنعت ایتمك کبی

امور مهمه ایله اوغراشه‌رق بتون سلانیك هیئت طبیه‌سنك حرمت وتقدیرینی قازانمشدر .

پاشانك ایشدن اوصانماز ، چالیشمغه طویماز برآدم اولدیغنی معیتنده بولنه‌رق معلومات وسیعه‌سندن استفاده ایدن آرقداشلری داغدار اسف اوله‌رق سویلیورلر ... مشرط اقتدارینه سعی واقدام ایله پك بیوك برمهارت وملکه تأمین ایدن بو محترم طبیب غیرت مقدمانه‌سیله سلانیکك الك ماهر ، الك کزیده بر اوپراتوری اولدقدن باشقه اوچنجی اردوامور صحیه‌سنك مفتش ذی‌اقتداری اولدیغندن طولایی کرك سلانیك مرکز خسته‌خانه‌سنده ، کرك سائر نقاط مهمه‌ده برچوق تأسیسات صحیه وجوده کتیرمش وخصوصیله اردونك خدمت صحیه‌سی حقنده ویردیکی شایان دقت راپورلرله لیاقت ومزیتنی ، صداقت ودرایتنی هرکسه تسلیم ایتدیرمشدی .

ذاتاً متوفانك مساعیٔ طبیه‌سی نشریاتیله‌ده مظهر تقدیر اولیوردی . سلانیك واطرافنده‌کی احوال صحیه حقنده برچوق تدقیقات وتحقیقاتده بولنه‌رق مشهودات واقعه‌سنی افکار ونظریاتنی جمعیت طبیهٔ شاهانه غزته‌سنده اوزون اوزادیه شرح وتفصیل ایلدیکی کبی عسکری طبابتی حقنده تجارب واقعه‌سیله معلومات مهمه‌نك برقسمنی‌ده فرانسه جریدهٔ طبیهٔ عسکریه‌سنده نشر ایتمش ایدی .

ژاق پاشانك معلومات وسیعه‌سی ، طلاقت لسانی ، مهارت جراحیه‌سی ، تشخیص وتداویده‌کی موفقیات دائمه‌سی کندیسنه عالم طبابتمزده پك مستثنا برموقع احترام تأمین ایتمش ایدی . بومساعی واقدامات فنیه‌سنه انضمام ایدن خدمات صادقانه‌سی بتون هیئت عسکریه‌نك انظار تقدیر واحترامنی جلب ایتمش

وباخصوص شهنشاه عالمپناه افندمز حضرتلری بوغیور طبیبی دفعات ایله مظهر الطاف وعنایات بیورمغله مسلك طباتی الطاف خسروانه‌لرینه قارشی ابدیاً منتدار وشکرانکذار ایلمشلردر .

***

ژاق پاشانك اك شایان تدقیق برمزیتی‌ده مناسبات اجتماعیه‌سیدر . سنه‌لرجه بتون سلانیك خلقی بوانسانیتکار طبیبك ایلکندن ، خدمات طبیه وجراحیه‌سندن مستفید اولمشدر . ذاتاً کندیسی بیوك کوچوك هرکسه حسن قبول کوستردیکی ، حسن معامله ایتدیکی ایچون هرکون أوی ، معاینه خانه‌سی اطرافی فقیر خسته‌لری ایله طولار وپاشا بونلرك هپسنی بیقوب اوصانمیه‌رق تداوی ایتمك کبی خدمات مبروره‌سیله کوردیکی لطفلرك ادای شکرینه چالیشیردی . بوندن باشقه سلانیکك برچوق اعانه جمعیتلرنده اعضالق ایدر ونقرا خسته‌خانه‌لرینك امور جراحیه‌سنی عهده‌سنه آلیردی . بوندن دولایی بتون سلانیك ، عسکر ، کاتب ، اصناف ، اسلام ، خرستیان ، موسوی هرکس بومقتدر جراحك ترك حیات ایتدیکی کون بررداى حزین ماتمه بورونمش وبرچوق کوزلردن ساعتلرجه یاشلر آقمشدر .

***

کچن سنه روم ایلیده بلغار اشقیای شریره‌سنی تعقیب ایدن عساکر شاهانه‌دن مجروح اولانلر سلانیك عسکری خسته‌خانه‌سنه کتیریلیوردی . خسته‌خانه امور جراحیه‌سنه نظارت ایدن ژاق پاشا ایچون اوکونلر اك بیوك فعالیت واجرای وظیفه وصنعت کونلری ایدی . خسته‌خانه‌یه صباحلین ایرکندن کلوب آقشام کیج وقت کیدییوردی . عسکرلری اوقدر سوییور

وظیفه‌سنه اوقدر غیرت کوستریبوردی که یاره‌لیلرك تیمارینی بیله کندی الیله یاپیور ویاپارکن کندیسنه یاردیم ایدن اطبایه‌ده باقدیغی یاره‌لر حقنده ایضاحات فنیه ویریبور وقغوشلری‌ده بررسریات درسخانه‌سی حالنه افراغ ایدییوردی . برکون بر عسکرك یاره‌سنی تیمار ایدرکن ینه ایضاحات فنیه‌یه کیریشمش وپارماقلریله قیریق کمیك پارچه‌لرینی معاونلرینه کوسترمك اوزره آشاغی یوقاری أویروب چویرمشدی . برایکی کون صوکره پاشاده شدتلی تتره‌مه‌لر وحمالر باشلامش ، هرکس بوحادثه‌نك قارشیسنده شاشیروب قالمشدی . پاشا درس اثناسنده طالغینلقله پارماغنی غانغرنه اوغرامش کمیکه کسدیرمش واورادن‌ده بدنه نفوذیاب اولان شدتلی عفونت میقروبلری قانی تسمیم ایتمشدی . بوقضای فجیع هرطرفجه موجب تلهف اولدی . شهریار عالیتبار افندمز حضرتلری بو محترم ووظیفه شناس جراحك تداویسنه دوقتور سعادتلو قامبور اوغلی آلکساندر افندی حضرتلرینی مأمور ایده‌رك سرعت قطاریله سلانیکه اعزام بیوردیلرسه‌ده اوآرالق خسته‌لق پك زیاده ایلریله‌مش وزوالی ژاق پاشا دها کنج ودینج بریاشده وصنعت وشرفنك اك شعشعه‌لی برزماننده سونوب کیتمشدی .

***

ژاق پاشانك وفاتی یالکز سلانیکده دکل ، بتون ممالك عثمانیه‌ده برتأثیر عمیق حاصل ایتدی وبومقدم ، صادق ونعمت شناس آدمه آجیمیان قالمدی .

جنازه مراسمنده بولنه‌رق متوفانك مزیات عسکریه‌وانسانیه‌سنی صابوب دوکن سلانیك والیسی دولتلو حسن فهمی پاشا حضرتلری ، مشیر دولتلو خیری پاشا حضرتلری ، امرا واطبای

عسکریه ، ضابطان ، عسکرلر ، یرلی واجنبی بتون خلق ، جماعت مختلفه فقراسی هپ اشك تأثر دوکیورلردی .

هپمز بو حمیتلی مسلکداشمزك وفاتندن طولایی پك چوق متأثر ودلخون اولدق . آره‌یه خسته‌لق کبی بر مانعهٔ قویهٔ بدنیه کیرمسه‌یدی احتمال شوسطرلری بوندن برخیلی اول یازاردم. هرنه ایسه ینه شوبرقاچ سطرله اولسون بومحترم طبیبك مزیات علمیه و عملیه‌سنی آوردهٔ زبان تقدیر ایده‌بیلدیکمدن طولایی قلباً بیوك برممنونیت حس ایدییورم .

عائلهٔ کدردیده‌سنه ، حرمنه ، کریمه‌لرینه ، برادرلرینه کمال صمیمیتله بیان تعزیت وتسلی ایدرز .

مرحوم اسعد فیضی بك [*]

Dr. Essad Feïzi Bey, Prof. Agregé
à la Faculté de Médecine, décédé en 1902

بو ساعی ، مقتدر ، مزیتلی ودرایتلی طبیبی هرکس ، خصوصیله منتسبین طب پك ایی طانیردی . کیجه‌یی کوندزه قاتیه‌رق طلبه‌سنه واستفادهٔ عمومیه‌یه آثار جیدهٔ فنیه یتیشدیرمکه چالیشان بومحترم وجودك متواریٔ خاك فنا اولدیغنی خبرویرمك مجبوریت الیمه‌سیله شوسطرلری یازییورز .

[*] (اقدام) دن

مكتب فنون طبيهٔ شاهانه‌نك اك مقتدر بر طبيب اولمق اوزره يتشديرديكى اسعد فيضى ، عينى مكتب عالينك حكمت طبيعيه معلم معاونى ومكتب فنون طبيهٔ ملكيهٔ شاهانه علم الارض والمعادن معلم وكيلى ايدى ...

دها مكتبدن نشأت ايده‌لى درت سنه اولديغى حالده طلبه‌نك استفادهٔ علميه‌سنه جداً خدمت ايلديكى وآتيده اك محترم معلميندن صاييله‌جغى مكتبك بتون هيئت تعليميه واداره‌سنجه تسليم وتقدير ايديلن بو طبيب علوم طبيعيه‌نك كنهنه واقف ايدى . بونى رحلهٔ تدريسى اوكندن‌كچن طلاب معراتى تقدير ايتديكى كبى آثار منتشره‌سنى مطالعه ايدن منتسبين فن دخى تسليمده تردد ايتمز . اخلاق واطوارى ، هردرلو حركاتى آزادهٔ تنقيد برمعلم معاونى ضايع ايدن مسلك جليل طب اك آجى ماتملرله ، اك دلسوز تلهفلرله آله‌جغى بوخبر اليمدن پك متأثر ودلخون اوله‌جقدر .

اسعد فيضى بكك دها صباوت مسلكيه‌سى صاييلمق لازم كلن بوكونلرده ايلديكى خدمات نامنك تأييد وپاداشنه بالغاً مابلغ كافيدر؛ متوفى آنترانيك پاشا كبى كزيده برحكمت طبيعيه معلمنك زيرتربيت وعرفاننده يتيشه‌رك مكتبك حكمتخانه‌سنى مكمل برحاله افراغ ايتمش وآوروپادن جلبى ايجاب ايدن برچوق آلاتى كندى يدمهارتكاريسيله پايه‌رق حقيقةً حكمتشناس اولديغنى اك مشكلپسندلره بيله تسليم ايتديرمشدر .

يونان محاربهٔ زائله‌سى اثناسنده ميدان حربدن حريحه‌دار اوله‌رق عودت ايدن مجروح غازيلرك مختلف نواحىٔ بدنيه‌لرنده قالان قورشون اقسامنى بزده ايلك دفعه اولمق اوزره موقع تطبيقه وضع ايلديكى رونتكن شعاعاتى معاينه‌سيله بوله‌رق ييلديز

خسته خانه‌سنده ياپيلان اومهم عمليات جراحيه‌ده قورشونلرى وموقعلرينى جميل پاشا حضرتلرينك مشرط مهارتنه عرض ايتمك كبى پك مهم برخدمت ايفا ايتمش وحتى خسته خانه‌يى زيارت ايدن آلمان صليب احمر جمعيتى اطباسنى ، اوزمانلر دها يكى كشف ايدلمش اولان ، رونتكن شعاعاتنك بوقدر ايركن موقع تطبيقه وضع ايديليشنه تقدير خوان ايلمشدر . دها صوكره رونتكن شعاعاتى مكتبك رسمى پروغرامنه ادخال ايلديكى كبى مكتبك سريريات جراحيه‌سنده (رونتكن شعاعاتى ايله معاينه) شعبه‌سنك تأسيس بيورلمسنه‌ده خدمت ومعاونت وآن وفاتنه قدر اوراده بالفعل خدمت ايتمشدر .

اسعد فيضى بك مهارت قلميه‌سيله‌ده تميز ايدرك بزه بوكون انظار متفننينى جلب ايدن بر (علم الارض والمعادن) يازه‌رق طبع ونشر ايتمش وبوصوك كونلرده (رونتكن شعاعاتى، تطبيقات طبيه وجراحيه‌سى) ناميله بر ديكر اثر مهمى اكمال ايله‌مش وتدريساتى اصلاح ايديلن مكتب اعدادىٔ طبىٔ شاهانه اوچنجى سنه‌سى ايچون يازمغه باشلاديغى (حكمت طبيعيهٔ ابتدائيه) اثرينى‌ده ياريم براقمشدر .

بوكون بزمله برابر بتون قدر شناسان طبى غرقهٔ اكدار وماتم ايدن بو ارتحاله ، شوكنج ، خلوق ، انسانيتكار معلم وطبيبك ييلانجق كبى اوفاق واهميتسز برخسته‌لقله استفاده كاه فندن ابدياً غائب اوليشنه دنيالر قدر آجينسه سزادر .

عیاش مست لایعقل

داءکئوله ابتلادن اول وصوکره

اولاد عیاشین

اسپرتو بلاسی — داءکئول

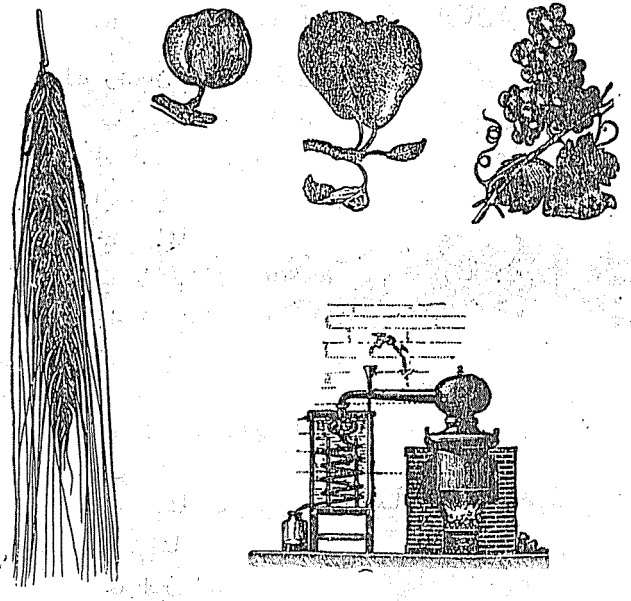

اسپرتو (کئول) چیقاریلان اثمار وحبوبات : اوزوم ، آرمود ، الما ، آرپه باشاغی — تقطیر ایچون انبیق .

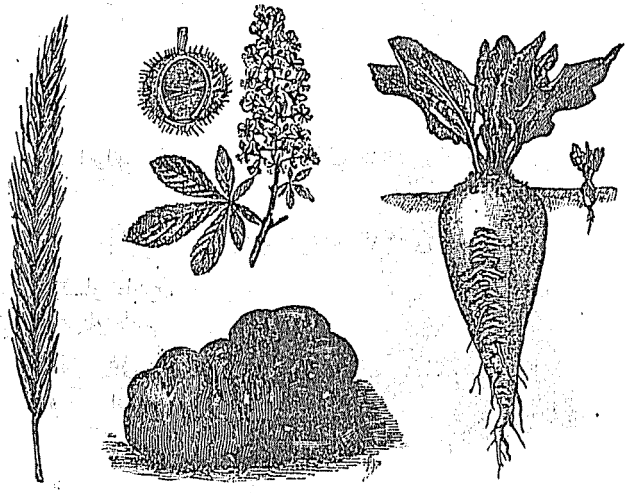

(کئول) استحصال اولنان نباتات : چاودار باشاغی ، پاتاتیس ، پانجار ، آت کستانه‌سی .

شهرامانتده متشکل « حفظ الصحه قومیسیونی » ارکان کرامی :

شهرامینی دولتلو رضوان پاشا حضرتلری		رئیس اول
طبیب سعادتلو صالح پاشا حضرتلری		رئیس ثانی
« دولتلو نافذ پاشا حضرتلری		اعضا
« « الیاس پاشا	«	«
« « فیضی پاشا	«	«
« « نیقولاکی پاشا	«	«
« « زامباقو پاشا	«	«
« موسیو استه قولی		
« عزتلو نعوم افندی		
« عزتلو اوخانس خراسانجی افندی		
« قوقولاتوس افندی		
« سعادتلو عمر پاشا حضرتلری		هیأت صحیه مفتش عمومیسی
« « راسم پاشا		مفتش
« « خیرالدین پاشا	«	«
« « فائو پاشا	«	«
« « مصطفی بك		«
« فتوتلو اسعد بك		«
« فتوتلو ناظم بك		«
« خلیل ابراهیم بك		«
« بهاءالدین بك		«
« فرید ابراهیم بك	شهر اماتی باقته‌ریبولوغی	

برنجی دائرهٔ بلدیه هیئت صحیه‌سی :

بیکباشی رفعتلو عابدین بك	رئیس
ملکیه‌دن عزتلو عاصم «	
« عزتلو علی منهاج «	
« « اسماعیل «	
« « ابراهیم «	
« « صدیق «	
« « ادهم «	
بیکباشی رفعتلو نظیف «	

ایکنجی دائرهٔ بلدیه هیئت صحیه‌سی

ملکیه‌دن حافظ یوسف افندی	رئیس
« محمد فاروق «	
« شمس الدین «	
« ابراهیم «	
« نسیم «	

اوچنجی دائرهٔ بلدیه هیئت صحیه‌سی :

میرالای عزتلو سلیمان بك	رئیس
ملکیه‌دن « جمال «	
« « نشأت «	
« رفعتلو صبحی افندی	
« « شوکت بك	

دردنجی دائرهٔ بلدیه هیئت صحیه‌سی :

میرالای عزتلو محمد علی بك افندی	رئیس
قول آغاسی فتوتلو نوری افندی	
ملکیه‌دن رفعتلو سامی بك	
« « پترو افندی	
« ابراهیم افندی	

بشنجی دائرهٔ بلدیه هیئت صحیه‌سی :

ملکیه‌دن عزتلو عزت بك	رئیس
« رفعتلو محمد علی «	
« « امجد افندی	

آلتنجی دائرهٔ بلدیه هیئت صحیه‌سی :

بیکباشی رفعتلو عابدین بك رئیس
« سعادتلو اسماعیل «
ملکیه‌دن عزتلو رمزی «
« رفعتلو حکمت «
« « سموئل افندی
« موسیو فرید «
« پاپا قسطی «
« حسن طاهر افندی
« کیلائیدیس افندی

یدنجی دائرهٔ بلدیه هیئت صحیه‌سی :

ملکیه‌دن رفعتلو فرانسوا افندی رئیس
« « رأفت حسام‌الدین بك
« « زوغرافوس افندی

سکزنجی دائرهٔ بلدیه هیئت صحیه‌سی :

ملکیه‌دن رفعتلو لطفی عاکف افندی رئیس
« سعادتلو حافظ نوری بك
« « علکسی افندی
« « قاپریل «

طقوزنجی دائرهٔ بلدیه هیئت صحیه‌سی :

میزلوا سعادتلو استراتی پاشا رئیس
قول آغاسی فتوتلو نیقولا کی افندی
ملکیه‌دن حسنی افندی
« « مناخم افندی
« « عزتلو طاهر بك

اونجی دائرهٔ بلدیه هیئت صحیه‌سی :

قول آغاسی رفعتلو فهیم افندی رئیس
قائممقام عزتلو فوأد بك
ملکیه‌دن رفعتلو مصطفی افندی
« « ذکی امین افندی
« « جواد افندی

بندلرك امور صحیه‌سنه مأمور :

ملکیه‌دن جمیل ابراهیم بك

کاغدخانه امور صحیه‌سنه مأمور :

ملکیه‌دن حسن شعبان افندی

آلتنجی دائرهٔ بلدیه‌ده عمومخانه‌لره مأمور اطبا :

سعادتلو احسان پاشا حضرتلری
احمد رجب افندی میرالای عزتلو جلال‌الدین مختار بك
یوانیدیس افندی افندی مفتش
آناستاسیوس افندی عابدین بك «
آیوازیان افندی فوأد بك «

مجلس کبیر امور صحیه

شمدیکی حالده مجلس امور صحیه خارجیه وصحیه ناظری دولتلو احمد توفیق پاشا حضرتلرینك تحت ریاستلرنده اولمق اوزره رئیس‌ثانی عطوفتلو احمد مدحت‌افندی حضرتلریله اعضا صفتنی حائز اولمق‌اوزره مفتش عمومی دوقتور سعادتلو دوقه پاشا حضرتلری و محاسبه‌جیلك وظیفه‌سنی‌ده ایفا ایدن حاجی خورشید افندی حضرتلری وقارانتنه‌لر باش کاتبی وسجل احوال مدیری حاجی راغب بك و نامق وسعید وعارف‌بك افندیلردن وفرانسزجه مجلس کاتبی ایستیاپوویچ‌افندیدن متشکلدر .

مجلس مذکوره دوام ایدن دول اجنبیه مأمورینی :

آلمانیا سفیر وکیلی		دوقتور موسیو مورتمان
انکاره	»	» » قلهمای
اوستریا	»	» » هاکل
ایتالیا	»	» » زهری
اسپانیا	»	» » غاپوجی
آمریقا	»	» » زاویچیانو
ایران	»	» پنایوط بك
اسوچ نوروچ	»	موسیو فرهدولم
بلچیقا	»	موسیو هوسل
روسیه	»	موسیو قرهقانوسکی
فرانسه	»	دوقتور موسیو دهلاقور
فلمنك	»	» » استهقوله
یونان	»	» » وافیادیس

مجلس طبیهٔ ملکیه

الیوم فریق سعادتلو فردیناند پاشا حضرتلرینك ریاستی آلتنده درده

اعضا فریق سعادتلو زوئیروس پاشا حضرتلری
» » » خیرالدین » »
» » » مظهر » »
» » » بسیم عمر » »
» میرلوا » پاولاکی »
» » » آریستیدی »
» میرالای عزتلو اسعد بك افندی
ملکیهدن سعادتلو فوأد ثریا پاشا
قائممقام عزتلو واسیل نعوم بك
اعضای ملکیهدن عزتلو دوقتور رضا توفیق بك
» » نعوم افندی
کاتب عمومی میرآلای عزتلو صالح بك افندی
اوراق مأموری عادل بك

مجلس صحیهٔ عمومیه

داخلیه نظارت جلیلهسی تحت ریاستنده اولوب ریاست ثانیهیی مکتب طبیهٔ شاهانه داخلیه مدیری ارکان حربیه میرلواسی سعادتلو ذکی پاشا ایفا ایتمکده در .

اعضا فریق سعادتلو جمیل پاشا حضرتلری
» » » فردیناند پاشا حضرتلری
» » » زوئیروس پاشا حضرتلری
» » » سالم پاشا حضرتلری
» » » بسیم عمر پاشا حضرتلری
» » » محمود حقی پاشا حضرتلری
» » » خیرالدین پاشا حضرتلری
» » » مظهر پاشا حضرتلری
» میرلوا سعادتلو پاولاکی پاشا
» » » آریستیدی پاشا
اطبای ملکیهدن » فوأد پاشا
» » عزتلو طاهر بك
کاتب رفعتلو عادل بك

مجلس صحیهٔ عمومیه وطبیهٔ ملکیه یه مربوط حفظ الصحه مفتشلری :

سرمفتش فریق راسم پاشا حضرتلری

مفتش					مأمور
مفتش	میرلوا	عثمان پاشا	برنجی دائره یه		مأمور
»	میرآلای	توفیق واجدبك افندی	ایکنجی	»	»
»	ملکیهدن	سرور حلمی بك	اوچنجی	»	»
»	»	شرف الدین بك	دردنجی	»	»
»	قول اغاسی	خالد شاذی بك	بشنجی	»	»
»	میرآلای	نشئت بك	آلتنجی	»	»
»	میرلوا	حلیم پاشا	یدنجی	»	»
»	»	جمال پاشا	سکزنجی	»	»
»	میرآلای	عزت بك افندی	طقوزنجی	»	»
»	بیکباشی	خیرالدین بك	اونجی	»	»

مفتش	بیطر میرآلای حسنی بك	درسعادت وبلاد ثلثه بیطر مفتشی
«	فریق حمدی پاشا حضرتلری غلطه گمرکنده تحلیلات اجراسنه مأمور	
«	میرآلای حیدر بك افندی	« « « «
«	« عارف بك افندی	« « « «
«	« شکری بك افندی	« « « «
«	« زهدی بك	« « « «
«	قائممقام علی حیدر بك	« « « «
«	قول آغاسی مصطفی افندی	« « « «
«	« ضیا افندی	« « « «
«	« احمد حسین افندی	« « « «

ملکیه‌دن نوری بك ذخیره معاینه سنه مأمور
ملکیه‌دن عارف بك ذخیره معاینه‌سنه مأمور
« طاهر بك اجزاخانه‌لرك کشاد وسدوبندینه مأمور
سرمفتش کاتبی عادل بك

ولایات شاهانه بلدیه‌سنه مأمور اطبای ملکیه

ادرنه ولایتی

آراستیدی بونداس افندی	صحیه مفتشی	مرکز ولایت
جمال افندی	مرکز بلدی طبیبی	
ژوزف زاغسکی افندی	جسر مصطفی پاشا بلدی طبیبی	مرکزه ملحق قضا
لئونیداس پولتیاکی افندی	جسر ارکنه بلدی طبیبی	
قوسطی سیمیون افندی	مرکز بلدی طبیبی	کوملجنه
یحیی افندی	اسکیچه « «	
صادق حسین افندی	اکری دره	
لئون کیغورق افندی	مرکز بلدی طبیبی	قرق کلیسا
احمد ابراهیم «	لوله برغوس «	
مهران کیغورق «	ویزه	
محمد توفیق «	مدیه	
علکساندر «	بابای عتیق	
علی نیازی افندی	مرکز بلدی طبیبی	دده آغاج
ابراهام طومه افندی	صوفیلر «	

مصطفی خلیل افندی	مرکز بلدی طبیبی	تکفور طاغی
آرمناق کیغورق افندی	معلقره «	
تیمولئون پاسقال افندی	چورلی «	
بدروس قصبار افندی	خیره بولی «	
نوری سلیمان افندی	مرکز بلدی طبیبی	کلیبولی
خرستو یوسفیدی افندی	کشان قضاسی «	
یانقو لفتر افندی	مرفته «	

سلانیك ولایتی

رضا ثروت بك	صحیه مفتشی	مرکز ولایت
یوسف ضیا افندی	مرکز طبیب اولی	
توفیق تیمور «	مرکز « ثانیسی	
احمد توفیق «	مرکز « ثالثی	
اسماعیل حسن «	مرکز « رابعی	
مصطفی حقی «	کیمیاگر	
محمد عبدالرحمن افندی	یکیجه واردار قضاسی بلدیه طبیبی	مرکزه ملحق قضالر
قره‌بت آرامیان «	لنغظه « «	
آرام بوشناقیان «	وودینه « «	
آرتین روپن «	طوپران « «	
بسیم دواید «	کوکیلی « «	
ابراهیم حقی «	استروجه « «	
سیموئیل بنیامین «	تیکوش « «	
حسین فخری افندی	مرکز بلدی طبیبی	سیروز
عبدالمجید محمود شهاب افندی	جمعه بالا « «	
قره‌بت بدروس افندی	تیمورحصار « «	
طالب قاسم افندی	مرکز بلدی طبیبی	درامه
آردن ایساق افندی	قواله « «	

قوصوه ولایتی

کامل افندی	صحیه مفتشی	مرکز ولایت
محمود جلال‌الدین افندی	مرکز بلدی طبیبی	
مناخم میشون افندی	کوپریلی بلدی طبیبی	مرکزه ملحق قضالر
قره‌بت خچاطور افندی	قوچانه « «	
یوزباشی نائل افندی (وکیل)	قره‌طوه « «	
محسن راسم افندی	قومانوه « «	
اسرائیل ایساق افندی	یکی پازار « «	

آرمناك كيرقور افندى	غستوار « «	پرزرين

يانيه ولايتى

مصطفى بك افندى حضرتلرى	صحيه مفتشى	مركز ولايت
طلعت افندى	مركز بلدى طبيبى	
حسام الدين فرهاد افندى	مركز بلدى طبيبى	ارگرى
محمد تحسين افندى	دلوينه « «	
حسن سليمان افندى	مركز بلدى طبيبى	پروزه
على حيدر افندى	مركز بلدى طبيبى	برات
ابراهيم فيض اه افندى	آولونيه قضاسى بلدى طبيبى	

اشقودره ولايتى

فيض اه حسيب افندى	صحيه مفتشى ومركز طبيبى	: مركز ولايت
نقى عطا افندى	مركز بلدى طبيبى	دراج
مصطفى احمد افندى	قوايه بلديه طبيبى	

مناستر ولايتى

محمد فؤاد افندى	صحيه مفتشى	مركز ولايت
محمد شاكر افندى	مركز بلدى طبيبى	
استاورى نيقولا افندى	پرلپه قضاسى بلدى طبيبى	مركز ملحق قضالر
پاپادوپاوس نيقولا افندى	فلورينه « « «	
آرام كيرقور افندى	اوخرى « « «	
استاورى استفان افندى	مركز بلدى طبيبى	سرفيجه
على حيدر افندى	قوزانه « «	
صالح اسماعيل افندى	مركز بلدى طبيبى	: ايلبصان
سيمون آناستاس افندى	كسريه قضاسى بلدى طبيبى	: كوريجه

خداوندكار ولايتى

محمد يحيى افندى	صحيه مفتشى	مركز ولايت
بدروس آغوب والميان افندى	مركز طبيب اولى	

رضا توفيق افندى	مركز طبيب ثانيسى	مركز ولايت
نورى عمر افندى	سيار فرنكى طبيبى	
پترو صاوائيديس افندى	غرباخسته خانه‌سى طبيب اولى	
يوزباشى اسماعيل حقى افندى	« « « اوپراتورى	
استپان	« « طبيب ثالثى	
سركز آرتين شهرليان افندى	« « « رابعى	
عمر شوكت افندى	« « اجزاجى	
آرمناق كولريان افندى	« « «	
طودورى غاوريليدى افندى	كمليك قضاسى بلدى طبيبى	مركزه ملحق قضالر
آغوب زيركيان افندى	پازار كوى «	
سالم محمد افندى	ميخاليج «	
محمد كمال افندى	مدانيه «	
نورالدين حسن افندى	كرماستى «	
قراشيت سروپه افندى	اطرانوس «	
جعفر حسين افندى	مركز بلدى طبيبى	ارطغرل
مصطفى محمد «	سكود « «	
اغوستيدى «	اينه كول « «	
هاشم محمد «	چيتلى معدن صويى طبيبى	
صدقى عمر «	يكى شهر « «	
صالح يوسف افندى	مركز بلدى طبيبى	كوتاهيه
يوناكى غاوريل «	اسكيشهر « «	
مهران «	عشاق « «	
ايساق آورام افندى	مركز بلدى طبيبى	قره حصار صاحب
ميساق سركز «	بولوادين «	
نرسس كيرقور «	صندقلى «	
مغرديچ قره‌بت افندى	مركز بلدى طبيبى	قره‌سى (باليكسر)
ظريف نعيم «	فرنكى طبيبى	
يوركى يانى پارينيادى «	آيوالق قضاسى بلدى طبيبى	
سمننوف اسرائيل «	برهانيه «	
آرمناق قره‌بت چولاقيان «	ادرميد «	
عرفان حسنى «	اردك «	
غريفوز يوس «	باندرمه «	
ديمترى يوركيادى «	كونان «	
قره‌بت اوخانس «	صندرغى «	

قونیه ولایتی

ذکی ضیا افندی	صحیه مفتشی	: مرکز ولایت	
محمدمصطفی فائق «	مرکز طبیب اولی	مرکز ولایت	
عطاخیراه «	« « ثانیسی		
قره‌کین مانوق افندی	آقشهر قضاسی بلدی طبیبی	مرکزه ملحق قضالر	
ایلیا بدوس «	بکشهر « «		
یروانت سوکیاس افندی	ایلغین قضاسی بلدی طبیبی		
عارف محمد «	قره مان « «		
استاوری بدوس «	ارکلی « «		
مارقو کریانوس افندی	مرکز بلدی طبیبی	نیکده	
آغوب میقائیل «	آقسرای « «		
خلیل حسن افندی	مرکز بلدی طبیبی	: بوردور	
عمادالدین نعیم افندی	مرکز بلدی طبیبی	جمید آباد	
عبدالوهاب قدری «	اکردیر « «		
استفان مارقوپولو افندی	مرکز بلدی طبیبی	انطالیه	
عمر محمد «	آلالی « «		
رافائل یاخمائل «	علائیه « «		

انقره ولایتی

محمد عبداه افندی	صحیه مفتشی	مرکز ولایت	
واسیلاکی «	مرکز بلدی طبیبی		
آغوب آصادور افندی	بکپازاری بلدی طبیبی	مرکزه ملحق قضالر	
یرتوارن پارسیخ «	ایاش « «		
احمد نشأت «	سوریحصار « «		
خسرت قره‌بت «	قلعه‌جك « «		
شاکر عبداه افندی	مرکز بلدی طبیبی	قیرشهری	
سعاد احمدخاکی «	کسکین « «		
علی عثمان افندی	مرکز بلدی طبیبی	چوروم	
قسطنطن موریدیس افندی	سنغورلی « «		
خنطر استپان افندی	اسکلیب « «		
ابراهیم نظیف افندی	بلدیه وخسته‌خانه طبیبی	قیصری	
دیقران سیمون افندی	طبیب ثانی		
نیقولا یورکی افندی	دوه‌لی بلدی طبیبی		
صالح سلیمان افندی	مرکز بلدی طبیبی	: یوزغاد	

آیدین ولایتی

محمد علی افندی	صحیه مفتشی	مرکز ولایت	
عبدالرحمن نورالدین افندی	مرکز بلدیه طبیب اولی		
حسنی علی افندی	« « « ثانیسی		
مصطفی افندی	غرباخسته‌خانه‌سی طبیب اولی		
نیقولا یورکی افندی	طبیب رابع		
یورکی لامبوس افندی	چشمه قضاسی بلدی طبیبی	مرکزه ملحق قضالر	
محمد صالح «	تیره « « «		
بغوص بدروس «	بیرون آباد « « «		
ایساق آورام «	اوده‌مش « « «		
آغوب اوخانس «	فوچتین « « «		
طوماقناس «	بایندر « « «		
آورام صلامون «	منمن « « «		
مصطفی علی «	برغمه « « «		
محمد حسنی افندی	مرکز طبیب اولی	مغنیسا	
یانی پاولو ولاقو افندی	« « ثانی		
ضیا «	قصبه قضاسی بلدی طبیبی		
سنایوط اکسنوفون افندی	آلاشهر « « «		
استاوری افندی	قوله « « «		
حسام‌الدین عمر افندی	آقحصار « « «		
عبداه شکری افندی	کوردوس « « «		
مصطفی علی افندی	تیمورجی « « «		
آشیل پوردان افندی	قرق آغاچ « « «		
عزت احمد افندی	مرکز بلدی طبیبی	آیدین	
جمال حسنی افندی	نازللی « «		
مایرشاثوتمان افندی	بوزطغان « «		
مهران بویاجیان	سوکه « «		
آناغنوستی افندی	قره‌جه‌صو « «		
کیغورق قره‌بت قاشیان افندی	مرکز بلدی طبیبی	منتشا	
واسیل کیریاقو افندی	مکری « «		
الیا نسیم افندی	میلاس « «		
خالص عاصم افندی	بودروم حبسخانه طبیبی		
پانچو نیقولا افندی	کویجکز «		

رضا حیاتی افندی	مرکز بلدی طبیبی		دکزلی
تیمولئون پاسقال افندی	طواس « «		
موئیز بخور افندی	سرای « «		
محمد افندی	چال « «		
فخرالدین صالح افندی	قره آغاچ « «		
حسن شوقی رأفت افندی	نیف « «		

جزائر بحرسفید ولایتی

ووچینو افندی	صحیه مفتشی		مرکز ولایت
اسپروفره ووکیروس «	مرکز بلدی طبیبی		
یانقو پاندیری افندی	مرکز بلدی طبیبی	:	ساقز
احمد شکری افندی	مرکز بلدی طبیبی	:	مدللی
حاجی حسین افندی	مرکز بلدی طبیبی		لنی
یوزباشی یوسف «	مولووه «		

آطنه ولایتی

اشرف سلیمان افندی	صحیه مفتشی		مرکز ولایت
عبدالرحمن ولی «	مرکز بلدی طبیبی		
حسن خلیل «	سیار فرنکی طبیبی		
عاصم عبداه «	« « «		
قسطی لیماراکی افندی	حمیدیه قضاسی بلدی طبیبی	:	مرکزه ملحق
علی خلیل افندی	مرکز بلدی طبیبی		مرسین
علی رفیق «	طرسوس « «		
آشیل نیقولاکی افندی	مرکز بلدی طبیبی		جبل برکت
محمد طاهر «	پیاس « «		
نظیف علی افندی	مرکز طبیبی	:	قوزان
دیمتری دلادریدی افندی	مرکز طبیبی	:	ایچ ایل

قسطمونی ولایتی

عبدالرؤف افندی	صحیه مفتشی		مرکز ولایت
مقبل صالح «	مرکز بلدی طبیبی		
نیقولا کیریاقو «	خسته خانه طبیبی		

حسین علی افندی	اینه بولی بلدیه طبیبی		مرکزه ملحق قضالر
اسماعیل محمد افندی	اینه بولی خسته خانه‌سی طبیبی		
آرتین قره بت افندی	زغفرانبولی بلدیه طبیبی		
احمد مختار افندی	« خسته خانه‌سی «		
شرف الدین توفیق افندی	طاشکوپری بلدیه طبیبی		
نیقولی میخال افندی	طوسیه بلدیه طبیبی		
نیازی عثمان افندی	مرکز بلدیه طبیبی		بولی
جمیل خلیل افندی	ارکلی « «		
آورام افندی	زونغولداق « «		
لغوفت بدروس افندی	دوزجه « «		
حسنی سلیمان افندی	حمیدیه « «		
آغوب ثروت افندی	مرکز بلدی طبیبی		کنغری
عبدالرؤف عبدالرحیم افندی	کره‌ده « «		
کیورق فیلیبوس زیرکیان افندی	چرکش « «		
ایراقلی آندونیادی افندی	مرکز بلدی طبیبی	:	سینوب

سیواس ولایتی

طاهر علی افندی	صحیه مفتشی		مرکز ولایت
محمود محمد افندی	مرکز بلدی طبیبی		
آرتین شیرینیان افندی	« « طبیب ثانیسی		
پارسیخ سویان افندی	دیوریك قضاسی بلدی طبیبی		مرکزه ملحق قضالر
احمد علی کاشف افندی	عزیزیه « «		
ابراهیم شاذی افندی	مرکز بلدی طبیبی		آماسیه
محمود ندیم افندی	حوضه قضاسی بلدی طبیبی		
خره لامبوس غره غوریادیس افندی	مرزیفون « «		
احمد حمدی افندی	کموش خاصکوی		
طودراکی پتروپولو افندی	مرکز بلدی طبیبی	:	توقاد

دیار بکر ولایتی

یورکی تاپینوس افندی	صحیه مفتشی		مرکز ولایت
محمد اسماعیل افندی	مرکز بلدی طبیبی		
خونکیانوس اوخانس افندی	مرکز بلدی طبیبی	:	ارغنی
صفوت مسعود افندی	مرکز بلدی طبیبی	:	ماردین

ارضروم ولایتی

شریف یوسف افندی	صحیه مفتشی	: مرکزولایت
یحیی یاقوب سمیکه افندی	بایبورد بلدیه طبیبی	: مرکزه ملحق قضا
یونس وصفی افندی	کسکیم، طورطوم، اسپر وقضالری فرنکی طبیبی	
آرتین کیرقور طوریکیان افندی	مرکز بلدی طبیبی	: ارزنجان

معمورة العزیز ولایتی

علی مرتضی افندی	صحیه مفتشی	مرکزولایت
محمد جمال افندی	مرکز بلدی طبیبی	
عبداللطیف عبداه افندی	کیان معدنی بلدی طبیبی	ولایته ملحق قضا
عزیز احمد افندی	اکین « «	
مصطفی شکری افندی	مرکز « «	ملاطیه
آرداشس میقائل افندی	حصنمنصور « «	
اسماعیل حسین افندی	مرکز طبیبی	: درسم

طربزون ولایتی

عبدالکریم افندی	صحیه مفتشی	مرکزولایت
حسین کامی عبدالرحمن افندی	مرکز طبیبی	
طناش هاجی فوطی افندی	اردو بلدیه طبیبی	مرکزه ملحق قضالر
نسیم هارون افندی	کرهسون بلدیه طبیبی	
پاپادوپلوس نیقوله افندی	سورمنه « «	
طودوری میخال افندی	تیره بولی « «	
پاروناق اوادیس افندی	آچقه آباد « «	
کامل محمد افندی	مرکز بلدی طبیبی	
خرستو اوانکلیدی افندی	بافره « «	
عبدالجلیل عبدالرحیم «	اونیه « «	
قره بت ایغنا افندی	مرکز « «	: لازستان
عمر فاروق افندی	مرکز « «	: کموشخانه

بتلیس ولایتی

حبیب رسام افندی	مرکز بلدی طبیبی	: مرکزولایت

آشیل نیقولا افندی	مرکز بلدی طبیبی	: موش

موصل ولایتی

فتحی تحسین افندی	صحیه مفتشی	: مرکزولایت
ایوب نجم الدین افندی	مرکز بلدی طبیبی	: کرکوك

بغداد ولایتی

عبداه احمد بك	صحیه مفتشی	مرکزولایت
نظام الدین افندی	برنجی دائرهٔ بلدیه طبیبی	

بصره ولایتی

کریم عبدالاحد افندی	مرکز بلدی طبیبی وتلقیحخانه مدیری	مرکزولایت

حلب ولایتی

یسیم فراحی افندی	صحیه مفتشی	مرکزولایت
احمد عفیف افندی	مرکز بلدی طبیبی	
عباس محمد افندی	عینتاب قضاسی بلدی طبیبی	مرکزه ملحق قضالر
محمد صادق افندی	کلیس « « «	
بهاءالدین احمد افندی	اسکندرون « « «	
میناس آغوب افندی	انطاکیه « « «	
سلیم نخله افندی	حارم « « «	
قوسطی افندی	ادلب « « «	
آنطوان افندی	باب جبول « « «	
حسنی نعمة اه افندی	مرکز بلدی طبیبی	: مرعش
ابراهیم غالب افندی	مرکز بلدی طبیبی	اورفه
طالب محمود افندی	بیره جك بلدی طبیبی	

سوریه ولایتی

سعاد بك افندی	صحیه مفتشی	: مرکزولایت

جمال سلیم افندی	مرکز بلدی طبیب اولی	مرکز ولایت
مصطفی احمد افندی	« « « ثانیسی	
قول آغاسی اسماعیل احمد افندی	حمیدیه خسته خانه سی طبیب مولدی	
نظیف مطران افندی	بعلبك قضاسی بلدیه طبیبی	مرکزه ملحق قضالر
تامر بستانی افندی	وادی العجم « « «	
محمد حامد افندی	اوما « « «	
محمد شریف افندی	حصیبا « « «	
فائق خرم افندی	مرکز بلدی طبیبی	حما
هاشم عاطف افندی	حمص قضاسی بلدی طبیبی	
مهران اوخانس افندی	عجلون قضاسی بلدی طبیبی	کرك
عارف رستم افندی	مرکز بلدی طبیبی	

بیروت ولایتی

اسماعیل محمد افندی	صحیه مفتشی	مرکز ولایت
خلیل افندی	مرکز بلدی طبیبی	
عزالدین افندی	صیدا قضاسی بلدی طبیبی	: مرکزه ملحق
محرم خلیل افندی	مرکز بلدی طبیبی	: عکا
توفیق محمد افندی	مرکز بلدی طبیبی	: طرابلس شام
قارنیك آغوب افندی	جبله قضاسی بلدی طبیبی	: لاذقیه
نشان سروپه افندی	مرکز بلدی طبیبی	: نابلس

طرابلس غرب ولایتی

رسمی تحسین افندی	صحیه مفتش و مرکز بلدی طبیبی	: مرکز ولایت
ابراهیم ادهم افندی	مرکز بلدی طبیبی	: خمس
آلبر افندی	مرکز بلدی طبیبی	: جبل غربی

مکهٔ مکرمه

اسماعیل ثروت افندی	مرکز بلدی طبیبی و خسته خانه طبیب اولی	مرکز
عثمان اسماعیل افندی	« « « « ثانیسی	

مدینهٔ منوره

محمد امین افندی	بلدی وخسته خانه طبیبی	مرکز
محمد امین افندی	جده بلدی طبیبی	

یمن ولایتی

اسماعیل ابراهیم افندی	صحیه مفتشی	: مرکز ولایت

ازمید مستقل سنجاغی

محمد مصطفی افندی	مرکز بلدی طبیبی
حسن شوقی رأفت افندی	قره مرسل قضاسی بلدی طبیبی
وارطناس کیرقور افندی	کیوه « « «
ابراهیم حقی افندی	آطه پازاری « « «
اسماعیل حقی افندی	یالوه « « «

قلعهٔ سلطانیه (بیغا) مستقل سنجاغی

پترو په‌په دوپلو افندی	مرکز بلدی طبیبی
حقی اسماعیل افندی	فرنکی طبیبی
استار خوس یووانیدی افندی	بیغا قضاسی بلدی طبیبی
دیموستن پولیخرون افندی	آیواجق قضاسی بلدی طبیبی

چتالجه سنجاغی

هرمز یادی افندی	مرکز بلدی طبیبی
میخال یانی افندی	بیوك جکمجه قضاسی طبیبی

قدس شریف سنجاغی

آرمناق آرتین افندی	مرکز بلدی طبیبی
اوالامبوس یوواکیم افندی	غزه « «
یشوعا شامی افندی	یافه « «

رفیق حسن افندی	مقری کوی بلدی طبیبی
مدنی قدری بك	آطه‌لر « «
توفیق اسماعیل افندی	ککبوزه « «

فهرست

اوچنجی (نوسال عافیت) ك مندرجاتی

مندرجات : صحیفه :

صو — كاغد خانه صولری وحمیدیه چشمه‌لری . ١ — ٢٨
كئوله قارشی . ٢٨ — ٤٦
مكتب طبیهٔ شاهانه بنای جدید ومحتشمی : ٤٦ — ٥٧
طابتمزك ادوار تكاملی . ٥٧ — ٦٠
ملكمزده تأسیس مكاتب طبیه وشام مكتب طبیه‌سی : ٦٠ — ٦٤
دارالخیر وبرتشبث مهم ایتام پرورانه . ٦٥ — ٦٩
مكهٔ مكرمه‌ده تدابیر صحیه ـ دوقتور قاسم عزالدین بك افندی ٧٠ — ٩١
حفظ صحت نه‌در ؟ ٩٢ — ٩٩
هوا : ١٠٠ — ١٠٩
هوانك حركتی ـ روز كارلر . ١٠٩ — ١١٩
هوانك رطوبتی . ١١٩ — ١٢٣
دكز هواسی . ١٢٣ — ١٢٥
ژاله وشبنم . ١٢٦
یاغمور . ١٢٧ — ١٣٠
فساد هوا . ١٣٠ — ١٣٢
ضیا . ١٣٣ — ١٣٧
صیجاق وصیجاق اورمسی . ١٣٧ — ١٤٠
صوووق وصوووغه قارشی تدابیر . ١٤٠ — ١٤٣
قار وبوز . طوكمه وطوكمه‌یه قارشی تدابیر . ١٤٣ — ١٤٥
ضیا مؤثر بردوادر . ١٤٦ — ١٥١
توز ودومان . ١٥٢ — ١٦٥
تبدیل هوا . ١٦٦ — ١٨٨
حیواناتده داء كئول . ١٨٩ — ١٩٤
مشاهیر اسلاف اطبادن ابن سینا . ١٩٥ — ٢٠٣
ختان وفن ـ دوقتور رضا نور بك . ٢٠٤ — ٢١٤
عمر بشر . ٢١٥ — ٢١٨
اسلاف اطبا . ٢١٩
نیچون یبورز ؟ ٢٢٠ — ٢٢٧
ناصل یمه‌لیز ؟ ٢٢٨ — ٢٤٩

مندرجات : صحیفه :

مشاهیردن پاستور . ٢٥٠ — ٢٥٥
سبزه مسئله‌سی وسبزه پرستی . ٢٥٦ — ٢٧٢
قلب حراحلغی . ٢٧٣ — ٢٧٦
قالین باغرساق تهلكه‌سی . ٢٧٧ — ٢٨١
آپه‌ندیسیت — دوقتور جمیل پاشا حضرتلری . ٢٨٢ — ٢٩٨
كولمك وكولمك ایله تداوی . ٢٩٩ — ٣١٥
جه‌ننه‌ر و چیچك آشیسی . ٣١٦ — ٣١٩
فن وازدواج . ٣٢٠ — ٣٣٦
طبیبلر . ٢٣٧ — ٣٤٥
دیلسزلرك سویلتدیرلمسی . ٣٤٦ — ٣٥٤
مشاهیردن معلم شارقو . ٣٥٥ — ٣٥٩
فرانسه‌ده تدنئ نفوس وچوجقسزلق بلاسی . ٣٦٠ — ٣٦٤
حفظ صحت حمل . ٣٦٥ — ٣٧٥
معلم لورد لیستر . ٣٧٦ — ٣٨٠
جهالت سیئه‌لری . ٣٨١ — ٣٨٤
چفت برحیاتك عملیات جراحیه ایله تنصیفی . ٣٨٥ — ٣٩١
صحتمای ولادت ورهنمای تولید . ٣٩٢ — ٤١٦
قره حصار صاحب معدن صویی . ٤١٧ — ٤٢١
كفیر . ٤٢٢ — ٤٢٣
معلم ویرخوو . ٤٢٤ — ٤٣٠
وباء استاتیستیق رساله‌سی . ٤٣١ — ٤٣٣
بشیك اطرافنده . ٤٣٤ — ٤٤٧
مكیفاتدن آفیون . ٤٤٨ — ٤٥٢
قورسه مسئله‌سی . ٤٥٣ — ٤٧١
طارتلق ٤٧٢ — ٤٧٤
نصایح عشرهٔ صحیه ٤٧٥ — ٤٧٦
آدره‌نالین . ٤٧٧ — ٤٧٩
كورلك وخس موانع . ٤٨٠ — ٤٨٣
امراض نسانك سبب كثرتی . ٤٨٤ — ٥٠٠
دری — تمیرلك وحماملر . ٥٠١ — ٥١١

مندرجات : صحیفه :

انشاء وحفظ صحت مساکن .	٥١٢ — ٥٤٢
اولرکزده برر مقیاس حرارت طبی بولندیریکز.	٥٤٣ — ٥٥١
مضاد تعفن مندیللك .	٥٥٢ — ٥٥٥
معلم (تارنی‌یه) .	٥٥٦ — ٥٦٥
تطهیرات وتبخیرات — دفع تعفن .	٥٦٦ — ٥٨٨
چوجقلرده کورولن عصبی حالار. (دوقتورمونجه‌ری)	٥٨٩ — ٥٩٣
شویکی روماتیزمه علاجنه دائر.	٥٩٤ — ٦٠٢
مولدالحموضه‌لی صو .	٦٠٣
قاره‌حمانك مصل‌ایله تداویسی .	٦٠٤ — ٦١٠
دافع ذیب برسروم .	٦١١ — ٦١٢
استریدیه وقاره‌حما .	٦١٣ — ٦١٩
غریب یمکلر .	٦٢٠ — ٦٢١
کیمیاکرشهیر برتلو .	٦٢٢ — ٦٢٧
قالایلی قابلر ، مینالی قابلر وقورشونله تسمم .	٦٢٨ — ٦٣٠
صبتمه، صیتمه‌نك تخریباتی وسیوری سینکلر .	٦٣١ — ٦٤٧
دوقتور به‌رینغ .	٦٤٨ — ٦٤٩
اوزون اتکلر .	٦٥٠ — ٦٥١
ادرار نیچون تحلیل اولنیور ؟	٦٥٢ — ٦٦٢
قیالار وصاچلر نیچون بیاضلانیورلر ؟	٦٦٣ — ٦٧١
قودوز خسته‌لغی .	٦٧٢ — ٦٩٠
پیانو عارضه‌لری	٦٩١ — ٦٩٢
مرحوم دوقتور ابراهیم لطفی پاشا .	٦٩٣ — ٧٠٠
متوفی معلم میقائیل خراسانجی افندی .	٧٠١ — ٧٠٥
مرحوم کیمیاکر علی رضا بك .	٧٠٦ — ٧١٢
متوفی اوپراتور ژاق پاشا	٧١٣ — ٧١٨
اسعد فیضی بك مرحوم .	٧١٩ — ٧٢١
حفظ الصحه قومسیونی .	٧٢٤
درسعادت دوائر بلدیه اطباسی .	٧٢٤ — ٧٢٧
مجلس امور صحیه .	٧٢٧ — ٧٢٨
مجلس طبیهٔ ملکیه .	٧٢٨
مجلس صحیهٔ عمومیه .	٧٢٨ — ٧٢٩
ولایات شاهانه‌اطبای بلدیه‌سی .	٧٣٠ — ٧٤١
فهرست .	٧٤٢ — ٧٤٤

Türkiye Diyanet Vakfı